CAROL al II-lea
ÎNTRE dă TORIE ŞI
PASIUNE
Însemnări zilnice
Voi. II
(1939 – 1940)
Ediţie îngrijită de:
MARCEL-DUMITRU CIUCĂ
NARCIS DORIN ION
Casa de editură şi presă „ŞANSA" S.R.L.
Bucureşti, 1996

Cuvânt introductiv

Volumul al doilea al lucrării între datorie şi pasiune conţine însemnările zilnice ale lui Carol al îi – le-a dintre 18 septembrie 1939 şi până la 31 decembrie 1940. este perioada cea mai grea din istoria contemporană a

României; începuse războiul, „aliaţii tradiţionali" ai ţării noastre au dispărut ca prin farmec şi tot sistemul de alianţe pe care s-a bazat, politica ei externă de la primul război mondial încoace era la pământ. În faţa noilor realităţi, oamenii politici români au încercat să salveze ceea ce se mai putea salva printr-o alianţă cu Germania. Pretenţiile teritoriale ale. vecinilor noştri au găsit sprijin în atitudinea Germaniei faţă de ţara noastră şi astfel România a trebuit să cedeze cam 33% din teritoriul său U.R.S.S.-ului, Ungariei şi Bulgariei. Cu toată promisiunea făcută de rege cu ocazia vizitei în Basarabia, că nicio brazdă de pământ nu se va rupe din trupul ţării, Carol nu a schiţat niciun gest prin care să arate că ar dori să se ţină de cuvântul dat şi România, în afara unor lamentări ale unor oameni politici, nu a întreprins nimic pentru apărarea graniţelor ei.

În interiorul ţării, ca urmare a instaurării de către Carol a regimului de autoritate personală, s-au intensificat manifestările ostile regelui, atât din partea membrilor fostelor partide istorice, desfiinţate, cât şi din partea Mişcării

Legionare. Nemulţumirea creată ca urmare a măsurilor de autoritate luate de rege, amplificată de indignarea produsă de ciuntirea teritoriului naţional, s-a îndreptat împotriva lui Carol, acesta fiind socotit singurul vinovat de starea în care se afla ţara. Carol era

conştient de situaţia fără ieşire în care intrase şi, la

30 august 1940, a consemnat în caietele sale: „M-a *apucat o deznădejde cumplita Mă gândesc dacă n-ar fi mai cuminte să – abdic*”. În aceste condiţii, cred că nu este exagerat să afirmăm că cererea de abdicare formulată de liderii forţelor politice şi pe care i-a adus-o la cunoştinţă generalul Ion Antonescu a venit ca o binefacere, pentru Carol; el nu a manifestat nici măcar o formală rezistenţă.

La sfârşitul anului, la 31 decembrie 1940, aflat în Spania, recapitulând evenimentele, recunoştea că; „am făcut o mare greşeală de a nu fi rezistat la cererile U.R.S.S., de aci mi se trag toate nenorocirile, de aci au venit toate decăderile. Mâna criminală a Germaniei, care a strâns pe aceea a legionarilor, a dat aci prima lovitură...”

Să lăsăm însă pe Carol să relateze evenimentele care l-au făcut, pentru a doua oară, pribeag pe drumurile Europei.

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI %

Textul cuprins în acest volum a fost transcris după microfilmul aflat la Arhivele Naţionale din Bucureşti, copia-microfilm reproducând însemnările originale ale regelui păstrate la Academia Portugheză de Istorie. În redarea textului am folosit metoda de „lucru întrebuinţată şi la primul volum.

Deoarece în primul volum au rămas unele greşeli şi omisiuni, am socotit de datoria noastră de a anexa volumului al doilea o Addenda et corrigenda pentru corectarea şi completarea lor.

În Nota asupra ediţiei a volumului anterior afirmam că Indicii de nume se vor da la ultimul volum al literarii. Deoarece astfel **s**-ar fi creat unele dificultăţi în consultarea indicilor şi ştiind că un asemenea instrument este util la fiecare tom, am adăugat volumului de faţă indicii de nume de persoane pentru volumele I şi 1.1. La indici, am marcat cele două volume prin cifre romane aldine (I şi II); numele indexate le-am extras numai din textul însemnărilor şi am menţionat – tot cu aldine – şi paginile la care se află *Notele* pentru persoanele respective Din *Note şi Addenda* nu am extras alte nume.

Şi la acest volum, pentru explicaţiile date în *Note*, am folosit o serie de lucrări, unele din ele întrebuinţate şi la volumul întâi, Iar altele numai la cel de al doilea. Lucrările citate prescurtat în note, altele decât acelea folosite la primul volum, le menţionăm în bibliografia care urmează. Există şi unele lucrări speciale, citate numai o singură dată,

pentru care se dau elementele bibliografice numai în cadrul notelor la care au fost necesare.

Bibliografie

Enciclopedii şi dicţionare

Alexandrescu, Ion, Bulei, Ion, Mamina, Ion, Scurtu, Ioan, *Partidele politice din România (1862 – 1994)*. *Enciclopedie*, Bucureşti, Editura

Mediaprint, 1995.

Mitry, Jean, *Dictionnaire du Cinema*, Paris, Librajrie I.arousse, 1963.

Păcurariu, Mircea, preot profi univ. dr., *Dicţionarul teologilor români*, Bucureşti, Ed. Univers Enciclopedic, 1996.

Secolul cinematografului. *Mică enciclopedie a cinematografiei universale*, coordonatori Cristina Corciovescu, Bujor T. Râpeanu, Bucureşti.

Editura Ştiinţifică şi. Enciclopedică, 1989.

The Mamhall Cavendish lllustrated. *Encyclopedia of World War* II.

Based on the original text by Lieutenant Colonel Eddy Bauer, consultant editor Brigadier General James L Collins, vol. 1 – 2, New York, 1972.

Carol II, însemnări zilnice

VI

Lucrări speciale

Asasinatele de la Jilava... *Shagtiv şi Sirejuicul, 26 – 27 noiembrie*.

1940.1 Bucureşti, 1 idilura Scripta. 1992.

Bossy, Raoul V., *Amintiri din viaţa diplomatic*) (*19IH – 1940*). voi.

II (1938 – 1940), ediţie de Stelian Neagoe. Bucureşti; Editura I lumanitas.

1993.

Calaleteanu. lom *Diplomaţia tximănească în Sud-Estul Europei*

(*martie 193H-martie 1940*). Bucureşti, Editura Politică, 19X0.

Campus, Miza. *Înţelegerea Balcanică*. Bucureşti. Editura Academiei.

1972.

Dobrinescu, Valerm Florin, Constantin. Ion. *Basarabia în anii celui de al doilea război mondial* (*1939 – 1947*). Iaşi. Institutul liuropean. I 995.

23 August 1944. *Documente*, *1939 – 1943*, vol. I. Bucureşti.

Editura
Ştiinţifică şi Enciclopedică, 19X4.
Manoilescu. Mihail, *Dictatul de la Viena*. *Memorii*, *iulie* – *august* *1940*, ediţie de Valeriu Dinu. Bucureşti. Editura Enciclopedică. 1991.
Pe marginea prăpastiei 21 – *23 ianuarie 1941*. vol. 1 – 2 Bucureşti
Editura Scripta, 1992.
Pop, Vaier. *Bătălia pentru Ardeal*, ediţie de Nicolae Mareş. lidilura
Colosseum. I a.
Scurtu, Ioan, *Un episod dramatic din istoria României*. *30 August* *940*. Bucureşti, 1. e… 1990.
Scurtu, Ioan. I llihor, Constantin… *Inul 1940*. *Drama românilor dintre*
Prut şi Nistru, Bucureşti, lidilura Academiei de înalte Studii Militare. 1992.
Scurtu, Ioan, Mocanii, Constantin. Smârcea, Doina, *Documente privind istoria României între anii 1918* – *1944*. Bucureşti, lidilura Didactică şi Pedagogică, 1995.
Sima, Iloria, *Era libert am*. *Stalul Na* (*ionul Legionar*, vol. I – II.
Timişoara, Editura Gordian, 1995.
Sima, Gloria, *Sfârşiţii unei domnii sângeroase*, Timişoara, Editura Gordian, 1995.
Vianu, Alexandru. Buşe, Constantin, Zamfir, 7, prin Bădescu.
Gheorghe, *Relaţii internaţionale în acte şi documente*, vol. l'I (1939 – 1945).
<Bucureşti>, lidilura Didactică şi Pedagogică, 1976.
<R.22, e.2> ÎNSEMNĂRI ZILNICE

Luni, 18 septembrie 1939 – 15 decembrie 1939

voi. 10

CarolR.

<e.3, p. î> Luni, 18 septembrie

Dimineaţa, la 9, Conferinţa militară anunţată. Au fost de faţă Călinescu, Moţaş1, Florescu, Ilâsievici, Teodorescu, Mihail, Ciupercă, Ionescu Ştefan, Ţenescu, Iacobiei, şi Iletiş. În sfârşit, toţi şefii mai mari ai Armatei noastre.

Şedinţa a început printr-o expunere a lui Ţenescu, faxtiducasă, în care a arătat forţele ce se găsesc în faţă în 1 Europa şi, îndeosebi, pe graniţele noastre.

A lăeut un amalgam de combatanţi şi de neutri, din care nu era clar decât un singur lucru, că dacă vom fi atacaţi de toţi duşmanii noştri, adică pe trei fronturi, nu ne putem apăra. Pe urmă, a arătat anumite ipoteze, una care propunea de a ne retrage în reduitul transilvănean, aha* care, răsturnând războiul trecut, întindea linia noastră de apărare pe Carpaţi şi gâtul focşanir

Galaţi, iar o a treia”, care adăuga la acestea şi Ardealul.

După el am pus eu problema care trebuia pusă, adică luând în consideraţie evenimentele ce.4, p, 2> de ieri, problema unui războm în care am fi atacaţi de linguri, germani şi ruşi, considerând graniţa înspre Bulgaria ea una care trebuie numai supravegheată.

Am cerut, pe urmă, la flecare să-şi expuie părerea, începând de la cel

mai nou. lleuş a început; părerea lui este defensiva înspre nord şi est şi o ofensivă la vest, ca să putem antrena şi pe iugoslavi cu noi, iar în interior să se

= t-l: „; – „T, s-o Io, **ut**

O

organizeze o apărare făcută de către populaţia civilă. Iacobiei, pe urmă, a tăcut considerente asupra noilor metode de luptă şi a conchis la defensivă, fiecare şi-a spus părerea, din care nu ieşea vreo idee prea luminoasă. Mai clare în mai practici şi mai aproape de realitate au fost Teodorescu şi Mihail, cari au conchis la ipoteza de a apăra în primul rând gâtul Focşani-Galaţi, de ea> se apăra pe urmă pe Carpaţi. Afară de aceştia doi, niciunul n-a vorbit de nevoia de a păstra legătura cu marea şi deci cu restul lumii, fiecare a vorbit de interesul frontului său <p.3>, o mare lipsă de vedere de ansamblu la cei mai mulţi…

Pe urmă, Călinescu a expus foarte frumos şi clar situaţia strategică.

* în text este: *altul*.

„În text este: *un al treilea*.

2

Can>] II, însemnări zilnice

Ultimul am luat eu cuvântul şi am propus că trebuim, i ntâiu de

toate, să luăm în consideraţie noile metode de luptă pe care eventualii noştri duşmani le vor întrebuinţa, atac masiv de avioane, urmat de unităţi motori/ale, pe urmă tendinţa de a învălui obstacolul, Pe de altă parte, trebuie luat în consideraţie că, dacă vom fi atacaţi metoda va fi ace<e>aşi pe toate fronturile. Noi trebuim să tragem învăţăminte din…

<c. S, p.4> luând în consideraţie terenul, trebuie *să fim* pe munţi, păstrând ca ultimă linie de fund Carpaţii din Bucovina, până în Vrancea, de acolo Şiretul

până la gurile Dunării şi Munţii Apuseni. În Moldova, unităţile de acoperire nu vor avea rolul de a da bătălia, <ci dbar>* „acela de *ea*> sâeai uiamtarea inamicului. Avem nevoie absolută de a păstra acest teren, căci aci este tot potenţialul nostru de război.

Concluzia a fost că acest plan fiind luat de bază, pe el Marele Stat

Major să lucreze ce, în ipoteză. Am păstrat pe urma pe toţi la masă…”*

ce.5, p.5> Ca ştiri, azi-noapte au intrat autorităţile polone pe teritoriul nostru şi au fost găzduite la Cernăuţi, plecând astăzi la locurile cari le sunt destinate. Două tancuri ruseşti au trecut pe teritoriul nostru, dar s-au> retras.

Se zice că chiar cu vreo două zile înainte de plecarea autorităţilor de pe teritoriul lor ar fi izbucnit revolte în Galiţia.

Sovietici au înaintat până în Colone<e>a şi se îndreaptă către graniţa ungară. Aceasta nu trebuie să facă plăcere germanilor.

URSS a dat un comunicat în care declară că va respecta neutralitatea noastră.

Seara, cinema, un lilm vechili: A/m *Catastrofa*. Pe urmă, la culcare, teribilă criză de nervi a Duduii, din cauza nedreptăţii infame a lui…” *” A fost

— Deplin justificată, aşa încât, nu am putut spune nimica.

ce.6, p.6> Marţi, 19 septembrie

Dimineaţa, ca de obicei, miniştrii. Mai întâi, Andrei, la 12, cu proiectul pentru Frontul Studenţesc. Venise deja în primăvară cu această chestiune, dar nu fusese destul de coaptă şi de aceea crede că este momentul de a-l înfăptui înaintea deschiderii cursurilor universitare. A doua chestiune este decanatul lui Mironescu, acesta, cu toate că împlineşte anul acesta limita.de

Nouă rânduri din pagină sunt decupate, în text este: *dar*.

„Ultimele 9 rânduri din pagină suni decupate.

Numele a fost şters, dar probabil este vorba de Urdăreanu.
1939
3
vârstă ea profesor, are dorinţa de a-şi prelungi decanatul peste această limită.

Îmi vorbise chiar el personal despre această chestie cu prilejul întrunirii consilierilor regali; i-ar fi spus atunci că nu se poate călca legea pentru el, nici face una specială, căci astfel se deschid porţile pentru excepţii şi excepţi<i>le antrenează abuzuri; totuşi el a revenit şi, probabil, profitând de trecute prietenii politice, a încercat să obţie de la Andrei ce-i refuzasem eu. Singurul lucru care, eventual, s-ar putea admite este să i se <] ienuită> „să se ocupe de institutele care zice ce.6, p.7> că le-a creat el. Urmează Trăiau Pop, care mă pune în curent cu mersul inventarierei avuţiilor publice. A terminat aproape prima la/îi a lucrării, care consistă în strângerea materialului aflător la autorităţi.

Pe urmă, Călinescu, care, fiind la Ernest, avea unele lucruri de comunicat. Grijile rămân tot acelea şi dezagei abilcă> îndeosebi este atitudinea germanilor cu privinţă la refugiaţii poloneji. În chestia armamentului trebuie cerut de la nemţi, în schimbul avantajelor ce ni-l<ei cer, să ne livreze imediat din materialul luat în Polonia. Pe urmă, un alt lucru dezagreabil, Rezidentul

Regal Flondor a trimis un raport arătând atitudinea foarte puţin frumoasă a

Mitropolitului Visanon Puiu 1 Ws.

Pare-se că s-ar fi aranjat cu germanii ca, în caz. de ocupare, să rămăepe pe loc şi să devină un şef al Bisericii Ortodoxe în regiunile ocupate

Pe de altă parte, are hotărâte simpatii gardiste şi s-ar fi înţeles şi cu ruşii. Toate acestea sunt foarte mâhnitoare, căci e „* un element deştept şi care speram să

ce.7, p.8> să poată face ceva pentru biserica noastră.

Aceste fapte frizează înalta trădare, am impresie că boala i s-a urcat la cap. vor fi luate măsuri să fie scos din demnitatea ce o ocupă, fiind acolo o primejdie naţională.

După masă, nimic. Seara, cinema.

Miercuri, 20 septembrie

Dimineaţa, miniştrii. Întâiu, Comâţ. canu, care-mi prezintă legea

mobilizării agricole. Urmează Bujoiu, căruia <în dau unele instrucţiuni i privitoare la tratativele cu Germania. Nu merg tocmai uşor, mai ales din cauza chestiunii parităţii leului; pentru armamentul din Polonia ni se fac dificultăţi cu ace<e>aşi scuză ca astă primăvară cu cel cehoslovac ce.7, p.9>, adică nu e inventariat.

Pe urmă, Călinescu şi Gafencu, Mai întâia, chestiunea refugiaţilor, care este totdeauna complicată, apoi chestiunile generale. Trebuie.

* în text: *perele*.

„* Iniţial scrisese: *era*.

4

Care) II, înseninări /. ilniee eu orice preţ, să seringem rândurile balcanice, să formăm un bloc care poate rezista la toate presiunile. Călinescu, din nou vorbeşte de aprehensiunile sale privitoare la viitor şi la ide<e>ci că vom trebui să cedăm, vrând-nevrând, o parte din Cadrilateişi un colţ din Satmar-Sighet

Ultimul, Slăvescu. După masă, nimic.

— Seara, cinema.

Joi, 21 septembrie

După 6 ani nu m-aşieptam că trebuie să însemne/, o pagina de sânge – în istoria ce.8, plO> politică a ţării.

La ora 14, Călinescu a fost mişeleşte asasinat de o bandă de gardişti2, întorcându-se acasă pe prelungirea Ştirbey Vodă, maşina lui a fost tamponată de o alta din spate şi. În acelaşi timp, i-a ieşit înainte o căruţă care s-a desfăcut în două. Mare imprudenţă*, a oprit maşina şi el cu agentul său au voit să se dee jos să văză ce s-a întâmplat şi în acel moment asasinii din maşina din spate s-au dat jos şi au tras asupra lui; a fost omorât instantaneu el şi agentul.

Iată faptele.

Acuma iată cum am aliat la 14 şi câteva minute, în tot cazul înainte dew 14 şi 10, în mijlocul executării la Radio a valsului imperial, muzica s-a întreru<p>t şi am auzit o voce gâlaindă strigând în microfon „ne asasinează”.

O „echipă de legionari”. Alţii. Între care Urdăreanu, au auzit că o voce ar fi anunţat că Armand Călinescu a fost executat azi…

Pe cât trec orele, se clarifică unele lucruri ce.8, p. 1 1> că misterul de la Radio a fost şi el elucidat. Pare-se că a fost o agresiune, s-a tras asupra portarului şi speakeriţei şi, după ce s-a făcut anunţul

mai sus amintit, s-au tăiat legăturile. Hi au fost arestaţi.

Adevărul l-am aflat prin Urdăreanu, care, mergând în oraş, l-a găsit pe Armand căzut jos cu picioarele încă în maşină. Nu-şi dăduse seama de ce se întâmplase şi crezând că este un accident, s-a dat jos ca să dec o mână de ajutor şi s-a găsit în faţa crudei realităţi. După calculele care le-am iacul, trebuie să fi venit cel mult o minulă sau două după săvârşirea faptei.

H ceva îngrozitor că, după toate măsurile luate în ultimul timp, să se poată întâmpla aşa ceva. E aşa de neromânesc această faptă; se vede clar că este de vădită inspiraţie străină, sunt tipice metode teroriste slave.

Această stare de lucruri nu se poate tolera, vor trebui luate nişte măsuri drastice să se curme această chestie. Lupta s-a deschis ce, 9, pâ2> din nou, e o luptă pe viaţă şi moarte, este momentul de a hotărî cine pe cine... (sire).

Pierderea aceasta a Preşedintelui de Consiliu Armand Călinescu este

Iniţial urmau: *el şi cu agentul său*, tăiat apoi.

1939

Ireparabilă, n-am găsit la noi în ţară <pe> cineva care să fie corespuns mai bine misiunii cu care fusese însărcinat. Pentru mine personal este b pierdere de neînlocuit, puteam să fiu liniştii cu el, era energic, capabil, spirit politic clar, care vedea departe şi lua măsuri potrivite situaţi<i>lor. Pe lângă aceasta, îmi va aduce nesfârşite complicaţii politice atât interne cât şi externe. Înlocuirea lui va fi o problemă între cele mai grele şi delicate.

Primul care a venit a fost (îafencu, complet desfigurat. Cu el am început a discuta posibilitâţiile viitorului, împreună cu Urdăreanu, şi a căuta cine-l poate înlocui pe Călinescu.

Ne-am gândit, la început, la unul din consilierii regali sau la un general activ şi numele asupra căruia ne-am oprit a fost Ball.il”.

Imediat” Urdăreanu a telefonat Duduiei ce.9, p.13> să vie, la

Cotroceni. ca măsură de siguranţă.

A venit, pe urmă, şi (îavnlă. care-mi raportează că acei cari au făcut agresiunea la Radio au fost arestaţi şi că au mărturisit că sunt înşişi” asasinii.

I, a 16, am avut o consfătuire cu unii dintre miniştri: lamandi, Gafencu.

Andrei, Mitiţă şi Ghelmegeanu, ca să le cer opinia asupra situaţiei şi măsurile ce trebuie luate… La început toţi au căzut de acord asupra lui Ballif, dar pe turnă, după ce lamandi, l-a propus pe (îafeeneu>, care a refuzat ai energie, am hotărât, de comun acord, că cel mai nemerit* * * este Ghiţă Argeşeanu. 11 energic, nu-i <este> frică, poate conlucra cât se poate de bine cu toţi miniştrii şi va putea*” să-şi asume răspunderea completă a tuturor măsurilor ce trebuie luate spre a face completă curăţire, iar de punct de vedere politic nu va încurca, căci va asculta de ceea ce i se va spune.

Pe la 19, Gavrilă anunţă că asasinii, <au> <c. l’O, p! 4> mai denunţat doi complici, cari au fost prinşi, unul din ei sinucigându-sc1.

De dimineaţă, l-am primit pe lt. colonqjf.il Pelimon, ataşatul nostru militar în Polonia, care mi-a povestit lucruri extrem de interesante asupra operaţi<i>lor de acolo… în rezumat, orişice rezistenţă era inutilă din pauza formidabilului fel cum au atacat germanii: întâiu cu avioanele şi pe urmă cu blindatele. Comandamentul a fost slab şi, mai ales, organizarea teritoriului a fost cu desăvârşire insuficientă. Trupele s-au bătut bine şi eroic. Orişiun<d>e au fost faţă în faţă, iară „sculele” moderne, superioritatea a fost de partea

Iniţial urmă: *cu şi*, tăiat.

În text este: *însăşi*.

Urmă: *şi cel mai energic*, tăiat.

Urmă: *lua*, tăiat.

6

Carul II, însemnări zilnice poloneză.

Îndeosebi artileria germană a fost foarte slabă…

Abia târziu vine Argeşeanu din Dobrogea, unde era cu Corpul> 2

I Aerniată>. Nicio discuţie n-a fost cu el. aşa încât Guvernul a primit cât se poate de repede <pe> şeful său. Singurele schimbări sunt acelea pricinuite de nenorocirea de azi: Argeşeanu, Preşedinte: Gaviilă Marinescu, Internele; şi generalul <clG, p.15> Ilcuş, Apărarea Naţională. La cora22, primii doi au depus jurământul, după care, imediat, s-a întrunit Consiliul de Miniştri pentru constituire şi s-au luat primele măsuri. Chiar în astă seară, la orele 23 şi câteva niinute, ce au fost executaţi, pe locul crimei, cei 8 asasini, iar în ţară, de fiecare judeţ, 2 – 3 dintre conducătorii legionari *te* o măsură oribilă, de fapt în afară delege, dar care; în urma celor întâmplate, îşi are justificarea în interesul liniştii ţării. Azi nu ne mai putem juca, azi nu putem târgoveţi

viitorul, când primejdii aşa de scate pândesc ţara din înăuntru şi clin afară.

M-am culcat, dai: nu pot dormi, gândurile fug. Nu pot realiza că acest slujbaş atât de bun şi de credincios nu mai e şi, în acelaşi timp „sunt în sufletul meu nu numai durerea dar şi un vid îngrozitor. Este o crimă care nu-i numai crimă, ci şi un act de înaltă trădare în aceste vremuri. Agresiunea de la Radio dă şi mai bine caracterul ei <c. 11, p 16>: speranţa de turb urare şi de provocare

Ia revoltă.

Vineri, 22 septembrie

De dimineaţă, generalul Ilcuş, noul ministru ai Apărării Naţionale, a depus jurământul.

Tot aza **s-**a transportai de la Spitalul Militar, unde fusese depus, corpul lui Călinescu Poarte multă lume în stradă şi jale adevărată.

Numai cei fără judecată şi unii care au mai rămas înfeudaţi gardismului terorist nu judecă cu cea mai mare asprime crima săvârşită.

Corpurile asasinilor executaţi azi-scară au rămas toată ziua expuse chiar pe locul unde şi-au săvârşit odioasa faptă. Pare-se că foarte

ce. l l, p.17>multă lume trece pe acolo, îi înjură şi îi scuipă.

(ale, e jale mare peste tot şi, în acelaşe în timp, parc o reculegere.

Duduia e complet trântă, eu mă ţin, dar în suflet mă doare nespus de mult.

Din străinătate, o singură ştire Importantă: submarinele germane au reuşit să torpileze portavionul britanic „11. MS. Courageous", e o lovitură morală foarte mare pentru acea mândră şi invincibilă flotă, stăpâna mărilor.

Sâmbătă, 23 septembrie

1939 7

Astă/. i, la mine, reaeţiunea **s-**a produs, le m^3 suiş el<f>ondre şi am plâns, **într-**o oribilă criză de nervi, toată după-amiaza. Încep să realizez cu adevărat ce enormă pierdere este pentru mine şi ţară această ce.12, pl8>

dispariţie cu mult mai devreme a acestui om, în care puteam avea încredere.

Pe zi ce va trece vremea, îmi voi putea şi mai bine da seama cât

va lipsi această minte vioaie, această energie de neînfrânt, această activitate creatoare şi rodnică.

Rar am simţit în sufletul meu şi în mintea mea” un sentiment de vid aşa de complet. Se zice că nimeni nu este indispensabil, desigur că în cele mai multe cazuri aşa este, dar iată excepţia care confirmă regula.

Duminică, 24 septembrie

Azi dimineaţă, la 10, înmormântarea lu-Călinescu.

Ceremonia a început prin decorarea lui postmortem cu „Marea Cruce

Garol”, care am pus-o pe o pernă prezintălă de Argeşeanu. ce.12» p.19> A

urmat „Marşul lui Siegiried”, cântai de Filarmonică, la început mai slab, *ăâţ* pe urmă minunat. Slujba bine slujită şi destul de sobră. Pe urmă discursurile:

1. Patriarhul, foarte violent, poate prea violent pentru – faţă bisericească, dar desigur foarte impresionant pentru marele public5.

2. Argeşeanu, corect şi vibrant, rostit pe de rost, după obiceiul lui, dar destul de slab ca forma şi ca fond, după puterile lui;

3. Argetoianu, în numele Senatului, frumos ea formă şi fond;

4. Vaida, în numele Camerei, foarte emoţionat şi emoţionant;

5. V. Vâleoviei, în numele F.R.N. bun.

Părăsind Ateneul, am condol<e>at pe nevastă-sa şi pe băiat, acesta din urmă mi-a făcut o oribilă impresiune, avea aerul şi-expresia unei fiare gonite, ceva animalic în tot felul lui.

Întors acasă, am urmărit a Radio tot restul ceremoniei, atât aci în oraş, cât şi la Curtea de Argeş, împreună cu Duduia şi înnest, sfâşietor de emoţionant şi dureros a fost totul, îndeosebi două momente: acela de la Ateneu, când **s**-a cântat „Marşul lui Siegiried”, şi acela de la Curtea de Argeş, când corul a intonat „Trei Culori”. Tot acolo, în faţa Mausoleului, a vorbit, emoţionant şi duios, Gafencu.

Cu această zi s-a încheiat o epocă a istoriei noastre, o epocă care dădea mari speranţe şi pe care eu mă bizuiam să pot face lucruri mari, să am o epocă de guvernare rodnică, cu un om care impunea, pe zi ce trecea, mai

M-am prăbuşii.

În text este: *mai*

8

Curol! î, [nsemnări zilnice mult respect chiar celor mai înverşunaţi duşmani ai lui.

Mâne ce se arată, ce zori se vor deschide pentru mine şi pentru ţară, actualmente nu văd decât neant. Pe cine să mă bizui.

O, decenus-aorganizat temeinic F.R.N! îi singura <vină> ce o pot găsi bietului răposat. Ştiu că menirea mea nu este de a avea linişte, dar totuşi.

Trebuie chibzuială şi hotărâre să ies din încurcătura de azi şi ce, 13, p.21>, îndeosebi, va trebui lucrat repede şi lemeinie la formarea acelui organ de mobilizare a conştiinţei naţionale, care e frontul.

Azi e în primejdie chiar regimul şi, prin regim, eu şi ideea monarhică.

Luni, 25 septembrie – miercuri, 27 septembrie

Suni între Zilele cele mai groaznice ce le-am petrecut vreodată în viaţa mea. Nervii şi iritabilitatea tuturor a<u> ajuns la un paroxism nemaipomenit.

Niciun cuvânt, nicio idee nu s-a putut schimba calm. totul părea o injurie, o suspiciune. Nopţile, chinuri; ziua şi mai aşa, până se aştepta o catastrofă şi în această atmosferă, care mă cuprinsese şi pe mine, căci nervii mei sunt mişcaţi, trebuie să mă gândesc şi să hotărăsc pentru ziua de <c! 4, p22> mâne, pentru tot viitorul acestei ţări. Am avut o situaţie mai grea ca orişicând, am avut decizii de luat, care erau în echilibru pe o muchie de cuţit.

Au fost, în aceste trei zile de pomină, nesfârşite discuţii asupra soluţiunii ce trebuie adoptată. Problemele fundamentale au fost, înainte de toate, continuarea regimului şi, pe urmă, destinderea şi posibilitatea de a ralia împrejurul regimului şi al meu cât mai multe forţe. şi a încerca să se polarizeze întrueâţya nemulţumirile. Prima rezolvare s-a prezentat ca şi rândul trecut, de a alege unul din actualul Guvern, «iar obiecţiunile de atunci sunt bune şi azi. A

două soluţiune a fost de a găsi <pe> cineva din afară, dar acel cineva, ca să fie bun, trebuie să prezinte următoarele calităţi: 1. Să fie un convins al regimului şi al F.R.N.; 2. Să aibă destulă suprafaţă, ca să poată impune Guvernului şi celor din afară; 3, Să nu fie prea colorat, în politica externă; 4. Să poată polariza

ce, 14, p.23> cât mai multe elemente din afară; 5. Să nu fie o persoană care să dea Guvernului un aspect de guvern personal al meu; 6. Să fie acuzic.

Aceste condiţii cam seamănă cu o quadralură a cercului. Mulţi dintre cei consultaţi au fost de părere de a fi desemnat Urdărcanu, lucru cu totul imposibil, căci este în flagrantă contrazicere cu condiţia no. 5, şi în aceste momente această condiţie este esenţială; eu trebuie să fiu, mai mult ca oricând, arbitru în marile chestiuni ce se pun. Iar, pe de altă parte, el îmi este indispensabil ca sforar în umbră şi, dacă va fi compromis în acesta nouă funcţie, nu mă voi mai putea uza de dânsul. După multe ezitări, gândul meu se

Distant, diferit de A.C. Cuza.

1939 9

Îndreaptă, din ce în ce, spre Argetoianu, care a şi fost sondai de Urdărcanu, el cel puţin din condiţi<i>le enunţate îndeplineşte l,.2…” 5 *şi* bya 3-a mai puţin şi a 4-a este convins că o va putea îndeplini. Chiar faţă de ea> 3-a condiţie el este în bune] egăeturi cu> <c! 5, p.24> persoane importante din mai ţoale ţările şi din ambele părţi ale baricadei, este un convins al neutralităţii şi unul care vede clar primejdia URSS. Un alt nume care a fost pe buze este acel al lui

Mironescu: nu prezintă decât un singur avantaj, acela de a putea strânge în jurul lui cât mai mulţi din afara F.R.N.

Dar, după cum sunt din ce în ce mai hotărât de a întări şi activa cât mai mult frontul, această strângere a rândurilor poate să însemneze o reînviere a celor morţi politiceşte şi o lovitură de graţie dată l R.N.

A fost foarte, foarte greu să mă hotărăsc, căci nici Argetoianu nu este cel mai nimerii; el este bătrân şi deci nu suficient în ritmul vremii şi prea este politician de veche teapă, şi aceasta este rău.

Dumnezeii să mă ferească în viitor de zile de acest soiu, sunt îngrozitoare. Singurele momente de respiraţie au fost serile de cinematograf am văzut următoarele ce.15» p.25> filme: …”

Joi, 28” septembrie

S-a împlinit săptămâna de când **s-**a întâmplat marea nenorocire, (rolul ce l-a lăsat Călinescu îl simt din clipă în clipa mai mult şi sunt fericit că, în afară de unii rătăciţi, toată lumea este de ace<e>aşi părere.

Totuşi, o soluţiune trebuie hotărâtă pentru a intra **într-**o guvernare mai normală şi mai regulată. Ghiţă Argeşeanu este un om de treabă, dar numai cap politic nu e, face orice i se spune, dar când ia iniţiative particulare, n-are nicio concepţie de ansamblu. ce.16, p.26> Sunt două probleme cari se pun:

dispariţia lui Călinescu nu trebuie să însemneze dispariţia l R.N. şi deci a regimului în care eu cred, şi * * * trebuieei să atrag în guvernare oameni din afară cari, chiar dacă înseamnă* * ** o realiere*” **, ar putea însemna încă o zguduire adusă Frontului. **” ** Sau trebuie, fără şovăire, continuat cu regimul

Loc alb în text.

** în text: *24*.

Şi este scris deasupra rândului, în locul a 3 – 4 cuvinte tăiate cu cerneală.

Iniţial scrisese: *să însemneze*.

Urmează un rând tăiat cu cerneală.

Urmează circa 3 cuvinte tăiate.

10

Carol II, însemnări zilnice actual şi deci găsit<a> o soluţiune de continuitate.

«După toate re! lecţi<i>le din zile de> chinuitoare ce au trecut şi după toate cele ce le-am cules de la cei ascultaţi în aceste zile de nemaipomenită tensiune nervoasă şi de opresiune morală, soluţia a doua e ace<e>a care a rămas ca corespunzând mai bine nevoilor ţării şi situaţiunii actuale în care nu trebuie arătat<a> şovăială, ci absolută energie. A/.io mai bine o soluţie mai puţin bună luată fără întârziere, decât ce. 16.p.27> una perfectă luată după multă şovăială şi pierdere de timp.

făcând toate eliminările, două nume au rămas, unul din sânul

Guvernului, lamandi, şi unul din afară, Argetoianu.

De dimineaţă, Urdăreanu a mai stat de vorbă cu cel din urmă şi a constatat că este pe linia cea bună. că vrea să continue opera începută şi că e hotărât partizan al întăririi frontului şi al continuităţii regimului.

Discuţi<i>le mele cu Urdăreanu mai continuă, nu atât ea să-i iau sfatul, cât ca să mă verific şi cu înclin hotărât, de ieri, pentru Argetoianu; e de altfel soluţia pe care am văzut-o de la început. Duduia a venit şi ca la prânz şi cu ea mă mai verific.

În sfârşit, mă hotărăsc să-l chem pe Aregeloianu la 112. Întrevederea a fost destul de scurtă, căci repede ne-am pus de acord asupra punctelor principale. Primul punct pe care l-am pus este că pricep că ce.17, p.28>

guvernarea sa este o continuare a celei precedente şi că

întărirea F.R.N. şi a regimului este o axiomă. Va păstra miniştrii actuali completând locurile vacante cu persoane asupra cărora **ne-**am pus repede de acord; n-am format niciodată o listă ministerială mai repede.

fa Interne, vine Nicu Ottescu în locul lui Gavrilă, care trece la

Ordinea Publică; se creează Ministerul Propagandei, care se încredinţează lui

Radian; Giurescu devine ministru secretar de stat pentru organizarea P.R.N.

rămân în afară Popa Nac şi Titcanu şi se adaugă <J-la> Preşedinţie w: *A* doilea subsecretar de stat în persoana lui August Filip, omul de încredere al lui

Argetoianu. *i*

Punctele pe care le-am atins cu el au fost: nevoia unei mai mari coordonări în anumite ramuri ale Guvernulurşi introducerea unei mai mari sobrietăţi în viaţa de toate zilele, înfrânarea dezmăţului şi beţivanilor, l-am atras

ce.17, p.29> atenţia că, în această privinţă, va fi silit să lovească în aşa numita societate; mi-a cerut, în această privinţă, mână liberă. Nu numai că i-am dat-o, dar i-am cerut să ftc energic. Un alt punct este Garda de Feper, asupra căreia este de părere că trebuie lichidată efectiv, prin orice mijloc şi cu toată energia.

Asupra politicei externe, părerea lui este absoluta continuitate a celei dusă până acuma, <pe> care o găseşte <cum> nu se poate mai bună; trebuie o supraveghere deosebită în ceea ce priveşte URSS şi o încercare de apropiere

1939 11

de Italia.

La 7, se prezintă Argeşeanu cu demisia Cabinetului; i-am* mulţumit călduros pentru felul cum a priceput să-şi facă datoria ca un adevărat ostaş.

La 9, noul Guvern a depus jurământul. Mi-a trecut un fior când-am văzut pe toţi adunaţi şi că din** capul lor lipsea figura energică şi sprintenă a lui

Călinescu.

Au trecut tocmai 8 zile de la acel act ce.18, p.30> [act] mişelesc şi tot nu-mi vine a crede că este posibil.

Prin jurământul de astă seară se formează al 17-lea guvern al

meu în nouă ani şi al 3-lea din anul acesta; când voi ajunge oare la o stabilitate mai maro? Cu Călinescu îmi pusesem această speranţă şi, dacă nu **s-**ar fi întâmplat acea nenorocire, el ar fi putut guverna încă mulţi ani, cel puţin 6 dacă nu mai mult.

După cină, cinematograf, un film vechi: *Cine a omorât pe Gail Prestări*.

Urdăreanu l-a văzut, astă-seară, pe Mihalache, ca să încerce să-l convingă să se alăture regimului; inutil, nu wea, declară că nu crede în el şi că este convins că am greşit drumul. Rămâne totuşi devotat şi am constatat, din nou, că este un suflet cinstit, dar o fire de ţărănoi încăpăţânat, ar fi fost bine să fie captat măcar sub formă de consilier regal.

<c18, p.31> Culcâ**ndu-**mă, în sfârşit, după opt zile, am avut impresia unei descongestionări; presiunea acestor zile şi tensiunea nervoasă după nenorocirea întâmplată au încărcat aşa de mult atmosfera încât devenise intolerabilă. Fiecare vorbă, fiecare gest provoca scântei şi era prilej de criză.

Vineri, 29 septembrie

De dimineaţă, la 12, depun jurământul cei doi miniştri care au lipsit azi-seară: Nicu Ottescu de la Interne şi Giurescu, însărcinat cu organizarea

Frontului.

După jurământ, Argetoianu a venit, o clipă, la mine ca să-mi arate interviul ce-l va da astăzi presei, în care îşi arată punctul său de vedere. E

foarte bine şi sobru întocmit şi din nou pune punctul ce.19, p.32> de greutate asupra continuităţii şi întăririi Frontului. Vorbim câteva mici chestiuni de detaliu, am impresia că voi putea lucra cu dânsul. Pe urmă, îl chem pe

Giurescu şi, împreună cu Argetoianu, discutăm asupra organizării F.R.N. Are

* în text este: *l-am*.

** în text este: în

Carol II, însemnări, zilnice idei clare şi văd că vede foarte bine problema; vede că, tară a cădea din păcatele partidelor tradiţionale, trebuie să alcătuiască o organizare care să facă legătura între popor şi guvernanţi, un organism prin care orice acţiune de guvernământ

trebuie să fie difuzat<a> şi explicat<a> până în ultimul colţ al ţării. Argetoianu'propune ca să se puie în aceasta la contribuţie şi Serviciul

Social. Giurescu, fiind un colaborator al acestuia, va pricepe uşor acest punct de vedere. V

Vine; astăzi, o ştire foarte importantă: aranjamentul făcut la Moscova între Ribbentrop şi Molotov5 *bh*. **S-**a stabilit definitiv linia de demarcaţie între germani şi sovietici ce, 19, p.33>. Văd că URSS a fost dat<a> ceva mai înapoi, ţi**nându-**se seama de principiul etnic. Sovietele au primit regiunile bieloruse şi ratene (ucrainene), ceea ce întinde graniţa pe de-a lungul graniţei ungare până la cea slovacă. Germanii păstrează în lotul lor populaţia poloneză, probabil cu intenţia de a reconstrui o Polonie redusă şi care să fie la dispoziţia lor. Prin acest aranjament, URSS. a ajuns până în Europa Centrală şi regiunea petroliferă a Galiţiei a rămas la ea. Se vede că germanii, ca să n-aibă încă un duşman în braţe, au trebuit să cedeze asupra acestui punct.

În tot cazul, acest aranjament, care, pentru clipa de faţă, dă oarecare linişte, este, după părerea mea, o primejdie permanentă pentru viitorul acestei părţi a Europei. Ceea ce germanii nu admiteau din partea Cze<h>osrovaciei, astăzi, au **făcut-**o ei. Comunismul, şi un comunism panslavist şi naţionalist mai primejdios decât oricare ce.20, p.34> altul, a avut câştig de cauză, fără niciun sacrificiu, tocmai din partea celui <mai> mare duşman al său teoretic.

Acest aranjament teritorial a fost completat prin unul economic.

Mai îngrijorător pentru noi este ceea ce se petrece între URSS şi

Estonia. Căutând pretexte de siguranţă şi profitând de faptul că un submarin polonez **s-**a ravitaliat (sie) în porturile estomene, au trimis un tel de ultimatum, în urma căruia au tăcut şi cu aceştia un aranjament, prin care insulele estomene din Baltica vor fi ocupate de aviaţia sovietică şi <zbrieticii> vor avea dreptul de a avea garnizoane şi o bază maritimă în Estonia. Nil faptul în sine mă îngrijoreşte, ci mentalitatea care a ocârmuit acest fel de a proceda.

De la Săracioglu nicio ştire pozitivă, decât că nu **s-**a întâlnit cu

Ribbentrop, cum o cred<e>au unii, şi că va mai rămâne două zile la Moscova.

ce.20, p.35> Pe frontul oceoidental o completă inacţiune, afară de unele focuri de artilerie fără importanţă. Vine ştirea că ceea ce se declarase la început că „S.S. Bremen" a fost capturat de englezi e inexact şi că se găseşte actualmente la Murmansk. După-masa liniştită,

vremea continuă să se menţină răcoroasă. Lucrând aşa la lucruii indiferente, gândurile aleargă: de a începe aşa

1939

13

lucrul eu Argetoianu mi-a dat o oribilă strângere de inimă, o pagină nouă <pe>

care o întorc şi moralmente pare ca şi cum ar fi o trădare. faţă de un slujitor credincios cum a fost Călinescu.

Seara, cinema: *Laldk de la Madelon*, cu Garot şi Ninon Vallin, film francez destul de bun, dar se vede că nu e făcut de americani, cari din acest subiect ar fi făcut ceva minunat.

Ne culcăm ceva mai devreme.

ce.21, p36> Sâmbătă, 30 septembrie

Adevărată zi de toamnă, răcoroasă şi cu burniţă. Am uitat să însemnez ieri că Gavrilă Marinescu a. voit să demisioneze, căci găseşte că cu. scindarea

Ministerului de Mane nu poate să meargă; adevărul e că spera să rămână mai departe la Interne. Cu greu l-am calmat şi l-am făcut de a revenit. Tot azi am avut ecouri că Mihalaehe ar fi fost mulţumit de întrevederea eu Urdăreanu, mă întreb de ce.

De dimineaţă au. fost Argetoianu şi Gafencu. Continuăm să avem greutăţi cu' polonezii, căci germanii sunt cu ochii aţintiţi pe fiecare gest şi oriece>* amabilitate umanitară o iau în nume de rău.

Cine ar fi auzit, acuma o lună, că eram să ajungem în halul acesta; pe mine mă doare mai mult decât <pot> spune şi-mi produce revolte sufleteşti cari cu greu le pot stăpâni. ce.21., p.37> Totuşi, cu acesta apăsare morală, pe toate" graniţele, trebuie să avem o grijă deosebită.

De la Săracioglu vin veşti foarte vagi; un lucru sigur e că nu **s**-a întâlnit cu Ribbentrop, cuetet> o spuneau unii, şi că conversaţii prea importante n-a avut, Molotov fiind îndeosebi ocupat cu nemţie în

Altfel, în decursul zilei, nimica prea important de însemnat.

Seara, cinejţiia.

Duminică, 1 octombrie

Dimineaţa, odihnă, ne sculăm târziu. Duduia nu. se simte bine.

După-masă ne ocupăm niţel cu depozitul de efecte pentru soldaţi, care creşte. Pentru Duduia, deşi se enervează în continuu, ce.22, p.38> această lucrare îi dă o ocupaţie hotărâtă şi * * * şi-a pus tot

sufletul în această operă de

Urmează un cuvânt şters, probabil: *urgent*.

— Urma cuvântul: *fronturile*, tăiat.

Iniţial scrisese: *în care*, tăiat.

14 Carol II, însemnări zilnice strângere şi confecţionare de echipament pentru soldaţi.

La 5, Malaxa şi D-na; văd şi ei depozitul şi am impresia că el a rămas uimit de ce a văzut, ca mulţi alţii credea că e un fel de jucărică, o distracţie de diletantă, dar când a văzut că e ceva serios a fost impresionat.

Pe urmă, poker.

Seara, a venit o ştire radiofonică despre ce ar fi eventualele propuneri de pace ale lui Hitler6: unele sunt posibile, altele nici nu se pot discuta:

1. Încetarea imediată a ostilităţilor şi garantarea graniţelor orientale ale

Franţei;

2. Restabilirea unei Polonii şi Czehoslovacii reduse;

3. Corsica şi Tunisia să fie cedate Italiei;

4. Recunoaşterea preponderenţei URSS în Baltică şi a Germaniei în

Sud-Estul European; 1

5. Chestia coloniilor pentru Germania.

<c22, p.39> La prânz, Marta Bibescu, fiind la Urdăreanu, am poftit-ola masă7. A fost la Atena de unde zice că aduce ştiri foarte interesante.

L-a văzut pe Georgie 7 bh, care este complet filo-englez. În Grecia sunt o grămadă de ofiţeri de marină şi de aeronautică englezi. Poporul e, ca toate popoarele, paşnic şi nu vrea războiţi.

Sunt unele persoane cari au suspiciuni asupra Turciei din cauza vizitei lui Săracioglu la Moscova. Mai interesant<a> e scrisoarea pe care a primit-o de la Vansittart*, în care se desprinde o notă nemaipomenită de ură împotriva regimului din Germania. Şi. mai nebun decât el este Churchill, care vizează frontul oriental.

Tot de<a>una aceeaşi mentalitate nenorocită de a se ataca la forme**

şi când e ceva de aranjat se opintest întot de<a>una la forma de guvernământ şi de un om: azi e Hitler, ieri era Wilhelm II. Ei văd ce e

aproape şi nu ce e adevărata şi cea mai mare primejdie – bolcevismul. Cuminte ar ce.23, p40> fi, astăzi, să se facă o împăcare cu Germania şi toţi împreună să înceapă lupta împotriva celei mai formidabile invazii barbare, Sovietele, amânând pentru mai târziu răfuiala între cele două hegemonii: Marea Britanie şi Germania.

Orb e numai cine nu vrea să vază.

Luni, 2 octombrie

Dimineaţa, Argetoianu, care îmi citeşte manifestul către ţară; e bun

* în text este: *Van Sittart*; vezi vol. 1, p. 474, nota 233.

** Urmează un cuvânt tăiat, indescifrabil.

1939

15

şi foarte frumos redactat: conţine un inimos apel către unire, care tare mi-e teamă că nu va avea efectul dorit, căci urile sunt prea mari şi cei vechi nu vor, pentru nimica în lume, să priceapă falimentul sistemului partidelor. Trebuie însă foarte energic procedat la organizarea cât mai grabnică şi solidă a F.R.N.

ce.23, p.41> Pe urmă, a venit Gafencu, care pare ceva mai puţin abătut decât zilele trecute. Între altele **s**-a vorbit de cererea de rechemare a lui

Prat y Sutzo, ministrul Spaniei, din Cauza legăturilor sale gardiste. A mai fost rechemat şi Luca Sturdza8 de la Copenhaga, căci şi-a permis să trimeaţă lui

Argetoianu o telegramă în care tăcea apologia Gărzii. Am discutat situaţiunea generală şi ambii am fost de acord cu punctul de vedere ce l-am însemnat azişeară.

S-a hotărât să se iee, din nou, contactul cu Regele Belgiei ca să se vază dacă unele* grupe de ţări unite nu pot avea vreo influenţă asupra Angliei, ea să priceapă adevărata primejdie. Am dat indicaţii lui Gafencu să-l vază pe

..."*, episcopul Gibraltarului, şi să-i vorbească de problema aceasta de punctul de vedere spiritual. Poziţia este foarte delicată căci a împinge, astăzi, pe franco-englezi la pace, are speranţa de a părtini pe germani şi, pe de altă parte, de a pune deschis problema bolcevismului este pentru noi o primejdie, din

ce.24, p.42> cauza vecinătăţii incomode a URSS.

Duduia a rămas toată ziua la mine, nu i-a fost bine; totuşi am

fost, din nou, la depozitul ei, unde s-au adus lucrurile ce le lucrase la ea acasă. Foarte frumoase şi bine lucrate.

Seara, cinema, un film pe care-l văzusem acuma patru luni: ...”*, foarte drăguţ şi foarte moral.

Marţi, 3 octombrie

Dimineaţa, ministrul Ralea, care a venit să m-întreţie despre anumite chestiuni muncitoreşti. Apropierea de URSS şi întinderea ei pe de-a lungul graniţei noastre a<u> început să dea nas la purtare comuniştilor; pe de altă parte, sunt unele industrii mici în care lucrătorul este încă exploatat în mod neomenos. Trebuie deci făcut ceva pentru el; am dat asentimentul de a-mi propune anumite proiecte de legi în această ce.24, p.43> privinţă.

Din lume, nimica deosebit; Hitler n-a anunţat încă aşteptata

Urma cuvântul: *ţări*, tăiat.

Nume şters.

** Nu i se dă titlul.

16 Carol II, însemnări zilnice propunere de pace şi despre vizita lui Ciano ia Berlin” nu se ştie încă nimica precis. Aliaţii, îndeosebi englezii, prin discursuri se arată dârji.

Avioanele britanice au fost până peste Berlin, unde au aruncat manifeste.

A fost. o. frumoasă zi de toamnă. Seara, cinema; *Spioana*, un Ulm american destul de bun.

Din nou au început atacurile împotriva Serviciului Social, de astă dată serioase, bazate pe infiltraţiuni gardiste, Atacurile sunt solide, exponentul lor...*, tare mi”-e teamă că voi îi învins.

Miercuri, 4 octombrie

Dimineaţa, Iaraandi, pe care l-am chemat ce, 25, p.44* spre a mă sfătui cu, el despre [despre o cerere de graţiere ce mi s-a trimis pentru o condamnare la moarte; e vorba de tipic caz de banditism. Avizul a fost negativ.

Pe urmă, a mai fost <vor ba> de unele proiecte de lege pentru accelerarea judecăţii în ceea ce priveşte crimele împotriva siguranţei de stat.

De fapt, îl chemasem ca să-i vonţesc după formarea noului Guvern, nu voiam să aibă impresia că l-am lăsat la o parte, el fiind unul din stâlpii regimului. A urmat Argetoianu, cu mărunţişuri importante, dar nu grave.

Despre bietul Moscicki, pe care voiam să-l lase să plece, el a avut o conversaţie cu Fabricius, care face nazuri şi chestia s-a amânat pe o săptămână.

Bătrânul e, pare-se, şi cetăţean cleveţian şi ar dori să se ducă în Swiţera ca să se dedice operelor sale ştiinţifice.

Beck şi ceilalţi, în drum de la Slănic la Băile Hefculane, s-au oprit câteva ore la Chilila. Gafencu a fost să-i vază; i-a găsit pe ce.25, p.45> Beck şi Roman grav bolnavi şi, după avizul medicilor, având nevoie de griji deosebite. Cu toate insistenţele ce s-au pus, n-am admis să fie duşi la Bucureşti şi vor fi deci trimişi la Braşov.

A mai venit, azi-dimineaţă, şi Slăvescu, cu care, împreună cu

Argetoianu, am revăzut chestiunea înzestrării Armatei. Merge, dar costă colosal de mult. Din fericire a sosit vasul din Anglia şi cel din Franţa cu mult material, în sfârşit, şi bocanci.

Duduiei, din nou, nu-i e bine, a stat toată ziua la mine. După-amiaz, din nou un foarte violent atac împotriva Serviciului Social. Am fost foarte amărât. Seara, cinema: ... (sic).

— Loc alb.

1939 17

ce.26, p.46> Joi, 5* – lani, 9 octombrie

Săptămână amărâtă, din nou. Chestiunea Serviciului Social a devenit în mintea unora cea mai arzătoare chestiune de stat.

N-am avut, din această cauză, o clipă de linişte sufletească, afară, poate, de duminică, când a avuteloc>obijn” Ciitul poker.

Chestiunea a fost pusă acutja], din lipsă de tact, de Gavrilă în

Consiliul, de Miniştri şi a luat nişte proporţii de nebănuit. Nu se atacă, numai unele eventuale greşeli ce s-au făcut, dar Urdăreami, care este foarte violent în această chestiune –, a trecut şi la atacuri personale împotriva lui Guşti şi, indirect, şi a mea pe chestiune de concepţie. Atacurile se dan, mai ales, cu obiinuita lui lipsă de tacf faţă de...

În halul de nervi în care se găseşte <Duduia> de la moartea lui

Călinescu, repercusiunile sunt violente şi triste. De aci şi ricoşeuri asupra mea, care sunt acuzat...”

ce.26, p, 49> Miercuri, 1 31 octombrie

Am intrat complet în lucrul normal; dimineaţa, am lucrat cu miniştrii după program., debutând cu Teodorescu. Îmi arată o serie de tablouri prin care arată efortul cel mare. de organizaţie şi de

pregătirea personalului, adus la îndeplinire în acest an. Cifrele sunt foarte frumoase, comparându-le cu cele din anul trecut; ceea, ce rămâne însă de văzut este dacă calitatea celor prezentate este la diapazonul cantităţii. Aviaţia este o armă colosal de scumpă „mlâiu, fiindcă materialul se demodează şi se uzează foarte repede, mai ales în împrejurările războinice de azi; pe urmă, tot ce este pe lângă avion propriu-zis, infrastructura, întreţinerea, pregătirea personalului, toate acestea sunt partea cea mai principală a unei solide pregătiri.

Materialul se poate clădi destul de repede, dacă ai uzine şi materii prime, dar oamenii, piloţie în macanicii etc., ca să fie buni, trebuie o

<c27, p50> vreme destul de îndelungată ca să fie pregătiţi temeinic. Trebuie rezerve de mataial şi rezerve de oameni; improvizări în această materie nu pot da rezultate folositoare. A doua problemă care merge încet şi care cere şi ea mulţi bani este Marina. Şi aci; în unele sectoare, lucrul începe a da rezultate.

Sosirea cargoului „Sulina” este un pas înainte şi faptul că pleacă în U.S.A. ca în text este greşit: 6.

Urmează un rând alb.

„* Paginile 47 – 48 lipsesc.

18

Carol II, însemnări zilnice să aducă materialul pentru Ministerul înzestrării este pentru mica noastră

Marină un fapt destul de frumos.

Nu prea am avut prilejuri de a face călătorii de aceste fel peste ocean.

Programul Marinei Regale urmează după cum fusese prevăzut, afară de noile comenzi cari n-au început încă. Multe discuţii au fost asupra lui, ne-am adresat peste tot; în sfârşit, ne oprisem la ideea de a face comenzi în Italia, dar parcă şi pe ei i-a lovit strechia şi ne cer, deodată, plata în aur. Ultima soluţie la care s-a ajuns, şi mie din multe puncte ce.27, p.51> de vedere îmi place, este1 de a construi şi distrugătoarele în ţară, la Şantierele din Galaţi. O fi, poate, cam îndrăzneţ, dar e foarte bine să ne dezvoltăm şi pe acest teren.

Pe urmă, a venit Argetoianu, cu mai multe chestiuni mărunte.

Audienţa lui a început prin depunerea jurământului unui nou controlor de stat în persoana lui Lenguceanu10. Un om de mare probitate şi pe care, de foarte multă vreme, doream să-l văd în această

funcţiune; din păcate, sănătatea nu l-a lăsat până acum să lucreze. În chestiuni interne, Preşedintele Consiliului mi-a vorbit de organizarea Frontului; el ar voi să strângă toate organizaţiile, Straja.

Premilităria, Frontul Studenţesc sub egida F.R.N.; ideea se poate apăra, dar eu nu sunt de acord îndeosebi în ceea ce priveşte Straja. Pe urmă, mi-a vorbit de ideea lui de a lua anumite măsuri pentru curmarea dăsmăţului social; i-am indicat închiderea<e.28, p.52> localurilor de noapte 2 ore după terminarea teatrelor şi închiderea lor pe un timp anumit dacă se fac beţii şi scandaluri.

Din nou mi-a vorbit de voinţa lui de a armoniza mai bine anumite organe administrative. L-a văzut pe Dinu Brătianu, de la care. a plecat cu impresii ceva mai liniştitoare.

Pe terenul extern, toi grija URSS, faţă de care e de părere că, hotărât, trebuie să ne apărăm dacă vom fi atacaţi. Turcilor, în acest caz, trebuie să le cerem, cu orice preţ, să păstreze** strâmtoarele (sic) deschise, ca să putem păstra legăturile cu Occidentul.

Lucru îngrijorător pe ziua de azi sunt tratativele fmo-sovietice.

L'apetit vient en mangeant* * *: după Polonia, au pus, de fapt, mâna pe Ţările

Baltice, păstrândndu-le o aşa-zisă independenţă, dar cu porturi navale ruse şi cu garnizoane aeriene, cea mai sinistră batjocură. Cel puţin faţă de Lituania, pro forma, i-a dat drept compensaţie mult ce.28, p.53> râvnitul teritoriu

Iniţial scrisese: *despre*.

„* Urinează: *porţi*, tăiat.

* * * Pofta vine mâncând.

1939

19

dimprejurul Vilniei.

Ultimul ministru, Cornăţeanu, cu chestiuni privitoare la situaţia agricolă. Anul n-a fost aşa mănos cât promitea: grâul, din cauza ploilor, a pierdut mult din calităţile sale, mai ales în Oltenia. Tocmai asupra acestei probleme a grâului i-am atrasatenţia, din nou, că calitatea <pe> care o cultivăm noi şi criteriul după care este preţuit grâul nostru nu corespund [el

astăzi eu cerinţele pieţei mondiale. Trebuie date noi îndrumări.

Duduia, la prânz, **s**-a supărat că am fost trist şi n-am luat parte la conversaţie. Cum **s**-o pot, dacă astăzi mi-am călcat oribil pe inimă

înălţând lui

Argetoianu cererea de suspendare a Serviciului Social. Legea o fi defectuoasă, dar opera în sine a fost cât se poate de frumoasă şi am crezut, cu toată puterea, într-însa. Cu toată această suspendare, opera, în mai redus, va trebui să continue şi va continua prin „Fundaţia Preincipele> Carol”. Clipele acestea au ce.29, p.54> fost triste şi dureroase.

Seara, cinema: *Sub felinar*, un foarte slab film german, cu toate că din viaţa acestor femei de stradă s-ar fi putut face ceva foarte frumos.

Joi, 12 octombrie

De dimineaţa, cum m-am sculat, am fost agasat de presă care nici n-a citat că astăzi este ziua Elizabetei. Parcă n-am fi o monarhie.

Cu toate că e joi, l-am primit pe Bujoiu, cari mi-a înfăţişat unele proiecte de legi importante şi cari vor trebui foarte bine studiate. Pe urmă.

Zigre, cu chestiunea Mitropoliei Olteniei şi a unei eventuale episcopii la

Timişoara.»

De pe suprafaţa lumii, nimica prea important ce.29, p.55>, afară de lupta între avioanele germane şi crucişătoarele britanice în Marea de Nord.

După-amiaz mi-am pus la punct aceste notiţe. Seara, cinema:

Sergentul Berry, film german, bunişor, cu Hans Albers”.

Vineri, 13 octombrie

E o zi tristă pentru mine, se pune în aplicare suspendarea Serviciului

Social. Ceea ce visasem, ceea ce fusese un ideal pe care-l întrezăream din vremuri de bejănie a fost îndepărtat din cauza unor nemulţumiri pe care eu le i continue în a le considera ca fictive şi cari, desigur, au fost pricinuite de o prea mare dorinţă a lui Guşti să facă bine; l-am frânat cât am putut, dar tot mi-a scăpat printre degete. Multe trebuie să le îndure un suveran, şi această chestie

„Iniţial urmă: *suflet*, tăiat.

20 „Carol II, însemnări zilnice m-a costat ce, 30, p.56> mulţi am din viaţa mea. Dar răspunsul meu este veşnic: răbdare şi tutun. Qui vivra verra.

I) e dimineaţă, miniştri, începând cu Mitiţă, care; ca de obicem,

îmi arată situaţia financiară, sau, mai bine zis, bugetară. Marc mirare că se menţine destul de avantagioasă şi încasările continuă a marca un spor asupra prevederilor. () problemă foarte grea sunt trebuinţele noi de peste 6 miliarde, pentru înzestrarea Oştirei; vor trebui făcute tot felul de aranjamente şi echilibristică pentru a le găsi, eu spu**nându-**mă, pe cât se poate, la noi impozite.

Urmează Andrei, care-mi prezintă ultima redactare a legii pentru înfiinţarea Frontului Studenţesc12, pe care o aprob cu foarte mici modificări.

Am discutat pe urmă asupra persoanelor cari ar putea <lua> comanda generală, propunerile sunt ori Hortolomei, ori Vâlcovici; primul e cel mai bun că], dacă însă va găsi timp să se ocupe serios.

Termin cu Slăvescu. Materialul continuă ce, 30, p.57> a veni chiar şi din Franţa, unde ni se fac încă dificultăţi. Din materialul polonez, afară de un batalion de tankuri şi de un frumos material de aviaţie, nu pare a fi nimic deosebit care să fi [e trecut graniţa noastră.

Îmi raportează un lucru îmbucurător; că are speranţe să putem obţine material ceh şi” polonez de la germani – numai să nu fie din nou speranţe zadarnice. Pe urmă mi-a povestit ce a văzut la unităţile din Moldova pe unde a fost. **S-**a întors cu impresii destul de triste, echipamentul este dezastruos şi mare parte lipsă. În general, a constatat o completă lipsă de cap din partea

Marelui Stat Major; oameni inutil mobilizaţi, dramuri inutile făcute cu căruţele, cai de care nu e nevoie etc. etc. Pentru echipament este scuza că am trecut brusc de la un plan de 15 divizii la unul de 30 – 40. Pentru restul este veşnic acea îmbâcseală a conducătorilor noştri stat-majorişti, cari din rutină nu pot ieşi.

Duduia a rămas la prânz…

ce.3I, p.58> După-amiaz, audienţe, întâiu. Mgr. Cortezi, nunţiul apostolic pe lângă Guvernul polonez; el e însărcinat de Sf. Scaun să se ocupe cu partea religioasă a refugiaţilor poloni şi se declară foarte mulţumit de felul cum sunt trataţi.

L-am văzut, pe urmă, pe colonelul Gârbea13, ataşatul nostru militar în Germania, care mi-a raportat lucruri interesante asupra armatei germane.

Pare-se că războiul în Polonia a fost dus cu foarte multă brutalitate, oraşe şi

— Cine va trăi, va vedea.

** Iniţial, urmă: *ger*... tăiat.
1939

21
sate rase la cea mai mică rezistenţă. de<e>a de manevră a fost aceea care a predominat. Trupa, foarte disciplinată, dar îi lipseşte orişice entuziasm pentru război. Pierderi destul de mari, vreo 300.000 de morţi şi răniţi şi vreo 300 de avioane. Toată foita aeriană a fost pusă în mişcare. Intrarea în război a franco-englejilor a fost o sutoriză foarte dureroasă.

Ca să sfârşesc, comandorul aviator Jienescu *u*, care raportează şi el ce a văzut în Germania.

«v31, p.59> Seara, un admirabil film american: *Oamenii de sacrificiu*, despre viaţa lui Graham Bell", inventatorul telefonului, cu Don

Ameche *u* şi surorile Young.

Au mai fost cu Ernest unele miei ciorovăieli asupra Serviciului Social.

Sâmbătă, 14 octombrie

Dimineaţa, au venit Argetoianu şi Gafencu la mine, spre a discuta situaţia externă. Ea nu se arată tocmai în roz, căci predomină îngrijorarea în privinţa ruşilor, nu atât astăzi, cât pentru viitor. Discuţiunile cu Săracioglu, după cât le putem judeca după telegrame [le], ajung la nişte rezultate care nu ne convin. E veşnic chestia Strâmtonlor. Pare-se că URSS insistă asupra clauzei de închidere a lor pentru flota anglo-franceză ce.32, p.60> şi că chiar aceştia nu mai insistă. Aceasta riscă să ne taie toate posibilităţile de legătură cu

Occidentul. Noi" nu putem protesta faţă de această renunţare, căci garanţia ce ni **s**-a dat este unilaterală, iar declaraţi<i>le noastre de strictă neutralitate nu ne-au creat o atmosferă prea prielnică în acele ţări. Dacă facem un gest, riscăm, pe de o parte, să ni se ceară un angajament bilateral, sau ca intervenţia anglo-franceză să iee o formă care să deştepte suspiciunile germano-ruse.

Astăzi, cât timp Germania e încă puternică, ea poate fi, şi este", o pavăză a noastră contra URSS.

Cea mai bună soluţie internaţională astăzi ar fi o pace provizorie între Aliaţi şi Germania şi o schimbare de front împotriva primejdiei comuniste, căci Germania învinsă, înaintarea sovieticilor în Europa

centrală este o primejdie de distrugere* * * a civilizaţiei noastre europene. Mă miră complet că ţările* * ** capitalisto-burgheze, ce.32, p.61> [care] nu se pot uni în

— Iniţial scrisese: *iar noi*, şters *iar*.

** Iniţia! urmă: *încă*, tăiat apoi.

** în text: *distrugie*.

În text: *completau ţărilor*.

22

Carol II, însemnări zilnice faţa unor primejdii comune. Istoria se repetă, ceea ce a făcut Germania, astăzi, este asemănător cu actele Romei decadente, care a cerut ajutorul mercenarilor barbari ca s-o apere şi care tocmai prin ei a pierit. Soluţiile lui Argetoianu sunt în mare parte acelea pe care le discutasem cu Călinescu:

1. Strângerea rândurilor balcanicilor spre a forma un bloc de rezistenţă împotriva cotropitorului, având în spate Italia;

2. Formarea unui bloc neutru a<l> Românici-Iugoslaviei-ungariei şi

Italiei;

3. Combinarea acelor două;

4. În orice caz, o apropiere de Italia, lucru care, în momentul de faţă, nu e rău văzut nici de Anglia, nici de Germania.

Dacă aceste proiecte s-ar putea realiza, ar fi foarte frumos. Mie îmi convine mai ales a treia, căci e mai completă şi acoperă ce.33, p.62> graniţa noastră apuseană. Ele au toate însă defectul de a introduce în cetate calul troian, format din Ungaria şi, îndeosebi, de Bulgaria, care pe zi ce trece manifestă tendinţe ruso-file, deci azi comuniste. Mă îndoies<e> de anumite făgăduieli de a amâna soluţiunile belicoase până la sfârşitul conflictului, vor mulţumi pe cei cu mari pofte, şi dacă chiar primiţi în sânul nostru, sub această formă să nu profite de cea mai mică primejdie ca să provoace revendicări infinite faţă de vecini. Mă gândesc, îndeosebi, la cei din Sud, experienţa trecutului ne arată că aşa procedează ei – Cu aceste rezerve, sunt de acord cu cele propuse. Spre a strânge şi mai mult legăturile cu Italia, sunt de acord şi cu ide<e>ci că unele* personagii, cum ar fi Farinacci, 7 şi Ricci, să vie la noi.

Argetoianu, vorbindu-mi de Serviciul Social, mi-a spus că el vede întreruperea activităţii ce.33, p.63> ca temporală (sic) şi că o vede reluată mai târziu în cadrul F.R.N.

În timpul prânzului, vine ştirea că cuirasatul englez „il. M.S. Royal

Oakv a fost scufundat la Scappa Flow de un submarin german. E o mare pierdere morală18.

— Cele discutate azi-dimineaţă mă fac să mă gândesc la situaţia noastră şi la hotărârile ce s-au luat. Această neutralitate este, incontestabil, bună azişi ne aduce mari servicii de apărare. Dar pentru viitor?

Dacă Germania va fi slăbită şi dacă ne vom găsi singuri în faţa colosului răsăritean, ce vor face apusenii, căci, cu cât va trece vremea, cu atât lucrurile se vor complica şi ei vor fi mai puţin binevoitori faţă de noi, pe zi ce trece, ne vor considera mai puţin ţi] prieteni şi mai puţin ţi] siguri. Teamă nu e în text: *unii*.

1939

23

tot de<a>una bună statuitoare! Am uitat să însemnez că unele ştiri din

Germania arată că acolo tot mai e dorinţa de pace şi că ei ar voi o intervenţie

ce.34, p.64> a lui Roosevelt „care, după câte ştiu, nu mai vrea să se angajeze în această direcţie.

Seara, cinema: un film de toată frumuseţea şi de o înaltă ţinută morală:

Good bye" Mr. Chipps, eu Robert Donat, 9, despre viaţa de colegiu în Anglia.

Duminică, 15 octombrie

Zi liniştită şi cât se poate de frumoasă ca vreme, soare şi cald.

Din păcate, nu mă pot duce încă la vânătoare, din cauza temerii unora de atentate şi pierd aşa această vreme atât de prielnică. Eu nu pricep nimica la acest punct de vedere, dar e încă atâta dinamită în atmosferă, încât, spre chiar liniştea mea, renunţ, pentru moment, la unele bucurii şi la unele ce.34, p.65>

avantagii chiar ale sănătăţii.

Dupa-masă, vizită la depozitul Duduii, care sporeşte, şi pe urmă câteva minute ne plimbăm prin grădină.

La 5, poker cu Gandhi şi consoarta, mai târziu, pentru masă, a venit şi Gavrilă.

După miezul nopţii, cu şampanie, au fost sărbătorite cele

nenorocite

(sic) 46 de ani ai mei!

Au şi început să vie câteva daruri. Mihăiţă, fosta lui colecţie de timbre; de la Duduia, foarte frumoase cărţi, iar de la Costache şi Uzinele

Malaxa, o serie de radiouri.

Malaxa a fost la întrunirea directoratului F.R.N. şi s-a întors cu impresii destul de triste, vorbeşte de lipsa de participanţi şi de lipsa completă de seriozitate în discuţii.

Acei care au luat parte, cei mai mulţi, îndeosebi bătrâni, au <fost>

lipsieşi complet de seriozitate şi au vorbit mai tot timpul între ei lucruri personale. E trist şi arată câtă muncă va trebui să se puie pentru reînjghebarea acestei organizări, ce.35, p.66> atât de necesară în clipa de faţă. De ce, o, de ce sărmanul Călinescu a lăsat oare să cază această frumoasă idee, rămâne pentru mine şi pentru mulţi un mister.

Luni, 16 octombrie

Ziua mea, începută sub cele mai frumoase auspicii", vreme frumoasă

* în text: *Good bey*.

În text: *auspice*.

24 Carol II, însemnări zilnice şi caldă, s-a terminat într-o oribilă deziluzie şi o adâncă mâhnire. Duduia, la deşteptare, cât se poate de dulce; – Mihăiţă a apărut, pe urmă, pentru prima oară, în redingota de Marină. Aeu> urnial, pe urmă, felicitările, întâiu Curtea, pe urmă Guvernul, cu cadourile respective. Acela al Guvernului, autoportretul lui

Luchiari, mi-a făcut îndeosebi plăcere.

Pe urmă, după-amiaza, a început liniştetea..."

ce.35, p.69> care m-a îmbătrânit cu 10 ani, terenurile de fricsiune (*şic*) vor fi aplanate şi că va fi pace.

Marţi, 17 octombrie

Deşteptare liniştită după ziua dureroasă de ieri; cu toate decepţi<i>le şi amărăciunile, m-am pus pe treabă, se vede că face parte din sângele nostru.

De dimineaţă, rhjniştrii, întâiu Dr. Marinescu, care, în urma vizitelor ce le-a făcut unităţilor" concentrate, este îngrijorat de lipsa micului echipament, care mâne va putea fi cauza unor epidemii şi deci

a unor mai primejdii. După masă, am avut o întrunire la care. a<u> asistat Preşedintele

Consiliului, miniştrii Apărării Naţionale, Aerului, şi Marinei, înzestrării.

Finanţelor, şeful Marelui; Stat Major, comandanţii ce.36, p.70> de armate şi

Urdăreanu.

S-au citit rapoartele adjutanţilor pe care i-am trimis pe diferitele fronturi, la unităţi, să vază cu<m> este situaţia.

Din cele relatate de ei, un singur lucru este absolut perfect, mâncarea şi, în mare parte, armamentul, în tot restul sunt lipsuri foarte mari. Fiecare şi-a spus cuvântul şi a făcut propuneri pentru îndreptarea stării de lucruri, în general cei mai mulţi au fost rezonabili şi am constatat o foarte mare dorinţă şi hotărâre de ea> face bine.

Teodorescu. a făcut o foarte clară expunerea. situaţiei Aviaţiei, iar

Slăvescu a arătat toate eforturile ce le-a făcut şi le face pentru înzestrarea

Oştirei. Mitiţă a înghiţit în sec şi a promis să caute mijloacele necesare. Ca rezultat, **s**-a cerut descongestionarea a tot ce este de prisos şi nu poate fi întrebuinţat sau echipat, oameni, cai, căruţe etc, dâ**ndu**-se mână liberă în

ce.36, p.71> această direcţie comandanţilor de armate.

Am făcut o constatare foarte tristă, absenţa lui Argetoianu, oare parcă nu lua parte la toate decât foarte vag. Din nou se simte pierderea cea mare a lui

Călinescii, unde este acel spirit clar, rapid şi vioiu?

Fila conţinând paginile 67 – 68 – a fost ruptă din caiet.

În text: *unităţile*.

1939 25

După conferinţă, l-am chemat pe Argetoianu şi i-am spălat capul cu chestia împresurării Fundaţiei cu jandarmi; el se leapădă de Satana, dar sunt convins, după informaţi<i>le mele! că tot el a fost acela responsabil de fapt, dacă nu, de formă, cel puţin de fond.

Ştiri importante de la Săracioglu, care, după aproape o lună de discuţii, a părăsit Moscova fără a fi iscălit nimic. Ruşii au cerut lucruri imposibile, între altele să se închiză Strâmtorile în orice caz, chiar dacă ar fi războiu’ cu anglo-francezie în Mie, de fapt, îmi, pare bine de acest

lucru, căci nu-mi convenea această ulira pupătură în bot cu URSS. Pentru moment, poate

ce.37, p72> sii fie desagreabilă pentru noi, dar pentru viitor este mai bine, căci nu ne taie punţile de nicăieri. Cine ştie cum se vor dezvolta lucrurile şi dacă la sfârşit tot nu va fi o unire a tuturor a împotriva bolceviştilor. Din Londra vine ştirea că lord Lloyd ar dori să vie în ţară; mi se cere avizul, eu sunt pentru, dar doresc ca hotărârea să o iee guvernele.

Se cunosc azi detalii asupra torpilării „H. M.S; Royal Oak”, este o frumoasă faptă de război. Submarinul german a intrat până în rada Scap<p>aflow şi acolo şi-a făcut isprava.

Seara, cinema, un film amuzant: *Andy Hardy cowboy*.

Miercuri, 18 octombrie

Dimineaţa, întâiu Bujoiu, cu anumite ce.37, p.73> chestiuni economice; pe urmă, recepţie a doi miniştri străine (sic), cel chinez şi cel leton.

Între aceste recepţii, Ministrul Portugaliei mi-a înmânat „Marele Cordon al celor trei ordine”.

După-amiaz, din nou o conferinţă militară: şeful Marelui Stat Major, şefii operativi de pe Frontul de Est, Argetoianu, Gafencu şi miniştrii militari, plus Urdăreanu. Şedinţa a început printr-o expunere a lui Gafeencu> asupra situaţiei politice de pe acel front. Primejdia veşnic rămâne, dar nu e iminentă”.

Argetoianu, afară de o observaţie lipsită de tact, mai absent chiar decât ieri.

Civilii plecând, am rămas militarii între noi şi a decurs o foarte interesantă discuţie, căci s-a pus problema, că Basarabia, măcar o parte a ei, trebuie apărată, atât de punctul de vedere militar, cât şi poliţie. Părerile au fost împărţite, Moţaşi Ilasievici arătând marile dificultăţi, Ilcuş, Ionescu Ştefan şi

Teodorescu hotărâţi pentru apărare, începând de la masivul Corneştilor.

Seara, cinema, un bun film german: ce.38, p.74> *Drapelul*, frumoasă morală

Iniţial scrisese: *de pe frontieră*.

În text: *eminentă*.

1

militară.

Joi, 19 octombrie

O zi foarte frumoasă şi liniştită, heureux les jours qui n'ont pas d'histoire.

Seara, vine ştirea că Guvernul bulgar a demisionat. După cină, cinema, un film foarte hazliu, cu cai de curse şi Dick, Powe1120.

Vineri, 20 octombrie

Duduiei îi e rău, o congestie a ovarului, cu dureri destul de mari;

doctorul Hortolomei zice că vine de la o proastă stare a nervilor şi de la

conţinu<e>le supărări; a stat în pat toată ce, 38, p.75> ziua.

Dimineaţa, miniştrii obişnuiţi: Mitiţă, întâiu, cu situaţia bugetară, care se menţine; pe urmă, Ghelmegeanu, care-mi prezintă-un nou program** de lucrări, refaceri de drumuri cerute de nevoile operative. În sfârşit, Andrei, cu anumite chestiuni de detaliu aleii învăţământului.

După-masă, la 4/2, Argetoianu, cu diferite chestiuni fără prea mare importanţă.

Seara, făceam din nou reflexia: ce enormă pierdere a fost dispariţia lui Călinescu şi cum se putea lucra mai bine şi mai util cu el. Însă, de ce, o, de ce a făcut el acea greşeală de a nu organiza F.R.N? Dacă ar fi făcut-o, cât mai uşor era situaţia astăzi şi cât aş ţi] fi avut mâinile mai libere. Actualmente am mâinile legate de un bătrân, desigur cu experienţă şi cel mai bun ce se poate găsi actualmente, şi, cu toate intenţiile lui bune, nu se poate desprinde de unele rămăşiţe ale trecutului şi, pe urmă, îi lipseşte ce.39, p.76> acea vlagă a tinereţei, care o mai are generaţia mea.

Seara, cinema: *Oakie în*... (sic), cu o nouă dansatoare, care – stepează admirabil: ...” * * Miller.

După ce mă culcasem, mi se comunică <faptul>xă Fabricius a fost la Gafencu şi i-a spus că din cauza iscălirei Pactului Tripartit al Turciei21.

Germania este foarte supărată şi ar cere ca noi să renunţăm la garanţia anglo-franceză. Teama lor este că s-ar forma un Front de Sud-Est care le-ar putea fi foarte dezagreabil. Cererea lui Fabricius nu numai că e imposibilă, dar e şi

— Fericite sunt zilele care n-au istorie.

Iniţial scrisese: *plan*, tăiat.

** Loc alb la prenume.
1939
27
obraznică. Încep să văd că am avut dreptate când am spus de la început că nu cred în putinţa de a păstra neutralitatea până la sfârşit. Se înţelege că astăzi
situaţia noastră este şi mai grea, din cauza succesului german în Polonia şi din cauza tratatului lor cu URSS.
Din Bulgaria se întrevăd posibilităţi ca tot. Kiosseivanov va fi însărcinat cu realcătuirea Guvernului, cu atât mai bine, căci este” ce.39, p.77>
atât de cuminte, cât poate fi un bulgar.
Sâmbătă, 25 octombrie
Dimineaţa, Argetoianu şi Gafencu, pentru chestiunea Fabricius de azi-seară. Gafencu **s**-a mai calmat şi Baba <Argetoianu> e impasibil. Trebuie găsit<a> o soluţiune de a răspunde nemţilor, Argetoianu propune, drept răspuns, să propunem Germaniei un pact de neagresiune şi amiciţie româno-germano-rus, spunând că nu e nicio primejdie în aceasta, căci e sigur că nu va fi acceptat. Întâiu Gafencu şi pe urmă eu am protestat împotriva acestei soluţiuni, care nu e compatibilă cu situaţi unea noastră de neutri. Eu am propus alta, care a fost adoptată, şi anume, ca să probăm bunele noastre intenţii, cerem sprijinul lor pentru încheierea unor pacte de neagresiune cu Ungaria şi cu
URSS, aceştia fiind vecinii noştri ţi] ce.40, p.78> şi singurele ţări prin care am avea posibilitatea de a ataca pe germani.
A trecut luna de la moartea lui Călinescu şi, pe zi ce frece şi fiecărei dată când lucrez cu Argetoianu, simt mai mult lipsa lui.
După-amiaz, linişte, am lucrat la punerea la punct a acestor notiţe. La sfârşitul mesei, vine o notiţă de la S.S. (Serviciul Secret al M.St.M.), care spune că în Bulgaria se vorbeşte de mobilizare generală şi de evenimente importante în politica internă. Se pune, prin această ştire, un mare punct de întrebare. Unii, Duduia şi Ernest, sunt îngrijoraţi, eu însă nu.
După cină, un foarte frumos şi interesant film: *Prietena mea*.
Moartea, cu John Barrymore *f* şi Pee Wee.
Duminică, 22 octombrie
Dimineaţa, linişte, ne sculăm târziu. ce.40, p.79> Gafencu îmi

trimite notele a doua conversaţii ce le-a avut cu miniştrii străini relativ la

Pactul Tripartit. Cu Thierry, căruia îi atrage îndeosebi atenţia asupra marii primejdii ce există pentru noi a preaspectaculoasei jubilări asupra încheierii lui, şi alta cu Ghigi, care, fără a avea instrucţiuni, zice el, se arată foarte în text este: *el*

28

Carol II, însemnări zilnice îngrijorat de consecinţe, crezând că Roma n-ar putea să se intereseze de proiectul neutru balcanic. Gafeneu îi arată că, dimpotrivă, trebuie să fie foarte fericit de acest eveniment care nu face decât să garanteze* această parte a

Europei împotriva unei eventuale agresiuni.

La 5 i4, pokerul obişnuit eu Malaxa şi D-na Joc foarte frumos şi liniştit. **S**-a răcorit şi a plouat în timpul nopţii.

Luni, 23 octombrie

Adevărată zi mohorâtă de toamnă. Dimineaţa, ce.41, p.80> miniştri v

Otlescu, care nu-i simpatic, cu chestiuni mici, fără prea mare importanţă, şi llcuş, au un mare decret de înaintări, care se fac anul acesta de ziua majoratului lui Mihăiţă.

După masă, Sidorovici, eu care pun la punct unele miei chestiuni ale

Străjeriei. Suntem de acord asupra absolutei nevoi ca ea să nu fie înjghebată în

Front, căci pierde astfel una din marele ei forţe, apoliticianismul. Mi-a spus că simte că mocneşte şi în această direcţie ceva împotriva ei, trebuie deci din ce în ce mai multă băgare de seamă.

Din Bulgaria, ştiri liniştitoare, în afară de expulzarea unor români, pe de altă parte, Guvernul nu e încă format. Din Italia, zvonuri care contrazic cele spuse de Ghigi. Altfel, aceeaşi inactivitate pe fronturile militare şi politice, vorbe multe, dar nimica pozitiv.

Seara, un foarte bun film cu Mickey Rooney: *Aventurile lui Huck*...!

(sic).

t

ce.41, p.8I> Marţi, 24 octombrie

De dimineaţă, miniştrii Gafeneu şi Iamandi. Acesta din urmă mi-a prezentat chestiunea barourilor, care sunt în completă

debandadă şi care trebuie puse la punct. Propune ca toate consiliile să fie dizolvate, numinduse comisii interimare până la reforma legii. Toată această afacere a pornit de la Argetoianu, care crede că Micescu este un element dizolvant şi dezordonat;

O fi adevărat, dar înlăturarea lui în momentul de faţă ar fi o foarte mare greşeală; m-am opus deci absolut la aceasta şi Iamandi a fost de acord, însă el trebuie foarte bine încadrat – ca să nu-şi facă mendrele.

Gafeneu era foarte plictisit de un nou incident petrecut cu comitagii în Dobrogea, incident în care jandarmii au fost acuzaţi, că au procedat la execuţii sumare. Autorităţile noastre neagă. **S**-a decis să se facă o anchetă.

Iniţial urmă: în tăiat.

1939 29

Altfel, ştiri ceva mai bune, ce.48, p.82> domnii miniştrifi] cari au venit să-i vorbească pare-se că au exagerat foarte mult lucrurile.

După-amiăz, nimica deosebit, afară de ştirea că Guvernul bulgar **s**-a constituit tot sub Kiosseivanov, rară a introduce elemente politice, cei câţiva miniştri ţi] noi sunt tot persoane în afară de partide, **s**-a mai hotărât şi dizolvarea Parlamentului, eu alegeri noi, începând cu sfârşitul lui decembrie.

Seara, un film german destul de slab. După cinema, l-am sărbătorit pe Mihăiţă cu şampanie.

Miercuri, 25 octombrie

Ziua lui Mihai, împlineşte 18 ani, deci devine „ca moştenitor al

Tronului, major. Pentru moment va trebui să fie major numai cu numele, tot în mână va mai trebui să ce.42, p. 83> fsăj fie ţinut până ce se va mai coace la cap, căci tot copil a rămas în multe.

Sculat târziu, i-am remis, conform cu legea, Colanul Ordinului

„Carol!” şi, împreună cu Duduia, darurile noastre. Înainte de masă, au venit, întâiu, Bujoiu, care-mi supune spre semnare legea cartelurilor”, şi Argetoianu, cu unele chestiuni fără prea mare importanţă.

Dejunul a fost dat în cinstea lui Mihăiţă, la care a asistat, în afară de demnitarii Curţii, şi Argetoianu. Am ridicat paharul pentru băiat, ţi**nându-**i un mic logos, în care îi făceam recomandaţii pentru viitor. Numai să le asculte.

După masă, l-am văzut pe Gavrilă, care are unele neînţelegeri eu

Argetoianu, cred că am pus lucrurile la punct, dându-i severe ordine şi recomandaţii.

Ca să aibă băiatul meu distracţie de ziua lui, şi-a poftit câţiva prieteni după masă pentru o mică ţopăială, m-am dus ce.43, p.84> o clipă să-i văd şi cu tristeţe am constatat că aceste întruniri nu mai sunt pentru mine; când apar, toţi tac şi parcă prezenţa mea îi jenează.

Vii cu vii, morţii cu morţii. E bine să fii lăudat de presa străină, dar când simţi în sufletul tău ceva mort, e trist, foarte trist. Totuşi: „Maul halten, und vveiter dienen”*, iată ce trebuie să facem noi.

JH Seara, cinema, un film românesc: *O poveste tristă*, încercare onorabilă a unui anume Corneliu Dumitrescu”.

— Iniţial scrisese: *lui*, tăiat.

În text: *carteturilor*.

„Ţine-ţi gura şi slujeşte mai departe.

30

Care! II, însemnări zilnice

Joi, 26 octombrie

În sfârşit, după multă, multă răbdare şi aşteptare, am putut merge, azi de dimineaţă, la vânătoare la Periş. A fost o zi splendată (sic) şi ne-a făcut tuturor a foarte mult ce.44, p.85> bine să petrecem o zi în aer liber. Dimineaţa, am tras foarte bine, după masă, ca un picior, mai ales la sitari, am scăpat 6, reuşind, cu greu, ultimul. Duduia a venit la prânz şi a vânat cu noi după-amiaza; a tras foarte frumos şi a avut norocul să-şi tragă primul sitar.

Seara, un film francez destul de amuzant: *Coctnţele sunt eterne*, cu

Betty Stockfield, după povestirea lui Tristan IBernard”, *Le reiour du voyage*.

Vineri, 27 octombrie

Dimineaţa, penibilă pentru Duduia, a dormit foarte prost şi a fost foarte mult zgomot azi de dimineaţă, o mică criză de nervi cu planşete.

Am avut dimineaţa miniştrii, Mitiţă şi Andrei, chestiuni tară prea mare importanţă. ce.44, p.86> După amiaz, o conferinţă cu Argetoianu.

Gafencu, Cădere şi Stoica, asupra politicei noastre balcanice. Ambasadorii şi-au făcut raportul, îndeosebi acela de la Ankara. S-a conchis că acţiunea diplomatică de a forma un bloc de neutri şi în

Sud-Estul Europei să continue, având ca temelie înţelegerea Balcanică şi lăsând Iugoslaviei să înceapă tatonările. La acest bloc ar fi bine dacă, în viitor, s-ar alipi Italia şi Ungaria.

Blocul trebuie să fie un organ de autoapărare externă, lăsând în adormire chestiunile litigioase. Frumos plan, dar nu prea văd acuma, aşa cum sunt spiritele agitate, prea mari speranţe de reuşită; totuşi văzând în faţa ochilor primejdia reală bolcevistă, poate că se va putea îndeplini. Trebuie, întâiu, să se puie la punct clarificarea impresiei ce a făcut-o Acordul Tripartit cu Italia.

Ştirile sunt aşa de confuze, se spune de unii că URSS ar avea intenţii agresive, iar de ce.44, p.87> [de] alţii că nu; unii zic că Italia vede cu ochi răi.

formarea unui atare bloc, alţii că dimpotrivă. Germanii sunt nervoşi, fiindu-le teamă deformarea unui front aliat în aceste părţi. Acţiunea trebuie totuşi dusă, fiindcă este bună „et elle fait bien”.

Din toate ştirile ce le primesc, se vede clar că la masa verde se vor pune chestiunile fruntariilor, de aceea jocul nostru trebuie să fie cât se poate

de fin, ca, la scadenţă, să ne prezentăm cu maximul de avantagii.

Dacă războiul continuă, şi mi-e teamă că aşa va fi, ne vom găsi în faţa a doua alternative: sau o hotărâtă acţiune de comunizare a Europei, şi atunci

— Iniţial scrisese: *buni*, tăiat.

** Şi ea merge bine.

1939

31

numai noi, neutrii, vom fi în stare de a rezista, sau acei care se vor întruni la masa verde vor fi aşa de istoviţi, încât nu vor avea putinţa de a întări voinţa lor.

acelora cari n-au fost în luptă. Ipoteze, numai ipoteze.

<c. 45, p.88> Seara, am văzut, pentru a 3-a oară, unul din cele mai splendide filme din anii din urină: *Bengali*. Cu nespusă plăcere şi emdţie am revăzut această splendidă realizare a ecranului.

Sâmbătă, 28 octombrie

Nimic important de însemnat, o zi liniştită şi splendidă.

După. imiaz, l-am văzut pe Scărlătescu de la Fundaţii, cu unele mici chestiuni administrative. Mi-am cam pierdut vlaga din cauza loviturii cu

Serviciul Social. Îmi spune că, din punctul de vedere administrativ, într-adevăr au fost unele nereguli contabiliceşti.

Seara, cinema, un film american mediocru, cu Ramón Novarro”.

ce.45, p. 89> Duminică, 29 octombrie

Aveam de gând să mă duc astăzi la vânătoare, dar a fost, dimineaţă, o ploaie torenţială şi un vânt aşa de puternic, încât am renunţat, spre marele disgust al lui Radu.

Ziarele de dimineaţă publică un schimb de telegrame între „Reuter „şi

„Tass”, prin care se afirmă din partea URSS că n-au nicio intenţie agresivă faţă de noi. Are desigur o importanţă din punctul de vedere al calmării opiniei publice şi poate că va pune capăt la acele ştiri fantastice ale agenţiilor

Aliaţilor. De punct de vedere al adevărului, nu pun prea mare bază pe această dezminţire, căci, cu toate ştirile liniştitoare ce ne vin din multe părţi, tot mi-e teamă că vor profita de prima scuză ca să ne atace – şi Germania nu este în poziţia de a ne da vreun sprijin efectiv.

<c. 46, p.9 () Luni, 30 octombrie

Ca de obiceiul, dimineaţa, miniştrii: întâiu, Zigre, cu chestiunile

I privitoare la noua epispopie a Timişoarei. Sunt mari proteste asupra acestei înfiinţări, unii vor, pur şi simplu, mutarea celei de la Caransebeş, iar alţii, de fapt minoritatea, înfiinţarea unei<a> noi. Rămâne ca ministrul, mergând la faţa locului, să se informeze asupra stării de spirit locale înainte de a lua o hotărâre definitivă.

Pe urmă, Ilcuş, cu noua lege de înaintare, care cere o destul de lungă

— Iniţial urmă: *prin*, tăiat.

32 Carol II, însemnări zilnice discuţie, fiind una vitală pentru interesele Oştirei şi ale ofiţerilor; n-am admis proiectul aşa cum mi l-a prezentat, rămâne să *fie* discutat din nou de Consiliul.

Superior şi atunci voi hotărî definitiv.

După-masă, nimica deosebit.

Seara, un foarte frumos film german asupra vieţii lui Tehaikowski, cu

Zarah* Leander.

ce.4 (î, p.91> Marţi, 31 octombrie

Dimineaţa, obişnuiţii miniştri, cel mai important, Gafencu: e tot

îngrijorat asupra situației rusești. Am pus la punct propunerea tăcută pentru pactul neutrilor, conform cu cele hotărâte zilele trecute. Am discutat, din nou, chestiunea. și mi **s-**a părut foarte interesantă, dar fără prea mari sorți de izbândă.

Ideea de a ne apropia astfel mai mult de Italia parc a nu place prea mult unora, și îndeosebi iugoslavilor, cari fac o politică de autoapărare, de șovăială și, în același timp, de lipsă de solidaritate eu aliații lor, cari, într**e**o> zi, le vor putea juca o festă destul de urâtă. Este adevărat că situația lor internă nu e deloc plăcută. Au făcut un acord cu croații, dar, după toate știrile ce le avem, rezultatele nu prea sunt bune și unii zic chiar că intrigăriile sunt foarte active și dizolvante.

Pentru relați<i>le noastre cu ungurii, din nenorocire, la Oradea și la

Episcopia Catolică din Sighet, ce 47, p.92> **s-**a descoperit un complot terorist, în care sunt inculpați un mare număr de intelectuali, îndeosebi preoți. Ungurii, după obiceiul lor, ne acuză că, din cauza arestărilor făcute, arătăm că nu voirul sincer o destindere față de ei; veșnic același cântec și obicei de a ataca, când ei sunt cei vinovați.

După-masă, audiențe. Întâiu, ministrul U.S.A., Günther, care, din ordinul lui Roosevelt, a venit să mă roage dacă nu se poate face ceva pentru ca;

bătrânul Moscicki să plece. I-am răspuns că, sufletește, sunt absolut de acord cu el și că am făcut și voi face tot ce e posibil ca să plece, dar, după cum știe, avem greutăți în această privință. I-am mai spus că, știind că e și cetățean elvețian, recomandasem ca Legația lor să facă și ea o intervenție, dar a refuzat.

M-întreb dacă n-ar fi cazul, dacă președintele Roosevelt să interesează de soarta lui, ca U.S.A. să facă aceste intervenții; la aceasta mi-a răspuns că cu;

greu ar putea **s-**o facă, fii**ndu-**le teamă de unele zvonuri de atentate ce.47, p.93>

puse la cale de Gestapo. Ultima soluție la care am ajuns a fost să se facão;

Intervenție prin Crucea Roșie Americană.

Inițial scrisese: *Zitta*, tăiat.

1939

33

A urmat A.C. Cuza, care a venit să m-îhștiințeze că foștii lui

partizani intraţi în F.R.N. sunt hotărâţi a activa cu toată energia, voind a crea în anteriorul

Frontului o credinţă naţionalistă. A reînceput teoriile lui antisemite, pe care le-am combătut ca formă, şi mi-a declarat că salvatorul Europei nu poate fi altul <decât>* Hitler.

Ultima „audienţă a fost Gerstenberg, care mi-a adus, din partea lui

Friedel, Colanul Ordinului princiar de 1 Iohenzollem. A vorbit, pe urmă, din partea lui Göring:

1. Noi am trebui să cerem oficial Germaniei să mijlocească un aranjament de neagresiune cu URSS. l-am răspuns că şi eu văd necesitatea acestui aranjament, dar că, până acum, Germania a răspuns negativ la toate sondările ce le-am făcut în această direcţie şi mă mir că n-au priceput până acuma care este interesul lor de a ne apăra de o agresiune şi expansiune a

URSS;

<c. 48, p.94> 2. Că armamentul va continua să vie şi că ne vor da tot ce avem nevoie, ceea ce <ei o probă că Germania are nevoie de o Românie tare;

3. Se întreabă însă cum va fi întrebuinţat acest material, l-am replicat că, conform cu politica noastră de neutralitate şi de apărare a graniţelor, orişiunde vom fi atacaţi, chiar dacă, apărâ**ndu-**ne, ţarava fi distrusă;

I 4. Mi-a făcut, în această conversaţie, să înţeleg că, în cazul unui atac rus, ar dori să ştie că pe cine vom chema **într-**ajutor şi că ar fi foarte bine să facem anumite aranjamente de Stat Major cu ei în această direcţie. La aceasta am răspuns că cunosc calitatea M.St.M. German şi ştiu că este capabil, în acel moment critic şi dacă situaţia o va cere, să iee toate măsurile necesare şi rapide impuse de circumstanţe şi că nu m-îndoiesc totuşi de voinţa Germaniei de a ne da acest ajutor efectiv. Orişice altă măsură, luată dinainte, n-ar fi conform cu neutralitatea noastră strictă.

Seara, cinema, un film german, cu Marika Rokk M, destul de bun.

Miercuri, 1 noiembrie

Dimineaţa, miniştrii, nimica interesant, afară de un uşor atac al-lui

Argetoianu împotriva lui Paul Teodorescu, pus la cale de Geeorge>

Voalentin> Babescu>şi Giossanu.

Azi au venit ştiri interesante. Întâiu, din Italia, o remaniere a miniştrilor, au ieşit îndeosebi Starrace, Pariam, Valle şi Alfieri, înlocuiţi cu în text: *ca*.

34

Cât ol II, însemnări zilnice nume necunoscute, afară de Grazziani, care devine şeful M.St.M. Toată aparenţa este că elementele prea germanofile au fost îndepărtate, iar numirea noului şef de Stat Major, în locul aceluia care a iscălit Convenţia Militară a

Axei, este foarte caracteristic<a>. Se pare, după toate ştirile ce le avem, că Axa se slăbeşte, lucru ce l-am prevăzut când toţi afirmau contrariul.

A doua ştire este foarte Curioasă; URSS ne întreabă dacă am voi să permitem soldaţilor cheki <cehi> din legiunea din Polonia, sau să se stabilească la noi, sau să le mijlocim tranzitul ce.49, p.96> către Franţa.

Această întrebare pune un foarte mare punct de întrebare asupra rostului ei; cei mai mulţi, în cap eu Davidescu de la Moscova, au impresia că e o cursă la mijloc.

Am hotărât să se răspunză negativ.

La cină, Malaxa cu D-na, ca să vază filmul *Good bye Mr. Chipps*. Am revăzut acest film cu plăcere şi m-a emoţionat încă mai mult decât prima dată.

S-au găsit pungăşii, în genul celor tăcute de Max la Reşiţa, şi la

Banca de Credit, săvârşite de Kaufmann.

Joi, 2 noiembrie

Dimineaţa, înainte de a pleca la vânătoare, Argetoianu a venit pentru chestiunea răspunsului Sovietelor. El e de părere că nu trebuie să fi ţi] în prea brusci (*şic*) în răspunsul ce-l dăm. 1 – am spus ca forma e de găsit de Afacerile

<c49» p.97> Străine, iar în ceea ce priveşte fondul, trebuie ţinut la părerea mea;

pe mine mă interesează fondul, nu forma, şi asupra acesteia nu-mi schimb părerea.

La vânătoare, aceiaşi ca rândul trecut, cu Ilasievici în plus. Am vânat pe teritoriul Băicoianu, rezultat slab şi a fost destul de frig. Am tras 1 sitar şi

4 fazani.

Seara, cinema, un film german destul de slab, cu toate că vedeta

era marele violonist Vasa Prihoda.

Vineri, 3 noiembrie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Mitiţă, care începe a avea unele îngrijorări şi care pare a fi avut dreptate în ce priveşte opunerea sa la noul regim al comerţului exterior, devizele par a nu intra, cu toate că situaţia bugetară continuă a fi bunicică, dar nu de ce.50, p.98> poate şti ce va da viitorul. Va trebui făcut un enorm efort pentru punerea acestor chestiuni la

Iniţial scrisese: *lui*, tăiat.

1939 35

punct şi pentru activarea exportului util. Suntem într-adevăr foarte stingheriţi cu cererile şi obligaţiunile noastre faţă de Germania, dar, cel puţin, de acolo, primim armament.

Al doilea, Ghelmegeanu, care-mi arată noile cereri ale M. St. Major şi posibilităţile să le aducă la îndeplinire.

Urmează Andrei, care-mi supune spre sancţionare noua lege al]

Învăţământului secundar.

Ultimul este Slăvescu. <De> fiecare dată când vine, am posibilitatea de a constata enormele eforturi ce **s**-au făcut pentru înzestrarea Armatei. **S**-au cheltuit aproape 10 miliarde bani gheaţă şi s-au făcut angajări de peste 30, şi, cu toate acestea, în ce priveşte echipamentul, suntem încă foarte înapoiaţi. Toate ştirile ce pe Vin din toate părţile arată că avem un respiro sigur până în primăvară, dar de atunci începe primejdia şi mai ales ace<e>a din partea

ce.50, p.99> colosului moscovit. Va trebui lucrat cu toată râvna ca să fipjm”.

cât se poate de bine pregătiţi la acea epocă, atât milităreşte, cât şi diploniatieeşte.

La masă a fost din nou scandal între <Duduia şi Urdărcanu>”, din cauza unei reflecţii*” inutile ce a tac**ut**-o ei.

Molotov a vorbit zilele acestea, despre noi a fost tăcut, dar ambianţa generală o găsesc dezagreabilă; a atacat violent Anglia şi Finlanda, a fost ironic faţă de Turcia îi, amabil faţă de Japonia. O fi asta oare o indicaţie? Cine ştie?

Am impresia că nu şi-a spus încă ultimul cuvânt şi că ne rezervă încă multe surprize…

Finlanda, din fericire, pare a rezista, pentru noi este foarte important, ea poate rezista având spatele acoperit de Blocul de la Oslo

şi, mai departe, fiind. susţinut<a> de U.S.A., şi cred că, în mod tacit, şi de Germania.

Au luat măsuri militare active şi par a nu le fie teamă de un conflict când este <c51, p.100> vorba de a-şi apăra integritatea şi demnitatea. Bravo.

Suomi!...

Seara, cinema, un foarte interesant film rusesc: *Cheia de aur*, după o poveste a lui Alexei Tolstoi”. E de un interes tehnic deosebit, fiind jucat, în cea mai mare parte, de păpuşi, cari au nişte mişcări cu totul umane; a trebuit o muncă de 4 ani regizorului ca să-l puie la punct.

Urmă: *gata*, tăiat.

** în text cele două nume au fost şterse.

** în text: *reflexii*.

36 Carol II, însemnări zilnice

Sâmbătă, 4 noiembrie

Nimic deosebit de însemnat astăzi pe niciun teren.

Seara, am revăzut, cu deosebită plăcere, unul dintre frumoasele filmuri ale anului: *El* şi *Ea* (*O Iove ctffair*), cu Charles Boyer28 şi Irene Dune:

ce.51, p.10I> Duminică, 5 noiembrie

De ieri hotărâsem o vânătoare, la Gherghiţa, de ceva mai mare envergură; pe lângă cei obişnuiţi: Duduia, Mihăiţă, Urdăreanu, Radu, Costache

Malaxa, am mai poftit pe: „Mitiţă Constantinescu, Dombrovski şi dr.

Skupiewski.

Dimineaţa, când mă deştept, burează, deci amân vânătoarea cu un ceas şi jumătate. Ploaia toi a continuat toată dimineaţa, aşa încât **ne-**a cam jenai şi a jenat, mai ales, pe bătăiaşii, şi fazanii au refuzat să zboare.

Totuşi, pentru puţinele ore cât **s-**a vânat dimineaţa, de la 12 – 2, şi după-amiaz, de la 3 – *4 A*, rezultatul a fost destul de bun: 204 iepuri, 90 fazani şi 19 sitari. Eu am tras foarte bine, împuşcând: 20 iepuri, 15 fazani şi 7 sitari.

Duduia a avut bucuria de a-şi trage al doilea sitar.

Vremea fiind prea scârboasă, am oprit vânătoarea înainte de întuneric.

Seara, pokerul dominieal, cu aceiaşi ca duminica trecută.

t.

ce.52, p. l () 2> Luni, 6 noiembrie

Dimineaţa, ca de obicei, miniştrii: Zigre, cu legea pentru întemeierea

Episcopiei din Timişoara, care, după îndelungate discuţii, a rămas, pe considerentul că e bine a se întări graniţa cu instituţii ale cultului şi culturii româneşti. Acest raţionament m-a făcut şi pe mine să fiu de acord, având chiar ide<e>a de a ridica, cu timpul, această episcopie la rangul de Mitropolie.

A urmat Ottescu, care nu are lucruri prea importante, afară de chestia ajutoarelor pentru familii<i>le concentraţilor, care începe a da un oareşicare randament, şi un proiect al său pentru organizarea Aepărării> Ceontra>

Aeeriene> a localităţilor. Proiectul este, principial, bun, dar cred că a o extinde la toate satele este o greşeală.

Ultimul ministru a fost Ilcuş, cu care am discutat prelung noua lege a înaintărilor. Am constatat că e un om care ştie să asculte şi, în acelaşi timp, să-şi apere punctul său de vedere.

ce.52, p.103> Legea, deşi nu este perfectă, totuşi este un pas înainte şi va permite, incontestabil, o mai bună selecţiune.

După-amiaz, o conferinţă militară pentru punerea la punct a [l]

1939

37

planului de înzestrare a Armatei. Pornit, acuma un an la Sinaia, pe ipoteza de a organiza 15 Div., astăzi nevoile de apărare a fruntari<i>lor ne-au impus 36, cu tendinţa de a ajunge la 41, ceea ce e un efort colosal. M.St.M., lucrând ca de obicei descusut, a ajuns la nişte cereri ce nu se pot împlini şi deci, după o lungă discuţie, **s**-a ajuns la concluzia că aşa numitul plan sau, cum l-am numit eu, catalog, să fie revăzut şi pus **într**-o ordine de preferinţă care să permită miniştrilor înzestrării şi al [el finanţelor să acţioneze şi să serieze comenzile după nevoi şi putinţă.

S-au discutat, pe urmă, cerinţele M.St.M. cu privire la C.F.R. – şi aici, după o discuţie, **s**-a ajuns la o schimbare a planului şi punerii lui da> punct după [după] urgenţă <şi posibilităţi.

După şedinţă, a fost la mine Argetoianu, pentru ce.53, p.104> chestia cererii sovietice privitoare la cehi. Iii tot insistă pentru

acec>eptarea dezideratelor URSS; eu m-opun, căci consider că sunt primejdioase; a rămas să discut, din nou, chestiunea cu Gafeencu>.

Duduiei i-a fost rău astăzi şi a stat toată ziua în pat.

Seara, cinema, un film german: *Revoltă la Damasc*, idee bună, subiect frumos, dar slab regizat.

Despre atitudinea lui Gâvrilă în chestiunea lui Max Auşnit îmi vin astăzi ecouri regretabile. Pare-se că a intervenit pe toate căile ca să fie scăpat, a intervenit la Argetoianu, la lamandi şi chiar la procuror, şi acesta din urmă **s**-a speriat. I, uat de scurt, Gavrilă a răspuns că avea datorii morale faţă de Max, căci îi dăduse 15 milioane pentru localul Prefecturei. Pe lângă aceasta, a mai tăcut prostia de a cumpăra un grajd de curse, i-am pus în vedere **s**-o lichideze cât mai neîntârziat (tot bietul Malaxa va plăti). Nu ştiu ce strechie l-a lovit, e trist ca un om care are, incontestabil, calităţi să fi ce.53, p.105> pierdut capul în aşa un hal încât nu mai ştie să judece ce este posibil şi ce nu, în înalta lui poziţie. Tare mi-e teamă că, lucrând în acest fel, va veni un moment când nu-l voi mai putea susţine.

Cât despre procesul lui Max”, este foarte păcat să [soţ fie pus în această poziţie, dar procesul nu este numai al lui, ci al unui întreg sistem păcătos cu care trebuie, cu orişice preţ, să se termine. Este o chestiune de înaltă moralitate publică.

Marţi, 7 noiembrie

Dimineaţa, miniştrii: Dr. Marinescu raportează acele câteva cazuri noi de tifos exantematic care ne vin din Basarabia.

Pe urmă, lamandi, care-mi prezintă spre promulgare noul Cod Civil

38 Carol II, însemnări zilnice şi de Procedură Civilă. Îi vorbesc de procesul lui Auşnit şi de importanţa de a fi<e.54, p.106> judecat după toate rigorile legii.

În sfârşit, întrevedere mai lungă cu Gafencu.

Situaţia internaţională rămâne complicată şi neclară. În ce priveşte iniţiativa noastră, a Blocului neutrilor30, lucrurile, după cum m-aşteptam, nu merg tocmai pe roate. Iugoslavia este de o prudenţă exasperantă. Turcia vrea să se pronunţe abia după ce a luat un contact strâns cu Parisul şi cu Londra;

Grecia pare favorabil<a>, dar îşi studiază încă răspunsul. Marile puteri, după indicaţiunile ce le avem, par favorabile. Anglia, hotărât, da, căci o interesează problema bulgară; Franţa, văzut<a> prin prisma

de la lipi şi de la Atena, favorabilă, însă Massigli 3 lde la Ankara <spa opus. Italia schimbă pe zi ce trece, astăzi pare binevoitoare, eu atât mai mult cu cât se îngrijoreşte mai mult de expansiunea URSS.

Germania zice că e mulţumită, dar cred că, în fond, nu-i place un bloc în această parte a lumii care să nu fie direcl sul) influenţa ei directă. URSS nu-i de acord, îndeosebi ea ar vrea să-şi întin/. a influenţa graţie Bulgariei.

<c54, p.107> a căror (sic) nemulţumire e tot de<a>una pregătită a le exploata în folosul ei.

O altă chestiune foarte delicată sunt insistenţele anglo-franceze în ce priveşte distrugerile petrolului. Iii ne cer să ne precizăm hotărârea în această direcţie, cerând să procedăm la distrugeri, în cazul unor prea puternice presiuni economice sau militare. În schimb, sunt gata să ne dec oareşicari despăgubiri, care **s-**ar ridica la suma de 60 de milioane dolari. Am hotărât să se răspunză că distrugerile le vom face **într-**un caz de războiri, când câmpurile petrolifere vor fi în primejdie de a fi ocupate de duşmani. Momentul va fi indicat de M.St.M. Cât despre despăgubirile propuse, sunt. departe de a fi suficiente.

După masă, din nou un Consiliu, de astă dată cu privire la scumpete şi speculă. Au asistat: Argetoianu, Mitiţă, Rujoiu, Comâţeanu, Giurescu.

Gavrilă, general Georgescu. Discuţi<i>le au fost lungi şi contradictorii şi, în afară de Gavrilă, generalul Georgescu*, Urdăreanu şi cu mine, niciunul nu mi-a făcut impresia de a fi foarte hotărâţi de ce.55, p. l () 8> [de] a face ceva pozitiv.

Argetoianu cel mai puţin.

Eu am propus <ca> să se facă o discriminare între comerţul exterior şi cel intern. De punctul de vedere extern, trebuie să profităm de poziţia noastră

Urmă: *şi*, tăiat.

1939

39

de „soles noulres” şi să câştigăm cât mai mult, iar de punctul de vedere intern, să contingentăm cât se poate de bine nevoile şi să comprimăm preţurile. Este o absolută nevoie de a se face ceva pozitiv din punctul de vedere economic, social şi politic. s

După Consiliu, Argetoianu şi Gafeneu, pentru chestiunea relativă

la refugiaţii cehi. S-a hotărât să se răspunză cerând, în primul rând, să ni.se certifice de către Guvernul URSS că aceştia n-au purtat armele contra

Germaniei şi apoi că noi consimţim la tranzitul lor rugând pe sovieticifi] să se aranjeze eu ţările unde ar trebui evacuaţi.

Ca să termin lucrul zilei, l-am primit pe Gavrilă, care mi-a făcut un succint şi foarte slab raport asupra situaţiei; l-am scuturat, încă o dată, serios pe chestiunea grajdului de curse, pe care, de altfel, l-a lichidat ce.5S, p, 109>

lui Malaxa.

Seara, cinema, un slab film german asupra vieţii de circ, cu o actriţă, e adevărat, frumoasă, dar atâta tot.

O ştire senzaţională, astăzi Leopold al Belgiei a fost, pe neaşteptate la Haga, unde, după o întrevedere cu Regina Wilhelmina – l „5, a – făcut un apel către beligeranţi, oferind o mediaţie din partea ambilor suverani pentru conversaţiuni cari să ducă la o pace justă şi echitabilă.

La cină, Duduia l-a adus pe Kiki”, o minune de copil pe care ai fi încântat să-l ai în casă ca un bibelou.

Miercuri, 8 noiembrie

Sfinţii Arhangheli Mihail şi GawâL Mihăiţă să-mi trăiască.

La 12, la biserica Mihai Vodă, pentru obişnuitul parastas al Ordinului

„Mihai Viteazul”. Am fost <c. S6, p. 110> însoţit de Rădulescu, administratorul bunurilor mele private, fiind, în momentul de faţă, singurul membru al

Ordinului din casa mea. Nici anul acesta n-a avut loc masa tradiţională, din cauza situaţiei.

Altfel, ziua liniştită, pe la poker cu cei obişnuiţi; jocul l-am oprit ceva mai devreme* * * *3* fiind obosit

Vremea se menţine răcoroasă, dimineaţa, în general, frumos, spre seară însă se întunecă.

prezenţe neutre

Fiul lui Nicu Gatoski şi al lui Jeni.

Urmă: *eu şi Duduia*, tăiat.

40 Carol II, însemnări zilnice

La demersul Regelui Belgiei, s-au asociat şi suveranii nordici, ai Norvegiei, Suediei şi Danemarcei.

Joi, 9 noiembrie

Sunt deşteptat cu o ştire senzaţională. Aseară a avut loc la München, cu prilejul comemorării începuturilor nazismului, un atentat împotriva lui

Hitler32. O bombă a explodat şi tavanul <C.56, p. 111> [şi tavanul] Bilrgerbroului s-a prăbuşit omorând 6 persoane şi rănind 2 o. Multora, desigur, că le va părea rău că Hitler n-a fost prins şi el sub dărâmături. Aceasta îmi aminteşte anecdota despre jidanul căruia i se cerea să facă deosebirea între nenorocire şi catastrofă. Răspunsul fu că, dacă lui Hitler, plimbându-se pe stradă, i-ar cădea o cărămidă în cap, aceasta ar fi o nenorocire, dar faptul că nu s-a întâmplat este o catastrofă.

Pe urmă, am primit de la Leopold al Belgiei o telegramă, în care mă roagă să intervin şi eu, împreună cu el şi cu Regina Olandei, pentru pace.

Chem pe Argetoianu, Gafencu şi Cretzianu, cari, împreună cu

Urdăreanu, să discut chestiunea.

Afacerile Străine simt cam rezervaţi asupra oportunităţii unui răspuns favorabil. Eu, Argetoianu şi Urdăreanu suntem, dimpotrivă, complet pentru o cât mai grabnică acceptare.

Afacerile Străine se pliază şi ei, la sfârşit, la punctul meu de vedere, aşa încât se procedează, de îndată, ce.57, p. 1 12> la redactarea telegramelor.

Discuţia a avut ca bază, îndeosebi, rezultatul unei astfel de intervenţii.

Şi eu sunt de acord că rezultatul favorabil este foarte puţin probabil, dar, din punctul de vedere moral, nu poate îi decât binevenită o intervenţie umanitară.

Chiar dacă unii ar vedea cu ochi puţin favorabili o astfel de intervenţie, tot n-ar putea fi luată în nume de rău. Unele păreri zic că această ofertă de mediaţiune ar fi fost pricinuită de teama Belgiei şi a Ţărilor de Jos de un atac german, chiar şi în acest caz cuvântul meu nu poate fi decât binevenit în folosul lor”.

După-amiază au venit ştiri de la Atena că intervenţia mea a făcut, acolo, o foarte bună impresie.

Seara, cinema, un stupid, dar amuzant film, *Stan şi Bran, eroi fără voie*.

Urdăreanu a avut astăzi o lungă conversaţie <cu> Tălărescu. Se

înţelege, că critică Guvernul şi spune că sunt foarte multe nemulţumiri

ce*57, p. 1 13> în ţară. Sunt, o ştiu, mai ales din cauza speculei. El crede că va trebui o schimbare de Guvern, fără a cere nimic pentru el. Vede, zice el, nevoia

1939

41

de a păstra regimul mai departe, dar echipa trebuie întrucâtva schimbată.

Teama lui rămâne totdeauna Conferinţa de pace, la care aşteaptă să fim ciopârţiţi.

Un lucru este sigur: că multă vreme nu va putea continua cu

Argetoianu, prea a îmbătrânit, n-are vlaga de care ritmul actual are absolută nevoie, lucrurile nu merg cum trebuie şi chestiunea speculei devine din ce în ce mai gravă.

Vineri, 10 noiembrie

Dimineaţa, miniştrii: Mitiţă*, cu unele proiecte de legi, şi Andrei, cu încadrarea Frontului Studenţesc.

După-masă, Giurescu, ca să mă puie la curent ce.58, p. H4> cu mersul organizării F.R.N. Este pe calea cea bună, deşi are unele ciorovăieli eu

Argetoianu. Şi el este îngrijorat de chestiunea speculei. Am mai vorbit generalităţi. îl găsesc cult şi agreabil.

Intervenţia mea de ieri a avut un ecou foarte frumos, mai ales în ţară.

Asupra atentatului de la München, germanii acuză Intelligence

Service. Crutzescu telegrafiază că ar fi fost organizat, zice-se, de unele elemente ale Gestapou-lui, Nemulţumirile, în tot cazul, sunt** în creştere şi că

Germania merge spre dezastru.

Seara, un foarte frumos film în teehnie-color: *Oraşul blestemăţiilor*, cu Errol Flynn „şi Olivia de 1 lavilland *îi*.

După cinema, o îndelungată discuţie cu Duduia şi Urdăreanu asupra siguranţei mele personale, provocată de Malaxa, care a atras atenţia Duduiei asupra acestei probleme.

ce.58, p. 115> Sâmbătă, 11 noiembrie

21 de ani de la Armistiţiu35. Biata Europa de după războiu' are o soartă dezastr<u>oasă. Toate eforturile ideologice n-au dat niciun rezultat, dreptatea, aşa cum este pneepufă de civilizaţia apuseană, a

dat din nou greş, se plătesc, desigur, marile greşeli ale Versailles-ului”*, în care această dreptate n-a fost aşezată decât a unei singure părţi.

Azi, din nou, se aud glasuri cari să zică că lupta de astăzi este angajată

Iniţial scrisese: *Mihăiţă*, tăiat, în text: *este*.

** în text: *Versailliului*.

42

Carol II, însemnări zilnice pentru apărarea acestei sfinte dreptăţi, să dee Dumnezeu ca, în ziua când se va iscăli din nod un armistiţiu, această dreptate a păcii să fie o dreptate adevăratăi o dreptate egală pentru toţi şi în care să fie o singură dominatoare, aceea a civilizaţiei bătrânei noastre Europe, care, cu toate păcatele ei, este tot cea mai bună şi cea mai sănătoasă.

Cum mă scol, găsesc o telegramă de la Bertie: „*Greatly apreciate yourmessageandneednot*ec. 59, p. 1 10 *assureyou thal my Gouvernement will at all times workfor the just and lostingpeace, wich with your Majesty*

Iso camestly deşire”. Este, de fapt, un răspuns mai bun decât m-aşteptam, care nu zice nimic, dar <în niciun caz nu e un refuz.

Ştiri îngrijorătoare de peste tot, mai acute în ceea ce priveşte Olanda.

Cu toate asigurările Germaniei, se pare că trupe de ale lor se masează la graniţele Ţărilor de Jos. **S**-au luat chiar unele măsuri de precauţie, cum sunt inundarea unor teritorii, tot vechea tactică a lui Wilhelm Taciturnu136. Azi

seară a fost şi un incident de frontieră; adesea încurcăturile încep prin acest fel de provocări.

Dimineaţa, i-am primit pe Gafencu şi Bujoiu, în legătură cu cererea anglo-franceză privitoare la distrugerile petrolifere. Răspunsul a fost acela pe care-l indicasem în ultima întrevedere cu ministrul Af. Străine, adică că vom face distrugeri în momentul ce.59, p. 1 17> în care comandamentul oştirei va considera că nu se mai poate apăra regiunea petroliferă. Asupra despăgubirilor, chestiunea prezintă mult mai mari divergenţe, noi cerem să ni se dee despăgubiri a>inform cu mărimea distrugerilor, la preţul de atuncea. Am discutat, pe urmă, oportunitatea acestor discuţii, sunt de părere a fi foarte prudent, iar pe de altă parte, după spusele lui Gafencu, trebuie păstrat<a>

această legătură cu Aliaţii, spre a putea primi o reconfirmare şi

mă: sigură a garanţiei lor.

Rămas singur cu mine, Gafencu mă pune în curent cu desfăşurarea idee în Blocului neutrilor. În general, ideea pare a prinde, ceva mai multe reticenţe se văd din partea Franţei, cu privire la Italia, şi fără Italia nu" prea sunt nădejdi de a angrena Bulgaria şi, mai ales, Ungaria.

După masă, Urdăreanu îmi relatează o conversaţie cu Malaxa, care spune că lucrurile ce.60, p. 1 18> nu merg deloc bine şi că trebuie schimbat

* „Apreciez mult mesajul Dvs. şi nu este nevoie să vă asigur că Guvernul meu va lucra tot timpul pentru pacea dreaptă şi pierdută, pe care, împreună cu

Majestatea Voastră, o doresc sincer".

Iniţial urmau: *sunt* de tăiat.e.

1939 43

Guvernul, Argetoianu necorespunzând situaţiei. Revine deci discuţia asupra persoanei lui Tătărescu, singurul pe **care-**l vede, în momentul de faţă, capabil de a lua conducerea Guvernului, căci eu trebuie să fiu acoperit. Mie tot mi-e teamă de regim şi la această nouă formă a organizaţiei noastre politice nu vreau să renunţ. Tatălescu desigur di va cere colaboratori care să-i fie apropiaţi şi-aceştia sunt oameni în care n-am nicio încredere. Crede, eu nu, că ar putea chiar să-l câştiga pe Mihalache, dar, în acest caz, se pune, mai mult ca oricând, problema Frontului.

Seara, cinema, un foarte amuzant film, cu Franchot Tone 37 şi

Franciska Goli: *Mica Câterinţţ*, este debutul ei la Hollywood, destul de reuşit.

ce.6 (), p. 1 19> Duminică, 1.2 noiembrie

Sculat, târziu. Zi proastă, cu Duduia, care e, din nou, de o nervozitate extremă.

Pokerul obişnuit, cu Duduia, hinest, D-na Malaxa şi Rusescu.

Vine, de la Regele Angliei., o telegramă în care îmi comunică ace<e>a pe care a trimis-o Reginei Olandei. Deci, **într-**un tel, o achiesare la propunerea mea. E mai mult decât mă aşteptam. Am hotărât să merg înainte şi deci am convocat, pentru mâne dimineaţă, <pe> Argetoianu şi Gafencu, pentru a studia modalitatea.

Luni, O noiembrie

La început vine Ilcuş, C8 re-mi prezintă partea întâia a

Regulamentului

Infanteriei; îl reţin pentru anumite puneri la punct.

ce. al, p.120> Pe urmă, Argetoianu şi Gafencu, la care se adaugă şi

Urdăreanu, pentru chestiunea acţiunii în vederea mediaţiunii de pace. **S-**a discutat larg. Eu, Argetoianu şi cu Urdăreanu, pentru a merge înainte, Gafencu, ea de obicei, mai reţinut. Am hotărât că mediaţi unea, chiar de nu va da rezultate imediate şi practice, în tot cazul, mă pune **într-**o postură morală foarte bună, căci orişice a fost pentru pace este bine venit. Ca procedeu: Gafencu va vedea pe miaştrii Olandei şi a<l> Belgiei şi le va comunica cele ce se fac; eu îl voi vedea, chiar astăzi, pe Fabricius, căruia îi voi da o misiune pentru Hitler.

La 4 /j (16V2) a şi venit neamţul şi i-am spus următoarele: începând conversaţia, i-am mai repetat felicitările mele pentru faptul că Führerur a scăpat de la atentatul], iar pe urmă i-am spus că l-am chemat pentru o chestiune mult mai importantă, şi anume; în urma demersului tăcut de Regele

Iniţial scrisese *Fuckrerul*, *Fuhr*… tăiate apoi.

Belgiei şi Regina Olandei, am fost rugat să <m.61, p.l.21> [să] susţin acţiunea lor, ceea ce am făcut cu cea mai mare plăcere, nu asocii**ndu-**mă, dar lucrând paralel. După Contactul ce l-am luat cu Regele Angliei, am constatat că această iniţiativă n-a fost respinsă şi aceasta îmi dă îndemnul de a acţiona. Ştiu prea bine că cele spuse prin discursuri publice au aerai de a fi teze ireconciliabile, dar ştiu, tot aşa de bine, ce înseamnă o cuvântare publică şi sunt convins că nu toate punţile sunt rupte şi sper deci că **s-**ar putea găsi puncte care să indice o posibilitate de a sta de vorbă şi deci de a găsi mijloace de conversaţie. În consecinţă, îl rog să plece, cât mai neîntârziat, la Berlin şi să comunice, ca să trimis al meu, următoarele lui Hitler:

1. Dacă Führerul socoteşte, în împrejurările de astăzi, că o acţiune ca aceea pe care am de gând să co> întreprind ar putea fi folositoare;

s 2. Dacă Führerul ar fi dispus, prin sugestii şi lămuriri, să înlesnească posibilitatea* <c.o 2, p.122> şi reuşita unei astfel de acţiuni.

La. aceasta am adăugat că eu văd în distrugerea unuia dintre

beligeranţi, o catastrofă europeană, că am luat această iniţiativă ca un absolut neutru, şi ca unul care nu poate fi ameninţat în momentul de faţă.

Că, dacă aş fi] reuşi, ar fi pentru mine cea mai mare bucurie sufletească şi fală de care m-aş încălzi până în adânci bătrâneţi.

Pe urmă, l-am primit pe Argetoianu, care mi-a vorbit de chestiunea speculei şi a scumpetei. Vede chestiunea ca una de ansamblu, în care trebuie luate o serie de măsuri. Întâiuj trebuie întrucâtva revenit la regimul vechi al devizelor, căci cel nou n-a dat rezultate (nici n-a fost pus încă în practică). Îi e teamă că cu Bujoiu nu va mai putea merge şi propune ea înlocuitor pe

Buşilă38 (!!!???!!!)

Mă simt mulţumi! de ziua de azi, dar totuşi nu pun mari speranţe în reuşită.

Seara, cinema; *Rio de Janeim*", cu Camilla Horn39, ce.62, p.123>

Înan Petrovici etc., un film german fără strălucire.

Fabricius a şi primit autorizaţia de a merge la Berlin şi pleacă mâne dimineaţă.

Sunt însă îngrijorat de afacerea Max Auşnit, presiunile asupra Justiţiei sunt colosale, se cheltuiesc milioane ca să scape şi, în acelaşi timp, afacerea creşte; să zice că şi fratele său, Edgar, pe care mulţi îl consideră ca geniul rău al lui Max, e şi el implicat pentru falş în acte militare.

— Urmă: *unui*, tăiat.

În text: *Jemerio*.

1939

45

Marţi, 14 noiembrie

Dimineaţa, miniştri, mai important Iamandi, căruia i-am vorbit foarte

serios de chestia Auşnit, căci este, pentru mine, un proces istoric în faza de renaştere a României., e începutul unei curăţiri şi terrninerea unei ere de imunitate* a acelora cari cred că cu banul lor pol cumpăra orice ce.63, p.124>

şi pe oricine. Mi-a dat asigurări că răspunde cu capul lui că toate se vor petrece în regulă.

L-am mai primit pe Slăvescu, care mi-a adus raportul săptămânal asupra mersului înzestrării. În general, îmbucurător, mai

ales în ce priveşte armamentul. Tot chestiunea echipamentului este partea cea slabă, lipsă mare de mare şi de mic echipament şi de încălţăminte. Pe urmă, trebuie revizuit şi tot ce este, căci calităţile sunt aşa de diferita. După părerea sa. trebuie păşit mult mai mult la motorizare, căci acele infinite coloane de căruţe sunt un dezastru.

Lipsa de cai se face foarte mult simţit<a>, îndeosebi la Artilerie.

Încă un lucru foarte îmbucurător, că mitralierele au sosit complet

(cele comandate), încep a veni şi anticarul, dar cu un ritm mult prea încet. Sunt mulţumit de activitatea şi de râvna lui.

Îmi mai vorbeşte de lipsa de ofiţeri, care se face simţită foarte mult, mai ales că Oştirea ce.63, n.125> noastră **s**-a umflat foarte mult.

După-amiaz a avut loc o nouă conferinţă interministerială, pentru chestiunea speculei ş-a preţurilor prea mari pentru lucrurile de primă necesitate. **S**-a discutat serios şi, fără a ne încurca prea mult în consideraţiuni economice, **s**-au luat hotărâri practice. Problema care **s**-a pus este că e nevoie de a se controla efectiv şi, îndeosebi, să se poată aplica, fără întârziere, sancţiuni reale, pe care deli<n>eventul să le simtă, ca să-i treacă pofta de a reîncepe. Discuţii mai vii au fost asupra participării Gărzilor Naţionale la această operă de însănătoşire; eu am ţinut cu <tot dinadinsul** ca să aibă un rol şi, la sfârşit, formula mea a fost adoptată.

Seara, cinema, un delicios film: *Tarzan în exil*, cu Johnny* * *

Weissmuiler 10, Olivia de Havilland şi un delicios copil de vreo 7 ani. Cei doi bărbaţi au în [n] otat în felul cel mai extraordinar; pentru Weissmuiler nu e de mirare, că el este campion, dar băieţaşul ce.64, p.126> a produs admiraţia tuturor. Mai e de admirat felul în care toate animalele cari iau parte în film sunt

Iniţial scrisese: *imoralitate*, tăiat apoi.

„În text: *deadinsul*.

„În text: *Willy*.

46 Carol II, însemnări zilnice dresate. Tot aslă-seară am văzut, pentru prima dată, filmul în relief; e într-adevăr o invenţie minunată şi care va putea, pe măsură ce se va perfecţiona, da rezultate remarcabile”.

Miercuri, 15 noiembrie

Activitate, mai ales dimineaţa, cu miniştrii, îndeosebi Paul

Teodorescu, care mi-a arătat situaţia Aviaţiei, trist<a> este

îndeosebi situaţia personalului, care tot lipseşte foarte mult, cu toate eforturile incontestabile făcute în timpul din urmă.

Pe urmă. Argetoianu şi Bujoiu, pentru punerea la punct a chestiunilor dezbătute ieri. Premierul mi-a dat ştiri interesante din ce.64, p, 127> (din)

Germania, pare-se că se aşteaptă la o foarte mare curăţire, în care ar intra idiotul de Ribbentrop; că rivalitatea 1 litler – Göring ar fi numai aparentă, că cel din urmă are rolul de a apropia Armata; că Armata este monarchică şi că această mişcare ar fi luai proporţii care să îngrijorească pe Führer, care, tocmai de aceea, vrea să-şi apropie Oştirea. Pe de altă parte, nimeni în Germania nu mai crede **într**-o victorie 100%, dar nici la o asemenea înfrângere.

Argetoianu l-a văzut pe George I.lloyd, care i-a spus, autorizat de

Halifăx, că, dacă întrebăm la Londra oficial, ca garanţia să joace faţa de URSS”.

vom primi im răspuns negativ, dar tăcând asupra acestui punct, paragraful 5

din înţelegerea cu Turcia, care vorbeşte de Balcani, este garanţia cea mai sigură şi că va juca şi împotriva Rusiei. Că el, personal, este convins că sfârşitul va fi întoarcerea tuturor, ce.65, p.128>împreună cu Germania, împotriva URSS.

După-masă, m-am plimbat, să văd grădina şi să fac grădinarului unele recomandaţii.

Seara, un film american, slab, asupra Aviaţiei, cu Erich von

Stroheim şi Sari Marifza.

Joi, 16 noiembrie

Zi urâtă, plouă, dar liniştită. Dimineaţa, cu Duduia, revizuirea depozitului, din care am hotărât să rezervăm o parte pentru ofiţeri. Săptămâna care vine, probabil luni, va preda lucrurile lui Slăvescu.

Urdăreanu îmi raportează conversaţia sa de azi-seară cu George

Lloyd, cam aceleaşi lucruri ca lui Argetoianu, dar mai puţin precise; în plus chestiunea Bulgariei, care este spinoasă, a pus-o, spune el, fără autorizaţie şi

Ernest i-a arătat care sunt primejdii<i>le ce.65, p, 129> ei. A pus-o şi după

Mai logic ar fi: *dacă garanta va juca*.

1939

47

noua teorie engleză, solidaritatea monarchică.

Seara, cinema, un film asupra Jandarmeriei canadiene, cu Jack Foran.

Vineri, 17 noiembrie

A fost o zi plină, începând, dimineaţa, cu miniştrii. Întâiu, Mitiţă, care mă pune, ca de obicei, în curent cu situaţia bugetară, care, cu toate timpurile grele, se menţine destul de bună. Am mai discutat asupra nevoieei> de a schimba regimul comerţului exterior, cu ide<e>a ea» să profităm de conjunctura internaţională şi să câştigăm cât mai mult. Pe urmă, Andrei, care îmi expune ideile sale în vederea proiectului de lege a [l] învăţământului mesenilor Iii se gândeşte să lege acest învăţământ ce.66, p.130> de întreprinderile industriale existente şi de a-l face regional. Se îndrumă către vechea mea teorie, naţionalistă, pregătirea cât mai bine a elementelor româneşti, ca astfel să poată lupta şi înlocui pe cele străine. Învăţământul acesta trebuie să fie cât mai puţin teoretic şi cât mai mult practic, nu e vorba de a pregăti numai conducători, ci, mai ales, buni meseriaşi.

1, a prânz, l-am poftit pe Lord (reorge 1, lloyd, trimis de Foreign Oftice cu o misiune de informare oficioasă. Am avut cu el o lungă şi foarte interesantă conversaţie. A început prin a-mi povesti despre Spania, unde a fost recent.

Pentru moment, sentimentele acolo se îndreaptă mai mult spre Axă. Germania era cea mai apreciată, darastăzi, de când cu înţelegerea cu Sovietele, simpatiile se îndreaptă înspre Italia. Nu atât Franco duce această politică, cât cumnatul său, Suflet Situaţia e proastă, căci oamenii politici n-au reuşit în administraţie

<t\<i6, p.13 l> şi tot Armata e cea mai puternică şi iubită. Problema cea mai mare este a aprovizionării populaţiei, care este foarte grea din cauza dezorganizării transporturilor. Germanii tot mai pot întrebuinţa porturile, îndeosebi Cadix, pentru reaprovizionarea lor. Lloyd are însă mari speranţe că lucrurile se vor îndrepta şi că, în curând, militarii vor lua, din nou, lucrurile în mână. Pe armă, am vorbit de India şi de Mahatma Gandhi”, pe care-l cunoaşte foarte bine de când era Guvernatorul Bombay – <u>lui; zice că e un om foarte inteligent, dar şi un foarte mare farsor. Trecând, pe urmă, pe terenul politicei, am vorbit despre Blocul Balcanic, pe care, zice el, Anglia îl favorizează foarte mult şi în care nu vede nicio piedică să se alăture şi Italia. Pentru Italia n-are decât vorbe bune şi, cunoscând bine pe Mussolini, poate

face foarte mult.

E convins că cu o politică cuminte şi punând un preţ rezonabil, ea poate fi, efectiv şi definitiv, ce.67, p. S32> detaşată de Axă, numai <că, acest lucru nu trebuie spus. Italienie în sunt morali în vorbe, pentru fapte se aranjează. Ca probă a bunelor relaţii, mi-a comunicat, confidenţial, că există

48

Carol II, însemnări zilnice j, înţelegere anglo-italiană în ce priveşte submarinele pe care s-au angajat să

de> păstreze într-o anumită zonă. Zilele trecute, s-a semnalat unul în afară de zonă şi când s-a pus întrebarea, răspunsul a fost să fie atacat fără nicio jenă.

Sigur, uncie elemente franceze mai fac o politică mioapă, în această privinţă Massigli şi Leger” 3 sunt acei<a> cari pun totdeauna piedici blocului preconizai, de noi. Tot în legătură cu aceasta, mi-a atins foarte discret chestia relaţiunilor noastre cu Bulgaria; fără a [răspunde negativ la chestiunea teritorială, am arătat cât de puţin politic este de a pune această chestiune pentru noi, chiar dacă ar fi admisă de eeialalţi vecini, căci noi avem probleme asemănătoare pe toate graniţele noastre ce.67, p! 33> şi: pe urmă, am convingerea că poftele bulgarilor sunt fără limită. Încrederea mea în ei e foarte mică, căci tot trecutul lor ne arată că nu se ţin de cuvânt. Pe urmă am abordat.

chestiunea cea mai importantă, ace<e>a a garanţiei anglo-franceze şi a situaţiei noastre în general. I-am arătat cum, în lini<i>le mari, situaţia noastră este influenţată de teama de URSS. Astăzi, ei au reluat vechea politică imperialistă, ajutată şi agravată de propaganda comunistă; că toată teama mea nu este astăzi, nici atâta timp cât Germania va. reprezenta o oareşicare putere, ci pe urmă, când poftele bolceviştilor se vor putea declanşa fără nicio teamă, l-am afirmat <că, hotărârea noastră, de a ne apăra fără nicio şovăire împotriva unui atac, este definitivă şi că, dacă eu am subscris eu hotărâre la politica noastră de neutralitate, nu este ** atât ca să fim neutri ţi], ci în * * credinţa că, pentru a doua ce.68, p.134> fază a dezvoltării, conflictului, să am la îndemână o forţă puternică şi intactă, căci eu cred că după războiul actual va începe un altul, mult mai greu, împotriva comunismului întruchipat în Rusia Sovietică.

Am insistat, cu toată energia, asupra acestei**” credinţe şi i-am

adăugat că lui pot să-i vorbesc deschis, neiiind o persoană oficială. De aci nevoia cea mai mare ca garanţia să joace şi în ce priveşte graniţa noastră răsăriteană.

La aceasta a răspuns că el este absolut de acord cu acest punct de vedere, dar că trebuie dezvoltată mai lămurit chestiunea cu Turcia şi m-a făcut să înţeleg că acolo este cheia. Zice că în Anglia începe să se realizeze

Iniţial scrisese: *arătat*, tăiat.

** Urmă: *tocmai*, tăiat.

„** Iniţial scrisese: *ci ca mâne, în vederea*, tăiat.

Iniţial scrisese: *acestui punct*, tăiat...

1939

49

Iminenţa" acestei primejdii şi că foarte mulţi au fost mulţumiţi când [când]

coriv Brsaţi<i>ie cu Sovietele n-au dus la bun sfârşit. Am atacat, în legătură cu aceasta, chestiunea distrugerii surselor de ce.68, p.135> petrol şi i-am ărăta!

că aceste cereri insisienle mă îngrijorează, căci problema trebuie pusă altfel, nu distrugerea, ci apărarea acestei regiuni. Dacă ajungem la distrugere, vrea să zică, că toată (ara e cotropită.

I-am mai povestit efortul enorm ce-l face iară pentru înarmare şi că ceea ce facem noi, cu mijloacele noastre reduse, este, ca număr de mari unităţi, egal cu efortul Angliei.

Mi-a promis concursul în toate aceste chestiuni şi, poate, chiar în ce priveşte unele puncte de armament A. ca şi antitank. Dacă până atom nu s-a putut" răspunde favorabil, este că au trebuit să lucreze pentru Franţa.

Hfortul cel mare, ce-i fac ei în momentul de & ţăvett dorriini. oai. iele, este pe terenul aerian.

Peţinnă, toată după-aţâiiaza, am fost ocupat cu audienţe, începând cu dl. Grdwei comisarul general al Expoziţiei din New York, care m-a felicitat.

foarte mult ce 69, p.i.3<p pentru participarea noastră şi pentru eforturile făcute de Guşti, exprimând nădejdea şi dorinţa că vom continua şi anul viitor.

Aeu> muiat Dinu Cesişiu şi Istrate Micescu, pare este amărât.

Urmează, pe urmă, noie în comisari generali ai speculei şi

aprovizionării, cari prezentându-se le-am indicat cum pricep că trebuie să procedeze şi cerându-le energie şi cinste.

Ultimul a fost Fabricius, reîntors de la Berlin cu răspunsul lui Hitler.

Cum, de altfel m-aşteptam, acest răspuns a fost un refuz absolut de a sta de vorbă, bazat pe vorbele din discursul lui Chamberiam, în care cere înlăturarea lui Hitler (el le-a constatat mai mult decât mine) şi irnix<i>iunea în chestiunile interne ale Reichului: Austria

Niţel înţepat, am răspuns că nădăjduim că, cu toate vorbele din discursuri, [că] se putea găsi totuşi o vorbă care să dea posibilitatea unui semn de bunăvoinţă, că eu mi-am ce.69, p. lJ7> făcut datoria de conştiinţă şi că consecinţele nu mă mai privesc pe mine, ci pe acei cari cred că nu pot răspunde.

Seara, cinema, un admirabil film german, cu Jannings” M şi Weraer.

Krauss„5, asupra vieţii lui Robert Kftch, descoperitorul bacilului tuberculozei.

În text este: *eminenţa*.

„Urmă: *fiice*, tăiat.

50

Care! II, însemnări zilnice

Mihăiţă e răcit, o uşoară gripă.

Sâmbătă, 18 noiembrie

Dimineaţa, am primit în audienţă pe Von der Tschammer und von

Osten, Reichssportführer, care a venit pentru matchul de football Bucureşti – Berlin, care are loc mâne. Dintre toţi conducătorii Reerului al III-lea, este cel mai simpatic; fost ofiţer saxon, el s-a distins prin organizarea Olviniudee în din

Berlin, de acuma 3 ani. Între lucrurile ce Le-a povestit este demn de reţinut că ceea ce ce.7 l), p.08> Lipseşte mai mult în Germania este grăsimea, că, incontestabil, înţelegerea cu URSS a făcut o mare impresie, dar că încrederea în 1 lider este aşa de mare, încât toată lumea nu se aşteaptă decât că totul va fi bine. Ca rezultat al matehului de mâne, mi-a spus că se aşteaptă să fieei

bătuţi.

E o zi foarte frumoasă; Duduia e în plină activitate, căci poimâine vrea să predea o parte din lucruri lui Slăvescu

Mihăiţă a stat toată ziua în pat, de fapt nu atât din cauza gripei, cât că voia să se odihnească.

Seara, cinema: *Olympiada Sovietici 1939*, mult m-ai slabă decât acea din trecut, şi un film văzut acuma câtăva vreme *Akdy Hardy cdwboy*, foarte, foarte nostim.

Duminică, 10 noiembrie

Din nou o zi foarte frumoasă, pierdută din ce.70, p. J39> cauza temerei pentru vânătoare. Activitate foarte redusă, afară de pregătirea depozitului pentru predare.

La 514, poker, ca de obicei u aceiaşi (sic) persoane, voie bună şi glume.

Ca ştiri din lume, pe graniţă linişte. Teama din Belgia şi Olanda parc a se fi liniştit şi ea: un mare vas olandez „Simen Boli var” **s-**a* scufundat;

Îovi**ndu-**se de o mină.

Luni, 20 noiembrie

Dimineaţa, miniştri, Zigre, cu un proiect de lege pentru înzestrarea mănâstirelor; îl aprob, dar cer să sie supus Parlamentului. Pe urmă, Ilcuş, cu chestiuni mărunte, şi, în sfârşit, Argetoianu, tot aşa.l-am vorbit serios despre

Parlament, care nu trebuie să fie o batjocură, recomandâ**ndu-**i să**-**i dee de

Urmă: *fost*, tăiat.

I

1939

ce.71, p.140> [de lucru.

Dup**ă-**ami/iz, mare zi pentru Duduia, care a remis lui Slăvescu o parte din cele ce le-a strâns. Iii a rămas uimit şi încântat, mulţumind eu profuziune, repetând lot timpul: Touţ ca c'est pour moi!” *

Într-adevăr, **s-**a lacul un efort cât se poate de frumos şi, cu toate donaţi<i>le ce le**-**a primit (foarte puţin), partea Duduiei este covârşitoare de mare. Ea a dat 7.000 de rânduri, iar d**-**na Malaxa numai 5.000. Începe lucrul de acum pentru a doua serie, care speră să poată să o predea la 20 decembrie.

tot astăzi am terminat cu campamentul din Cotroceni şi m-am mutat, pe la 5, în oraş.

Îmi pare rău că Cotrocenii nu prieşte: Duduia, când am intrat acolo după croazieră, parcă a avut un presentiment că se va întâmpla o

nenorocire.

Facă Dumnezeu ca acuma, trecut la cele normale, lucrurile să meargă mai bine.

Seara, cinema, un foarte bun film american ce.7I, p.141> în tehnicolor: *Union pacific*, cu Barbara Stanwyek şi M. Crea (?)

Marţi, 21 noiembrie

Dimineaţa am avut o întrevedere foarte importantă, cu Argetoianu şi

Mitiţă, privitor la regimul comerţului exterior, în legătură cu politica valutară.

Sistemul introdus de Bujoiu, al liberei negocieri, e considerat, în cap cu Mitiţă, susţinut de Argetoianu, ca fiind primejdios. **S-**a discutat prelung, şi concluzia proiectului care mi **s-**a prezentat a fost că trebuie revenit la un sistem asemănător celui precedent, dar în care, pentru devizele care n-au restricţiuni monetare, să se acorde o primă de alte 38% peste cele existente. Sunt convins că de punctul de vedere economic este bine, dar din punctul de vedere politic

ce.72, p. J42> văd foarte mari primejdii, admiţâ**ndu-**se astfel, în mod oficial, deprecierea leului.

Sub un regim ca acesta, în care nu sunt deloc acoperit, cred că e foarte greu de a lua o atare măsură. De aci, în decursul zilei, am început discuţii asupra guvernării lui Argetoianu, mai mulţi miniştri, de mai multe ori, **s-**au plâns că nu merge, Bătrânul Preşedinte al Consiliului nii ţine lucrurile în mână şi tocmai lucrul ce-l punea în fruntea programului său, coordonarea, nu funcţionează deloc. \/\ se menajează şi nu e activ deloc. Ultimul care a vorbit de această stare de lucruri e Andrei, un om serios. Şi eu m-am convins că aşa este şi, cu toată neplăcerea ce o am de a schimba continuu, cred că voi trebui să păşesc în curând Să un pas de acest fel. Singurul nume ce-mi vine în minte

— Totul este pentru mine!

52

Care! II, înseninări zilnice ca posibil este Tătărescu, dar trebuie un alt Tătărescu decât acel din trecut, mai pus pe treabă serioasă, mai des politicianiza! şi care să se sprijine perfect pe

ce.72, p.143> F.R.N.

Dup**ă-**amiază, am lucrat să pun regulă pe biroul meu, unde de atâta vreme, **s-**au adunat nesfârşite hârtii şi pachete.

Seara, im preafrumos film american: *fata bătrână*, cu Belte Davis”.

şi Mvriam Hopkins.

Din hune, primejdia minelor pentru navigaţie devine teribilă, într-o

singură /i au fost scufundate 10 vase. Germanii, eu toate ameninţările lor, nu mişcă.

Miercuri, 22 noiembrie

Duduia a avut o noapte groaznică, n-a închis ochii.

Va fi poate ziua hotărâtoare, m-am decis să văd dacă se poate face ceva cu Tătărescu.

Dimineaţa, l-am văzut pe Bujori, care mi-a arătat toate şicanele <pe>

care i le-ar fi făcut ce.73, p.144> Mitiţă; mai, declară că este absolut contra regimului preconizat pentru comerţul exterior, fiind convins că singurul bun este al lui; în consecinţă şi-a înaintat demisia, pe care am primit-o.

B începutul crizei.

După-amiază, Patriarhul, care vine pentru alegerea noilor mitropoliţi;

el propune pe Nifon48 de la Huşi la Craiova şi pe Irineu Mihălcescu „” la Iaşi;

sunt de acord. Mai vorbeşte despre învăţământul preoţilor, care, după părerea lui, trebuie pus sub controlul Bisericii, şi aici suntem absolut de acord asupra felului cum trebuie de/. voltat acest învăţământ. Trebuie, după modelul ardelencăc, dezvoltate academiile teologice, care, singurele, „să aibă menirea de a pregăti pe slujitorii altarului, seminari<i>le de până acum **transformându-**se în licee confesionale ortodoxe. Facultăţile de la Universitate să aibă roiul de a pregăti teologi de înaltă cultură, profesori etc, nu preoţi.

«:.73, p.145> Tot după-amiază, conversaţie îndelungată cu Ernest, despre situaţie; voi lua o hotărâre după ce îl voi fi văzut pe Tătărescu astă seară. Întâiu va vorbi cu Urdăreanu, spre a vedea dacă este ceva de făcut, pe urmă îl voi fi primi eu.

Pe la 11 noaptea, l-am văzut şi ne-am pus de acord, lucrurile au mers mult mai uşor decât credeam. A admis hotărât că F.R.N. trebuie să fie baza guvernării” viitoare şi este de acord de a păstra unii dintre membrie în echipei

— Iniţial scrisese: *Guvernului*, tăiat

1939

actuale. L-am făcut să renunţe la Inculeţ & Cp., ceea ce nu i-a ţacut nicio plăcere, dar a fost o absolută necesitate optică şi politică. Arc credinţa că va obţine concursul lui Mihalache şi al lui Gheorghe Brătianu, eu suni convins că nu, îndeosebi că condiţia sine qua non este înscrierea în Front. Vrea să concentreze cât mai multe puteri împrejurul său şi crede că va reuşi.

În urma acestei conversaţii, am hotărât ce.74, p.146> că mâne dimineaţă doi miniştri, anume Andrei şi Slăvescu, vor demisiona. În urma acestor demisii, voi arăta lui Argetoianu că Guvernul nu mai are autoritatea de a lucra şi deci cel mai bun lucru este de a se retrage. Văzând această demisie, voi proceda la consultaţii **pro**formă cu consilierii regali: urmând consultările, voi însărcina pe Tătărescu, cu lonnarea Guvernului.

Aşa **s**-a plănuit, sper că mica comedie se va desfăşura după program.

Iară nicio schimbare.

Joi, 23 noiembrie

Lucrurile **s**-au desfăşurat după programul stabilit. De dimineaţă.

Andrei şi Slăvescu, cei doi miniştri care spuseseră că lucrurile nu mai pot merge aşa, au demisionat şi, în faţa acestei situaţiuni, când Argetoianu

ce.74, p.147> **s**-a prezentat, azi de dimineaţă, l-am iacut să înţeleagă că în ţaţa acestei descompletări aţiJ Guvernului, situaţia **s**-a încurcat şi că consider că nu mai poate avea toată autoritatea necesară să rezolve chestiuni aşa de importante economice; deci şi-a înaintat demisia, pe care am primit-o.

Spre a nu da impresia în public că toate acestea n-au fost aranjate de înainte, azi după-amiază primesc pentru o aşa-zisă consultare pe consilierii regali.

liste o vastă farsă <pe> care o joc şi care trebuie să dec impresia că caut un Guvern. Este nevoie ca* eu să ou acoperit în viitor, pe cât este posibihva fi unul din punctele cari vor trebui să fie puse cu toată energia în faţa noului Preşedinte al Consiliului.

De fapt, nu prea mi-au dat sfaturi aceşti domni bătrâni, nici eu nu le-am cerut o consultare, ci numai de la fiecare cum vede situaţia:

ce.75, p.148> /. *Prezan* a tăcut consideraţiuni asupra politicei

externe. Pentru el primejdia cea mare este URSS şi deci vede o apropiere cât mai mare şi în limitele posibilităţilor de Germania. E nevoie de destindere.

Vorbeşte încă cu foarte mult regret de Călinescu. Trebuie continuat activ cu politica care s-a făcut până acum.

Iniţial urmă: *şi*, tăiat.

54

Carol II, însemnări zilnice

2. *Văiioiami* e de părere că trebuie continuat<a> guvernarea cu acelaştitm. Trebuie, în aceste vremuri, oameni tineri, cari să muncească pe teren, ministrul nu trebuie să lămâie închis în ministerşi să primească nenumărate audienţe inutile. Am vorbit, pe urmă, despre războiu'; el nu crede în deciziunea prin amic, ci prin blocadă, care, oricât s-ar zbate, germanii îi vor duce la aman.

3. I *aida*. Începe prin a spune că scumpetea şi specula nu se pot înfrâna, că o ştie din experienţă; căci în timpul Marelui Război, chiar administraţia austriacă, ce.75, p! 49> care era cea mai bună, n-a reuşit să facă ceva efectiv în această privinţă. Totdeauna se vor găsi mijloace de a frauda şi atuncea rezultatul este mult mai rău, toate acestea povestite cu multe ilustraţiuni anecdotice. Despre situaţie el crede că Argetoianu era foarte bun şi, dacă nu se poate continua cu el, crede că Mironescu ar fi foarte potrivit, căci este un om aşezat şi care are cunoştinţe economice. Mai spune că e foarte multă nemulţumire pe chestiuni mici. Îmi vorbeşte şi de complotul unguresc din

Ardeal şi insistă asupra plecării lui Friedel, Constată că politica noastră externă e perfectă.

— /. *Mironescu* vede ea posibilitate: Vaida, Tătărescu, sunt însă mari nemulţumiri. Nemulţumeşte şi potopul de legi. Trebuie mai puţină legislaţie şi mai multă gospodărie. În subsidiar, dacă i s-ar cere acest sacrificiu, n-ar refuza să iee răspunderea, în tot cazul trebuie menţinut" regimul.

ce.76, p.150> *5*. *larga* începe prin a spune că trebuie, cu orice preţ, menţinui regimul, nu se poate reveni, căci este în joc prestigiul tuturor acelora cu părul alb cari şi-au riscat capul pentru a face aceste schimbări. În niciun caz Vaida, ar fi o nenorocire. Trebuie un guvern cât mai unitar ca să poată să lucreze, nu unul complex. Nu vede de ce *n-sat* continua Argetoianu (sie).

Cum se schimbă oamenii!

6. Dr. Angelese H e pesimist, nemulţumirea e generală în toată Ţara şi în toate direcţiile. El crede pe Argetoianu bun. Crede că nu se poate reveni înapoi la ce a fost, dar totuşi trebuie o schimbare.

Ultimul a fost Tătărescu.cu care am discutat mai adânc problemele, mi-a adus chiar unele concepte de program şi acţiune a guvernării.

Ca comedia să fie completă, la 7 a revenit Tătărescu, pe care l-am şi însărcinat oficial cu formarea Guvernului. Din echipa ce.76, p.151> veche, fatal, vor trebui sacrificaţi unii. Li vorba să tămâie: Miliţă, Andrei, Ilcuş, Paul

Teodorescu, Slăvescu, Giurescu, Traian Pop, Silviu Dragomir, Galencu şi

Iniţial scrisese: *continuat*, tăiat.

1939 55

Toni, eventual şi lamandi, dar cred că din punctul de veşşiere al. ambianţei în care vrea să guverneze va fi şi el sacrificat, mai ales că nu i se va mai încredinţa

Justiţia.

Principalul sacrificat este bietul Gavrilă, care nu se va mai reîntoarce nici la Prelcctura Capitalei. liste necesar din toate punctele de vedere. Pare-se că jaful patronat de el la Poliţie a depăşit orice măsură.

Tâtărescu vrea totuşi să-şi iee unul dintre vechii liberali; se pândeşte la Costinescu „ca să fie reprezentată şi ramura Brâtepenilor; mie nu-mi convine, dar probabil nu voi avea încotro. şi voi trebui să înghit aşa ceva. 11

văd astă seară mai puţin optimist asupra posibilităţii de a putea atrage pe

Mihalaehe şi pheorghe Brătianu. Ku rămân în această privinţă la punctul

ce.77, p. 152> meu de vedere.

Seara, cinema.

Vineri, 24 noiembrie

Conform cu programul prevăzut, şi nu numai ca înscenare, ci şi ca realitate, azi a fost ziua de lucru aţi lui Tâtărescu, care s-a convins dintr-un început că eu am avut dreptate: Mihalaehe a refuzat tot din motivele sale* i. e altă dată, adică neîncredere în regim şi sistem, iar Gheorghe Brătianu, pur şi simplu, a părăsit Bucureştiul pentru a nu sta

de vorbă. Primul cel puţin este un ţăran ei i sufletul cinstii, dar care nu se poate hotărî, al doilea a fost, este şi va rămâne un caraghios în politică Dacă ar ce.77, p „153> îi ralnas în meseria lui

de istorir ar fi putut deveni cineva. Dku Brătianu refuză să-şi dec concursul şi astfel am scăpat de l) r. Costinescu, care pretinde a fi mai util în afară.

Problema cea mai grea este însă ace<e>a a ministrului Economiei

Naţionale. Candidatul tuturor a este Cancicov sau Christu, cred că primul este prea util la Banca de Credit şi că sănătatea lui nu-i permite să ocupe postul.

Aşa a şi fost, căci, chiar după conversaţia cu Urdăreanu, a refuzat, pe motivele mai sus citate. Al doilea, n-am încrerdere în capacitatea, să şi mi-e teamă de rubedenia cu Titulescu.

L-am văzut pe Tălărescu o clipă, dimineaţa, pentru a discuta persoanele; m-a rugat, cu insistenţă, să accept pe Nistor la un minister, el voia cu orice preţ la Interne; n-am primit şi deci l-a repartizat la Culte.

După-amiaz, spre a definitiva lista, a venit din nou Tătârescu. Pentru

Economia Naţională ce.78, p.154> el tot insistă asupra lui Cancicov şi refuză candidaţii propuşi de acesta, Creţeanu, Christu sau Resmeriţă. Ne-am oprit, după o lungă chibzuinţă, asupra lui Costică Angelescu în Wis şi l-am chemat şi pe Mitiţă spre a-l pune de acord. Nu prea i-a plăcut, dar n-a avut încotro şi a

56 Care! II, însemnări zilnice trebuit să primeascâjţi Tătărescu s-a angajat să-i puie de acord.

Un alt minister care trebuie ocupat de un om bine este Sănătatea;

m-am oprit asupra lui Hortolomei, care, după o lungă ezitare, a primit. Pentru

Ministerul de Interne au fost şi aici fricţiuni, eu doream să i se încredinţeze lui

Giitrescu, dar în ruptul capului n-a fost primit, aşa încât el, Tătărescu, a rămas ad-interim la acest minister.

După încă unele tergiversări de detailiu. Ia ora 10 s-a putut proceda la depunerea jurământului Guvernului astfel constituit:

— *Preşedintele Corisidiu'>lui & ad-interim la Interne* – Tătărescu'

— *Afacerile Străine & ad-iitterim da Propagndă*-Găfenlli
*Apărarea Naţională*lleuş
— *Aer şi Marină* – Paul Teodorescu
— *Înzestrare* – Slăvescu
— *„Finanţe* – jMitiţă Constantinescu
— *Economia Naţională* – Costică Angelescu
— *Agricultură* – Ionescu – Siseşti
— *Justiţie* – Istrate Micescu
— *Comunicaţii* – Gigtirtu
— *Muncă* – Râlea
— *Educa fie Naţională*-Andrei
— *Culte şi Artă-Kistor*
Sănătate-Hortolomei
— *Minorităţi* – Silviu Dragomir
— *F. IIN*.
— Giurescu
— *Inventariere* – Truian Pop
Ca subsecretari de stat:
— *Preşedinţie* – Sibiceanus?
— *Interne* – Radu Portocală <şi Vântu”.
ce.79, p. 156> *Cooperaţie* – Tiberiu Pop
— *Muncă* – Grigorovicis2
— *Sănătate* – Ţopa’s
— *Educaţie Naţională*-Toni54
— *Agricultură*-Mihail Şerban:
ss

Privind acest Guvern constat că, dacă n-ar fi fost F.R.N., ar fi cel mai ideal Guvern de concentrare, conţinând toate nuanţele, de la extrema dreaptă naţionalistă, reprezentată prin Istrate Micescu, până la social democraţii.

1
1939 J7
reprezentaţi prin Grigoroviţă.

Rămân de completat Internele şi Propaganda. Pentru acest din urmă post s-a propus G. Fotino cu care sunt de acord, dar el (ace nazuri din cauza cenzurii. Schimb obijnoit de discursuri, eu am apăsat îndeosebi asupra cinstei.

Tot azi, am lucrat cu Mihăiţă la discursul ce-l va ţine mâne ia

Senat, îl tăcuse cu Dămăoeanu”, dar a fost **într-**un stil cam prea administrativ şi l-am mai pieptănat împreună. ce.79, p.157> Mihăiţă a fost deosebit de drăguţ cu mine, foarte prietenos şi, din proprie iniţiativă, a cerut să vie să citească la mine.

lamandi neintrând în Guvern, l-am făcut Consilier Regal spre a-l răsplăti pentru Jelui cum a susţinut regimul.

După ce toate aceste ceremonii **s-**au terminat, cinema.

Sâmbătă, 25 noiembrie

A fost o zi mare pentru Mihăiţă. Primirea lui de către maturul coq*> ca senator de drept. Înainte de a pleca, **s-**a prezentat la mine şi a fost destul de emoţionat.

Am urmării, incontestabil emoţionat, ceremonia prin radio şi am rămas uimit de ce.80, p.158> felul hotărât, şi degajat cu care a vorbit băiatul meu. Foarte mişcător mi **s-**a părut momentul în care a pronunţat cuvântul

„Jur”, Cuvântarea şi-a rostit-o cu multă siguranţă şi cu glas tare. Ambele, discursuri ale lui Argetoianu au fost. frumoase. Două au fost, căci cu acest prilej s-au> comemorat şi 25 de ani de când fusesem primit eu însumi în Senat, deci **s-**a făcut şi o manifestaţie deosebită pentru umila mea persoană. Ce coincidenţă frumoasă, 25 de ani zi cu zi, după ce a fost primit părintele a fost primit şi fiul.

După şedinţa Senatului, l-am primit pe Tătărescu, care-mi raportează că ea a fost înălţătoare. El venise ca să ne punem de acord asupra unor puncte din programul său de guvernământ. Principial, am acceptat cele mai multe, altele le-am modificat.

S-a şi luat hotărârea asupra înlocuirei lui Gavrilă în persoana generalului de rezeervă> ce.80, p.159> Modreanu, fost primar al Timişoarei şi, actualmente, ajutor de primar în Capitală. Are reputaţia de a fi un om bine „energic şi, înainte de toate, de o cinste exemplară.

Ca de obieeiu, după cină, cinematograf.

După film am plecat la vânătoare la Ruşeţu.

Pe lângă plăcerea de a vâna, de astă dată am pus şi o intenţie politică în această absenţă din Bucureşti, care va ţine două zile. Ţin să arăt că Guvernul îmi inspiră încredere şi că poate lucra fără ca eu să fiu tot timpul prezent, ca

 să-mi ceară orice detaliu.

Duminică, 26 noiembrie

Scoboram, la 8, din tren, iau parte: Mihăiţă, ce.8 i, p.160> Duduia, limest, Dombrowski. Costache Malaxa, Rusescu şi Radu.

Timpul e răcoros şi e zăpadă pe câmp. De neînchipuit e halul în care sunt drumurile de aci; pentru cer 25 kirn de la gara Făufei până la pădurea

Ruşeţu ne-a trebuit un ceas şi jumătate de înotat prin noroi şi de zgâlţâit (sic)

nemaipomenit prin gropi.

Vânătoarea a fost destul de bună, dar, din cauza zăpezii, vulpile au rămas ascunse. În total s-au> împuşcat: 255 de iepuri şi 9 vulpi, plus un sitar de care sunt eu responsabil.

Scara, toată lumea mo<a>rt<a> de oboseală; Urdăreanu nici n-a apărut. Voie bună.

Luni, 27 noiembrie

Duduia, simţi**ndu-**se obosită, n-a ieşit azi. Îi mai frig decât ieri şi drumul până la ce.8 l, p. 1 61> Padina, un chin, mai prost decât cel de ieri. K o ruşine halul în care au ajuns aceste comunicaţii, din cauza unei permanente lipse de grijă. În această direcţie este încă foarte mult de tăcut şi, dacă enormele nevoi ale apărării naţionale n-ar fi pe prima lind>e, **s-**ar fi făcut desigur minimi şi în această direcţie.

Vânătoarea nu ţine aci decât câteva ceasuri, terenul e foarte mic, totuşi am împuşcat 17 iepuri.

Seara, suntem întorşi la Bucureşti şi, după cină, cinema.

Marţi, 28 noiembrie

Dimineaţa am primit, pentru prima dată ca ministru, pe I lortolomei, care a venit să iee ce.82, p.162> unele instrucţiuni asupra unor chestiuni de detaliu; fără să critice pe Nae Marinescu, vrea să întrebuinţeze mijloace mai dulci.

Pe urmă, Tătărescu cu (îafeneu, pentru problemele de politică externă. Gafencu ne-a citit discursul ce trebuie să-l ţie înaintea comisiunelor parlamentare ale Afacerilor Străine, foarte bine alcătuit, cu foarte mult tact, nu am avut de îndreptat decât două cuvinte.

Stfl} tem niţel îngrijoraţi că ideea Blocului neutrilor balcanici nu prea

* în text: *ceh*:

merge, Italia face deodată nazuri, avem impresia că e dedesubt o

intrigă germană, care nu vede cu ochi buni această alcătuire, din cauza Turciei.

A urmat dqiuncrea jiirământului lui Grigorovici şi al lui Tiberiu Pop, care au lipsit vinerea trecută. Intrarea lui Grigorovici este un eveniment, căci e prima dală când **într**-un guvern din România participă un socialist şi, după cum mi-a spus-o însuşi ci, numai graţie desfiinţării partidelor şi constituirii

ce.82, p.163>F.R.N.

La prânz l-am avut pe Argetoianu. A fost în dispoziţiunile lui cele mai bune. interesant şi. agreabil, lipsit de critică „având o singură dorinţă: să fie numit preşedintele Casei grădinilor, dorind, cum zicea el, să moară dictatorul florilor şi preşedintele Senatului.

Seara, cinema, un bun film german: *Ţara far îi femei*.

Miercuri, 29 noiembrie

Dimineaţa, miniştrii, Paul Teodorescu, care mă pune în curent cu enormul efort col face pentru personal. A creat o şcoală de ofiţeri pentru

A.C.A., cu un efectiv de 100 de elevi, **s**-au prezentat 750 de candidaţi. Pare-se că din Anglia ni se vor putea da un număr de baterii de mate calibru A. CA.

ce.83, p.164> Pe urmă. Mea, cu lucruri mărunte.

La masă am poftit pe fostele excelenţe: lamandi, Ghelmegeanu, Nae

Marinescu, Bujoiu, Zigre, Cornăţeanu, Gavrilă, Măgureanu, Mihail, Jirtga58* şi

Ion Marin Sadoveanu. Voie bună; cu toate că unii dintre ei erau amărâţi în sufletul lor, am reuşit să spui o vorbă bună fiecăruia.

După masă, primesc în audienţă pe tânărul Rockfdler", cred că cel mai tânăr fiu al vestitului milionar. Mi-a spus, ca lucru interesant, că e convins că U.S.A. va intra în război. i

Chestia finlandeză reîncepe a deveni acută. URSS profită de orice pretext, chiar inventat de-a întregul, spre a deveni agresiv. Astăzi pretinde că unele baterii ar fi tras asupra teritoriului sovietic. Cine ştie ce va ieşi de aci.

Seara, cinema, un film de propagandă englezească, *The Hon has wings*, şi un foarte bun film românesc al Casei CIRO: *O noapte de pomină*, cu

Timică60 şi Dina Cocea în rolurile principale. Este bine regizat

de Şahigfaiaob2

ce.83, p.165> de la Teatrul Naţional, şi bine reuşit; va trebui încurajat.

Joi, 30 noiembrie

Azi de dimineaţă s-a rezolvat problema ultimeel>or ministere tară

Urmează un nume tăiat, indescifrabil.

60

Carol II, însemnări zilnice titulari.

Fotino refuzând, a fost numit, din nou, la Propagandă, Radiaţi, ceea ce este o. satisfacţie dată lui Argetoianu. Iar la intenie, idee genială a Duduiei”.

Ghelmegeanu. Nu cred să fi fost numit un ministru mai repede decât, astăzi, acesta. L-am propus, Tătărescu a avut un moment de surpriză şi, după câteva clipe de reflexie, a răspuns că-l primeşte. Ernest imediat i-a telefonat să vie aci, la Palat, cu toate catrafusele şi, după ce Tătărescu a vorbit cu el 2 minute, s-a şi procedat la depunerea jurământului. Totul n-a ţinut decât vreo 20 de minute.

<c. 84, p.166> Am prolitat că Tătărescu „enisc pentru depunerea jurământului celor doi miniştri, ca să mai discut cu el unele chestiuni de amănunt. Îndeosebi în ce priveşte F.R.N.

Seara, la ora 19, 2 o, arh plecat la vânătoare la Casa Verde şi anexe. Iau parte: Duduia, Mihăiţă, Binest, Mocsonyi. Radu, Dombrowski, Skupiewsky.

Costache Malaxa, Nindi Romalo şi Chefneux.

Ce progres, pentru prima dată o iau pe.1) uduia la vânătoare în Ardeal.

Ea mi-a declarat astă-seară: „I aniso” happy” **; acest cuvânt mi-a umplut sufletul de bucurie, sunt şi eu nesfârşit de happy” *. Aceasta este încă o mânecă câştigată.

Diii nou ne-am găsit, astăzi, în faţa unei agresiuni nemaipomenite în aceste vremuri de aşa-zisă civilizaţie. După ce tratativele ruso – finlandeze n-au dat niciun rezultat”, din cauza pretenţiilor de neacceptat ade> URSS, azi, luând ca pretext incidentele inventate zilele trecute, a atacat mica

Finlanda. ce.84, p.167> Helsinki*” * a fost bombardat de aviaţia sovietică şi

Vupuri şi 1 lango au fost atacate de flotă.

Bravo, Suonii, ştie să se apere1 şi să fie demnă, merită locul ei în concertul ţârilor demne.

După masă, voie bună, glume şi diferite partide de cărţi. Nindi este le bout<e>-en-lraiir* * *.

— Iniţial scrisese: *very*, tăiat.

** Sunt atât de fericită, fericit.

** în text: *ţfelińskì*.

** Om de viaţă.

1939

61

Vineri, 1 decembrie

„Sosiţi, la 71/2, la Timişoara, coborâm la 8, ză ca să pornim la Bistra, care este „prima vânătoare, în programul celor *3* zile.

Vremea este infamă, plouă, 9 ploaie măruntă, extrem de dezagreabilă, care va reduce mult reuşita vânătorii. Duduia, totuşi de foarte bună dispoziţie, a fost absolut la înălţime. Toţi am privit-o cum trage şi n-au fost decât laude, în afară de unele mici eron în inovaţiunile elin programul ce.85, p168> din anul acesta, a fost foarte bine. Îndeosebi bătaia de la pădurea mare a fost de toată frumuseţea, fazanii zburând sus şi frumos. Dacă n-ar fi fost acea ploaie scârboasă, totul ar fi fost perfect.

Seara, din păcate, Duduia nu **s**-a simţit bine, aşa încât nu va putea vâna zilele următoare. Aceasta m-a mâhnit foarte mult, căci, de nu ştiu câtă vreme, ţineam **s**-o duc în aceste pajişti vânătoreşti, ca să-şi poată da seama ce sunt frumoasele noastre teritorii de fazani.

Ştirile cu noul războiu' se confirmă. Ceea ce este îmbucurător este că rezistenţa finlandejilor este efectivă Sovieticii au fost opriţi pe toate lini<i>le şi indignarea împotriva acestei agresiuni a produs indignare generală, chiar în Germania şi, îndeosebi, în USA” 5.

I*] adevărat că este un lucru cât se poate ce.85, p. 169> de urât, căci noile pretexte, că URSS are nevoie de spaţiu pentru apărarea Leningradului, sunt invenţii recente. Timp de 21 de ani au putut trăi cu această aşa-zisă ameninţare şi iată că deodată, din senin, simt această imperioasă nevoie de apărare.

Sunt destul de mulţumit de această desfăşurare, căci este bine ca

URSS să se lovească şi ea de rezistenţă, iar, pe de altă parte, pentru toţi acei cari aveau încă simpatii pentru ei, au văzut câtă

valoare morală are această haită de nemaipomeniţi bandiţi. Caracteristic pentru felul lor de procedare şi pentru scopurile lor finale este crearea acelui aşa-numit Guvern popular 66, sub egida Sovietelor, este proba tangibilă a tendinţei imperialiste şi comunisante afle] noii ipostaze ruseşti.

ce.86, p, 170> Sâmbătă, 2 decembrie

Tocmai astăzi, când vremea **s-**a îndreptat; biata Duduia a trebuit să rămâie închisă în vagon.

Păcat, că vânătoarea a fost foarte frumoasă din toate punctele de vedere, vreme cât se poate de frumoasă, vânat suficient şi rezultat mulţumitor

Iniţial scrisese: *succesul*.

pentru situaţia din anul acesta.

Astăzi, după program, **s-**a vânat Pişchic (sic), liste din cele trei zile cea mai frumoasă de punctul de vedere sportiv, terenul mult mai variat şi ondulat, aşa încât fazanii zboară bine. Au fost şi câţiva sitari. Mihăiţă a avut baftă la vulpi, împuşcând 3.

Ştiri din Finlanda, că rezistenţa continuă. Bombardamentul Capitalei a, făcut 80 de morţi şi vreo 120 de răniţi civili. A. ca a avut, zice**-**se, un rezultat foarte bun doborând multe avioane sovietice; tot aşa şi antitancul care a oprit atacul carelor de luptă…

<p. 1 71> Duminică, 3 decembrie

Duduia, din nenorocire, continuă a nu putea participa la vânătoare. Xi şi mai frumoasă din toate punctele de vedere azi la Casa Verde. Rezultatul general, vreo 1200 de fazani, este frumos, luâ**ndu-**se în consideraţie că au fost câteva puşti slabe. În general, în această regiune anul nu e bun, au fost prea multe ploi şi inundaţii, cari au distrus fazanii crescuţi natural în pădure, iar iepurii au fost decimaţi de epidemii.

Câteva bătăi au fost foarte sportive, fazani înalţi şi zburând bine.

La masă, seara, voie bună şi veselie.

Luni, 4 decembrie

Sosim dimineaţa la Bucureşti; îl văd, ce.87.p.172> de îndată, pe

Tătărescu, care este îngrijorat de chestiunea externă. Tot Bulgaria ne este teama şi grija, deci de a ne acoperi spatele.

Italia pare a reveni la mai bune sentimente faţă de Blocul neutrilor, dar şi aceasta pentru noi înseamnă [pentru noi] nevoia de a ne înţelege cu vecinii de la Sud, chiar cu preţul unor sacrificii. Eu tot

rămân la punctul meu de vedere că acest sacrificiu ar fi inutil, căci chiar cu acesta bulgarii nu se vor astâmpăra.

În tot cazul, dacă vreodată va putea fi vorbă de aşa ceva, este excluşi

(sic) să fim puşi numai noi la contribuţie, toţi Balcanii trebuie să contribuie, şi eu nu cred că Grecia va primi.

Ca politică internă, Radu Portocală nu vrea să rămâie sub

Ghelmegeanu, aşa încât Tătărescu m-a rugat să-l fac ministru plin; am acceptat. În locul lui, la Interne, l-a propus pe Costel Tătăranu, pe care nu-l cred bun, am cerut timp de reflexie.

ce.87, p.173> După-masă, am lucrat la punerea în ordine a hârtiilor mele.

1939

63

Seara, un foarte lung şi destul de stupid film american: *Comoara din insula piraţilor*.

Din Finlanda, rezistenţa lor a oprit, pentru moment, înaintarea. Din cauza formării acelui aşa-zis Guvern popular, de URSS, refuză să stee de vorbă cu cel legal, care s-a declarat dispus să trateze.

Marţi, 5 decembrie

Dimineaţa, după program, miniştrii, începând cu Hortolomei, care-mi face un raport asupra inspecţi<i>lor ce le-a făcut pe Prut. Tifosul exantematio creşte, cu toate că după statistici numărul cazurilor nu este superior celui de anul trecut. Acolo unde a văzut că lucrurile nu merg bine, s-a arătat energic.

ce.88. jh174> aplicând pedepsele cuvenite. Povesteşte câtă reticenţă au ţăranii de pe acolo pentru băi şi cum a fost silit să dec instrucţiuni jandarmilor ca deparazitarea şi curăţenia să se facă serios.

Urmează Nistor, care-mi prezintă decretele de confirmare a [lei celor doi mitropoliţişi cere instrucţiuni pentru investitură; eu am hotărât săptămâna viitoare.

Al treilea vine Istrate Micescu, cu care vorbesc despre noile coduri.

Civil şi de Procedură Civilă, cari, după părerea lui, trebuie puse la punct, deoarece a constatat unele nepotriviri.

Ultimii, Tătărescu şi Gafencu. Acesta îmi citeşte un aide-memoire asupra situaţiei generale, care o vede destul de negi u. Ceea ce îngrijoreşte este tot URSS. A trecut în revistă toate ipotezele

posibile şi toate aveau ca concluzie că, cel mai târziu, la masa verde vom trebui să lăsăm fulgi, mai ales faţă de

Bulgaria. Reluăm cele discutate ieri şi constat ce.88, p.175> că noi nu putem te singurii sacrificaţi, incontestabil că toţi „chiar prietenii noştri din înţelegerea

Balcanică, ar fi foarte mulţumiţi să-şi câştige liniştea pe spinarea noastră...

În aceste conditium, nu putem primi, şi eu am convingerea că chiar dacă elementele politice iugoslave ar fi dispuse a ceda asupra Tzaribrodului, elementele se vor opune; cât despre greci, cred că, hotărât, nu vor ceda o palmă de pământ, căci, în momentul de faţă, nibi nu vor să audă măcar de un port-franc la Dedrogh. Astfel, responsabilitatea noastră morală poate fi acoperită, dar problema tot nu e rezolvată. Faţă de URSS cine <ne> poate apăra? Germania? Chiar dacă ar voi şi are interesul să o facă, nu poate, căci prea are nevoie de bunăvoinţa Sovietelor”. Aliaţii vor voi oare? Gafencu, crede

Urmă: *siguri*, tăiat.

Urmă: *Gafencu crede cada*, tăiat.

64

Carol II. Însemnări zilnice că da, dar eu cred că vor ezita, poate numai dorinţa dea înepgheba un front oriental ar putea să-i împingă la aceasta. Dar pentru ce.89, p.176> mine se pune o altă problemă în care văd pentru viitor mari dificultăţi pentru noi: este problema Blocusului, mai ales după discursurile lui Chamberlain şi Dâladier.

Blocus mantiin la noi nu este posibil, dar o cereerc> imperativă de a înceta cu aprovizionarea Germaniei o riscăm, rămânând, în aceste părţi, singurele ţări din care nemţii mai pot să-şi procure o parte din cele de care au nevoie. În concluzie, a rămas hotărât că trebuie” să descoperim clar, cari sunt nu numai vederile, dar şi intenţuienile> Iugoslaviei şi ale Italiei, spre a putea acţiona mai departe în direcţia Blocului neutrilor. Pe urmă, trebuie intensificat<a> acţiunea noastră de propagandă şi de pregătire diplomatică în vederea scadenţei finale.

Mai trebuie văzut cumstă URSS iată de noi, propunând de a începe tratative economice. Deci, pentru moment, tot informare şi expectativă.

Cu Tătărescu, pe care l-am mai reţinut, am ce.89, p.177>. mai vorbit, despre comisariatele speciale ale aprovizionării şi a<l> speculei, cărora

Angelescu le face dificultăţi…”

După-amiază, nimic.

Seara, am ştiri că nu prea merge cu Sovietele; Ralea a avut o foarte dezagreabilă impresie după** conversaţia sa cu Kukoliev67, însărcinatul lor de afaceri, care a ameninţat cu Basarabia. În tot cazul, orice s-ar întâmpla şi oricare ar fi nădejdile de ajutor din afară, faţă de aceste brute moscovite ne vom apăra.

Finlanda a făcut apel la S.D.N.* * * şi a convocat Adunarea generală68.

Fii au dreptate, dar cred <că, S.D.N. <ei neputincios, şi pentru noi este foarte desagreabil. Agresiunea este vădită, cu toată declaraţia URSS, care pretinde că nu este în războiţi cu vecina sa.

După cină, cinema, un film detectiv american destul de bun: *Între vis şi viaţă*.

Duduia s-a gândit la vechea tradiţie şi mi-a adus de Sf. Nicolae o delicioasă pereche de ce.90, p. 178> butoni de manşetă pentru smoking.

Iniţial scrisese: *Blocusului*, tăiat.

— Iniţial scrisese: de la tăiat

** Societatea Naţiunilor, în text este prescurtarea din franceză pentru: Société des Nations.

«939 65

Miercuri, 6 decembrie

De dimineaţă fac eforturi să mă revanjez (sic) faţă de Duduia; din fericire am găsit la Weiss o foarte originală broşa reprezentând o genliană – asclepiadă, în briliante şi safire; care cred că i-a făcut plăcere.

I Pe urmă, am fost la inaugurarea noului local al Seociltăşti>

Secriitorilor> Reomâni> şi, în acelaşe în timp, jubiclul ci de 50 de ani. Localul e, într-adevăr, o, minune, corespunzând tocmai nevoilor şi unei concepţii moderne şi civilizate a ce trebuie să fie o astfel de instituţie. 1: fort ui ce l-a făcut

Paul Teodorescu este absolut spre toată lauda şi merită mulţumirile cele mai calde din partea tuturora. Şcoala nouă este practică, spaţioasă şi are prevăzute toate îmbunătăţirile Cerute de experienţă. Pe lângă şcoală…”

ce.9 (), p. 1 – 81> de toate răutăţile visate şi nevisate. Unde însă are dreptate e că guvernele nu şi-au făcut datoria de a mă acoperi cum

trebuie, la fiecare lucru:

„Regele a vrut”. N-am mari speranţe de îndreptare. Un alt fapt vădit este că e suficient să am încredere în cineva, ca a doua zi să fie considerat ca Cel mai rău şi cel mai incapabil. M-am simţit micşorat şi oareşieum descurajat în urma celor relatate.

Ştiu însă că...”, după-amiaz, a pus din nou multe lucruri la... * **, care a fost bolnav, răcit azi.

Dimineaţa, a venit Tătărescu pentru depunerea jurământului noului subsecretar de la Interne, I loria Grigorescu 6, fostul primar al Constanţei.

După jurământ, am reînceput cu Tătărescu discuţia asupra dureroasei chestiuni a fi] Cadrilaterului. Eu, din nou, mi-am spus cuvântul: că orice s-ar hotărî, eu voi rămâne veşnic contra şi trebuie să rămân contra. Nenorocirea vrea ce.91, p182> ca să îi apărat unele articole în presa sovietică, care să indice care este gândul lor ascuns, îndeosebi unul de Boiis Ştefanov H W! care spune clar şi limpede că în România este absolut necesar să fie un Guvern al proletariatului. Această atmosferă încărcată întăreşte grija tuturor şi îi*” * face să vază <că, clipa în care va trebui să facem un gest în chestiunea

Cadrilaterului se apropie. M-am gândit din nou la soluţiunea <pe> care o discutasem cu Călinescu, un plebiscit în care chiar naţiunea să se pronunţe dacă consideră că este în interesul ei de a face acest gest mărinimos, care, după

Lipsesc paginile 179 – 180.

„Un cuvânt şters.

— Trei cuvinte şterse.

„** în text: le.

66 Care! II, însemnări zilnice părerea unora, ne va putea aduce linişte pe Frontul de Sud. Eu cred, totuşi, că va fi o linişte aproximativă, dar că ni se vor deschide (sie) perspective din ce în ce mai grele şi dureroase. Să dee Domul ca acei caii preconizează astfel de măsuri să aibă dreptate. În mine, afară de o atitudine formală şi oficială, prin care eu trebuie să ce.91, p. î83> Jiu constant contra, am convingerea că aşa ceva nu ne va folosi mult.

După-amiaz, afară de lucru<l> mărunt a<l> orânduirei lucrurilor mele, l-am văzut: pe Sidorovici, cu mai multe chestiuni privitoare la Străjerie.

Seara, un film francez mediocra: *Moitlin Rouge*.

Vineri, 8 decembrie

Miniştrii, după program. Mitiţă îmi arată că încasările bugetare ale lunci noiembrie au fost bune, menţi**nându-**se surplusul care va putea fi rezerva lunilor deficitare.

Pe urmă, Gigurtu şi Andrei.

Îngrijorarea faţade U.R.S.S. tot continuă, întrunirea Marelui Consiliu

Fa<s>cist a avut loc şi hotărârele lui nu sunt senzaţionale. Pe lângă o afirmare a solidarităţii alianţei ce.92, p. 184> cu Germania, afirmare pe care o cred pur de formă, ş-a declarat că Italia fiu se poate dezinteresa de ce se petrece în

Balcani, fiind ea însăşi, prin anexarea Albaniei, un stat balcanic.

Uneleglasuri declară că atitudinea URSS ar fi încurajată de Aliaţi [i], caii ar dori, cu orişice preţ, să ne facă să ieşim din neutralitatea noastră, chiar cu riscul de a, se angaja **într-**un războiu' cu Sovietele, opri**ndu-**ne" astfel de a mai livra cele necesare Germaniei: Mie mi se pare prea din cale afară trasă de păr această înfăţişare a lucrurilor.

A fost o zi frumoasă, parcă am fi în martie.

Seara, cinema, un al treilea film romanesc: *Se, aprind „făcliile „*eu

George Vraca 70 şi Nut/i Dona. Mat puţin bun decât *Noaptea de pomină*

ce.9 2, p.185> Sâmbătă, 9 decembrie

Atmosfera e mai liniştită. Comitetul Suprem al Sovietelor a dat un comunicat prin care declară că cele cuprinse în articolul lui Boris Ştefanov nu este politica oficială a URSS faţă.de noi.

Să fie numai sinceră această dezminţire. În tot cazul, agitaţii noştri, în cap cu Gafencu şi Urdăreanu, **s-**au mai calmat.

După-amiază, nimica de semnalat.

Iniţia! scrisese: *sting*, tăiat.

1939

67

Seara, Malaxa* şi coana Natalia la masă; pe urmă, poker până la 1 /î>, cu rezultate proaste pentru Duduia şi mine.

Duminică, 10 decembrie

Plecăm de dimineaţă, eu automotorul, din gara Bineasa (cum se

numeşte acum după ce.93, p.186> marele act de guvernământ al lui

Argetoiami) la vânătoare. Am ales acest mod de locomoţie spre

a ajunge la

Drăgăneşti, căci şoseaua prin Curcubeul, Gherghiţa este impracticabil<a>.

Participanţi, afară de mine, Duduia şi Mihăiţă, sunt: Urdăreanu, Mocsonyi.

Puiu Filitti, Radu şi Basil Chefneux. Zi. ideală de vânătoare, temperatură foarte plăcută, deşi cerul a fost acoperit. Rezultatul foarte frumos, aproape 400 de fazani, peste 200 de iepuri şi 4 sitari. Duduia a făcut admiraţia lui Tonc<z>i prin felul cum a tras; e adevărat că de când vânează mai mult a făcut progrese uimitoare.

Iată un teritoriu ideea! pentru vânătoarea de fazani, o pădure de vreo

240 de hectare în mijlocul qâmpiei şi cu o pază bine organizată, cu o reîmprospătare serioasă anuală, va deveni, sper, în curând unul dintre l: teritorii<i>le mele record. Dezvoltarea se vede, de la sub 100 de fazani anul trecut, eu măsurile ce.93, p.187> lui Chetheux, am ajuns la frumosul rezultat din anul acesta.

Întorşi, acasă, toţi suntem frânţi de oboseală şi deci ne culcăm devreme şi am dormit bine.

Luni, 11 decembrie

Sunt greutăţi în tratativele cu Germania privitoare, îndeosebi, la valoarea mărcii. Pretenţiunile lor sunt exagerate, ei ar dori să ridice valoarea până la 62, ceea ce este absolut inadmisibil. Părerile sunt împărţite asupra oportunităţii acestei măsuri. Mitiţă rezistă, iar mai ales Gatencu, susţinut de

Tătărescu şi Costică Angelescu, sunt pentru a ceda, din motive politice. Sigur că de punctul de vedere economic aş fi şi eu de părere să nu cedăm acestei pretenţii, dar dacă politiceşte putem câştiga ceva, şi ce.94, p188> cred că este ceva de câştigat cu privire la URSS, şi dacă prin aceasta putem dobândi, garanţia sporirei şi accelerarei armamentului, sunt de părere că, **într-**o măsură cuminte, se poate ceda întrucâtva...

Dimineaţa, miniştrii: Nistor, cu lucrări fără prea mare importanţă, şi llcuş, cu lucruri curente. I-am atras atenţia asupra unor informaţii ce le-am

Iniţial scrisese: *cinema*, tăiat.

68 Carol II, însemnări zilnice primit, asupra unor lipsuri de cinste a elementelor oştirei concentrate. Pe urmă.

Tătărescu, cu lucruri secundare.

După-amiaz, lucrez din răsputeri să-mi fac discursurile pentru investiturile noilor mitropoliţi. Discursurile lor sunt bune, mai comprehensibil este cel al lui Nifon al Olteniei. Cred că am produs ceva destul de bun;

Primesc în audienţă de lucru pe Ghelmegeanu, care mă întreţine despre chestiuni în legătură cu Siguranţa Statului. Îmi arată cât de incomplet, inexistentă ce.94, p.189> a fost acea organizaţie a Siguranţei. şi a Poliţiei pe teritoriu şi cum singurul organ care a dat oareşicari rezultate a fost Jandarmeria.

Punctul principal, se înţelege, este Garda de Feper care, departe de a îi moarta, este încă foarte vie în multe locuri. Elementele cele mai primejdioase sunt Horia Sima 71, Vojen72 şi Dumitrescu-Borşa73, cari, fund dincolo de graniţă, conduc acţiunea teroristă. Trebuie luate măsuri mai ales împotriva lor. Pentru cei din ţară, măsurile vor trebui foarte bine dozate şi cu mult tact spre a păstra toată putinţa de represiune necesară şi, pe de altă parte, să se poată încerca să se recupereze unele elemente cari pot <fi>* aduşi pe drumul cel drept.

Seara, cinematograf, un foarte bun film american: *Hotelul femeilor*, cu o nouă vedetă, într-adevăr frumoasă.

ce.95, p.190> Marţi, 12 decembrie încep cu miniştrii, Hortolomei, care-mi face un scurt raport asupra situaţiei, care este oareşicum îngrijorat” de posibilităţile de dezvoltare ade>

tifosului exantematic, mai ales în localităţi unde sunt foarte mari aglomeraţii.

O altă problemă care cere o rezolvare rapidă este ace<e>a a medicamentelor.

E adevărat că stocuri pentru cazul de războiu’ avem, dar ceea ce lipseşte foarte mult este stocul pentru nevoile zilnice şi stoc pentru marele public. Problema este acută şi, în acelaşi timp, complexă, fiind în legătură cu comerţul exterior.

Au mai venit Gafencu şi Tătărescu, cu care am vorbit, atât înainte de investitura mitropoliţilor, cât <şi pe urmă, probleme importante. Agresiunea

URSS împotriva Finlandei şi multe alte simptome dau foarte mult de gândit asupra felului de acţiune al Sovietelor. La început se credea că nu ce.95, p.191>

va fi decât un blulf, ameninţări; dar trecerea lor la acţiunea

efectivă arată că în starea lor sunt capabili de orişice şi deci noi trebuie să fim atenţi să lucrăm şi în text: *şi*.

Iniţial a scris: *îngrijorătoare*.

Investiturile au decurs bine, solemn şi ce.96, p192> niciun acroc, afară de <faptul> că am citit foarte prost discursul meu.

Important ca eveniment mondial este întâlnirea de la Geneva a

S.D.N., în care se va juca o foarte mare carte. Se pune problema sancţiunilor ce vor trebui luate faţă de URSS în urma agresiunii contra [„inlandei. E sigur că se va hotărî excluderea Sovietelor din areopagul** mondial. Noi ne găsim **într-**o situaţie foarte grea ca vecini. Desigur nu putem lua vreo iniţiativă, nu putan face parte din nicio comisie, dar trebuie să votăm* * * pentru măsurile ce se vor propune, căci mâne ni se poate întâmpla şi nouă tot aşa ceva şi * ** prin atitudinea noastră nu trebuie să pierdem avantajele morale care să ne permită şi nouă să cerem ajutor la rândul nostru.

Înainte de a lua o rezoluţie, Consiliul a făcut, din nou, un apel

Sovietelor să înceteze ostilităţile şi să se prezinte la Geneva.

ce, 96, p.193> Desigur că vor răspunde că nu sunt în stare de războiu' cu Finlanda şi că, dimpotrivă, sunt în cea mai bună înţelegere cu poporul finlandez şi <cu> * * *** singurul Guvern e altă parte vor răspunde că nu pricep de prezintă. Marile puteri occidentale fac un atitudinea rq-ublicilor sud-americane şi sul excluderea URSS, dar nu vor **s-**o zică sau's

Urmă: *putere*, tăiat, în text: *areopagul*.

Urmă: *orice*, tăiat.

Urmă: *abpnerea noastră*, tăiat.

„** în text este: că are reprezintă acest popor, iar pe de

ce sunt chemaţi şi deci nu se vor

1 curios joc care le e foarte uşurat de b presiunea morală a U.S.A. Ele vor fă iee iniţiativa, obişnuitul joc dublu.

70 Carol II, însemnări zilnice care pe noi, vecinii Sovietelor, ne îngrozeşte.

Seara, cinema.

Miercuri, 13 decembrie

Obişnuiţii miniştri, începând cu Paul Teodorescu. ce.97, p, 194>

Urmează Costică Angelescu, cu care lucrez pentru întâia. bară de când este ministrul Economiei Naţionale. Îi dau indicaţii asupra felului cum trebuie să lucreze cu nemţii, în urma datelor ce le-am cules de la

conversaţ: i<i>le ce au.

avut loc între Urdăreanu şi Clodius. li o conversaţie extrem de importantă, nu atât de punctul de vedere economic, cât politic în legătură cu problema atât de arzătoare a acestor zile. Am început prin a discuta chestiunea reaprecierei valoarei mărcii, pe care ei o consideră o chestiune de prestigiu; a obţinut, lotuşi, ca această nouă valoare să nu conteze decât de acuma înainte, neiiind aplicată pentru cumpărăturile trecutului, atât pentru stat cât şi pentru particulari. Toată chestiunea este una din acele încăpăţânări de nepriceput Jiu partea nemţilor şi cari, finalmente, nu pot fi în avantajul, nimănui. Dar unde conversaţia ia o turnură foarte gravă chiar este (sic) când au atins latura politică faţă de URSS. Clodius ce.97, p.195> a declarat că Germania ne va apăra în momentul ce Sovietele au trecut Prutul, căci chiar noi suntem hotărâţi a i-iu (sic)

apăra Basarabia. Această declahiţie, care la început avea aerul de a fi bună.

Cste dimpotrivă foarte rea, căci arată că, în această privinţă, trebuie să existe o înţelegere germano-rusă74

Se înţelege că aceasta nu vine să ajute la aplanarea fricţiunilor şi la un adaus la optimism.

După-amiază, nimica deosebit. Scara, cinema.

Joi, 14 decembrie

Prima vânătoare oficială, cum **s**-ar zice ce.98, p. 196> la Rambouillet:

„Chose donee enhonneur du Corps Diplomatique” *. Invitaţi, afară de Mihăiţă, care din cauza lect: i<i>lor n-a venit decât după masă: Tătaft & BCk Istrate

Micescu, general Ilcuş, Ainayo, ministrul Argentinei, Mott-Gunther, ministrul

USA, Ahmed Fuad, însărcinatul de afaceri al ligyptului, De la Rosa, zis şi

Rolando Furioso, Caranfil. Urdăreanu „Mocsonyi, Radu şi Chefneux ca aripaşi.

Zi frumoasă de vânătoare, temperatură agreabilă, rezultat după puşti, căci cel puţin 4 dintre ei nu contau. *Şi*. *ei* *x* tras: 255 fazani, 333 iepuri; 6 sitari, eu care

— Iniţial scrisese: *ce le-am avut*.

Lucru dat în onoarea Corpului Diplomatic.

1939
71
eu mă iâlesc cu 214 şi o vulpe.
Seara, după cină; obosiţi, ne culcăm devreme.
Vineri, 15 decembrie
De dimineaţa, miniştrii, începând cu Mitiţă, cu care vorbesc despre proiecte de viitor şi posibilităţile de a acoperi nevoile pentru anul ce vine.
ce.98, p.197> împreună eu Tătărescu s-a gândit la un impozit pe capital, proiect împotriva căruia mă ridic cu energie, nu cred că va fi efectiv, căci cei ce vor trebui să fie loviţi tot vor scăpa şi tot săracul şi funcţionarul va fi acela ce va plăti.
Urmează Gigurtu, care şi el are nevoie de bani pentru completarea reţelei de drumuri.
Pe urmă, Andrei, cu proiecte fără prea mare urgenţă.*
A venit, p clipă, Gafencu, care era foarte speriat de repercusiunea ce o vor" avea cele hotărâte la Geneva, unde s-a dat votul pentru excluderea
URSS din S.D.N. El e fricos şi crede că trebuie să explicăm participarea noastră la vot, mai ales faţă de Soviete. L-am liniştit, arătându-i că „*qof*'s exeuse s-accuse" *" şi căsingura atitudine posibilă era aceea pe care am au «to, este asigurarea noastră pentru viitor şi că prea mare plecăciune faţă de
URSS nu ne va ajuta şi nu va schimba ce.99, p „198> felul lor de a vedea. A
plecat mai liniştit.
La prânz, Wilhem Wied „" * cu copiii lui, nimica demn de însemnat.
După-amiaz, Argafoianu îmi aduco jurământul de senator al lui
Mihăiţă şi o medalie care s-a bătut eu prilejul aniversării de 25 de ani de când am intrat în S «nat
Pe urmă, am stat de vorbă; mi-a făcut dulci reproşuri că de ce am eterat demisia lui Andrei şi a [l] lui Slăvescu ca să provoc pe a lui; el. zice că la cel mai mic semn ar fi priceput şi ar fi demisionat. De altfel, era hotărât, după sărbători, s-o facă, căci considera că misiunea care voia s-o îndeplinească la
Guvern, garantarea noastră împotriva U.R.S.S. de către Germania, n-a reuşit.

Din partea nemţilor nu este o rea-voinţă, ci o imposibilitate.

Iniţial scrisese: *importanţă*

„În text: *va*.

Cine se scuză, se acuză.

ce.100> însemnări zilnice

Vineri, 15 decembrie 1939 – marţi, 9 aprilie 1940

Volumul 11.

ce.101, p. l> Vineri, 15 decembrie

Concluzia la care a ajuns el este că singura noastră soluţie de apărare care ne-a rămas este să ne rezemăm pe aliaţii occidentali, căci aci se mai găseşte ultima probabilitate de ajutor. Lucrul acesta trebuie făcut însă cu foarte mare băgare de seamă, ca să nu fie aparentă în ochii germano-ruşilor, dar trebuie lacul că eu orice preţ. S

Aceste conversaţii mă fac să mă gândesc serios la toate cele ce le-am

Crezut la începutul conflictului, la această obsesie a mea că nu vom putea rămâne neutri până la sfârşit, că circumstanţele independenţe de voinţa noastră ne vor antrena în vâltoare. Atuncea am fost considerat de criminal, ca unul care vrea să-şi sacrifice ţara pentru ambiţi<i>le lui personale şi câte şi mai câte injurii de acest soiu, iar astăzi începe să se ridice la suprafaţă că lot eu, bestia, am avut dreptate. Şi cine este acela <c! 02, p.2> care vorbeşte ca mine?

„Germanofilul Argetoianu”.

Azi, poate, tocmai eu sunt mult mai puţin entuziast pentru această acţiune, căci văd alte primejdii pentru viitor, altele cu mult mai grave decât cele prevăzute la început. Văd şi în starea morală a ţării o primejdie de lipsă de rezistenţă, o stare în care cel mai mic eşec va putea declanşa un iureş nemaipomenit, Numai critică, niciun nerv de rezistenţă, nicio bunăvoinţă de a recunoaşte un efort, un rezuhat.

Azi a avut loc, lângă Montevideo, o luptă navală între crucişătorul german „Amiral Graf von Spee” şi crucişătoarele engleze „Essex”, „Aja Jt” şi

„Achiles” 7S „Essex” a fost greu avariat, tot aşa şi „Graf Spee”, care a fost silit să se refugieze în portul uruguyan pentru reaprovizionare şi debarcarea morţilor şi răniţilor.

Seara, cinema: *Eu nu sunt criminal*., bunişor film american.

ce, 102, p.3> Sâmbătă, 16 decembrie

Dimineaţa, inaugurarea Institutului de Istorie Universală al lui

Iorga.

Discursuri, Iorga şi Andrei, cărora depam răspuns cu, arătând importanţa

Istoriei în împrejurările de azi. Institutul e mic, dar poate că va da rezultate frumoase. O sală de conferinţe şi biblioteca, pentru care s-a rezervat foarte mult loc. Alăturea, într-o altă aripă a casei, este ceea ce Iorga numeşte Muzeul.

IA

Carol II, însemnări zilnice de fapt locuinţa sa, în care a adunat anumite tablouri şi obiecte de o, valoare foarte variată. Această parte este o mică escrocherie a dezinteresatului savant, căci şi-a clădit astfel, gratuit, o locuinţă nouă, unde stă eu toată familia sieste întreţinut astfel de Stat

După-măsă, am lucrat la orânduirea bugetelor Fui) daţi<i>lor mele.

Seara, cinema, un film american destul de bun: *Magie*.

<c! 03, p.4>” Graf von Spee” s-a refugiat în portul Montevideo st i s-au> dat 48 de ore de răgaz. Ştiri sosite indică <faptu. I> că cuirasatul englez

„Repulse” ar fi sosit de la Cap şi pândeşte. Oricare ar fi soluţiunea, vasul gemi an este p i erdut.

Duminică, 17 decembrie

Prima zi de iarnă, a nins în decursul nopţii şi temperatura a scăzu!

simţitor. Am organizat la Periş o vânătoare la câte, pentru prima dată, am avut greutăţi de a strânge lumea. Afară de Mihăiţă şi de mine, au luat parte:

Mocsony, Iorgu Ghica, Georges Plagino, Costache Malaxa, Săulescu, Praf.

Ionescu Mihăieşti, Ionel Boambă, Radu şi Chefneux. Rezultatul bunişor: 134

de iepuri, 255, de fazani şi, mirare, în aceste vremuri, 6 sitari, dintre care 2

luaţi de mine.

ce.103, p.5> între 11 şi, 13 s-a lăsat frigul bine de tot, dar cu toate acestea a fost voie bună.

Seara, la masă, Malaxa cu D-na şi Ernest, am făcut un poker.

Luni, 18 decembrie

Dimineaţa, miniştrii Ghelmegeanu şi Ilcuş, Cu Internele am studiat proiectele de destindere politică îndeosebi în ce priveşte pe foştii1 gardişti.

Ministrul crede că ar putea să se folosească de unii dintre ei ca să derooralizeae.

şi să facă o impresie asupra celor şovăitori. Nuclee teroriste tot mai există şi trebuie stârpite; „Ceea ce este totdeauna primejdios e acţiunea celor din străinătate condusă de Horia Sirna, care se găseşte, după câte ştim, în

Germania. El trebuie, cât mai curând, prins şi suprimat, ca să mai dispară un şef terorist. Dar ei au o aşa o organizaere „ce.104, p, 6> încât dispărând unul, el este de îndată înlocuit. Eu nu prea cred în mijloacele de captare, căci cei, captaţi sau nu sunt sinceri, sau nu contează, singura cauză interesantă a acestei acţiuni este să nu cază în mâna fostelor partide.

O altă mişcare care trebuie de aproape supravegheată şi dominată cu toată energia este cea comunistă, care, de când URSS **s-**a înţeles cu Germania a luat din nou avânt şi provoacă iarăşi greve şi mişcări muncitoreşti.

1939

75

Cât despre fostele partide, ele trebuie dominate şi ele prin toate nâjloacele.

Ieri, crucişătorul „Amiral Graf von Spee" a părăsit Montevideo şi, conform cu ordinul primit de la Hitler (aşa zic chiar comunicatele germane), **s-**a distrus singur... (sic).

De punctul de vedere al tacticii navale este un nou sens şi un fapt

nemaipomenit. Marinarul se bate încercând a face cât mai multă pagubă duşmanului, chiar ce.104, p.7> în cazuri disperate, dar o autodistrugere fără lupta este un lucru nemaiauzit;

După masă, am lucrat să pun în ordine darurile de Crăciun.

O ştire tristă, biata mea căţea Buzzy, prima pechineză pe care am avul-o, e grav bolnavă de ichter infecţios şi sunt puţine nădejdi să mai scape.

Seara, un foarte frumos lâlm american: *Vine ploaia*, cu Myrna Loy™.

George Brent7, T'yrone Power şi o tânără vedetă al cărei nume

îmi scapă.

Fantastic ca montare.

Marţi, 19 decembrie

Am început lucrul prin ora lui Tătărescu. Îmi vorbeşte de destinderea şi de ide<e>a de a atrage în Front mai multe personalităţi ade> fostei vieţi politice. E.adevărat că, ca oportunitate, e bine, dar cât ne depărtează de

<c. 105, p8> prima idee a F.R.N., al unui ideal de viaţă nouă în politica ţării.

Această idee, la care, din cauza circumstanţelor, n-am putut să mă opun, înseamnă pentru mine încă ani de luptă spre a curăţi atmosfera politică internă de tot vechiul politicianism îmbâcsit şi rău făcător. Tot în ide<e>a organizării Frontului, Tătărescu a emis teoria ca până în cele mai mici nuclee ar fi bine ca conducătorii Frontului să se confunde cu conducătorii administrativi. În sine, ideea politică nu e rea, dar cred că trebuie păstrat ca un deziderat, o năzuinţă cel mult, dar în niciun caz ca o obligaţiune. Administraţia nu trebuie supusă tiraniei unui partid, chiar dacă el e F.R.N., şi, pe de altă parte, un bun cunoscător politic nu este totdeauna şi unul bun administrativ. Pe urmă, am vorbit de ideea ca prima zi de Grăciun, Anul Nou şi Bobotează să le petrec în mijlocul trupelor; ce.105, p.9> ide<e>a a fost foarte bine primită.

Venind Gafencu, s-a discutat şi cu Urdăreami situaţia externă. Toate informaţi<i>le tind a arăta că impresia ce am cules-o în urma conversaţiei lui

Ernest cu Clodius este cea exactă. Nu ştim dacă între Germania şi Sovietele nu există un aranjament scris în ce priveşte Basarabia, în tot cazul, cert este că nemţii au abandonat această parte a ţării URSS-ului. De aceea, trebuie mai mult ca oricând ca apărarea noastră să nu se fixeze de la început pe Prut, ci

76

Carol II, însemnări zilnice chiar în inima Basarabiei, care, dacă noi n-o apărăm, nimeni, absolut nimeni, nu ne-o va apăra. În legătură cu aceasta, vom fi siliţi să cedăm şi mai mult germanilor în ce priveşte pretenţiunile lor asupra valorii mărcii. Ne-am hotărât să cedăm până la 49, dar. În schimb, cerem insistent armament.

S-a mai vorbit de proiectul francez în legătură cu Frontul oriental.

Dacă acest front ce.106, p. H) se poate pregăti solid şi destul de numeros ca trupe, ca să zic la un caz eventual, de un adevărat folos, ne convine, cu condiţia ca aceste pregătiri să se facă tacit, tară vâlvă, cu<m> au ei obiceiul.

Pe urmă, încă alţi miniştri: Hortolomei, Micescu şi Ralea. Acesta din urmă mi-a atras atenţia, cu multă îngrijorare, asupra lipsei de materii prime, care astăzi ia şi un aspect social. Dacă nu se procură la timp, riscăm, în curând, să avem şomaj. La unele fabrici, chiar a<u> început să se reducă numărul lucrătorilor şi orele de muncă, ceea ce a pricinuit unele greve, de cari au profitat, se înţelege, elementele comuniste.

După-masă, lucrez la orânduirea darurilor de Crăciun.

Seara, un film bunişor american: *Se sting felinarele*, cu Alice Faye™

şi Tyrone Power.

Am avut clipe foarte triste astăzi: cu toate eforturile lui Punu, biata

Buzzy n-a putut scăpa şi a murit azi-noapte. E un vechili tovarăş care se duce, de 7 ani de când o am, a fost cu mine mai peste tot; împreună eu nebuna aia de

Pusy, umpleau casa cu nebuniile lor. Adesea un câne e mai bun prieten decât oamenii, ei stau neclintiţi de strajă lângă stăpân şi cer aşa de puţin, cel mult.

niţică afecţiune şi atenţie. Nu voi uita niciodată când Buzzy a fost aceea care a găsit hoţul de bani din vagon şi tot ei i se datorează viaţa lui Pusy, când a căzut în bazm.

Miercuri, 20 decembrie

S-a stabilit programul vizitelor mele la trupe cu prilejul sărbătorilor de Crăciun: Radna, Arad, Salonla şi Oradea Mare. Anul Nou la Constanţa, iar

Bobotează la ce.107.p.12> Cernăuţi.

Dimineaţa, miniştrii. Întâru, Paul Teodorescu, care-mi face un complet raport asupra stării şi progreselor Aeronauticei şi Marinei, Pe urmă.

Siseşti, cu nevoile Agriculturii. Îndeosebi mi-a vorbit de chestiunea pădurilor, care începe să devie o problemă destul de grea. Rezervele noastre de lemne încep a se epuiza, avalanşa cea mare a timpurilor din urmă a fost pricinuită îndeosebi de marile tăieri tăcute

prin defrişări în vederea alcăluirei păşunilor

Iniţial a scris: *puţin*, tăiat.

1939 77

şi islazurilor. Astăzi această rezervă **s-**a dus şi masivele cele mari din munţi trebuie păzite ca să nu se sleiască prea repede lemnul, unul din clementele principale ale economiei noastre naţionale. Mai trebuie lucrai, cu toată puterea, asupra reîmpăduririlor, căci trebuie să avem foarte mare grijă de viitor. Ce bine îmi pare că, în sfârşit**,** se vede această problemă, că de ani de zile mă lupt pentru ea, care, din cauza politicei scârboase, a fost ce.107, p.13> lăsată pe planul al doilea.

Dup**ă-**amiază, tot grija pregătirii darurilor de Crăciun. Din an în an, această problemă devine mai grea, căci nu mai ştii ce să dai.

După cină, cinema; *Delir*, cu încântătoarea Heddy Lamor.

Joi, 21 decembrie

De dimineaţă, Gafencu vine şi face oareşicari obiectului asupra vizitelor hotărâte la trupe; pune problema Basarabiei. Crede că ar fi mai bine să nu mă duc, dar dacă sunt hotărât să mă duc „să nu evit, eu niciun preţ, această parte a ţării. Trebuie să mărturisesc că şi sentimentul meu ca*ia c*ă

Basarabia trebuie cu orice preţ tăcută.

Nemărturisit simt că părerea lui ar fi <c. H) 8, p.14> să mă abţin, căci îi e teama că în aceste momente de hipertensiune, orice se interpretează ca provocare. Pe de altă parte, însă de punct de vedere al politicei interne, aceste drumuri sunt cât se poate de Iblositoare şi mai ales în liasarabia. Trebuie lucrat asupra moralului public, care este întrucâtva defetist. A rămas să se mai gândească, el şi Tătărescu, şi mâne dimineaţă să dea un răspuns pozitiv.

În general, nervozitatea tuturor e destul de mare. În interior, Maniu şi Dinu Brătianu se agită împotriva regimului. Ei sapă şi discreditează, se vor lua însă măsuri. Ieri au început: unii corifei ai lui Giul<i>o* <Iuhu Maniu> au şi fost depuşi la domiciliul forţat în mănăstirea Turnu, şi anume Leucuţia79.

Răchiţeanu şi Ilie Lazăr80, trei imbecili. Dar sunt momente când şi imbecilii pot îi primejdioşi.

Dimineaţa, ne-am sculat cu un viscol care pe urmă **s-**a potolit, suntem, în sfârşit, ce. t () 8, p.15> în iarnă.

După**-**amiază <am> lucrat la mărunţişuri şi daruri.

După cină, un film, *Primul sărut*, cu Deanna Durbin M, bunişor,

dar e cel mai slab al ei.

Vineri, 22 decembrie

Iniţia! scrisese: *Gavrilă*, tăiat.

Ultima zi de lucru cu miniştrii, înaintea sărbătorilor. Mintă şi Andrei, cu lucruri mărunte şi curente. La prânz, Elizabeta:

Am termiena>t, în decursul după-amiezii, cu completarea pregătirilor de Crăciun, adică a darurilor respective.

Seara, cinema.

ce.109, p! 6> Sâmbătă, 23 decembrie

Ca şi anul trecut, pentru simplificarea serviciu<i>lor din casă, pomul de Crăciun a<l> casei îl am azi, în loc de mâne.

S-a luat zilele acestea o hotărâre foarte importantă şi de care sunt foarte mulţumit, căci şterge o pată, după părerea mea, în atitudinea noastră faţă de poloneji. Deoarece am iscălit cu nemţie m şi li s-a cedat asupra valoarei mărcii, dăm dramul lui Moscicki, care, în sfârşit, va putea pleca după dorinţă în Elveţia. Se înţelege că Gafencu e foarte nervos asupra acestei hotărâri şi ar dori foarte mult să dec lungi explicaţii germanilor, lucru asupra căruia nu sunt absolut deloc de acord, considerând că nu trebuim să avem aerul de a cere voie lor.

La 6, are loc pomul de Crăciun, destul de bine reuşit, cred că am găsit daruri foarte frumoase, în mare parte lucruri de argint. ce.109, p.17> Şi eu am primit lucruri foarte frumoase. Din partea Casei, splendide candelabre de argint; de la Comnen, o frumoasă Madonă franceză din veacul al XV-lea; de la Mihăiţă, un guarz roz chinezesc; de la Elizabeta, o foarte frumoasă Faberje;

Primăria mi-a dăruit o colecţie rară de inele, iar Mitiţă Constantinescu, un

Luchian.

A venit Elizabeta, După reluarea tradiţiei de la Cotroceni, serbarea începe prin distribuţia darurilor personalului inferior.

La masă, voie bună. Mocsony povesteşte cum secretarul Legaţiei germane, Balin-Rouge, nara că nu 2, ci 5 divizii sovietice au fost nimicite zilele acestea de către finlandeji şi aceasta cu un aer de adâncă mulţumire ce arată că nu toată lumea e de acord cu politica lui Hitler.

După ce toţi s-au retras, am avut cinema.

Am dăruit Duduiei primul ei dar de Crăciun. Aşa cum sunt

lucrurile anul acesta, am să i le dau în rate.

<c. H0, p.18> Duminică, 24 decembrie

Nimic foarte important, m-am sculat mai târziu, iar după-prânz, până la ora când au venit colindele, a stat Duduia cu noi.

1939 79

Colindele, la 5, Straja Ţării şi biserica Visarion.

La. ova, am plecat spre Ardeal, ca să petrec ziua de Crăciun în mijlocul trupelor.

În afară de acei din Curte, nu vine cu mine decât g-rl Ilcuş.

Multe discuţii a adus această plecare...” că nu va avea niciun răsunet şi că mă voi priva în zadar. Alţii, din care sunt şi eu, sunt de părere complet contrară. Rezultatul discuţi<i>lor din zilele trecute cu Gafencu a fost că de

Bobotează mă voi duce la Chişinău, cum a fost de altfel primul meu gând.

<c. 1 10, p.18> Luni, 25 decembrie. Crăciun

Sosesc, dimineaţa, la Oradea. Este destul de frig. Scoborând din tren, sunt primit de Vârtejcanu, care astăzi comandă Divizia ea> 18-a. Când mă gândesc că, pe când comandam 1/2 Y”! R.E.”, el era adjutantul batalionului.

Cum trece vremea! Zboară!

De îndată ne ducem pe piaţa de arme din spatele Comandamentului, aci sunt adunate sub arme câteva mici unităţi ale regimentelor de garnizoană.

Se slujeşte un serviciu religios, greşit, căci s-a tăcut un Te Deurn, în loc de slujba de Crăciun. Urmează recepţia clasică ardelenească”, la Comandament.

Reprezentanţii autorităţilor, cultelor şi corpurilor constituite zic fiecare câteva cuvinte de bun sosit, tuturor a le mulţumesc la sfârşit. Frumos a vorbit îndeosebi episcopul Popoviei, reprezentantul Cultului mozaic occidental <c. III, p.20>

şi reprezentanta asociaţi<i>lor feminine.

Pe urmă, dau mâna cu toţi cei prezenţi între care şi delegaţi<i>le unităţilor militare, comandantul, un ofiţer superior, un căpitan, un ofiţer subaltern” **, un caporal şi un soldat.

Trec, pe urmă, la masa trupei. Mai mult ne-am oprit la Regimentul 86

Infanterie, unde ne-am şi aşezat la masă cu trupa. Aeu> venit şi

Moş Crăciunul şi Irozii, care au jucat un Videim bihorean. Pe urmă, am mai trecut la Reg. 1

Fortificaţii şi la Reg. Artilerie şi Fortificaţii. Masa, bună la toate unităţile.

Entuziasm la trupă.

Programul aci sfârşi**ndu-**se, plecăm cu trenul spre Cluj, unde se deslaşoară acelaşe în program, începând însă cu recepţia de la Rezidenţă. Tot după calapodul ardelenesc, care, trebuie să mărturisesc, îmi place pentru

Urmează 3 cuvinte şterse.

Urmă: *a autorităţilor*, tăiat

Iniţial scrisese: *inferior*, tăiat.

80

Carol II, însemnări zilnice aceste ocazii. Foarte multă lume, între care Vaida şi, ceea ce m**-**a mişcat.

Episcopul Catolic Aron Márton, venit <c. III, p.21> cu dinadinsul de la Alba Iulia.

Foarte frumos a<u> vorbit Rezidentul Tătara82, episcopii Colan şi

Hossu, care a îmbătrânit foarte mult, generalul Florescu. Reprezentanţii minorităţilor au fost de faţă, în cap cu Rânf<f>y şi episcopii.

După recepţie, înainte de a merge la cazarmă, am stat de vorbă cu

Vaida, care spune, între altele, că multe **s-**au îmbunătăţit. Întrebând ce se mai aude de Maniu, mi**-**a răspuns prin**tr-**o comparaţie făcută de Bariffy M. Când

Maniu iese de la o damă şi i se întreabă (sic) *ce* a făcut, spune că a vorbit de

Constituţie şi morala creştină, iar el, Vaida, spune pe şleau ce a făcut.

Aci la Cluj am fost la două unităţi: Reg. *3* Transmisiuni şi unităţile de Aeronautică de la Someşeni. Mai multă voie bună şi mâncare mai bună decât la Oradea. La paharul ce l**-**am ridicat în sănătatea trupei, au răspuns câte un soldat cu scurte cuvântări foarte bine simţite. <c. H_2, p.22> Au fost şi programe aşa**-**zise artistice, coruri ţărăneşti bunicele, şi la Aeronautică un soldat care tăcea tururi extraordinare, înghiţind săbii, mâncând lame de ras, trecând în mod

extraordinar printr-un inel de fier.

Înainte de plecare, Gafeneu telefonează că Fabricius e supărat foc pe chestiunea cu Moscicki şi că-i e teamă să nu se ivească complicaţii. îl roagă pe Urdăreanu să-l primească. Acesta refuză, şi din ordinul meu, nevoind ca

Curtea să fie amestecată în această chestiune. Cred că supărarea va trece, căci noi avem dreptate.

Plecăm la Sinaia, unde sper că voi avea câteva zile de linişte.

Marţi, 26 decembrie

Sosit dimineaţă la Sinaia, vreme frumoasă, ce. U2, p.23> dar mai puţină zăpadă decât se zicea.

Duduia vine la prânz, din nenorocire, ca întotdeauna primele zile la

Sinaia, nu se simte bine. Zi de linişte relativă. Gafeneu a insistat, din nou, ca

Fabricius să fie primit de Urdăreanu, acelaşi refuz ca şi ieri, dar ceva mai energic.

Seara, am serbat Revelionul de Crăciun, cu întârziere. Au luat parte d-na Malaxa, cu Irinel şi Costache, EJnest, Puiu Filitti, cu Gica şi Minuko.

Rusescu şi nevasta. Voie bună, copiii mai ales foarte voioşi, au dansat, împărţire de daruri, eu am mai primit de la Duduia o pereche de fazani şi de

1939 81

cocoşi, ca surtout* de masă, iar de la Malaxa, reţinut la Bucureşti, unul din cei mai frumoşi Grigoreşti pe care i-am văzut, o natură moartă reprezentând un ciorchinar cu raţe sălbatice.

Noi. cei mari, ani jucat poker.

ce, 113, p.24> Miercuri, 27 – sâmbătă, 30 decembrie

Zile liniştite şi de adevărat repaus, ar fi fost foarte plăcute dacă numai hiâta Duduia s-ar fi simţit bine.

Aceste zile le-am petrecut cu Duduia şi copiii, mai toate după-mesele, la Mihăiţă în odaie M-am simţit reîntiflerit în mijlocul lor.

Prima seară am cinat la Duduia, unde, în afară de acei de la Revelion, minus copile în au mai fost poftiţi Nindi cu nevastă-sa; am jucat, după foarte multă vreme, din nou bridge.

Copile în rămaşi la foişor şi-au avut serata lor. A revenit, în cercul lui

Mihăiţă, Gicuţa, lata lui Pui. u Dumitrescu; a crescut şi, dintr-un patapuf insuportabil, **s-**a făcut o domnişoară foarte bine crescută, drăguţă şi instruită.

Observ că se desinează un flirt între Mihăiţă şi Irinel.

Serile, am avut lume la masă, cei din Casă şi copile în pe urmă, cinema, lin film foarte bun; *M'tnuit plou Pigalle*, <c. H3, p.25> cu Raimu, celelalte două: *Cei trei muşchetari moderni* şi unul cu Norma Shearer „4 şi

Clark Gabie8S, stupide. În general mă declar foarte mulţumit de această vacanţă scurtă, dar de adevărat repaus.

Pe terenul internaţional, luptele din Finlanda continuă în paguba

Sovietelor. Pe urmă, în aceste zile a avut loc un groaznic cataclism în Anatolia, în regiunea armenească, un cutremur de pământ care a tăcut mai multe zeci de mii** de morţi.

Pe terenul intern, efectul Crăciunului meu în mijlocul trupei a fost mai mare chiar decât îl scontasem* **, şi Duduia o recunoaşte. Chiar Maniu, care se agită necontenit împotriva regimului, a mărturisit că a făcut un mare efect.

Iată ceea ce e de însemnat în aceste zile de după Crăciun.

<c. 114, p.26> Duminică, 31 decembrie

O zi ocupată. Am terminat cu expedierea telegramelor de Anul Nou, mai ales?

Iniţial scrisese numai: *mii*.

Iniţial urmă: *atunci*, tăiat.

K2

Carpi II, însemnări zilnice pe urmă am lucrat la mesajul meu de la Radio pentru astă noapte şi la discursul meu de mâne.

După masă, care am luat-o cu Duduia şi cu copile în am primit pe

Victor Antonescu, care **s-**a întors de la Roma, unde a fost trimis în misiune informativă86. A avut două conversaţii cu Ciano, căruia i-a expus punctul nostru de vedere, îndeosebi în legătură cu primejdia sovietică. **S-**a întors eu lucruri bune „adică că Italia ne-ar susţine în acţiunea noastră faţă de URSS, că **ne-**ar garanta că în cursul unei acţiuni dinspre Răsărit, Ungaria* n-ar mişca.

Pe de altă parte, e gata să ne dec armament pe credit, de 5 ani, şi, în mod indirect, a spus că ne-ar ajuta efectiv împotriva bolceviştilor.

Sunt lucruri interesante <c. 114, p.27> cari ne pot da curaj în hotărârile noastre, rti chiar ne împing să fim mai agresivi.

Această politică este susţinută, pare-se, şi tic Anglia. Sentimentele

Italiei nu sunt amicale faţă de Franţa, iar faţă de tovarăşul ei de Axă. tot mai îndepărtate.

Revelionul început pe la 9 Vî, a continuat până la 2. A fost o sindrofie mai. mare. Afară de Duduia şi Mihăiţă: Erriest, Puiu cu familia, Rusescu cu nevasta, Nindi şi Florica, Bujoiu cu nevasta, Dămăceanu, Radu, Gienţa şi Jean

Manu. Eu am jucat bridge, voie bună.

Cuvântul meu de Anul Nou către ţară a fost bine.

După terminarea sindrofiei, ne ambarcăm în tren şi pornim spre Constanţa.

Iniţial scrisese: *Italia*, tăiat.

<c. H5, p.28> însemnări zilnice

1940

<t.116, p, 29> Luni, 1 ianuarie

La 12 tară un sfert, debarcarea la Constanţa, plec la cazarma Reg. 9

Călăraşi, unde trupele sunt întrunite. Începe slujba, după care urmează trecerea în revistă. Slujba e greşită, este un aşa-zis Te Detun, fără Evanghelie (?), iar la trupă, comandantul încearcă toate comenzile privitoare, la descoperire [al şi rugăciune [ai. De aci merg la Rezidenţă, care-i instalată în Primărie, unde are loc recepţia de Anul Nou. Iau parte autorităţile locale, la care **s**-au adăugat

Preşedintele Consiliului, Gafeneu, miniştrii militari, subsecretarul de stat lloria (irigorescu şi monsegniorul Cassulo, nunţiul papal şi decan al Corpului

Diplomatic.

Localul cam nuc şi înghesuit, dar atmosfera caldă. Discursuri, căci, pentru moment, în lume totul se rezumă la discursuri. Tătărescii deschide focul, cuunul mult mai slab decât de obicei. Ca puncte importante

<c. H7, p.30> apasă asupra neutralităţii, F.R.N. şi problema minorităţilor;

urmează nunţiul, cu o cuvântare foarte anodină. Ambilor le răspund eu cu o cuvântare pe care o găsesc bună şi în care am găsit,

cred eu, o foarte Jericită interpretare a expresiunii „apărarea naţională”, încercând prin ea să stabilesc, din nou, inlenţiunile noastre neagresive, dar, în acelaşi timp, hotărâte de a apăra teritoriul naţional.

După ceremonie, întoarcerea la Bucureşti. Seara, la mine, în căsuţa mea, dau o masă, la care am poftit <pe>: Tâtărescu, Ballif, Urdăreanu, Stârcea.

Puiu, Stăvar, Rusescu, Buchmann. Ulea şi Claus. Vorbesc mult cu Tătărescuasupra situaţiei şi a unor posibilităţi de viitor.

Seara se termină rău, căci Duduia a venit devreme, simţi**ndu-**se foarte rău.

Iată un an care începe, şi începe cu perspectiva unor îngrijorări destul de mari. Ce o aduce, numai Dumnezeu ştie. Nu cred în linişte. Mi-o foarte teamă <c. 1 17, p.3 l> de o agresiune rusească şi sunt convins că la ea se va adăuga şi una bulgară. Din partea ungurilor, pentru moment, **s-**a mai înseninat Cerul, din cauza declaraţiunilor Ciano – Mussolini. În interior sporeşte scumpelea şi nevoile înzestrării oştirii cer eforturi pe care mă întreb de unde ni le vom putea procura. Pe de altă parte, Maniu şi Dinu Brătianu nu se

Iniţial scrisese: *reze*… tăiat.

84

Carol II, însemnări zilnice astâmpără şi nu prea am încredere în energia lui Gută – nu cred că în fundul sufletului său este destul de convins, deşi l-am decorat astăzi cu „Pentru

Merit”, ofiţer

Marţi, 2 ianuarie

Dimineaţa, Tătărescu şi pe urmă, Gafencu, discutând unele chestiuni interne, mai mult un schimb de vederi; îi dau totuşi unele aprobări. Pe urmă, trecem pe planul extern, unde planul principal. este eventuala vizită

ce.118, p.32> a lui Ciano; sunt de acord să fie poftit, sau să facă o vizită oficială, sau să vie la o vânătoare…

După-masă, linişte, iar seara, ca de obicei, cinema.

Duduia, nervoasă, că nu se simte bine.

Miercuri, 3 ianuarie, şi joi, 4 ianuarie

Zile de linişte relativă, mă ocup îndeosebi cu punerea la punct a hârtiilor mele, ceea ce cere totdeauna foarte mult timp.

Ne vine o veste de la St. Moritz, că lui Titulescu iar îi foarte rău şi că cere ca cineva din familie să vie la el.

Seara, cinema, miercuri, terminarea *Celor trei muşchetari moderni*, stupid, iar joi… (sic).

Tot joi, Mihăiţă, fiind poftit la o sindrofie la Puiu, am avut marea bucurie de a petrece toată seara în fete a fete cu Duduia.

Vineri, 5 <ianuaric>*

Dimineaţa, Patriarhul, cu icoanele, după care a urmat un dejun cu

I.P.S.S. Şi unii de la Curte.

După-amiaz, nimica deosebit.

Ştiri continuă să vie de la Titulescu, după familie, ar fi înen>ebunit.

Seara, la 21, 45, plec cu trenul la Chişinău, unde voi serba Bobotează.

Gafencu, omul prudent, a făcut o gafă teribilă, a dat un interview lui

Sauerwein, când a fost aci, în care termină zicând că, cauza civilizaţiei de care suntem legaţi este legată de destinele** Franţei. Vorbind, în tren, cu Tătărescu despre acest incident, 11 întreb cum se poate ca el, care suflă totdeauna în iaurt, să fi putut face una ca asta, ce.119, p.34> cum oameni de la care te aştepţi mai puţin să facă astfel de prostii, le fac.

În text este: *decembrie*.

Iniţial scrisese: joar/a, tăiat.

1940 85

Duduia a ţinut, cu tot dinadinsul, să facă şi ea dramul cu trenul; ea fund mulţumită, sunt şi eu.

Doamne, Doamne, cât o iubesc şi. cât aş ţi] voi să o ştiu sănătoasă şi mulţumită. Anul acesta trebuie tăcute enorme eforturr în această direcţie, trebuie să se însănătoşească.

Sâmbătă, 6 ianuarie – Bobotează

O zi foarte frumoasă şi bună la Chişinău. Scoborârea din tren, la ora

10, şi mergem direct la Catedrală, unde se face slujba. Crucea se aruncă în apă, **într-**un bazin din faţa clopotniţei. Slujbă bună, dar nu mai e cum a fost, cum era când slujeau preoţi care aveau practica rusească. <c. H9, p.35> Urmează defilarea, bine, mai ales Div. 3 Cavalerie, comandată de <C> Pantazi87. Mi-a făcut plăcere să văd, în sfârşit, Batalionul 1 Infanterie uşoară motorizat.

Pe urmă, recepţie la Cercul Militar, discursuri, începând cu a<l>

rezidentului Cazaeliu w, care a – vorbit foarte frumos, urmat de primar, locţiitorul mitropolitului, generalul Cornicioiu89, comandantul Corpului 3 Artilerie, şi ade> reprezentanţilor minorităţilor germane, ucrainene> şi ruse. Aceste din urmă, foarte frumoase şi foarte importante, ei spunând că sunt absolut, loiali ţării şi că sunt gata să o apere în orice împrejurare. Rusul a făcut aluzie şi la acei fără ţară, cărora le-am dat azil.

Răspunzând, am afirmat, din nou, drepturile noastre istorice asupra acestui ţinut moldovenesc, am evitat de a spune Basarabia şi am mulţumit minorităţilor.

După recepţie, am trecut să văd cum este instalată o baterie călăreaţă;

În numele Div. 3 Cavalerie, mi s-a înmânat un cal în bronz.

<c120, p.36> în timpul parăzii, mi-a fost frig, mai ales la picioare, şi aceasta m-a făcut să mă duc pe jos până la Cercul Militar. Entuziasmul publicului a fost stârnit cu acest prilej. Am impresia că a fost o foarte bună inspiraţie90.

După masa luată în tren, o conferinţă pentru armament, în care s-a discutat programul pentru viitor, cifrele la care se ridică sunt astronomice.

Numai o parte a comenzilor, acelea ce vor trebui să fie plătite în cursul anului acesta, s-ar ridica, după prevederi sumare, la minimum 34 miliarde. Mi separ cam exagerate aceste sume şi cred că s-ar putea reduce la 25 de miliarde, şi chiar aşa sumele sunt enorme şi se pune problema cum se vor găsi. Va trebui o formidabilă echilibristică financiară ca să poată fi adus la îndeplinire. Bietul

* în text este

eforte.

Mitiţă, încă un chin pentru el. Impozite noi cu greu se pot pune, căci şi aşa sunt foarte, foarte mari, şi totuşi acest program trebuie să ce.120, p.37> se îndeplinească, ca să putem zice că avem o armată înzestrată şi pregătită.

Duminică, 7 ianuarie

Sosit la Bucureşti, debarc din tren la cora> 10. Niciun eveniment important. Duduia vine la prânz, După-masă, Mihăilă are o sindrofie,

noi cei mari, poker cu Malaxa şi coana Natalia.

Altfel linişte. Mihăiţă declară că a petrecut foarte bine.

De pe frontul internaţional, linişte, afară de faptul că finlandejii au mai tras o bătaie sovieticilor şi se zice că unele unităţi dea de> lor au pătruns pe teritoriul inamic până la o adâncime de 45 klm.

Mulţi înainte!

<t\12I, p.38> Luni, 8 ianuarie

Nimic prea deosebit de însemnat, afară de ştirile care vin de la

Titulescu şi cari par toate a indica <faptul> că şi-a pierdut capul complet şi că cazul este aşa de grav, încât este chiar primejdie de moarte. Am luat toate dispoziţiunile în consecinţă, fără nicio discuţie i s-ar face funeralii naţionale.

Duduia vine la prânz şi rămâne până la ora plecării mele la vânătoare.

Pe la ora 16, 30 plec la Chişinău-Criş. La gară, Tăfârescu îmi spune că are veşti bune din Italia despre întrevederea Ciano-Csâkysn” „şi că aşteaptă un raport confidenţial de la Bossy.

Am plecat cu echipa cea bună: Mihăiţă, Tonezi, G. Plagino, G Manu.

G. I.xjckman, Nicu Lahovary, N. Săulpscu, Constantin* Sutzo, Radu şi cu mine, iar în locul lui Dan Brătianu, care a avut o atitudine foarte dubioasă cu prilejul concentrărilor de astă primăvară, <c! 21, p.39> am poftit pe Contele Palfiy, un fost magnat maghiar, azi slovac şi unul din marii vânători ai Europei

Miercuri, 9 ianuarie

Foarte faimoasă zi de vânătoare în pădurea I Iolumburi, cu toate că a fost răcoare, vreo 3 e minus. Toată lumea a tras foarte bine, aşa încât rezultatul a fost dintre cele mai satisfăcătoare. lui personal am fost absolut la înălţime.

Din cauza temperaturii, fazanii au zburat frumos şi era o plăcere să poţi să-i dobori când treceau la înălţimi mari deasupra copacilor.

Stând de vorbă cu Palfiy, am constatat că e foarte antinazist, spune

Iniţial: *Costică*. tăiat.

1940

87

că e o bucurie că Slovacia n-a fost reîncorporat<a> Ungariei, căci ea ar fi fost antrenată în război. ce.122, p.40> Mai spune că adevăratele

elemente serioase ale armatei, nu „die Hitler Husşaren”*, cum îi numeşte el; sunt contra înţelegerii cu URSS. i

Toţi par mulţumiţi de ziua aceasta şi ne culcăm voioşi.

Miercuri, 10 ianuarie

Zi mai friguroasă, 7° – 8° minus, dar şi rezultatul vânătoarei mai frumos, am bătut recordul Chişinăului. Vreo 1300 de fazani vânaţi. Am tras mai prost decât ieri, dar totuşi am făcut câteva lovituri frumoase. Pădurea

Acea, unde am vânat astăzi, dă totdeauna tabloul cel mai frumos. După-amiază a ieşit şi soarele.

Seara, după masă, Palfiy mi-a povestit o întâmplare oribilă, care ilustrează mentalitatea tineretului german de astăzi. Cineva, la München, asculta emisiuni radiofonice ce.122, p.41> străine, ceea ce e oprit, Poliţia a intervenit prevenindu-i că, dacă va fi prins din nou, va fi dat în judecată; nu s-a lăsat şi sticleţii au venit să-l ridice. Înainte de a pleca, a cerut voie să-.1! ice unele lucruri şi trecând într-o altă odaie şi-a găsit acolo băiatul său, care-l întâmpină zicându-i râzând: „Vezi tată ce păţeşti dacă nu te astâmperi, eu te-am denunţat, căci aşa ni s-a învăţat s-o facem”. Părintele şi-a scos revolverul şi l-a împuşcat. Fără comentarii.

Vorbind, după obicei, cu Duduia la telefon, aflu că la Bucureşti e frig şi, ceea ce e mai interesant, e că toată chestiunea cu Titulescu nu e adevărată şi pare a fi o cabală a nevestei şi a familiei.

ce.123, p.42> Joi, 11 ianuarie

Şi mai frig – 12° –, dar soarele străluceşte şi ziua de vânătoare din pădurea-Somoş a fost o splendoare. Puţină lume crede că s-a făcut un progres aşa de mare, încât cei mai mulţi au rămas fără cartuşe. Am tras şi mai prost ca ieri şi totuşi am făcut peste 250 de fazani. Într-o singură bătaie au fost 6 vulpi, dintre care numai 2 au ieşit la iveală, dintre care una trasă de mine. Palf<i>y îmi spunea că este una din cele mai frumoase vânători la care a luat parte. Îmi pare foarte bine, căci, până acuma mă jenam să poftesc străini, căci sunt vânători cu mult mai frumoase într-alte părţi. Încurajat de cele spuse de el, îmi voi putea permite în viitor luxul de ea> pofti la aceste vânători, puşti bune de peste graniţă. Ele nu sunt frumoase numai prin numărul vânatului, care devine

— Husarii lui Hitler.

respectabil, dafşi prin calitatea lui, care anul acesta a fost ce.123, p.43> foarte bună*, fazanii mai peste tot zburând foarte frumos.

Vineri, 12 ianuarie

La 12, sosim la Bucureşti, la gară Tătărescu m-întâinpină cu ştiri bune; raportul lui Bossy „ne spune că Ciano a obţinut de la unguri că, în cazul când vom fi atacaţi de Soviete, ei vor avea 6 atitudine de neutralitate binevoitoare. Generalul Rozin Slb-sa telegrafiat din Germania că a văzut tria – terialul polonez şi că vom putea obţine ceva bun şi în cantitate mulţumitoare.

Chiar şi. din Franţa primim ceva, nu tocmai ce doream, dar totuşi ceva.

Duduia vine la prânz, e 6 mare bucurie după aceste trei zile de absenţă.

După-masă, o întrunire, pentru legea ce reorganizează F „R.N.'2:

Tătărescu, Ghelmegeanu, ce.124, p.44> Giurescu şi Jvmest. Circumstanţele mă silesc să accept multe modificări care pentru mine aduc oareşicare atingere la ceea ce s-a dorit la început. Trebuie să cedez, ca să pol obţine o oareşicare raliere, pe care eu n-o cred sinceră, împrejurul mişcării. Dacă mişcarea internaţională n-ar fi aşa de primejdioasă, n-aşii fi cedat în ruptul capului. E

cazul să aplic zicăloarea: „dai mâna cu dracul până ce treci puntea”. Dar această punte poate să îndepărteze pe toţi acei cari ar voi ceva mai bine şi mai curat decât lot vechiul personal poliţie. Trebuie să mă gândesc-şi să mă străduiesc să găsesc ceva, ca, de astă dată, pornind chiar din sânul mişcării, să se menţie. frontul pe linia care trebuie. Am iscălit decretul care creează

Comisariatul General al Petrolului.

Seara, cinema... (sic)

<c. 124, p.45> Sâmbătă, 13 ianuarie

Azi şi mâne, fiind ultimele zile de vânătoare, vreau să profit de ele.

Din păcate, Duduia nu se simte bine, n-a dormit toată noaptea, «răcită şi deci n-a putut veni.

Azi vânăm la Gherghiţa, locurile ce fuseseră rezervate pentru ea şi de care din păcate n-a putut profita. A fost şi o zi foarte frumoasă şi vânat berechet, deşi puştile erau unele slabe, totuşi s-au (ras aproape 500 de fazani şi vreo 200 de iepuri. Au luat parte, în afară de Mihăiţă şi

mine, Dx>mbrowski.

Nindi, Costache Malaxa, Urdăreanu, Rusescu, Radu şi Chefneux Vremea foarte plăcută, la început frig, dar pe urmă s-a încălzit, după masă a ieşit chiar

Iniţial. frumoasă, tăiat

JH

1940

89

soarele.

Duminică, 14 ianuarie

Plecăm, de dimineaţa, la 8, 25. eu automoetorul> la Drăgăneşti.

Duduia, de astă dată. din fericire, poate veni şi designr această zi la aer liber nu poate decât să-i facă bine. În afară de noi trei, mai iau parte Mocsonyi.

Urdăreanu, Costache Malaxa, Radu şi Chefneux. Rezultatul aproape 400 de fazani şi 200 de iepuri. O zi delicioasă, cu soare şi temperatură împrejurul lui

()”. Duduia a tras foarte bine, ceea ce a încântat-o.

Seara, întors acasă, cinema... (sic)

Luni, 15 ianuarie

Adio vacanţa, aşa puţină câtă a fost, am intrat din nou la maşină.

Dimineaţa, miniştrii: Ghelmegeanu şi llcuş, eu lucruri curente. Pe urmă Câafencu, care mă pune ce.125, p.47> în „curent cu raportul Hossy, nu este prea pozitiv ca promisiuni, dar totuşi este foarte îmbucurător ca atmosferă.

Ciano ne comunică <faptul>că a Obţinut de la Csaky că, în cazul unei agresiuni sovietice, ungurii să nu ne atace, ci chiar să aibă o-neutralitate <bine>voitoare.

Pe de altă parte, italienii au confirmat că ne vor susţine, dar totul comunicat oralei foarte confidenţial.

Pe de altă parte, Germania nu pare prea încântată de atitudinea Italiei şi ne-a trimis vorbă că ţine la statu-quo-ul în România.

După-amiază, mult de lucru, cu nenumărate hârtii cari au rămas restanţă.

Seara, cinema, un film foarte bun, cu Ginger Rogers M: *O fată ca zutădincer*.

ce.126, p48> Marţi, 16 ianuarie

Dimineaţa, miniştrii, între care şi Tătărescu, cari este îngrijorat

de situaţia economică, mai ales de lipsa de materii prime; se gândeşte la un subsecretar de stat pentru această aprovizionare, se înţelege că gândul lui merge către Christu; m-opun. Pe urmă, îmi prezintă un decret-lege relativ la noile reguli de recrutare a personalului de stat; îl aprob cu mare plăcere.

După-amiaz, tot acele hârtii în restanţă îmi iau tot timpul. Pe urmă, dentistul, care-mi scoate o măsea, ceea ce este, toată lumea o ştie, unul* din lucrurile cele mai plăcute şi mai puţin dureroase din viaţă.

În text: *una*.

Seara, un admirabil film, cu Wallace Reery: *Razia*.

ce.126, p.49> Miercuri, 17, şi joi, 18 ianuarie

M-am simţit rău, un atac de gripă începând cu 38”. care pe urmă a scăzut, stabilindu-se la 37, 8.

Am profitat de aceasta ca să-i m-odihnesc şi sii citesc. Atâta tot.

Vremea s-a răcorit pe toate fronturile., ceea ce a venit ca un aliat al finlandezilor, cari continuă cu succesele lor. Cât timp vor putea ei oare rezista în faţa colosului moscovit” Ce vor face aşa numitele ţări democratice, apărătoarele drepturilor, vor putea ele să lase ca această ţărişoară eroică să fie cotropită fără milă, sau prea le e frică de a se angaja cu IJRSS?

Vineri 19* ianuarie

De voie, de nevoie, am trebuit să mă scol ce.127, p.50> azi după masă. De altfel, m-am simţit infinit mai bine, temperatura scăzând la normal, cu toate că am avut o noapte detestabilă, negăsindu-mi locul.

Până la prânz, am stat în pat, iar la 16 l-am primit pe Richard

Franasoviei, care-mi raportează lucruri interesante de la Paris. Grija de căpetenie este tot masa verde la care are el, ca mulţi alţii, teama de a fi ciopârţiţi. Propaganda ungară este colosală, pătrunzând până în cele mai neînsemnate cercuri. Trebuie deci să reacţionăm cât mai e timp prin toate mijloacele şi toate persoanele posibile.

Războiul nu crede că se va sfârşi aşa devreme, în tot cazul nu va putea ţine mai mult de 6 luni în forma lui ** pasivă de acum. Pare-se că Aliaţii nu sunt îndeajuns de pregătiţi spre a putea da o lovitură. Mulţi nădăjduiesc ca la primul adevărat eşec militar al nemţilor lucrurile se vor schimba în Germania, şi că abia atuncea efectele blocadei ce.127,

p.51> se vor resimţi. Ambasadorul

URSS, Iurit Zj, îl caută continuu ca să păstreze un contact cât mai strâns.

Politica franceză faţă de Italia începe a deveni mai rezonabilă, cu toată opoziţia lui Ireger şi <René> Massigli. Acesta este şi sensul renunţării, în momentul de faţă, la frontul ofensiv orienta<l>, la aceasta a contribuit foarte mult şi Marea

Britanic Multă lume speră că înfăţişarea Europei de după – războiu' va fi federativă.

Pe urmă, am primit pe Tătărescu şi pe Gafencu, întâiu, spre a stabili punctele ce le va discuta mâne cu Marcovici, la Vârşeţ, iar pe urmă având loc

„Întext: 76

** în text: *ei*.

1940 91

6 discuţie asupra propagandei noastre, Mieux vaut tard quc jamais. **S**-au hotărât, în sfârşit, să mişte cam pe îmi<i>le ce le indicasem de ani de zile.

Am iscălit încă două importante decrete-legi: cel relativ la noile norme de recrutare a fi] personalului statului şi acel al organizării F.R.N.

<c. 128, p.52> Sâmbătă, 20 ianuarie

Nimic de însemnat, linişte absolută şi odihnă. Seara, cinematograf.

Duminică, 21 ianuarie

Sculat târziu. Duduia a rămas la prânz, cum este obiceiul duminical.

Seara, *le VA*, o sindrofie la Ernest, Invitaţi: Duduia, Wilhelm Wied.

Stârcea, Mocsonyi, Bujoiu <cu> nevasta, Buchman, Nindi cu Florica Romalo şi Rusescu cu nevasta.

Ca de obiectu, **s**-a jucat cărţi, eu, de asta dată, bridge, cu Florica

Romalo, Mocsonyi şi Bujoiu. După masă, **s**-a continuat cu cărţi. Am terminat cu un pinacolo, în 3.

ce.128, p.53> Luni, 22 ianuarie

Dimineaţa, miniştrii. Întâiu, Giurescu, care mă pune în curent cu mersul/lucrurilor privitoare la F.R.N. Pe urmă, Ghelmegeanu, care-mi vorbeşte de chestiunea prefecţilor. Mulţi militari sunt buni, alţii nu

corespund, ei se gândeşte la înlocuirea lor treptată, în cadrul Legii Administrative, adică să se găsească prefecţi cari să se poată permanentiza. sfătuiesc să nu se grăbească prea mult, alegerea să se facă cu foarte multă atenţie. Dintre militarii buni, cari au ieşit la pensie sau cari ar dori să se consacre carierei administrative, poate de acum să facă definitivări, pentru ceilalţi să meargă încet.

Sancţionând ieri legea modificării F.R.N. „adaug că răspunderea nu este a mea, ci a celora cari au făcut mari presiuni pentru aceste modificări.

Pentru ţară doresc să fie bine.

ce.129, p.54> Ultimul ministru e Ilcuş, nimica însemnat.

După-amiaz, am citit la hârtiide> cari au rămas în restanţă.

Seara, cinema.

Marţi, 23 ianuarie

:. \.: „Miniştrii obişnuiţi, începând cu Hortolomei. Tifosul exantematic

Mai bine mai târziu decât niciodată.

92

Carol II, însemnări zilnice creşte, fără însă a lua proporţii îngrijorătoare.

Pe urmă, Ralea, cu chestiuni de detaliu.

În sfârşit, Gafencu, întors de la Vârşeţ, unde a avut întrevedere cu

Cinkar Marcovici M, aduce impresiuni bune. Iugoslavii par a deveni mai rezonabili, sunt chiar dispuşi de a relua discuţiunile relative la Convenţia

Militară, care a rămas în restanţă de la iscălirea convenţiei noastre, anul trecut.

ce.129, p.55> Se înţelege că n-au vorbit despre situaţiunea internă, căci, după ştirile noastre, nu merge deloc. Înţelegerea făcută cu croaţii, primită de Macek, nu mulţumeşte, iar, pe de altă parte, a permis o puternică acţiune centrifugă, sunt tendinţe vădite de independenţă cât mai mare a Croaţiei. Dacă nici asta nu e suficient pentru dezagregarea statului, vine şi o rec<r>udescenţă bolcevistă.

bazată, pe de o parte, pe dorinţa de libertate şi, pe de alta, pe un slavism rău înţeles. Mişcarea a infectat părţi din Croaţia şi, îndeosebi, tineretul universitar.

Guvernul este slab şi nu ştie să reacţioneze. Vizita lui Paul

<Karagheorghevic>

a fost, incontestabil, un succes, dar un succes personal, dar n-a ajutat la consolidarea statului.

După-masă, îl văd pe Vaida, ca să-l rog să primească preşedinţia

F.R.N.; pro forma a protestat, dar, punându-se pe tema că ce.130, p. S6>

ascultă de poruncile mele, a primit. L-am găsit foarte rezonabil şi mult mai puţin politician decât mă aşteptam, pricepe nevoia ca în Front să fie ceva nou, că, cu toată tendinţa de a se aduna împrejurul meu cât mai multe forţe, să se facă totuşi apel la puteri noi, cari mâne vor trebui să aibă conducerea lucrurilor. Toată audienţa n-a ţinut mai mult de? *A* de oră, mare minune.

Seara, cinema.

Miercuri, 24 ianuarie – Sărbătoarea Unirci

Dimineaţa, miniştrii, nimica prea important, afară de Tătărescu, cu chestiuni de-ale Frontului.

ce.130, p.57> Seara, obişnuită recepţie al cavalerilor Ordinului

„Ferdinand". Au venit vreo 180, dintre opoziţionişti numai Dr. Lupu, care nu lipseşte niciodată. Am introdus ceva nou cu începere de astă seară: un mic logos cu prilejul citirei numelui cavalerilor cari au decedat în decursul anului.

Pe când vorbeam, s-au stins luminile, ceea ce mi-a permis să fac o figură retorică mult aplaudată. Am stat de vorbă cu mai mulţi şi am constatat că Iorga era foarte bine dispus şi rezonabil, afară de obişnuitul atac în contra lui

Hacha (alias Vaida). Am vorbit şi cu Lupu, de la care am constatat ura împotriva F.R.N. şi, în acelaşe în timp, dorinţa de a găsi o soluţie care să nu fie legată direct pe regimul de azi. I-am promis că-l voi primi în audienţă.

1940

93

<c. 131, p.58> Joi, 25 ianuarie

Ma resimt încă în urma gripei din zilele trecute şi deci m-odihesc;

rămâi târziu în pat. Şi după-masă am lenevit până Ce am trebuit să plec la Reg.

Pionieri de Gardă, unde se face serbarea Pomului de Crăciun, e adevărat, cam târziu, dar tot e bine să petrec aceste clipe între ofiţeri.

Serbarea **s**-a petrecut după ritualul obişnuit. Primirea, distribuirea darurilor, mici cuvântări, un mic program artistic, cam prea naţional, bufetul.

În cuvântarea mea am spus că Regimentul trebuie să fie o mare familie şi, de aceea, ţin totdeauna să serbez Pomul de Crăciun în mijlocul lor, căci e o sărbătoare specific<a> a familiei.

Localul nou, clădit de fostul comandant, colonelul Orezeanu, este foarte, bine şi are, ceea ce este o excelentă îmbunătăţire, şi locuinţe pentru ofiţorie în neînsuraţi.

Seara, cinema.

ce.131, p.59> Vineri, 26 ianuarie înainte de a primi pe miniştri, se prezintă noul ataşat aerian italian, It.

col. Ezio Milante; face o impresie bună.

Ca miniştrii, cel mai important este Silviu Dragoşnir, cu care discul proiectuf de lege a [l minorităţilor, cu care nu sunt de acord; este mult prea larg şi noi dăm fără a cere nimica în schimb. Nimeni în această ţară n-a fost mai larg decât mine în ce priveşte minorităţile şi, pe vremuri, am cerut totdeauna săli se dec drepturile la care putea<u> aspira în mod echitabil, ca să se simtă bine în Patria Românească.

Sunt lucruri cari au mai mult a face cu o mentalitate decât cu a legislaţie. Legile noastre erau largi, dai-mentalitatea strâmtă. Ardelenilor (sic), care au suferit atâtea sub maghiari, au fost pătimaşi, iar regăţenii, în cap cu Dr.

Angelescu, susţinut de unele elemente militare şi cu funcţionarii <c! 32, p.60>

localnici abuzivi, au dus o acţiune de şicane provocatoare cari ne-au dus la situaţiunea de azi, când trebuim să facem acte cari nu ne convin la cei mai mulţi. Pricep să li se dee cea mai largă libertate culturală şi religioasă, să fii şi în largi în chestiunea limbii, în Justiţie şi în rapoartele de toate zilele cu autorităţile locale. Ar fi bine să încercăm să amalgamăm cultura lor cu o noastră, să profităm de ea unde ni-e superioară, dar, în schimb, să le cerem să fie cetăţeni loiali şi să fie români, înainte de toate. Nu pricep să li se acorde drepturi pe care nu le are majoritatea românească.

După-masă, l-am primit pe Mitiţă, cari, din punctul de vedere al sănătăţii, trece **printr**-o fază foarte proastă, având dureroase crize hepatice.

Carol II, însemnări, zilnice unii fac aluzii că ar fi chiar ceva mai grav, cancer.

Discuţii îndelungate asupra nevoilor viitorului, situaţia bugetară e bună, dar pentru <c132, p.61> anul ce vine se cere un formidabil efort care să ne permită să ne pregătim milităreşte pentru orice eventualitate. Acest efort se ridică la aproximativ 40 miliarde. Prin impozite noi, dacă se vor putea pune, foarte puţin se va putea recupera, dar trebuie deci să apelăm la mijloace extraordinare şi, în afară de sistemele financiare obişnuite, la aceasta vine şi nevoia de a spori, din cauza scumpirii vieţii, şi salarii<i>le funcţionarilor. La el, deşi pricepe problema, găsesc oareşicari reticenţă de teama de a da moneda noastră, oficial şi definitiv, peste cap. Mai ales chestiunea sporirii salarii<i>lor îl sperie. Şi eu, până acuma, am fost absolut contra, căci cred că este primejdios şi nu rezolvă nimica, decât momentan. Dar, totuşi, ce să facă un funcţionar, cu patru copii, plătit <cu> 2500 – 3.000 lei pe lună? Cred că ideea lui Tătărescu, de a rezolva problema prin**tr-**un minimum de salariu şi o scară socială de salarizare după greutăţile familiale, ce 133, p.62> este soluţia cea mai bună, care poate scăpa faţada, dar trebuie făcut echitabil şi destul de mare, ca să fie folositoare.

Din nou Duduiei nu-i <este> bine, are o bronşită foarte jenantă.

Seara, cinema.

Sâmbătă, 27 ianuarie

Dimineaţa, nimica de semnalat, afară de îngrijorările în legătură cu supărările Angliei privitoare la politica noastră a petrolului.

Din ce în ce <mai mult> cele ce le-am spus la începutul conflictului par a se adeveri. Păcura este un instrument de războiu' aşa de important, încât livrarea ei uneia sau altei părţi înseamnă aproape o ieşire din neutralitate.

Azi este războiul motoarelor şi va putea învinge ce.133, p.63> acela care va avea cea mai mare rezervă de combustibil. Incontestabil, dacă noi şi ruşii nu ajutăm pe germani, ei nu pot să reziste. Fericirea noastră, în momentul de faţă, este că adversarii sunt pasivi. Trebuie însă să ne pregătim serios, că presiunile, caii azi sunt numai de formă, vor deveni serioase, dacă nu ameninţătoare.

Politica noastră de neintervenire, mai mult decât de neutralitate, este, fără doar şi poate, în asentimentul opiniei publice şi a politicienilor, chiar şi a lui Maniu, prea mult chiar după gustul meu,

dar este cea mai grea politică de dus şi la sfârşit la masa verde, poate să ne coste destul de scump. E adevărat că n-avem nimic de cerut, dar avem foarte hotărât de apărat ce este al nostru, şi propaganda ungară şi bulgară este foarte puternică, îndeobşte în Anglia. Mulţi cred că chiar dacă ne-am pronunţa deschis pentru Aliaţi, tot ni se va pune

1940

95

problema, căci idealismul pe baza <c. 134, p.64> <căruia> se zice că se duce războiul este aşezarea unui nou echilibru european. Poate doar când Aliaţii vor avea absolută nevoie de a deschide un nou front împotriva Germaniei, ei vor fi dispuşi să plătească orice, numai ca planul lor de a o doborî să reuşească.

Sigur că primejdia unui atac ruso-german este veşnic în picioare şi că ajutorul aliat este foarte departe, deci trebuie să fi ţi] în de o prudenţă excesivă în această privinţă, scăparea de astăzi poate fi foarte scump plătită mâne. Neintervenţioniştii noştri ţi] par totdeauna de a pierde din vedere acest adevăr.

Duduiei nu-i <ei bine şi doctorul i-a recomandat să schimbe aerul, măcar pentru 24 de ore. Am hotărât să plec deci pentru weekendful] la

Sinaia.

În automotor, cu care am plecat la ora 17, am jucat pichet cu Duduia şi Urdărcanu, care se duce să se odihnească, o zi, la Braşov.

La Sinaia e zăpadă mare şi am nădejdea – <e.134, p.65> că mâne mă voi putea odihni cu adevărat.

Duminică, 28 ianuarie

Zi de absolută odihnă la Sinaia. A nins de dimineaţă, e o zi de iarnă splendidă. Ne-am odihnit bine, cu toate că Duduia e tare răcită. Sculat târziu, după-masă, spre seară am jucat pichet cu Duduia. La cină, invitaţi: Puiu şi

Radu. Culcaţi devreme, dar dormit foarte prost, căci Duduiei i-a-fost rău. Mare discuţie la masă asupra distribuirii lucrurilor ce le-a făcut Duduia pentru

Armată. **S**-a hotărât că cel mai bun sistem e, după experienţa focului cu

Batalionul de Gardă, de a trimite obiectele direct ia corpul de trupă căruia sunt destinate. Ne-am hotărât ca îndeosebi să împlinim nevoile trupelor de munte.

ce.135, p.66> Luni, 29 ianuarie

La 9 /2, părăsim Sinaia tot aşa cum am venit, cu automotorul. Noaptea a fost foarte proastă. Duduia n-a putut dormi, săraca de ea.

Sosit la Bucureşti, n-am avut ca audienţă decât pe Ilcuş, cu lucruri curente, între care s-au rezolvat şi unele de comandament. S-a pus problema acelora cărora, prin ordine de comandament, li s-au încredinţat comandamente de Mari Unităţi; această situaţie trebuie întrucâtva legalizată în vederea stagiului pentru înaintare; soluţia a fost că tabloul de însărcinări cu comanda să fie aprobat de mine.

Pe urmă, vine generalul Ţenescu, cu care, împreună cu ministrul, discut proiectul înfiinţării unui al patrulea batalion de la fiecare regiment, prin

96 Carol II, însemnări zilnice desfiinţarea Batalionului marş divizionar. Această propunere este justificată prin aceea că sectoarele divizi<i>lor noastre ce.136, p.67> sunt foarte mari şi că trebuie un Surplus de forţe spre a le acoperi şi apăra. Ideea nu e rea, dar mă jenează lipsa artileriei şi lipsa de echipament, mai ales cel mic.

După o interesantă discuţie pro şi contra, am aprobat înfiinţarea celui deal patrulea batalion, cu condiţia că va putea fi îmbrăcat, adică crearea lui să se* facă progresiv cu mijloacele. Am reţinut pe ambii la masă. A fost o sindrofie foarte agreabilă, care a permis punerea la punct a multor lucruri fără să aibă caracterul unor ordine. Văd, cu plăcere, că Ţenescu începe a lua aripi şi că se afirmă.

Seara, Duduia a mâncat în oraş, iar eu şi cu Mihăiţă am avut un film francez foarte bun: *Derierre la faţade*, eu foarte mulţi artişti cunoscuţi: film detectiv plin de interes şi cu soluţii cu totul neaşteptate

<c! 36, p.68> Marţi, 30 ianuarie

Dimineaţa, după program, miniştrii, începând cu Horlolomei, care a venit cu lucruri curente, continuând cu Micescu, idem. Urmează Tătărescu, care, ca chestie importantă, vine cu cea economică. Ş-a gândit că trebuie creat un comisariat general al aprovizionării, care să fie însărcinat ou stimularea producţiei şi cu dobândirea materi<i>lor prime. Aşa cum se prezintă lucrurile astăzi, noi riscăm, în curând, să încetăm complet viaţa economică, din cauza imposibilităţii de a ne aproviziona. Proiectul în sine e bun şi-l aprob, dar tot nu rezolvă, după mine, chestiunea. Tot în această direcţie economică este supărarea gratuită a Angliei, pentru chestia petrolului şi a fi] holdingului lui

Max, cu acţiunile Zboriowca. Ambele sunt nejustificate şi

măsura care nu luat-o de a pune embargoul pe lucrurile ce le-am comandat la ei nu are niciun rost de a fi. îl văd ce, 136, p.69> pe Tătărescu plictisit, dar nu îngrijorat, căci are convingerea că lucrurile se vor putea aranja.

Vine, pe urmă, Gafencu, care ne pune în curent cu cele ce se vor desfăşura la Belgrad şi ne citeşte discursul său cu prilejul întrunirii Consiliului înţelegerii Balcanice95; face în ea o aluzie foarte amabilă Italiei.

După-masă, l-am primit pe Dombrowski, cu planurile monumentului

Tatii şi alte proiecte cari vor trebui lăsate pentru mai târziu, Pentru planul

Pieţei Victoriei, l-am pus să-mi refacă o schiţă în care să văd mai clar proiectele modificatoare care mi se par destul de logice.

Seara, cinema, un delicios film cu Claudette Colbert şi Don Ameche:

— Iniţial urmă: *să fie progresivă*, tăiat.

1940

97

După miezul nopţii.

După aceea, o discuţie foarte folositoare cu Urdăreanu asupra proiectului supus astăzi de Tătărescu. Ajungem la concluzia că este neapărat necesar de a face ceva eroic, deci să trecem la crearea ce.137, p.70> unui

Minister al comerţului exterior, care să aibă toată chestiunea aceasta a schimburilor şi a [l] aprovizionării de peste graniţă în mână... Găsesc ideea bună, dar mi-e teamă că vom avea greutăţi cu Mitiţă, care nu prea îi place să lase anumite chestiuni din mână. În tot cazul, am să-l chem mâne pe Tătărescu să-i fac propunerea.

Miercuri, 31* ianuarie încep cu doi miniştri ţi], care n-au ceva deosebit, iar la 12 vine

Tătărescu, căruia îi vorbesc de proiectul gândit azi-seară; răspunde că găseşte ideea bună, I am vorbit serios de chestiunea economică, atrăgâ**ndu-**i atenţia că e în joc nu numai Guvernul şi regimul dar şi biata Ţară. E scandalos că în situaţia privilegiată de neutri ţi], ce o avem, ca ţara să sufere aşa de mult după completul ce.137, p.71> marasm economic în care ne găsim şi că este datoria lui de a face toate eforturile să îndepărteze pe cât se poate această

nenorocită stare de lucruri. I-am mai adăugat că răspunderea e a lui şi că trebuie să ţie lucrurile mai energic în mână; ca răspuns mi-a cerat permisiunea s-o facă, i-am adăugat că nu este vorba să-i dau voie. ci b cer de la dânsul. Pe urmă, ne-am bocit cu toţii, Urdăreanu asista la discuţie, asupra lipsei de oameni, îndeosebi asupra unui economist.

După masă, <Duduia>** îmi telefonează că a avut o discuţie cu

Urdăreanu, care, din nou, a avut ca punct central chestiunea lui Christu" *. Este o discuţie care e de mai multă vreme, chiar de la începuturile acestei guvernări.

Mulţi voiau pe Christu *96*, directorul Secţiei economice a [l] Ministerului

Afacerilor Străine, ca ministru al Economiei Naţionale. El e văr cu Urdăreanu şi cu Titulescu, incontestabil este un foarte bun funcţionar şi un excelent negociator. ce.138, p.72> Eu am rezerve asupra lui, căci nu ştiu care va fi capacitatea lui de conducere, şi rubedenia cu Titulescu mă cam jenează. Pe de altă parte, mi-e teamă că n-are energie şi nici dorinţa de a lua răspunderi. De aci drama sufletescă la Ernest, care şi-a pus în cap că Duduia şi cu mine ne

* în text: *30*.

** Numele a fost şters în text.

Iniţial scrisese: *numirei*.

98

Carol 11, însemnări zilnice opunem numirei lui din cauza rubedeniei. M-am hotărât deci să pun capăt acestor infinite discuţii şi să fac plăcerea lui Mitiţă, Tâtărescu şi Urdărcanu.

admiţându-l pe Christu pentru noul post de ministru al Comerţului Exterior.

Răspunderea e a lor nu a mea.

Seara, cinema, un idiot film francez, cu Harry Batir: *Dincolo de Marea Roşie*.

Joi, 1 februarie

Dimineaţa, Tâtărescu vine cu răspunsul ce.138, p.73> asupra chestiunei ce i-am pus-o ieri şi se declară de acord cu crearea* noului minister.

De altfel, lucrarea pregătitoare fusese făcută ieri de Urdărcanu, într-o întrevedere cu Mitiţă, a obţinut, fără nicio greutate, consimţământul său desăvârşit pentru acest proiect. Deci, tocmai de unde îmi era mai teamă de opoziţie, s-a găsit cea mai redusă greutate.

Am comunicat lui Tătărescu consimţământul meu asupra numirii lui

Christu; marcând bine punctul că răspunderea este a acelora cari l-au ales şi că a mea este complet degajată – sper totuşi, spre binele Ţării, că el va reuşi în această grea şi delicată misiune.

Pe urmă vorbim despre colaboratorii săi. liste foarte mulţumit de

Gheimegeanu, Ralea, llcuş şi Hortolomei, chiar despre primul mi-a mulţumit de a-l fi propus. Şi Andrei e bun, dar, elteodală, cam răutăcios. E, hotărât, nemulţumit de Angelescu, <c. 139, p.74> care nu-i deloc la înălţime. Nici

Gigurtu nu ia lucrurile în mână; şi de Istrate Micescu e îngrijorat din cauza reputaţiei lui de arghirofil**; nici lonescu-Siseşti nu este complet la înălţime.

După-amiază, am citit hârtii care au rămas în restanţă.

Seara, un destul de bun film – despre Farwest.

Vineri, 2 februarie

Azi e sărbătoare, deci zi de odihnă, am profitat să pui ordine în hârtiile mele şi, în sfârşit, după o săptămână de lucru, am terminat. A fost o zi de gândire, după toate discuţi<i>le şi supărările de ordin economic din zilele trecute.

ce.139, p.75> Azi de dimineaţă, Sir Reginald Hoare a remis lui

Tătărescu nota engleză. Este mai puţin severă decât se spunea; chiar afirmă voinţa de a deschide un nou credit, conţine totuşi cuvintele „protest”. Aşa

Iniţia! scrisese: *formarea*, tăiat.

— Iubitor de bani.

1940

99

cum e, va putea fi uşor pusă la punct. Aceasta totuşi nu vrea să zică că ne-am asigurat liniştea. Situaţia noastră internaţională este departe de a fi toarte plăcută şi vom trebui să muncim din răsputeri spre a o îmbunătăţi, atât economiceşte, cât şi politiceşte. Războiul acesta este, incontestabil, un război de nervi şi situaţia noastră de neutri este poate aceea în care nervii se tocesc cel mai mult. Se acţionează greu şi lent, iar acei care nu sunt în secretele zeilor se iau după zvonuri şi se enervează şi critică. Adesea sunt foarte nedrepţi faţă de acei cari au răspunderea.

Seara, am avut un pokercu cei obişnuiţi. Pe Malaxa l-am găsit abătui şi foarte îngrijorat de chestia maţeri<i>lor prime.

ce.140, p.76> Sâmbătă, 3 februarie

Zi iară program, aşa încât ani putut să m-ocup de lucrurile mele. După amiaz, de mărci, ceea ce nu mi se întâmplase de luni de zile.

Seara, cinema, un foarte frumos film francez: *Jeune*ese *jiiles en detresse*, cu Micheline Presle”.

De la Belgrad vin ştiri bune; după câte se pot vedea din depărtare, e o foarte bună înţelegere între toţi. Acei cari se aşteptau să vază foarte mari divergenţe, n-au putut decât să fie dezamăgiţi.

Duminică, 4 februarie

Din nou o zi de completă odihnă, am ce.140, p.77> fam] rămas târziu în pat. După-amiaz, cu Duduia am stat mai tot timpul la Mihăiţă, iar mai pe seară am jucat cu ea picket.

La cină, prieteni de ai lui Mihăiţă: Costache., Irina şi Minuko. După masă, un film vechi: *Jessie James*, foarte bun şi mi-a făcut plăcere să-l revăd.

Pe frontul mondial, nimica nou, linişte, afară de Nord, unde finlandejii continuă să respingă* atacurile sovietice. Dar ştirile totuşi încep a fi îngrijorătoare de acolo, puterea de rezistenţă a oricui are o limită şi sunt temeri că lipsa de muniţii se va resimţi şi că masa cea mare a ruşilor va reuşi să atingă scopul propus. Se mai zvoneşte că** francezii ar vorbi de a trimite acolo corpul polonez.

A fost pentru mine o zi foarte plăcută, pe care am put**ut-**o petrece fără zbucium, cu acei cari îmi sunt atât de dragi.

— Iniţial scrisese: rezwfe, tăiat.

1 Iniţial scrisese: *ar fi vorba ca*, tăiat.

<c. 14 l, p.78>Multe* înainte de acestea şi să se îndrepteze lucrurile, în numele lui Dumnezeu.

Luni, 5 februarie

Zi destul de ocupată, dimineaţa, miniştrii: Nistor, Giurescu şi llcuş, cu lucruri mărunte. La F.R.N. tot nu **s-**a ajuns la o înţelegere în privinţa preşedinţilor de ţinuturi.

Pe urmă, Ghelmegeanu, cu un raport general asupra situaţiunii politice. Maniu devine, din ce în ce, mai izolat şi, pe lângă el, intransigenţi mai sunt Dinu Brătianu şi imbecilul ăla, cu fumuri, de

Gheorghe Breătianu>.

Problema mai gravă şi mult mai interesantă este a foştilor gardişti, cu care ministrul are conversaţiuni. Speră să ajungă, cu unii dintre dânşii, cum <ei

de pildă, Nae<e.14], p.79>Ionescusau Dr. Noveanu98, la un apel de raliere la o nouă stare de lucruri>, deci la un apel care să fie clar** şi tară înconjur; după.

aceasta ar urma, bine controlată, înscrierea individuală în F.R.N.

Desigur, dacă în mod sincer **s**-ar putea obţine o raliere şi o conlucrare a unor elemente tinere şi dinamice, desigur că tot regimul ar face un imens pas înainte, Numai întrebarea este: se poate?

După-amiaz, întâiu îl primesc pe Irimescu, care-mi povesteşte lucruri interesante din U.S.A. Are convingerea că nu vor intra în război, căci n-au niciun interes şi, pe de altă parte, au prea mulţi irlandezi, care sunt duşmanii

Angliei. Crede că ar fi foarte bine să se redeschidă, din nou, pavilionul de la

Expoziţia din Nee\v> Yeork>. Pe urmă, insistă asupra absolutei nevoi de a aranja chestiunea datoriilor noastre de acolo; se plânge de lipsa noastră de propagandă şi de completa nepricepere ce.142, p.80> a lui Radian-crede *că*

cel mai nimerit pentru acest post ar fi <Vasile> Stoica de la Ankara.

Pe urmă, l-am primit pe Sidorovici, în legătură cu plecarea lui în

Italia, i-am dat instrucţiunile aferente.

Seara, Duduia poftită la masă de Ernest, la Capşa, deci am lucrat la punerea la punct a [l] acestor notiţe.

„În text: *Mulţi*.

— Iniţial scrisese: *sincer*, tăiat.

,!

194 (1

101

Marţi”, 6 februarie

Dimineaţa, audienţele miniştrilor obişnuiţi. Întâiu, Munca™, care, din nou, insistă asupra nevoie în de a procura, cât mai grăbit” materii prime, spre a nu se risca închiderea unor iabrici şi deci

şomajul. În chestiunea grevelor s-a făcut ordine; arestându-se agita. torie în comunişti, totul a reintrat în ordine. A

urmat Istrate Micescu, care, ca chestiune mai ce.142, p.81> importantă, mi-a arătat unele puneri la punct ale Codului Civil. N-am fost de acord asupra unor puncte.

În sfârşit, Gafencu, întors de la Belgrad, de unde aduce impresia că a dobândit un succes. Hotărârile Consiliului am fost bune” şi, cu totul că la început atmosfera n-a fost tocmai favorabilă României, la sfârşit s-a încheiat printr-o înţelegere şi unitate deosebită. Ceea ce este cel mai important e că s-a hotărât de a se strânge şi mai tare rândurile pentru apărarea intereselor, individuale şi în bloc, aleii acestui important organism politic de pace. S-a mai hotărât, la propunerea lui Metaxaese, ca Marile State Majore să se concerteze asupra ajutorului reciproc ce se poate da la nevoie.

Cu iugoslavii s-a întărit alianţa noastră, hotărându-se, în sfârşit, după un an, de a se trece la realizarea convenţiei noastre militare faţă de Ungaria.

La început, toţi ar fi fost mulţumiţi ce.143, p.82> să se întărească pacea balcanică pe spinarea noastră, dar Gafencu foarte bine le-a arătat că aceasta ai” antrena complicaţii nesfârşite, în care ar fi şi ei târâţi şi că orice s-ar face în viitor, trebuie făcut într-un spirit de securitate şi de colaborare a tuturor. Chiar şi relaţiunile aşa de spinoase cu Bulgaria par a se îmbunătăţi, ea dorind să nu fie atrasa în conflict şi declarând ca mine va face greutate în cazul când vom fi atacaţi. Din ce în ce mai mult trebuie să ne gândim la problema strămutării populaţiunilor, care, în tot cazul, faţă de Bulgaria poate să fie foarte avantajoasă pentru noi şi ar antrena, eventual, cea mai minimă rectificare teritorială.

Foarte interesantă este încă conversaţia cu Paul; el este tot acelaşi fricos şi împăciuitor, dar foarte puţin încrezător în vecinii lui, cărora*” * totuşi le surâde cu un rânjet continuu. El crede că soluţionarea diferendului

<c! 43, p.83> nostru cu Ungaria nu s-ar putea regula decât prin uniunea

Iniţial scrisese: *Miercuri Mai*.

„Titular la Ministerul Muncii era Mihail Ralea.

Iniţial scrisese: *curând*, tăiat.

În text: *care*.

Carol II, însemnări zilnice personală prin mine, deoarece vede o foarte mare primejdie în ide<e>a de a pune pe Tronul Sfântului Ştefan un principe italian, după cum se vorbeşte. Pe urmă, îmi spune că asasinatul lui Călinescu a fost pus la cale de Germania şi că ar avea probele pentru aceasta.

După-amiază, l-am primit pe Slăvescu, care mă pune în curent cu starea înzestrării şi cu unele greutăţi care le are de la Škoda şi Zboriowka, trecute în mâinile concernului „Herman Göring Werke”. Cred că am trebui să facem o politică mai dârză, îndeosebi – că Anglia vede cu ochi aşa de răi livrările noastre de petrol către Germania, trebuie să fie un donant-donaint absolut şi se ţie de contractele iscălite.

Seara, cinema, un foarte trist, dar foarte frumos film francez: *La.*

charette de la mort, după romanul lui Selma Lagerl Of 10°, cu Louis Jouvet. Încă unul din filmele franceze într-adevăr bune

Cu încadrarea preşedinţilor F.R.N. de la ţinuturi sunt dificultăţi, căci

Vaida este de o încăpăţânare şi de o lipsă de simţ de colaborare exasperantă.

Christu **s**-a întors din Franţa şi a primit noua funcţiune, cu care trebuie însărcinat, dar cere vreo 14 zile ca să se puie la curent, deci semn de seriozitate. Despre Titulescu zice că **s**-a convins că nu e deloc nebun şi că totul a fost o intrigă montată de nevastă şi de cutra aia de Sergiu Nenişor100 b”.

Miercuri, 7 februarie

Miniştrii obişnuiţi, dimineaţa. Întâiu, Teodorescu, care-mi arată marile greutăţi ce la are cu procurarea materialului, ce.144, p.85> acuma îndeosebi din cauza embargoului englez şi mai ales <cu> lipsa de materii prime. Totuşi au sosit ieri 5 Heinkel din Germania, restul trebuind să vie cât mai curând.

Din Italia ni se oferă material naval, 2 crucişătoare vechi, 2

distrugătoare din 1920, acestea nu ne convin, dar restul, 2 distrugătoare din

1926, tipul R, ale noastre, ar putea fi luate în consideraţie; 2 submarine din

1920, 2 distrugătoare noi, tip Carabiniere, şi 7 – 10 vedete torpiloare. Chiar dacă materialul oferit nu este în toate interesant,

totuşi faptul că vor să ne cedeze din materialul lor în serviciu este extrem de interesant şi merită să fie discutat.

A urmat Angelescu, care mi-a lăsat o impresie detestabilă în aceste zile, de când lucrările economice sunt aşa de importante; n-a avut nimica de zis şi-a rămas la mine maximum 10 minute, **prezentându-**mi decrete neimportante şi spunând că este cu totul de acord cu scindarea ce.145, p.86>

ministerului şi că toate merg bine.

Pe urmă, Siseşti, care este foarte îngrijorat de chestiunea pădurilor.

1940

103

care nu mai este aşa de strălucită cum o cred mulţi; am ajuns aproape la aman cu exploatările.

Ultimul a fost Tătărescu, care, la început, îmi vorbeşte de lucruri externe, şi el este mulţumit cu rezultatele de la Belgrad. Pe urmă, spune că e convins că cu Anglia lucrurile se vor aranja, însă trebuie să fim foarte cinstiţi şi să spunem lucrurile aşa cum sunt, asta este şi părerea mea. H exasperat de discuţi<i>ie cu Vaida. I-am vorbit de chestiunea propagandei şi de felul, cu totul deficient, eu care lucrează Radian; i-am sugerat că ar fi bine ca Stoica, ambasadorul nostru de la Ankara, să fie numit ministru în locul lui; a fost de acord, dar a cerut timp să găsească momentul şi modalitatea ca să scape de prietenul lui Argetoianu.

ce.145, p.87> După-amiaza şi seara, nimica interesant, Duduiacinând la Malaxa.

Joi, 8 februarie

Am început să pregătesc danii pentru Duduia, de 14 februarie, când se împlineşte a 15-a noastră aniversare, 15 ani de dragoste statornică, de dureri şi de bucurii îndurate cot la cot.

O zi liniştită şi de oareşicare odihnă; ne-am sculat târziu şi în decursul zilei am lucrat la mărci.

Seara, câţiva' invitaţi la masă şi, pe urmă, **s**-a jucat poker. Au fost:

Duduia, Mihăiţă, Wilhelm Wied cu fiul său, Urdăreanu, Stârcea, Mocsonyi şi

Flondor. O seară foarte agreabilă.

<c. 146, p.88> Vineri, 9 februarie

Dimineaţa, miniştrii, Mitiţa, care-mi prezintă situaţia bugetară, cu mult mai bună decât se aştepta, va permite închiderea <bugetu>lui cu un mic excedent. Totuşi, aceasta nu va rezolvi marile probleme ce le avem în perspectivă pentru anul ce vine. Văd, cu plăcere, că **s**-a convins de nevoia de a se face unele îmbunătăţiri pentru starea funcţionarilor, luând ca bază propunerea lui Tătărescu: salariul social. Pe urmă, îmi vorbeşte de grija ce i-o pricinuieşte sporul continuu al preţurilor şi reclamă absolut o hotărâtă acţiune de comprimare. Parcă nu sunt şi eu pentru aceasta!

A urmat Gigurtu, care mi-a făcut consideraţiuni generale asupra problemelor Comunicaţiilor, apăsând, în special, asupra lipsei notorie de întreţinere a drumurilor. Are dreptate.

Dimineaţa **s**-a terminat prin depunerea <c! 46, p.89> jurământului lui

Christu ca ministru fără portofoliu. Am discutat, pe urmă, cu el asupra

104

Carol II, însemnări zi Inice problemelor cari vor trebui să le rezolve, pare a avea idei sănătoase.

Cu Tătărescu ani mai discutat chestiunea economică şi faptul că de câtăva vreme se încetăţenea<u> prea multe persoane cu dispensă de stagiu.

După-amiază, l-am primit în audienţă pe Dr. Lupu. Ceruse audienţă ca să mă puie în curent cu punctul său de vedere şi al prietenilor săi. Veşnic aceeaşi (sic) sunet de clopot, Frontul şi tot Frontul, care împiedică unanimitatea torţelor împrejurul meu. El preconizează un armistiţiu politic până la sfârşitul războiului, armistiţiu în care **s**-ar pune în adormire F.R.N., şi o uniune sacră în împrejurul meu. I-am răspuns că simt absolut de acord asupra landului, adică asupra acestei colaborări a tuturor forţelor, numai ceea ce el numeşte* uniune sacră eu numesc” F.R.N. şi că nu văd de ce se încurcă în forme, căci în acest

Front toţi pot veni să activeze, ocrâ**ndu**-li-se numai să adopte un crez de morală şi solidaritate naţională, care sunt sigur că toţi sunt de acord cu el, oricum **s**-ar fi numit ei în trecui.

Sâmbătă, 10 februarie

Zi liniştită, fără evenimente importante. Am lucrat, din nou, ceva la mărci.

Din nou au fost discuţii furtunoase asupra numirilor preşedinţilor de ţinut ale F.R.N. Vaida este insuportabil, şi personal la extrem, duce o luptă acerbă împotriva aşa-zisului tineret.

Seara, invitaţi la masă şi, pe urmă, poker: Duduia, d-na Malaxa.

Stârcea şi ce.147, p.9J> Urdăreanu. Voie bună.

Duminică, 1 i februarie

Zi liniştită şi de odihnă. Atacurile Sovietelor contra liniei

Manen>erheim **s**-au întărit şi par a fi duse cu mai multă ştiinţă şi coordonare;

În tiflele locuri par, eu toate dezminţirile, a fi avut unele succese, pătrunzând în poziţia<i>le înaintate.

Din nou se observă acea nemaipomenită încetineală de a veni în ajutorul acestui eroic popor. Nu pricep oare aceşti dobitoci de Aliaţi că trebuie să le mişti **într-**un ritm mai viu când e vorba să dai o mână de ajutor V

După-amiază foarte plăcută, eu lucrând la mărci, Duduia şi Mihaiţă jucând reemmy.

<c. 148, p.92> Seara, un bun film detectiv francez: *Capcana*, cu

Iniţial scrisese: *cheamă*, *tăiat*.

** Iniţial scrisese: *chem*. tăiat.

1940

105

Maurice Chevalier „” şi compatrioata noastră Marie Dea *m*.

Luni, 12 februarie

O noapte proastă pentru Duduia, aşa încât n-am prea dormit.

Dimineaţa, miniştrii, întâiu, Nistor, cu mărunţişuri. Pe urmă, foarte important, Ghelmegeanu, care mi-a vorbit de dificultăţile ce le întâmpina cu încadrarea Frontului, din cauza atitudinii lui Vaida, care este un catâr nemaipomenit; a venit la concluzia că* destinderea de care se tot vorbeşte este numai o scuză ea să profite fiecare mai mult pentru ai lui. De aci a trecut la opera lui de destindere faţă de legionari.

<c! 48, p.93> Urmează calea care mi-a indicat-o în audienţele trecute, în legătură cu atitudinea aşa-zişilor „bătrâni” vede în această acţiune şi o posibilitate de a putea întări frontul şi de a permite o reacţiune împotriva acelor, elemente cari vor să facă din el numai un loc de plasare politicianistă a prietenilor. Lista celor propuşi pentru preşedinţiile de judeţe este, pur şi simplu, absurdă. Iată de ce această icice, a captării şi încadrării elementelor gardiste, prezintă astăzi, mai

mult decât oricând, o importanţă naţională din ce în ce mai imperioasă.

După-amiază, am lucrat la punerea în ordine a mai multor hârtii.

Seara, cinema: *Andy Ilardy*, *milionar*, cu Mickey Rooney.

ce.149, p.94> Marţi, 13 februarie

Dimineaţa, miniştrii, dintre cei din program a venit Hortolomei, care văd, cu mare plăcere, că **s**-a pus serios pe treabă. E foarte inimos şi vrea, cu orice preţ, să facă ordine, lucru nu tocmai uşor, căci medicii noştri sunt lipsiţi de conştiinciozitate. Vrea, între altele, să puie frână la acel cumul nemaipomenit al unor tilionosauri, cari ocupă toate locurile bune şi mănos plătite şi care deci nu pot, din această cauză, să-şi îndeplinească însărcinările.

A urmat Gafencu, cu unele lucruri curente, am vorbit despre viitoarea vizită a lui Mitiţă în Bulgaria. Venind şi Tătărescu, am continuat discuţia îndeosebi asupra formulei care trebuie să o întrebuinţeze. Nu trebuie să promită nimica de punct de vedere teritorial, nici să închiză porţile, zicând că el este ministru economic şi că aceste ce.149, p.95> chestiuni de politică externă nu sunt de resortul său.

Cu Tătărescu am abordat, din nou, chestia preşedinţilor de ţinut ai

F.R.N., insistând că trebuie terminat cât mai repede, căci altfel ne facem de râs.

Iniţial urmă: *e vorba* de tăiat.

A fost de acord şi asupra problemei că nu se poate (sic) elimina cu totul elementele generăţi<i>lor mai tinere.

După-masă, am primit <pe> conducătorii Poliţiei noastre;

Modreanu'03, prefectul Poliţiei Capitalei, şi generalul Lilcanu1M, directorul

Siguranţei, în ambele părţi n-am auzit decât lucruri triste, o completă de/organizare, lipsă de cinste şi de personal pregătit. Ambii mi-au făcut impresia că sunt hotărâţi a lua lucrurile de scurt şi a le îndrepta, cu toată starea precară de lucruri.

Seara, cinema, un destul de bun film german, eu Gustav FrohlichY; i:

Alarma după miezul nopţii, despre lupta împotriva contrabandei de alehool.

ce\150, p. În Se împlinesc 15 ani de la prima întâlnire, de departe, cu Duduia. Parcă ar fi azi, îmi aduc aminte, a fost o zi frumoasă de primăvară, dar friguroasă, am trecut la Şosea cu maşina cea mică a mea, cu Amilear, nu ne-am vorbit, dar ne-am pricepui din ochi. Cum din acea zi s-a schimbat tot.

cursul vieţii mele. Astă-seară Duduia mi-a dat pentru mâne, ziua cea mare, darul ei, nişte cărţi foarte frumoase.

Miercurii, 14 februarie

Cum fac ochi, felicitări, urări, flori şi darurile mele. Azi se împlinesc

15 ani de când prima dată ne-am întâlnit. A fost scris de mâna lui Dumnezeu că aşa să fie, 15 ani de când Duduia şi cu mine nu ne-am ce, 150, p, 97>

despărţit şi am înfruntat toate vicisitudinile, toate urgiile şi unele adevărate bucurii, cot la cot. Dragostea noastră a stat ca o stâncă neclintită împotriva tuturor valurilor vieţii şi a timpurilor. Legătura aceasta s-a cimentat atât de puternic, încât a rezistat la toate zilele de restrişte, la toate durerile ce au fost provocate de alţii. Ea este pentru mine chiar esenţa vieţii mei –, că este talismanul cel mai divin şi, în clipele de greutăţi, este refugiul meu suprem.

Această dragoste e aşa încât nici nu pot concepe viaţa fără ea.

Dumnezeu să-i dăruiască sănătate, să redevie zdravănă şi plină de viaţă, aşa cum a fost când întâiu ne-am cunoscut, şi atunci toate suferinţele vor aluneca peste noi, ca şi când n-ar fi Aşa să ne dăruiască Domnul.

Ziua n-am putut s-o petrec aşa cum doream, cu ea, deoarece tatăl ci fiind bolnav, a trebuit să aibă un consult.

ce.151, p.98> Deci, dimineaţa, am. primit miniştrii, întâiu.

Teodorescu, care-mi arată cum, din nenorocire, circumstanţele, cu toate eforturile făcute, fac ca programul Aviaţiei să sufere întârzieri; din fericire avem materialul polonez, care, întrucâtva, ne poate fi de un oareşicare folos pentru a trece hopul.

1940 107

Din Italia, ştiri bune asupra materialului, speră să obţie ceva mai mult şi mai bun chiar.

Urmează Costică Angelescu, care-mi spune că e foarte mulţumit de noua stare de lucruri şi că va da tot concursul lui Christu. I-am atras, din nou, atenţia că rolul său nu diminuează, ci, dimpotrivă, i se cere şi

mai multă energie să lucreze pentru sporirea producţiei.

Ultimul este Siseşti, care se plânge de dificultăţile în care se zbat agricultorii, care sunt reale, dar foarte greu se pot îndrepta fără a. avea o repercusiune, poate, foarte gravă asupra monedei şi ce.151, p.99> a întregii noastre vieţi economice.

După-masă, fiind pentru mine sărbătoare, am lucrat ceva la mărci şi, pe urmă, a venit Duduia şi am stat de vorbă asupra vremurilor trecute. Linişte şi bucurie.

Scara, un frumos film francez: *Werther*, cu Pierre Richard Wilm, foarte potrivit, afară de deznodământ, pentru ziua de azi.

Joi, 15 februarie

Dimineaţa am lucrat cu Ernest, iar după masă, linişte, am lucrat la mărci.

Atacurile sovietice se înteţesc, din ce în ce mai mult, în istmul

Careliei, Finlandezii se apără ca nişte lei, dar puterea lor de rezistenţă pare-se că se slăbeşte.

În Bulgaria, Guvernul Kiosseivanov a demisionat pentru cauze interne. Era ce.152, p.100> de aşteptat, dar ceea ce mă miră şi nu-mi place e că va fi înlocuit cu <Bogdan> Filov în Pe cel vechi lumea îl cunoştea, despre acesta noul sunt îngrijorat, căci sunt zvonuri că ar fi fost şi unele presiuni din afară cari au contribuit la schimbarea aceasta. Este un mare punct de întrebare, şi cum am avut eu dreptate să nu ne grăbim cu ei.

Seara, la cinema, un idiot film german: *Cântecul deşertului*, cu Zarah

Leander.

Vineri, 16 februarie

Finlandezii continuă să reziste provocând mari pagube bolceviştilor.

În Bulgaria s-a constituit guvernul sub Filov, cu un oareşicare

Popov107, ministru la Belgrad, la Afacerile Străine; aceasta nu-mi place.

ce.152, p.101> Dimineaţa, miniştrii Gigurtu şi Andrei, nimic însemnat.

După prânz, la Academie, comemorarea lui Titu Maiorescu. Lungă

108 Carol II, însemnări zilnice şi destul de anostă cuvântarea lui Petrovici, poate va câştiga la citit; pentru prima dată Domnii

academicieni au fost în noile lor uniforme academice.

Trebuie să zic că le stătea foarte bine.

Seara, un film cu Ginger Rogers! *Copilaşul domnişoarei*, un delicios film american plin de haz.

Sâmbătă, 17 februarie

Zi de linişte, în care am putut să lucrez la ale mele.

Ca fapt mai important este acţiunea lui Maniu108, care, de astă da' J, se dezvoltă ce.153, p.102> pe teren extern, A făcut un manifest-scrisoare, distribuită la cunoştinţe şi la presa străină, în care acuză pe Gafencu de a fi cedat, la Belgrad, teritorii<i>Ie noastre, deoarece în comunicat se <menţionau>

„Teriloires natioiiales" şi nu de intangibilitatea teritoriului. Prin aceasta, el, ca de obicei, vrea să facă dificultăţi şi să pozeze ca singurul apărător al înţelegeţii cu Aliaţii. Din nenorocire, sunt unii care-l cred şi nu vor să vadă că unul dintre cei mai de frunte colaboratori ai lui este Gh. Brătianu, marele

„Apostol" al înţelegerii cu Germania. Din nenorocire, acţiunea lui a început să facă oareşicare vâlvă în public, şi aceasta, cu atât mai mult, cu cât se crede tabu. Această legendă trebuie să înceteze, fără a face din el un martir.

Au fost mari discuţii între Tătărescu, Ghelmegeanu şi Urdăreanu asupra acestei probleme Tătărescu este pentru a nu lua măsuri drastice, dar ca el să fie dat în judecată, ce.153, p.103> măsură neabilă, căci e tocmai ce vrea, căci îi va da posibilitatea de a vorbi şi de a spune tot ce vrea, în mod legal, în faţa Justiţiei. Ceilalţi doi sunt complet de o altă părere, adică de a accepta lupta deschisă politică împotriva lui, ca să fie finalmente pus la rezon.

Ca concluzie, **s**-a hotărât să *fie* chemat astăzi de Primul Comisar Regal şi interogat; ar fi numai o primă măsură.

Seara, un poker amuzant, cu Duduia, Ernest, Stârcea şi baronul

Niculiţă. Dezastr<u>os pentru mine; n-am avut nicio carte.

Duminică, 18 februarie

Zi de linişte completă. Duduia a fost obosită şi deci a rămas până după-amiază în pat. Eu am lucrat la ce.154, p. l () 4> mărci.

Seara, cinema, ca de obicei, un film destul de amuzant, cu Hans

Moser: *Cele 13 scaune*.

Luni, 19 februarie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Giurescu, care este destul de

nemulţumit de felul cum s-au încheiat numirile în F.R.N. S-a întâmplat tocmai ce întrevăzusem, o politici anizare sub egida Frontului, fiecare încercând a-şi plasa* partizanii. Vaida, insuportabil şi pătimaş, Tătărescu încercând a fi partizan, dar nereuşind.

Urmează Ghelrnegeanu, chestiunea principală este ace<e>a a lui

Maniu, care nu se astâmpără. După ce sâmbătă dăduse unele declaraţii.

ce.154, p.105> prin care recunoştea ceea ce i.se imputase, a trimis ulterior un adaus în care spunea [spunea că criticile lui nu sunt numai la adresa lui

Gateneu, ci a [Ti întregului regim, şi este într-o formă destul de obraznică.

Ghelrnegeanu îmi cere să aprob un decret-lege1TO în care se prevede delictul de răspândire clandestină de manifeste etc. Şi în care se prevăd sancţiuni, între care şi domiciliul obligatoreiu>. Nu este de părere ca Maniu să fie dat în judecată, dar, dacă continuă, crede absolut necesar să fie internat pentru un timp oareşicare.

Urmează Ilcuş, cu lucruri curente.

Ultimul este Mitiţă, care pleacă la Sofia şi, înainte de plecare, a voit să mă puie la curent cu anteproiectul de buget, care va trebui să le sporit şi deci va cere unele adausuri de fiscalitate, cari, în aici un caz, nu vor atinge în mod direct pe cei săraci.

<t\155, p.106> La prânz l-am avut pe Nindi la masă, îmi ceruse o audienţă. A fost la Trieste şi Veneţia, pentru a aranja unele chestiuni ale

„Daciei”, în legătură cu o nouă emisiune de acţiuni la care voi subscrie şi eu.

Pare-se că această idee a fost supusă şi lui Mussolini, care s-a declarat foarte mulţumit de ea…

Vorbeşte şi de situaţia generală, care, după părerea lui, s-a îmbunătăţit foarte mult în ultimele luni. Rezistenţa finlandeză a avut un foarte bun efect moral asupra tuturora.

Seara, un foarte frumos film: *IVomen*, cu Norma Shearer, Rosalind

Russel ’10 şi numai femei; plin de filosofie şi admirabil jucat. H unul din cele mai bune filmuri din timpul din urmă.

ce.155, p.107> Marţi, 20 februarie

Dimineaţa, miniştrii Hortolomei şi Ralea, cu lucruri curente.

Urmează Micescu, care, ca chestie importantă, a presupus amânarea punerii în execuţie a [l] noului Cod Penal şi Comercial. După câte mi-a demonstrat, se cere o întreagă nouă organizare în legătură cu cărţile funduare

Iniţial scrisese: *pwie Xăi & t*

110

Carol II, însemnări zilnice introduse în noul cod. Pe urmă, se mai cer unele retuşări. Am admis. amânarea până la începutul noului an judiciar, la toamnă.

Ultimul vine Gafencu. El este îngrijorat de situaţia în Bulgaria, unde crede că căderea lui Kiosseivanov e pricinuită nu numai de cauze interne, ci şi de uncie externe, mai ales de o presiune a URSS, care nu vede cu ochi buni o înţelegere a ţărilor noastre. Are impresia că Săracioglu a fost prea limbut.

După-amiază, Slăvescu, cu raportul săptămânal, se fac progrese, dar a descoperit, ce.156, p.108> din nenorocire, şi multă necinste. Ultima audienţă a fost directorul Protocolului, cu decretul anual de repartizare a decoraţiilor pe anul acesta.

Seara, cinema, un film destul de bun, cu Claudette Colbert: *Viaţa e un joc*.

Miercuri, 21 februarie

Dimineaţa, numai două audienţe: Paul Teodorescu, primul, care-mi vorbeşte de marile greutăţi ce le are cu punerea la punct a diferitelor chestiuni şi de încurcăturile ce le prevede de punctul de vedere al personalului, bătrânii încep a fi insuportabili.

La Marină sunt speranţe că din Italia să putem obţine un crucişător tip

„Condotiere”. Vor fi unii cari poate vor critica această concepţie, dar consider că pentru noi este o ce.156, p.109> absolută nevoie şi o chestie de prestigiu să avem o unitate de suprafaţă ceva mai importantă; cum zicea ministrul, dacă

România Mică a avut un crucişător, cum se poate ca România Mare să n-aibă.

Dacă toate aceste proiecte nu sunt simple amăgiri, vom avea o forţă maritimă destul de frumoasă: 1 crucişător, 8 distrugătoare, 5 – 6 submarine, 7 – 10 vedete torpiloare. Este onorabil.

Urmează Tătărescu, pe care-l văd mult mai. optimist, ceea ce nu-i totdeauna un semn îmbucurător. Grija tot mai e din partea germanilor, caii par a deveni chiar prea amabili. Sosirea anunţată a lui Clodius, nici ea nu prea mă încântă.

După-masă, a venit Ernest la mine foarte îngrijorat de încurcătura în care a intrat Malaxa, prin contractele ce le-a încheiat cu Auşnit E

nemaipomenit cum acest om inteligent a putut să ce.157, p. 1 10> se lase jucat şi legat la mână şi de picioare de acest bandit, care are posibilitatea, azi, să-i răpească toată averea. Am discutat cazul şi am hotărât să se facă toate intervenţi<i>le necesare ca să fie salvat.

Seara, masă la Urdăreanu, în afară de noi trei: Stârcea, Niculiţă.

Rusescu cu nevasta, Claus şi cpt. Iliuţă. Seară agreabilă, voie bună. <Ion>

1940

111

Stârcea a împlinit 73 de ani şi, sărbători**ndu-**l, l-am decorat cu „Pentru

Merit”.

Joi, 22 februarie

Zi de odihnă. Duduia, obosită, a stat în pat până după masă. Am lucrat la mărci.

Seara, un film bunişor, cu Fredric <c. 157, p. 1 11> Marc*h în*: *Fugara*, după multă vreme, iată că această vedetă apare din nou pe ecran.

Vineri, 23 februarie

Zi foarte plină, de dimineaţă, miniştrii, începând cu Silviu Dragomir, care mă pune în curent cu aranjamentul tăcut cu Vaticanul asupra „Status-ului

Catolic”. Cu toate că nu mulţumeşte, totuşi e bine că **s-**a terminat cu această zeamă lungă care ţine de ani de zile.

Urmează Gigurtu, cu unele lucrări curente.

Pe urmă, Andrei, care e totdeauna interesant. Pe lângă chestiunile de seiviciu, am discutat şi unele de ordin general, ajungând la concluzii triste asupra lipsurilor noastre şi nevoia de a face mult pentru’ridicarea morală şi educativă a masei româneşti. ce.158, p. H_2> Au venit alte vremuri şi e nevoie.

de alte moravuri, pentru cari acei cu credinţă trebuie să lucreze.

Ultimul a fost Christu. Prima dată când lucrez cu el. Mi-a expus ce crede că trebuie făcut ca schimbaie a [l] regimului economic. El crede că toate devizele trebuie luate de Stat şi, pe urmă, repartizate, după nevoi, celor în drept. Trebuie să mărturisesc că mi-a făcut o impresie bună, clar şi hotărât ca idei.

După masă, Scărlătescu, Rosetti u, br cu Culea, pentru chestiuni ale

Fundaţi<i>lor.

A urmat prof. Herescu *m*, preşedintele Societăţii Scriitorilor şi dascăl al lui Mihăiţă. îl chemasem ca să stau ceva de vorbă, având de gând să-l numesc Secretar general al Fundaţi<i>lor, loc lăsat vacant de Nicu Condiescu.

Am vorbit despre Italia, unde a fost de curând şi unde, în urma unei conversaţii cu Botai, ministrul învăţământului, ce.158, p. H3> a iniţiat ide<e>a unei expoziţii a cărţii italiene la noi. Am propus ca ea să se facă ca o secţie a Lunii" *

Cărţii, ar fi deci o manifestaţiune italiană alături de a noastră. Impresiunea ce am av**ut**-o despre el este bună şi cred că mă voi hotărî să-l numesc.

— Iniţial scrisese: *trebuie*, tăiat.

** Iniţial scrisese: *Săpt*... tăiat.

Seara; un lung film de aventuri, mai bun decât cele obişnuite: *S.O.S., scufundă vaporul*.

Sâmbătă, 24 februarie

Dimineaţa, Dombrowski, primarul, cu [cu] proiectele de amplasament pentru monumentul Tatii. Sunt mari discuţii asupra felului cum trebuie aşezat în Piaţa Victoriei; eu am propus să fie aşezat în faţa Gării Bineasa, rămâne

ce.159, p. U4> să se studieze problema.

După-masă, nimica deosebit, am lucrat la lucruri personale.

Seara, la masă: Urdăreanu, d-na Malaxa, Dombrowski, Rusescu cu d-na şi Claus; urmează un poker. În timpul pokeru Lui, o discuţie cu Urdăreanu asupra portului uniformei, care arată un spirit care fuge de disciplină, mai ales că eu consider legaţi<i>le ca un local oficial şi eu vreau să înr destrăbălarea. M-a mâhnit foarte mult acest spirit.

Duminică, 25 februarie

O zi glorioasă. Cum ne-am culcat, foarte târziu, dimineaţa, scularea a fost tot aşa. Zi de completă linişte. Seara am stat, singur, cu Duduia, eu lucrând la ale <mele>, ce.159, p.115> ea făcând pasienţe, vorbind verzi şi uscate „aşa cum îmi place mie.

Luni, 26 februarie

Dimineaţa, miniştrii, mai important Ghelmegeanu, care este nemulţumit de încadrarea Frontului. Pe urmă, îmi vorbeşte, cu îngrijorare, de acţiunea unor legaţii străine. Va trebui să avem o conferinţă pentru aceasta.

La prânz, Elizabeta la masă.

La ora 16 mi s-a prezentat noul tun francez antitanc, de 25 mm, pare o piesă frumoasă, sperăm să căpătăm vreo 3 oo de piese. Cu acest prilej.

Slăvescu îmi raportează mersul înzestrării; satisfăcătoare pe unele terenuri, producţiunea sporeşte. Mai complicate sunt tratativele cu Germania

ce.160, p. 1 16> pentru materialul polonez, dar sper că, în câteva zile, se vor termina şi atunci, până la sfârşitul lui martie, tot acest material sper că va fi în ţară, şi e destul de numeros...

Seara, cinema: *Ispita trupului*, cu Dorothy Lamour.

Marţi, 27 februarie

Dimineaţa, miniştrii, mai interesant Gafencu, care este foarte mulţumit de călătoriile lui Sidorovici şi Mitiţă; pune speranţe că vor aduce, în viitor.

1940.113

rezultate foarte folositoare pentru Ţară.

La prânz, am avut pe Sidorovici la masă. Îmi face un îndelungat raport asupra celor văzule în Italia. A fost primit cât se poate de bine şi de cald,<c160, p. H7> nu numai de către oficialităţi, ci şi de către populaţie, care a făcut calde manifestaţiuni pentru România şi pentru mine. A avut, cu acest prilej, putinţa să vază foarte multă lume: Regele, Mussolini, Ciano, Papa.

Principele de Piemonte şi încă mulţi alţii. Tot timpul a fost condus de Mutti.

Secretarul general al Partidului Fascist şi şef al organizaţiei Tineretului.

A găsit la toţi un foarte mare interes pentru România, interes care este mult sporit din cauza primejdiei URSS. Priceperea este atât

de mare, încât suntem consideraţi tocmai ce suntem: un bastion al civilizaţiei împotriva barbariei.

Mussolini i-a spus, cu autorizaţia de a o repeta, că consideră Nistrul ca graniţă a Romei şi că, la cel mai mic atac al Sovietelor, Aviaţia italiană va fi în România.

S-a mai vorbit de F.R.N. şi i-a spus că o mişcare nouă de acest gen nu poate fi <c. lo l, p. l *ÎN*> dus<a> la bun sfârşit cu oameni vechi, trebuie deci găsiţi oameni noi.

Aceeaşi atmosferă şi la Ciano, care, pare-se, că s-a schimbat mult în bine.

Despre mişcarea Tineretului a fost foarte impresionat, găsind-o mult mai serioasă decât credea, şi partea militaristă, care de departe ni se părea exagerată, este îndeosebi un mijloc de disciplinizare (sic).

După amiază, la 5, Mitiţă, care-mi face un raport asupra celor văzute în Bulgaria113. A fost şi el foarte bine şi prietenos primit. S-au evitat orişice aluzii spinoase, vorbindu-se însă de o dorinţă de a avea contacte mai dese. E

Impresionat de unele instituţii de ale lor, cum e, de pildă, Cooperaţia, de la care am putea şi noi să învăţăm multe.

Seara, cinema: *Cocoşatul de la Notre Dame*, cu Charles Laughton”
4, care mie nu mi-a plăcut la început.

Duduia, plecată de la 5 de acasă, n-a ce.161, p.119> putut veni, căci tatălui ei îi era rău. Mi-a telefonat regulat şi, pe cât treceau orele, îi era mai rău, până la orele 1, 20, când şi-a dat sfârşitul. Pentru ea este o disperare, care prea bine o pricep, dar pentru el, sărmanul paralizat, e o izbăvire, a încetat de suferit după atâţia ani de invaliditate.

La 5 l/4, dimineaţa, când a venit, biata Duduia era desfigurată de

— Iniţial scrisese: *România*, tăiat.

114

Carol II, însemnări zilnice durere; mi-a făcut atât de rău s-o văd în aşa hal şi aşa simt pentru ea, dar sunt neputincios de a-mi exprima, în aceste împrejurări, sentimentele. Pe mine durerea altuia mă paralizează.

Miercuri, 28 februarie

Duduia este complet abătută, într-o stare de tensiune nervoasă de nedescris, îl boceşte pe părintele ei cu o adevărată. şi ce.162, p! 20> sinceră durere.

Dimineaţa, miniştrii, Paul Teodorescu şi Tătărescu. Italienii

ne-au acordat crucişătorul cerut, este un punct foarte important. Cu Tătărescu am revăzut proiectul de Mesaj, pe care am recomandat să-l schimbe, întrucâtva, ca formă, făcându-l ceva mai cald.

După-masă, o clipă, Andrei, pentru chestiuni ale departamentului său, dar mai ales să-mi vorbească de F.R.N. Nu este deloc mulţumit şi consideră, ca <şi eu de altfel, că încadrarea care s-a tăcut nu corespunde deloc nevoilor, că nu se poate face numea cu oameni vechi, că trebuie organizat cu forţe noi şi vii; mi-a cerut dacă în Ţinutul lui poate să lucreze pe aceste baze;

I-am răspuns că nu numai îi dau voie, dar i-o şi cer.

A urmat, pe urmă, Cădere, care mi-a făcut un raport nu tocmai îmbucurător ce.162, p.121> asupra stărilor din Iugoslavia.

Seara, nimica. Biata Duduia e un cadavru, frântă de durere şi de oboseală morală. Ne culcăm devreme.

Joi, 29 februarie

Dimineaţa, am ales, cu Duduia, mărţişoare. Coincidenţă nostimă, mi-a cerut să-i dau un Sf. Gheorghe, tocmai ce comandasem pentru ea…

Vine, o clipă, Gafencu, care este plictisit de acţiunea lui Săracioglu faţă de noi, privitor la bulgari. El ne tot împinge, fiind împins la rândul lui de

Massigli şi Leger. Are bune intenţii, dar felul lui de a le exprima nu corespunde cu interesele noastre şi ne angajează foarte mult. Se va trimite deci lui Stoica o telegramă ce.163, p.122> care să puie lucrurile la punct.

După-amiază lucrez la mărci.

Seara, Duduia venind târziu, am jucat ceva cărţi cu Mihăiţă şi pe urmă am lucrat la o lucrare asupra decoraţi<i>lor, ce vreau s-o fac.

Vineri, I martie

După tradiţie, începutul primăverii. Într-adevăr este o zi glorioasă, caldă şi frumoasă. Dau mărţişoare.

1940

115

Dimineaţa, de lucru cu miniştrii Christu şi Gigurtu. Cel important este

Christu, care-mi prezintă spre promulgare decretul-lege asupra comerţului exterior şi regimuleun valutelor. E un pas mare, dar care m-îngrijoreşte, căci faptul că se scumpesc valutele va putea avea

ce.163, p.123> efecte rele asupra preţului traiului; el este convins de contrariul. Buba în toate acestea rămâne însă bursa neagră, problemă care nu s-a rezolvat şi asupra căreia am insistat foarte mult.

După-amiază, s-a prezentat de plecare Lţ. colonel Cossentini, fostul ataşat militar italian; bine că se duce, căci nu era un element cumsecade, Pe urmă, ataşatul aerian englez, Lord Forbes, fiul lui Barl Granard. îl cunoscusem la înmormântarea regelui George V. E un tânăr plăcut, care a văzut multe.

Vorbim îndeosebi de aviaţia URSS, pe care o cunoaşte din Spania şi pentru care n-are prea mult respect.

A urmat audienţa lui Dinu Brătianu. După ce am vorbit verzi şi uscate, a atacat problema politicii externe. După explicaţiile ce i le-am dat, s-a declarat mulţumit. Este intransigent în ceea ce priveştecedări de

ce, 164, p.124> teritoriu. A trecut apoi.la F.R.N., pe care-l critică*, ca sistem, şi în care n-are încredere; se vede, după cum l-am spus, că două lumi ne despart. Singurul raţionament care m-a impresionat este acela, că chiar mulţi dintre acei care conduc n-au încredere în el, ceea ce, din păcate, este adevărat.

Multe s-ar putea spune în această privinţă, dar mai bine tac, urmez vechea zicătoare: „Tăcere şi tutun”.

La cină, Ernest şi Rusescu, conversaţie interesantă asupra situaţiei generale.

Duduia, în aparenţă mai calmă, dar în sufletul oi, vai de ea.

Sâmbătă, 2 martie

Până seara, nimica important, am lucrat la ale, mele.

ce, 164, p.125> Seara, la 9, o serată dansantă, sau, cum o numeam noi pe vremuri, o ţopăială, pentru Mihăiţă. Vreo 7 o de invitaţi, s-a dansat în sala cea mare, iar la 11 14 a fost un supeu.

Am impresia că lumea a fost mulţumită. A venit şi Elizabeta, care a rămas până după supeu.

Privind acest tineret, îmi tăceam observaţia că altfel petreceam noi la vârsta lor, parcă se petrecea mai bine, eram mai voioşi. Cred că vine şi de acolo că la noi dansul era un lucru mai rar, azi se practică peste tot, aşa încât

Iniţial scrisese: *consideră*, tăiat.

116

Carol II, însemnări zilnice a intrat în obiceiurile zilnice. Am stat

până la sfârşit; care a fost la ora 2.

E un mare eveniment, căci e prima dată când a avut loc, de la întoarcerea mea, o serată socială, până acum n-au fost decât manifestări quasi oficiale. Cred că va avea un foarte <c! 65, p.126> bun efect.

Duminică, 3 martie

Linişte şi repaus, m-am sculat târziu. Duduia e foarte obosită, a dormit şi ceva după masă. Elle commence, tres lentement, a reprendre”.

C. Angelescu mi-a prezentat legea preţurilor industriale, în grădină au ieşit ghiocei.

Luni, 4 martie

Noaptea a fost grea. Duduiei i-a fost rău, aşa încât am dormit puţin şi m-am sculat destul de obosit.

ce.165, p! 27> Dimineaţa, ca miniştri, Oiurescu, care trece la

Propagandă, având pe Stoica ca subsecretar de stat. **S**-a declarat mulţumit, cu toate a ar fi dorit să mai rămâie ceva la Front. Mi-a prezentat un întreg plan de lucru, destul de raţional.

Urmează Ghelmegeanu, care mă pune în curent cu tratativele ce le duce cu legionarii” şi care sunt pe un drum bun. Acei cari au vorbit cu el au făcut un manifest în care fac apel la ralierea. împrejurul regimului şi o confesiune către mine, care-i foarte frumoasă. În această acţiune a lăsat la o parte toată şleahta de profitori, cum sunt <Ş (efan> Zăvoianu m şi chiar Nae

Ionescu.

Pune multe speranţe de viitor în această acţiune, căci, prin acest mijloc, speră să obţină elemente noi în politică şi astfel programul de renaştere să se poată înfăptui. Numai va trebui procedat prin etape şi nu prea grăbit. Există şi <c. t66, p! 28> în această acţiune unele primejdii care trebuie avute în vedere. Sper, din tot sufletul, că această raliere este sinceră şi că mâne vom porni la drum cu un nou avânt şi că F.R.N. astfel să devie o realitate.

La prânz, l-am poftit pe Captain Denis Larkin, o cunoştinţă din timpul exilului. Fapt, în timpul războiului trecut, ataşat naval al Angliei la

Roma, este rechemat în serviciu şi însărcinat cu un fel de inspecţie a ataşaţilor navali. Pare a fi un om de încredere al lui Winston Churchill. A venit, zice el, ca să vază atmosfera. I-am recomandat să-i

vază pe Tătărescu şi Gafencu, ca

Ea începe, foarte lent, să-şi revină.

1940 117

să fie bine informat, l-am vorbit de teoria mea, a primejdiei de după război, şi că eu consider că duşmanul public no. 1 este URSS. Nevoia o văd de a ataca

Sovietele acolo unde le doare, deci la Batum şi în bazinul Donului, având astfel posibilitatea de a tăia mijloacele ce.166, p.129> lor de aprovizionare şi ale germanilor. Pentru ace<a>sta, le trebuie baze în Marea Neagră, cum ar fi, de pildă, Sinope, şi stăpânirea ieşirei din Bosfor de către liota lor. La obiecţiunea ce mi-a făc**ut-**o că flota nu poate trece decât dacă Turcia ar fi beligerantă, i-am răspuns că ar putea întrebuinţa metoda germană din 1914, adică să treacă sub pavilion turcesc unităţile navale necesare acestei operaţii.

După-amiază şi seara, nimic de însemnat.

Marţi, 5 martie

Dimineaţa, miniştrii: Hortolomei, Ralea, Istrate Micescu şi Gafencu.

Singur ultimul a avut ceva mai important, adică mi-a ce.167, p.130> arătat expozeul **ce-**l va face mâne în faţa consilierilor de coroană.

După-amiază, o conferinţă cu Tătărescu, Ghelmegeanu, Gafencu şi

Urdăreanu asupra acţiunii de propagandă a legaţi<i>lor, şi îndeosebi, a acelora care se sprijină pe minorităţile lor şi care prezintă o primejdie destul de mare

Foarte dezagreabil<a> este lupta de buletine, care se răspândesc şi se trimit la corpurile de trupă; **s-**a hotărât să se puie frâu. Primejdio<a>scă>

este îndeosebi, acţiunea Germaniei şi a Ungariei, cari, **sprijinindu-**se pe minorităţile lor, organizează adevărate state în stat, can vor trebui, hotărât, frânate cu toată energia.

Vine ştirea tristă că Finlanda, nemaiputând rezista, a acceptat să încheie pacea în condiţiuni cu mult mai grele decât acelea ce li se ceruseră la începutul conflictului *m*. Criminala în aceasta este Suedia, care, de teama

Germaniei, a refuzat ce.167, p.171> orice concurs". Cred că URSS va fi aşa de exigent<a>, încât chiar această pace nu se va putea

face.

Miercuri, 6 martie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Teodorescu, cu care discut, din nou, chestia Marinei; visurile frumoase din zilele trecute, cu toate că italienii ne-au oferit un crucişător şi mai frumos decât cel cerut, acum e vorba de „Garibaldi”, nu prea par a se adeveri, căci sunt foarte pretenţioşi în ceea ce priveşte plata.

Urmează, pe urmă, C. Angelescu, cu chestii curente.

Am făcut zilele acestea o schimbare în Guvern: Radian de la

Propagandă a demisionat şi a fost înlocuit cu Giurescu, având pe Stoica ca subsecretar de stat.

118 Carol II, însemnări zilnice

<c. 168, p.132> După-masă, la 5, întrunirea consilierilor regali.

Gafencu a făcut o lungă expunere asupra situaţiei, clară şi documentată, ca de obicei. Politica Guvernului a fost aprobată de toţi. În discuţie, numai

Argetoianu şi Cuza au luat cuvântul. Primul a zis că nu crede că vom scăpa fără să intrăm în război şi deci să lucrăm în legătură cu Aliaţii, ca la momentul venit să nu ne găsim în vânt. Al doilea a preconizat o alianţă cu Germania împotriva URSS, considerând că sunt singurii cari ne pot da un ajutor efectiv.

Această propunere a provocat protestări din partea tuturora.

Pe urmă, nimica, afară de faptul că vremea a fost frumoasă şi caldă.

Aştept, în curând, sitarii.

<c! 68, p.133> Joi, 7 martie

Pentru azi mi-am ales baba mea, am căzut prost, căci ninge cu viscol, ca în toiul iernii. Duduiei, ceva mai bine. Elle conimence a remonter le courant.

La 12, deschiderea Parlamentului; cu cât a fost de frig afară, cu atâi

a fost cald înăuntru. Am avut o foarte frumoasă primire şi au fost mult aplaudate pasagiile din mesaj relative la înzestrarea Armatei şi, îndeosebi, legăturii» noastre cu Italia. Aceasta a trebuit să facă o deosebită plăcere lui

Fabricius, pe când Ghigi se umfla în pene.

După-amiază am lucrat la mărci.

Seara, Duduia mâncând în familie, am avut cinema cu Mihăiţă,

un film francez: *L'homme du Niger*, cu Harry Baur şi Frânen, care ar fi putut fi foarte bun. În tot cazul, Baur a jucat foarte bine.

ce.169, p.134> Vineri, 8 martie

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Mitiţă, care mi-a supus spre semnare mesagi<i-l'e privitoare la buget şi legile financiare pentru 1940

1941. Bugetul în curs merge foarte bine, aşa încât riscăm să avem chiar un excedent.

Pe urmă, Gigurtu, care este îngrijorat de starea C.F.R

A urmat Andrei, care, din nou, îmi vorbeşte de chestiunea Frontului, care-l nemulţumeşte foarte mult.

Ultimul, Slăvescu, îmi arată noile eforturi, foarte lăudabile, cari a reuşit să le facă în ce priveşte echipamentul. Pentru moment, este foarte îngrijorat de chestia fabricii de pulbere, care înaintează greu, din cauze

Ea începe să-şi revină.

1940

119

financiare. Dai –, pe de altă parte, până la sfârşitul lunii, vom avea o mare parte din materialul polonez.

Azi, vremea s-a încălzit şi zăpada începe ce.169, p.135> să se mai topească. A fost o iarnă nemaipomenită, cu aceste reveniri continue.

După-masă, Scărlătescu de la Fundaţii, care vine să m-încunoştmţeze că a fost chemat de procuror ca să-şi justifice cum a fost numit la Fundaţii.

Este o imix<t>iune în treburile mele, care nu se poate admite.

Chestiunea Finlandei este la ordinea zilei, ea pare a fi la capătul puterii sale de-rezistenţă, neprimind la timp ajutoarele suficiente şi atitudinea

Suediei fiind dubioasă faţă de ea. În consecinţă, doreşte încheierea păcii cu

Sovietele şi deci au început conversaţi<i>le privi intermediul Suediei. Însă condiţiunile URSS sunt mult. mai dure decât la începutul ostilităţilor. Anglofraneczii împing la încheierea păcii, germano-suedezii şi ei. Am impresia că, dacă li se cere prea mult, vor continua lupta, cu atât mai mult că li s-au refuzat, până acum, un armistiţiu, până la iscălirea preliminari<i>lor.

ce.170, p.136> Duduia a venit târziu.

Sâmbătă, 9 martie

E baba pe care mi-a ales-o Duduia, a avut o inspiraţie mai bună decât a mea, e o zi frumoasă şi cu soare. Tot ea este norocul meu.

În chestiunea de ieri, a lui Scărlătescu, Micescu a promis că va lua măsuri, mutând pe procuror.

La F.R.N. **s**-au aplanat, pentru moment, greutăţile, cu multă greutate, cedând* asupra numirii lui Moldovan în ea secretar general. Mi **s**-a cerut agrementul pentru Bentoiu *m*, ca prim secretar pentru îndeplinirile intelectuale, l-am dat.

Din Finlanda vin ştiri că **s**-au început ce.170, p.137> tratativele, dar că merg greu, din cauza prea marilor pretenţii ale Sovietelor.

Seara, la masă la Era est, a venit şi Duduia, ceea ce i-a iacut mult bine.

S-a jucat poker, o partidă a copiilor şi una serioasă, a mea, cu Ernest.

Ghelrnegeanu, Dombrowski şi d-na Malaxa. Ca alternativă, eu am fost singurul câştigător. Pe lângă cei citaţi, au mai fost: Mihăiţă, Rusescu, Costache şi Irina Malaxa, căpitanii Stănescu şi Plesnilă.

Pe când jucam, a venit ştirea falşă, din fericire, că Malaxa **s**-ar fi sinucis. Face parte din propaganda de minciuni <pe> cari le răspândesc, cu bani graşi, acoaliţii lui Auşnit, spre a-i crea atmosferă.

Iniţial scrisese: *căzând*.

120

Care! II, însemnări zilnice

(Duminică, 10 martie

Culcâ**ndu-**ne târziu, pe la 7, ne-am ce.171, p.138> sculat târziu şi am stat liniştiţi toată ziua.

Pe eşichierul mondial, fapte importante sunt că tratativele* URSS cu

Finlanda se duc la Moscova, dar nu se ştie despre ele nimica precis121.

Pe urmă, aşa din senin, Ribbentrop **s**-a dus la Roma, unde are întrevederi cu Ducele122! Aceasta mă îngrijoreşte şi nu ştiu ce să însenineze, numai să nu fie o presiune, ca lialia **s**-o mai slăbească cu acţiunea împotriva

Sovietelor, ori este oare numai o presiune asupra Murii Britanii, **s**-o lase mai moale cu chestia cărbunelui; în câteva zile se va putea

vedea clar.

Luni, 11 martie

A doua zi frumoasă, la prânz, au fost 7” ce.171, n.139> plus, zăpada se topeşte repede, poate că vin sitarii… (sic).

Tratativele ruso-fineze nu prea sunt concludente, după cât se poate vedea din ştirile ce le avem. În toată lumea e o îngrijorare în această direcţie, simpatie pentru finlandezi şi teama ca succesul URSS să nu fie prea mare.

Hotărât, pentru interesele noastre, e mai bine ca lupta să continue, căci, dacă se face pace, este un câştig de prestigiu pentru Soviete, cari ne pot prilejui neplăceri şi. mai ales, îngrijorări.

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Nistor, care cere autorizarea de

ea> întruni marele congres bisericesc, pentru alegerea episcopilor de Huşi şi

Timişoara.

Urmează Christu, care mă pune în curent cu tratativele ce le duce cu italienii, merge destul de greu şi nu. vor, din păcate, da rezultatele ce le-am fi dorit.

Ni s-a tăcut de către unii englezi o propunere ce.172, p.140> de a face un aranjament tripartit, care ar putea fi bun şi ar permite să îndeplinim programul naval, dar aşa cum ni s-a propus e cam scump.

Primesc, pe urmă, pe Ghelmegeanu, care-mi raportează mersul conversaţi<i>lor cu foştii legionari, el este destul de optimist, eu văd încă mari greutăţi, însă doresc, din tot sufletul, să reuşească şi să putem întrebuinţa aceste elemente dinamice şi cu spirit de jertfă pentru o regenerare morală şi spirituală a ţării.

O veste bună, s-a ajuns la o înţelegere între Italia şi Anglia asupra chestiei vaselor cu cărbuni. Anglia lasă să treacă cele 13 vapoare cari au şi fost

— Iniţial scrisese. *hotărârea*, tăiat.

1940

121

Încălcate, iar Italia se angajează, pe viitor, să cumpere cărbunii în Anglia. geo fi însemnând asta, tocmai când Ribbentrop este la Roma? El a fost şi în audienţă la Papă, de unde, pare-se, n-a ieşit mare lucru, afară de aceea

ce.172, p.141> că ar fi fost destul de serios scuturat.

La cinai Ernest şi Rusescu. După-masă, o lungă discuţie, în trei, asupra încercărilor de împăcare cu legionarii. Ernest a devenit foarte entuziast asupra acestei acţiuni, împingând chiar foarte departe., până la aceea că la 8

Iunie ar trebui să mă găsesc cu un nou Guvern* în care să se găsească şi unii de ai lor. Ca de obicei, o ia la început razna, bazat, incontestabil, pe raţionamente serioase şi logice, dar care nu sunt totdeauna acele care trebuie. Duduia, foarte prudentă, punând anumite chestiuni asupra lor, la care foarte cu greu **s-**a putut răspunde.

Eu păstrez linia de mijloc, prudent, fără a fi sceptic, văd nevoia de a-i introduce. În viaţa publică, văd nevoia de a-i pune la muncă pentru binele ţării;

văd, hotărât, nevoia de a face să înceteze starea lor de paria social şi, mai presus de toate, văd nevoia, prin introducerea lor în <c. 1 73, p.142> viaţa publică, a unei înen>ciri şi eliminări a [l „omului vechi”. Dar, necunoscâ**ndu-**le capacitatea, nefiind încă complet sigur asupra securităţii lor, cred că trebuie procedat prin etape, trebuie puşi la încercare, la o aşa-zisă ucenicie, înainte de a le încredinţa locuri de prea mare răspundere.

Marţi, 12 martie

Am doimii prost şi mă simt obosit, totuşi trebuie să mă pun pe muncă şi, după program, să primesc, dimineaţa, miniştrii, începând cu

Hortolomei, care-mi vorbeşte de proiectul anunţat prin Mesaj, al legii de asistenţă. El este de părere că trebuie început prin a face o lege a protecţiei mamei şi copilului, vorbi**ndu-**mi, în ce.173, p.143> acelaşi timp, de surorile de ocrotie, care, zice el, au dat rezultate foarte bune şi au o pregătire destul de serioasă

Urmează Istrate Micescu, fără mare importanţă; îi cer să fie mai cu băgare de seamă, şi mai ales în procesul lui Maniu.

Ultimul, Gafencu, cu chestiuni curente. Ribbentrop pare a nu fi avut un prea mare succes la Roma, a încercat, după câte ştiu, iară reuşită, de a decide pe Mussolini să fie mai puţin ostil Sovietelor!

După-masă, am dormit.

Urdăreanu a primit, în astă-seară, din nou, o delegaţie a gardiştilor.

Iniţial, urma. *format,* tăiat.

1

122 C arol 11, 1 nsem nări zilni ce care au venit să înmâneeze>

aşa-numita lor confesiune către mine, o pagină foarte frumoasă şi care, dacă este sinceră, e „nu se poate mai bine. În urma discuţiei cu dânşii, arc, hotărât, impresia că sunt sinceri.

Duduia fiind în familie, împlinindu-se 2 săptămâni de la moartea tatălui ei, am avut cu Mihăiţă un film: *Invita ţie la* <c. 174, p.l.44> *fericire*, cu

Irene Dune şi Fred McMurray*, destul de bun.

A fost, astăzi, o zi splendidă, prima zi în care am avut impresia de primăvară, zăpada se topeşte repede.

Miercuri, 13 martie

Zi şi mai frumoasă decât ieri. Temperatura a crescut până la 12!

Sper că această> iama, prea îndelungată şi prea des repetată, se va sfârşi, în sfârşit, mai ales să se poată începe lucrările agricole de care avem o extremă nevoie.

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Paul Teodorescu, care are, din nou, speranţa că tratativele cu italienii pentru vase să se îndrume pe o cale mai favorabilă. Au început să sosească avioanele de bombardament ce.174, p >45>

din Germania, dar se plânge că sunt colosal de scumpe. Cele englezeşti, mai complete, sunt de trei ori mai ieftine.

Urmează Costică Angelescu, cu lucruri mărunte şi cu surâsul pe buze, fiind convins că lucrurile merg bine… (sic).

Termin audienţele cu Tătărescu, cu care, pe lângă unele chestiuni mărunte cu privire la legile noi, am o interesantă discuţie asupra politicii externe.

Acceptarea de către finlandezi a păcii cu Sovietele pune probleme noi şi îngrijorătoare. Totuşi este o ştire că Dieta, până acuma, n-a acceptat-6

şi că anglo-francezii fac puternice presiuni, promiţând urgent ajutoare serioase.

În tot cazul, această chestie finlandeză arată, din nou, carenţă din partea Aliaţilor şi provoacă o neîncredere în ei. Faptul că Finlanda n-a cerat un ajutor efectiv din partea lor poate să arate că nu ţin să se angajeze în politica lor, sau, poate, că n-au <c. 175, p.146> voit să se strice cu germanii. În tot cazul, declaraţi<i>le de ieri, hotărâte, ale lui Daladier arată că a luat poziţie contra U.R.S.S…

O altă carenţă, cred de astă dată definitivă, este a S.N.D.**, care, cu toate hotărârile de ajutor luate pentru Finlanda, în decembrie 1

trecut, n-a fost în
— Inițial scrisese: *Charles Boyer*, tăiat.
** Societatea Naţiunilor.

stare să reuşească ca acest ajutor să fie efectiv din partea vecinilor şi că faimoşii art. 16 să fie executat nici măcar în spiritul lui. Iscălirea acestei păci va pune şi pentru noi probleme grave, căci, cu toată bătaia primită, prestigiul

Sovietelor va creşte şi mi-e teamă că tonul lor faţă de noi va creşte, simţitor.

Trebuie şi fim cu ochii în patru şi să continuăm cu organizarea apărării naţionale.

După-amiaza, am lucrat la multe chestiuni cari de atâta vreme rămăseese>ră în restanţă.

<câ7S, p.147> Joi, 14 martie

E o zi de repaus – aşa-zis repaus, adică m-am ocupat mai mult de lucrurile mele personale, decât de treburi obşteşti.

A fo'/st o zi foarte frumoasă, soare şi cald. Seara, la masă, am poftit şi pe Ernest.

Culcaţi devreme, nu prea am putut dormi.

Vineri, 15 mart»

De dimineaţă, mMştrii, după program, începând cu Mitiţă

Constantinescu, cars-i foarte mulţumit de Cameră şi găseşte că a trecut cu succes examenul depus cu prilejul votării bugetului, 'Nicio discuţie personală, ca în trecut, toate s-au menţinut pe terenul intereselor generale. L-am găsit pricepător pe chestiunea pensi<i>lor<e, 176, p.148> militare şi a nevoilor

C.F.R.

Urmează Gigurtu şi Andrei, nimica/deosebit de însemnat

La 13, recepţia noului ministru al Bulgariei, dl. ciomacoff. Se zice că

1 este un om bine, nu face însă o impresie simpatică.

Pe urmă, am remis săbi<i>le dăruite de mine, ofiţerilor şefi de promoţie. Ceremonie foarte simplă, dar emoţionantă.

După-masă, am lucrat ia ale mele.

Fapt important, azi de dimineaţă a murit Nae Ionescu. Ca om, îmi pare rău, căci, cu toate defectele* lui, a fost o personalitate

interesantă şi, în zilele când ţinea la mine, mi-a fost de un mare, folos. Însă, pe zi ce trecea, **s-**a stricat şi defectele caracterului său au ieşit tot mai mult la iveală. Logician strâns... dar de o logică care-l ducea la ilogică, în loc de a fi an spirit constructiv, devenise unul disecător, distructiv; avea în toată firea lui, ceva machiavelic.

Devenise foarte ce.176, pl49> interesat, iar în ultimii ani, de când se legase

Iniţial scrisese: *păcatele*, tăiat.

124

Carol H, însemnări zilnice de Garda de Fier, cu gândul tăcut de a fi singurul ei conducător, devenise din ce în ce mai rău şi mai duşmănos. Moartea lui aduce azi un mare serviciu ţării, căci era una din marile piedici la ralierea legionarilor. Moartea lui a fost subită, inima nu l-a mai ţinut, suferea de multă vreme, având o leziune la cord, încât pentru acei care erau în curent cu starea lui n-a fost nicio surpriză...

Fie-i ţărâna uşoară!

Mare agitaţie la opoziţie, din cauza ralicrei celor de la Garda de Fier.

S-a hotărât să tiu se mai aştepte, şi mâne în presă să apară Mărturisirea şi

Apelul.

Duduia a venit târziu.

O vreme splendidă până dupăniasă, când a început un vânt puternic şi a plouat oleacă.

ce.177, pl50> Sâmbătă, 16 martie

Zi mai răcoroasă. Apelul şi Mărturisirea legionarilor par [ei a îi lacul în public o mare impresie. Opoziţia, în cap cu Mani u, e înen>ebimită.

Piin Radio, **s-**a auzit vestea că a murit, la vârsta de 81 de ani, marea scriitoare suedeză Selma I.agerl Of.

Dup**ă-**masă, prin**tr-**o conversaţie la telefon, constat, din nou, că bietei

Dudui nu-i e bine, are o criză de nervi. **S-**a ţinut timp de două săptămâni, dar durerea doliului ei a răzbit-o şi, deşi. nu vorbeşte, face să înţeleagă că nu mai are niciun rost pe lume, că totul e pierdut pentru ea. Ştiam că moartea tatălui ei fusese o mare durere, dar că era aşa o pierdere perierii sufletul ci n-aş fi crezut. Adevărat este că totul

contribuie, în aceste vremuri, să încordeze nervii ei la extrem.

Seara, masă la Ernest, sunt poftiţi: Duduia, Mihăiţă, Malaxa cu d-na

Ghelmegeanu, Duţi Rusescu, Stavăr, Pastia, Dăinăccanu şi Claus. Am aflat ceva, care m-a impresionat mult, asupra acestuia din urmă. A avut o dragoste care a murit, nu ştiu cum, din vina lui, şi de atunci a rămas, cum zice chiar el, însurat cu un mormânt. De ziua ei aduce fiori, iar de 1 martie un mărţişor; tot mai sunt şi astăzi sentimente de acestea.

Ca de obicei, s-a jucat, poker.

Duminică, 17 martie

Viscol, încă e iarnă, nu e bine, căci prea din cale afară ne întârzie agricultura.

Duduia e abătută, nu se simte bine, ce.178, p.152> încât a stat în pat toată ziua moţăind; nu doarme, din nou, nopţile.

1940

1.25

Finlanda a ratificat pacea cu URSS, suferă importante pierderi de teritoriu, cel puţin şi-a păstrat armata intactă, cât a rămas după pierderile destul de mari <pe> care le-a avut de suferit, se vorbeşte de 15.000 de ofiţeri*, ceea ce este enorm pentru o armată aşa de mică".

Din punct de vedere politic însă consecinţele pot fi incalculabile, germano-ruşii, au câştigat o mânecă, mai ales din cauza pierderii de prestigiu a Aliaţilor. După Czehoslovacia, Polonia şi, azi, Finlanda n-au putut fi ajutate la timp, din cauza inactivităţii şi tergiversărilor itanco-britaniee. Acest fapt a produs un val de neîncredere în ei, îndeosebi la neutri ţi], care, astfel, pot deveni mai binevoitori faţă de Germania. Chiar în ţările lor, în presă şi în Parlament, este un iureş de reproşuri, care eu le găsesc ce.178, p! 53> justificate şi cari în zadar încearcă să le explice guvernele prin tot felul de scuze cari pot avea o bază juridică, dar, în nici un-caz, una morală. Niciodată zicătoarea: Qui's excuse s-accuse" n-a fost mai adeverită.

Sunt trist din cauza Duduii şiyaş face orice <ea, s-o scol din tor<o>peala ei de tristeţi, dacă aş şti numai cum. În aceste clipe simt şi mai mult cât o iubesc, cât mi-e toată firea, toată nevoia vieţii.

Luni, 18 martie

Anul trecut, în această zi, împuşeasem primii sitari, anul acesta, cu toate zvonurile ce se aud, nu s-au ivit şi e încă destul de frig;

Din nou o noapte grea, cu puţin somn.

ce.l.79, p.l.54> Dimineaţa, miniştrii, începând cu Giurescu, care văd că s-a pus cu pricepere pe muncă la Propagandă. Urmează Ghelmegeanu, cu o serie de proiecte de legi administrative, pe care le găsesc foarte bune. Se arată într-adevăr un foarte priceput ministru de Interne.

Ultimul e Ileuş, cu lucruri curente, îmi aduce noul anuar, care a luat nişte dimensiuni respectabile.

L-am văzut astăzi şi pe Mocsony, întors de la Budapesta. E o oareşicare bunăvoinţă de a calma lucrurile, dar, în acelaşi timp, convingerea tuturor e că la masa verde li se va da o bună parte din Ardeal. El zice că ura împotriva germanilor e foarte mare.

După-amiază, obosit, am dormit niţel.

Seara, cinema, cu Mihăiţă: *Le misseau*, destul de bun film francez, cu Gabi Silva, Roseray şi Michel Simon.

Iniţia! scrisese: *oameni*, tăiat.

— Cine se scuză se acuză.

126

Carol II, înseninări zilnice

ce.179, p.155> Marţi, 19 martie

Miniştrii obişnuiţi. A fost o destul de vie discuţie între Tătărescu.

Ghelmegeanu şi Urdăreanu despre acţiunea opoziţiei, în special a lui Maniii &

Co. El şi cu acoliţii lui, Madgearu şi Lupu, încearcă să saboteze acţiunea de împăciuire cu legionarii şi la unele elemente au aerai de a putea reuşi, căci zilele acestea au fost lansate manifeste din partea grupurilor legionare opuse lui Noveanu & Co. Pe de alfa parte, încearcă să aţâţe elementele evreieşti, arătând că ralierea gardiştilor înseamnă o schimbare politică externă, care s-ar face sub presiunea germanilor. Cei doi oameni politici, cu toate că se bat în piept, afirmând că sunt hotărâţi de a lua cele mai drastice măsuri, când vine la adicătele nu mai mişcă.

<c. 180, p.156> Miercuri, 20 martie

Dimineaţa, miniştrii obişnuiţi, afară de Tătărescu, care e răcit.

Teodorescu e îngrijorat că, în aranjamentul [uij economic cu Italia n-a mai rămas nimica disponibil pentru frumosul nostru program naval.

Siseşti, pe urmă, mă pune în curent cu situaţia agricolă. Această iarnă grea şi lungă este dezastruoasă, întârzie aşa de mult însămânţările, încât, în mare parte, pentru anul ce vine, vom trebui să ne rabatem îndeosebi asupra porumbului.

De punct de vedere internaţional, guvernele Aliaţilor ºC<e>identali încep a avea greutăţi din cauza neactivităţii lor în felul de a duce războiul, în general, şi al neajutorării Finlandei, în special. Mai ales violente sunt atacurile în Franţa, unde Daladier, în urmă. unui vot al Camerei, a fost pus în

<c180, p.157> [în minoritate, graţie abţinerilor; el a demisionat.

Seara, vine ştirea că Paul Reynau*d în* a fost însărcinat cu formarea noului cabinet.

Politica acestor puteri occidentale este extrem de şovăitoare, am impresia că se leagănă cu speranţa că, dacă nu se pronunţă deschis împotriva

URSS, mai au speranţe de a o dezlega de Germania, o utopie fără seamăn;

ace<e>aşi orbire doctrinară şi da> Societatea Naţiunilor. Pentru noi, acest lucru este de cea mai mare importanţă, căci duşmanii noştri principali sunt

Sovietele şi dacă vreodată faimoasele garanţii vor trebui să joace, împotriva lor vor trebui să aibă efecte.

ZUede> acestea, în conversaţi<i>le ce le-a avut Ernest cu Tătărescu, a găsit la acesta o curioasă stare de spirit. El, care până acum nu se îndoia de

Iniţial scrisese: *din cauza*, tăiat.

1940

127

victoria ºC<e>identalilor, azi începe a fi mai puţin sigur ce.181, p.158> de ea şi deci crede că în politica noastră externă trebuim să simţim mai mult calul faţă de Germania.

Este o profundă eroare, politica noastră este trasată, trebuie să rămânem leali, neutri şi, chiar faţă de exagerările economice germane, să arătăm o oareşicare rezistenţă, nu putem să cedăm aşa uşor, căci riscăm să devenim o colonie germană, ceea ce <nu> e nici util, nici demn.

Seara, cinema.

Joi, 21 martie

Aş fi voit să mă duc azi să vânez raţe şi gâşte la Mănăstirea „dar, pare-se, drumul e încă impracticabil din cauza nororului. Renunţând la acest proiect, care-mi făcea mare plăcere, în schimb, <c181, p.159> m-am dus să inspectez Arsenalul Armatei lxicontestabil, de când am fost ultima dată, constat un mare progres, adică un progres atât de mare, cât poate permite acest vechili şi infam local.

Transformarea făcută, prin reorganizarea lui **într**-o regie autonomă, pare a fi dat rezultate. Se repară pe capete tunuri şi se modifică mitralierile

Schwartdoze cu noile ţevi venite de la Uzina F.N. din Herstael. În general, am avut o impresie bună, se lucrează şi, cred, cu spor.

Seara, la noi*, poker: Eroest, Stârcea, Dombrowski şi Rusescu.

I Cu Urdăreanu, o interesantă conversaţie asupra atitudinii lui

Ghelmegeanu şi Tătărescu privitoare la acţiunea subversivă a naţional-ţărăniştilor. Ei sunt gata a lua, însă cu mănuşi, unele măsuri, dar doresc, în special, ca acestea <c182, p.160> să fie luate în urma unei cereri a mele, deci, ca de obicei, să fiu eu descoperit şi să continue totdeauna cu sistemul „Regele a vrut”, adică tocmai ceea ce nu trebuie. Ei vor executa ce cred de cuviinţă, dar eu nu voi cădea în cursă.

Vineri, 22 martie

S-a format Guvernul în Franţa, aşa cum se anunţase, sub preşedinţia lui Paul Reynaud*”. După ce se vorbise că se va forma unul restrâns, iată că a ieşit, din nou, unui tot atât de macrocefal, cu 22 de miniştri şi vreo 13

subsecretari de stat. E cam ace<e>aşi formaţie ca în trecut, însă au ieşit

Bonen-et, Delbos şi Guy Lachambre, au intrat, în schimb, câţiva socialişti.

Iniţial scrisese: *mine*, tăiat.

Iniţial scrisese: *tot de Daladier, tăiai*.

Dreapta e slab reprezentată, Louis Marin, ce.182, p.16I>

neparticipând. Se spune că ar intra chiar şi grupul <Pierre> Laval, ce ar însemna o apropiere de Italia, lucru foarte bun şi, mai ales, util pentru noi.

Reynaud are reputaţia de a fi un om capabil şi energic. după câte îmi aduc aminte este un prieten al Sovietelor.

Dimineaţa, miniştrii: întâi u, Milita, **care-**i foarte mulţumit de

Parlament, găseşte că şi-a trecut eu mult succes examenul, mai ales că e prima dată când bugetul este votat şi de Senat.

A uj disparat acea sumedenie de amendamente de interes personal, toată discuţia având la bază interesele corporative şi făcâ**ndu-**se observaţii adevărat utile şi dezinteresate.

Urmează Gigurtu, care-mi dă vestea, puţin îmbucurătoare, că sistemul de modernizare al lui Jovin n-a prea reuşit.

Ultimul, Andrei, care-mi aduce anteproiectul de lege al]

Învăţământ ului <c! 83, p.162> superior.

După masă, la ora 16, primesc răspunsul la Mesaj al Senatului, foarte searbăd; răspunsul meu face impresie.

Vine Tătărescu la mine, pare foarte îngrijorat de cerinţele germane puse de Clodius şi a hotărât să reziste, cu atât mai mult, cu cât îi e teamă de repercusiuni energice din partea ºC<e>identalilor. Pe urmă, vrea să-mi explice care este [care este] atitudinea lui faţă de acţiunea subversivă a lui Maniu &

Co. L-am tăiat scurt, spu**nându-**i că nu mă interesează nume, dar să ştie un singur lucru, un guvern de autoritate nu poate să tolereze anumite lucruri şi că-i cer să se gândească că, dacă lucrurile se înrăutăţesc, va fi mult mai greu de a se lua măsuri mai târziu.

Pe urmă, am lucrat, cu foarte multă trădă, la discursul meu de mâne.

Seara, cinema: *Vulpi argintii*, cu ce.183, p.163> Tyrone Power şi

Linda Darnell, 2S".

Sâmbătă, 23 martie

Dimineaţa, la 11, răspunsul Camerei la Mesaj. Tot aşa de anodin ca al Senatului, însă o perifrazare mai lungă şi cuvântarea mea mai proastă.

Aseară **s-**a întâmplat un incident regretabil: agenţiile „Reuter" şi

„Havas" au publicat telegrame ale reprezentanţilor lor de aci, spunând că

Clodius ne-a înfăţişat un ultimatum şi că, în consecinţă, Guvernul Tătărescu e pe punctul de a demisiona şi va fi înlocuit cu unul Vaida. „Havas" a dezminţit, dar reprezentantul lui „Reuter", la început, a refuzat **s-**o facă; se pare însă că după o conversaţie cu Gafencu a binevoit (sic) **s-**o facă. La aceasta **s-**au adăugat o întreagă serie ce.184, p.164> de obrăznicii. Ca de obicem, Gafencu a fost slab şi

este de părere că trebuie umblat cu mănuşi…

L-am chemat, pe el şi pe Preşedintele Consiliului, şi le-am făcut o salată pe această chestie şi pe lipsa lor de energie, care a servit admirabil, căci, până seara, dl. Lovvit a şi trecut graniţa.

Duduia, fiind obosită, a rămas târziu în pat. aşa încât am avut bucuria s-o am la masă. Trebuia, după cum plănuisem, să meargă şi ea la vânătoare, dar, nesimţindu-se bine, a rămas în oraş.

Am fost deci la Gherghiţa, după sitari, nuşiai cu Mihăiţă; Costache.

Radu şi Chelheux. Rezultatul, foarte slab, am împuşcat un singur sitar, de altfel singurul pe care l-am văzut. Au fost văzuţi, în total, numai 5, din care trei scăpaţi. Eu am mai tras 6 vulpe şi o diversă.

Scara, cina ia Binest, urmat<a> de poker, eu Duduia, Mihăiţă, Malaxa

& Go., Dombrowski. ce.184 p. K» 5> MihĂilescu şi Radu.

Duminucă, 24 martie

Era vorba să mergem la vânătoare, dar, Duduia simţindu-se obosită şi nu prea bine, am hotărât s-o amânam pe mâne. Am rămas deci acasă, făcând grăsse matinee.

După-amiază, am lucrat la mărci

Seara, cinema; din fericire, de asââ dată, şi cu Duduia: *Beau geste*, un frumos şi foarte moral film american, cu Garry Cooper *m*.

Elizabeta a avut astăzi un acec>ident stupid: ieşind din baie, i s-a făcut rău şi a căzut, pe marmoră, zdrelindu-şi faţa şi lovindu-se rău la genunchi.

<c! 85, p.166> Luni, 25 martie – Bwna Vestire

Fac vânătoarea proiectată; din păcate, Duduia n-a putut lua parte. A

fost o vreme ideală, caldă de tot. Au venit cu mine: Mihăiţă, Dombrowski.

Costache, Radu şi Chefneux. Sitarii au început să sosească.

Rezultatul a fost, din 16 văzute, s-a tras în 12 şi au căzut 9. Pentru mine, din 10 văzute, am tras în 2, cari au şi căzut.

La întoarcere, am trecut s-o văd pe Elizabeta, care-i în pat.

Seara, cinema, o feerie: *Vrăjitorul din Oz*, frumoasă punere în scenă, dar atâta tot.

<p.167> Marţi, 26 martie

Dimineaţă, Istrate Micescu şi Gafencu. Acesta îmi raportează o

Dimineaţă prelungită; am dormit târziu.

130 Carol II, însemnări zilnice conversaţie foarte importantă care a av**ut-**o cu Clodius. Întâlnirile dintre germani şi italieni au avut ea principal sqop de a încerca o apropiere dintre

Italia şi URSS, el zice că s-au şi început; după informaţiile noastre, nu prea. Pe urmă a. declarat că Germania, în mod prietenos, apără cât poate România faţă de Soviete, «iar, în acelaşi timp, a lăsat să se înţeleagă că această apărare mi se va întinde, niciodată ia una cu armele…

A explicat cum că URSS încetează a fi o fără bolcevistă şi că Stalin se îndreptea/i către un socialism, naţionalist şi imperialist. Sentimentul acesta imperialist **s-**a dezvoltat foarte mult şi că veşnica tendinţă a Rusiei e tot către

Ţarigrad. Acest lucru < «., J86, p.168> îl simţisem eu de maimullă vreme, dar e interesant să-l auzi din gura unuia care are prilejui de a cunoaşte lucrurile de

da> o sursă mai apropiată şi mai recentă.

Concluzia lui Gafencu pentru noi, este o strângere a rândurilor balcanicilor şi o manevră de a împiedica Italia de a se lega în direcţia URSS.

Guvernul ftevă – aud ar fi anti-italian, ceea ce este o foarte mare primejdie şi iar explica abţinerile din votul Camerei franceze.

După-amiază, a<u> venit Patriarhul şi stareţul de la JNI – camţu să-mi prezinte un pergament, prin care mă consideră prim ctitor al mănăstirii, din cauza legii de împroprietărire ce **s-**a făcut.

ce.186, p. lo 9> Miercuri, 27 martie

Dimineaţa, din fericire, numai doi miniştri, Teodorescu şi <C>

Angelescu. Primul, cu cele obişnuite al e Avialiei şi Marinei. Pun cu el la punct chestiunea uniformelor, căci domnii de la Coniehduirea Pieţei nu vor să priceapă că există o deosebire între armata aeronautică şi Marină. Ca hotărâre specială este desfiinţarea epoleţilor, la Aeronautică rămânând numai o singură uniformă, cred că va fi bine.

Angelescu a avut lucrări curente şi, după aceea, mi-a vorbit de ide<e>a lui de a introduce impozitul pe capital. Nu sunt deloc de acord, este o nouă expropriere şi Constituţia o interzice. Toţi aceştia, au un singur gând, de a stoarce atâţia bani, încât individul va fi sărăcit şi atunci, la nevoia cea mare, războiul, Dumnezeu să ne ferească de <c. 187, p. 1? O> el, ce vom mai putea lua.

Orice trebuie încercat, dar asta, nu.

Nevoind să pierd acest timp al sitarilor, m-am dus, după-amiază, la

Gherghiţa, ca să-mi mai încerc o dată norocul; A fost o zi destul de plăcută şi sitarii au început să vie. Am fost cu Mocsonyi, Puiu Fiâitti, Radu şi Chefneux, iar, mai târziu, Miliăiţă şi Dămăceanu.

Eu n-am avut noroc, nu prea mi-au venit, cu toate că am scăpat câţiva.

1.940

123

stare să reuşească ca acest ajutorsă fie efectiv din partea vecinilor şi că faimosul ari 16 să fie. executat nici măcar în spiritul lui. Iscălirea acestei păci.

va pune *ţi* pentru noi probleme grave, căci, cu toată bătaia primită, prestigiul

Sovietelor va creşte şi mi-e teamă că tonul lor faţă de noi va creşte simţitor.

Trebuie să fim cu ochii în patru şi să continuăm cu organizarea apărării naţionale.

După-amiază, am lucrat; la multe chestiuni cari de atâta vreme rără Aseese>ră în restanţă.

ce, 175, p. 147> Joi, 1.4 mărita

E o zi de repaus, aşa-zis repaus, adică m-am ocupat mai mult de lucrurile mele personale, decât de treburi obşteşti.

A fost o zi foarte frumoasă, soare şi cald. Seara.la masă, am poftit şi pe Ernest.

Culcaţi devreme, nu prea am putut dormi.

Vineri, 15 martie

De dimineaţă, miniştrii, după program, începând cu Mitiţă

Constantinescu., care-i foarte mulţumit de Cameră şi găseşte că a trecut cu succes examenul depus cu prilejul votării bugetului. Nicio discuţie personală, ca în trecut, toate s-au menţinut pe terenul intereselor generale. L-am găsit pricepător pe chestiunea pensi<i>lor ce.176 j».148> militare şi a nevoilor

CF. R.

Urmează Gigurtu şi Andrei, nimicadeosebit de însemnat.

1. a 13, recepţia noului ministru ai. Bulgariei, dl. ciomacoff. Se zice că este un om bine, nu face însă o impresie simpatică.

Pe urmă, am remis săbi<i>le dăruite de mine, ofiţerilor şefi de promoţie. Ceremonie foarte simplă, dar emoţionantă.

După-masă, am, lucrat la ale mele.

Fapt important, azi de dimineaţă a murit Nae Ionescu. Ca om, îmi pare rău, căci, cu toate defectele* lui, a fost o personalitate interesantă şi, în zilele când ţinea la mine, mi-a fost de un mare folos. Însă, pe zi ce trecea, s-a stricat şi defectele caracterului său au ieşit tot mai mult la iveală. Logician strâns, dar de o logică care-l ducea la ilogică, în loc de a fi un spirit constructiv, devenise unul disecător, distructiv; avea în toată firea lui ceva machiavelic.

Devenise foarte ce.176, p.149> interesat, iar în ultimii ani, de când se legase

— Iniţial scrisese: *păcatele*, tăiat.

124

Carol II, însemnări zilnice de Garda de Fier, cu gândul tăcut de a fi singurul ei conducător, devenise. diil ce în ce mai rău şi mai duşmănos. Moartea lui aduce azi un mare serviciu ţării, căci era una din marile piedici la ralierea legionarilor. Moartea lui a fost subită, inima nu l-a mai ţinut, suferea de multă vreme, având o leziune la cord, încât pentru acei care erau în curent cu starea lui n-a fost nicio surpriză.

Fie-i ţărâna uşoară!

Mare agitaţie la opoziţie, din cauza ralierei celor de la Garda de Fier.

S-a hotărât să nu se mai aştepte, şi mâne în presă să apară Mărturisirea şi

Apelul.

Duduia a venit târziu…

O vreme splendidă până după-masă, când a început un vânt puternic şi a plouat oleacă.

ce.177, p! 50> Sâmbătă, 16 martie

Zi mai răcoroasă. Apelul şi Mărturisirea legionarilor parej a fi făcut în public o mare impresie. Opoziţia, în cap cu Mamu, e înen>ebunită.

Prin Radio, s-a auzit vestea că a murit, la vârsta de 81 de ani, marea scriitoare suedeză Selrna Lagerlof.

După-masă, printr-o conversaţie la telefon, constat, din nou, că bietei

Dudui nu-i e bine, are o criză de nervi. S-a ţinut timp de două săptămâni, dar durerea doliului ei a răzbit-o şi, deşi nu vorbeşte, face să înţeleagă că nu mai are niciun rost pe lume, că totul e pierdut pentru ea. Ştiam că moartea tatălui ei fusese o mare durere, dar că era aşa o pierdere pentru sufletul ei n-aş fi crezut. Adevărat este că totul contribuie, în aceste vremuri, să încordeze nervii ei la extrem.

Seara, masă la Ernest, sunt poftiţi: Duduia, Mihăiţă, Malaxa cu d-na

Ghelmegeanu, Duţi Rusescu, Stavăr, Pastia, Dămăceanu şi Claus. Am aflat ceva, care m-a impresionat mult, asupra acestuia din urmă. A avut o dragoste care a murit, nu ştiu cum, din vina lui, şi de atunci a rămas, cum zice chiar el, însurat cu un mormânt. De ziua ei aduce flori, iar de 1 martie un mărţişor; tot mai sunt şi astăzi sentimente de acestea.

Ca de obicei, s-a jucat poker.

Duminică, 17 martie

Viscol, încă e iama, nu e bine, căci prea din cale afară ne întârzie agricultura.

Duduia e abătută, nu se simte bine, ce.178, p.152> încât a stat în pat toată ziua moţăind; nu doamie, din nou, nopţile.

1940 125

Finlanda a ratificat pacea» cu URSS, suferă importante pierderi de teritoriu, cel puţin şi-a păstrat armata intactă, cât a rămas după pierderile destul de mari <pe> care le-a avut de suferit, se vorbeşte de 15.000 de ofiţeri*, ceea ce este enorm pentru o armată aşa de mică123.

Din punct de vedere politic însă consecinţele pot fi incalculabile, germano-ruşii au câştigat o mânecă, mai ales din cauza pierderii de prestigiu a Aliaţilor. După Czehoslovaeia, Polonia şi, azi, Finlanda n-au putut fi ajutate la timp, din cauza inactivităţii şi tergiversărilor franco-britanice. Acest fapt a produs un val de neîncredere în ei, îndeosebi la noutri şi, care, astfel, pot deveni mai binevoitori faţă de Germania. Chiar în ţările lor, în presă şi în Parlament, este un iureş de reproşuri, care eu le găsesc ce.178, p.153> justificate şi cari în zadar încearcă să le explice guvernele prin tot felul de scuze cari pol avea o bază juridică, dar, în nici un-caz, una morală. Niciodată zicâl. părea: Qui’s excuse s-accuse” ** n-a fost mai adeverită.

Sunt, trist din cauza Duduii şi aş face orice <ea, s-o scot din tor<o>peala ei de tristeţi, dacă aş şti numai cum. În aceste clipe simt şi

mai mult cât. O iubesc, cât mi-e toată firea, toată nevoia vieţii.

Luni, 18 martie

Anul trecut, în această zi, împuşcasem primii şi ian, anul acesta, cu toate zvonurile ce se aud, nu **s**-au ivit şi e încă destul de frig.

Din nou o noapte grea, eu puţin somn.

<el.79, p.154> Dimineaţa, miniştrii, începând cu Giurescu, care văd că **s**-a pus cu pricepere pe muncă la Propagandă. Urmează Gheimegeanu, cu o serie de proiecte de legi administrative, pe care le găsesc foarte bune. Se arată într-adevăr un foarte priceput ministru de Interne.

Ultimul e Ilcuş, cu lucruri curente, îmi aduce noul anuar; care a luat nişte dimensiuni respectabile.

L-am văzut astăzi şi pe Mocsony, întors de la Budapesta. E o oareşicare bunăvoinţă de a calma lucrurile, dar, în acelaşi timp, convingerea tuturor e că la masa verde li se va da o bună parte din Ardeal. El zice că ura împotriva germanilor e foarte mare.

După-amiază, obosit, am dormit niţel.

Seara, cinema, cu Mihăiţă: *Le ruisseau*, destul de bun film francez, cu Gabi Silva, Roseray şi Michel Simon.

Iniţial scrisese: *oameni*, tăiat.

Cine se scuză se acuză.

126

Carol II, însemnăii zilnice

ce.179, p.155> Marţe, 19 martie

Miniştrii obişnuiţi. A fost o destul de vie discuţie între Tătărescu.

Ghelmegeanu şi Urdăreanu despre acţiunea opoziţiei, în special a lui Maniti &

Co. El şi cu acoliţii lui, Madgearu şi Lupu, încearcă să saboteze acţiunea de împăciuire cu legionarii şi la unele elemente au aerul de a putea reuşi, căci zilele acestea au fost lansate manifeste din partea grupurilor legionare opuse lui Noveanu & Co. Pe de altă parte, încearcă să aţâţe elementele evreieşti, arătând că ralierea gardiştilor înseamnă o schimbare politică externă, care **s**-ar. face sub presiunea germanilor. Cei doi oameni politici, cu toate că se bat în piept, afirmând că sunt hotărâţi de a lua cele mai drastice măsuri, când vine la adicătele nu mai mişcă.

<c. 180, p.156> Miercuri, 20 martie

Dimineaţa, miniştrii obişnuiţi, afară de Tătărescu, care e răcit.

Teodorescu e îngrijorat că, în aranjamentulfui] economic cu Italia n-a mai rămas nimica disponibil pentru frumosul nostru program naval.

Siseşti, pe urmă, mă pune în curent cu situaţia agricolă. Această iarnă grea şi lungă este dezastruoasă, întârzie aşa de mult însămânţările, încât, în mare parte, pentru anul ce vine, vom trebui să ne rabatem îndeosebi asupra porumbului.

De punct de vedere internaţional, guvernele Aliaţilor ºC<e>identali încep a avea greutăţi din cauza neactivităţii lor în felul de aduce războiul, în general, şi al neajutoraţii Finlandei, în special. Mai ales violente sunt atacurile în Franţa, unde Daladier, în urma unui vot al Camerei, a fost pus în

ce.180, p, 157> [în minoritate, graţie abţinerilor; el a demisionat.

Seara, vine ştirea bă Paul Reynaud1U a fost însărcinat cu formarea noului cabinet.

Politica acestor puteri occidentale este extrem de şovăitoare, am impresia că se leagănă cu speranţa că, dacă nu se pronunţă deschis împotriva

URSS, mai au speranţe de a o dezlega de Germania, o utopie fără seamăn;

ace<e>aşi orbire doctrinară şi da> Societatea Naţiunilor. Pentru noi, acest lucru este de cea mai mare importanţă, căci duşmanii noştri principali sunt.

Sovietele şi dacă vreodată faimoasek garanţii vor trebui să joace, împotriva lor vor trebui să aibă efecte.

Zitede> acestea, în conversaţi<i>le ce le-a avut Ernest cu Tătărescu, a găsit la acesta o curioasă stare de spirit. El, care până acum nu se îndoia de

Iniţial scrisese: *din cauza*, tăiat.

victoria ºC<e>identalilor, azi începe a fi mai puţin sigur că 181, p.158> de ea şi deci crede că în politica noastră externă trebuim să simţim, mai mult calul faţă de Germania»

Este o profundă eroare, politica noastră este trasată, trebuie să rămânem leali, neutri şi, chiar faţă de exagerările economice germane, să arătăm o oareşicare rezistenţă, nu putem să cedăm aşa uşor, căci riscăm să devenim o colonie germană, ceea ce <nu> e nici util, nici

demn.

Seara, cinema.

Joi, 21 martie

Aş fi voit să mă duc azi să vânez raţe şi gâşte la Mănăstirea, dai –, pare-se, drumul e încă impracticabil din cauza noroiului. Renunţând la acest proiect, care-mi” iâcea mare plăcere, în schimb, ce.181, p, 159> m-am dus să inspectez Arsenalul Armatei.

Incontestabil, de când am fost ultima dată, constat un mare progres, adică un progres atât de mare, cât poate permite acest vechi şi infam local.

Transformarea făcută, prin reorganizarea lui **într-**o regie autonomă, pare a fi dat rezultate. Se repară pe capete tunuri şi se modifică mitralierile

Schwartzloze cu noile ţevi venite de la Uzina F.N. din Herstael. În general, am avut o impresie bună, se lucrează şi, cred, cu spor.

Seara, la noi*, poker: Ernest, Stârcea, Dombrowski şi Rusescu.

Cu Urdăreanu, o interesantă conversaţie asupra atitudinii lui

Gheimegeanu şi Tătărescu privitoare la acţiunea subversivă a naţional-ţărăniştilor. Ei sunt gata a lua, însă cu mănuşi, unele măsuri, dar doresc, în special, ca acestea <cJ82, p.160> să fie luate în urma unei cereri a mele, deci, ca de obicei, să fiu eu descoperit şi să continue totdeauna cu sistemul „Regele a vrut”, adică tocmai ceea ce nu trebuie. Ei vor executa ce cred de cuviinţă, dar eu nu voi cădea în cursă.

Vineri, 22 martie

S-a format Guvernul în Franţa, aşa cum se anunţase, sub preşedinţia lui Paul Reynaud”. După ce se vorbise că se va forma unul restrâns, iată că a ieşit, din nou, unul tot atât de macrocefal, cu 22 de miniştri şi vreo 13

subsecretari de stat. E cam ace<e>aşi formaţie ca în trecut, însă au ieşit

Bonen-et, Delbos şi Guy taehambre, au intrat, în schimb, câţiva socialişti.

Iniţial scrisese: *mine*, tăiat.

Iniţial scrisese: *tot de Dalădier, mai*.

128 Carol II, însemnări zilnice

Dreapta e slabreprezentată, Louis Marin ce.182, p.161>

neparticipând. Se spune că ar intra chiar şi grupul <Pierre> Laval ce ar însemna o apropiere de Italia, lucru foarte bun şi, mai ales,

Util pentru noi.

Reynaud are reputaţia de a fi un om capabil şi energic, după câte îmi aduc aminte este un prieten al Sovietelor.

Dimineaţa, miniştrii: întâiu, Mitiţă, care-i foarte mulţumit de

Parlament, găseşte că şi-a trecut cu mult succes examenul, mai ales că e prima dată când bugetul este votat şi de Senat.

A [u disparat acea sumedenie de amendamente de interes personal, toată discuţia având la bază interesele corporative şi ficându-se observaţii adevărat utile şi dezinteresate.

Urinează Gigurtu, care-mi dă vestea, puţin îmbucurătoare, că sistemul de modernizare al lui Jovin n-a prea reuşit!

Ultimul, Andrei, care-mi aduce anteproiectul de lege a [l

Învăţământului <cJ83, j».162> superior.

După masă, la ora 16, primesc răspunsul la Mesaj al Senatului, foarte searbăd; răspunsul meu face impresie.

Vine Tătărescu la mine, pare foarte îngrijorat de cerinţele germane puse de Clodius şi a hotărât să reziste, cu atât mai mult, cu cât îi e teamă de repercusiuni energice din partea ºC<e>identalilof. Pe urmă, vrea să-mi explice care este [care este] atitudinea lui faţă de acţiunea subversivă a lui Maniu &

Co. L-am tăiat scuil, spunându-i că nu mă interesează nume, dar să ştie un singur lucru, un guvern de autoritate nu poate să tolereze anumite lucruri şi că-i cer să se gândească căi dacă kicnirile se înrăutăţesc, va fi mult mai greu de a se lua măsuri mai târziu.

Pe urmă, am lucrat, cu foarte multă, trudă, la discursul meu de mâne.

Seara, cinema: *Vulpi argintii*, cu ce.183, p.163> Tyrone Power şi

Linda Darnell *m*.

Sâmbătă, 23 martie

Dimineaţa, la 11, răspunsul Camerei la Mesaj. Tot aşa de anodin ca al Senatului, însă o perifrazare mai lungă şi cuvântarea mea mai proastă.

Aseară s-a întâmplat un incident regretabil: agenţiile „Reuter" şi

„Havas" au publicat telegrame ale reprezentanţilor lor de aci, spunând că

Clodius ne-a înfăţişat un ultimatum şi că, în consecinţă, Guvernul Tătărescu e pe punctul de a demisiona şi va fi înlocuit cu unul Vaida. „Havas" a dezminţit, dar reprezentantul lui „Reuter", la

început, a refuzat s-o facă; se pare însă că după o conversaţie cu Gafencu a binevoit (sic) s-o facă. La aceasta s-au

1940

129

adăugat o întreagă serie ce.184, p.164> de obrăznicii. Ca de obicei, Gafencu a fost slattşi este de părere că trebuie umblat cu mănuşi.

L-am chemat, pe el şi pe Preşedintele Consiliului, şi le-am făcut o salată pe această chestie şi pe lipsa lor de energie., care a servit admirabil, căci, până seara, dl. Lovvit a şi trecut graniţa.

Duduia, fiind obosită, a rămas târziu în pat, aşa încât am avut bucuria s-o am la masă. Trebuia, după cum plănuiseră, să meargă şi ea la vânătoare, dar, nesimţindu-se bine, a rămas în oraş.

Am fost deci la Gherghiţa, după sitari, numai cu Mihăiţă, Costache.

Radu şi Chefheux. Rezultatul, foarte slab, am împuşcat un singur sitar, de altfel

singurul pe care l-am văzut. Au fost văzuţi, în total, numai 5, din care trei scăpaţi. Eu am mai tras o vulpe şi o diversă.

Seara, cina la Ernest, urmat<a> de poker, cu Duduia, Mihăiţă, Malaxa

& Co., Dombrowski. <c. J84 p. H55> Mihăiiescu şi Radu.

Duminică, 24 martie

Era vorba să mergem la vânătoare, dar, Duduia simţindu-se obosită şi nu prea bine, am hotărât s-o amânăm pe mâne. Ara rămas deci acasă, făcând grasse matinee”.

După-amiază, am lucrat la mărci

Seara, cinema; din fericire, de astă dată, şi cu Duduia: *Beau geste*, un frumos şi foarte moral film american, cu Garry Cooperm.

Elizabeta a avut astăzi un acec>ident stupid: ieşind din baie, i s-a făcut rău şi a căzut pe marmoră, zdreindu-şi faţa şi lovindu-se rău la genunchi.

ce.18S, p.166> Luni, 25 martie – Buna Vestire

Fac vânătoareajproiectată; din păcate, Duduia n-a putut lua parte. A

fost o vreme ideală, caldă de tot. Au venit cu mine: Mihăiţă, Dombrowski.

Costache, Radu şi Chefneux. Sitarii au început să sosească.

Rezultatul a fost, din 16 văzute, s-a tras în 12 şi au căzut 9. Pentru mine, din 10 văzute, am tras în 2, cari au şi căzut.

La întoarcere, am trecut s-o văd pe Elizabeta, care-i în pat.

Seara, cinema, o feerie: *Vrăjitorul din Oz*, frumoasă punere în scenă, dar atâta tot.

<p.167> Marţi, 26 martie

Dimineaţă, Isuate Micescu şi Gafencu. Acesta îmi raportează o

— Dimineaţă prelungita; am dormit târziu.

130

Carol II, însemnări zilnice conversaţie foarte importantă care a avul-o cu Clodius. Întâlnirile dintre germani şi italieni au avut ca principal scop de a încerca o aprqpiere dintre

Italia şi URSS, el zice că s-au şi început; după informaţiile noastre, nu prea. Pe urmă a declarat că Germania, în mod prietenos, apără cât. poate România faţă de Soviete, dai; în acelaşi timp, a lăsat să se înţeleagă că această apărare nu se va. Întinde niciodată la una cu armele.

A explicat cum că URSS încetează a fi o ţară bolcevistă şi că Stalin se îndreptează către un socialism naţionalist şi imperialist. Sentimentul acesta imperialist s-a dezvoltat foarte mult şi că veşnica tendinţă a Rusiei e tot către

Ţarigrad. Acest lucru <c. 186, p.168> îl simţisem eu de mai multă vreme, dar e interesant să-l auzi din gura unuia care are prilejul de a cunoaşte lucrurile de

da> o sursă mai apropiată şi mai recentă.

Concluzia lui Gafencu pentru noi, este o strângere, a rândurilor balcanicilor şi o manevră de a împiedica Italia de a se lega în direcţia URSS.

Guvernul Reynaud ar fi anti-italian, ceea ce este o foarte mare primejdie şi ar explica abţinerile din votul Camerei franceze.

După-amiază, a<u> venit Patriarhul şi stareţul de la Neamţu să-mi prezinte un pergament, prin care mă consideră prim ctitor al mănăstirii, din cauza legii de împroprietărire ce s-a tacul.

<c. î86, p. î69> Miercuri, 27 martie

Dimineaţa, din fericire, numai doi miniştri, Teodorescu şi <C>

Angelescu. Primul, cu cele obişnuite ale Aviaţiei şi Marinei. Pun cu el la punct chestiunea uniformelor, căci domnii de la Comenduirea Pieţei nu vor să priceapă că există o deosebire între armata

aeronautică şi Marină. Ca hotărâre specială este desfiinţarea epoleţilor, la Aeronautică rămânând numai o singură uniformă, cred că va fi bine.

Angelescu a avut lucrări curente şi, după aceea, mi-a vorbit de ide<e>a lui de a introduce impozitul pe capital. Nu sunt deloc de acord, este o nouă expropriere şi Constituţia o interzice. Toţi aceştia au un singur gând, de a stoarce atâţia bani, încât individul va fi sărăcit şi atunci, la nevoia cea mare, războiul, Dumnezeu să ne ferească de ce.187, p.170> el, ce vom mai putea lua.

Orice trebuie încercat, dar asta, nu.

Nevoind şa pierd acest timp al sitarilor, m-am dus, după-aroiază, la

Gherghiţa, ca să-mi mai încerc o dată norocul. A fost o zi destul de plăcută şi sitarii au început să vie. Am fost cu Mocsonyi, Puiu Filitti, Radu şi Chefneux, iar, mai târziu, Mihăiţă şi Dămăceanu.

Eu n-am avut noroc, nu prea mi-au venit, cu toate că am scăpat câţiva.

1.940

131

Din 49 văzute, **s-**au tras 16. Eu am văzut 20, am tras în 5 şi au căzut 2, slab rezultat.

Seara, ne-am culcai devreme, căci mâne turnează să ne ducem să vânăm la baltă, Ia Mănăstirea, şi să mai văd ce **s-**a făcut acolo la moşie.

ce.187, p! 71> Joi, 28 martie

Plecăm de dimineaţă, la 9, spre Mănăstirea, unde sosim pe la 10 *Vi*, drumeul> e mult mai bun decât mă aşteptam. E o zi parcă de vară, într-adevăr.

foarte caldă. Cum sosim, plecăm pe dig, ca să ne luăm locurile în pădurea de sălcii şi în stuful din baltă. Iau parte la vânătoare: Duduia, Mihăiţă, Urdăreanu.

Costache Malaxa, Radu, Cheâneux. Pe la amiază, se face cald, ca în vară. Masa cea mare de raţe, de acum o săptămână, **s-**a dus, dar tot vânat este berechet, mai ales cormorani, „bâtlani”, cum li se zice aci în baltă.

Este, poate, a treia oară în viaţă că mă duc să vânez aşa în baltă şi rezultatul meu este foarte mediocru. Locul meu de pândă este în stuf, **într-**o pădure de sălcii, inundată. Păsări trec la nişte înălţimi uimitoare, încât rişti

ce.188, pl.72> să tragi cartuşe la nesfârşit, fără niciun rezultat.

Vânatul cel mai interesant astăzi sunt, desigur, gâştele, gâşte mari, care cântăresc *AVu* klgr., aproape identice* <cu cele> domestice, numai cu ciocul, şi labele trandafirii, în loc de galbene. Prânzul îl luăm la conacul care a fost refăcut, încât acuma se poate locui acolo în mod decent.

După-masă, înainte de a pleca din nou la baltă, uc-am dus să vedem noile instalaţii, porcăria şi herghelia, ambele foarte bine. De când Urdăreanu a luat în mână această administraţie, s-au făcut nişte progrese, uimitoare.

La 4, din nou, la vânătoare. Eu, de astă dată, nu stau locului, ci fac înconjurul lacului, ceea ce m-a interesat foarte mult. Am văzut păsări la nesfârşit, dar aproape toate dincolo <c188, p.173> de bătaia puştii. Lucru pe **care-**l ştiam, dar mi-a fost dat pentru prima dată să-l văd: sunt vulpi în baltă.

Rezultatul pentru mine a fost: 4 gâşte, 2 raţe, 8 cormorani, o lişiţă şi

7 ciori. Tabloul total a fost: 11 gâşte, 12 raţe, vreo 58 bâtlani şi 40 diverse.

Seara, întorşi acasă frânţi de oboseală, **ne-**am culcat devreme şi am domnit tun, chiar şi Duduia.

Vineri, 29 martie

De dimineaţa, miniştrii obişnuili, începând cu Mitiţă, care-mi supune spre promulgare bugetul şi întregul complex de legi financiare pe exerciţiul

„Iniţial scrisese: *întrec cele*, tăiat.

1940 – 1941. Din nou atrag atenţia asupra problemei C.F.R. şi a [I] nevoilor aşa de mari pentru apărarea ce.189, p, 174> naţională. Fără a-mi ascunde greutăţile enorme, cu tot excedentul bugetar, promite că va căuta posibilităţile de a umple aceste mari nevoi.

Gigurtu, pe urmă „cu lucruri mărunte şi cu un memoriu împotriva legii breslelor. Ultimul, Andrei, cu lucrări curente.

După amiază, la 5, o conferinţă pentru punerea la punct a [l]

programului de armament. **S-**a discutat mult şi sper că lucrurile vor merge şi că M. St. Major nu va cere în fiecare zi ceva nou. Am atacat, în plin, chestiunea necinstei, căci din toate părţile îmi vjn ştiri

că la recepţii este o şperţuială nemaipomenită.

După conferinţă, Tătărescu, cu mărunţişuri, dar mai ales cu grijele de mâne. Are impresia că intrăm, din ce în ce mai mult, în timpuri grele. La aceasta se adaugă şi discursul lui Molotov în care a declarat deschis că

URSS are revendicări asupra Basarabiei şi că nu poate numi un ministru

ce.192, p! 75> la noi, din cauza cazului Butenko în

Seara, obosit, mă culc devreme.

Sâmbătă, 30 martie

Nu vreau să pierd, anul acesta, nicio ocazie cu sitarii, deci m-am dus, din nou, la vânătoare, de astă dată la Periş.

Pasagiul e în plin. Vremea, mai mult înspre ploaie. Au luat parte

Mihăiţă, Costache, Radu şi Chemeux, în total 5 puşti, Din prima bătaie **s**-a văzut că au venit. Vremea **s**-a îmbunătăţit, începând cu niţică ploaie măruntă, a sfârşit cu soare, dar temperatura, hotărât, **s**-a răcit.

Rezultatul, dintre cele mai frumoase, mai ales că **s**-a vânat numai 414.

S-au văzut 109 sitari şi **s**-a făcut un tablou de ăsfceea ce este aproape un record. Eu am văzut 65, am tras în 22 ce.192 „p.176> şi am vânat 13, destul de mulţumitor.

Seara, poker la noi, Duduia a jucat din nou. Au mai fost:

Ghelmegeanu, Dombrowski şi Urdăreanu. Voie bună şi glume.

Duminică, 31 martie

Dimineaţa, la Scoală de ofiţeri de Geniu, serbarea ieşirei noii promoţii de sublocotenenţi din anul acesta, care poartă numele Tatii. Foarte bine reuşit, *n* în sfârşit au învăţat cum se tace. Câteva inovaţiuni: am predat săbi<i>le şefilor de promoţiune şi **s**-a făcut predarea drapelelor de la o promoţie la alta. Ambele ceremonii, foarte impresionante. A urmat gustarea, la care, şeful promoţiei

1940

133

Geniului a ţinut un mic speech, foarte frumos şi mişcător, plin de avânt

ce.197, p.177> tineresc.

După-amiază, în urma propunerii Duduii, am vânat la Periş, cu un foarte frumos rezultat. Pentru mine, mare bucurie că a venit şi ea; **s**-a destins trăgând <cum> nu se poate mai frumos. Vremea, mult mai

friguroasă, mai ales că un vântişor te pătrundea bine de tot. Rezultatul general, 59 văzute, 33 trase, dintre care Duduia, 4; pentru mine, văzute 48, tras în zece, doborât 5.

Seara, după cină, cinema, un foarte frumos film din viaţa actorilor:

Fin de gloire, cu Jouvet, Francen şi Michel Simon *n*».

Luni, 1 aprilie

După splendida zi de ieri, azi am avut una de muncă, complet ocupată, <c. J98, p.178> începând de dimineaţa, în care **s**-au prezentat miniştrii obişnuiţi, începând cu Giurescu*, care văd că **s**-a pus sănătos pe treabă, având foarte bune idei în ce priveşte Propaganda. A urmat

Ghelmegeanu, cu care am avut mai mult de lucra. Îmi raportează mersul lucrurilor şi îndeosebi a<l> acelora în legătură cu gardiştii. Părerea lui este că va trebui găsit momentul în care să se poată face o înscriere masivă a lor în

F.R.N.; după el, este soluţiunea cea mai fericită”, cealaltă, a înscrierilor individuale, cu târâita, are singurul avantaj că este o dislocare lentă a mişcării, dararc defectul de a demonetiza pe indivizi şi de a irosi astfel dinamismul care poate fi aşa de util regimului.

Ultimul ministru este llcuş, cu care discut chestia fortitâcaţi<i>lor.

După-amiază, audienţe, începând cu Cancicov, care mă pune în curent

ce.198, p.179> cu mersul Băncii de Credit; ceea ce e scandalos era sistemul anumitor granguri politici care luau împrumuturi de milioane şi cărora ani de zile nu li se cerea restituirea sumelor împrumutate.

A urmat ministrul Portugaliei, care mi-a comunicat că anul acesta se va sărbători 4 oo de ani de la Independenţă şi că era intenţia de a se face mari festivităţi, la care trebuiau poftiţi toţi şefii familiilor domnitoare înrudite cu dinastia portugheză, între care sunt şi eu. Din cauza evenimentelor însă, **s**-a renunţat la acest proiect şi serbările se vor ţine numai cu reprezentanţii statelor şi suveranilor cari erau să fie poftiţi, în consecinţă, roagă să se trimeaţă din partea noastră o reprezentanţă, lucru ce l-am acec>eptat cu plăcere.

Urmează Neubacher 130, primarul Vienei, trimis aci cu gradul de

Iniţial scrisese: *Ghelmegeanu*, *tă\at*

Iniţial scrisese: *bună*, *taiaX*.
134
Care) II, însemnări zilnice ministru plenipotenliar, însărcinat cu treburile comerciale. <c. 192, p.180>
Este un austriac plăcut, deştept şi plin de humor. Mi-a atins chestiunea că ei ar dori, pentru completarea cantităţii de petrol ce trebuie s-o dăm, să luăm şi de la societăţile franco-engleze.
Am sărit în sus, răspunzând că această cerere este o lipsă de tact şi o prostie, căci pe germani nu-i interesează de unde luăm marfa, ci livrarea cantităţii contractuale; cu un surâs, a răspuns că am dreptate.
Marţi, *2"* aprilie
Dimineaţa, Hortolomei, care, între altele, îmi raportează că tifosul exantematic a început să scază şi că am avut un mare noroc că, cu toată aglomeraţia de trupe din Basarabia, nu s-a răspândit mai mult. Cere, cu insisetenţă>, ce.192, p.18 i> anumite sporuri de credite, ca să poată înzestra mai bine spitalele.
Ultimul a fost, conform cu programul, Gafencu. Chestia principală este discursul lui Molotov. Discurs în care distruge toate iluzi<i>le şi este agresiv faţă de mulţi, între care şi Italia, ceea ce este foarte bine, căci slăbeşte
Axa. Faţă de noi a reafirmat că URSS n-a renunţat la Basarabia şi de aceea nu poate avea un pact de neagresiune cu noi, dai" că această chestiune se va rezolvi pe cale paşnică. A mai adăugat că n-a trimis un ministru la noi, din cauza afacerii Butenko, în care nu ne-am purtat ca un popor civilizat. Prima chestiune, deşi era inutil s-o spuie, era arhicunoscută, iar a doua e, pur şi simplu, o obrăznicie. Îl găsesc pe Gafencu îngrijorat131, căci consideră acest discurs ca un avertisment serios; sunt complet de acord cu el. La unii, poate, va provoca ce, 193, p.182> panică, la alţii va da un nou îndemn pentru întărirea apărării naţionale.
După-masă, cum sitarj Ksunt în plin, mă duc să vânez la pădurea
Băieoianu, cu Radu, Chefheux, Mihăiţă şi Dămăceanu. Rezultatul frumos, pentru 3 /2 ore de vânătoare. Văzuţi 77, vânaţi 33; pentru mine, văzut 53, tras în 13 şi doborâţi 4; am tras prost.
Seara, după masă, am revăzut, cu Mihăiţă, un film vechi „*Hotel pentru femei*, cu Linda Darnell în rolul principal.
Miercuri, 3 aprilie
Dimineaţa, miniştrii, mai întâi, Teodorescu, care mă pune în

curent cu mersul şcolilor, par satisfăcătoare, cu toate că <c! 93, p.183> nu sunt decât

* în text este: *3*.

1940

135

absolut la început.

Urmează Siseşti, care-mi face un raport asupra organizării muncii agricole, el pare optimist, cu tot timpul nefavorabil – azi-seară a viscolit – eu însă sunt foarte pesimist.

Urmează Tătărescu, cu care fac un tur de orizont. El prevede că vremuri destul de grele vor începe, căci, pe lângă discursul lui Molotov, este şi acţiunea Aliaţilor occidentali, care vor începe foarte puternice presiuni asupra noastră pentru întărirea blocusului lor. Mulţi se tem de acţiuni de sabotaj.

După-amiază, nimica demn de semnalat, ne culcăm devreme, căci mâne mergem la vânătoare.

Joi, 4 aprilie

La 11, ne găsim la Gherghiţa, pentru, cred e e.194, p.184> eu, cea mai frumoasă vânătoare a [l] anului, 9 puşti: Duduia, Mihăiţă, Nindi, Dr.

Skupiewski, Costache Malaxa, Radu, Chefiieux şi cu mine. Vremea ideală, caldă tocmai cât trebuie, vânat berechet. Duduia şi cu Mihăiţă au tras fewrfe bine, Duduia deschide tabloul împuşcând admirabil primul sitar, [primul sââar]

care a trecut ca un fulger, sus de tot. Eu, pe de altă parte, am tras ca un picior, parcă dinadins am scăpat ce-mi venea „şi nu prea mi-au venit, din belşug.

Mihăiţă a avut cel mai mare noroc, ceea ce, dublat de tirul său bun, i-a adus un rezultat cât se poate de frumos, Nindt, cu nesfârşitul lui humor, a oprestit glume, dintre care amintesc una foarte bună. Un franţuz şi un neamţ discută asupra conciziunei limbii lor. Neamţul dă un exemplu zicând că fraza următoare este cea mai concisă: „Wie de einer se der andrer”.*, la care francezul răspunde că în limba lui se zice şi mai concis „69”.

Rezultatul vânătoarei este următorul: văzuţi 196, traşi 105; pentru mine, văzuţi 151, tras în 22, doborâţi 9, foarte slab rezultat pentru autorul acestor rânduri.

Seara, un frumos film american: *Cele patru fete ale doamnei*.

Masten, cu surorile Lean.

Vineri, 5 aprilie

Dimineaţa, am primit, ca de obicei, miniştrii, începând cu Mitiţă, care este mulţumit de mersul lucrurilor de punctul de vedere financiar. El face mare opoziţiune la chestiunea tratativelor cu Germania, îndeosebi asupra

— Cum este unul aşa este şi celălalt.

136 Carol II, însemnări zilnice propunerei de a ne împrumuta aur şi devize spre a face o nouă emisiune în folosul <c! 95, p.186> lor. E o chestiune de litigiu, asupra căreia nu sunt destul de edificat spre a-mi da părerea ori lua o hotărâre.

Urmează Gigurtu şi Andrei, cu chestiuni curente. Ultimul e

Slăvescu, care pare a pune la punct lucrurile cu MIST. Major.

După-amiază, audiente. Întâiu, Sidorovici, cu care am discutat noua organizare a Străjii. împărţirea după vârste şi detaşarea, din ce în ce mai mult, de la organizarea şcolară. Era ideea mea de la început, de care s-a convins şi el.

Urmează Victor Moldovanuj, Primul secretar general al JF. R.N.

Tabloul ce mi-l arată este destul de trist, este ceea ce credeam eu, pe teren nimic, el promite că va pune lucrurile la punct şi, în acelaşi timp, are aerul de a avea încredere în viitor. Vor trebui aleşi oameni cari să fie capabili şi cari să reprezinte spiritul cel nou. ce, 195, p.187> Şi el vede că foştii legionari pot aduce un serios aport şi pot aduce ceea ce lipseşte, îndeosebi dinamismul.

Mi-a făcut o bună impresie, este unul dintre ardelenii bine şi care a părăsit sectarismul şi spiritul strâmt care-i caracterizează, în general.

S-a întâmplat un lucru care trebuie să ne dea mult de gândit. Englejii au trimis, de câiăva vreme, remorchere şi şlepuri cari păreau suspecte, deci s-a făcut o percheziţie la Giurgiu şi s-au găsit explozibile şi tunuri. Aceasta e o.

probă că sunt hotărâţi, cu toate mijloacele, să ducă lupta împotriva aprovizionărilor germane şi aceste mijloace pot să ne procure dezagremente din ce în ce mai mari.

Putem astfel să fini antrenaţi, fără voia noastră, în conflict, ceea ce este <contra> intereselor şi politicii noastre actuale; Atât ne mai lipseşte, o luptă navală pe Dunăre, în apele româneşti, oricât ce.196, p.188> de internaţionalizat ar fi fluviul.

Într-o conversaţie, astă-seară, cu Urdăreanu, îmi mărturiseşte teama lui că situaţia politică internă este din ce în ce mai grea. Tătărescu, nevoind să-şi iee nicio responsabilitate şi continuând cu vechiul joc de a arunca toată vina pe spinarea mea.

Seara, foarte frumos film: *Elizabeth* & *Essex*, cu Bette Davis şi Errol

Flynn. Vremea s-a răcit.

Sâmbătă, 6 aprilie

Dimineaţa, la 12, consfătuire cu privire la incidentul cu vapoarele englezeşti la Giurgiu” 2, cu Tătărescu, Ghelmegeanu, Gafeneu şi Urdăreanu.

S-a discutat prelung. Tătărescu baritonează, dar nu se hotărăşte.

1940

137

Gafencue timid, nevoind să supere; ce.193, p.189> Ghelmegeanu spune că trebuie luate măsuri, dar are aerul de a se scuza că e frânat de ceilalţi doi.

În tot cazul, materialul găsit va fi confiscat, iar acei pseudomarinari, cari de fapt sunt ofiţeri, vor fi trecuţi, cu toată politeţea, peste graniţă. Englezii, simţindu-se în neregulă, n-au protestat.

De aci s-a deschis discuţia asupra sistemului de propagandă a beligeranţilor şi care produce tulburări sufleteşti interne. Eu cer să se iee măsuri drastice pentru oprirea lor; mă găsesc în faţa unor ezităţi de oportunitate care nu rezolvă nimica. Voi trebui să revin.

Chestiunea este îndeosebi de gravă în ceea ce priveşte pe germani, care simt cei mai agresivi, se slujesc de marele număr al minoritarilor cari sunt în ţară. S-a mai pus şi chestiunea faimosului Konradi, susţinătorul legionarilor, care, zilele trecute, şi-a permis să critice Guvernul. S-a hotărât <c. 194, p.190>

să se ceară rechemarea lui.

Seara, cină şi poker la Urdăreanu, a<u> fost: Duduia, Mihăiţă, d-na

Malaxa eu copiii, Bujoiu, Dombrowski, Rusescu cu nevasta, Claus.

Pe la miezul nopţii a început să viscolească. Ne ambarcăm în tren pentru vânătoarea de mâne, de la Drăgăneşti.

Duminică, 7 aprilie

Cu toate că suntem în primăvară, e o adevărată zi de iarna, viscoleşte ca în decembrie. Cu toată bunăvoinţa, n-am putut vâna, încât am stat în tren, întorcâ**ndu-**ne la Bucureşti pe la 5 d.a.

La întoarcere, lungă conversaţie cu Urdăreanu asupra situaţiei. El spune că îi e teamă că din cauza slăbiciunei celorlalţi şi fiindcă a luat foarte

ce.198, p.191> multă autoritate, să nu fie împins, azi de mulţi, mâne de mase, la Preşedinţia Consiliului, lucru care, în ruptul capului zice el că nu-l vrea, nesimţi**ndu-**se capabil. De altfel, nici eu nu vreau aşa ceva, căci consider că, din toate punctele de vedere, ar fi un dezastru. În consecinţă, el consideră că ar

trebui schimbat ceva în organizarea muncii, ca el să nu apară la orice clipă.

Adevărat este că nu-l lasă în pace, nimica nu se face fără ca el să fie consultat.

Tătărescu, nevoind să iee lucrurile în mână, penftu orice pârţ vin [el el şi miniştrii la ministrul Casei Regale.

Seara, cinema, un bun film: *Ultima aventură a lui Sherlok Holmes*.

ce.199, p.192> Luni, 8 aprilie

Dimineaţa, miniştrii, mai importanţi Christu şi Ilcuş. Cu primul, tot chestiunea aranjamentelor cu Germania şi, îndeosebi, aceea a creditelor ce ni

138 Carol II, însemnări zilnice se cer. Zice că ambele teorii se pot susţine şi că este în căutarea unor soluţiuni cât mai bune, luând în consideraţie şi nevoile politice pe care le cunoaşte foarte bine.

Ilcuş mi-a adus, după cum poruncisem, planurile fortiftcaţi<i>lor.

Un eveniment internaţional destul de important este hotărârea anglo-Irancezilor de a mina coasta Norvegiei, spre *a* împiedica transportul minereurilor suedeze în Germania. Este o întărire a blocadei, care atinge chiar dreptul internaţional, trebuie să ne facă să ne gândim şi noi că, începând a lua măsuri aşa de drastice în Nord, să nu încearcă (sic) ce.198, p, 193> acelaşi lucru pe la noi.

Seara, cinema, un frumos. film american: *Dark angels*. După cinema, vine Urdăreanu şi reia discuţia de ieri, din tren, insistând să se facă schimbări caii să-i puie mai în umbră, spre a evita ce-l îngrozeşte: împingerea la Preşedinţie.

Marţi, 9 aprilie

Cum ro-am deşteptat, primesc o ştire fantastică. Germanii au ocupat

Danemarca133, care n-a opus nicio rezistenţă, şi au atacat Norvegia, în urma minării coastei de către Aliaţi, adică o acţiune preventivă şi deci extinderea războiului în Nord Din partea Danemarcei este o lipsă completă de demnitate şi, în plus, o trădare ce.199, p. 194> faţă de o ţară aliata. Pricep prea bine că n-ar fi putut rezista, dar aşa să lase trecerea trupelor germane fără nicio protestare este nemaipomenit. După ştirile ce vin pe urmă, ni se confirmă că fiordul Oslo a fost atacat de foiţele navale germane şi că norvegienii rezistă, considerându-se în stare de războiu' cu nemţii. Aceştia au debarcat la

Kristiansand, Stavanger şi Trondheim134, după unele ştiri ar fi ocupat chiar portul Narvik, tocmai localitatea prin care se exportează minereul suedez, originea chiar a [l] conflictului. Este de neînţeles că Trondheim şi Narvik să fi fost ocupate, căci ei sunt tocmai regiunile minate de Aliaţi. Scuza germanilor este de a proteja aceste ţări împotriva presiunilor aliate, mulţumesc pentru astfel de protecţie.

O veche zicătoare zice: „de ce ţi-e teamă nu scapi”; n-au voit să ajute

Finlanda, tocmai de teama unei acţiuni germane şi iată că n-a slujit la rurnica, tot au fost atacaţi. Suedia a decretat mobilizarea generală.

ce.199, p.195> Dimineaţa, miniştrii, dintre care, importanţi:

Ghelmegeanu şi Gafencu. Primul vine cu chestiunea minorităţilor, care se în text: *emgtes*.

„Fe. UIKL.U

1940.331

Din 49 văzute, s-au tras 16. Eu am văzut 20, am tras în 5 şi au căzut 2, slab rezultat.

Seara, ne-am culcat devreme, căci mâne urmează să ne dugem să vânăm ia baltă, la Mănăstirea, şi să mai văd ce s-a făcut acolo la moşie.

„«:.187, p.17 î> Joi, 28 martie

Plecăm de dimineaţă „la 9, spre Mănăstirea, unde sosim pe la 1 () 14, drumeul> e mult mai bun decât mă aşteptam. E o zi parcă de vară, într-adevăr foarte caldă. Cum sosim, plecăm pe dig, ca să ne luăm

locurile în pădurea de sălcii şi în stuful din baltă. Iau parte la vânătoare: Duduia, Mihăiţă, Urdăreanu.

Costache Malaxa, Radu, Chefheux. Pe la amiază, se face cald, ca în vară: Masa cea mare de raţe, de-acum o săptămână, **s-**a dus, dar tot vânat este berechet, mai ales cormorani, „bâtlani”, cum li se zice aci în baltă.

Este, poate, a treia oară în viaţă că mă duc să vânez aşa în baltă şi rezultatul meu este foarte mediocru... Locul meu de pândă este în stuf, **într-**o pădure de sălcii, inundată: Păsări trec la nişte înălţimi uimitoare, încât rişti

<c188, p.172> să tragi Cartuşe la nesfârşit, iară niciun. rezultat.

Vânatul cel mai interesant astăzi sunt, desigur, gâştele, gâşte mari, care cântăresc *4 A* klgr., aproape identice* <cu cele> domestice, numai cu ciocul şi labele trandafirii, în loc de galbene. Prânzul îl luăm la conacul care a fost refiteuti încât acuma se poate locui acolo în mod decent.

După-masă, înainte de a pleca din nou la baltă, no-am dus să vedem noile instalaţii, porcăria şi herghelia, ambele foarte bine. De când Urdăreanu a luat în mână. această administraţie „s-au. tăcut nişte progrese uimitoare.

La 4, din nou, la vânătoare. Eu, de astă dată, nu stau locului, ci fac înconjurul lacului, ceea ce m-a interesat foarte mult, Am văzut păsări la nesfârşit, dar aproape toate dincolo. ce.188, p. i73> de bătaia puştii. Lucru pe care-l ştiam, dar mi-a fost dat pentru pnrna dată să-l văd: sunt vulpi în baltă.

Rezultatul pentru mine a fost: 4 gâşte, 2 raţe, 8 cormorani, o lişiţă şi

7 ciori. Tabloul total a fost: 11 gâşte, 12 raţe, vreo 58 bâtlani şi 40 diverse.

Seara, întorşi acasă frânţi de oboseală, **ne-**am culcat devreme şi am dormit tun, chiar şi Duduia...

Vineri, 29 martie

De dimineaţa, miniştrii obişnuiţi, începând cu Mitiţă, care-mi supune spre promulgare bugetul şi întregul complex de legi financiare pe exerciţiul

Iniţial scrisese: *întrec cele*, tăiat.

132 Carol II, însemnări zilnice

1940 – 1941. Din nou atrag atenţia asupra problemei C.F.R. şi

afl] nevoilor aşa de mari pentru apărarea ce.189, p.174> naţională. Fără a-mi ascunde greutăţile enorme, cu tot excedentul bugetar, promite că va căuta posibilităţile de a umple aceste mari nevoi.

Gigurtu, pe urmă, cu lucruri mărunte şi cu un memoriu împotriva legii breslelor. Ultimul, Andrei, cu lucrări curente.

După amiază, la 5, o conferinţă pentru punerea la punct a fi]

programului de armament. S-a discutat mult şi sper că lucrurile vor merge şi că MST. Major nu va cere în fiecare zi ceva nou. Am atacat, în plin, chestiunea necinstei, căci din toate părţile îmi vin ştiri că la recepţii este o şperţuială nemaipomenită.

După conferinţă, Tătărescu, cu mărunţişuri, dar mai ales cu grijele de mâne. Are impresia că intrăm, din ce în ce mai mult, în timpuri grele. La aceasta se adaugă şi discursul lui Molotov1”, în care a declarat deschis că

URSS are revendicări asupra Basarabiei şi că nu poate numi un ministru

ce.192, p, 175> la noi, din cauza cazului Butenk*o* în

Seara, obosit, mă culc devreme.

Sâmbătă, 30 martie

Nu vreau să pierd, anul acesta, nicio ocazie cu sitarii, deci m-am dus, din nou, la vânătoare, de astă dată la Periş.

Pasagiu] e în plin. Vremea, mai mult înspre ploaie. Au luat parte

Mihăiţă, Costache, Radu şi Chefneux, în total 5 puşti. Din prima bătaie s-a văzut că au venit. Vremea s-a îmbunătăţit, începând cu niţică ploaie măruntă, a sfârşit cu soare, dar temperatura, hotărât, s-a răcit.

Rezultatul, dintre cele mai frumoase. mai ales că s-a vânat numai 454.

S-au văzut 109 sitari şi s-a făcut un tablou de 68, ceea ce este aproape un record. Eu am văzut 65, am trasân22<e.192, p.176>şi am vânat 13, destul de mulţumitor.

Seara, poker la noi, Duduia a jucat din nou. Au mai fost:

Ghelmegeanu, Dombrowski şi Urdăreanu. Voie bună şi glume.

Duminică, 31 martie

Dimineaţa, la Şcoala de ofiţeri de Geniu, serbarea ieşirei noii promoţii de sublocotenenţi din anul acesta, care poartă numele Tatii. Foarte bine reuşit, în sfârşit au învăţat cum se face. Câteva inovaţiuni: am predat săbi<i>le şefilor de promoţiune şi s-a făcut predarea drapelelor de la o promoţie la alta. Ambele ceremonii, foarte

impresionante. A urmat gustarea, la care, şeful promoţiei

1940 133

Geniului a ţinut un mic speech, foarte frumos şi mişcător, plin de avânt

ce.197, p.177> tineresc.

După-amiază, în urma propunerii Duduii, am vânat la Periş, cu un foarte frumos rezultat. Pentru mine, mare bucurie că a venit şi ea; s-a destins trăgând <cum> nu se poate mai frumos. Vremea, mult mai friguroasă, mai ales că un vântişor te pătrundea bine de tot. Rezultatul general, 59 văzute, 3 3 trase, dintre care Duduia 4; pentru mine, văzute 48, tras în zece, doborât 5.

Seara, după cină, cinema, un foarte frumos film din viaţa actorilor:

Fin de gloire, cu Jouvet, Francen şi Michel Simon în

— Luni, 1 aprilie

După splendida zi de ieri, azi am avut una de muncă, complet ocupată, <c. J98, p.178> începând de dimineaţa, în care s-au prezentat miniştrii obişnuiţi, începând cu Giurescu*, care văd că s-a pus sănătos pe treabă, având foarte bune idei în ce priveşte Propaganda. A urmat

Ghelmegeanu, cu care am. avut mai mult de lucru. Îmi raportează mersul lucrurilor şi. Îndeosebi a<l> acelora în legătură cu gardiştii. Părerea lui este că va trebui găsit momeri tul în care să se poată face o înscriere masivă a lor în

F.R.N.; după el, este soluţiunea cea mai fericită”, cealaltă, a înscrierilor individuale, cu târâita, are singurul avantaj că este o dislocare lentă a mişcării, dar are defectul de a demonetiza pe indivizi şi de a irosi astfel dinamismul care poate fi aşa de util regimului...

Ultimul ministru este llcuş, cu care discut chestia fortificaţi<i>lor.

După-amiază, audienţe, începând eu Cancicov, care mă pune în curent

ce.l.98, p.179> cu mersul Băncii de Credit; ceea ce e scandalos era sistemul anumitor granguri, politici care luau împrumuturi de milioane şi cărora ani de zile nu li se cerea restituirea sumelor împrumutate.

A urmat ministrul Portugaliei, care mi-a comunicat că anul acesta se va sărbători 4 oo de ani de la Independenţă şi că era intenţia de a se face mari festivităţi, la care trebuiau poftiţi toţi şefii familiilor

domnitoare înrudite cu dinastia portugheză, între care sunt şi eu. Din cauza evenimentelor însă, s-a renunţat la acest proiect şi. serbările se vor ţine numai cu reprezentanţii statelor şi suveranilor qari erau să fie poftiţi, în consecinţă, roagă să se trimeaţă din partea noastră o reprezentanţă, lucru ce l-am acec>eptat cu plăcere.

Urmează Neubacher 130, primarul Vienei, trimis aci cu gradul de

Iniţial scrisese: *Ghelmegeanu*, *t & iar*

Iniţial scrisese: & H «a; tăiat

JUfeUJ

134 Carol II, însemnări zilnice ministru plenipotenţiar, însărcinat cu treburile comerciale. <c. 192, p.180>

Este un austiiac plăcut, deştept şi plin de humor. Mi-a atins chestiunea că ei ar dori, pentru compleetarea cantităţii de petrol ce trebuie s-o dăm, să luăm şi de la societăţile” franco-engleze.

Am sărit în sus, răspunzând că această cerere este o lipsă de tact şi o prostie, căci pe germani nu-i interesează de unde luăm marfa, ci livrarea cantităţii contractuale; cu un surâs, a răspuns că am dreptate.

Marţi, *2”* aprilie

Dimineaţa, Hortolomei, care, între altele, îmi raportează ca tifosul exantematic a început să scază şi că am avut un mare noroc1 că, cu toată aglomeraţia de trupe din Basarabia, nu s-a răspândit mai mult. Cere, cu insisetenţă>, ce.192, p.181> anumite sporuri de credite, ca să poată înzestra mai bine spitalele.

Ultimul a fost, conform cu programul, Gafencu, Chestia principală este discursul lui Molotov. Discurs în care distruge toate iluzi<i>le şi este agresiv faţă de mulţi; între care şi Italia, ceea ce este foarte bine, căci slăbeşte

Axa. Faţă de noi a reafirmat că URSS n-a renunţat la Basarabia şi de aceea nu poate avea un pact de neagresiune cu noi, dar că această chestiune se va rezolvi pe cale paşnică. A” mai adăugat că n-a trimis un ministru la noi, din cauza afacerii Butenko, în care nu ne-am purtat ca un popor civilizai. Prima chestiune, deşi era inutil s-o spuie, era arhicunoscută, iar a doua e, pur şi simplu, o obrăznicie. îl găsesc pe Gafencu îngrijorat1”, căci consideră acest discurs ca un avertisment serios; sunt complet de acord cu el. La unii, poate, va provoca ce. 193, p.182> panică, la alţii va da un nou îndemn pentru întărirea apărării naţionale.

După-masă, cum sitarii sunt în plin „mă duc să vânez la pădurea
Băicoianu, cu Radu, Chefneux, Mihaiţă şi Dămăceanu. Rezultatul frumos, pentru 314 ore de vânătoare. Văzuţi 77, vânaţi 33; pentru mine, văzut 53, tras în 13 şi doborâţi 4; am tras prost.

Seara, după masă, am revăzut, cu Mihăiţa, un film vechi: *Hotel pentru femei*, cu Linda Damcil în rolul principal.

Miercuri, 3 aprilie

Dimineaţa, miniştrii, mai întâi, Teodorescu, care mă pune în curent cuinersul şcolilor, par satisfăcătoare, cu toate că ce.193, p! 83> nu sunt decât

* în text este: *3*.

— 1940 135

absolut la început.

Urmează Siseşti, care-mi face un raport asupra organizării muncii agricole, el pare optimist, cu tot timpul nefavorabil – azi-seară a viscolit – eu însă sunt foarte pesimist.

Urmează Tătărescu, cu care fac un tur de orizont. El prevede că vremuri destul de grele vor începe, căci, pe lângă discursul lui Molotov, este şi acţiunea Aliaţilor occidentali, care vor începe foarte puternice presiuni asupra noastră pentru întărirea blocusului lor. Mulţi se tem de acţiuni de sabotaj.

După-amiază, nimica demn de semnalat, ne culcăm devreme, căci mâne mergem la vânătoare.

Joi, 4 aprilie

La 11, ne găsim la Gherghiţa, pentru, cred ce.194, p.184> eu, cea mai frumoasă vânătoare a [l] anului, 9 puşti: Duduia, Mihăiţă, Nindi, Dr.

Skupiewski, Costache Malaxa, Radu, Chemeux şi cu mine. Vremea ideală, caldă tocmai cât trebuie, vânat berechet. Duduia şi cu Mihăiţă au tras fen» Ti. e bine, Duduia deschide tabloul împuşcând admirabil primul sitar, [primul sitar]

care a trecut ca un fulger, sus de tot. Eu, pe de altă parte, am tras ca un picior, parcă dinadins am scăpat ce-mi venea, şi nu prea mi-au venit din belşug.

Mihăiţă a avut cel mai mare noroc, ceea ce, dublat de tirul său bun, i-a adus un rezultat cât se poate de frumos. Nindi, ou nesfârşitul lui humor, a oprestit glume, dintre care amintesc una foarte bună. Un franţuz şi un neamţ discută asupra conciziunei limbii lor. Neamţul dă

un exemplu zicând că fraza următoare este cea mai concisă: „Wie de einer se der andrei: „*, la care francezul răspunde că în limba lui se zice şi mai concis: „69”.

Rezultatul vânătoarei este următorul: văzuţi 196, traşi 105; pentru mine, văzuţi 151, tras în 22, doborâţi 9, foarte slab rezultat pentru autorul acestor rânduri.

Seara, un frumos film american: *Cele patru fete ale doamnei*

Masten, cu surorile Lean.

Vineri, S aprilie

Dimineaţa, am primit, ca de obieeiu, miniştrii, începând cu Mitiţă, care este mulţumit de mersul lucrurilor de punctul de vedere financiar. El face mare opoziţiune la chestiunea tratativelor cu Germania, îndeosebi asupra

— Cum este unul aşa este şi celălalt.

Cbt. lH. Ut

136 Carol II, însemnări zilnice propunerei de a ne împrumuta aur şi devize spre a face o nouă emisiune în folosul ce! 95, p.186> lor. E o chestiune de litigiu, asupra căreia nu sunt destul de edificat spre a-mi da părerea ori lua o hotărâre.

Urmează Gigurtu şi Andrei, cu chestiuni curente. Ultimul e

Slăvescu, care pare a pune la punct lucrurile cu M… St. Major.

După-amiază, audienţe. Întâiu, Sidorovici, cu care am discutat noua organizare a Străjii. împărţirea după vârste şi detaşarea, din ce în ce mai mult, de la organizarea şcolară. Era ideea mea de la început, de care **s**-a convins şi ei.

Urmează Victor Moldovanful, Primul secretar general al F.R.N.

Tabloul ce mi-l arată este destul de trist, este ceea ce credeam eu, pe teren nimic, el promite că va pune lucrurile la punct şi, în acelaşi timp, are aerul de a avea încredere în viitor. Vor trebui aleşi oameni cari sa de capabili şi cari să reprezinte spirtul cel nou. ce.195, p.187> Şi el vede că foştii legionari pot aduce un serios aport şi pot aduce ceea ce lipseşte, îndeosebi dinamismul.

Mi-a făcut o bună impresie, este unul dintre ardelenii bine şi care a părăsit sectarismul şi spiritul strâmt care-i caracterizează, în general.

S-a întâmplat un lucru care trebuie să ne dea mult de gândit. Englejii au trimis, de câtăva vreme, remorchere şi şlepuri cari păreau suspecte, deci **s**-a făcut o percheziţie la Giurgiu şi **s**-au găsit explozibile

şi tunuri. Aceasta e o probă că sunt hotărâţi, cu toate mijloacele, să ducă lupta împotriva aprovizionărilor germane şi aceste mijloace pot să ne procure dezagremente din ce în ce mai mari.

Putem astfel să fim antrenaţi, fără voia noastră, în conflict, ceea ce este <contra> intereselor şi politicii noastre actuale. Atât ne mai lipseşte, o luptă navală pe Dunăre, în apele româneşti, oricât ce, 196, p.188> de internaţionalizat ar fi fluviul.

Într-o conversaţie, astă**-**seară, cu Urdăreanu, îmi mărturiseşte teama lui că situaţia politică internă este din ce în ce mai grea. Tătărescu, nevoind **să-**şi iee nicio responsabilitate şi continuând cu vechiul joc de a arunca toată vina pe spinarea mea.

Seara, foarte inimos film: *Elizabeth* & *Essex*, cu Bette Davis şi Errol

Flynn. Vremea **s-**a răcit.

Sâmbătă, 6 aprilie

Dimineaţa, la 12, consfătuire cu privire la incidentul cu vapoarele englezeşti la Giurgiu132, cu Tătărescu, Ghelmegeanu, Gafencu şi Urdăreanu.

S**-**a discutat prelung. Tătărescu baritonează, dar nu se hotărăşte;

IbUBUL.

1940 137

Oafeneu e timid, nevoind să supere; ce.193, p.189> Ghelmegeanu spune că trebuie luate măsuri, dar are aerul de a se scuza că e frânat de ceilalţi doi.

În tot cazul, materialul găsit va fi confiscat, iar acei **pseudo**marinari, cari de fapt sunt ofiţeri, vor fi trecuţi, cu toată politeţea, peste graniţa. Englezii, simţ**indu-**se în neregulă, n**-**au protestat.

De aci **s-**a deschis discuţia asupra sistemului de propagandă a beligeranţilor şi care produce tulburări sufleteşti interne. Eli cer să se iee măsuri drastice pentru oprirea lor; mă găsesc în faţa unor ezitări de oportunitate care nu rezolvă nimica. Voi trebui să revin.

Chestiunea este îndeosebi de gravă în ceea ce priveşte pe germani, care sunt cei mai agresivi, se slujesc de marele număr al minoritarilor cari simt în ţară. **S-**a mai pus şi chestiunea faimosului Konradi, susţinătorul legionarilor, care, zilele trecute, şi**-**a permis să critice Guvernul. **S-**a hotărât <c. 194, p.190>

să se ceară rechemarea lui.

Scara, cină şi poker la Urdăreanu, a<u> fost: Duduia, Mâhăiţă, d-na

Malaxa cu copiii, Bujoiu, Dombrowski, Rusescu cu nevasta, Claus.

Pe la miezul nopţii a început să viscolească. Ne ambarcăm în tren pentru vânătoarea de mâne, de la Drăgăneşti...

Duminică, 7 aprilie

Cu toate că suntem în primăvară, e o adevărată zi de iarnă, viscoleşte ca în decembrie. Cu toată bunăvoinţa, n-am putut vâna, încât am stat în tren, întorcândurie la Bucureşti pe la 5 d.a.

La întoarcere, lungă conversaţie cu Urdăreanu asupra situaţiei. El spune că îi e teamă că din cauza slăbiciunei celorlalţi şi fiindcă a luat foarte

<c198, p. i9 l> multă autoritate, să nu fie împins, azi de mulţi, mâne de mase, la Preşedinţia Consiliului, lucru care, în ruptul capului, zice el că nu-l vrea, nesimţi**ndu-**se capabil. De altfel, nici eu nu vreau aşa ceva, căci consider că, din toate punctele de vedere, ar fi un dezastru. În consecinţă, el consideră că ar trebui schimbat ceva în organizarea muncii, ca el să nu apară la orice clipă.

Adevărat este că nu-l lasă în pace, nimica nu se face fără ca el să fie consultat.

Tătărescu, nevoind să iee lucrurile în mână, pentru orice pârţ vin [el el şi miniştrii la ministrul Casei Regale.

Seara, cinema, un bun film: *Ultima aventură a lui Sherlok Holmes*.

ce.199, p.192> Luiii, 8 aprilie

Dimineaţa, miniştrii, mai importanţi Christu şi Ilcuş. Cu primul, tot chestiunea aranjamentelor cu Germania şi, îndeosebi, aceea a creditelor ce ni

IBLJU

, 138).; y... XTarol. – II, Ifişeminăiri zihiice;

se cer. Zice că ambele teorii se pot susţine şi că este în căutarea unor soluţiuni cât mai bune, luând în consideraţie şi nevoile politice pe care le cunoaşte foarte bine.

Ilcuş mi-a adus, după cum poruncisem, planurile fortificaţi<i>lor.

Un eveniment internaţional destul de important este hotărârea anglofraqcezilor de a mina coasta Norvegiei, spre a împiedica

transportul minereulilor suedeze în Germania. Este o întărire a blocadei, care atinge chiar dreptul, internaţional, trebuie să ne facă să ne gândim şi noi că, începând a lua măsuri aşa de drastice în Nord, să nu încearcă (sic) <t\198, p.193> acelaşi lucru, pe la noi.

Scara, cinema, un frumos film american: *Dark angels*. După cinema, vine Urdăreanu şi reia discuţia de ieri, din tren, insistând să se facă schimbări cari să-l puie mai în umbră, spre a evita **ce-**l îngrozeşte: împingerea la Preşedinţie.

Marţi, *9* aprilie.

Cumm-am deşteptat, primesc o ştire1 fantastică. Germanii au *ocupat*

Danemarca” 3, care n-a opus nicio rezistenţă, şi au atacat Norvegia, în urma minării coastei de către Aliaţi, adică o acţiune preventivă şi deci extinderea războiului în Nord Din partea Danemarcei este o lipsă completă de demnitate şi, în plus, o trădare <c199, p.194> faţă de o ţară aliată. Pripep prea bine că n-ar fi putut rezista, dar aşa să lase trecerea trupelor germane fără nicio protestare este nemaipomenit. După ştirile ce vin pe urmă, ni se confirmă că fiordul Oslo a fost atacat de forţele navale germane şi că norvegienii rezistă, considerâ**ndu-**se în stare de războiri cu nemţii. Aceştia au debarcat la

Kristiansand, Stavanger şi Trondheim” ’1, după unele ştiri ar fi ocupat chiar portul Narvik, tocmai localitatea prin care se exportează minereul suedez, originea chiar a [l conflictului. Este de neînţeles că Trondheim şi Narvâk. să fi fost ocupate, căci ei sunt tocmai regiunile minate de Aliaţi. Scuza germanilor este de a proteja aceste ţări împotriva presiunilor aliate, mulţumesc pentru astfel de protecţie.

O veche zicătoare zice: „de ce ţi-e teamă nu scapi”; n-au voit să ajute

Finlanda, tocmai de teama unei acţiuni germane. şi iată că n-a slujit la nimica, tot au fost atacaţi. Suedia a decretat mobilizarea generală.

<c. 199, p.195> Dimineaţa, miniştrii, dintre care, importanţi:

Ghelmegeanu şi Gafencu. Primul vine cu chestiunea minorităţilor, care se

În text: *ongles*.

1940 139

organizează, din ce în ce mai puternic, politiceşte, pe baza

acordului iscălit anul trecut de Călinescu, numai că nu se ţin de el. El peraiitea organizarea unor comunităţi cu scopuri culturale, religioase şi de binefacere, nicidecum politice.

Ghelmegeanu era de părere că trebuie. luate măsuri administrative la periferie, fără a atinge organizaţi<i>le centrale, **într-**alte cuvinte, paleative şi nu măsuri salutare. Am fost de o părere diametral opusa* căci ceea ce propune el lovea în celulele mici şi lua formă de şicană, pe când, dacă se denunţă, convenţia, este dezagreabil, mai ales pentru conducerea centrală şi cei mici, adică adevăraţii minoritari şuieră mult mai puţin1.

Cu Gafencu, pe lângă o discuţie generală, am atacat, din nou, chestiunea de (liurgiu, impu**nându-**i de a avea o atitudine mai ce.200, p.19 o

energică, primejdia crescând din cauza evenimentelor scandinave. Cei debarcaţi nu trebuie transportaţi la Brăila, tot port pe Dunăre, ci ia

Constanţa, de unde vor putea fi expediaţi mult mai repede şi li se rup [el

legăturile cu fluviul. Pe urmă, am atacat, din nou, şi cred. că se va executa, chestiunea. buletinelor Ixgaţi<i>lor, cari prezintă, din ce în ce, o primejdie mai mare; îndeosebi cele germane şi sovietice am indicat hotărât că trebuie suprimate.

După-amiaz, am primit,<pe> ’noul ataşat militar italian, care a fost mutat de la Moscova aci. Am avut cu el o conversaţie extrem de interesantă.

Punctul principal, ce mi l-a repetat de mai multe ori, şi cum se exprima: „Je le souligne pas avec un mots, avec deux traits”*, este că U.R.S.S. duce la noi, şi mai ales în Basarabia, o acţiune de spionaj şi de propagandă în proporţii

„Planetare”, Că primejdia cea mare este masa cea enormă a Armatei Roşii, ei pot mobiliza uşor 12.000.000 de oameni perfect armaţi. Materialul este bun, afară de Aviaţie, care este perimată. Comandamentul este slab, dar războiul cu

Finlanda a probat, în ultimele săptămâni, că este susceptibil de a se îmbunătăţi.

Că lucrurile nu sunt aşa de rele, cum zic unii, că Stalin este un şef incontestabil urmat fără şovăire de tineret.

Nimeni nu poate fi sigur de politica lui, care, cu imensa lui

inteligenţă şi completa lipsă de scrupule, o poate schimba dintr-o clipă într-alta. Rusia începe de a deveni un stat naţional şi marele merit a<l> lui Stalin este că a redat poporului un simţ patriotic, s-a adaptat vechii politici a lui Petru cel Mare şi a Caterinei. Totuşi, conducătorii nu uită niciodată scopul lor final:

bolcevizarea lumii. Colonelul va preda M. St. Major tot materialul ce l-a adus şi promite cea mai caldă şi sinceră colaborare cu Oştirea română.

„Eu o subliniez printr-un cuvânt, cu două trăsături”.

140

Carol II, însemnări zilnice

Seara, au mai venit ştiri din Nord, se confirmă cele de la prânz şi, în plus, că Oslo a fost ocupai. Se mai zice că se desfăşoară o mare luptă

<c201, p.198> navală între britanici şi germani, în condiţii foarte grele, din cauza furtunii.

Seara, cinema, un lung film de aventuri, <cu> cow-boy: *Chit Canon*, ceva mai puţin stupid decât celelalte.

Pe urmă, din nou, o lungă conversaţie cu Urdăreanu asupra aceleiaşi chestiuni. îl pisează toţi. Astăzi e Ralea, el întrevede o primejdie continuă.

Cere cu insistenţă să schimbe ceva, căci paza bună păzeşte piaza rea.

ce 202 însemnări zilnice

10 aprilie 1940 – 17 octombrie 1940

te

* vol. II A

Carol Rege

ce.203, p. I> Miercuri, 10 aprilie

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Paul Teodorescu, pe care l-am scuturat pentru lipsa lui de energie în ce priveşte executarea percheziţiilor de la Giurgiu. O cam scaldă, spunând că avea instrucţiuni de a fi extrem de legal.

I-am spus precis că nu este joacă şi că ceea ce s-a întâmplat în Norvegia trebuie să ne fie un învăţământ.

Urmează Costică Angelescu, nul ca întotdeauna. Declară că totul merge bine şi că preţurile scad, când tocmai contrariul se întâmplă. Siseşti urmează, cranând, dar, în fond, nefiind prea optimist.

Ultimul, Tătăfescu, pe care-l găsesc cam îngrijorat şi pesimist,

mai ales din cauza unei telegrame a lui Davidescu, din Moscova135. Molotov cam ridică tonul în ce priveşte incidentele de frontieră... Cam aşa a<u> început şi cu

Finlanda lucrurile, trebuie să fim cu ochii în patru. Pe urmă, l-am scuturat serios asupra guvernării, spunându-i că nu-mi trebuie energii de vorbe, ci de fapte, că azi ritmul trebuie ce.204, p.2> să fie cu totul altul, mult mai rapid şi mai prompt şi că, dacă nu se arată energic la timp, lucrurile se pot înrăutăţi cu timpul.

După-amiază, colonelul Gerstenberg, care spune că vine din partea lui GOring, rugându-mă să-i spun dacă livrările de petrol vor continua. I-am răspuns că ceea ce am iscălit executăm, chiar dacă vom avea dificultăţi. Pe

1940

141

urmă, i-am atras atenţia asupra livrărilor de armament şi, mai ales, asupra preţurilor şi asupra primejdiei sovietice. El a spus că este însărcinat a-mi spune că Germania are tot interesul ca aci să fie un Regat solid şi independent şi că influenţa lor la Moscova este precumpănitoare. Rusia este pentru ei o necesitate vitală, pe care o vor exploata, cu sau fără voia URSS.

A venit, pe urmă, Gafencu, pentru a mă pune la curent cu măsurile peţ care vrea să leiee în legătură cu Poliţia de pe Dunăre. La început, în acord cu

C.I.D.*, şi dacă nu merge cu ea, în unire cu Bulgaria şi cu Iugoslavia. îl găsesc înviorat şi mai energic.

Ştiri vin că la Narvik a fost o luptă navală” 6, în care nemţii au pierdut două crucişătoare: Blucher” şi „Karlsruhe”. ce.204, p.3> Bătălia se dă pe tot litoralul. Thierry a venit să-l anunţe că Aliaţii sunt hotărâţi de a susţine

Norvegia până la capăt.

Joi, 11 aprilie

Am fost la vânătoare, la Gherghiţa, au mai fost, în afară de mine:

Dombrowski, Radu, Dr. Skupiewski, Mocsonyi şi Chefheux, la care s-au adăugat, după-masă, Mihăiţă, Costache şi Dămăceanu. Vremea a fost cât se poate de prielnică, nu prea rece şi ceva vânt; bariera de zăpadă din munţi şi din nordul ţării ţineei sitarii pe loc, aşa încât cantitatea de vânat a fost enormă, începând cu prima bătaie, în care s-au văzut 12 şi au căzut 4. La unele goane, erau ca fazanii, atât de

mulţi se vedea<u>, **într-**una 35. Până la ora mesei s-au> împuşcat 70. Toată ziua a însemnat recordul României; eu, Mihăiţă.

Mocsonyi, Costache şi Radu ne-am bătut recordul. În total **s-**au văzut 397 de sitari şi **s-**au strâns 180 la ciorchinar, plus 8 ce.205, p.4> pierduţi. Pentru mine, 340 văzuţi, tras în 62, ridicaţi 32, pierduţi 3, deci 35.

Seara, cinema: *Cântec de leagăn*, cu Gilla şi Maria Cebotari.

Ştirile continuă a fi îngrijorătoare dinspre URSS, şi de la Belgrad pare-se că nu se putea obţine cu uşurinţă un răspuns.

Vineri, 12 aprilie

Pare-se că lupta navală de pe coastele Norvegiei a fost serioasă; după ştirile ce vin, Germania a pierdut 18 vase, iar englezii numai 4. Este un mare succes şi arată cât de hâzardat<a> a fost operaţia nemţilor de a se întinde pe un front de peste 10.00 de klm.

Rezistenţa morală a Norvegiei e foarte frumoasă, dar cea militară mult

Comisia Internaţională a Dunării.

142 Carol II, însemnări zilnice mai slabă. Un fapt care mă îngrijorează este formarea aşa numitului Guvern

Quisling", la Oslo, sub oblăduirea Germaniei. Este un joc foarte primejdios, care duce după sine dezbinări şi răzbunări, care lasă urme ce.205, p.5> adânci **într-**o ţară. Pe de altă parte, acest sistem se poate răzbuna împotriva lor.

Dimineaţa, miniştrii, după program, mai întâi, Mitiţă, care-mi expune rezultatele bugetare ale exerciţiului expirat; el se soldează, foarte îmbucurător, cu un excedent de peste 2 miliarde. Şi situaţia în curs este satisfăcătoare. I-am vorbit, ibmte serios, de chestia fabricii de pulbere, care trebuie făcut că> cu orice sacrificiu; mi-a promis că va lua chestiunea în serioasă cercetare.

Urmează Gigurtu, căruia îi atrag atenţia că cer mai multă mişcare în ce priveşte F.R.N.

Pe urmă, Andrei, cu care am avut o serioasă conversaţie politică, ca urmare a uneia pe care o avuseese ieri cu Urdăreanu şi în care i-a spus că el trebuie să iee Guvernul. El găseşte că lucrurile nu merg cum trebuie, că acţiunea Guvernului este diluata, că este o lipsă de autoritate şi o dezordine îngrijorătoare, că F.R.N. nu mişcă, căci nu primeşte un impuls de sus. Ca concluzie, el vede, in extremis, un Guvern Urdăreanu, la care i-am spus <că.

nu se poate, să şi-o scoată din cap, căci este foarte proastă pentru mine, fiind.

ce.206, p.6> întâiu de toate, prea personală şi, pe urmă, mă lipseşte de un ajutor de care am absolută nevoie, în poziţia ce o ocupă şi nu în alta.

Ultimul a fost Gafencu, cu chestiunea Dunării, în care iugoslavii ne fac dificultăţi asupra formulelor noastre, nu vor să se opuie deschis la navigarea vaselor de război, ca să fie, mi se pare, pe planul Germaniei.

După-amiaz, mai întâi, Mestrovil şi Dombfowski, pentru alegerea definitivă a [l] locului unde se va aşeza monumentul Tatii. După o îndelungată discuţie, **s**-a căzut de acord asupra actualelor colonade, de unde se poate deschide, între şoselele Kisselef şi Jianu, o foarte frumoasă perspectivă.

Pe urmă l-am primit pe ambasadorul Cădere, care a venit să primească instrucţiuni privitoare la chestiunea Dunării U8. El raportează că situaţia în Iugoslavia, fără" a fi bună, totuşi nu este aşa de rea cum o zic unii, ci nu crede **într-**o lipsă de loialitate din partea lui Paul.

Ultimul a fost Slăvescu, care este foarte fericit că Mitiţă a cedat asupra fabricii de pulbere şi că materialul polonez din Germania a ce.206, p.7>

Început să sosească în ţară.

Seara, cinema: *Steaua Nordului* (*Second Fiddle*), cu Tyrone Power şi Sonja Henie *m*.

Vin, din nou, ştiri îngrijorătoare, o telegramă de la Crutzescu, din

1940

143

Budapesta; raportează zvonul că Germania ar voi să ceară Ungariei liberă trecere a trupelor spre graniţa noastră. Aceasta este o ştire din cercurile gazetăreşti, care mi se pare adevărată, cu atât mai mult că, din cercurile lui

Clodius, sunt informat că el este foarte nemulţumit şi că ar voi să plece, neputând obţine ce doreşte... Am hotărât să întrunesc, după sfatul lui

Urdăreanu, mâne dimineaţă, o conferinţă pentru a pune la punct

această chestiune.

Urdăreanu a avut o lungă conversaţie cu Tătărescu asupra chestiunei

[chestiunei], pe care el o găseşte aşa de importantă, dar a găsit la dânsul un ecou cu totul contrar.

Sâmbătă, 13 aprilie

Vremea **s-**a stricat, cu tendinţă spre ploaie, ce.207, p.8> care, scara, se traduce prin furtună.

La 11, conferinţa hotărâtă azi-seară, cu Tătărescu, Christu şi

Urdăreanu, iar, spre a da unele informaţii, a fost chemat şi comisarul petrolului.

Gheorghe Netta. Discuţi<i>le au fost lungi şi **s-**au făcut şi refăcut calcule, ajungâ**ndu-**se la concluzia că lipseşte jumătate din cantitatea la care ne-am angajat faţă de nemţi. Intervenind în discuţii, am hotărât că cantitatea promisă trebuie pusă la dispoziţie. Nu este o chestiune economică, ci un politică, trebuie să ne onorăm iscălitura, ceea ce, în momentul de faţă, este o pavăză mai bună decât toate armamentele.

S-au> studiat şi modalităţile de a face ceva şi în privinţa cererii de credit. Christu a prezentat soluţiuni practice care vor trebui să fie impuse de

Tătărescu lui Mitiţă.

Mestrovic, încântat de locul propus pentru monument, şi-a şi depus planurile, <pe> cari le-am aprobat; a rămas la masă, cu Dombrowski.

Seara, poker, cu Duduia, Ernest, d-na Malaxa şi Dombrowski; mănos pentru mine.

Duminică, 14 aprilie

Cu toată ploaia, care a ţinut, din păcate, toată ziua, am fost la vânătoare la Periş. Participanţi: Mihăiţă, Ernest, Micescu, Săulescu.

Dombrowski, Costache Malaxa, Radu şi Chefneux. Cu toată vremea rea, rezultatul, a fost cât se poate de frumos: 300 de sitari văzuţi, vânaţi 154; pentru mine, văzut 222, tras în 49, vânaţi 30, ceea ce este o foarte frumoasă mijlocie.

Mihăiţă şi-a bătut, din nou, recordul, având 39 la ciorehinar.

Seara, <cu> Duduia la cinema: *The Lady and the Cowboy*, destul de bun film american, cu Merle Oberon şi Garry Cooper.

144 Carol II, însemnări zilnice

Luni, 15 aprilie

O zi politică foarte importantă, căci Urdăreanu, întâiu, şi eu, pe urmă, am obţinut ca Mihalache să devie consilier rega1140.

Dimineaţa, miniştrii, după obicei, începând <c20 8, p.10> cu Christu.

Am reluat discuţia de sâmbătă, dâ**ndu-**i instrucţiuni că trebuie terminat cât mai curând.

Urmează Ghelmegeanu, care-mi povesteşte rezultatul cu gardiştii din

Berlin. Principial, ei se declară de acord cu ceea ce a făcut grupul Noveanu şi aderă şi ei la Apel şi Mărturisire. Dar ei nu se vor întoarce în ţară decât după o amnistie. Pe de altă parte, **s-**a primit deja Legaţia noastră din Berlin copia unui memoriu pe care aceşti gardişti au înaintat-o autorităţilor germane şi prin care arătau că sunt singurele elemente pe care Germania poate conta în

România, fiind hitlerişti; că mişcarea de adeziune a celor din ţară este o excelentă tactică spre a putea reforma mişcarea şi întări legionarismul

Aceasta este o nouă situaţie şi care va cere o reconsiderare a întregii chestiuni, nu cred că se va mai putea adopta metoda înscrierii în masă în

F.R.N., dar tot acela propus (sic) de mine, a înscrierilor individuale şi

ce.208, p. 1 1> cu multă prudenţă.

A doua chestiune este a buletinelor, care devine, din ce în ce, mai acută, iar Tătărescu şi Gafencu tot mai ezită a lua măsuri energice.

Urmează, ca ultimul, Ilcuş, cu chestiuni curente.

După-amiază, l-am primit pe senatorul belgian Barnisch, un bun prieten al ţării. Mi-a povestit lucruri interesante din diferitele părţi ale Europei în care a călătorit în timpul din urmă. În Spania, lucrurile merg foarte rău, reîncep vechile moravuri. Belgia este, hotărât, neutră, dar, în acelaşi timp, prin acordul făcut cu Olanda, hotărâtă a se apăra mutual şi cu ajutorul Franţei, care pune la dispoziţie 30 de divizii împotriva unei agresiuni germane. Consideră că atacul german în Norvegia este începutul sfârşitului, căci nu va putea reuşi şi situaţia e prea rea în ce priveşte materi<i>le prime. El crede **într-**un plan fantastic, acela ca francejii, provocând pe linia fortificată un bombardament intens, să pricinuiască <c209, p.12> o aşa consumaţie de muniţii, încât să sece rezervele. Eu nu-i cred aşa de naivi. Crede,

hotărât, în realegerea pentru a treia oară a lui Roosevelt. Primejdia sfârşitului prematur al războiului co> vede din cauza secătuirei celor bogaţi în Anglia şi în Franţa, lucra care, poate, aceştia nu-l vor putea suporta. La un moment dat, a fost o foarte mare supărare a lui

Daladier împotriva Belgiei şi, în special, împotriva Regelui Leopold. A

ameninţat că, dacă nu se fac unele aranjamente de înainte, nu va ajuta, căci consideră că apelul ce i se va face este tardiv şi inoperant. Mi-a mai vorbit de

1940

145

Intenţia Italiei de a ataca Dalmaţia şi, poate, de a ocupa Croaţia şi Slovenia.

Ştie că Aliaţii sunt hotărâţi de a întări armata lui Weygand şi de a crea acolo, în Siria, o aviaţie puternică, care ne-ar putea fi, la orice moment, de folos. El spune că ea> făcut eforturi enorme a ne ajuta în Franţa pentru armamentul nostru şi afirmă că a reuşit.

La 7, l-am văzut pe Mihalache, ca să-l angajez <c209» p.13> şi mai mult. Atitudinea lui a fost nu se poate mai corectă. L-am primit spu**nându-**i că sunt fericit de a-l revedea în aceste noi împrejurări, cunoscând sufletul lui, devotamentul lui faţă de nune şi fiind convins că sfatul lui va fi foarte util. îl numesc, pe ziua de poimâine, consilier regal. Fără şovăire a mulţumit pentru această numire.

Pe urmă, mi-a repetat scrupulele lui, pe care le spusese lui

Urdăreanu, că aceasta nu vrea să zică că aderă la regim. I-am răspuns că cunosc «deosebirile*» între el şi mine pe acest teren, dar că vremea poate să schimbe multe. Mi-a mai spus că nu poate să-şi piarză contactul cu prietenii lui; i-am răspuns că înţeleg acest lucru, dar că noua lui demnitate îi impune o oareşicare rezervă în atitudinea sa şi că <atunci> când voi găsi că depăşeşte

— Măsura i-o voi spune. Pe urmă, mi-a cerut eliberarea lui Ma<d>gearu, la ce am replicat că se va face, dar nu ca o urmare a numirii lui, ci la prilejeul> ce-l voi găsi eu. Tot despre acest deziderat mi-a spus „că ceea ce este mai trist

ce.210, p.14> <în cazul lui este că nu-şi poate da seama de ce a fost privat de libertate. Răspunzâ**ndu-**i la aceasta, i-am spus că Madgearu este destul de deştept ca în fundul conştiinţei lui să-şi dee seama de rostul măsurii luate şi că este sănătos să înveţe să-şi mai ţie

gura, atât pentru el, cât şi pentru alţii care, în aceste vremuri foarte grele internaţionale, nu pricep care este de datoria lor, că este un avertisment şi că, la nevoie, nu ne vom opri aci.

Seara, vine ştirea, foarte îmbucurătoare, că englezii au debarcat la

Narvik şi în alte puncte ale coastei Norvegiei141.

Ca de obicei, cu Duduia şi cu Mihăiţă, cinema, am văzut un foarte frumos film cu Carele Lombard şi James StewartU1: **S-***au întâlnit şi* **s-***au iubit*

(după Made *cachother*).

Marţi, 16 aprilie

Dimineaţa, miniştrii obişnuiţi, începând cu ce.210, p.15> Hortolomei, urmând cu Ralea şi Micescu. Acesta din urmă este foarte plictisit pentru o chestie de cumpărare de moşie, în care i **s-**ar face o intrigă de către Costică

Angelescu, în care a căzut şi Andrei. După cercetarea actelor, m-am convins că are dreptate.

146 Care] 11, însemnări zilnice

Ultimul e Gafencu; care continuă să fie plictisit de atitudinea

Iugoslaviei pe chestiunea Dunării, ei tot se opun la formula noastră energică pentru a împiedica vaselor de război sau armateelor, străine să circule pe

Dunărea noastră. Spera însă ca abilitatea lui <Vespasian> Pella să aibă câştig de cauză.

După masă, l-am primit pe Grigorovici, subsecretarul de la Muncă, care a venit să-mi vorbească de Fondul Religionar al Bucovinei şi să-mi aducă, din partea [al mai multor oameni de bine, un proiect de reorganizare după vechiul sistem austriac, pe care el îl consideră ca fiind cel mai bun. Pe urmă, se plânge de mentalitatea multora în legătură cu problemele muncitoreşti, al căror exponent este Gigurtu. El este un balsam şi cuminte socialist.

<c21 l, p.16> bun român şi foarte simpatic. Tata îl iubea şi el foarte mult.

Urdăreanu vine, spre seară, să-mi propuie să primesc o delegaţie a foştilor legionari, căci, în urma conversaţiei avută (sic) cu Dr. Noveanu, teama lor este să nulie lucraţi şi exploataţi de elementele politice pentru cari au ură şi dispreţ. În cuvântul meu au încredere şi declară că sunt la dispoziţia mea şi că doresc să se înroleze sub steagul

meu. Acest gând era de mult la ei*, dar, după cum am văzut eu desfăşurarea lucrurilor, trebuie să-i primesc mult mai târziu. Că în toate acestea au un sentiment de neîncredere în Ghelmegeanu, care, zic ei, a şi început să nu se ţie de cuvânt. După o matură reflexie, am hotărât să-i primesc joi, dimineaţă.

După cină, un bun film de războiţi; *Hotel Imperial*, cu Isa Miranda.

Sunt ştiri îngrijorătoare venite de la Crutzescu, din Berlin, şi Popovici, din Viena, că Germania ar avea intenţii ofensive ce.211, p.17> împotriva noastră. Cred, personal, că este o alarmă falşă şi inutilă, căci nu văd cari le este interesul de a face-o aşa mişcare.

Miercuri, 17 aprilie

Zi de primăvară şi semn că vremea se schimbă în bine e că şi sitarii a<u> început să plece.

Dimineaţa, miniştrii, Paul Teodorescu, care este nedumerit asupra felului cum va trebui să exercite măsurile de pază pe Dunăre; nu primeşte instrucţiuni precise de la Guvern.

A urmat Tătărescu, cu care am avut o foarte lungă conversaţie asupra situaţiei, începând cu cele interne. El este hotărât să-l schimbe pe C.

Angelescii şi mi se pare că se <gândeşte> şi la Gafencu, care devine din ce în

9

Iniţial scrisese: *UitfăreamilmaX*.

ce mai slab şi zăpăcit. În cursul acestei conversaţii, a venit, pe urmă, şi

Urdăreanu. Ceea ce domină este ce.212, p.18> tot chestia Dunării. Gafencu a făcut o prostie, promiţând, cu jumătate de gură, însărcinatului de afaceri englez că cele luate de la ei li se vor înapoia; este neadmisibil, căci ele au fost confiscate din cauza unei fraude. Pe urmă, am cerut să se stabilească o linie de conduită care să fie cunoscută, căci continuu o să ne găsim în faţa unor incidente, care trebuie repede rezolvate după un plan şi nu de la caz la caz.

Am hotărât <ca> vineri să întrunesc o conferinţă spre a stabili planul general de acţiune, căci, atât pe planul politic, ca şi pe cel militar trebuie alcătuit un plan de războiţi. Pe cât se poate, trebuie studiate

ipotezele, ca să nu fim surprinşi de evenimente.

După amiază, în audienţă <D. Gusti>*, care, de la desfiinţarea

Serviciului Social şi de la plecarea lui din capul fundaţiei „Principele Carof”, a avut, multe de îndurat. Îndeosebi am vorbit de organizarea Institutului Social şi am trebuit să frânez întrucâtva planurile lui prea ambiţioase.

Seara, cina la Urdăreanu, en petit comite”, cu, Duduia, Mihăiţă.

Mocsonyi şi Stârcea. După ce.212, p.19> masă am jucat pinocolo cu Tonezi

Când boierii au plecat, cu <Duduia>* * * şi cu Ernest am făcut anumite ipoteze asupra viitoarei remanieri, unele idei foarte sănătoase ale <Duduii>* * ** le-am adoptat. Structura schimbărilor ar fi cam aceasta: ar pleca C. Angelescu.

Galencu, Nistor şi, spre marea mea părere de rău, şi Paul teodorescu; ar intra

Victor Antonescu, la Externe, Tabaeovici, la Industrie şi Comerţ, iar până la găsirea unui nou titular pentru Aer şi Marină, doi subsecretari de stat.

Jienescu, la Aer, şi Păiş, la Marină. Crutzescu, de la Berlin, ar trece la Ankara, iar în locul lui ar fi trimis Nmdi Romalo.

Joi, 18 aprilie iarăşf o zi care poate avea foarte mari urmări politice. După cum hotărâsem, după conversaţia lui Urdăreanu cu ce.213, p.20> Noveanu, az. i, la

11, am primit o delegaţie a foştilor legionari, 7 la număr: Dr. Noveanu, Ilie-Gârneaţâ143, Dr. Rudeanu, Stoicănescu, Radu MironoviciU4 şi 2 alţii. Au fost foarte emoţionaţi, dar foarte cumsecade, fără nicio nuanţă de învingători. A

* în text este loc alb.

În grup restrâns.

** Şters în text, dar se poate citi numele respectiv.

„* Şters în text, dar se poate citi numele respectiv.

Carol II, însemnări zilnice vorbit, în numele lor, Noveanu, care, dintre toţi, face cea mai bună impresie, împreună cu Rudeanu. Primi**ndu-**i, ani spus că mă bucur de a-i vedea şi că este un semn că acest tineret, care, dacă nu este de o vârstă cu mine, cel puţin este din generaţia mea şi că* idealurile noastre pentru ţară, chiar dacă în trecut au urmat căi diferite ca suflet şi ca intenţii, nădăjduiesc că, pe viitor, voi putea conta pe devotamentul lor pentru opera de reclădire a ţării.

Răspunsul fu o asigurare de devotament şi de identitate de felul de a vedea’. Mi-au centt desfiinţarea lagărelor, înmormântarea creştinească a morţilor şi amnistia.

Prima cerere este bazată pe aceea că ei, şefii, au, fost eliberaţi, pe când cei de sub ordinele lor rămân închişi. Amnistia o cer pentru ca acei <c213, p.21> cari au fost pedepsiţi să poată redeveni oameni şi să poată să-şi câştige «existenţa în mod normal; au adăugat că pricep foarte bine că au fost pricini de stat cari au dictat aceste măsuri, pricini cauzate, adesea, de neînţelegere, dar că astăzi s-au schimbat lucrurile şi că cred că se poate (sic) repara multe nedreptăţi. Că greşeala cea mai mare a trecutului a fost că continuu s-au pus interpuşi între mine şi tineret, cari au minţit într-o parte şi într-alta şi cari au pricinuit deci toate nenorocirile. Astăzi, restabilindu-se un contact direct, au nădejdea că se va menţine şi că anumite elemente (politice), care vor să profite, nu se vor mai interpune.

Am răspuns că, chiar. astăzi, voi da ordine pentru desfiinţarea lagărelor1” 5 şi înmormântarea creştinească a celor morţi; cât despre amnistie, voi cerceta cât mai părinteşte toate cazurile şi le voi rezolvi cât mai bine, spre folosul general. Dorinţa lor de a avea o legătură directă prin Urdăreanu.

ce.214, p.22> sunt de acord cu ea şi contând pe educaţia, sufletul şi spiritul lor de credinţă, cer ca ei să aducă la îndeplinire ordinele ce le voi trimite tot direct lor. S-au declarat de acord.

Impresia mea este că sunt sinceri, şi că, cu foarte puţină muncă şi bunăvoinţă, vor fi utili pentru viitor, aplicând, deviza lor: „Dumnezeu, Naţiune.

Rege”.

După-amiază, fiind obosit, am dormit. Tot astăzi am iscălit decretul prin care Victor Antonescu e numit consilier regal. Numirea lui Mihalache a făcut mare impresie…

Seara, cinema, un amuzant film american: *Când femeia zice nu*, cu

Dick Powell şi Olivia de Havilland.

Urmă: *dacă*, tăiat.

1940 149

Vineri, 19 aprilie

Dimineaţa, miniştrii: Mitiţă, Gigurtu şi Andrei, lucruri curente. Mitiţă a pregătit planul financiar pentru înzestrare.

ce.214, p.23> Ultimul a fost Slăvescu, care mi-a adus foarte îmbucurătoarea veste că cea mai mare parte din materialul polonez cumpărat de la nemţi a sosit în ţară, cu mare speranţă pentru mai mult. Şi din Franţa a

Început să mişte.

După-amiază, o foarte lungă conferinţă cu Tătărescu şi Gafencu, la care a asistat şi Urdăreanu, pentru a dezbate planul şi posibilităţile de viitor.

Trebuie să hotărâm ce avem de tăcut şi, pe urmă, aceste hotărâri să fie traduse în fapte. **S**-au studiat toate ipotezele posibile şi chiar imposibile şi am impresia că, cu toate că nu **s**-au discutat decât cele mai urgente, totuşi **s**-a făcut lucru bun. Tătărescul, foarte rezonabil, văzând lucrurile bine; Gafencu, cu idei pentru Aliaţi, Tinia generală adoptată, tot cea trasată: neutralitate absolută, respingerea cu armele în mână a oricărei agresiuni şi strângerea rândurilor

Blocului Balcanic. **S**-a discutat de la 5 până la 9 fără un sfert.

Seara, cu Duduia şi Mihăiţă, am revăzut, pentru ea, filmul: *I, homme du Niger*, cu Harry Baur şi Francen.

ce.215, p.24> Sâmbătă, 20 aprilie începe, în plin, primăvara noastră intensă, dar scurtă. Acuma abia câteva zile florile şi frunzele mijeau, azi a început în plin explozia de verdeaţă, şi ploaia care a căzut aseară va da un nou impuls agriculturii.

Situaţia internaţională, tulbure, şi se petrec anumite lucruri care dau de gândit. În Norvegia, este incontestabil că Aliaţii au debarcat pe coastă în mai multe puncte; ca întotdeauna, a început o violentă polemică de ştiri între adversari pe această temă, polemică care zăpăceşte lumea.

Un punct tulburător este Italia, şi aci nu pricep Aliaţii deloc situaţia.

Italia, se înţelege, după câştigurile şi prestigiul ce le-a [u] dobândit Germania, începe, din nou, să şantajeze **într**-un mod nemaipomenit, ameninţând Grecia şi

Iugoslavia. Pentru aceasta din urmă, situaţia internă permite orişice. Toate acestea ne pun pe noi în situaţii din ce în ce mai delicate, la care vine să se adauge ceea ce am prevăzut de la începutul conflictului care se dă pe spinarea nervilor noştri. ce.215, p.25> Altfel, nimica de însemnat

Seara, un foarte frumos film francez: *L'homme qui cherche la*

veritee, cu Raimu, Jacqueline Delubac146, Alerme şi Gabrielle Dorziat.

150

Carol II, însemnări zilnice

Duminică, 21 aprilie – Floriile

Adevărată zi de Florii, încep a răsări florile în plin, primele lalele au înflorit azi în grădină şi castanii au înverzit aproape complet; o zi de linişte, cu atât mai necesară încât noaptea nu prea am dormit.

Am stat, toţi trei – Duduia, Mihăiţă şi cu mine –, făcând mai nimica.

plimbâ**ndu-**ne prin grădină etc. E o zi caldă, termometrul arătând 23°.

Seara, ca să fac plăcere lui Mihăiţă, am poftit la cină pe Irina şi

Costache. Pe urmă, după obicei, un film pe care-l revăd cu plăcere:

L'Emigrante, cu Feuillere14 r

ce.216, p.26> Luni, 22 aprilie

De dimineaţă, la 10/4, începe treaba, deşi este Săptămâna Mare, prin continuarea conferinţei de vineri. **S-**a urmat cu studierea ipotezelor şi posibilităţilor. Concluzi<i>le nu prea sunt îmbucurătoare, căci, incontestabil, ne găsim **într-**o situaţiune destul de puţin agreabilă. Rămâne ca, în urma hotărârilor de principiu, cei în dropt să studieze problemele de punct de vedere juridic.

La 5/2, audienţele de prezentare aţi noilor consilieri regali.

Mihalache se confundă* în mulţumiri cât se poate de obsecvioase, pare nu prea mulţumit de Maniu şi, lucru amuzant, dar simptomatic, la plecare salută cu mâna ridicată. <Victor> Antonescu, marele francofil, îl găsesc cel mai violent germanofil, înclinând chiar spre Germania:

La 7, a venit părintele Nae să mă spovedească.

Marţi, 23 aprilie – Sfântul Gheorjthe

De dimineaţă, la 9, la ce.216, p.27> [la] Patriarhie, pentru împărtăşanie. Slujba proastă.

E o zi splendidă şi caldă, a răsărit în grădină primul stânjenel. Toată ziua am putut să-mi văd de treburile mele: hârtii, mărci.

Spre seară, vine, o notă de la Guvernul ungar, cerând ca poliţia

Porţilor de Fier să se facă în comun de toate statele riverane împreună, deci directă imixtiune a Germaniei, lucru pe care nu-l puterii acec>epta.

După cină, două filme, primul: *Omul cu masca de fier*, după romanul lui Alex. Dumas. Romanul a falsificat adevărul, dar filmul şi mai şi.

E nemaipomenit cum se poate stâlci istoria în aşa un hal urcat nimica să nu mai

semene cu realitatea. Al doilea a fost foarte nostima comedie *Vulpile argintii*:

Probabil a vrut să scrie: *cufundă*.

1940

151

Miercuri, 24 aprilie

Azi-seară a venit d ştire care a neliniştit. După ce toate fuseseră bine aranjate, cu consimţământul ce.217, p.28> tuturor, la Belgrad, iată că Ungaria ne uimite o notă prin care propune ca, pentru siguranţa Porţilor de Fier, să se alcătuiască o poliţie internaţională a riveranilor. Gafencu a fiert. Deci au venit *

la mine, de dimineaţă, Tătărescu şi Gafencu. Fără doar şi poate, răspunsul nostru nu poate fi decât un refuz. Dar întrebarea este ce poate fi dedesubt?

Gafencu vede ca mine, îi e teamă de o manevră germană. Impresia mea este că este la mijloc şi un Csâkysm, adică una din acţiunile acele nesăbuite ale lui

Csâky, care oricând poate încerca să fie pe placul germanilor. Nu cred că

Germania are vreun interes de a provoca direct nelinişte aci, mai ales după conversaţia lui Pella cu Martins, care s-a declarat mulţumit cu cele hotărâte.

Am liniştit pe miniştrii mei, care erau foarte agitaţi.

Înainte mai primisem, mai întâi, pe secretarul general şi primii secretari ai F.R.N., cu care am discutat bunul mers al lucrurilor. Am găsit, mai ales la Bujoiu, o mentalitate foarte rezonabilă şi idei sănătoase.

Pe urmă, Ghelmegeanu, care este îngrijorat ce.217, p.29> i e manifestaţiunile legionarilor, cari au tendinţa de a se regrupa, cu ideologia! o”.

Trebuie frânaţi şi, în acelaşi timp, continuat cu destinderea şi să se dec o amnistie.

După-masă, am lucrat la mărci, iar seara am văzut filmul:

Cocoţatul de la Notre Dame, cu Charles Laughton. Mi-a plăcut mai mult decât prima dată.

Joi, 25 aprilie

Pregătiri febrile pentru plecare, ultimele decrete de iscălit, între care şi acelea cu amnistia pentru gardişti. Să dee Domnul să fie bine şi să nu dee prea mult nas la purtarea lor nesinceră. Mi-e cam teamă, îmi dă un oareşicare sentiment de nelinişte, dar Urdăreanu, în care am încredere, crede că va fi bine.

După-amiază, m-am dus la Elizabeta, să-i duc urările mele şi darul meu de Paşti. Am stat niţel de vorbă, mi-a făcut impresie de a fi cam abătută din cauza sănătăţii, spu**nându**-mi că nimeni nu se poate închipui ce îngrozitor este ce.218, p.30> „să-ţi duci trupul după tine”.

Seara, la 22, plecarea spre Reghin, cu: Duduia, Mihăiţă, Ernest.

Costache Malaxa, Pastia, Părintele Nae Popescu, Radu şi căpitanul Plesnilă.

152

Carol II, însemnări zilnice

Vineri, 26 aprilie – Vinerea Mare

Sosim, pe o vreme splendidă, la Reghin, de unde plecăm de îndată la

Lăpuşna. Vremea e ideală şi îndeosebi acei care nu cunosc aceste locuri sunt încântaţi de frumuseţea lor. Vegetaţia e însă ceva mai înapoiată pe feţele de miazănoapte, pe vârfuri şi în unele locuri mai întunecate ale văilor mai e zăpadă.

După-masă, încercăm noile arme; toţi, afară de Plesnilă, am tras ca nişte ciubote.

Seara, Prohodul, foarte frumos slujit de părintele Nae în delicioasa bisericuţă de lemn.

ce, 218, p.31> Sâmbătă, 27 aprilie

Vremea tot frumoasă, cu toată ploaia de după-masă, şi seara.

Dimineaţa am încercat să ies la pescuit, apele sunt prea mari şi rezultatul a fost nul. După-masă, linişte absolută, am jucat table eu Urdăreanu. Voie bună la toţi. Duduia, deşi nu se simte prea bine, e foarte mulţumită; Mihăiţă, foarte bine şi extrem de atentă] cu ea.

Din lume, veşti foarte vagi, se pare că acţiunea Aliaţilor în Norvegia stă pe loc, începe să-mi fie teamă că nu prea este un suc<e>es.

Slujba învierei, foarte frumoasă în acest cadru de evlavie şi de

misticism care-ţi merge drept la suflet, Pentru prima dată am asistat la o slujbă în care toţi credincioşii cântă împreună cu preotul „Cristos a înviat"; Părintele zice că aşa este corect.

ce.219, p.32> Duminică, 28 aprilie – Paşti

Vremea s-a răcorit, plouă de mai multe ori pe zi şi seara este o furtună de vară, cu trăsnete şi ropote de ploaie. Linişte completă, fiecare face ce vrea; eu citesc.

Zi fericită, iară istorie.

Luni, 29 aprilie

Vremea e mai urâtă, bate un vânt foarte puternic, încât chiar în casă este frig. Ocupaţii nu prea sunt, stăm de vorbă şi jucăm table. Societatea este foarte plăcută. Părintele Nae este un tovarăş agreabil şi instruit, cu el se poate avea conversaţii cât se poate de interesante. Pastia148 şi Plesnilă, oameni foarte liniştiţi şi de foarte agreabilă companie.

Din lume nu prea sunt ştiri, în ţară linişte.

1940 153

ce.219, p.33> Marţi, 30 aprilie

Azi trebuia să mă duc la cocoşi, dar vremea fiind neplăcută, plouând chiar, am renunţat şi am rămas acasă. Duduia pare foarte mulţumită şi asta este o mulţumire pentru mine.

Linişte şi repaus, iată programul, acesta a şi fost rostul venirii noastre aci.

Miercuri, 1 mai >

Vai cum fuge vremea, iată că ne îndreptăm spre jumătatea anului.

Azi-seară, popa Nae <şipa luat rămas bun de la noi, întorcându-se la Bucureşti. Vremea se menţine tot îndoielnică, dar totuşi mă hotărăsc să merg la cocoşi.

Ştiri proaste din Norvegia, Aliaţii n-au putut rezista şi s-a hotărât a evacua Trondheim şi Nasmos; încă un eşec, prost, prost, prost:

ce.220, p.34> Pe la 4, plec, cu Bibi Popescu şi Radu, pe Sebeş pentru prima mea vânătoare de cocoşi. Vremea s-a îmbunătăţii, e soare, dar totuşi rămâne răcoare* şi după apusul soarelui se face frig. E o nouă experienţă pentru mine şi mărturisesc că mi-a plăcut. Ne-am aşezat într-un adăpost de crăci şi am aşteptat, fără rezultat, până s-a întunecat. Foarte interesant era cum, de jur-împrejur, se auzea cum se

bat şi, cu un zgomot foarte tare, treceau din pom în pom.

Ajuns la cabană, Radu mă întâmpină spunând că la câteva sute de metri este un cocoş în vârful unui brad. Mă îndrept înspre acolo şi, de fapt pe o cracă din vârful bradului, profilâ**ndu-**se pe cerul luminat de luna ce răsare, văd victima aşa cum se vede în vechile tablouri vânătoreşti.

Închipuisem că acele poze sunt imaginare, izvorâte din visul unui vânător fantast, dar cu ochii mei am văzut că aşa e şi m-întreb cum o pasăre aşa de enormă, cum este cocoşul de munte, cântărind vreo 5 klg., poate fi susţinut<a> de o crenguliţă aşa de subţire de molift. L-am apropiat la vreo 30

de metri, am tras, ce.220, p.35> l-am văzut căzând, dar n-a putut fi găsit.

Noaptea, la cabană, fără somn.

Joi, 2 mai

Ieşit la 3/2, ne îndreptăm către un alt adăpost, tocmai înainte de a se face lumina de zi. Aci, la munte, se luminează cu mult înainte de răsăritul soarelui. Se aud mulţi cocoşi cari se bat, şâşâind în felul lor caracteristic. Pe la 4 /2, apare primul şi este vizibil printre pietre la 40 de metri, trag şi cade. Pe

Iniţial scrisese: /Wg, tăiat.

154 Carol II, însemnări zilnice cât se luminează, cu atât acest spectacol al naturii şi al acestor păsări devine mai pasionmit. Din toate pâiţile se aud, am putut localiza vreo 13 cocoşi şi cam atâtea găini.

În faţa mea, pe un larice, unul îşi termină somnul, iar când soarele a răsărit, scoboară şi-l văd, pe la vreo 150 de paşi, cum îşi face parada dragostei în faţa a 3 găini instalate pe pom. În partea cealaltă, în vârful unui brad, altul, pe care-l trag cu glontele la <t\221, p.36> 150 metri. **S-**a făcut de-a binelea zi şi pornesc, pe jos, pe acest teren pietros, să-mi mai încerc norocul. Mai trag într-unul, lot aşezat **într-**un brad, vreo 5 focuri, fără rezultat, îl urmăresc până pe un alt brad, dar tot îmi scapă, au o vitalitate formidabilă. Ajuns la o depresiune între stânci, deodată zboară vreo 5 cocoşi şi câteva găini, unul singur rămâne, crezâ**ndu-**se mai în siguranţă printre pietre. Norocul meu, îl dobor; am mai mers ceva, căutând în zadar <pe> acela care fusese rănit, şi pe urmă iau drumul spre casă.

Întors la Lăpuşna, după ce stau de vorbă cu Duduia, povesti**ndu-**i întâmplările, mă culc oleacă şi dorm tun.

După-masă, cu Duduia, mergem pe un stand de pe dealul Gâtei, să vedem dacă n-o să apară vreun ţap sau aşa ceva. N-au fost decât ciocănitori, care făceau un zgomot de mitraliere, şi, foarte nostim, o pereche de iepuri ce se goneau în poiană.

ce.221, p.37> Vineri, 3 mai

După o noapte în care am dormit tun, m-am sculat complet odihnit.

De dimineaţă am fost la pescuit, cu un foarte frumos rezultat. Am prins trei păstrăvi dintre care unul de 860 gr., pare-se al treilea după mărime vânat aci.

Şi Duduia şi-a încercat norocul, dar fără rezultat. Scara, au plecat: la cocoşi

Mihăiţă şi Costache, pe Sebeş, iar Plesnilă, pe Meşleniţa.

Sâmbătă, 4 mai

Toţi vânătorii s-au întors cu suc<e>es, fiecare trăgând câte un cocoş, sunt încântaţi.

Azi-scară, a sosit aci Stavăr, cu care, azi, facem inspecţie să vedem ce mai e de îmbunătăţit. Vremea s-a răcorii foarte mult. Din" lume, ştiri că atitudinea Italiei începe a fi mai dubioasă şi îngrijorătoare.

Seara, se duce şi Radu la cocoşi.

ce.222, p.38> Duminică, 5 mai

Ultima zi la Lăpuşna, parcă şi vremii îi pare rău, plouă şi e frig.

1940

155

Prima dată, afară de cele câteva zile ale Crăciunului trecut, e prima vacanţă de repaus ce armavut-o de zece ani, fără griji şi iară obligaţiuni, deci complet plăcută. De altfel, toată atmosfera a fost cât se poate de plăcută, voie bună generală, afară de Urdărcanu, care suferind de insomnii, n-a putut profita cum trebuie de această vacanţă. Cea mai încântată a fost Duduia, care ne-a spus că a fost prima ci odihnă adevărată, într-adevăr aci s-a simţit bine. Mihăiţă a fost foarte gentil, mai ales pentru Duduia, faţă de care a fost plin de atenţii.

La 9, seara, ne-am îmbarcat la Reghin şi la 11 am pornit spre vâltoarea şi grijile Bucureştiului.

Luni, 6 mai

Debarcat la gara Băneasa, unde toţi ce.222, p.39> miniştrii mă primesc. Tătărescuâmi raportează că a fost linişte în ţară şi că s-a

activat mult, în această vacanţă, cu privire la F.R.N. Singura grijă este Italia, care nelinişteşte prin atitudinea ci neclară şi deschis duşmănoasă faţa de Aliaţi.

La 6, seara, vine lleuş, cu listele de decoraţii pentru promoţia C.

Revizuirea m-a ţinut mai bine de 3 ceasuri, căci se vârâseeră>, după obiceiul nostru, în această promoţie şi o grămadă de ofiţeri de la Minister, ceea ce nu era în spiritul creării promoţiei.

Seara, un destul de stupid film: *Zenobia*, cu Bran (Oliver Hardy) şi noul său tovarăş, Stan.

Marţi, 7 mai

Dimineaţa, miniştrii, începând cu lleuş, cu care am stabilit definitiv că înaintările se vor face pe ziua de 8 iunie. Pe urmă, i-am atras foarte serios atenţia asupra lipsei de instrucţie de detaliu, arătâ**ndu-**i cazuri concrete ce mi-au venit ce.223, p.40> la cunoştinţă; mi-a răspuns că le cunoaşte şi el şi că va lua măsuri.

Urmează Gafencu, care pare, de astă dată, mai mulţumit asupra situaţiei internaţionale faţă de ţară. Lucru foarte îmbucurător, Thierry, cât şi

Hoare, întorşi din străinătate, asigură că guvernele lor sunt foarte pricepătoare ale situaţiei noastre şi că **s-**au convins că nici ei n-au interes să ne împingă în acţiune. Chiar şi pe chestiunea redeverenţelor de petrol au fost cuminţi.

Punctul însă care rămâne negru este Italia. Un mare punct de întrebare se pune asupra atitudinii ei; de câteva zile mişună zvonuri şi informaţii, dintre care unele* sunt destul de îngrijorătoare. Ceva precis nu se

* în text este: *unii*.

 poate şti. Faptul că englezii şi-au concentrat flota la Alexandria pare a fi pus o oareşicare surdină tonului macaronadelor. Pe de altă parte, acţiunea comună a

Casei de Savoia şi a Papei pare a frâna, întrucâtva, acţiunile războinice ale lui

Mussolini. Mulţi cred <că, e un bluff. E şi impresia mea.

Prin**tr-**un raport de la Peila, a venit confirmarea că părerea mea asupra notei Ungariei, relativă la ce.223, p.41> [la] poliţia riveranilor la Porţile de

Fier, nu e decât o iniţiativa a lui Csâky, luată fără cererea

Germaniei şi iară consimţământul Guvernului ungar, cu scopul de a ne plictisi pe noi şi de a produce divergenţe cu Iugoslavia. Manevra a dat complet greş, căci am Fost cu băgare de seamă!

Ultimul a fost Tătărescu, cu care, în special, am discutat chestiunea internă şi îngrijorările economice. În legătură cu asta, am vorbit şi de ipoteza remanierii care vrea s-o facă. A rămas stabilit că pleacă din-Guvern: Gafencu.

C. Angelescu, Paul Teodorescu, Nistor şi Micescu. Vor fi înlocuiţi cu V.

Antonescu, <Ştefan> Ciobanu (academicianul basarabean) 1S0, Bentoiu, doi subsecretari sub interimatul lui Ilcuş, în persoanele lui Jienescu, la Aer, şi Păiş, la Marină. Pentru Economia Naţională chestiunea e mai grea, Tătărescu insistă asupra lui Cancicov; fără a m-opune, îi atrag atenţia că sănătatea lui este şubredă. Mai vrea să schimbe şi pe unii subsecretari de stat, între care să-l aducă pe Cretzeanu la Afacerile ce.224, p.42> Străine. Gafencu ar urma să meargă la Ankara şi ar dori pe Micescu la Berlin. Pe urmă se vorbeşte de felul cum înţelege să puie piciorul în prag şi să facă ca miniştrii să asculte de el.

Numai s-o facă!

După-amiază, protocolul cu propunerile de decoraţii, de astă dată mult mai bine întocmit [el. Am avut prea puţine modificări de făcut.

Pe la 7, Urdăreanu, primind pe legionarii cari s-au> întors din

Berlin, a deschis telespeakereul>, aşa încât am putut asculta mare parte din conversaţie. Ceea ce este interesant în această convorbire e că aceşti dobitoci de peste graniţă au pus condiţia pentru raliere ca să ne ataşăm politiceşte de

Germania. Pe urmă, discuţia a urmat pe chestiunea încadrării lor în Front. Ei sunt de părere că aportul lor nu poate fi interesant, decât dacă se face în masă, aşa încât să nu-şi piardă puterea de idealism şi dinamismul necesar renovării.

Au, teoretic, dreptate, dar câtă primejdie nu s-ar fi ascunzând sub acest plan.

ce.224, p.43> Cum merg la cină, primesc ştiri îngrijorătoare asupra atitudinii Germaniei. Toată ziua, posturile Reichului au radiodifuzat că la ei ar fi îngrijorări asupra acţiunii Aliaţilor în Balcani şi că trebuie să se pregătească ca să reacţioneze în orice moment.

Pe urmă, ministrul Elveţiei, <René> de Weck 1SI, s-a prezentat lui

Gafencu, ca să-i spuie că a fost însărcinat de Guvernul său să ne meunoştinţeze că a aflat, din sursă diplomatică, că Germania, într-un timp foarte scurt, va întreprinde o agresiune asupra noastră. La aceasta a venit să se adauge că Fabricius a venit şi el şi a spus lui Gafencu că Germania ar dori să clarifice atitudinea noastră. I s-au dat toate lămuririle liniştitoare. Aceasta a căzut ca o bombă îngrijorătoare.

După cină, un foarte frumos film de înaltă morală ostăşească: *Cei patrii cavaleri* (*Fourfeatiurs*). Este un film englezesc.

ce.225, p.44> Miercuri, 8 mai

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Teodorescu, care, probabil pentru ultima dată, mă va pune în curent cu lucrările ministerului. Vorbim îndeosebi despre Apărarea Contra Aeriană, la care sunt încă mari lipsuri, mai ales în ce priveşte tunurile de 75; s-au cerut oferte în U.S.A.

Urmează <C> Angelescu, tot aşa de inconştient ca întotdeauna, însă recunoscând că sunt mari dificultăţi. El persistă a zice că preţurile se stăpânesc, cu care ştiu contrariul…

Ultimul este Siseşti, care are încredere în campania de lucru şi care-mi declară că s-au luat toate măsurile pentru însămânţări. Tot ce va rămâne pentru epoca întârziată se va semăna cu mei. Va trebui o oareşicare educaţie a poporului pentru această nouă hrană, la care nu este obişnuit. Pe vremuri, înainte de introducerea porumbului, a fost <hrana> cea de bază a românului.

După-masă, afară de o telegramă de la Crutzescu, care spune că profesorului Caracostea i s-a recomandat să nu-şi mai ţie conferinţele

ce.225, p.45> în Germania şi să se întoarcă, cât mai repede, în ţară. După ştirile de ieri, aceasta are un caracter oareşicum îngrijorător.

Seara, cinema, un foarte bun film german: *Regele valţului* (sic), asupra vieţii familiei Johann Strauss.

Joi, 9 mai

Dimineaţa, l-am văzut pe Tătărescu, spre a pune la punct toată chestiunea remanierii. Au rămas stabilite deci schimbările aşa cum au fost hotărâte. La subsecretari de stat, mici schimbări, la Aer,

Diculescu152, în locul lui Jienescu; Cretzeanu la Externe; Sibiceanu la Culte, iar la Armată, C.

Niculescu *lă3*. Ca timp şi spaţiu, rămâne ca sâmbătă să mi se prezinte demisiunea Guvernului, iar seara să se depuie jurământul. Eu am insistat asupra acestui procedeu, căci nu este momentul de a se arăta ezitări şi de a lăsa

158

Carol 11, însemnări zilnice o prea mare carenţă de autoritate.

ce.226, p.46> Seara, masa la Ernest, cu: Duduia, Mihăiţă, Emanuel de La Rochefaucault, Mocsonyi, Rusescu şi nevastă-sa.

Vineri, 10 mai

Cu toate că e sărbătoare naţională şi ar trebui să fie o zi de bucurie, evenimentele de azi au întins peste tot un val de îngrijorare şi de indignare. La

9, îmi telefonează Urdăreanu că azi-noapte, la 3, Olanda, Belgia şi

Luxemburgul au fost atacate de germanilM.

Până la ora parăzii, adică 11, mai vin ştiri că acţiunea aeriană este foarte vie şi că aerodromurile din Bruxelles, Lyon, chiar Ponloise, din raionul

Parisului, au fost bombardate şi că, în toată Olanda şi Belgia, au fost lansate trupe cu paraşutele, cari atacă aerodromurile.

După ştirile din zilele trecute, pă Balcanii erau primejduiţi, această agresiune a căzut ca un trăsnet şi toată lumea e aiurită.

Parada, după program, a avut loc în Piaţa ce.226, p.47> Palatului, începând cu revista şi, pe urmă, cu defilarea. Foarte bine, trupele **s**-au prezentat admirabil, **s**-au arătat ceva motorizate şi noile tunuri antitank. Mult avânt şi preciziune, deşi redusă, parada a făcut o foarte bună impresie. Dar mie tot nu-mi plac parăzile în oraş, pe câmp este cu totul altceva.

Am mai avut o supărare, cauzată de Gafencu; tocmai el, care este pentru Aliaţi, a avut inspiraţia de a cere ca trupele să nu defileze cu marşurile lor obişnuite, care ar fi engleze ori franceze, ca să nu supere susceptibilitatea germanilor; rezultatul este că **s**-au cântat numai cele germane; a fost o prostie şi i-am spus-o

A urmat masa tradiţională, la care a luat parte şi Elizabeta. Am vorbit, între alţii, cu Argeşeanu, care este convins că noi nu vom fi atacaţi şi că nemţii vor câştiga războiul.

Zilele trecute, Ilcuş îmi spunea că este convins că nu vom putea scăpa şi că în orice moment vom putea fi atacaţi. Văd la Ţenescu cam acelaşi spirit, el a început să iee măsuri de a ce.227, p.48> forma, cu Jandarmeria, în unire cu Gărzile Naţionale, unităţi care să fie chemate a se apăra împotriva eventualelor atacuri de paraşutişti. În tot cazul, ceea ce este foarte important este să sporim, cât mai repede, A.C.A. şi să întărim cât se poate Aviaţia. La

A.C.A. **s-**a făcut un efort colosal, pe care foarte puţină lume <în vede şi <în

pricepe. În afară de materialul, destul de numeros ce ne vine, este şi pregătirea

În ambele cazuri, în text, în locul lui *îl* este *o*.

1940

159

personalului, care a cerut o muncă colosală.

După**-**masă, i**-**am chemat pe Tătărescu şi Urdăreanu, ca să discutăm, din nou, oportunitatea schimbărilor în Guvern, ce voiam a le face mâne. E

vorba îndeosebi de V. Antonescu. Cu toate că, în realitate, este mult mai germanofil decât Gafencu, el şi**-**a tăcut falsa reputaţie de a fi un pion al

Aliaţilor. În acest moment cred că orice se poate interpreta ca o provocare de către nemţi trebuie evitat, e mai prudent să renunţăm la el. Tălărescu îl apără foarte cald, iar eu expun teoria că, după cele întâmplate azi, orice ai face nu poţi să mulţumeşti pe germani şi, dacă intră în planul lor de a ne ataca, o vor face ce.227, p.49> oricât de prudenţi şi chiar supuşi am fi noi.

A <rămas> ca Urdăreanu să facă un sondaj. Iii a fost negativ, aşa încât a rămas că totul se va petrece mâne, după program, minus V. Antonescu.

Norocul lui Gafencu. care rămâne pe loc şi scapă de Ankara, unde nu voia să meargă.

La 8, retragerea cu torţe, normală, dar fără entuziasm popular, se simte presiunea. Publicul este foarte îngrijorat, mai ales după ştirile din

Norvegia, despre numărul foarte mare (mult exagerat prin prisma cafenelei)

al nemţilor ce sunt în ţară.

Ne-a sosit. transmis<a> prin Radio, nota <pe> care Germania a trimes-o a/. i-noapte Olandei şi Belgiei, prin care le spune că va* intra în ţara kw spre a le apăra neutralitatea. Mste cel mai colosal monument de falsitate şi de ipocrizie, ceva di/gustător. **care-**ţi face greaţă. Concepţia aceasta germană, a neutralităţii, prin care nu ţi se permite nicio măsură de apărare, prin care orice vorbă din stradă este interpretată ca un act ostil, este cea mai <mare>

monstruozitate a vremurilor, jal-ţi!

ce.228, p.50> „*Guvernul Reichului este, de multă vreme, informat asupra scopului principal al politicii de război afif Angliei şi a/l] Franjei.*

El consistă în extinderea nkboiuliii la alte (ivi, abuzând de popoare, pentru a face din ele trupe auxiliare în solda Angliei şi a Franpi. Ultima tentativă în acest sens a fost planul de a ocupa Scandinavia, cu ajutorul Notvegiei, pentru a stabili un nou front împotriva (Germaniei. Numai grafie intervenţiei de ultimă oră din partea Germaniei, această intenţie a fost. distrusă.

Germania a adus înaintea opiniei mondiale proba documentară a faptelor în momentul în care acţiunea anglo-franceză a eşuat.

Anglia şi Franţa au reluat în altă direcţie politica lor de extindere a războiului. Astfel, în timp ce retragerea trupelor engleze din Noivegia lua în text este: *vor.*

16 (Ţ, Carol II, însemnări zilnice *farma unei fugi, primul ministru englez a declarat că, în urma situatei modificate din Scandinavia, Anglia era în măsură de a deplasa spre*

Mediterană presiunea flotei sale, unităţi engleze şi franceze fiind deja în drum spre Alexandria. Mediteerana> devenea deci, în momentul de faţă centrul propagandei de război anglo-franceze. Ea trebuia, pe de o parte, să ascundă înaintea propriilor popoare şi înaintea lumii, înfrângerea din

Scandinavia şi, pe de altă parte, să trezească, astfel, aparenţele că de acum înainte Balcanii deveneau viitorul teatru de războia împotriva Germaniei.

În realitate, totuşi, această deplasare aparentă a politicii de război franceze şi engleze spre *Mediterana servea un scop cu totul diferit. Ea nu era decât o manevră de stil mare, pentru a distrage atenţia şi pentru a înşela*

Germania asupra veritabilei direcţiuni a [l] viitorului atac anglo-francez.

Într-adevăr, aşa după cum Guvernul german o ştie de multă vreme, veritabilul scop al Angliei şi al Franţei este atacul cu îngrijire pregătit, şi acum, în preajmă de a fi realizat, spre vestul Germaniei, în regiunea Ruhr, trecând prin teritoriul belgian şi olandez. Germania a recunoscut şi a respectat integritatea Belgiei şi a Olandei, cu condiţiunea, ce.229, p.52>

normală ca aceste ţări, în caz de războiu' între Germania, pe de o parte, şi

Anglia şi Franţa, pe de altă să păstreze neutralitatea cea mai strictă. Belgia şi Olanda n-au îndeplinit această condiţie. Ele au încercat, desigur până în prezent, să păstreze aparenţele neutralităţii. Ambele ţări au favorizat, **într-**un fel parţial, pe adversarii de războiu' ai Germaniei, acordând ajutor intenţii<i>lior lor. Pe baza documentelor prezente şi, mai ales, a rapoartelor aci anexate ale Ministerului german de Interne, din 29 martie 1940, ca şi cele ale Comandamentului Suprem al Armatei, din 4 maiu, Guvernul german constată cele ce urmează:

1. De când a izbucnit războiul, presa belgiană şi presa olandeză au depăşit, în declaraţi a>le lor ostile faţade Germania, chiar ziarele engleze şi franceze. Această atitudine nu este, până astăzi, modificată în ciuda demersurilor constante ale Germaniei; în plus, personalităţile diriguitoare din viaţa publică a ambelor ţări au exprimat, **într-**un ce.229, p.53> fel din ce în ce mai acec>entuat în ultimele luni, că locul Belgiei şi al Olandei era alături de Anglia şi de Franţa.

Multe alte incidenţe din viaţa politică şi de afaceri din Belgia şi
Olanda au subliniat această tendinţă şi mai mult.

2. Olanda şi Belgia, violând, în felul acesta, cele mai simple datorii ale neutralităţi, au dat mână de ajutor tentativelor «Secret-Service-ului»

englez, în scopul de a face să izbucnească o revoluţie în Germania.

Organizaţia alcătuită din «Secret-Service» pe pământul Belgiei şi al

Olandei se bucura de-cel mai larg sprijin din partea cercurilor belgiene şi chiar a cercurilor celor mai înalte ale personalului şi funcţionarilor din

Statul Major General.

Ea n-avea alt scop decât să facă să dispară pe Führer şi Guvernul german, prin toate mijloacele, şi să instituie în Germania un Guvern dispus să ducă la dizolvarea Reiclului şi la acec>eplarea formării unui

stat german federativ şi neputincios.

ce.230, p.54> 3. Măsurile luate de Guvernul Regal al Belgiei şi de

Guvernul Regal al Olandei în domeniul militar vorbesc şi mai clar. Ele fac dovada neîndoielnică a adevăratelor intenţiuni ale politicei belgiene, precum şi ale politicei Guvernului Regal al Olandei. Ele sunt în marcat contrast cu toate declara (că>le făcute de Guvernul belgian şi de Guvernul olandez, că ele se vor opune, cu toată puterea (din orice parte ar veni), de a întrebuinţa teritoriul suveranităţii lor pentru trecerea de trupe pentru baze de operaţii terestre, marine ori aeriene.

4. Belgia a fortificat exclusiv frontiera sa de Răsărit împotriva

Germaniei, neconstruind, în schimb, nicio fortificaţie la frontiera franceză

Demersuri urgente şi repetate din partea Germaniei au adus, de fiecare dată asigurai din partea Guvernului Regal al Belgiei case va pune capăt la o asemenea stare de lucruri îndreptată numai în contra Germaniei. Totuşi, în mod practic, nimic nu s-a făcut şi toate promisiunile date în ce.230, p.55>

această privinţă n-au fost împlinite.

Dimpotrivă, Belgia a lucrat, până în ultimul timp, exclusiv şi fără încetare la foiiificafi<i >le îndreptate împotriva Germaniei, pe când frontierele ºC<e>identale rămâneau deschise duşmanilor Germaniei.

5, Litoralul Olandei este, de asemenea, pentru forţele aeriene engleze o poartă deschisă şi neapărată invdziunei. Guvernul german n-a încetat să furnizeze Guvernului. Regal al Olandei, prin comunicări constante, proba violaţii neutralităţii olandeze de către aviaţia engleză De la începutul războiului, aviatorii englezi, venind din Olanda, au făcut, aproape în fiecare zi, deasupra teritoriului german zboruri constante, într-un mod indiscutabil şi în toate detali<i>le. S-au semnalat 127 de asemenea survoluri englezeşti şi au fost notificate Guvernului Regal al Olandei.

În realitate, numărul lor este mult mai mare, reprezentând un multiplu al cazurilor notificate.

< & 231, p.56> Celelalte survoluri nu lasă nicio îndoială că era, de asemenea, vorba de avioane englezeşti. Marele lor număr şi faptul că

162 Carol II, însemnări zilnice

Guvernul Regal olandez n-a luat nicio măsură eficace pentru a le împiedica dovedesc net că armata engleză a aerului a utilizat, sistematic, cu toleranţa

Guvernului Regal olandez, teritoriul Olandei „ca *punct de plecare a opera (i<i lor sale* împotriva *Germaniei.*

6. *O dovadă şi mai evidentă a sentimentelor reale ale Belgiei şi ale*

Olandei rezultă din faptul concentrării strategice a tuturor forţelor belgiene şi olandeze dirijate numai împotriva (Germaniei.

Pe când, la începutul lui septembrie 1939, Belgia şi Olanda îşi repartizează trupele **într-***un fel aproape egal de-a lungul frontierelor, câtva timp mai târziu, paralel cu colaborarea, din ce în ce mai adâncă, stabilită între statele majore belgiene, olandeze* şi *cele ale Angliei şi Franţei, frontierele ºC < e identaie ale acestor ţări au fost* complet *degarnisite de trupe, ansamblul forţelor helgo-olandeze fiind concentrat la frontiera*

ce.231, p.57> *răsăriteană a celor două ţări cari fac front Germaniei*.

7. *Această concentrare de forţe belgiene şi olandeze la graniţa*

Germaniei **s-***a efectuat* **într-***un moment în care Germania nu concentrase niciun element în faţa Belgiei şi Olandei, pe când Anglia şi Franţa adunaseră, dimpotrivă, o puternică armată de ofensivă motorizată la frontiera franco-belgiană. Aceasta înseamnă că,* **într-***un moment în care neutralitatea lor părea din ce în ce mai ameninţată ta vest de atitudinea*

Angliei şi a Franţei, ca şi concentriirea trupelor de atac anglo-franceze.

Belgia şi Olanda, care ar fi avut, în consecinţă, toate motivele să-şi întărească securitatea, şi-au retras trupele de la frontierei le> oceoadentale ameninţate, pentru a le azvârli la frontierele orientale complet libere de trupe germane.

Numai în acest moment. Germania a luat măsuri de răspuns, aducând, la rândul ei, trupe la frontierele helgo-olandeze. Prin măsurile lor, subite şi contrarii oricâivi principiu militar, ce.232, p.58> *statele majore helgo-olandeze au arătat veritabila lor stare, de spirit. Dar, felul lor de a lucra devine comprehensibil, ştii***ndu-***se că aceste măsuri au fost luate în cel mai strâns acord prealabil cu Statul Major anglo-francez, trupele belgiene şi olandeze neconsiderâ***ndu-***se decât avangarda de atac anglo-franceză*.

8. *Documentele pe care Guvernul german le are la dispoziţie dovedesc că pregătirile Angliei şi ale Franţei pe teritoriul belgian şi olandez, în vederea atacului împotriva Germaniei, sunt foarte înaintate*.

Astfel, de la un timp încoace, au fost măturate, în secret, la frontiera belgiană din partea

Franţei, toate obstacolele susceptibile de a se opune înaintării linei armate de atac anglo-franceze. Ofiţeri englezi şi francezi au recunoscut

1940

163

aeroporturile belgiene şi olandeze şi le-au completat. Aceste fapte şi alte informaţiuni, cari s-au adunat în ultimele zile, aduc dovada de nedezminţit că un atac anglo-francez este iminent şi că această ofensivă spre Ruhr va avea loc, trecând prin Belgia şi prin Olanda.

ce.232, p.59> Starea de spirit a Belgiei şi a Olandei, aşa cum ea rezultă din aceste fapte concludente, este clară şi netă De la începutul războiului şi contrariu declara (i<în lor făcute oficial de Guvernele lor, cele două ţări au luat poziţie, în secret, în favoarea Angliei şi a Franţei, deci pentru puteri cari s-au hotărât să atace Germania şi au declarat război.

Deşi din partea Germaniei s-a atras, în diferite rânduri, atenţia ministrului de Externe belgian asupra acestei atitudini, în termeni pe care-i comportă gravitatea ei, situaţia nu s-a modificat întru nimic. Dimpotrivă, ministrul

Apărării Naţionale belgiene a făcut, recent, declaraţii în plină Cameră, conţinând mărturisirea nedeghizată că, toate măntrile în vederea unei iniţiative împotriva Germaniei au fost stabilite între statele majore ale

Belgiei, ale Franţei şi ale Angliei. Dacă totuşi Belgia şi Olanda continuă a face paradă unei politici de independenţă şi de neutralitate, nu s-ar putea vedea în lumina faptelor constatate decât tentative de a duce în eroare asupra ce.233, p.60> intern ţie i>lor veritabile ale politicei belgo-olandeze.

În prezenţa acestei situaţii, Guvernul german nu se mai poate îndoi că Belgia şi Olanda sunt hotărâte nu numai să-l & iertaie iminentul atac anglo-francez. ce/> şi să-l favorizeze în toate privinţele, acordurile intervenite cu Statul Major anglo-francez servind exclusiv la acest scop.

Obiecţia prezintătă din partea belgiana şi olandeză, că asemenea evoluţie nu răspunde intenţiilor şi că atitudinea a fost luată sub constrângere, pur şi

Simplu, fiindcă nu se putea întreprinde nimic împotriva Angliei şi

Franţei, nu poate fi acec” >*eptătă drept concludentă Ea nu schimbă* <*cu*> *nimic situaţia în ceea ce priveşte Germania*.

Guvernul german nu înţelege, în această luptă pentru existenţă, impusă popondu-i german de către Anglia şi Franţa, să aştepte cu braţele încrucişate şase lase dus războiul pe teritoriul german trecând prin Belgia şi prin Olanda. El a dat ordin trupelor sale de a asigura neutralitatea acestor ţări prin toate mijloacele de forţă militară de care ce.233, p.6I>

*dispune Germania. Guvernul german mai adaugă la această declaraţie ceea ce urmează: trupele germane nu se prezintă ca** *duşmane ale poporului belgian şi olandez, deoarece Guvernul german n-a voit, nici n-a împins* ia în text: în

164 Carol II, însemnări zilnice

această evoluţie. Responsabilitatea incumbă Angliei şi Franţei, cari au pregătit, în toate detali<*i*>*le, atacul împotriva Germaniei, prin teritoriile belgian şi olandez, şi asupra cercurilor guvernamentale ale Belgiei şi*

Olandei, cari le-au tolerat şi favorizat. Guvernul german declară, în afară de aceasta, că Germania nu are intenţia, prin aceste măsuri, de a aduce vreo atingere, acum sau în viitor, la suveranitatea Regatului Belgiei şi al Olandei sau la posesiunile din Europa său. *din afară de Europa ade*> *acestor ţări*.

Guvernul regal al Belgiei şi Guvernul regal al Olandei mai au astăzi în puterea lor de a asigura, în cultimul> *ceas, binele popoarelor lor, veghind ca nicio rezistenţă să nu fie opusă trupelor germane. Guvernul german invită*<e.234, p.62> *deci ambele guverne sădea imediat ordinele necesare în acest scop. Dacă trupele germane ar întâmpina rezistenţă în*

Belgia şi în Olanda, aceasta va fi sfărâmată prin toate mijloacele. Guvernul regal al Belgiei şi <*cel*> *al Olandei ar purta atunci exclusiv răspunderea consecinţelor şi afij sângelui vărsat*.

Berlin, 9 maiu 1940”.

Un memorandum asemănător, dar mult mai redus, a fost trimis şi

Luxemburgului. Bineînţeles, cele trei naţiuni au răspuns apărâ**ndu-**se.

Pe lângă monstruozitatea actului, este şi o gaia de care numai germanii sunt capabili, nimeni nu mai este în siguranţă şi teoria ce am

expus-o în discuţia de după amiază este din ce în ce mai verificată.

La cină am poftit pe unii din casă, în afară de Duduia şi Mihăiţă:

Ernest, Ilasievici, Flondor, Stavăr, Puiu Filitti, Claus şi Radu.

După-masă, cinema: *Fetiţele au crescut*, cu Deana Durbin, a cărei voce a progresat, şi Ilellen Parish…

După ştirile ce au venit, rezistenţa e mai puternică decât germanii au crezut, şi ei ar fi avut mari pierderi în Aviaţie. Angle-francezii au răspuns imediat, trimiţând ajutoare.

Chamberlain a dimisionat şi. Churchill i-a luat locul. Se crede că, în acest nou minister, ar intra mai mulţi membri ai opoziţiei.

Sâmbătă, 11 mai

După ştirile ce ne vin, pare-se că se rezistă destul de bine atacurilor foarte puternice ale germanilor. Avantgărzile franceze au ajuns la Namur. În

Olanda, mai ales, a fost o violentă reacţiune împotriva paraşutiştilor, îndeosebi la Amsterdam, a fost ceva mai serios. În Anglia, <Clement> Atllee, 55.

Greenwood156, St. Claire au intrat în Guvern; Chamberlain a primit şi el să participe. – 1940 \ 165

La 12, după cum fusese prevăzut, Tătărescu îmi ce.235, p.14>

prezintă dimisia Guvernului şi-l reînsărcinez cu formarea noului cabinet.

După-amiază vin ştiri diferite, din care nu se poate (sic) trage concluzii, afară de aceea că s-a rezistat. Ceea ce provoacă încurcătură este acţiunea paraşutiştilor, cari au obţinut succese locale trecătoare, pe care germanii bat monedă răsunătoare.

După-masa o petrec aşteptând ca Tătărescu să fi [el terminat. La 7, totul fiind gata, noul Guvern depune jurământul. Pe urmă, stau o clipă de vorbă cu primul ministru, zice că singurul care a făcut nazuri este Micescu. El refuză să meargă la Berlin, încât am rămas la soluţiunea întrevăzută: Crutzescu la Ankara* şi Nindi Romalo la Berlin.

Seara, Duduii nu i-a fost bine, dureri violente de inimă, încât s-a culcat devreme, iar eu şi cu Mihăiţă am văzut, singuri, un film foarte bun:

Balalaika, cu Nelson Hddie şi o nouă stea foarte frumoasă şi cu o bună voce, Ilona Massey, probabil unguroaică.

ce.235, p.65> Duminică, 12 mai

Dimineaţa, la 12, au depus jurământul acei cari au lipsit

azi-seară, adică: Siseşti, Silviu Dragomir, Ciobanu şi Diculescu. După jurământ, conversaţie despre Aviaţie, cu Tătărescu şi cu Diculescu”. îl văd foarte însufleţit şi hotărât să se puie pe muncă. Duduii nefii**ndu-**i bine, a rămas, până seara, în pat.

Ştiri importante sunt: manifestaţia Papei şi a lui Roosevelt pentru ţările invadate, prin care, cel puţin moralmente, iau poziţie. Presiunea germană sporeşte, se zice că în Nordul Olandei **s-**ar <îi> înaintat, iar **într-**un loc Canalul

Albert ar fi fost trecut. În tot cazul, cu toate forţele colosale puse în joc, înaintarea nu merge aşa de uşor.

Seara, la masă, Irina şi Costache, pe urmă un film de acuma 6 ani, care totdeauna mi-a plăcut: *Shanghai Express*, cu Marlene Dietrich 157 şi

Clive Book.

ce.236, p.66> Luni, 13 mai

S-a completat Guvernul englez: Eden la Externe, Alexander, S8 la

Admiralitate, Sinclair la Aer, Lord Lloyd la Colonii, Sir Kinsley Wood la

Finanţe şi Duff Cooper la Informaţii. Din Cabinetul de Războiu’ fac parte

— Iniţial scrisese: *Berlin*, tăiat.

În text este: *Dinulescu*.

166 Carol II, însemnări zilnice

Winston Churehill, Neville c’hamberlain, Alllee şi Grecnwood.

Dimineaţa, miniştrii, începând cu (Jiurescu, care raportează călătoria lui în Italia. Pe urmă, Christu, care mă pune la curent cu traeta>tivele eu

Anglia, cari sunt pe punctul de a se termina destul de bine, Urmează

Gheimegeanu, care-mi expune toate măsurile ce le-a luat ca siguranţă faţă de streini (alias germanii). Ultimul, lleuş, cu care vorbesc despre felul cum trebuie să se poarte faţă de Aviaţie.

După-masă, vine, o ştire, necontrolată încă Liège ar fi căzut…

Atitudinea Italiei este neliniştitoare şi Ungaria quasi mobilizează.

Seara, cinema, un foarte bun lâlrn: *Prin ful Rosti*, ce.236, p.67> în tehnicolor, cu Claudette Colbert, Jean (sic) fonda şi iidna May Best.

Marţi, 14 mai

A fost o zi caracteristică războiului nervilor pentru mine şi pentru acei cari au responsabilitatea lucrurilor în această ţară. M-am simţit aşa de apăsat, încât am avut nevoie de odihnă după-amiaz, ca să mă reculeg.

După program, am început cu miniştrii, întâiu, 1 Iortolomei şi pe urmă

Ralea. Cu primul, lucruri curente, cu al doilea, o destul de lungă discuţie asupra legii breslelor, adică asupra organizării lor pe baze corporative. Chestiunea tremează de un an de zile şi care provoacă destul de multă opoziţie din partea lui Vâlcovici, Bujoiu şi Gigurtu, dar care totuşi va trebui facul<a>, pentru a organiza ţara conform celor indicate în Constituţie. liste prima lege fundamentală dezvoltatoare a Constituţiei. ce.237, p.68> Chestiunea nu trebuie împinsă prea repede, trebuie lăsată să se coacă cumsecade.

A urmat Bentoiil cu care am lucrat pentru prima dată şi care mi-a lacul o bună impresie.

A venit, pe urmă. Tătărescu, să mă puie în curent cu greutăţile ce le întâmpină eu privire la aurul nostru, căci societăţile nu vor să asigure cantităţi mai mari de 6 tone deodată, aceasta înseamnă 10 – 12 călătorii cu vaporul, deci ceva cu totul inexecutabil pentru noi în momentul de faţă; trebuie deci o intervenţie pe lângă Guvernul englez spre a permite o mai mare cantitate. Pe de altă parte. a fost chestiunea ca acest aur, în circumstanţele actuale, să fie evacuat cât mai repede din ţară şi am căzut de acord ca o etapă intermediară să fie Turcia, dacă nu se poate transporta totul acuma la New York.

De aci a decurs o discuţie foarte lungă, interesantă şi foarte îngrijorătoare asupra situaţiunii Ţării, la care a<u> participat Gafencu şi

Urdăreanu. Începută pe la 12, a fost întreruptă de masă şi s-a isprăvit la 414.

S-a trecut, din nou, în revistă situaţia şi a fost dominată de suc<e>esele *f*

1940

167

germane din Olanda ce.237, p, 69> şi Belgia. Olanda e aproape complet ocupată15*, iar în Belgia nemţii au atins Namur, Dinant şi linia Meusei160. Deci, în general, a fost dominată de teama Germaniei.

Oricât s-ar zice că teama e sfătuitoare proastă, totuşi sunt situaţii, când este în joc viitorul ţării, în care trebuie să fii prudent. În momentul de faţă nu se poate lua o hotărâre definitivă, căci nimeni nu poate prevede ce ne poate aduce (sic) zilele ce vin şi nimica în lume nu este sigur. Atitudinea Italiei este astăzi din ce în ce mai îngrijorătoare, ea a devenit agresivă faţă de Anglia şi, după părerea tuturor a, depinde de rezultatul marei bătălii în Flandra. Greutatea situaţiei noastre este că strângerea rândurilor ţărilor balcanice, aşa cum ne gândeam altă dată, astăzi nu poate fi efectivă, căci Iugoslavia nu prea este sigură şi nu ne poate ajuta mult, iar Grecia nu contează, singură Turcia poate conta. Pe de altă parte, în faţa acelei forţe brutale a Germaniei orişice poate părea agresiv trebuie evitat. Suntem continuu în poziţia de a fi ameninţaţi, pe de o parte, de un ce, 238, p.70> atac fulgerător al Germaniei, şi am văzut ce vrea să zică, nici fortificaţiile n-au putut rezista, iar, pe de altă parte, în cazul unui atac al URSS, linia noastră de retragere este foarte grea. Prin Iugoslavia nu prea văd cum se poate, iar înspre

Turcia, care este cea mai bună, ameninţarea URSS pe Marea Neagră o face dintre cele mai primejdioase. Convingerea tuturpra este că, în faţa acestor atacuri, nu vom putea rezista decât cel mult în munţi; azi, cu forţa formidabilă a Aviaţiei, se pune întrebarea dacă şi aceasta se poate. Pe de altă parte, de a duce o politică făţişă pentru Germania este o problemă prematură şi, după părerea mea, mina completă economică, fără niciun rezultat moral.

Iată situaţia, şi concluzia a fost să mai aşteptăm înainte de a lua o hotărâre şi să vedem ce se întâmpla; concomitent, să luăm cât mai discret legătura cu Turcia, căci tot ei sunt singura noastră speranţă.

Seara, Duduia la Malaxa, eu am lucrat la ale mele.

ce.238, p.71> Miercuri, 15 mai

Lucrez, mai întâi, cu Păiş*; se plânge de felul cum toţi se încurcă în forme, ceea ce face ca lucrurile să nu poată înainta. Vrea să schimbe secretarul general, dar face aluzie că nu prea i se dă, de către ministru, libertatea de acţiune. Pe urmă, Siseşti, care-mi face un raport foarte îmbucurător asupra situaţiei însămânţărilor, care zice el că se vor face complet. La urmă, l-am primit pe Sidorovici, cu unele mici chestiuni privitoare la Strajă.

Ştiri ceva mai bune, pare-se că este o oprire în ofensiva germană şi

Iniţial scrisese: *Diculescu,*< & *iar*

168 Carol II, însemnări zilnice că Liège tot n-a căzut. Dacă te iei după comunicatele oficiale, înen>ebuneşti, curat, nu altceva, se încurc<a> în dialectică, spre a face să crezi orişice.

După-amiază, am primit pe acei trei reprezentanţi ai beligeranţilor:

Thierry, Fabricius şi Hoare.

Fiecare parte, sigur de succesul ţării lui, ce.239, p.72> mai ales neamţul, care părea să spuie că războiul e terminat. Ca mentalitate, mi-a<u>

[acut o mult mai bună impresie Aliaţii decât adversarul lor, care se cam plângea că nu este lăsat să facă propagandă şi că, dacă dătn prea multă păcură

Aliaţilor, nu va fi destul<a> pentru el. L-am asigurat că, la ce ne-am angajat, poate fi sigur că va primi, cât în ceea ce priveşte propaganda, cea mai bună este armamentul ce ni-l dau.

Thierry este foarte întristat că pleacă, ceea ce şi lui Hoare îi pare rău.

Înlocuitorul lui, Pierrouton, este, pare-se un om de dreapta, foarte bine.

Între ei, am primit pe ministrul Slovaciei, care a venit să-mi remită mie „Colanul" şi lui Mihăiţă „Marea Cruce" a fi] Ordinului cneazului Pribina.

Duduia, venind abia dimineaţa să se culce, a rămas la prânz la masă, iar seara a fost la Tantzi Angheleanu.

Pe la 11, Urdăreanu telefonează că ştirile sunt foarte proaste, <că, la

Sedan, linia fortilicaţie în! or franceze a fost ruptă şi că unităţile ce.239, p.73>

blindate germane au pătruns până în Câmpia Franţei. A.ceasta reiese din comparaţia ambelor comunicate, în tot cazul reiese clar că prima fază a marii bătălii se desfăşoară în detrimentul Aliaţilor.

Pe de altă parte, ştirile din Italia sunt şi ele foarte negre, totul concordă spre siguranţa că, în 5 zile, macaronarii intră în acţiune. Ceea ce nu se ştie este în care direcţie. Majoritatea informaţi<i>lor tindeei a spune că împotriva Iugoslaviei. Pentru noi, în fiecare clipă, se pun probleme noi.

Tătărescu, care a avut o lungă conversaţie, azi după amiază, ai

Urdăreanu, întrevede şi posibilitatea ca noi să trebuim să schimbăm linia politicei noastre, căci el începe să crează în victoria germană. În acest caz, Guvernul ar trebui schimbat cu unul de nuanţă mai germanofilă şi-au propus două nume: Gigurtu şi Antipa.

Pentru mine, aceste perspective, care sunt silit a le întrevedea şi eu, cu toate că refuz a le crede posibile, mi-au dat o lovitură de ce.240, p.74>

măciucă în cap. În tot cazul, această politică nu poate fi decât una de oportunism, căci victoria lui Hitler nu poate fi definitivă, desigur că U.S.A. va intra în joc şi atunci, cine ştie ce i se va întâmpla. În tot cazul, această dominaţie a Germaniei asupra lumii este sfârşitul unei civilizaţiuni şi începutul unei ere noi în istoria umanităţii. În orice caz, această dezvoltare a lucrurilor

1940 169

nu este dintre cele fericite pentru ţara noastră, trecem prin clipele cele mai grele ale istoriei sale. Să ne ajute Dumnezeu să trecem fără prea multe pagube prin această criză şi, dacă răul se produce, să rămână, cel puţin, România în picioare.

Joi, 16 mai

Ştiri, astăzi, mai liniştitoare, **s**-a ajuns» la o oprire a înaintării, bătălia cea mare se pregăteşte, bătălia, după cum am spus, de care depinde soarta viitoare a civilizaţiei noastre.

ce.240, p.75> Tot Italia rămâne punctul de întrebare, după informaţiile de sursă americană, e, cam în ziua de 2 o, că trebuie aşteptat<a>

Intrarea ei în acţiune.

USA se agită, condamnând din ce în ce mai violent acţiunea germană, şi republiccde> Americci Latine devin, şi ele, pe zi ce trece, mai active, cerând ca America să iasă din neutralitate, luând o poziţie de nebeligeranţă, o nouă noţiune pe eşichierul vocabularului politicei internaţionale.

Ca activitate, în timpul zilei, nimica de însemnat. Scara, cină la mine, urmaetă> de poker, cu <Duduia>*, Tătărescu, Malaxa şi Ernest.

Fapt interesant, sentimentul public se întoarce, din ce în ce mai mult, împotriva Germaniei, chiar unii cu reputaţiunea de germanofili, cum este

Gigurtu, au declarat lui Ernest că evită să se întâlnească cu un neamţ, ea să nu devie violent.

ce.241, p.76> Vineri, 17 mai

Zi dezastruoasă, până seara erau nădejdi că spărtura mică de la Sedan putea fi uşor astupată, cu toate că o divizie blindată germană pătrunsese până la 5 o klm. În spatele lini<i>lor. La 7, însă a venit ştirea M breşa **s-**a lărgit la

100 klm. lărgime şi 40 adâncime. Bruxelles a căzut, situaţia ercât se poate de gravă. Pare**-**se că Aviaţia a jucat, din nou, un rol precumpănitor în toată această ofensivă161.

Oh, Doamne! Ce ne rezervă viitorul? Fie**-**ţi milă de noi!

Dimineaţa, miniştrii, Mitiţă, Gigurtu şi Andrei.

Seara, două filme militare, unul german, groaznic, despre campania în Polonia, îndeosebi acţiunea Aviaţiei. E făcut ca să impresioneze pe cei slabi de înger. Al doilea, asupra pregătirii militare franceze, tocmai astăzi, pare a fi o ironie.

— Numele este şters în text

170

Carol II, însemnări zilnice

Duduia e, astă seară, la Gheimegeanu.

ce.241, p.77> Sâmbătă, 18 mai

Dimineaţa, Gafencu, care vine să mă vază, ca să mă puie în curent cu o conversaţie avută cu Gerstenberg, în care recomandă, foarte insistent, să iau, prin**tr-**un schimb de scrisori, contact cu Göring, care, zice el, că va II viitorul

Reichskanzler şi care, zice el; are o altă politică decât Ribbentrop. Iii ar ţine la mine şi la România şi crede în primejdia rusească Gafencu era încântat de acest lucru şi tindea către imediata mea luare de contact, fiu sunt mai puţin entuziasmat, căci de mai bine de 2 ani aud acest sunet de clopot, liste incontestabil că după succesele armatei aeriene germane, mareşalul trebuie să fi [el crescut foarte mult în stima germanilor, de cari, desigur, e mai iubit personal decât lâitler.

Ştiri de pe front, tot îngrijorătoare, înaintarea germanilor continuă cu acelaşi ritm, parcă neîntâlnind nicio rezistenţă.

Seara, cinema: *Ştrengarul*.

ce.242, p.78> Duminică, 19 mai

(3 zi foarte frumoasă, am făcut o relativă grasse matinee.

După**-**masă, am fost cu Duduia şi cu Mihăiţă la Scrovişte, să văd cum înaintează casa; foarte încet. Dar, pe de altă parte, această ieşire la

aer ne-a făcut foarte mult bine.

Au avut loc în Franţa mari schimbări ”*, care pot aduce mari îmbunătăţiri. Reynaud a preluat Ministerul de Război, Daladier a trecut la

Externe, iar Mandel la Interne. Dar cea mai importantă este însă înlocuirea lui

Gamelin prin Weygand. Sunt convins, căci în acel constipat politician n-am avut niciodată încredere.

Înaintarea continuă fulgerător, astăzi germanii au atins linia St.

Quentin-Laon163. Bruxelles şi Anvers au fost ocupate, cred că au fost cedate, ca să nu fie distruse.

Seara, un bun, film în tehnicolor: *Cavalcada Ifoflywoodului*, cu

Don Ameche.

ce.242, p.79> Luni, 20 mai

Dimineaţa, lucrat cu miniştrii, începând cu Ciobanu, care mi-a făcut o destul de bună impresie. Urmează Christu, cu lucruri curente. Pe urmă.

* dimineaţă prelungită.

Ghelmegeanu, care-mi spune că a fost prins Horia Sima şi încă unul dintre gardiştii de la Berlin16”. Prin aceasta el vede o lipsă de sinceritate a germanilor.

Îmi vorbeşte, din nou, de chestiunea prefecţilor; îi dau unele autorizări.

Ultimii, Tătărescu şi Gafencu, la care se adaugă, pe urmă, şi

Urdăreanu. Se discută situaţia generală, care pare din ce în ce mai neagră.

Tătărescu crede acuma în victoria germanilor şi vorbeşte serios de o îndrumare a politicii noastre către ei. Urdăreanu şi cu mine suntem mai prudenţi; este un moment critic, în care toate avantajele sunt pentru nemţi, dar ultimul cuvânt nu este spus. Rămânem deci la politica noastră, nu ne angajăm şi nu rupem punţile. Cu Turcia se vor discuta unele ipoteze şi se vor lua, cel

ce.243, p.80> [cel] mult, înţelegeri orale, în tot cazul, nimica serios. Ceea ce e tot mai îngrijorător este atitudinea Italiei şi a Ungariei, care, pe de îndelete, mobilizează. Cei mai vizaţi, în momentul

de faţă, par a fi iugoslavii.

După-masă, întâiu am dentistul, care-mi scoate o măsea, lucru foarte agreabil (sic). Pe urmă, la Scrovişte, după ţapi. Vremea, ideală, nu prea caldă, tocmai ce trebuie. În poiana de lângă şosea, am tras unul bunişor.

Seara, cinema: *Umbra lui Nick*, film detectiv german destul de bun.

Trecând ora 12, am băut-o pe Duduia de ziua ei. Pe urmă, sus, în biroul lui Ernest, o lungă discuţie asupra viitorului. Aem> găsit pe Tătărescu şi Ghelmegeanu complet demontaţi.

De pe front, înaintarea continuă, Peronne a fost ocupat 65, deci drumul spre mare. A avut loc o încercare de reacţie din direcţia Reims.

<p.81> Marţi, 21 mai – Sf. Constantin şi Ekna

Ziua Duduiei, de dimineaţă, urări, cu flori şi cu un mic dar. Toate şi din tot sufletul au fost urările mele, să-i dee Dumnezeu, înainte de toate, sănătate, este lucrul cel mai important pentru fericirea noastră. Să dee

Dumnezeu s-o văd cât mai repede refăcută, ca să poată lua parte la viaţă fără teamă. O iubesc atât de mult şi vreau să poată să participe la toate cu bucurie şi cu siguranţă. Da, o iubesc în fiecare zi, mai solid şi mai tare.

Ştiri mai proaste, proaste de tot: astăzi, nemţii, printr-un salt formidabil, au atins Amiens şi Arras, chiar unde unităţi, Abbeviue166. Acestea taie complet armatele de Nord de grosul armatei franceze. Generalul Giraud, comandantul forţelor de la Nord, a căzut prizonier.

La cină, ca s-o sărbătoresc pe Duduia, câţiva invitaţi: Ernest, Malaxa, cu coana Natalia, şi Rusescu cu nevasta. Urmează obişnuitul poker. Fără viaţă, toată lumea fiind îngrijorată ce.244, p.82> de cele ce se petrec.

Miercuri, 22 mai

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Ilcuş, împreună cu Diculescu.

Am discutat noua încadrare a Aviaţiei, ei ceva mai prudenţi, dar s-au raliat la punctul meu de vedere al unei complete reîntineriri a cadrelor eu adevărat zburători; a rămas ca, după masă, să mi se aducă ordinea de bătaie refăcută.

A urmat Cancicov, care vrea să-şi iee complet acre de dictator economic. Are idei bune, dar nu trebuie să calce pe picioarele altora. Îmi spune că e o harababură nemaipomenită la el în minister, o completă lipsă de gândire. E mult de tăcut şi foarte greu de îndreptat lucrurile şi va trebui să foia curăţenie.

Ultimul, Tătârescu, căruia îi anunţ scrisoarea mea, prin care-l rog să nu mai facă nicio serbare la 8 iunie; sunt foarte mişcat de intenţii<i>le

Guvernului, dar consider că vremurile nu ce.244, p.83> sunt prielnice pentru astfel de manifestaţiuni cari comportă cheltuieli. Pe urmă, vorbim de situaţia generală; ca şi mine este torpilat de succesele germane şi de lipsa de rezistenţă, mai ales, a armatei franceze. Ga toţi oamenii noştri ţi politici, şi el îşi pierde cumpătul când lucrurile ies altfel decât au crezut şi sunt gata să facă sau să recomande o schimbare la faţă completă. Am mai văzut un caz tipic la Iaşi, după retragerea noastră, în primele zile, ce deznădejde cuprinsese pe cei mari.

Infaidi>bilul şi mândrul Ionel Brătianu a vorbit cu mine şi, complet demontat, îmi spunea că-şi pune întrebarea dacă Marghiloman şi Carp n-au avut dreptate. Aşa simt oamenii noştri, ce să faci, vorba lui Lascăr Catargiu, nu putem aduce alţii de la Viena! încerc să-l remontez şi cred că întrucâtva am reuşit.

După-amiază, Păiş, care-mi face un tablou destul de sumbru asupra

Marinei, materialul este veşnic în reparaţie. Au urmat Ilcuş şi Ţenescu. Îmi prezintă, mai întâi, ’noua ordine ce.245, p.84> de bătaie a Aviaţiei, prin care

Celăreanu devine comandantul forţelor aeriene şi Jianescu, şef de Stat

Major. Discutăm* şi situaţia. Aceşti generali sunt convinşi că reacţiunea trebuie să vie şi că operaţia de debarcare în Anglia li se pare atât de îndrăzneaţă, încât nu cred că germanii o vor îndrăzni, în tot cazul, nu înainte de 1 – 2 luni minimul.

S-a discutat, pe urmă, chestiunea pentru care îi chemasem, adică studierea [al

noilor instrucţiuni tactice în vederea războiului cum se duce acuma.

Ştiri de pe front, că „a fost o reacţiune şi că Arras a fost reocupat

de

Aliaţi. Se zvonise, dar nu este adevărat, că Gamelin se smucidase (sic).

Comunicatul german spune că şi forţe navale au luat parte la bătălie. În tot

Iniţial scrisese: *Pe urmă*, tăiat.

1940 173

cazul, totul pare confuz şi situaţia trupelor rămase în Belgia şi Nordul Franţei e foarte critică, vor trebui să atace disperat ca să poată scăpa. îmbarcarea lor şi transportarea în Anglia este foarte grea, din cauza continuelor atacuri aeriene germane.

<c245, p.85> Seară, Duduia vine foarte enervată căci fusese Ghandi la ea **s**-o roage să intervie pe lângă mine, Mihăiţă şi Urdăreanu să fim cât se poate de prudenţi, căci, prin venirea în ţară a lui Horia Sima şi a [l] altora, viaţa noastră este în primejdie, zice el, de astă dată, pusă la cale de germani, care n-au nicio încredere în noi şi veşnic se plâng că nu sunt iubiţi. Aceasta a adus o lungă şi destul de vie discuţie, după cinema, la care am văzut un destul de prost film: *Steaua din Rio*, cu dansatoarea La Jana.

Se înţelege, perspectivele acestea nu-mi fac nicio plăcere, acest sentiment de a nu putea mişca, de a fi un quasi, prizonier, încât, încetul cu încetul, te destramă moraliceşte şi fiziceşte.

Joi, 23 mai

Zi de aşa-zisă odihnă, dimineaţa am avut un moment de depresiune, cu plâns*, ceea ce a ce.246, p.86> supărat foarte mult pe Duduia. Pe urmă, m-am recules.

Toată ziua am citit la hârtii în restanţă. A plouat destul de tare.

Ştiri vagi de pe front. Arras ar fi fost pierdut din nou, dar totuşi se simte o reacţie. De la ataşatul militar vine ştirea că se face o concentrare pe

Aisne, care ar fi baza de operaţii pentru un contraatac. Weygand a fost ieri la

Armata de Nord. Am impresia că se simte luarea comenzii de către el.

Seara, vine ştirea că şi Boulogne a fost ocupat [a J.

Duduia cinează la Dombrowski, deci eu am jucat pinocolo cu

Mihăiţă şi, pe urmă, am lucrat la aceste însemnări.

Vineri, 24 mai

Dimineaţa, miniştrii, cel mai important este Mitiţă, care-l găsesc mult mai pricepător al lucrurilor, adică al nevoilor şi al situaţiunilor ce.246, p.87>

politice. Rămâne totuşi îngrijorat asupra posibilităţilor de „a face faţă nevoilor, cu toate că încasările merg bine. Mi-a arătat un calcul general al sumelor trebuincioase pentru armonizarea salariilor, cam 3 miliarde şi jumătate. Am reuşit să-l conving pe chestiunea gradaţi<i>lor învăţătorilor, care sunt absolut necesare, întâiu ca dreptate şi, pe urmă, politiceşte, căci aceste îmbunătăţiri

Cuvântul a fost şters din text, dar se mai poate citi.

174. Carol II, însemnări zilnice ating celulele cele mai îndepărtate ale ţării.

Se confirmă că nemţii au ajuns la Boulogne şi, part-se, că unele unităţi sosesc chiar la Calais; Dover a fost bombardat. Se dau lupte serioase la Arras şi Amiens.

După-masă, am primit, mai întâi, pe ambasadorul Ducic", care, din fericire, ne părăseşte şi este înlocuit cu vechiul prieten Avakumovi &".

Pe urmă, Slăvescu şi Sidorovici, cu lucrări curente. Armamentul ne vine, dar costă formidabil de mult.

Cancicov începe să facă nazuri, am impresia că vrea să se degajeze de responsabilităţi.

ce.247, p.88> Cu germanii **s-**a întâmplat un incident dezagreabil:

Într-un vagon petrolifer **s-**a descoperit un depozit de arme. Ce o fi asta?

Din Berlin, Crutzescu telegrafiază că crede că Italia o să intre în acţiune astăzi; alţii nu cred <că o să intre> înainte de 10 iunie, alţii nu mai cred deloc.

Seara, cinema: *Infirmieră de noapte*, cu Carrole Lombard şi Ann

Shirley, un film american emoţionant şi frumos. În general, toate filmele ce **s-**au făcut cu infirmiere, ori în legătufă cu viaţa medicală, au fost reuşite.

După cinema, în legătură cu evenimentele de după-masă, am avut o conferinţă, cu Tătărescu, Gafencu, Ghelmegeanu şi Urdăreanu. Unii consideră situaţia ca fiind foarte gravă şi că acţiunea Germaniei, în legătură <cu>

elementele extremiste ale legionarilor, prezintă o reală primejdie. La aceasta se adaugă succesele militare ale nemţilor, care,

desigur, dau impresia că partida este câştigată de ei, deci că mâne ne vom putea găsi înaintea unei dominaţiuni mondiale teutonice. Este sfârşitul unei civilizaţiuni şi începutul unei noi ere a [le] istoriei.

ce.247, p.89> Toate câte se petrec la noi, această descoperire de arme şi unele manifestaţiuni de protest ale minorităţilor şi cererea de expatriere a unor tineri germani din unele părţi ale ţării, sunt, incontestabil, sim<p>tome cari arată că se fac pregătiri pentru orice eventualitate. Primejdia este dacă

Germania vrea să ne atace, eu tot cred că nu, n-au interesul, dar, cum spune

Gafencu, azi în faţa acţiunii ei nu mai poţi să judeci cu logică. **S**-a hotărât să se facă un protest în ce priveşte sprijinul dat gardiştilor şi a armelor introduse clandestin. După răspunsul ce-l vom primi, vom putea, poate, clarifica situaţia.

S-a mai discutat propunerea lui Gerstenberg a unei scrisori către Göring; i-am

* în text este: *Duchitch*.

În text este: *Avakumovitch*.

194»

175

simţit pe Tătărescu şi Gafencu înclinând spre acest lucru, eu şi ceilalţi, mult mai reticenţi, mai ales după ultimele descoperiri, cari fac acest gest al meu, în momentul de faţă, absolut imposibil.

Sâmbătă, 25 mai

Ziua e dominată de chestiunile de ieri, porcul ce.248, p>90> acela de

Gerstenberg a denaturat complet cele ce le-a vorbit cu Urdăreanu, spunând că i **s**-a spus că, după aceste evenimente, România trece complet de partea

Aliaţilor. Aceasta este o infamă intrigă, care toţi acuma trebuie să încerce să o puie la punct. Fabricius arată, cel puţin în aparenţăj multă înţelegere şi bunăvoinţă.

De pe front, ştiri din ce în ce mai îngrijorătoare, înaintarea germanilor continuă, au trecut de St. Pol şi se dau-lupte la Calais; în Belgia, au trecut râul

Lys, aşa încât cleştele se strânge tot mai mult. Reacţiunea franceză nu se simte şi, dacă ea are loc, este foarte slabă. Dar ceea ce e mai îngrijorător sunt ştirile ce ne vin din Franţa asupra spiritului de

acolo şi, îndeosebi, asupra armatei.

Pare-se că începe defaitismul, că soldatul francez nu vrea să se bată, chiar se spune că la primul atac al diviziei blindate germane, ar fi depus armele şi cântat Internaţionala. Aceste ştiri, de astă dată, sunt de sursă engleză, deci se poate pune oareşicare bază pe ele.

Situaţia germanilor, astăzi, nu este strălucitoare de punctul de vedere strategic şi un atac concentrat ce.248 p.91> şi dus cu energie plecând de la

Arras şi de la Peronne, ar putea fi fatal. Dar, cu toate ştirile ce ne vin, va fi oare posibil? Francezii sunt un popor care faceei minuni tocmai în momentele cele mai disperate, sau influenţa dezastruoasă şi bolcevizată a Frontului Popular o fi lăsat urme prea adânci, iată întrebările chinuitoare ce ţi se pun în aceste clipe.

În interior, Maniu continuă să se zvârcolească *U1* şi Mihalache, ca de obiceiul, cu curul în două luntre.

Ca ocupaţie, nimica interesant, am lucrat la mărci, ca să fac ordine în colecţie.

Seara, un stupid film francez: *Altitudine 3200*, care ar fi putut fi bun.

Duminică, 26 mai

De dimineaţă vine o ştire prin care ataşatul nostru militar din Berlin anunţă că Biroul II german i-a atras atenţia asupra nevoie în de a ne aranja, cât mai repede cu el, în ce priveşte eventualitatea ce.249, p.92> unui atac din partea URSS. El pune grabă în aceasta.

Restul zilei, nimica deosebit, mai mult liniştită; am lucrat ceva la

176 Carol II, însemnări zilnice mărci, fiind sărbătoare.

Ştiri de pe front, to<o proaste; pare-se că Calais a fost a fost] ocupat de nemţi. Comunicate aliate pretind că rezistă şi că, în unele locuri, fac presiuni; ar II lupte grele la Amiens. Din Italia se anunţă că, de la 1 iunie încolo, se opreşte circulaţia automobilelor particulare; încă un semn care ar părea să indice că se pregăteşte ceva serios.

Seara, cinema, un film german care ar putea fi bun: *Fuga în întuneric*.

Luni, 27 mai

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Giurescu, care-mi expune activitatea ministerului desfăşurată în ultimul timp şi care mi se pare destul de bună. Urmează Ghelmegeanu, care face, mai ales, politică, vorbind de F.R.N., care începe să iee oareşicare formă, dar trebuie

explicat rostul ce.249, p.93>

lui politic; după părerea lui, este apărarea Constituţiei din 1938. Asupra acesteia trebuie clarifieat<a> şi atitudinea opoziţiei, îndeosebi a lui Mihalache.

A fost şi Christu, care-mi înfăţişează enormele dificultăţi ce le are.

Ultimul, Ilcuş, cu lucruri curente.

O informaţie interesantă: se zice că acţiunea UR SŞ a avut un efect foarte salutar în timpul din urmă, precum la Nord a împiedicat pe germani de a ataca Suedia, tot aşa şi în regiunile noastre, faţă de noi, nedorind a vedea complicaţii în Balcani. Lucrul nu este imposibil şi, dacă ar fi aşa, ar fi foarte bine. Din ce în ce, între guvernanţii nb ştrifi] se face atmosferă că trebuim să ne apropiem mai strâns de Germania.

Seara, un film rusesc, o operetă: *Volga*, *Volga*, muzica frumoasă, filmul însă stupid.

Duduia a luat masa în familie.

ce.250, p.94> Marţi, 28 mai

O zi grea şi foarte dureroasă. Ştiri proaste: de dimineaţă, Leopold, cu toată armata, a capitulat168. Ea vine pe neaşteptate şi tuturor a le-a produs stupoare. Trebuie să se fi [el întâmplat ceva foarte grav, ca acest tânăr suveran, atât de energic, să fi luat această rezoluţie.

Am primit miniştrii: Hortolomei, Ralea şi Bentoiu, fără mare importanţă. Au urmat Tătărescu şi Gafencu. Azi-seară, Urdăreanu a avut o lungă conversaţie cu ei, din care se desprindea că ei vedeau iminentă şi urgentă necesitatea să schimbăm linia politicei noastre externe. Ee în văd că succesele

Germaniei echivalează cu o victorie definitivă, cu atât mai mult cu cât se aşteaptă, de la o clipă **într-**alta, intrarea în acţiune a Italiei. Primejdia cea mare

1940

177

rămâne pentru noi tot graniţa de răsărit şi ne găsim în situaţia de a nu putea primi niciun ajutor de nicăirea, deci, dacă nu avem o atitudine binevoitoare din partea Germaniei, suntem complet în aer.

ce.250, p.9S> Audienţa acestor miniştri, la care a participat şi

Urdăreanu „a avut scopul să mi se spuie care este rezultatul reflexiunelor lor.

Timp de o oră a ţinut această dureroasă discuţie, Tătărescu şi Gafencu mergând uneori prea departe, eu şi cu Ernest ţi**nându-**ne pe linia de mijloc. Am studiat toate ipotezele şi trebuie să observ că niciuna nu era prea îmbucurătoare, Gafencu e aşa de abătut, că ar dori să-şi părăsească portofoliul, să lase altuia să ducă această politică, pe care totuşi o consideră singura posibilă în momentul de faţă. Primejdia de a se rataşa* de Germania este mare, dar, dacă fatalitatea ne împinge în această direcţie, mai bine să o facem la ora

ea> 12-a. Ga modalitate, **s**-a hotărât ca Tătărescu să-l cheme pe Fabricius, în prezenţa lui Gafencu, şi îi va arăta aprehensiunile noastre, cât şi dorinţa noastră de o mai strânsă colaborare cu Germania169.

Iată cum stupizenia Aliaţilor, din completa lor lipsă de simţ a<l>

realităţilor, se prăbuşeşte o politică pe care am dus-o cu drag şi eu fidelitate timp de 25 de ani. Pentru noi, generaţia ce.251, p.96> războiului, care am învăţat să stimăm pe nemţi, dar să iubim pe Aliaţi, este un moment groaznic.

Mic mi se prăbuşeşte o politică, care am voit să o duc de 10 ani încoace, de apropiere de Anglia, dar în care aceasta *nu* mi-a dat nicio mână de ajutor, dar această prăbuşire vine şi cu prima serioasă lovitură dată prestigiului britanic.

Incontestabil, admir pe germani şi recunosc calităţile lor, adesea superioare, dar brutalitatea lor şi lipsa lor de psihologie nu <mă> faefe] să-i iubesc. Dragoste cu sila nu se poate.

La prânz, Nindi, ca să se prezinte de plecare la Berlin; după masă i-am vorbit ca să-i dau instrucţiuni. Între lucrurile interesante ce mi le-ra spus este că subordinele sabotează în conţinu<u> acţiunea faţă de Germania şi că nemţii n-au încredere în Tătărescu, Ghelmegeanu, Mitiţă, Gafencu şi Ralea.

În această enumerare sunt, fatalmente, poliţe personale <pe> care încearcă să le plătească. Îi e tare teamă <că, un aranjament definitiv are să însemneze, şi din această parte, o ciupeală. I-am arătat că trebuie să apere punctul

ce.251, p.97> nostru de vedere, arătând că ei au nevoie, cum însăşi (sic) o zic ei, de o Românie puternică şi cu prestigiul neatins.

La *6 Vi*, am chemat pe Tătărescu, Gafencu, Ghelmegeanu, Ilcuş şi

Ţenescu, să le dau ordine precise în ce priveşte apărarea regiunilor petrolifere

Din francezul *rattacher*, cu sensul *de a se alipi*, *a se alia*.

178 Carol II, însemnări zilnice faţă de eventualele sabotaje.

Urmează o nouă conferinţă, cu: Tătărescu, Gafencu şi Urdăreanu, în care am pus la punct ce trebuie spus lui Fabricius, Ceea ce pregătise Gafencu, cu multă sudoare şi durere, nu mi-a plăcut, era prea multă pologhie. În acelaşi timp, am hotărât să trimit, prin Nindi, o scrisoare lui Uitler şi una lui Göring, prin care-l recomand.

De fapt este un gest amabi 1 şi un semn personal; aceste scrisori au şi fost redactate.

Armata belgiană, sare a capitulat, a fost de vreo 500.000 de oameni.

Francezii sunt furioşi şi-l înjură pe Leopold, Guvernul Pierlot170 a luat şi el o atitudine ostilă faţă de suveranul său, sunt convins că sub influenţa franceză.

Ştirile venite astăzi de la ataşatul militar din Franţa sunt, pentru prima dată, foarte pesimiste: vorbeşte de o acţiune ce.252, p.98> pentru o pace separată, având în cap pe Flandin1TI, Laval şi Louis Marin.

Fabricius a fost chemat să i se facă comunicarea, pare-se că Tătărescu a fost slab şi **s**-a înecat **într**-un torent de cuvinte. Gafencu a tăcut şi a fost mai mult ostilm.

Seara, Duduia, Ia Lenuţa Leonte, aşa încât eu am lucrat la aceste notiţe.

Miercuri, 29 mai

Dimineaţa, după obicei, miniştrii. Cu Ilcuş am terminat, în sfârşit, cu încadrarea Aeronauticii.

Cancicov a fost mai lung, plângâ**ndu**-se, din nou, de tembelismul şi lipsa de activitate a [lj personalului său. Are idei şi intenţiuni bune de a face ordine şi ca activitatea să fie reală. Mi-e teamă însă că va fi prea personal.

Ultimul, Siseşti, care dă asigurări că însămânţările se fac toate.

Primesc raportul asupra a ceea ce **s**-a întâmplat azi-seară, a fost aşa cum am spus. Urdăreanu ce.252, p.99> însă vorbise* cu Fabricius, la cina la care-l invitase, şi lucrurile **s**-au pus la punct. Neamţul a fost mulţumit şi a declarat că va lichida cu chestia legionarilor. Astăzi, Urdăreanu l-a văzut şi pe amiralul Canari» 173, şeful Serviciului de Informaţii german. I-a făcut o bună impresie şi-mi spune că crede că rezultatul întrevederii va fi folositor.

Gafencu este, pare-se, complet demontat şi vrea să plece; cred şi

eu că va fi necesar.

Ca să zic că această nouă orientare a politicii noastre îmi face

— Iniţial urmă: *înainte*, tăiat.

1940

179

plăcere, aş minţi. Dar, „il faut faire bonne mine a mauvais jeu”. Îmi dau seama, mai mult decât mulţi, ce înseamnă, ce primejdii, dar, pe de altă parte, trebuie profitat, prin toate mijloacele, <să tragem cât mai mult folos, şi sunt foloase de tras…

De pe frontul din Flandra, situaţia Aliaţilor devine tragică: Ostende.

Bruges, LIUE au fost cucerite, iar Dunkerque, ultimul lor pământ, este sub focul

Artileriei. Totuşi, în Norvegia au avut un succes: Narvik a fost, în sfârşit, cucerit.

ce.253, p! 00> Duduia, la masă la <Petre> Logadi, eu am lucrat la mărci. Prima zi adevărată de vară, e cald.

Joi, 30 mai

Ştirile ce ne vin sunt din ce în ce mai proaste şi arată că acţiunea ce am iniţiat-o, zilele trecute, este binevenită. Cercul împrejurul Dunkorque-ului se strânge tot mai mult, depăşeşte orice imaginaţie ce trebuie să fie infernul din acel sector. Ştirile arată că Italia tot mai mult se hotărăşte să intre în acţiune174, dar totuşi sunt unele simptome care mă fac să cred că tot n-o va face.

Seara, Duduia e poftită la masă de Dombrowski, la Pescăruş; eu cu

„Mihăiţă, cinema: *Mr. Topper se logodeşte*, destul de amuzant.

Vineri, 31 mai

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Mitiţă, care ce.253, p.101> este mulţumit cum se desfăşoară activitatea bugetară. Ceilalţi, cu lucru de detaliu.

Din partea legionarilor sunt, din nou, dificultăţi, ei rămân refractari la ide<e>a de a intra în F.R.N., voind să-şi păstreze entitatea lor, chiar <dacă>

din punctul lor de vedere greşesc. Rare-se că unul care într-adevăr are influenţă asupra lor este, hotărât, Horia Sima, prin el poate că se va putea face ceva. În tot cazul, se vede o completă lipsă de încredere din ambele părţi.

Cu Gafencu nu mai merge, el are sentimentul că nu poate să se adapteze noie în stări de lucruri, încât m-am hotărât să-l las să plece. După multă căutare, m-am oprit asupra lui Gigurtu ca înlocuitor, nu e prea deştept, dar e ponderat, e marcat ca germanofil, fiind de fapt contrariul. În locul lui am adoptat ide<e>a <Duduiei>”: Macovei17 delal. F.R.

De pe front, azi a fost aşa o ceaţă, încât acţiunea Aviaţiei germane nu s-a putut desfăşura, ceea ce a dat o zi de linişte relativă şi deci posibilitatea

„Trebuie să faci haz de necaz”.

Numele a fost şters în original.

180

Carol 11, însemnări zilnice pentru Aliaţi de a se îmbarca tară prea multe pierderi.

La cină, Urdăreanu şi Rusescu, pe urmă, cinema: *Stăpânul măi lor*.

cu <Douglas> Fâirbaiiks în destul de bun.

<c. 254, p.102> Sâmbătă, 1 iunie

Dimineaţa, îl primesc pe Tătărescu, o clipă, căci s-a hotărât că

Gafencu trebuie să plece în bis, de altfel el însuşi e primul care o doreşte.

Propunerile de azi-seară au luat o formă definitivă, Tătărescu fiind cu totul de acord cu ele. Seara, la 6/2, Macovei a venit să depuie jurământul, el a fost emoţionat.

Seara, cină şi serată foarte agreabilă, la Ernest: Duduia, Tătărescu cu nevasta, Ghelmegeanu cu conso<a>rta, Gigurtu cu doamna, Malaxa cu coana Nalalia, şi Gică Urdăreanu.

De pe front, situaţia, cât mai rea posibilă a trupelor care se retrag asupra Dunkerquelui, se fac sforţările cele mai eroice pentru a ambarca cât [e mai multe trupe. Se reuşeşte întrucâtva, dar cu foarte mari pierderi.

Duminică, 2 iunie

E ziua clasică a derbyului. Dimineaţa, odihnă, căci m-am culcat târziu.

După-masă, la hipodrom, ce.254, p.103> unde am asistat la alergarea clasică şi încă la una. Aveam unele speranţe să câştig, dar nu s-a putut, tot Schwartz este învingătorul şi tot botos, ca întotdeauna. Publicul, foarte cald, am fost ovaţionat, atât la Băneasa, cât şi în drum.

Totuşi, se vorbeşte de comploturi şi de atentate, teama celor responsabili este, pare-se, mare. Impresia mea este că acestea toate sunt destul de mari exagerări, mă simt, personal, foarte liniştit.

Se înţelege că nebuni, există orişiunde şi orişicând.

Seara, cinema. **S**-a făcut, după aceea, o experienţă de alarmă a Gărzii.

N-a funcţionat cum trebuie.

Luni, 3 iunie

Dimineaţa, miniştrii, cel mai important este Ghelmegeanu, care discută tot chestiunea legionarilor şi a lui Horia Sima. El are credinţa că se poate face ceva cu acesta, vrea însă să meargă prea repede şi trebuie să-i recomand prudenţă.

ce.255, p! 04> L-am chemat pe Ucuş, ca să-i spun hotărârea de a crea al 4-lea grad de general, este complet de acord.

După-masă, **s**-a prezentat subsecretarul de sfat <Radu> Portocalăm cu corecturile la Codul Funcţionarilor, le-am cercetat şi sunt în concordanţă cu

1940 181

Indieaţi<i>le melc.

Am mai alcătuit lista pentru decorările în casă.

Seara, cinema: *Pantera neagră*, un film de aventuri în Africa.

Marţi, 4 iunie

Dimineaţa, miniştrii obişnuiţi, minus Gigurtu, care trebuie să se puie la punct cu noul său minister.

După-masă, spre seară, dentistul.

Un lucru foarte îngrijorător este vremea, care nu se îndreaptă deloc, în fiecare zi, o furtună, care nu permite deloc temperaturii să se încălzească.

Seara, un film francez: *De la Mayerling la Sarajewo* (sic), asupra vieţii arhiducelui Franz Ferdinand, complet fals şi tendenţios; am ordonat să fie oprit de Cenzură.

Vine ştirea, de altfel aşteptată, că Dunkerque a căzut după o rezistenţă eroică. Thierry. rămâne, mai departe, la noi, cu atât mai bine”.

Miercuri, 5 iunie

Gândi**ndu**-mă la trecut, revăd cu atâta claritate drumul ce l-am făcut acuma 10 ani, de lângă Strassbourg, Kiehl, München, trecerea peste munţi, când mi-a fiert apa din radiator, Rottenburg, Stuttgart,

Ulm, Augsburg şi, în sfârşit, popasul de noapte în acel mic hotel al misiunilor protestante. Câte emoţii, cu trecerea graniţei, după. O oră fixă, ca să nu se oprească avionul, amabilitatea vameşilor germani. A fost un drum lung, care nu mi-a pricinuit nicio umbră de oboseală, atât de puternică a fost încordarea nervilor, hotărârea de a reuşi şi încrederea în reuşită.

De dimineaţă am lucrat cu miniştrii, deşi aveam o durere de cap de-mi plesneau care-i<e>rii.

Întâiu, Ilcuş, **s-**a pas la punct crearea celui de al 4-lea grad de general şi hotărârea celor ce vor fi înaintaţi, înaintări la Aer şi la Marină, plus

ce.256, p.106> alte lucruri de detaliu.

A urmat Cancicov, care **s-**a pus pe muncă să-şi dee (sic) foarte multă silinţă să-şi organizeze lucrările, mai ales acelea ale aprovizionării, care sunt foarte grele. El este urmat de Siseşti, care tot se arată optimist asupra întinderei însămânţărilor.

Vine, pe urmă, Tătărescu, cu care am un schimb de vederi destul de scurt asupra situaţiei.

Germanii au reînceput ofensiva şi au reuşit să treacă linia de apărare

182

Carpi II, însemnări zilnice de pe Somme. Mi se pare situaţia Aliaţilor, mai ales a Franţei, aproape disperată.

Ultimul, în afară de program, a fost (inelmegeanu, care a venit cu

Urdăreanu să discute chestiunea legionarilor şi a lui Moria Sima. Discuţia, nu prea lungă, dar, cred, utilă. Ca concluzie este că ei să fie aduşi la muncă şi deci, **într-**un fel, încadraţi în F.R.N.; **s-**a propus crearea unei secţii a tineretului.

Pe de altă parte, este mai întâi necesar de a vedea felul cum înţeleg ei să acţioneze, iară a admite o reorganizare a mişcării; mai trebuie văzut care este programul lor de bază pe care vor să acţioneze.

După-masă, m-am odihnit, după teribila durere de ce.256, p.107>

dimineaţă şi.am dormit câteva ceasuri.

Seara, cinema: *Luna de miere în Ba/li*, cu Maclele inc Carol1178 şi

Fred McMurray.

În decursul nopţii, vine ştirea că Reynaud şi-a dat demisia şi că, probabil, tot el va fi însărcinai cu refacerea ministerului. Pe de altă parte, Italia a comunicat Aliaţilor că va intra în războiu' împotriva lor, dar n-a hotărât încă data. O procedură diplomatică cel puţin neuzilată până astăzi.

În ce vremuri trăim!

Astăzi a început noul atac german spre Franţa, Führerul a dat o proclamaţie trupelor. Pare că, pentru moment, intenţiunea lor este de a scoate

Franţa din luptă, spre a avea flancul asigurat pentru eventualul atac asupra

Angliei.

Joi, 6 iunie

Este prima zi comemorativă a [l acestui greu deceniu al domniei mele. Încep a sosi un oareşicare număr de felicitări. Conform stării de lucruri, am stat în casă şi m-am odihnit după emoţi<i>le zilelor trecute.

ce.257, p, 108> Spre seară vine Urdăreanu cu primele daruri, un foarte frumos tablou de Bools, din partea lui, şi un Van Meer, din partea

Curţii.

La 9, cina, ca să sărbătorim ziua, iau parte: Mihăiţă, Duduia.

Urdăreanu, Stârcea, Mocsonyi, Flondor, Rusescu cu nevasta, capeitan> Iliuţă.

Predoiuşi Plesnilă. Fa ora 10, Urdăreanu ridică paharul amintind, prin câteva frumoase cuvinte, clipele din trecut.

Lui Mihăiţă i-am decernat noul Colan al Ordinului Casei Domnitoare, cred, unul din cele mai frumoase care există şisunt mândru că desemnul e făcut de mine. După masă, confer încă Duduiei şi lui Urdăreanu „Comanderia Pentru

Merit”, Duduiei, însemnul special pentru doamne, dar în briliante, foarte

1940

183

frumos lucrat de Weiss. Am convingerea că, din toate decoraţiile ce le dau, acestea sunt cele mai meritate. Ei, pentru nesfârşitul devotament, credinţă şi dragoste ce mi-a arătat-o în tot acest timp, fiind stâlpul moral de care am putut să mă reazem în toate aceste clipe grele. El, pentru incontestabila muncă depusă în serviciul meu şi al

Ţării.

ce.257, p. l () 9> Veştile de pe front, tot proaste, germanii au trecut peste tot Somme, dar rezistenţa franceză pare a fi ceva mai dârză; la flancul drept au ajuns până la Brest. Tare mi-e teamă că rezistenţa Aliată de fapt nu mai există. Afară de un miracol din partea Franţei, care este tot de<a>una posibil, nu văd sorţii unui succes.

Vineri, 7 iunie

E a doua zi a aşa numitelor serbări ale Restauraţiei. E o zi frumoasă, dar prea caldă.

După multă discuţie, s-a hotărât că tot o să mă duc azi la deschiderea

Lunii Bucureştilor, ceea ce era şi părerea mea. Deci, la 11 mă duc la lacuri, unde are loc inaugurarea ecluzei între lacurile Herăstrău şi Floreasca. Pentru cei mai mulţi, între care şi Mihăiţă, este ceva cu totul nou. Aceasta «Sie începutul realizării practicităţii acestor lacuri, care se dezvoltă şi într-un alt scop decât numai al asanării şi înfrumuseţării. Aci este un întreg plan pe care

Caranfi1179, pe nesimţite, îl pune ce.258, p. 1 10> în aplicare [pe nesimţite], plan care are completa mea aprobare, căci, de mult, de mult aş dori să văd Ţara împânzită eu o reţea de canaluri navigabile, care să şi ajute la irigarea unor porţiuni unde foarte des este secetă.

Urmează, după debarcarea la pavilioane, slujba religioasă a inaugurării. Pavilioanele sunt bine şi arată destul de plastic realizările ce s-au făcut în aceşti 10 ani. Într-adevăr, sunt mari, dar tot nu suficiente. Dacă aş fi avut o reală putinţă de a lucra cum aş fi vrut, s-ar fi făcut mult mai mult. Eu găsesc unul din celeei mai bune pavilioane <pe> acela al Străjeriei, care arată foarte plastic toată dezvoltarea mişcării, cu începere de la micii dorobanţi în

1905, trecând prin Cercetăşia din 1914 şi sfârşind cu viitoarea organizare pe vârste ale] Strajei Ţării. Bun ca expunere plastică este şi acela al Primăriei, în care se arată cât de mult s-a lucrat în acest deceniu. Vizita continuă până la trei, când luăm o mică gustare la restaurantul Pescăruş, refăcut şi civilizat.

Am fost aşa de obosit, încât după-amiază m-am culcat şi am dormit

3 ore.

ce.258, p. III> La 19, Tătărescu, ca să-mi spuie că este foarte îngrijorat de cele ce se întâmplă la graniţe: mobilizarea aproape

completă a

Ungariei şi continuarea concentrărilor sovietice. HI crede că este necesar de a se mobiliza, tot sub formă de concentrare, încă 8 divizii, aşa încât să avem un total de 23 <divizii> pe picior de război, gata pentru orice împrejurare. Va costa însă o grămadă de bani, dar eu nu pot lua răspunderea de a zice *nu* şi răspunsul meu este ca autorităţile competinte şi direct răspunzătoare să iee măsurile ce le cred de cuviinţă. Mi-a mai prezentat spre promulgare noul Cod al funcţionarilor, care cuprinde un prim început de armonizarea salarii<i>Lor.

Pe urmă, drept dar, îmi remite unul din faimoasele Grigoreşti, *Vedeta* din 1877.

După aceasta, vin darurile ce le-am primit pentru mâne. Întâiu.

Duduia, un automobil Zephyr, foarte drăguţ, care-mi face o deosebită plăcere.

I Innează cele oficiale, aduse de Urdăreanu:

1. Din partea Guvernului, un foarte frumos cap de Christ, de Greco;

2. Banca Naţională, o plachetă de aur masiv (12 kg.) şi o casetă eu noile monede de aur ce.259, p.112> comemorative;

3. Societatea „Mica”, minereuri de aur;

4. Primăria Bucureşti; o foarte frumoasă cupă de argint;

5. Dombrowski, un portret al nevestei Ţarului Nicolae I;

6. Societatea „Petroşani”, o cutie din aur din noile exploatări din regiunea Baia Mare.

O serie deci nesfârşită de obiecte de aur de foarte mare valoare.

Seara, după cină, un frumos film din viaţa actorilor, cu Pat O’brien:

Noaptea napfilor.

De pe eşichierul mondial. Italia continuă persistent să facă pregătiri de război, pare din ce în ce mai sigur că peste câteva zile va intra în acţiune, cu toate că mai sunt mulţi cari cred că nu. Ofensiva germană continuă cu energie, au pus în joc 100 de divizii şi armata-franceză, cu toată apărarea ci eroică, nu poate rezista. Au ajuns până pe Brest şi par a lua de aici direcţia

Havre; peste tot Somme este trecut şi se apropie de Soissons, iar

la Est de

Reims. La aceste forţe, francezii nu pot opune decât 60 de divizii. E un dezastru dureros.

ce.299, p. 113> Sâmbătă, 8 iunie

Iată că a şi sosit această zi, care înseamnă 10 ani de domnie, 10 ani de trudă, de muncă şi de griji fără sfârşit. Am conştiinţa că, am făcut tot ce puterile mele mi-au permis să fac şi că, prin lovitura de stat de acuma doi ani, am scăpat Ţara de la pieire. Ce ar fi fost astăzi, în aceste zile aşa de

În text este: *klm*.

1940

185

Îngrijorătoare, dacă am fi trăit sub imperiul dezmăţului partidelor, prea numeroase. Dar în acest timp, dacă n-ar fi fost aceste vremuri grele şi cerinţele enorme ale înzestrării armatei, ce nu **s**-ar fi lacul!

Manifestaţiuni foarte multe de simpatie, din toate colţurile şi din toate straturile. Hotărârea de a nu se face mari serbări a fost nu se poate mai bine primită de toţi şi a adăugat la seriozitatea sărbătoririi.

Dimineaţa, am început prin a primi, din nou, daruri. Tilea, tot o cutie de aur, iar din partea servitorilor, ceea ce m-a mişcat foarte mult, un album omagial, în care fiecare a scris câte o pagină, între care unele foarte frumoase şi mişcătoare.

ce.26 (), p. H4> Au urmat, pe urmă, felicitările oficiale. Pentru prima dată am pus, astăzi, noul Colan al Ordinului Casei Domnitoare. Duduia a ţinut să mi-o puie ea.

Primele felicitări sunt ale Curţii, după care urmează decorările:

„Pentru Merit”, lui Tonezi şi Flondor; „Marea Cruce a Coroanei” lui Buchman

(care e bolnav şi n-a putut fi de faţă) şi lui Pavelescu, cei mai vechi funcţionari ai Casei, de peste 40 de ani.

Pe urmă, felicitările Guvernului, cu schimb de discursuri. Ilcuş, din partea Oştirei, îmi oferă un buzdugan de aur. Mai dau câteva decoraţii: „Ofiţer

Pentru Merit”, lui Paul Teodorescu; „Marea Cruce a Coroanei”, lui Sidorovici şi Dombrowski.

Între timp, Sir Reginald 1 Ioare îmi aduce, din partea Regelui său, un mesagiu frumos, care m-a mişcat, dar care, din cauza situaţiei

politice, din păcate nu va putea fi publicat în momentul de faţă.

Urmează masa, la care a luat parte şi Elizabeta. După masă, vorbesc cu unii consilieri regali, la care găsesc o completă înţelegere a politicii

ce.260, p. 115> externe ce o ducem, chiar la Mihalache.

După-masă, conferinţă, cu Tătărescu, Gigurtu şi Urdăreanu asupra

Oportunităţii publicării scrisoarei regelui Angliei, **s** – a hotărât că nu ne putem opune la publicarea ei în Anglia, dar, din cauza tonului politic de la sfârşit, în

Ţară, nu…

Pe urmă, am lucrat la răspunsuri la felicitări.

Seara, câţiva invitaţi la masă, între care, după propunerea Duduiei, şi

Elizabetaurmează pokerul obişnuit, la care, după ce pierdusem aproape toată cava, m-am sculat cu câştig. Semn bun!

De pe front, ştirile continua a fi proaste. Germanii înaintează fără încetare, au trecut Bresla şi au ajuns la Forges Ies Eaux, în direcţia Havre.

Grupul de armate din centrul, Reichenau180 şi Kluge181, a [u] trecut Aisne.

186 Carol II, însemnări zilnice

Duminică, 9 iunie

Aşa numita zi de-odihnă. Duduia, obosită, a rămas până seara în pat.

Eu am lucrat toată ziua răspunzând felicitărilor şi aproape am terminat, ce.261, p.116> bravo. În privinţa acestor felicitări, foarte important este că am primit un foarte mare număr de la legionari, pare a se fi dat un cuvânt de ordine, ceea ce-mi dă speranţă pentru viitor. Unele sunt caracteristice, zicând că sunt fericiţi de a face acest gest, primind dezlegare de la şefii lor. În acelaşi timp, dă de gândit ce forţă organizată este această mişcare şi dacă aş putea să o am complet la ordinele mele, ce minuni aş putea face.

Seara, cinema: *Indiscreţii*, un foarte nostim film american, cu

Madeleine Caroll.

Ştirile continuă pe acelaşi ritm îngrijorător: Parisul se evacuiază, autorităţile se refugiază în direcţia Tourrainem. Linia atinsă de nemţi este aproximativ dincolo de Forges-les-Eaux – Montdidier –

dincolo de Aisne, lângă

Soissons – Chiteau Portien – La Chesne. Se desemnează o mişcare învăl<u>itoare a dreptei în direcţia Rouen – Paris.

ce.261, p.114> Luni, 10 iunie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Giurescu, care mă pune în curent cu ultimele lucrări şi publicaţii ale ministerului. Urmează Christu, care continuă a se zbate cu nemaipomenitele dificultăţi ale Comerţului Extern.

Ultimul, Ilcuş, cu lucrări curente.

La prânz l-am avut pe senatorul Puricelli, care vine din Italia, este optimist şi nu crede că vor intra în război, M. Credinţa lui este că, la sfârşit, vor trebui să se facă o strângere a rândurilor latinilor, căci o heghemonie germanică nu poate să convic Crede că situaţia noastră s-ar putea aranja cu Ungaria, prin cedarea, sub auspiciile Italiei, a unor teritorii simbolice. Se înţelege că i-am răspuns la aceasta prin toate raţionamentele bine cunoscute. L-am rugat, dacă n-ar putea să ne informeze care este punctul de vedere a<l> Italiei pentru ziua de mâne, ca să ne alăturăm de ei, nevoind a fi complet la cheremul Germaniei.

Impresia mea este <că, nu este, ori nu vrea să pară la curent ce.262, p. H8>

cu lucrurile, căci, chiar în decursul după-amiezii, abia plecase de la mine şi am primit înştiinţarea, prin ataşatul nostru militar din Roma, că Italia a intrat în războiu184. Această ştire a fost confirmată pe urmă prin comunicatul agenţiei

„Ştefani”, care anunţă că, la 16, 30, Ciano a comunicat ambasadorilor Angliei şi Franţei185 că mâne, cu începere de la ora 11, Italia se găseşte în stare de război cu ţările lor. Deci, cu toate câte se zvoneau, şi trebuie să mărturisesc, şi contra convingerilor mele personale, macaronarii tot au atacat. Pe frontul

1940 187

Alpilor Maritimi, operaţi<i>le sunt cât se poate de grele şi n-ar avea prea mari sorţi de succes. Se zice că obiectivele ar fi Malta şi Tunisia.

Mussolini a ţinut, la Palatul Veneţia, un discurs! S6, în care a zis, între altele; că Turcia, Egiptul, Iugoslavia, Grecia şi Elveţia nu au nimica de temut din partea Italiei, care nu vrea extinderea războiului în Balcani. Cu atât mai bine. Se pune întrebarea că cee va face Turcia?

De pe frontul francez, ştiri din ce în ce mai triste, linia atinsă ar

fi

Seina, între Rouen <c262, p. 119> şi Pont l'Arche – Gisors – Marna, deci se desinează învăluirea Parisului.

Ileana a sosit astăzi, deci m-am dus la cină la Elizabeta, unde stă ea.

Arată foarte bine şi e foarte fericită de a sta câteva zile în Ţară.

Marţi, 11 iunie

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Ralea, care-mi povesteşte conversaţia lui cu Kukoliev, însărcinatul cu afaceri al URSS. fii crede că în această direcţie se poate face ceva, crede că sunt dispuşi a sta de vorbă, mai ales căzilele acestea vor comunica numele noului ministru. Şi eu cred că, fără a ne angaja prea mult, este bine să căutăm mai bune relaţii cu ei şi, în primul rând, cred că trebuie iacul în direcţia economică.

Urmează Bentoiu, cu chestiuni curente. Ultimul, Gigurtu, cu proiectul de răspuns de datgermanilor, care, pare-se, îl aşteaptă. Imediat se vede că omul n-a intrat în meserie, răspunsul, pe lângă că e o pologhie inutilă, cuprinde şi mai multe ce.263, p.120> angajamente şi invitări pe care nimeni nu le cercei.

Dacă mai face vreo greşeală de acest fel, cred că nu va putea rămâne mult timp în acel post.

Am terminat, după-masă, cu răspunsurile la telegrame de felicitări, pe urmă am lucrat la punerea la punct a hârtiilor rămase în restanţă.

Seara, cinema, un foarte drăguţ film american: *Cântec de iubire*, cu

Mary Martin şi un foarte bun tenor.

Ştirile de pe front continuă a fi dezastruoase. Siena a fost trecută şi.

<pe> alocuri, Marna, progresiunea este formidabilă, Compiègne este depăşit şi nemţii au ajuns pe Ourez. Şi în sectorul Reims, unităţile înaintate au ajuns aproape de oraş, idem la Rouen. Debarcări de paraşutişti la Evreux. Francezii contraatacă, dar fără prea mare succes.

Miercuri, 12 iunie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Cancicov, care-mi prezintă lucrări curente. Lucrurile merg destul de greu, din cauza lipsei de conştiinţă şi

ce.263, pl21> cunoştinţe ade> clementelor însărcinate cu culegerea datelor, îmi spune că gândeşte serios la o oarecare contingentare şi la introducerea unor produse standard pentru populaţie, cărora le-ar fixa preţurile.

Urmează Siseşti, care declară că se va termina cu însămânţările, dar că ploile şi grindina de zilele trecute au pricinuit mari pierderi. Mai vorbeşte de nevoia de a nu se comprima prea mult preţurile produselor agricole şi de a încerca de a se apropia de cele industriale, de cele ale produsului solului. E

etenia problemă, care, desigur, este cea mai importantă, dar care n-a putut fi astăzi re/. olvilă nicăieri, o vom putea oare face noi?

Ultimul, Tătărescu, care este indignat de lipsa de pricepere a lui

Gigilrtu.

Între audienţe, schimb de ataşaţi militari slovaci, unul se împodobise cu toate fostele decoraţii de războiu' austriaee, celălalt, cel nou, avea „Crucea de Fier".

La 17, am primit pe părintele Korosec*, preşedintele Senatului iugoslav. El a venit în ţară să vază Străjeria şi F.R.N. Am stat ceva e de vorbă>

despre starea ce.264, p.122> de lucruri din ţara lui, zice că chestiunea croată a scăzut mult din intensitate, în urma ameninţării italiene. Iii pare a fi un mare admirator al lui Paul. 1 iste şeful poliţie al slovenilor. Mai zice că, din ce în ce, trebuie să strângem rândurile.

Pe urmă, Ghelmegeanu şi lirnest, pentru chestiunea legionarilor şi, în special, a lui Horia Sima187. A fost o conversaţie foarte interesantă. Părerea lor este că e, hotărât, ceva de făcut. Că e absolut de acord cu noua Constituţie şi că sunt gata să colaboreze cu regimul. Despre formă, rămâne să se găsească, nu

Ic place F.R.N., care crede că n-a reuşit (e adevărat), crede că păstrând ide<e>a, se poate ajunge la o organizare mai bună şi caic trebuie să fie autoritară. Acuma, că e luminai, Sima zice că e absolut devotat mie. Se ventilează. În discuţiile noastre, ide<e>a de a schimba forma organizării politice, prin lărgirea ei şi prin schimbarea de nume, care să permită intrarea cât mai multor elemente. Pe mine mă interesează aceste elemente ale tineretului, care sunt capabile de avânt.

De pe front, înaintarea peste tot a germanilor, ce.264, p. 123> au

trecut

Seina inferioară şi Mama, la Domens; se apropie cu paşi repezi de Paris.

La cină, Elizabeta şi Ileana, pe urmă, cinema pentru ele, un iâlm care mi-a plăcut atât de mult zilele trecute: *Infirmieră de noapte*: mi-a făcut mare plăcere, să-l revăd.

„În text

Koroselz.

1940

189

Joi, 13 iunie

Dimineaţa, pe o vreme foarte frumoasă, am vizitat, în Muzeul Satului, expoziţia cânepei, organizată de doamna Tătărescu. Foarte interesantă şi îmbucurătoare ca rezultate. Are un mare viitor economic această chestiune, va putea aduce mari economii pentru ţară şi să ridice mult satele noastre, încurajez din toată inima această iniţiativă.

Urdăreanu l-a văzut, din nou, pe Iloria Sima şi a rămas cu convingerea că e sincer188. În tot cazul, din cele ce **le-**a spus ar reieşi că nu e un prost şi că ar avea un simţ politic destul de dezvoltat. Cel puţin aceasta este părerea lui Urdăreanu. Mărturiseşte ce.265, p.124> că toată acţiunea lui de până acum a fost bazată pe o completă lipsă de informaţii; astăzi, când vede că lucrurile nu stau cum le credea şi că vede acţiunea ce am dus-o, şi-a schimbat punctul de vedere. Crede, hotărât**. Într-**o organizaţie autoritară, nu-i place hibridul mixt al K.R.N., e prea mult electiv. Ca program, este raţional şi deloc prea radical, ca naţionalizare, nu vede decât, eventual, petrolul. Crede că trebuim să ne apropiem de Axă, dar păstrând şi un contact cu Moscova, ca să nu fim cu totul la cheremul primei. Nu trebuie, cu niciun preţ, să se mai interpuie persoane politice între ei şi mine, căci de aci au venit toate nenorocirile.

Spre seară, vine Tătărescu la Ernest, despre o telegramă de la Stoica, care ne face să ne temem de atitudinea „l'ureei. Să n-aibă veleităţi de a intra în războiu' împotriva Italiei, căci atunci situaţia noastră devine şi mai grea şi

Înţelegerea Balcanică se destramă. Am hotărât să se facă intervenţiuni în această direcţie la Ankara. Tătărescu vrea să asocieze Iugoslavia şi. Grecia ia acest demers amical.

ce.265, p.125> Scara, cinema, un foarte bun film cu Paulette

Godard:

Bestia, *Canarul şi Pisica*, plin [a] de scene de groază, un film palpitant.

De pe front aceleaşi ştiri triste, înaintarea, continua, Chilons-sur-Marne a fost luat şi germanii sunt la 2 o de klm. de Paris. Din fericire, **s**-a hotărât că acesta nu va fi apărat, fiind declarat oraş deschis189.

Vineri, 14 iunie

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Mitiţă, căruia începe să-i fie teamă [să-ilie teamă] din cauza situaţiunii economice generale; crede că în viitor intrările bugetare vor începe a fi slabe. I-am vorbit, pe urmă, de nevoia de ea> prevedea posibilitatea unor noi sume cari vor fi necesare pentru înarmare. E speriat, dar pricepe.

Urmează Macovei, eu care lucrez pentru prima oară, mi-a plăcut felul

190 Carol II, înseninări zilnice cum pricepe lucrurile şi, mai ales, problema dramurilor, pe baza experienţelor ce le-a făcut la C.F.R.

ce.266, p.126> Ultimul, Andrei, cu lucrări mărunte.

După-masă, am primit pe fratele lui Go fing, care a venit aci pentru chestiuni comerciale.

L-am mai văzut şi pe Slăvescu, cu raportul asupra situaţiei înzestrării.

Merge bine, dar banii încep a mai lipsi. Trupa fiind, de mai bine de un an, concentrată, echipamentul începe a se resimţi şi deci trebuie refăcut, acesta costă sigur 4 miliarde.

Cina am luat-o la Elizabeta, pentru a lua rămas bun de la Ileana, care pleacă mâne. Ea a avut contact cu Legaţia Germană; lucru interesant e că nu par prea încântaţi de intrarea în horă a Italiei, având aceeaşi teorie ca francezii, că la un moment dat vor trebui să le vie **într**-ajutor. Întors acasă, un film francez foarte bun: *Procees de* Marie *Laforge*, cu Marcelle Chantal.

După film, discuţie cu Urdăreanu asupra organizării noului partid, cum îi zice el, cu toate că ţiu la titulatura actuală. Ernest vede la conducere un fel de şef de stat major, care a zis că ar putea să fie el, la care propunere eu am zis: nil (aceasta nu i-a făcut deloc plăcere). ce.266, p.127> Pe urmă, **s**-a discutat eventualitatea unui Guvern Vaida. El vede această necesitate, ca să facem o mişcare de apropiere de Germania, înainte de a ne fi cerutori de a ne fi> impus de ei. Spre

aceasta tinde şi Tătărescu, care-mi dă impresia că ar dori să fugă de răspundere în eventualitatea că, la pace, ni s-ar impune ciuntiri, pe de altă parte, aceasta ar fi mai uşor de suportat sub şefia unui ardelean care a luat parte activă la actul Unirii. Ei şi întrevăd, în curând, terminarea războiului şi pregătirea păcii. Incontestabil, plecând de la acest punct de vedere, ar fi bine, dar două lucruri trebuie luate în considerare*, începutul lipsei de autoritate în Ţară şi deci guvernarea acestui bătrân ar putea fi dezastruoasă.

...*ce, 267, p.128> cocu>paţia germană. E

O lovitură demoralizatoare.

Această lipsă de rezistenţă a unei ţări cu tradiţie ostăşească veche şi care a arătat tot atâtea virtuţi eroice, uimeşte aşa de mult şi de dureros. Se vede, prin formidabila înaintare de azi, că armata franceză şi-a pierdut orice forţă de rezistenţă. Linia atinsă de germani este: Le Havre, Versailles, Romilly, Vitry.

St. Didier, sud pădurea Argonne, Cota 304 de la Verdun, Montmedy. A şi

* iniţial urmă: *văzând*, tăiat apoi.

Ultimele şapte rânduri ale paginii lipsesc, fila care le conţinea fiind tăiată în partea de jos.

1940

191

Început pe Sarre un puternic atac frontal al liniei Maginot.

A căzut Parisul! Iată strigătul de durere sfâşietoare care domină ziua.

Sâmbătă, 15 iunie

<Maiţi, 18 iunio

1. A fost duşmanul meu de moarte, a fost aceasta căci a fost rău informat şi a crezut că vreau să arunc România în lupta contra Germaniei. El, locuind acolo şi văzând formidabila ei pregătire, a considerat. aceasta ca dezastrul Ţării şi a venit să o împiedice, cu orice mijloace. Astăzi însă vede că situaţia este cu totul alta, când a studiat noua Constituţie, care dă toate posibilităţile, a schimbat linia şi, toi aşa de hotărât şi de sincer cum a fost pe cea veche, e acum pe cea nouă.

2. Nenorocirea lor şi a Ţării a fost că elementele politice s-au interpus şi au intrigat între ei şi mine, ceea ce a dus la situaţia de paroxism aşa de dănnăto<a>r<ei. Recunoaşte că şi ei au lacul greşeli. De azi înainte, aceşti interpuşi trebuie să dispară şi trebuie stabilit<a>

o legătură directă între mine şi această generaţie tânără.

3. F.R.N. a dat greş şi organizaţia lui este defectuoasă, mai ales sistemul electiv, care nu este a<l> vremurilor. Trebuie creat un nou organism poliţie autoritar şi unitar, la care sunt gata să colaboreze şi ei.

4. Chestia evreiască trebuie rezolvată. Îşi dă perfect seama că nu prin mijloace violente şi prin măsuri pripite, ce.268, p, 134> dar totuşi unele trebuie luate urgent.

5. În privinţa capitalismului, el <31>** consideră ca o funcţiune socială, care trebuie să-şi îndeplinească rolul fără exagerare.

6. Lucrul cel mai important este educaţia poporului **într-**un sens de cinste, de devotament şi de solidaritate naţională.

7. În ceea ce priveşte politica externă, declară că nu este germanofilei

Român, în momentul de faţă, singura politică <pe> care poate **s-**o facă Ţara este alăturea de Axă, căci ea singură poate să ne ajute. Trebuie însă să avem bune relaţii şi eu URSS.

Ultimele şase rânduri de pe pagină lipsesc, fila caietului fiind tăiată în partea de jos. În ele este vorba despre întâlnirea regelui cu H. Sima.

În text este: *o*.

192

c'arol II, însemnări zilnice

8. Pentru a aduce la îndeplinire acest program, este absolut necesar de a se forma o echipă de guvernare din oameni noi şi cu o mentalitate omogenă.

9. El vede că, după revoluţia constituţională din 1938, trebuie să păşim hotărât, pe bazele puse de ea, la a doua revoluţie totalitară, singura care va putea scăpa Ţara.

Mi-a afirmat, terminând, că pot avea încredere în credinţa şi cinstea legionarilor. Am avut impresia că este sincer 190.

<Joi, 20 iunie>

ce.268, pl37>mai mică, satul. Liniile generale ale planului sunt foarte bune, mai ales că preconizează un sistem celular care dă o mai bună coheziune.

Greşeşte însă voind să dea o altă organizare oraşelor decât satelor. Principiul adoptat trebuie să fie unitar, cu toate adaptările specifice caracteristicilor particulare.

Andrei, pe urmă, este e acord pe liniile generale cu ceea ce a propus colegul său şi apasă asupra nevoii de a se da o cât mai mare activitate Gărzilor

Naţionale, <pe> care le consideră ca un element primordial în organizaţia partidului. Dau, pe urmă cuvântul, lui Behtoiu, care face unele consideraţiuni, ca jurist, şi propune ca orişice cetăţean, de la 21 de ani, să fie prin aceasta membru al partidului, lucru neserios, căci trebuie totuşi oareşicare selecţiune.

Pe rând, vorbesc toţi ceilalţi. Cel mai viu şi cu idei mai precise este

Bujoiu, care atinge punctul foarte important al organizaţiunii profesionale. De altfel, mai mult sau mai puţin, la toţi aceleaşi idei.

La sfârşit am răspuns la toţi, rezumând şi dând unele directive. Am acceptat propunerea, făcută de toţi, ca eu să devin Conducătorul suprem al noului partid. Am mai spus că sunt de acord ce.269, p.138> cu principiile propuse de Ghelmegeanu, că su<b>scriu cu totul la ideea de a se da o mare importanţă activităţii Gărzilor Naţionale, că chestiunea profesională trebuie discutată. În subsidiar, fiind o organizaţie de partid autoritar, ele trebuie deci încadrate în organizaţie. Că Straja Ţării, din cauza acestei noi forme, trebuie şi ea, întrucâtva, încadrată în partid**. Într-**un cuvânt, toată activitatea Ţării va fi condusă de organizaţie, orişice este în afară nu va mai putea face parte din activitatea Ţării. A rămas să se stabilească modalitatea prin care se va face transformarea şi proiectul de lege aferent. L-am însărcinat pe Urdăreanu să întrunească Comisiuncă şi să puie lucrurile la punct în timpul cel mai scurt.

— Din caiet lipsesc pag. 135 şi 136.

1940

193

Urdărea fiu a avut, din nou, o conversaţie cu Duduia, în care a jucat pe tabloul încrederii. Se apără de a voi să se ocupe de chestiunea organizării noului partid, zicând că nu vrea să fie împins pe linia politică, tot spunând că-i

<ei teamă ca împrejurările să nu-l împingă mai sus, lucru pe care în ruptul capului nu-l vrea. De altfel, mi-a repetat-o şi el, din nou, astăzi. Face pe modestul.

ce.269, p.139> Sub preşedinţia lui **s-**a întrunit, din nou, astăzi

Comisiunea, la orele 18; discuţi<i>le au ţinut foarte mult (hap, la

19, 30 am fost chemat şi eu. Focul discuţi<i>lor a reînceput asupra textului de lege. Întorcând şi învârtind texturile, s-a ajuns, pe] a ora 21, la ceva definitiv.

Sera, cinema; *Insula emigranţilor*, un film american destul de bun.

De pe frontul de luptă: Rhonul a fost depăşit, Lyon a fost ocupat.

Plenipotenţiarii francezi au plecat să stee de vorbă cu germanii. Se speră ca condiţiile să nu fie prea dure *m*.

Am stat mult de vorbă cu <Duduia>*, după cinema, despre Ernest.

M-am hotărât, cu toate greutăţile, tot pe el să-l însărcinez cu şefia de stat major al noii organizaţiuni.

Vineri, 2 \ iunie

După program, de dimineaţă, miniştrii, începând cu Mitiţă, care a avut un incident foarte penibil cu Tătărescu, aplanat de Urdăreanu ulterior. Pe urmă, ce.270, p.140> Macovei şi Andrei. Macovei îmi face din ce în ce o mai bună impresie, văd că a luat lucrurile în mână serios şi metodic; are idei foarte bune în ce priveşte drumurile, care, sunt. convins că le va duce la îndeplinire.

Azi de dimineaţă, înainte de a veni la Palat, Urdăreanu a fost la

<Duduia>** şi i-a spus, lucru ce bănuiam, că vrea să se ocupe şi să devie şeful de stat major al partidului, care, după câte s-a hotărât azi-seară, va lua denumirea de Partidul Poporului. Urdăreanu, mai ales, a insistat asupra expresiunii de partid.

După miniştri, am primit, ca să zic aşa, forurile superioare, Secretarul general, Primii secretari şi Şeful Gărzilor Naţionale ale F.R.N., care mi-au adus proiectul de adresă prin care sunt rugat de a proceda la extinderea F.R.N.

şi de a lua conducerea superioară aţi] noului partid. În acelaşi timp, mi s-a supus spre promulgare legea care înfiinţează Partidul Naţiunii *m*. E un moment istoric şi care înseamnă o nouă pagină în istoria României, trecem

— Numele este şters în text.

** Nume şters în text.

194 Carol II, însemnări zilnice *vi* ...

hotărât la o organizare autoritară.

Să dee Dumnezeu ca această clipă să fie una salvatoare a Ţării.

Ernest l-a văzut pe flori a Sima şi a rămas destul ce.270, p.141>

de nemulţumit de conversaţia cu el, căci a observat ce văzusem şi eu, uncie reticenţe, caii nu sunt de acord cu promisiunile lui. Pe urmă, atât Ghelriiegeanu cât şi Andrei sunt opuşi titulaturii de şef de stat major, era de aşteptat, căci nu se poate acorda cu vechea mentalitate politică. Această titulatură, asupra căreia insist, este în sine un întreg program.

La 6 seara, vine Bentoiu cu încă o lege, aceea a apărării ordinii politice *m*. Este destul de dură, dar va pune la punct foarte multe atari mori...

Pe urmă, am hotărât primele decizii ce le dau în calitatea mea de şef, <pe>

Urdăreanu îl numesc Şef de stat major şi <pe> Victor Moldovan [u, Secretar general. Urdăreanu a mai cerut să fie numit ministru fără portofoliu, sunt de acord, dai trebuie să cer avizul, lui Tătărescu, pe care l-am văzut şi la 8 /., I-am arătat situaţia şi ideea cu numirile; după un moment de reflexie **s**-a declarat de acord, iar, pe urmă, chiar a spus că găseşte că e cea mai bună soluţie, căci fiind şeful partidului, este natural ca primul meu ajutor să fie omul meu de încredere.

A doua chestiune l-a surprins şi ce.271, p.142> mai mult şi a. acceptat-o şi pe ea, deşi am avut impresia că nu i-a făcut multă plăcere.

La cină, a venit Urdăreanu, căruia i-am servit, o bună sticlă de vin, ceea ce-i face totdeauna plăcere. Am iscălâr” decÂ2 l” onâie şi am mai discutat unele chestiuni în legătură cu „P: N.”**

Azi au fost primiţi, în pădurea de la Compiègne, în acelaşi loc în care **s**-a iscălit armistiţiul din 1918, de către Hitler, delegaţii francezi pentru discutarea armistiţiului. Delegaţii principali sunt: generalul Hunfziger 194 şi ambasadorul Noel. Se înţelege că germanii cu mare lux de detalii, descriu ceremonia, <pe> care o consideră ca o răzbunare a Versaille<s>-ului şi ştergerea definitivă a celor hotărâte acolo. Încearcă să arate că atitudinea lor este mai puţin brutală decât aceea a lui Foch. Au permis aparente discuţiuni ale condiţiilor; dar luptele vor continua până ce va fi iscălit şi armistiţiul cu Italia.

După câte spun ei, scopul lor nu este de a distruge Franţa, dar de a o face inofensivă, ca să poată urma cu lupta împotriva Angliei.

Înaintarea germană continuă pe toată linia, ce.271, p.143> au trecut de Châteauroux – Clermont Fenând şi înaintează pe Valea Rhonului. Italienii tot N-au mişcat. Bordeaux a fost serios bombardat şi se zice că Guvernul şi

Cuvânt neclar

Partidul Naţiunii.

1940

195

autorităţile se vor refugia la Perpignan.

De ieri au început, într-adevăr, zilele de căldură ade> unei adevărate veri.

Sâmbătă, 22 iunie

De dimineaţă încep cu depunerea jurământului ca ministru a lui

Urdăreanu. Cred că azi nu se mai poate plânge că nu i-am acordat toată încrederea, adică toate ce mi le-a cerut, ca să poată lucra nestingherit, cum zice el. A văzut, azi de dimineaţă, pe Horia Sima 19$, în privinţa înscrierii lor în

Front, pardon „P.M.”; a găsit la el o mentalitate destul de îngrijorătoare, un particularism care arată tendinţa de a fi el stăpân. Acest lucru este foarte primejdios şi trebuie, cu orice preţ, supravegheat de aproape şi frânat. Sunt elemente dinamice care pot fi folositoare, dar ce.272, p! 44> iau ei – trebuie să aibă cuvântul hotărâtor de zis, ci cu.

După-amiaza, tot la lucruri de ale „P.N”. am lucrat.

Seara, Duduia a fost poftită la cină de Nenişor.

Eu, la ora 21, am vorbit la Radio, Naţiunii, o frumoasă cuvântare, dar care am rostit-o destul de prost, de teama tusei care tot mă apuca.

Azi, italienii au mişcat, în mod ruşinos, la ultima oră.

Duminică, 23 iunie

Dimineaţa, a avut loc, pe Piaţa Palatului, o manilestaţiune, ori, cum o numea Tata, o „spontanee”. Această expresiune, care are în sine ceva caragialesc, vine de la următorul incident. La Ploieşti, se înţelege că tocmai în acest oraş trebuia să se întâmple aşa ceva, cu prilejul inaugurării Monumentului

Vânătorilor, Poliţia organizase o aşa numită manifestaţiune spontanee. Din nu ştiu ce cauză, autorităţile întârziaseră şi tot programul a suferit o decalare. În mijlocul <c272» p.145> discursurilor, apare, alergând cu limba scoasă, poliţaiul, care, apropiindu-se de Prefect, îi spune: „Don Prefect, don Prefect, a pornit spontaneea şi n-o mai pot opri!” În tot Cazul, această spontanee, de azi de dimineaţă, s-a transformat într-o manifestaţie foarte caldă, cu aplauze şi urale nesfârşite.

Tot azi de dimineaţă, Urdăreanu a primit o delegaţie a

„Generaţiei din

1922”, în cap cu Dr. Simipnescu şi Dănulescu, care se înscriu în „P.N”. Pe urmă, Horia Sima, Dr. Noveanu şi Dr. Rudeanu, cari aduc şi ei adeziunea lor, dar cari fac nazuri privitor la vechile cadre politice; după cum m-aşteptam.

Urdăreanu i-a pus la punct destul de dur, era absolut necesar.

După-masă, am stat de vorbă cu Duduia şi Mihăiţă, pe urmă ne-am

196

Carol II, însemnări zilnice dus la ea, unde am aşteptat ora să mergem la Urdăreanu. Mai erau poftiţi:

Malaxa eu D-na, Costache şi Irina, Logadi cu nevasta, Savel Rădulescu „* şi

Nenişor cu nevasta. **S**-a jucat poker.

S-a iscălit azi, armistiţiul între Germania şi Franţa1 7. Condiţiunile de detaliu nu se cunosc încă, ce.273, p.146> par a fi dure, dar nu peste măsură de umilitoare, va trebui să se cunoască mai bine, spre a judeca. Chiar azi au plecat delegaţii francezi ca să iscălească cu Italia, abia după aceasta vor înceta ostilităţile.

Luni, 24 iunie

Dimineaţa, după program, miniştrii, începând eu Giurescu şi Christu.

Greutăţile Comerţului Kxtern rămân grele şi devin din ce în ce mai grele.

Intrarea în războiu’ a Italiei ne-a tăiat legăturile cu Oc<e>identul, trebuie să căutăm alte debuşee, şi unele se şi arată, cum ar fi, de pildă, Iranul. O altă legătură comercială ce trebuie căutată este U.R.S.S., de la care am nădejdea că **s**-ar putea găsi materii prime. Urmează, pe urmă, Gheimegeanu, care este îngrijorat de manifestaţiunile foştilor gardişti. Pe urmă, vrea să desăvârşească aplicarea legii administrative, prin darea unor puteri mai largi rezidenţilor regali. Ultimul, Ilcuş.

Azi a început bacalaureatul lui Mihăiţă, ce.273, p.147> mare emoţie la copii.

După-masă, am primit pe Dr. Hope, rectorul Universităţii <din

Berlin. Am vorbit de chestiuni academice; asupra politicei am făcut prea slabe aluziuni, la care n-a reacţionat. Spune că, din cauza războiului, **s**-au cam scurtat anii de curs şi, din nenorocire, **s**-au

desfiinţat vechile societăţi studenţeşti, care erau chiar baza morală a Universităţii.

Pe urmă, am lucrat cu Urdăreanu şi Victor Moldovan [u] la unele chestiuni ale „P.N.”: circulara privitoare la înscrieri, în care s-a marcat un punct naţionalist. S-a adoptat ca irrin „Pe al nostru steag”, fiind mai vie decât frumoasele melodii ale lui Sabin Drăgoi. Ernest devine, din ce în ce, mai antisemit.

Seara, un film slăbuţ: *Kenkutty Lady*.

Duduia a venit târziu, nesimţindu-se bine.

Cu Italia, lucrurile au mers mai repede, azi, la 19, 30, s-a iscălit al doilea armistiţiu m, aşa încât ostilităţile încetează astă-noapte, la 1, 30.

Condiţiunile sunt de aşa fel, încât Franţa să nu poată reia (sic) armele, dar ceea ce este caracteristic <este> că nu li se ia flota, cel mult o dezarmează. Toată

ce.274, p.148> grija învingătorului este de a-şi păstra forţele pentru a putea

1940

197

lupta mai departe în contra Angliei, eu toată siguranţa.

Churchill bravează, mi se pare situaţia pentru Anglia foarte grea, atacul german este anunţat şi probabil că va fi fulgerător, ca <şi celelalte.

Marţi, 25 iunie

Dimineaţa, am avut scurte audienţe cu miniştrii Ralea, Bentoiu şi

Gigurtu, niciunul n-a avut vreo chestiune prea importantă.

La 1, am primit Guvernul, care a venit să mă salute pentru noua aşezare politică. Schimb de discursuri, în care am insistat asupra faptului că nu vorbele contează, ci faptele.

După masă, l-am primit pe Tătărescu, care mi-a făcut un raport asupra situaţiei grupurilor de armată. 11 laudă pe Ilasievici, zice că moralul trupelor este admirabil, dar că nu avem putinţa de a rezista unui atac rusesc eu forţele ce le avem, va trebui să facem ce.274, p.149> manevre politice, ca să ne liberăm de primejdia celorlalte fronturi, spre a putea concentra toate puterile noastre pe acesta singur. Aşa e, dar aceasta este toată greutatea problemei.

Scara, un film destul de slab, cu John Boles.

Miercuri, 26 iunie

De dimineaţa, miniştrii, începând cu Ilcuş, care-mi prezintă lucrări curente. Îl mai văd şi pe Diculescu, **care-**mi raportează că lucrurile sunt mai puţin negre decât le raportase luni şi că a început să iee măsuri de îmbunătăţire.

Urmează Cancicov, care **s-**a pus pe muncă, dar care este îngrozit de lipsa de cinste şi de pricepere a elementelor cu care trebuie să lucreze.

Ultimul, Tătărescu. A fost, pare-se, azi-seară o panică la Marele Stat

Major, care se aştepta, cât mai curând, la un atac din partea Sovietelor. El îmi expune un întreg program de reforme sociale, cu care sunt, în principiu, de acord. Pe urmă îmi vorbeşte, din nou, ce.275, p.150> de necesitatea de a face o remaniere ministerială, în care să intre şi elemente naţionaliste. Proiectul este frumos, dar, tare mi-e teamă că gardiştii nu vor primi.

Alt fapt important: Mihalache, neputâ**ndu-**se împăca cu noua stare de lucruri, şi-a dat demisia din Consilier Regal şi zice că se retrage din viaţa politică. Am acec>eptat, pur şi simplu, dimisia, nu e altă soluţie.

După masă, vizitez „Luna Cărţii”, care este complet dominată de

Fundaţiile mele, şi expoziţia de vânătoare, unde sunt mai ales ţapi foarte frumoşi.

Mai spre seară, Urdăreanu vine să-mi raporteze o conversaţieepe>

198 Care] II, însemnări zilnice care a av**ut-**o, azi de dimineaţă, cu inspectorul diplomatic german» von

Killinger. Nu este deloc îmbucurător, căci el declară că nu pot face nimica să ne apere de ruşi şi nici ceva precis faţă de unguri şi bulgari. Tot recomandă de a ne înţelege cu URSS, cedând, la nevoie, un petec de pământ, pe care-l vom recupera pe urmă, zice el. Germania este ocupată actualmente numai cu acţiunea ei<e.275, p.151> împotriva Angliei.

Seara, Duduia la Ghelmegeanu, aşa încât am rămas cu Mihăiţă, care şi-a pregătit micul lui discurs pentru mâne, ziua cea mare a bacalaureatului.

Joi, 27 iunie

Oh! Ce zi îngrozitoare, de cumplită durere şi zi de absolută

laşitate a unor români. Am ieşit din infernul zilei de astăzi moralmente zdrobit şi îmbătrânit cu 10 ani.

Dar să recapitulez faptele. I, a 2 dimineaţa, am fost deşteptat de un telefon de la Urdăreanu, zicând că Davidescu de la Moscova a telefonat că

Molotov i-a remis o notă ultimativă, după ce toate legăturile telefonice au fost întrerupte. La 7, un al doilea telefon, prin care s-au primit preciziuni". Ni se cere, de către URSS, [decât] să cedăm Basarabia şi Nordul Bucoviner şi să dăm răspunsul în 24 de ore. Această ştire m-a trăsnit ca o lovitură de măciucă şi m-a ce.276, p. 152> revoltat în cel mai înalt grad. 1 iste un lucru aşa de oribil, încât nici *6* minte românească nu poate să-l** conceapă. Dricari ar fi riscurile, părerea mea este că trebuim să rezistăm la astfel de injoncţiuni şi să ne ţinem la ceea ce ani spus atât de des, că, dacă vom fi atacaţi, ne vom apăra. Se aşteaptă textul telegramei, ca să se poată lua o hotărâre.

Şi, astăzi trebuia să fie zi de mare bucurie, a bacalaureatului lui

Mihăiţă. Început la 8, am putut să asist % de ceas şi am constatat că copiii au răspuns foarte frumos. Şedinţa este solemnă, toţi băieţii în frac.

La 9, vin [e] Tălărescu şi Gigurtu, ca să discut situaţia, a asistat şi

Urdăreanu. Nota e mai, e mai gravă încă decât credeam200. Ni se cere evacuarea acestor teritorii în 4 zile şi ocuparea oraşelor Cernăuţi, Chişinău şi

Cetatea Albă începând de mâne, ora 12. Hu sunt hotărât pentru rezistenţă.

Gigurtu nu vede cum, iar Tătărescu şovăie, înclinând mai mult pentru cedare.

Ceea ce face poziţia noastră mult mai gravă este ca n-avem siguranţa pe graniţele Ungariei şi Bulgariei şi riscăm o situaţie ce.276, p.153> foarte critică, dacă vom fi atacaţi pe trei fronturi.

În text: *Basarabiei*.

În text este: **s**-*o*.

1940 199

Totuşi nu pot concepe, ca suveran al Ţării, cum pot să cedez teritorii care sunt, hotărât, de fapt şi istoric româneşti. Raţionamentul U.R.S.Ş., că cere nordul Bucovinei, ca o slabă despăgubire pentru 22 de ani de ocupaţie românească în Basarabia, este, pur şi simplu, ridicol.

Ca prim gest, am hotărât să chem şi să pun la curent miniştrii Axei.

Vine, întâiu, neamţul, destul de rece ascultă comunicarea. Îi adaug, pe urmă, după ce a vorbit Tătărescu, că nu văd cum demnitatea Ţării mele poate accepta o injoncţiune de astfel din partea Sovietelor. Pe când era la mine, i se aduce o telegramă din partea lui Ribbentrop, în care ne* sfătuieşte, în numele interesului menţinerei păcii în această parte a lumeij să acec>eptăm ultimatumul. Îl rog totuşi să expuie situaţia la Berlin şi să roage să se ţie cel puţin în frâu Ungaria şi Bulgaria. I s-a mai arătat că, la toate acestea, Germania, care are o parte de responsabilitate ce.277, p. 154> morală, căci, ca să-i fini pe plac, am evitat orice raporturi prietenoase cu U.R.S.S.

Stană de piatră a rămas Fabricius şi singurul lucru ce l-am. putut obţine este că va comunica, cât mai neîntârziat, la Berlin comunicarea ce i **S-***

făcut.

A urmat italianul Ghigi, care a declarat că a fost tot atât de suâprânsca şi noi de aceste evenimente, dar ne sfătuieşte şi el să cedăm. Atrăgâ**ndu-**i atenţia că Roma ne sfătuise să rezistăm la orice injonctură sovietică, a răspuns că, astăzi, situaţia **s-**a schimbat şi ca duşmanul principal este Anglia. Deci, de fapt, aceeaşi atitudine eu colegul lui de Axă.

Pe urmă, Ilcuş şi Ţenescu. Părerea lor este că nu putem rezista pe trei fronturi şi că rezistenţa ar putea duce la pierderea forţei noastre armate. Între timp, am convocat, pentru ora 12> Consiliul de Coroană.

Deoarece Dinu Brăh anu **s-**a înscris în „P.N.", **i-**am oferit să-l numesc

Consilier Regal, a refuzat însă, Mare şi frumos gest patriotic în ce.277, p! 5S>

aceste momente tragice ale României, n-am ce zice <?!? [

La ora indicată, a avut loc Consiliul de Coroană>, care a început prin**tr-**o expunere a faptelor, făcută de Tătărescu şi Gigurtu, după care.

Ţenescu a expus situaţiunea militară.

Preşedintele Consiliului şi Ministrul Afacerilor Străine au arătat cuprinsul Notei, ideea noastră de a cere discuţii şi răspunsul dat de Germania şi Italia. Şeful Marelui Stat Major, fără a da un *aviz*, a expus, situaţia militară, a cărui** concluzie era că, dacă suntem obligaţi şi

luptăm pe trei fronturi.

* în text: *ni se*.

** În text: *cărei*.

Carol 2 b

200

Carol II, însemnări zilnice mergem la dezastru sigur, că chiar aşa ne va fi greu, fără niciun ajutor de nicăierea de a rezista. **S-**a mai pus chestiunea că este important de a ne păstra armata intactă pentru zile, poate şi mai negre. Chiar de la începutul avizului dat de vorbitori, între cei prezenţi, consilieri regali şi miniştri s-au> desenat două curente. Iorga, pentru rezistenţă, iar Argetoianu, pentru cedare. Iorga a fost indignat faţă de Marele Stat Major.

ce.278, p.156> Rezultatul votului, care se găseşte pe pagina din faţă

(157)*, a fost pentru primirea ultimatumului: 11 NU, 10 DA, 4 pentru discuţii şi 1 rezervat2 11.

	Primire		Mobilizare
Mironescu	Nu	1	Da
Iorga	Nu	2	Da
Angelescu	Nu	3	Da
Argetoianu	Da	1	Da
Băllif	Da	2	Nu
Iamandi	Nu	4	Da
Antonescu <Victor>	Nu	5	Da
Ciobanii	Nu	6	Da
Dragomir	Nu	7	Da
Pop	Nu	X	Da
Gigurtu	Di scuţi	I 1	Da
Christu	Da	*5*	Da
Mortolomei	Nu	9	Da

— Fila pe care s-a consemnat rezultatul votului a fost lipită în caiet; în partea de sus-stânga are tipărite coroana regală şi antetul: CASA M.S. REGELUI. SALA

DE CONSILIU.

1940

201

Cancicov

Slăvescu

Ilcuş

Ralea

(Jiurescu

Benţoiu

Portocală

Ghelmegeanu

Mitiţă

Andrei

Macovei

Tătărescu

Urdăreanu

De la început s-a văzut tendinţa – către cedare. La propunerea lui

Urdăreanu – Mobilizarea imediată a Armatei –, s-au raliat toţi, afară de unul singur, Balijf. Nu pot zice că m-am sculat prea fericit de la acest Consiliu. A

urmat să trimitem note, prin care să cerem să stăm de vorbă, rămâne să mi se prezinte, cât mai repede, textul.

După aceea, se făcuse 2, a avut loc promovarea clasei lui Mihăiţă şi declararea lor ea bacalaureaţi; după ce am dat băieţilor câte o tabacheră şi lui

Mihăiţă Ordinul „Pentru Merit" şi alte decoraţii profesorilor şi lui Andrei, care a prezidat Comisiunea. A avut loc, pe urmă, masa pentru noii promovaţi şi profesorii lor. Oricine îşi poate închipui ce a fost* în sufletul meu în acele momente, mai ales că chestiunea nu este publică. La şampanie, am ţinut un mic logos, care cred că a fost foarte frumos, am vorbit adânc emoţionat fiind atât

Da 4 Da

Discuţ Da

ii 2

Da 5	Da
Da 6	Da
Discuții 3	Da
Da 7	Da
Discuții 4	Da
Da 8	Da
Da 9	Da
Nu 10	Da
Da 10	Da
Rezervat	Da
Nu 11	Da

Inițial scrisese: *ce este*, tăiate apoi.

202

Carol II, însemnări zilnice de <c279, p.158*> bacalaureatul lui Mihăiță, cât și de oribilele evenimente ale zilei. Mihăiță, cu glas destul de tare, a citit cuvântarea pregătită azi-seară.

Sfârșin**du-**se masa, a și venit Tătărescu cu proiectul de răspuns, pe care l-am aprobat. Din discuțiile cu el, a reieșit că este pentru cedare, raționamentele lui sunt, incontestabil, logice, nefiind susținuți de nimeni, chiar aliații noștri din înțelegerea Balcanică202, iugoslavii, statuindu-ne să primim, iar, pe de altă parte, primejdia de a fi atacați pe 3 fronturi; totul este logic în această părere.

Eu însă găsesc, și am zis-o, în afară de logică mai există și p morală națională și politică, trebuie rezistat la aceste feluri de injoncțiuni brutale și nejustilâeate, decât prin forța brutală, trebuie rezistat, am spus eu, și sper că, după trimiterea cererii noastre, care desigur va fi refuzată, timpul de reculegere al fiecăruia va face să se revie la sentimente mai bărbătești. Altă mare decepție, chiar decretul de mobilizare, care l-am iscălit azi de dimineață, n-am putut obține să fie publicat, atât a intrat în sufletul unora icleca cedării, încât

ce.279, p.159> Tătărescu și chiar Ilcuș m-au statuit să fie reținut.

Tot după-amiază, l-am primit pe Killinger203, inspectorul diplomatic al Reichului. I-am pledat, cu toată căldura, cauza noastră, i-am arătat convingerea mea că această agresiune nu este îndreptată contra noastră, ci contra Germaniei. El a fost de acord eu punctele mele de vedere, dar mi-a atras atenţia că toată strategia germană a fost să nu se angajeze pe două fronturi şi că duşmanul lor principal este, astăzi, Anglia20 1.

Pe de altă parte, URSS a tăcut aşa servicii Reichului, încât <acesta>

nu se poate întoarce, de dragul nostru, împotriva Sovietelor. Totuşi se angajează să telegrafieze cele spuse de mine la Berlin. De fapt, deşi ne-am apropiat de Germania, ea ne-a vânduftară scrupule, intereselor sale.

S-a mai hotărât, în discuţiile cu Tătărescu, că vom trebui să procedăm, după al doilea Consiliu de Coroană, de astă seară, la o completare şi remaniere a Guvernului. Trebuie să intre, ca să putem face faţă ia această situaţie, Vaida, ca Preşedinte al Consiliului, Inculeţ şi ce.280, p.160> Nistor, ca reprezentanţi ai provinci<i>lor ameninţate, şi Argetoianu, ca ministru al

Afacerilor Străine. Ar mai fi bine, crede el, să putem lua şi <pe> cineva de la foştii legionari şi de la „Generaţia 22”. Înainte de Consiliu, am propus lui Vaida să preiee Guvernul, a refuzat, acceptând însă a intra, sub Tătărescu;

Argetoianu a primit şi el.

— La pag. 157 se află rezultatul votului, care s-a introdus în textul de pe pag.

156.

1940

203

Consiliul are loc şi am ieşit din el amărât şi dezgustat, toţi acei cari făceau pe eroii la prânz s-au dezumflat. Numai 6 voturi, din cei 26 prezenţi, am fost pentru rezistenţă. Numele lor merită să fie înscrise cu litere de aur în cartea demnităţii româneşti: Nicolae Iorga, Victor lamandi, Silviu Dragomir, Traian

Pop, Ştefan Ciobanu, Ernest Urdăreanu. Toţi ceilalţi, cu oareşicare nuanţă, au fost pentru acec>eptarea ultimatumului. (Vezi pointajul original pe pag.

161) *20S

1. Angelescu	da (D)	lx
2. VaJda	da	IA
3. Mironescu	da	2 A
4. Iorga	nu – cu condiţiuni	e
5. Argetoirmu	da	3 A
6. Ballif	da	4 A
7. lamandi	nu	e
8. V. Antonescu t	expectativ	1
9. Cancieov	da	5 A
10. Dragomir	nu	e
11. Pop	nu	e
12. Hortolomei	da (D)	2 x
13. Christu	da (D)	3 x
14. Gigurtu	da	6 A
15. Ciobanu	nu	e
* 16. Macovei	da (D)	4

— Intercalăm aici „pontajul”, scris de Carol cu creionul pe o filă care a fost lipită peste fila caietului; fila are în colţul stânga-sus aceleaşi elemente.

17. Andrei	da (D)	5
18. Mitiţă	da (D)	6

19. Slăvescu	da	6 A (sic)
20. Ilcuş	da	7 A
21. Ralea	da	8 A
22. Giurescu	da	9 A
23. (ihelmegeanu	I da	7
24. Portocală	da	10 A
25. Bentoiu	da	11 A
26. Urdărcanu	nu	e

Au fost impresionaţi de sfaturile ce ne-au venit de peste graniţă, au fost impresionaţi şi de ideea că nu vom putea câştiga aşa un război. Unii au propus rezistenţa şi, pe urmă, au cedare, ar fi fost cel puţin mi gest.

Un mic incident comico-tragic a fost la cursul <t\281, p.162> atacului lui lor ga împotriva lui ţenescu şi Slăvescu; l-am întrebat cât crede că costă un avion de bombardament, mi-a răspuns că crede că, probabil, vreo 500.000 lei;

a rămas extrem de uimit când a auzit că e 30 de milioane.

Discuţii mai îndelungate au fost inutile, deci am încheiat Consiliul printr-o scurtă cuvântare, în care am spus că este ziua cea mai dureroasă a vieţii mele, această zi în care trebuiam să mă bucur că fiul meu şi-a trecut bacalaureatul. Că consider că se face o foarte mare greşeală de a ceda tară. nicio rezistenţă, aproape un sfert din ţară, dar mă văd copleşit de avizul marei majorităţi a acelora cărora le-am cerut sfatul. Am plecat tară a mai da mâna cu nimeni, adânc amărât şi convins că urmările celor hotărâte vor fi foarte rele

— Pentru Ţară, chiar dacă, cum crede Argetoianu, foarte în curând vom recăpăta ce am pierdut.

A urmat depunerea jurământului lui Vaida şi Argetoianu. A rămas ca ei să facă nota de acceptare2U6, căci, din nou, cei din Axă ne-au comunicat că

— Nu vor războiu’ aci şi că nu ne vor ajuta.

M-am dus să mă culc, dar Urdăreanu a cerut, ce.28 l, p.163> din nou, să mă vadă şi am rediscutat situaţia, el, ca şi mine, fiind convins de marea greşeală ce se face. Ce puteam eu oare face, dacă se produce într-adevăr dezastrul, aşa cum mulţi îl văd, nu pot să-mi iau răspunderea, nefiind susţinut decât de o foarte mică minoritate. Totuşi am mai făcut un ultim efort, chemându-l ţie Tâtărescu la telefon şi atrăgându-i, din nou, foarte serios şi foarte violent, atenţia asupra marei greşeli ce se comite. Mi-a răspuns că nu vede nicio altă soluţiune şi că-şi ia toată răspunderea.

Am mai avut ui) oribil sentiment astăzi, când mai mulţi, ofiţeri au'

venit, după masă, să mă roage să cedez, căci, altfel, mergem la un dezastru sigur.

Oh! De ce oare românii noştri n-au cea mai mică doză de orgoliul T

naţional în aceste clipe într-adevăr grele?

E o zi a nişinei naţionale.

Restul nopţii, eu Duduia, am plâns amarnic. Şi ea vede dezastrul ce ne aşteaptă.

ce.282, p.164> Vineri, 28 iunie

Starea de suflet în care mă găsesc azi de dimineaţă este de nedescris, nu mă simt om, parcă s-a rupt ceva în mine. Sunt un oareşicare care trebuie să-şi facă datoria, atâta tot, parcă din mine a dispărut Eul. Tocmai la 20 de zile după ce-mi ajunsesem apogeul a 10 ani de muncă, cu rezultatele ce au fost, şi acum prăbuşirea, este parcă ceva ce nu poţi suporta. Mi-e ruşine de mine însumi, nu îndrăznesc să privesc pe cineva în faţă, totul mi se pare aşa un coşmar, un lucru,<pe> care niciun cuvânt omenesc nu-l poate descrie.

Dimineaţa, la 11, l-am primit pe Tătărescu. Mă simt aşa de mic şi de neimportant în faţa acestei nenorociri ce s-a abătut asupra României.

Mobilizarea, care se hotărâse ieri şi care, în urma insistenţelor lui Argetoianu şi ale Preşedintelui Consiliului, nu se făcuse, să face astăzi, după o luptă cu acesta, care nu vrea să-i facă niciun gest care să aţâţe U.R.S.S. Frică şi laşitate, poate prudenţă sănătoasă, numai ce.282, p. le>f» viitorul ne-o va arăta.

Oribil<a> în toate acestea este graba <pe> care o pun Sovietele

pentru ocuparea teritoriului, graba care periclitează evacuarea. Azi de dimineaţă, mi se anunţă că e vorba şi de un colţ din Moldova până la Herţa. Chiar în decursul operaţi<i>lor a fost un incident în care [care] au căzut 2 morţi-Am fost aşa de indignat de atingerea unui colţ al României Vechi, încât am spus lui Tătărescu că aceasta nu se poate admite. A promis că va lupta cu înverşunare pentru această bucată de pământ. Aşa cum au mers cedările noastre, această făgăduială

206

Carol II, însemnări zilnice este gratuită.

Au fost mari discuţii cu Horia Sima, ca să intre în Guvern, n-a voit, dar Urdăreanu **s**-a luptat cu el până ce a primit şi, la 2, el şi cu Dr. Simionescu, de la „Generaţia din 22”, au depus jurământul ca subsecretari207.

După cum m-am aşteptat, U.R.S.S. nici nu vrea să stea de vorbă pe chestiunea Herţa.

Ultimele mele speranţe **s**-au spulberat, am nădăjduit că ciocnirea de la Herţa ar fi putut provoca alte rezistenţe spontane, care, astfel, ne-ar fi scăpat cinstea. Primele ştiri ce ne vin sunt foarte triste, ce.283, p.166> purtarea populaţiei basarabene, îndeosebi a evreilor, a lăsat mult de dorit208. Coloanele de refugiaţi şi trenurile au fost atacate de hoarde comuniste, ceea ce a întârziat şi mai mult posibilităţile şi aşa ridicol [el de scurte de a putea evacua.

La 5 seara, l-am primit pe generalul Rozin, care-mi povesteşte conversaţia lui cu Göring. Acesta vrea să ne ajute cu armament, mai ales având mare nevoie de păcură şi de benzină, deci propune ca decontările să se facă mai târziu. Lucru îmbucurător este incontestabila bunăvoinţă de a ne da armament. Rozin zice că se poate găsi material foarte bun. Am speranţa că şi din cel francez ni se va – da. De acum-înainte, efortul trebuie pus pe Aviaţie şi blindate.

Seara, mă cule amărât rău de tot. M-a apucat o deznădejde cumplită.

Mă gândesc dacă n-ar fi mai cuminte să abdic. (subl. editorilor) Duduia protestează vehement, spu**nându**-mi că n-am dreptul de a părăsi lupta, ar fi o dezertare. Cine ştie, poate că ea are dreptate.

ce.283, p.167> Sâmbătă, 29 iunie

Astăzi, sau poate ieri, Axa a recomandat Ungariei şi Bulgariei să nu mişte, prea târziu. Ei pai” mulţumiţi că am cedat. Sigur, era în interesul şi cu complicitatea ei.

Dimineaţa, Argetoianu, care e senin şi are convingerea că **s-**a făcut bine, că orice rezistenţă ar fi fost inutilă şi că viitorul va repara toate aceste nedreptăţi. **S-**a luat hotărârea de a se anunţa lui Fabricius că renunţăm la garanţiile anglo-franceze209, lucru care va linişti mult pe germani. Argetoianu ar dori să ajungem la o alianţă cu Germania!

Pe urmă: Tătărescu, Urdăreanu, Ţenescu, Ghelmegeanu şi

Hortolomei, pentru chestiunea refugiaţilor. **S-**au stabilit anumite zone, din nenorocire nude la început, de acord cu ministerele interesate. Sunt însă foarte puţini cari <se evacuează.

La 5, l-am primit pe Horia Sima, care a cerat să mă vază. El nu pare mulţumit că a intrat în Guvern, căci este naţionalist şi îi este teamă că va fi silit să iscălească cedarea Basarabiei. Pe urmă, a venit ce.284, p.168> cu o nemaipomenită năzbâtie izvorâtă din ambiţia lui tară saţ şi de o prezumţie bolnăvicioasă. A spus că Axa n-are încredere decât **într-**un Guvern naţionalist şi că mâne se va pune problema celorlalte graniţe; singura soluţie ce o vede el ar fi un Guvern sub preşedinţia lui, în care ar intra elemente <pe> cari le-aş dori eu la Interne şi la Armată, ca o garanţie pentru mine, câţiva specialişti la ministerele economice şi!?! Tătărescu, ca vicepreşedinte!?! La aşa ceva nici nu se poate răspunde, îmi venea să-l iau de gât şi să-l dau afară, cu un picior undeva.

Seara, la masă, Urdăreanu, ca să discut problemele de mâne. El vede absoluta nevoie de a se frece la un Guvern naţionalist. Cred şi eu că este un rău necesar.

Ştirile asupra evenimentelor din Basarabia şi Bucovina sunt din ce în ce mai triste, dezertări ale* soldaţilor basarabeni, excese de orice fel <ale>

populaţiei minoritare, mai ales evrei, care atacă şi insultă pe ai noştri, ofiţeri batjocoriţi, unităţi dezorganizate etc. etc. Aceasta mă înfurie în aşa un hal, că, chemâ**ndu-**l pe Tătărescu la telefon, am fost de o violenţă neobişnuită, am ţipat ca un disperat. Pe urmă, ce.284, p.169> mi-a părut foarte rău.

O singură lumină în tot întunericul acesta este purtarea, mai presus de orice laudă, a lui Flondor, Rezidentul Regal din Cernăuţi. L-am şi decorat cu

„Pentru Merit”, pentru atitudinea lui, adevărat frumoasă.

Duminică, 30 iunie

„Dimineaţa, l-am primit pe Tătărescu, de fapt ca să-i exprim

părerea mea de rău pentru tonul cu care i-am vorbit azi-seară. Reflectând, într-adevăr am fost de o violenţă neobijnuită, dar eram aşa de exasperat de cele întâmplate şi de lipsa completă de reacţiune, încât am o scuză, cel puţin psihologică. O

altă supărare o am şi cu chestiunea Parlamentului, care doream să fie întrunit chiar ieri, dar cm[3], din cauza eternei temporizări a lui Vaida, se va întruni abia marţi; consider că, în aceste momente aşa de grave, este o mare greşeală. În tot cazul, se câştigă timp înainte de declaraţia ce se va face în faţa Comisiunii

Afacerilor Străine privitoare la renunţarea la garanţiile ce.285, p.170> anglo-franceze. Fabricius a fost chemat ieri de Argetoianu şi i s-a pus în vedere că

România a făcut acest pas.

Pe Tătărescu l-am reţinut la masă. Am mâncat în 6, şi cu <Duduia

În text: *ai*.

208 Carol II, însemnări zilniceţi>* Urdăreanu. Dacă circumstanţele n-ar II fost aşa de tragice, masa ar fi fost foarte plăcută.

După masă, l-am primit pe Fabricius, ca să-i comunic şi eu hotărârea mea şi să adaug dorinţa noastră de a strânge, şi mai mult, legăturile cu

Germania. Reacţiunea acestui individ, nesimpatic, dar cu care sunt silit a avea legături, a fost nulă. A repetat că am tăcut foarte bine de a ceda şi că Germania, în acest moment, are nevoie de a păstra bune relaţii cu U.R.S.S., dar, pe de altă parte, au fost foarte miraţi de chestiunea Bucovinei.

Ştirile din Basarabia sunt tot triste. Din păcate am avut dreptate cu aşa numita reorganizare a F.R.N., mulţi dintre conducătorii de acolo s-au arătat complet bolcevizaţi, fiind cei dintâi care au primit cu drapele roşii şi fiori trupele sovietice. Incidente cu populaţia, mai ales evreiască, au avut loc peste tot. Din această cauză, evacuările, cari şi aşa au fost grele. În multe

ce.285, p. 171> locuri au fost făcute imposibile. S-au împuşcat funcţionari1, s-au atacat şi dezarmat chiar unităţi militare. Ritmul înaintării Trupelor Roşii a [u]

depăşit cu mult planul stabilit şi a adăugat şi mai mult la dezordine, Toate protestările au fost zadarnice, unităţile blindate şi motorizate, odată lansate, n-au mai putut fi oprite.

Luni, 1 iulie

Azi-noapte, s-a petrecut pe graniţa dinspre Maramureş un incident grav. Pe un front de 80 de klm. aproape, pichetele noastre de grăniceri au fost atacate de unguri. Schimb viu de focuri, chiar de artilerie, se zice, au fost morţi şi răniţi. Trebuie să ne păstrăm calmul, căci asta ne mai lipseşte, să avem istorii pe frontul de vest, cât timp nu reuşim să ne reîntărim pe Prut.

Audienţele de dimineaţă le încep cu Gheorghe Brătianu, care vine să-mi vorbească de situaţie, pe care o consideră destul de gravă. Vede, în viitor, posibilitatea de a ceda ceva. din Cadrilater, dar ce.286, p.172> asupra părţilor mărginaşe ungureşti este mai puţin precis. Consideră principiul schimbului de populaţie ca un lucru bun. În concluzie, deşi nu vrea să se înscrie în „P.N.", se pune la dispoziţie, dacă va fi nevoie de el. A venit îmbrăcat în uniformă, căci pleacă la unitatea sa., i

Pe urmă", Ghelmegeanu şi Ilcuş, cu chestiuni în legătură cu evacuările.

După masă, la ora 5, generalul Antonescu, care a cerut, cu insistenţă, să mă vază. După declaraţii de devotament şi asigurarea că n-are nicio legătură

Cuvinte şterse în text.

1940 209

cu legionarii, îmi spune că Ţara este pe pragul dezastrului, că Armata este complet demoralizată şi dezorganizată şi că trebuie, rapid, tăcut ceva spre a pune lucrurile în mână. Cam în alte cuvinte, doreşte să se facă un guvern cu el şi cu bătrânii21".

Pe urmă, l-am primit pe Neuba cher, care este însărcinat să treacă în

Basarabia, ca să se ocupe de populaţia de origine germană de acolo, dar care n-a primit autorizaţia de la Soviete. I-am expus situaţia, ca şi celorlalţi nemţi, arătând că în joc este cinstea Ţării şi interesul primordial al Germaniei de a frâna acest avânt al URSS; mi-a răspuns că este. ce.286, p.173> de acord şi că trebuie să sperăm în viitor. A fost impresionat când i-am spus că convingerea mea este că ruşii nu se vor opri aci şi că scopul lor este de a pune mâna pe petrol.

Ştiri din Basarabia; tot triste suni. Se pare că unii comandanţi de mari unităţi s-ar fi purtat destul de prost, lăsând comandamentul lor,

spre a se pune la adăpost. **S-**au petrecut totuşi şi unele fapte frumoase, cum a fost, de pildă, aceea a plutonierului major Marinescu Petre, din 1 Veânători> „R.F.”, care fiind oprit de o coloană sovietică de cisterne „a dezarmat-o cu ajutorul numai a<l> câtorva soldaţi. Tot acede>aşi ştiri asupra exceselor şi agresiunilor din partea minorităţilor şi comuniştilor. Agresiunile se fac, mai ales, asupra ofiţerilor, cari simt adesea bătuţi şi degradaţi. Însă, unde este energie, lucrurile au mers bine; am ştiri că generalul Pantazi s-a**r** fi purtat foarte bine. Tot aşa se zice de populaţia germană din sudul Basarabiei, care a avut o atitudine simpatică faţă de trupele noastre care se retrăgeau.

În urma insistenţelor unor căţei de pe lângă Legaţia Germaniei, cari au lucrat asupra lui Urdăreanu, ce.287, p.174> am tăcut un efort de a lua legătura directă cu Hitler şi am cerut să**-**i vorbesc la telefon. Până târziu noaptea, nu am putut avea legătura. **S-**a eschivat.

Urdăreanu, la qină, a vorbit, din nou, de nevoia de a schimba

Guvernul cu unul mai sincer înclinat spre Germania şi cu mai vădită culoare naţionalistă.

Constat că Tătărescu şi**-**a pierdut nervul şi că e cel dintâiii care ar dori să fie desânsărcinat de greaua răspundere. M**-**am convins şi eu de această amarnică necesitate, greutatea este de a găsi omul. Singurul nume asupra căruia am putut să ne oprim este Gigurtu, care prezintă maximum de avantaje, cu toate defectele lui. Guvernul ar trebui format din oameni cu oareşicare pondere, de naţionalişti, „1922”, gardişti şi tehnicieni.

Marţi, 2 iulie

210

Carol II, însemnări zilnice

Azi are loc şedinţa Comisiunei Afacerilor Străine a Parlamentului. De dimineaţă, Urdăreanu a fost la Iorga, să**-**l roage să spuie că eu am fost pentru rezistenţă, a promis că va face ceva.

ce.287, p.175> Am primit, de dimineaţă, după program, miniştrii:

Hortolomei, Ralea şi Bentoiu, cu chestiuni fără prea mare importanţă. Refugiaţi vin puţini şi, din fericire, fără epidemii.

Ultimul, a fost Argetoianu, care**-**mi citeşte expozeul **ce-**l va face la

Parlament. Cum n**-**am putut să dobândesc legătura cu Führerul, deoarece se plimbă undeva în Franţa, l**-**am chemat pe Fabricius, să**-**l

rog să transmită punctele ce doream a a> le spune:

1. **S-**a renunţat la garanţiile cari ne-au fost! date din partea Angliei şi

Franţei;

2. Căutăm o colaborare mai intimă cu Germania, care ar putea chiar fi întărită prin**tr-**o alianţă, care să fie în folosul ambelor ţări;

3. Avem ştiri sigure că ruşii au intenţia de a depăşi linia de demarcaţie şi să se apropie de izvoarele petrolifere, ceea ce reiese din pregătirile lor militare;

4. Cu oeâzia evacuării Basarabiei, **s-**au produs incidente regretabile, în care trupele noastre au fost insultate, dezarmate şi împiedicate de a se retrage. A trebuit deci o disciplină şi un sânge rece deosebite ca să nu se producă un incident serios;

5. Cer de la Führer un ajutor, ca ce.288, p, 176> să ne apere în aceste momente grele;

6. Am făcut tot ce am putut ca să apărăm pacea în această parte a lumii;

7. Cer o Misiune de instrucţie militară, care va întări şi mai mult legăturile.

Imbecilul n-a reacţionat cu nimica şi **s-**a mulţumit a răspunde, pur şi simplu, că va transmite cui cel ei de drept acest mesagiu211.

Am lucrat, pe urmă, în vederea noului Guvern, care va trebui să intre în funcţiune după ce crima Basarabiei a fost săvârşită, adică poimâine.

Urdăreanu a şi vorbit cu Gigurtu, complicaţia este ministrul de Interne, la care ne-am gândit la un general, iar la Afacerile Străine, Manoilescu.

Miercuri, 3 iulie

Dimineaţa, miniştrii, toţi trişti şi abătuţi; singurul care prezintă vreo

* în text este: *8*.

1940

211

Importanţă este Cancicov, care este foarte îngrijorat de rezultatul recoltei; dacă nu se iau măsuri de prudentă, vom fi siliţi, pe la sfârşitul anului, să importăm chiar, ce.287, p.177> A luat foarte bune măsuri ca să fixeze, la unele mărfuri de prima necesitate, preţuri, dintre care, unele sunt sub cele de acuma o lună.

Am continuat cu Urdăreanu discuţiile pentru formarea noului

Guvern; l-am văzut chiar pe Gigurtu, căruia i-am dat unele indicaţii, cu care a fost de acord, rămânând să-l văd după masă spre a stabili cât mai complet

Cabinetul.

Scara, a revenit cu lista alcătuită aproape complet, **s-**au luat măsuri ca cei ce lipsesc să fie chemaţi. El cere însă şi câţiva oameni de ai lui, ca, de pildă, Stan Ghiţescu212. Eu am cam făcut nazuri, căci prea face parte din vechea şi stricata mentalitate politică.

— După masă, la ora 11, l-am chemat pe Tătărescu, ca să-i comunic hotărârea mea, cu care a fost complet de acord; mă sfătuise de mai multă vreme să fac această schimbare. Crede indispensabil să aibă o puternică coloratură naţionalistă şi să nu lipsească, în niciun caz, legionarii. Pe urmă, m-a asigurat de tot devotamentul său, mie şi regimului, fiind oricând la dispoziţie pentru orişice; cere să mă vază din când în când.

ce.289, p.178> Ştirile din Basarabia sunt foarte triste. Astăzi a fost ultima zi a evacuării şi a fost hotărâtă zi de doliu naţional. Evreii şi comuniştii, **s-**au purtat **într-**un mod oribil. Asasinate şi molestări ade> ofiţerilor şi ade>

acelora care voiau să plece. Aceasta mă face să mă tem că va produce1 reacţii primejdioase.

Joi, 4 iulie

S-au> pus, azi, în aplicare cele hotărâte. La 9, l-am chemat pe

Tătărescu, ca să-l anunţ formal că m-am hotărât, după sfatul său, să schimb

Guvernul. Gigurtu, fiind în curent, a şi procedat imediat la adunarea echipei.

Pe urmă, pun unele lucruri la punct, pe generalii Mihail şi David

Popescuui, ca să-i pun la curent cu noile lor misiuni. David Popescu pare destul de stăpân pe lucruri. Cât priveşte „P.N.”, el va fi de un mare ajutor, cunoscând, din văzute, aceste chestiuni, pe când a fost ataşat militar în Italia.

ce.289, p. 179> I *a**1*, l-am primit pe Fabricius, care vine cu răspunsul de la Führer214 la mesagiul meu de alaltăieri, îmi comunică:

1. Führerul a primit intervenţia mea;

2. El ar fi interesat să cunoască felul în care văd regularea chestiunilor iridente între România, Ungaria şi Bulgaria;

3. A făcut intervenţii energice la Budapesta, să rămâie liniştiţi şi să

212 Carol II, însemnări zilnice nu încerce a le rezolvi prin forţă;

4. Crede că trebuim să începem conversaţii asupra acestor chestiuni cu cei interesaţi;

5. Atrage atenţia că această stare continuă de enervare şi de înarmare nu poate rezolvi aceste chestiuni şi că Germania nu poate uita că Ungaria şi

Bulgaria au fost aliaţii ei în trecut;

6. Spre. lua o hotărâre viitoare, doreşte a cunoaşte punctul nostru'de vedere, în decursul conversaţiei care a urmat comunicării, Fabricius mi-a mai spus că este mirat de obiceiul nostru de a nu voi să stăm de vorbă cu nimeni.

Că chestiunea bulgară nu i se pare grea, că ei n-au niciun angajament faţă de

Ungaria, dar că şi noi avem interesul de a avea linişte în acele părţi. Poate că luând de bază un schimb de populaţie, **s-**ar putea face ceva.

ce.29 ((p.18 () l-am răspuns că iau act de comunicare, dar jdar că se pune o problemă foarte grea pentru noi, mai ales după agresiunea sovietică şi că nu ştiu cum voi putea să înfăţişez această problemă în faţa Ţării. Acu au şi ei tot interesul să fie linişte în interior. Că ide<e>a schimbului de populaţie, este una pe care am întrevăz**ut-**o şi noi. Am sfârşit prin a observa că comunicarea făcută nu răspunde întru nimica la cererile făcute de mine.

Acest răspuns a fost o nouă şi grea lovitură pentru mine şi, mai mult, după prima dată de URSS, această nouă încercare de dezmembrare a României e contrată cu cele spuse anterior, că vor aci o ţară puternică.

Problema e grea şi, dacă Guvernul cel nou, naţionalist, se va putea întări, multe de acest soi se vor putea aranja.

Pe urmă, am primit o delegaţie a bătrânilor politicieni, care au cerut să mă vaza urgent. I, a 1 A, au apărut fosilele, în cap cu Dinu Brătianu şi Maniu, urmaţi de Mihai Popovici, Dovlecel Dimitriu2, s, Cipăiariu216, Dr, Costinescu.

ce.290, p.181> Potârcă, Madgearu, Polizu-Micşuneşti217, Stelian Popescu şi

Lupu.

A început a vorbi Dinu Brătianu, cari spune că Ţara e demoralizată, că Armata este în aşa un hal, încât nu se poate conta pe ea, că toţi acei cari au condus Ţara în anii din urmă sunt responsabili, că ei sunt capabili să galvanizeze Ţara împrejurul lor, că regimul este de vină şi că Ţara cere oameni noi. Asta totul spus (pe un ton patriarhal şi blajin. A urmat la vorbă Maniu, care declară că este în totul de acord cu cele spuse de Dinu şi a mai adăugat câteva atacuri la adresa regimului.

Foarte răspicat şi cu glas tare am răspuns, profitând întâiâi de cele spuse asupra Armatei, că nu permit nimănui să puie la îndoială sufletul şi

1940

213

spiritul Armatei noastre, că regret că abia astăzi au venit aceşti domni să se puie la dispoziţia mea, când de ani de zile fac apel la unirea tuturor. Că dacă vor să lucreze, n-au decât să vie în organizaţia care deschide larg porţile tuturor. Ştiu. şi eu nevoia şi cerinţa Ţării de a face o primenire a personalului politic şi vreau s-o fac. Am făcut reproşuri lui Dinu Brătianu că a

ce.29I, p, 182> refuzat, în momente grele, de a răspunde la apelul meu şi de a deveni consilier regal, că poate, dacă aş fi fost susţinut şi de glasul său, aş fi putut rezista. Că nimenea nu este mai îndurerat decât mine de cele întâmplate şi că eu am fost pentru rezistenţă şi am profitat, de ocazie să pun la punct şedinţa Consiliului de Coroană. Maniu a răspuns că tineretul este cu el; la aceasta i-am spus că nu este momentul de a polemiza. La sfârşit, am adăugat că i-am primit, căci, după cum am repetat de nenumărate ori, orice părere dată cinstit şi cu conştiinţă o aud totdeauna. Înainte de plecare, Dinu Brătianu a mai repetat că pentru ţară nădăjduieşte să am eu dreptate.

Guvernul se înjghebează cu oareşicare greutăţi. Horia Sima şi ai lui fac nazuri, nu vor să intre, bietul Urdăreanu se zbate şi, în sfârşit, fiind foarte dur cu ei, au cedat.

Duduia a rămas la prânz. I

La 15 ore, în sfârşit, am putut proceda la jurământ. Multe figuri noi, să nădăjduim că vor putea lucra şi face faţă la enormele greutăţi ce.281, p.183>

ale momentului. Iată compunerea lui: *Preşedinţia Consiliului*: Gigurtu;

Vicepreşedinte fără portofoliu: General Gh. *Mihail, Afacerile Străine*: Mihail

Manoilescu; *Munca*: Stan Ghiţescu; *Comunicaţii*: Ion Macovei; *Economia*

Naţională Finanţe, Agricultură şi Comerţ Extern: Gh. Leon218. *Subsecretari*:

Finanţe – a<r>chitect <D>Enescu219 şi A. Bideanu”; *Economie* – Gh. Strat220;

Agricultură – P. Nemoianu „şi D. Topciu” 2; *Interne*-Generalul David

Popescu, subsecretar, Petre Logadi223; *Apărarea. Naţională* – General C.

Niculescu; *Aer şi Marină* – Amiral Pâiş, *Subsecretar da*> *Aer* – General

Diculescu; *Culte şi Arte* – Horia Sima; *Sănătate* – Dr. <V> Gomoiu2”, *subsecretar* – Dr. I. Simionescu; *Propagandă* – Nichifor Crainic, *subsecretar* – Vasile Stoica; *Minorităţi* – Hans Otto Roth 225; *Educaţia Naţională*-Prof. D.

Caracostea, *subsecretari* – D. Toni-şi Napoleon Creţu 226; *Justiţiei*. V.

Gruia227; *Inventar* – Dr. Noveanu; *Armament*-Bubi Priboiaiiu” 8.

Toţi au fost prezenţi, în afară de Roth, Diculescu şi Dr. Simionescu.

După jurământ, am procedat la primele lucrări cu miniştrii, înceepând>

ce.292, p.184> cu Internele, căruia i-am dat indicaţii privitoare la suspendarea în text este: *Budeanu*.

214 Carol II, însemnări zilnice ziarelor „Semnalul”. Şi „Jurnalul” şi la măsuri împotriva comuniştilor.

Pe urmă, cu Preşedintele şi lâxternele, am pus pe cei în drept în cunoştinţă de răspunsul dat de Hitler. A rămas ca Manoilescu să ice contact cu ministrul respectiv. L-am găsit cu un cap clar. L-am reţinut, pe urmă, o clipă, singur, ca să-i fac recomandaţii de felul cum trebuie să se comporte, să fie serios şi să nu vorbească prea mult.

După aceea, mai mult odilină până la cină, la care am poftit pe Linest şi Rusescu. **S**-a vorbit de Bucureştiul de altă dată. i

Vineri, 5 iulie

toţi miniştrii, afară de Macovei, fiind noi şi trebuind să-şi iee

ministerele în primire, singur el a venit la lucru. M-a pus în curent cu pierderile ce le vom avea la C.F.R. În Basarabia, cam 200 de locomotive şi vreo 2000 de vagoane, ce.292, p.185> la parcul nostru, şi aşa destul de restrâns, este simţitor229. Mi-a mai spus că se pune, cu toată energia, pe lucru pentru şosele.

A venit azi o ştire care m-a uimit. Englezii au atacat escadra frânează de la Mers el Kebir230. Francezii au ripostat şi au dat ordinul de a ataca, orişiunde **s**-ar găsi, vase britanice. Unele ştiri anunţă că **s**-ar fi rupt relaţi<i>le diplomatice între ei. Consecinţele politice pot fi grave din cauza acestei agresiuni nejustificate, germanii vor profita.

După masă, am lucrat la nenumăratele hârtii care au rămas în restanţă din cauza acestor zile mizerabile.

La 8, se anunţă Gigurtu şi Manoilescu; în urma conversaţi<e>i avută de acesta din urmă cu Fabricius, se pare că la Berlin se aşteaptă, cu nerăbdare, răspunsul la comunicarea lui Hâfier, **S**-a întins deci o lungă discuţie, pentru mine foarte dureroasă asupra fondului chestiunei, îmi vine foarte greu de a zice că acec>ept să iniţiez cu ungurii şi cu bulgarii discuţii asupra unor chestiuni teritoriale; situaţia mea, după nenorocirea cu Basarabia şi Bucovina, a

ce.293, p! 86> devenit din Ce în ce mai grea şi sunt foarte îndoielnic asupra felului cum vor fi luate în Ţară măcar ide<e>a de a putea discuta astfel de probleme. Pentru duşmanii mei şi acei pescuitori în apă tulbure, ca Maniu, li se pune mura în gură şi li se dă o excelentă platformă de agitaţie. Pe de altă parte, cu cât agresiunea URSS în Basarabia era nejustificată, în Cadrilater şi unele părţi ale Ardealului, cu populaţii *Aese* minoritare, sunt terenuri plauzibile de discuţie. Atât Gigurtu, cât şi Manoilescu se sforţează, fără succes, să-mi micşoreze scrupulele. Răspunsul trebuie dat destul de urgent şi deştul de clar, ca să nu ni se reproşeze că umblăm cu fofârlica şi că nu voim să stăm de vorbă.

S-a hotărât un răspuns în care zicem că cel definitiv va fi dat după ce ne vom

1940 215

fi informat mai de aproape despre pretenţiunile maghiare.

Rămâne ca Manoilescu, care-l vede pe astă seară pe Fabricius, să redacteze, până mâne dimineaţă, un text care rămâne să mi se supuie.

Scara, după cină, am avut, din nou, cinema: *Oamenii din umbră, îi\m* american de gangsteri, cu o vedetă nouă, Patricia ce.293, p.187>

Morsson şi

Lynne Overman.

Sâmbătă, 6 iulie

Dimineaţa, la 12, am avut o întrevedere cu Oigurtu şi Manoilescu asupra răspunsului de dat lui Hitler” 1. Pe mine, aceleaşi scrupule m-au dominat, dai”, în urma conversaţiei de azi-seară a ministrului Afacerilor Străine cu Fabricius, răspunsul va trebui să fie clar şi precis. Să mă păzească

Dumnezeu în acest pas hotărâtor pentru destinele României. Am introdus în răspunsul proiectat de Manoilescu că, dacă facem ce ne cer germanii, este că din aceasta să reiasă colaborarea cu ei. Am cedat după o grea luptă şi cu sufletul îndoit şi cernit, cu teama de viitor. Am primit discuţia pe bază etnicii şi de schimb de populaţie. După-masă, a revenit Manoilescu, cu texhâl definitiv, pe care-l va remite chiar astăzi reprezentantului german.

Urdăreanu a avut, astă-seară, o întrevedere cu Noveanu asupra atitudinii foştilor gardişti. A ce.294, p.188> fost destul de dur şi a jucat o completă comedie care, pare-se, şi-a avut efectul. Noveanu a recunoscut că au făcut mari greşeli şi că 1 Ioria Sima este mult prea ambiţios, de una care depăşeşte posibilităţile sale.

Ştiri din ţară sunt unele îngrijorătoare: purtarea evreilor din Basarabia şi Bucovina a fost aşa de rea eu ocazia evacuării, încât a provocat o reacţie şi o indignare care se manifestă prin excese, asasinate şi devastări, la care, din păcate, participă şi. soldaţi, semn de lipsă de disciplină.

Seara, cinema, un destui de bun film american: *Vere Busanova*, cu dansatoarea Zorina; câteva scene de balet foarte frumoase, muzica bună.

Duminică, 7 iulie

Zi relativ liniştită, au cerut să mă vază Ilasievici şi Ţenescu, pentru ide<e>a primului de a retrage trupele de pe frontiera URSS şi de a

ce.294, p.189> organiza rezistenţa pe linia Bahluiului, deci abandonarea anticipată a Nordului Moldovei. M-am opus absolut, chiar dacă această linie este cea mai bună de apărat; de punctul de vedere politic, această mişcare este o enormă greşeală politică, care, mai ales în momentul de faţă, ar produce o impresie detestabilă şi va cauza o nemaipomenită panică.

Mihăiţă s-a dus cu prietenii la Scrovişte, aşa încât am pulul să iau masa singurjă) cu Duduia, bucurie care nu mi s-a întâmplat de multă vreme.

După masă, ne-am dus şi noi la Scrovişte, unde am petrecut o după-amiază liniştită şi plăcuta, la aer curat.

Seara, copile în la masă şi pe urmă un foarte amuzant film german, cu

1 lans Moser: *Iubirea strict, oprită*.

A venit o ştire, că U.R.S.S. ar fi cerut Turciei ori Iranului, nu e clar.

cedarea unor teritorii, controlul Căilor Ferate şi întrebuinţarea aerodromurilor.

În tot cazul, pare-se că relaţi<i>le turco-sovietieemu sunt dintre cele mai bune.

ce.295, p. 190> Luni, 8 iulie

Lucrat, dimineaţa, cu generalul Niculescu şi cu David Popescu.

Mi-am lacul o impresie bună, cred că aşezându-se bine în scaun, vor deveni, în curând, mai energici.

Primul incident de Guvern, Horia Sima şi-a dat dimisia233, motivând-o pe neluarea de măsuri energice naţionaliste (alias, antisemite) şi că nu vrea să participe la mutilarea Ţării. De fapt este un ambiţios care nu-i mulţumit de locul lui în Guvern. Am indicat lui Gigurtu că dimisia trebuie primită şi el înlocuit printr-un alt gardist, de pildă Budişteanu, de care toţi vorbesc mult bine.

Pe urmă, a urmat un lucru foarte dezagreabil pentru mine, primirea noului ministru al Sovietelor, Lavrentiev” 3. Schimb de discursuri destul de anodine, el în ruseşte, eu în româneşte, în care s-au] afirmat intenţiunea de a avea bune relaţii de vecinătate.

Gigurtu, în chestiunea Horia Sima, arată lipsă de energie, încât am fost obligat sări chem...”

ce.293, p.193> <con>ţină a provoca, prin activitatea sa, nelinişte continuă, Va fi, desigur, pentru multă lume, un sănătos avertisment.

Marţi, 9 iulie

Dimineaţa, lucru cu noii miniştrii, întâiu Gomoiu, care mi s-a părut sectar şi care nu mi-a plăcut deloc; pe urmă Gruia, ministrul Justiţiei, care, dimpotrivă, mi-a tacul o foarte bună impresie, clar, rezonabil şi hotărât să lucreze cum trebuie. Am discutat cu el noile

măsuri cari trebuie luate pentru a imprima un accent naţionalist Guvernului.

La 1, am primit o delegaţie de basarabeni, compusă din Inculeţ, I

Din caiet lipsesc paginile 191 şi 192.

1940 217

Pelivan 234, Ciobanu, caii mi-au adus o adresă de omagiu pentru gândul meu de rezistenţă în Consiliul de Coroană şi m-au rugat să iau sub oblăduirea mea pe nenorociţii. A urmat una bucovineană, cu Nistor, Sauciuc-Săveanu şi

Haekman, la care s-a alipit şi Şoneriu235, cu acelaşi lucru.

ce.296, p.194> Dupa-masă, l-am primit, întâiu, pe generalul Aldea, care a revenit de la Odessa, de la Comisiunea Mixtă236. Spune că lucrurile merg destul de greu, căci delegaţii sovietici n-au libertatea de acţiune, trebuind să refereze pentru orice la Moscova. Ceea ce este trist, este că a putut constata că mai mulţi dintre comandanţir noştri s-au purtat prost, fugind şi lăsând unităţile lor. Vor trebui luate măsuri de sancţiune. Are convingerea că materialul militar rămas în Basarabia va fi, pe cât posibil, recuperat.

Pe urmă, s-au prezintă! în audienţă reprezentanţi în Guvern ai

„Generaţiei din 22”, Dr. Simionescu şi Prof. Napoleon Creţu, cari mi-au înfăţişat gândurile grupării lor. Sunt naţionalişti integrali, dar, fiind oameni de cultură, sunt rezonabili. Dârei, cer acţiune şi sancţiuni. Cât despre chestiunea graniţelor, sunt intransigenţi.

La 7, am fost la sfeştania de la casa „P.N.”, care s-a instalat în Palatul

Sturdza. Ceremonie simplă, după care am vizitat localul.

A urmat o conversaţie cu Gigurtu, cari este ce.296, p.195> nenorocit de internarea lui Antonescu237; Fabricius i-a spus că va face o proastă impresie, în Germania.

Englezii au atacat, din nou, flota franceză în portul Dakar; marele cuirasat „Ri chelieu” a fost grav avariat. Aceasta nu va ajuta decât de a apropia şi mai mult Franţa de Germania. Tot azi, Parlamentul francez a adoptat, cu 360

voturi contra 3, legea prin care se dă de>pline puteri Guvernului de a modifica Constituţia, care va fi una totalitară.

După cină, primesc pe Gigurtu şi Manoilescu, în privinţa ştirilor care au venit de la Moldovan şi care par a arăta că ne îndrumăm mai repede decât credeam spre alianţa cu Germania. S-a hotărât ca Nindi

să fie pus în curent şi ca Moldovan [u] să comunice, în mod oficial, prin telegramă, ceea ce se propune.

Am avut pe urmă un foarte frumos film: *Remember that night*, cu Barbara Stanwyck şi Mc. Murray.

ce.297, p.196> Miercuri, 10 iulie

De dimineaţă încep lucrul cu Păiş, căruia i-am dat toate indicaţi<i>le

— Iniţial scrisese: *şefii*.

218 Carol II, însemnări zilnice

să se puie cu energie pe muncă, ca să facă ordine în ministerul său.

Pe urmă, Rădulescu-Mehedinţi „7 Ws, ministrul nostru în Belgia.

Credeam să fie mai interesant. Singurul lucru mai important ce mi l-a povestit este că Regele Leopold n-a voit deloc războiul şi că actul lui de capitulare, deşi, la început a provocat furtuni, astăzi este apreciat şi admis de toată lumea.

A urmat Ciigurtu, care tot supărat este de internarea lui Antonescu şi consideră că va face un efect prost. Urdăreanu a venit cu o propunere senzaţională şi pentru care am chemat şi pe Manoilescu: aceea* ca să mă întâlnesc cu Hitler. Aceasta a produs o îndelungată discuţie. Manoilescu a

primit-o cu foarte multă rezervă, iar Gigurtu, cu mai puţină. Părerea mea a fost că n-ar fi rău, dar ar trebui să se mai clarifice situaţia; e inutil să mă duc la un insucces. Manoilescu va vorbi ce.297, p.197>...

ce.297, p.2 () 3> un intrigant.

Seara, cinema: *Fiorii primăverii*, şi am revăzut *Călătoria de nuntă*, în 3* * *

Duminică, 14 iulie

Ziua naţională franceză; cum s-au schimbat lucrurile de anul trecut, când toată lumea se îngrămădea la Ambasadă; anul acesta este tristă. Pare-se că tot vor să-l schimbe pe Thierry şi, în locul lui, să trimeaţă pe un oarecare

Chevriat, nume, pentru mine, total necunoscut.

Mihăiţă s-a dus, din nou, cu prietenie în la Scrovişte, încât am putut petrece toată ziua liniştit cu Duduia, ceea ce mi-a făcut o nespusă plăcere, cu toate că nu se simte bine; care> dureri de cap şi acea stare generală proastă de care nu poate scăpa.

Seara, un film american pasabil, cu Iza Miranda şi Fred McMurray.

ce.299, p.204> Luni, 15 iulie

De dimineaţă m-am sculat devreme, neputând dormi, căci noaptea a fost proastă, Pussy, fiind bolnavă şi ne-a ţinut deştepţi până la 3 dimineaţa;

când a venit Dr. Panu.

Lucru cu miniştrii, începând cu Budişteanu, care, desigur, este qel mai civilizat din tagma lui. Zice că are greutăţi cu prietenii lui, dintre care unii îl în text: *acela*.

„Din caiet lipsesc paginile 197 – 202.

** Regele cuprinde cuvintele *în 3* în titlul filmului.

— 1940 ... J – 9

consideră ca trădător, i-am spus că trebuie, în sfârşit, să priceapă gardiştii că şi-au dat cuvântul că vor fi la ordinele mele şi că se vor încadra cinstit în noua ordine de lucruri; constat că acest cuvânt dat. mie de Noveanu şi de flori a Sima nu prea se ţine, că cu toată energia se va menţine regimul şi ar fi păcat şi dăunător pentru Ţară şi pentru ei dacă **s**-ar ajunge, din nou, la situaţia de altă dată.

— Ca lucru, a fost foarte rezonabil şi văd că doreşte să lucreze cumsecade.

A. urmat Popescu David, cu un raport liniştitor asupra situaţiei în ţară.

Totuşi, ce, 299, p.205> trebuie să avem ochii foarte deschişi faţă de comunism, care ar puteafeee multe mendre A organizat sau vrea să organizeze echipe volante de propagandişti, cari sââcutraere Ţara şi, de la ureche la ureche, să semene sămânţa cea bunălrvoba, pentru mine a mişcării comuniste, a fost nota informativă trimisă astăzi de Legaţiasovfdka, prin care cere anumite lămuriri priviioare la aşa-zise piedici şi brutalităţi ale autorilor Jjadeace Teari” Vor să se reîntoarcă în Basarabia.

Ultimul ministru a fostgeneralu! Nâeulesai, cu chestiuni” curente.

Pe urmă, m-am dus să-l văd pe Urdăreanu>care toate ziua de ieri şi noaptea a suferit ca un câne „E destul de h fpohoiiidru în ceea.ee priveşte boala lui, asta nu-l ajută.

După-m & sa, întâiu am dormit oleacăr pe urmă audienţe. Generalul

Argeşeanu, cel dintâi care a venit să-mi raportezx unele plângeri ale Armatei şi să-mi spuie infinita forfotcală de ştiri nemaipomenite ce se răspândesc prin oraş. Mi-a dat sfatul ca ce.300, p.206> saâcs, ca să mă vază lumea. Zice, cu mici excepţii, <că, moralul Armatei este bun.

Pe umiâj generalul Mihail., <*pg*> care l-am chemat ca să-l întreb cum merg lucrurile şi cum le-a luat în mână. Văd că problemele le cercetează cu toată seriozitatea şi că se ocupă de aproape de rezolvarea lor. E o minte bine aşezată şi cu spiritul sănătos militar; va putea să facă foarte multe…

Când terminasem, a cerut Gigurtu urgent să mă vază. A avut unele neplăceri şi şovăieli cu miniştrii legionari, care vorbesc iarăşi de demisia lor.

I-am dat instrucţiuni să fie foarte energic şi să le bage minţile în cap; azi, înainte de toate, trebuie să meargă carul statului.

De la germani tot nu vine răspuns şi tot m-îngnjoreşte starea de spirit a lui Fabricius. Au ţipat: Guvern naţionalist şi, iată, acum că-l au sunt tot atât de lenţi şi de rezervaţi ca înainte. Am impresie că tot continuă să manavreze în politica internă prin gardişti.

Situaţia României este grea şi ar fi o naivitate ce.300, p.207> de a zice că lovitura <pe> care am primit-o n-a fost o foarte serioasă zdruncinare.

220 Carol II, însemnări zilnice

Germania şi Italia, de care voim să ne apropiem, se arată prudenţi. Italia arc angajamente faţă de Ungaria, de care nu se poate lepăda, iar Germania lot mai are în faţă duşmanul ei no. 1, Anglia, pe care n-a învins-o şi care este uni adversar solid. În timpul acesta este obligat a menaja duşmanul no, 2, pentru noii no. 1, URSS. Acesta profită de această situaţie şi se înţeapă cu nemţii totl timpul. Numai orbii nu vor să vază că afacerea Basarabiei este, de fapt, ol înfrângere germană, prima <pe> care au primit-o de mult timp. Aceasta este! situaţia, care face că e greu Führerului să răspunzi repede şi deschis; trebuiel să avem răbdare; totuşi fără a fi prea pesimist, în sufletul meu sunt amărât. 1

Înainte de cinema, am fost cu Duduia şi Mihăiţă să-l vedem pe.

Urdărcanu, care a avut un consult, doctorii zic că este o criză acută de gută.

Filmul văzut, sau mai bine zis revăzut, este: ce.301, p.208> *Bucluc în noaptea nunţii*.

A izbucnit un incendiu la rafinăria „Standard” din Ploieşti; la început a fost teamă să <nu> fie un act de sabotaj. Din fericire **s-**a constatat, pe urmă, că n-a fost decât un accident, i – Marţi, 16 iulie

După program, dimineaţa, miniştrii, începând cu Gomoiu, care mi **s-**a părut, de astă dată, mai puţin sectar**. Întrebându-**l despre cei trei medici care **s-**au îmbolnăvit făcâ**ndu-**şi experienţe cu tifos exantematic la Institutul

Cantacuzino, mi-a spus că experienţele lor sunt pe cale bună şi că speră că vor reuşi şi atuncea va fi o mare victorie românească. În tot cazul, aceştia sunt nişte eroi. A cerut să poată da drumul Justiţiei relativ la cercetările controlorilor generali asupra neregulilor de la Eforia <Spitalelor Civile>.

Urmează Stan Ghiţescu, care şi-a luat în mână ministerul şi are câteva proiecte care mi se par bune.

ce.301, p.209> Ultimul e Manoilescu, cu care am tăcut un „tour d’horizon” * venind la aceleaşi concluzii cu acelea ce. le-am însemnat azi-seară.

La 121/., a depus jurământul noul controlor de stat, intendentul general

Nicolescu. Am vorbit, pe urmă, cu Gigurtu, care-mi spune că miniştrii gardişti n-au mai mişcat.

L-am mai primit, azi de dimineaţă, şi pe Gruia, ministrul de Justiţie, care mi-a prezentat un nou decret de amnistie pentru legionari. Găsesc că a mers prea departe; l-am reţinut până ce se va mai clarifica situaţia cu ei. Să se puie serios pe drum şi atunci li se pot acorda şi ultimele iertări.

„Tur de orizont”.

1940

221

După-masă, am lucrat la punerea în ordine a acestor note.

Seara, am fost, un moment, la Urdăreanu, ca să-i vorbesc de zvonurile ce circulă eu Victor Moldovanu], că ar uza foarte mult de

serviciile unui oareşicare Tiberiu Vornic, cunoscut escroc, condamnat la 3 ani închisoare.

Pe urmă, un film cu i lans Albers; *O despărţire senzaţionala*”.

ce.302, p „210> Miercuri, 17 iulie

De dimineaţă, miniştrii, încep cu Pâiş. Pune ordine, dar are dificultăţi cu Diculescu Pe urmă, (Jigurtu, care vine, la început, cu

Mihail pentru o nouă, desconcentrare a 400.000* & le> oameni; sunt de acord. Îmi citeşte o scrisoare pe care vrea să o trirheaţă lui Soring238, în care pune foarte bine situaţia. Pe urmă, vorbeşte de anteproiectul de lege relativ la evrei. El nu edeloc grăbit s-o facăs totuşi este nevoie je a face ceva efectiv în aceasfe direcţie. Proiectul aşa cum este făcut nu se poate se<e>epta. De la miniştrii legionari niciun senin de viaţă.

După-masă, l-am primit pe generalul Rozin, care se întoarce, mâne, în Germania. I s-a dat o listă întreagă şi eu i-am indicat ca, în mod special, să insiste asupra materialului de aviaţie şi să ceară 2 divizii blindate. Îmi spune că are foarte mari speranţe că va reuşi în misiunea lui, contând îndeosebi pe sprijinul lui Göring.

La 71/; Fabricius pere să mă vază, ca să-mi remită o scrisoare de la

Hitler *m*. liste un răspuns indirect la întrebările ce i s-au pus. În rezumat, spune că o înţelegere cu România nu poate să se facă tară ca litigi<i>ie cu Ungaria şi

Bulgaria să nu fie rezolvate. Face o întreagă expunere a fi] punctului său de vedere asupra situaţiei politice. Declară că, dacă nu ne putem înţelege în această parte a lumii, Germania sfirva dezinteresa complet de ea şi ne va lăsa la soarta noastră, care.nu poate fi decât un dezastru. Germania, în acest caz, ar fi chiar pregătit<a> să facă sacrificiul petrolului românesc (vorbă să fie). Acest răspuns a fost făcut de acord cu Ducele. Mai adaugă că unele recriminaţiuni asupra. autudimi României, oficiale, care, zice el, până în timpurile din urmă a fost duşmănoasa. Singurul lucru bun este că a vorbit deschis, că a crezut că trebuie să-şi exprime punctul său de vedere clar şi relativ de sincer. Problema e pusă brutal, aşa cum e felul lui, nu e plăcută pentru noi, şi, de punctul de vedere intern, poate să aibă urinări foarte grele. ce.303, p.212> Am chemat imediat pe Gigurtu şi Manoilescu, cărora le-am arătat scrisoarea. A decurs o

222

Carol îl, însemnări zilnice discuţie care n-a dus la niciun rezultat, rămânând „quc la nuit porte, conseille”. 1

Seara, ca de obicei, cinema, un film german: *Nanette, fată din popor*. I

Zile grele sunt acestea prin care trecem şi, trebuie să zic, foarte

1

dezagreabile. Moralul meu scade. Trebuie să mă iau, din nou, în mână, altfel 1

nu mai merge.

Joi, 18 iulie **impunându-**se 2 ani de la moartea Marnei, azi de dimineaţă, parastasul obişnuit, anul acesta, din cauza împrejurărilor, la Cotroceni. Afară de noi, familia, au asistat: Curtea „Guvernul, fostele doamne de onoare ete. A slujit părintele Nae Popescu, foarte frumos, ca de obicei.

Sunt zile de enervare, apasă peste noi toţi un sentiment de nespusă nelinişte. Şi această scrisoare de la Hiller nu vine să uşureze faimos]

ce.303, p.213> atmosfera. Începem toţi să ne dăm seama că ne găsim în faţa unui inevitabil, dar tocmai acest inevitabil e acela care enervează.

După-amiază, audienţe, începând cu Edithî 1”...

ce.30S, p.214> de faţă se alcătuieşte în Germania noua ordine de lucruri economică şi că numai noi suntem absenţi de la această organizare; ea

recomand:» să trimitem acolo pe Cancicov.

ce.30S, p.2 ÎS> Vineri, 19 iulie

De dimineaţă, obişnuitele audienţe de lucru, începând cu Leon, care continuă a fi optimist asupra situaţiei economice generale. Totuşi, îi atrag atenţia, foarte serios, asupra posibilei lipse de cereale şi asupra tendinţei germanilor de a acapara toate lichidările economice de la noi. I-am atras atenţia asupra noii aşezări economice germane şi nevoia de a nu fi absenţi.

Urmează Macovei, care-mi vorbeşte de contractul proiectat cu

Puricelli; este vorba de şoseaua Alexandria – Craiova – Tr. Severin şi Bucureştii

— Brăila. Pe urmă, Caraoostea, care” este foarte interesat de ministerul sâuj pentru dezvoltarea lui ulterioară. De fapt, nu vine pentru aceasta, ci pentru a-i mă pune în curent cu frământările între legionari. Cei din Guvern trebuie să suporte presiuni mari din partea celor din afară, care ar citari ca ei să

* „ca noaptea să fie cel mai bun sfătuitor”.

** **S-**au păstrat doar primele patru rânduri ale pag. 213, fila fiind tăiată în partea de jos. Cadrul 304 repetă defectuos cadrul 303.

Fila este tăiată şi probabil mai lipseşte ceva din text.

1940

223

dimisone/.e. El spune că va fi silit să facă gestul, dar roagă pe Gigurtu să respingă dimisia. Nu-i deloc mulţumit cu această acţiune, pe care o consideră copilărească. Crede totuşi necesar să mai intre două elemente gardiste în plus, a citat pe ce.306, p.216> Gamenţă şi Corneliu Georgescu. La aceasta i-am răspuns că astăzi fiind un partid unitar, eu nu mai pot permite grupuri separate. Toţi sunt în ace<e>aşi oală, din care se trag bucăţile cele mai bune spre a le întrebuinţa; totuşi, se poate face ceva, cu tact şi cu elemente le legionare capabile!

După-amiază, am lucrat, întâiu, eu Mii iţă, care **s-**a prezentat cu chestiuni mărunte ale băncii. I-am atras atenţia despre nevoia de a prevedea credite pentru răscumpărarea afacerilor evreieşti cari se lichidează. Pe urmă, mi-a vorbit şi ceva politică, povesti**ndu-**mi unirea neprietenească a Guvernului care **s-**a tăcut împrejurul bătrânului Cuza de către „Genereţia 22” şi elementele legionare ale hartanului Codreanu24 i şi Sima. Spune că nu trebuie lăsaţi din mână, că au trecere.

Pe urmă, Gigurtu şi Manoiiescu. Acesta a pregătit un foarte frumos răspuns la scrisoarea lui Hitler, în care, cu toate că acec>eptă principiul de a sta de vorbă cu vecinii, se răspunde admirabil la toate punctele ce le releva şi la toate acuzaţi<i>le ce.306, p.217> nedrepte142.

Seara, cinema: *Jos masca*!

Sâmbătă, 20 în Sie

Ne-au venit ştiri triste asupra unor întâmplări triste de la Armata ea>

3-a: lipsă de disciplină şi hoţii. Am chemat pe Mihail, Ţenescuşi Niculescu, ca să le pun în vedere că această stare de lucruri trebuie să dispară cât mai repede. Mi-au spus că au dat ordinele în consecinţţă; n-am considerat acestea ca suficiente, căci măsurile nu pot să rămână numai pe hârtie, trebuie aplicate hotărât pe teren.

După-masă, m-am dus la Scrovişte, să iau niţel aer şi după ţapi. Am împuşcat doi, din care unul bunişor. În pădure, o ţânţărime ce n-am mai văzut.

Seara, cinema, un destul de bun film englez: *Inspector Homby*.

Duminică, 21 iulie

E cald astăzi şi Duduia nu s-a simţit bine. <c307, p.218> După-masă, a rămas trântită, iar spre seară am avut buna inspiraţie să ne aşezăm pe terasa de sus. Aci a fost aer şi era plăcut.

Seara, ca de obiceiu, cinema, un film bun german: *Femeia de ieri noapte*.

224

Carol 11, însemnări zilnice

Luni, 22 iulie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Crainic, care se plânge că lucrurile ia ministerul său merg greu şi că n-are suficiente fonduri. Mai interesant<a>

este părerea lui că germanii nu sunt tocmai cinstiţi faţă de noi şi că au interese, ca noi să fim slabi, spre a ne putea domina mai uşor.

Acest ecou <care> îmi vine şi din alte părţi, trebuie foarte serios luat în seamă. Simt încă la el o vădită înclinare spre Universul”, pe care-l consideră cel mai important ziar naţionalist. Urinează David Popescu, cu raportul de la Interne, prin care-mi expune măsurile luate împotriva comuniştilor; **s**-au arestat vreo boo dintre conducători.

ce.307, p.219> Ultimul, generalul Mihail, eu care, în primul rând, discut şi dau ordine precise pentru luarea în mână a disciplinei, bare începe să se slăbească în toată oştirea.

La 5, l-am primit pe 1 lans Otto Roth. care a venit să-mi dea explicaţii de ce n-a putut intra în actualul Guvern. Minoritatea germană are pretenţiuni pe care el foarte bine îşi dă seama că nu se pot îndeplini şi deci n-ar fi fost de nicio utilitate, ci, dimpotrivă, un impediment. Minoritatea germană ia poziţie în chestiunearevendicărilor maghiarilor; ea este absolut opusă cedării

Ardealului, Ungariei, deci, pe acest punct merge mână în mână cu noi; l-am încurajat foarte mult în această atitudine rugând că Berlinul să fie influenţat de ei.

Aeu> urmat Gigurtu şi Manoilescu, cu care am revăzut răspunsul către Hitler şi am hotărât că va fi acesta din urmă care-l* va duce.

Seara, cinema, un remarcabil film american cu Ronald Colman şi Ida

Lupmo: *The lighl* (*hat foilleti după* romanul lui Rudyard Kipling.

ce.308, p.220> Marţi, 23 iulie

Dimineaţa, ca de obicei, miniştrii, începând eu Gomoiu, care, ca

chestie mai importantă, îmi vorbeşte de neregulile de la liforie ea Spitalelor».

Urmează Stan Ghiţescu; el îmi prezintă un decret-lege asupra reglementarii muncii în situaţiunea excepţională de azi.

Pe urmă, Gruia; cu chestiuni curente ale Justiţiei.

Ultimul a fost Bufei Priboianu, care văd că a luat serios lucrurile în mână, numai să fie cinstit!

Azi-seară s-a produs un eveniment foarte important, primul semn mai

În text: *care o*.

1940

225

efectiv din partea Germaniei: Gigurtu şi Manoilescu au fost chemaţi, pentru vineri, la Salzburg, ca să vorbească cu 1 litler.

La 6, l-am primit pe Valer Pop, care a venit să vorbească în numele ardelenilor11*3. El este de părere că, în aceste clipe, când se vorbeşte de atingerea graniţelor, ar fi bine să se puie în mişcare şi ei. Am discutat problema aşa cum trebuie pusă, adică pe bază de schimb de populaţie, singura care o face posibilă. Mi-a spus că a discutat-o şi cu Fabrieius şi ar fi constatat la el un spirit de frânare a ungurilor; i s-a arătat şi o hartă care, zice pl, ar fi admirabil de bine întocmită.

A fost colosal de cald astăzi. Seara, cinema, un film german: *Mâne voi fi arestat*.

Miercuri, 24 iulie

Ca miniştrii, numai Păiş, şi el încearcă să piue regulă. Din nenorocire, această săptămână a fost una neagră pentru Aviaţia noastră, 17

morţi, printre care, cele pricinuite de ultimul accident, duminică, ia Băneasa, care este deosebit de dureros*, căci au pierit în el 4 eleve pilote.

Pe urmă, generalul Ţenescu, pe care-l chemasem pentru o mică chestiune de organizare a Batalionului de Gardă. Din nou i-am atras atenţia, cu toată seriozitatea, asupra lipsei de disciplină şi de cinste. De astă dată l-am văzut şi pe el foarte adânc mişcat şi indignat de cele aflate; cere să se păşească la măsuri extreme, chiar la pedeapsa cu moartea în unele cazuri.

I, a prânz, Gigurtu şi Manoilescu, cu care am ce.309, p.222> discutat, amănunţit, misiunea lor la Salzburg2 14. Principi<i>le sunt

acelea din scrisoarea mea către Hitler. Trebuie arătat cât de dureros este, în momentul de faţă, acest sacrificiu ce ni se cere şi că, în tot cazul, nu se poate decât pe bază pur etnică şi de schimb de populaţie. Manoilescu mi-a arătat o serie de hărţi, ade> căror concluzii nu sunt deloc îmbucurătoare. Eu cred că, la momentul oportun, vom trebui să luptăm să se cedeze mult mai puţin decât indică ele. E adevărat că cu secuii cu tot sunt vreo 1.300.000 de maghiari în cuprinsul graniţelor noastre şi aceştia trebuie complet îndepărtaţi din ţară, spre a avea odată linişte.

Din nou e cald astăzi. Duduia a venit pe la 7 şi am stat pe balcon citind. L-a chemat, pe urmă, pe nepotul ei, Răzvan Ambrozie, un băieţel deştept şi vioiu de vreo 14 ani, elev la Mănăstirea Dealului şi care doreşte să devină ofiţer de Infanterie, căci aşa este tradiţia familiei. El ar fi a patra generaţie.

În text: *dureroasa*

226 Carol II, însemnări zilnice

Ghelmegeanu şi Vaida au fost azi la Urdăreanu, recomandând că, I

dacă este vorba de a ajunge la o solu.<ţie> ce.309, p.223> dureroasă, ar fi bine să am un Guvern cu oameni de răspundere. Ca raţionament., este multă

dreptate în aceasta, dar aşa cum s-au> întors lucrurile cu tineretul naţionalist **care-**şi ia avânt, nu mai este posibil.

După cină, un lilni german cu muzică drăguţă: *Heisxcx Bluih*, cu j

Marika Rokk; admirabilă reclamă pentru unguri.

Joi, 25 iulie

La ptte l-am poftit pe Mugur, care a fost numit Preşedintele

Consiliului de Administraţie de la Radio, în locul lui blondor, care n-a reuşit acolo. Tot sufletul lui este în această operă şi sunt convins că va putea face treabă. Am vorbit mult despre muzică…

ce.3 ir\p.224> Vineri, 26 Iulie

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Leon, care mă pune în Curent cu toate măsurile ce le-a luat în legătură cu liconomia Naţională. Este optimist şi a început să iee aiiumite măsuri de ordine pe care le cred salutare. Consideră încă un mare impediment pentru dezvoltarea normală a lucrurilor nerezolvirea, **într-**un mod sau altul a chestiunii evreieşti şi menţinerea concentraţilor. Sper că zilele acestea se vor. rezolvi aceste chestiuni.

Urmează Macovei, care, cu acelaşi suflet şi energie, lucrează la ministerul său. Ultimul este Caracostea. În tot ce propune el se vede omul de mare cultură, trebuie săzie că mă înţeleg foarte… * * *

ce.311, p.225> După amiază, Urdăreanu, care începe să se restabilească, a fost la mine ca să mă puie în curent cu conversaţia ce a avut-o cu legionarii. De fapt, nimica nou, i-a bruftuluit şi a constatat că la ei nu este unitate şi că totul se reduce la promisiuni, care poate de astă dată au fost. mai formale ca oricând. Pe urmă a abordat chestiunea <Duduiei>* * **, nu l-am lăsat să o dezvolte, căci i-am spus că nu sunt de părerea lui.

Restul după-amiezii şi serii am lucrat la punerea în ordine a unor hârtii.

— Partea de jos a filei, conţinând 5 rânduri, a fost tăiată.

** Cadrul 310 repetă pag. 222 – 223.

Urmează 5 rânduri lipsă, fila fiind tăiată în partea de jos.

„În text numele este şters.

1910

227

După cină, un film american despre gan<g>steri, destul de bun cu

Melvyn De-o>uglas: *Unu contra zece*.

Sâmbătă, 27 iulie liste o zi de o căldură nemaipomenită, 31 de grade> la umbră, unii zic că ar fi fost 48” la soare, e mai ca posibil.

Dimineaţă, l-am primit pe Gafencu, care se prezintă pentru numirea lui ca ministru la Moscova J45. I-am dat anumite indicaţiuni asupra felului

ce.312, p.226> cum va trebui să se comporte. Va trebui, înainte de toate, să supravegheze ce se întâmplă mai ales în legătură cu Germania, va trebui, pentru aceasta, să păstreze un contact destul de strâns cu v<on>

Schulenburg2* Ca atitudine politică, să tinză la stabilirea unor rapoarte cât mai normale şi de bună vecinătate; de prietenie, după raptul Basarabiei, pentru moment, nu poate fi vorba.

După-masă, m-am dus la Scrovişte, să vânez ţapi. Am stat pe observator şi năduşeala curgea cascadă. N-am tras nimica, căci boierii cei frumoşi n-au voit să se arate.

Întors acasă, la ora 20, l-am primit pe Nindi cu raportul celor petrecute la Sal/burg, adicăunai bine zis la Berghof, unde Gigurtu şi

Manoilescu au fost primiţi de führer. Gigurtu a făcut o foarte bună impresie şi pare-se că a expus cât se poate de bine situaţia, cu claritate şi demnitate.

Problema însă a rămas, aşa cum era de aşteptat, neschimbată; au fost atacuri asupra trecutului şi îndeosebi împotriva lui Gafencu. 1 lider, cu toate că ne cere să ne înţelegem cu ungurii, zice că n-are nicio simpatie ce.312, p.227> pentru ei şi i-a înjurat de mai multe ori. Mult bine ne-a făcut acţiunea minorităţii germane, care, în ruptul capului, nu vrea să treacă sub dominaţia maghiară. În tot cazul, nu vor fi susţinute nebuniile ungurilor. Are însă impresia că Hitler n-ar dori să avem o armată prea mare, iar, pe de altă parte, când toate aceste litigii vor fi lichidate, nu va garanta graniţele. Se cere de la noi stabilitate în guvernare, aceste eterne schimbări dau impresia de lipsă de seriozitate şi de siguranţă; crede că ar fi bine să se mai introducă elemente legionare în Guvern, cu toate că nu vor să se amestece în chestiunide> interne de la noi (!?!). În general, zice că impresi<i>le sunt mai mult bune.

Seara, cinema, ultimul film al Adelei Schamrock: *Mătuşa din Canada*, foarte amuzant şi bine jucat.

Duminică, 28 iulie

Din nou o zi toridă, până la 7 seara, când ce.313, p.228> o ploaie

228 Carol II, însemnări zilnice binefăcătoare [care] a răcorit complet atmosfera.

Am stat toată ziua cu Duduia, singuri, căci Mihăiţă a fost, din nou, la

Scrovişte. Din păcate, Duduiei nu i-a fost bine, încât a rămas culcată, Eu am lucrat la mărci.

La cină, Urdăreanu şi Dut/. i Rusesdu; pe uremă>, un bun film german: *Secretarul Domnului Ministru*.

Luni, 29 iulie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Budişteanu; el a călătorit prin ţară, a adus anumite ştiri pe care i-am spus să le comunice ministrului de Interne.

Am impresia că în ţinuturile Dunărea de Jos şi Prut, graţie rezidenţilor regali, s-a lucrat bine la câmp. Arc, în multe lucruri, idei cam exagerate, dar se va cuminţi; m-a rugat că, dacă primesc pe 1 lori a Sima, ori alţi legionari, să fiu dur cuci.

Urmează David Popescu, care-mi spune că se restabileşte

ordinea, totuşi trebuie bine supravegheată ce.313, p.229> mişcarea comunistă şi se aşteaptă la alte arestări. Cât despre legionari, ace<e>aşi tendinţă de singularizare; din fericire, unirea lui Cuza cu cei din „<Gener. aţia> 22” nu **s**-a putut realiza.

Ultimul ministru a fost generalul Niculescu, **care**-mi prezintă decretul pentru trecerea în rezervă a mai multor generali şi colonei cari s-au> purtat prost cu ocazia evacuării Basarabiei; vor mai unna şi alte sancţiuni. Zice că disciplinaşi ordinea se restabileşte. I-am vorbit de oareşicari reduceri pe care le consider necesare, prea ne-am întins cu numărul marilor unităţi, pe care nu suntem capabili a le încadra ca lumea.

La prânz, Gigurtu şi Manoilescu, întorşi de la Obersalzberg şi

Roma247. În linii generale, acelaşi lueni cum l-a raportat Nindi. Au constatat, zic ei, bunăvoinţă, dar o neexplicabilă grabă în rezolvarea problemelor litigioase cu vecinii. În tot cazul, nu se vor permite exagerări. În general, atitudinea lui Hitler şi Mussolini, mai favorabilă decât ace<e>a a miniştrilor lor de Externe. Cu cuminţenie şi cu joc fin se va putea pierde minimul posibil, încă un lucru important despre ce.314, p.23 (» conversaţia cu Hitler este ameninţarea cu catastrofa, care a fost interpretată ca fiind primejdia comunistă.

Duduia a fos<o chemată, astă-seară, la Ernest, care a avut o criză de nervi; este obosit şi vrea să plece, de pildă, să fie numit ministru în Suedia.

Eea> l-a încurajat.

După cină, un film idiot polonez, vorbit în nemţeşte; *Femeie, deschide-ţi ochii*!

1940

229

Marţi, 30 iulie

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Sănătatea. Gomoiu îmi prezintă raportul pentru decorarea doctorilor de la Institutul Cantacuzino, am dat tuturor „Regina Maria”, el. 1.

A urmat Chilia, care-mi prezintă anteproiectul de lege relativ la evrei2 1”; e mai puţin dur decât primul.

Ultimul, (iigurtu, care-mi mai povesteşte unele caspecte> de la vizitele lacute. Îl văd optimist, ceea ce este bine, dacă nu e orb, pentru un conducător.

ce.314, p.231> După-masă, am lucrat la mărci; răceala începută

duminică seara continuă.

Din nou, Duduia a fost la limest, care i-a repetat că nu mai poate să îndure starea lui de nervi şi că trebuie absolut să plece undeva, cu toate că-şi dă seama cât de greu şi de neprielnic este momentul.

După ohijnuitul film, am fost să-l văd pe limest, care mă pune în curent cu întrevederea avută cu Argetoianu. Acesta, în rezumat, se consideră singurul om care să poată ătăpâni situaţia, singurul care ar putea ralia împrejurul său toate nuanţele şi <pe> cei bătrâni şi <pe> cei tineri. Vede că, fatalmente, vom trebui să cedăm ceva, dar că eu trebuie să fiu acoperit de către oameni eu greutate şi, mai ales, de ardeleni. Premizele lui sunt corecte, conclu/, i<i>le însă nu. Cum crede el, ca reprezentant al marei finanţe, aşa cum e denumită azi, iudeo-masonică, cum o numesc unii astăzi, că poate inspira încredere elementelor naţionaliste? Pe urmă, am vorbit cu l. vinest despre starea lui, ar dori să plece la Pistyon (?), ea să facă o cură; i-am propus ca, după terminarea tratamentului electric, sa de ce.31S, p.232> ducă, pentru o săptămână-două, să se odihnească la ţară, la unul din Domeni<i>le Coroanei.

Miercuri, 31 iulie

Azi de dimineaţă am primit, ca miniştri, mai întâi pe Păiş; cu toate marile greutăţi ce le întâmpinăface ordine. Pe urmă, Priboianu, care-mi ară, îndeosebi, marile greutăţi financiare şi lipsa de materii prime pentru fabricaţie.

L-am primit, o clipă, şi pe Ballif, pentru unele chestiuni curente ale Domeniilor

Coroanei, Este foarte slăbit, cred că are un cancer la stomac; mi-a făcut aluziae să-i caut un înlocuitor.

Ultimii, Gigurtu şi Manoilescu, care astăzi sunt plictisiţi de o notă germană, prin care ni se recomandă să cedăm Bulgariei întregul Cadrilater, cu

Balcic şi Silistra. În conversaţia avută cu Hitler, nu fusese vorba aşa.

Manoilescu crede că vom putea păstra Silistra şi litoralul. Aceasta a produs o

230

Carol 11, însemnări zilnice mare supărare, mai ales acestuia, care şi-a şi spus părerea lui Fâbriciuă.

ce.315, p.233> Tocmai pe el la care se adaugă Nindi şi Ernest,

i-am avut la prânz. S-a vorbit abia politică. Totuşi mi-a făcut o aluzie la Mesagiul de azi de dimineaţă, la care i-am răspuns că trebuie să-şi dec seama de greutăţile pe care le avem de a pregăti opinia publică. Nindi a rămas puţin după aceea, era îngrijorai că am fi iscălit ceva cu Aliaţii privitor la distrugerea petrolului;

I-am liniştit.

Seara, vine Duduia, care se simte rău, are dureri de cap şi în tot corpul.

Joi, 1 august

O noapte îngrozitor de chinuită, o zi şi mai rea. Durerile Dudmei sunt aşa <mare> încât toată ziua a ţinut-o într-un geamăt. Am stat. cu ea toată ziua, lucrând printre picături. Adesea am auzit-o văitându-se, dar niciodată ca astăzi.

Ca evenimente importante este o notă de o obrăznicie nemaipomenită din partea ungurilor, în care zic că protestează împotriva declaraţiunilor lui

Manoilescu, căci diferendul între noi nu ce.3 8 7”, p.234> este o chestie de schimb de populaţie, ei una teritorială. Vom înştiinţa pe germani şi se va răspunde tare la această insolenţă.

În Slovacia au fost schimbări trecându-se, ieri, la un regim complet naţional-socialist.

Vineri, 2 august

Din nou o noapte grea pentru Duduia, durerile ei au ţinut până dimineaţa.

Ca de obicei, miniştrii, începând cu Leon, care începe a vede<a>

marile greutăţi, se plânge că la Armată ar fi risipă, ceea ce cred şi eu. Pe urmă.

Macovei, care mi-a declarat că începe a fi pasional de problema drumurilor şi că abia acuma vede cum C.F.R. şi şoselele se completează, nu se concurează de fapt. Mieux vaut lard que jamais”. Urmează Caracostea, care are foarte frumoase idei.

Ultimii, Gigurtu şi Manoilescu, <pe> care i-am chemat ca să mă puie în curent cu întrunire<a> informală ce au avut-o cu consilerii regali, Pare-se că fiecare a făcut apologia activităţii sale din ce.317, p.235> trecui şi nu prea au ascultat expunerea; au Scut o impresie penibilă, n-au spus nimic util. Zilele

— Cadru! de microfilm nr. 316 recopia/ă pag. 232 – 233.

„* Mai bine mai târziu decât niciodată

acestea, Gigurtu a avut o întrevedere cu Maniu, care tot opoziţionist a rămas, dar n-a fost violent.

După-masă, m-am dus la Periş, după. Ţapi. Temperatură ideală, la întoarcere chiar răcoare. Am văzut vânat mult, mai ales capre, ara tras **într**-un ţap pe care l-am scăpat prosteşte.

Seara, cinema, un bun film german: *Femeia fără trecut*, despre un caz de amnezie.

Sâmbătă, 3 august

Dimineaţa, au venit Gigurtu şi Manoilescu, căci lucrurile au înaintat şi Cădere trebuie să plece la Sofia să ia contact cu Popov. Pentru Budapesta, **s**-a hotărât ca contactul să fie luat de Bossy, care a şi fost chemat aci *U9*, Cu toată adânca neplăcere, eu toate restricţiunile morale, sunt silit să discut aceste probleme atât de dureroase şi atât de nedrepte în felul cum sunt puse. Ieri, ambii ce.318, p.236> au avut 6 întrunire cu ardeleniiâso. Au venit mulţi, în cap cu Vaida şi milropoliţii. A fost, pare-se, utilă, unii, în cap cu Aurel Vlad.

Augustin Popa, **s**-au pronunţat, hotărât, pentru necedarea nici unei pâlnie, fe pământ. Vaida, Valer Pop au fost mai puţini dârji, primul chiar mult prea pK (n

Şi Horia Sima a fost de faţă şi, între altele, a vorbit şi de dinasticismul legionarilor; aceasta a produs un mare efect asupra celor prezenţi, căci *x* aşteptau la o atitudine dar/ă din partea lor pe chestiunea fundamentală.

Neastâmpărul lui Maniu este grozav, de astă dată a găsit, un teren pe care-l poate specula cu o reală aparenţii de dreptate; cu toate că, mai toţi, chiar ai lui, pricep că la mijloc este mai mult o manevră politică puţin frumoasă în acest moment.

Pe urmă, o lungă conversaţie cu Urdăreanu, care pleacă mâne să se odihnească la Segarcea. Este **într**-o stare de nervi de nedescris. Insistă să văd cât mai multă lume şi să se organizeze cât mai repede „P.N”.

Seara, un bun film francez: *Ţarafericirei*.

ce.318, p.237> Duminică, 4 august

Duduia, având o serbare de familie, m-a sfătuit să mă duc să petrec ziua la Serovişte, ceea ce am şi făcut. A fost o zi de ploi torenţiale, prima a fost în timpul mesei, iar a doua m-a apucat în pădure. Masa, cu Mihăiţă, Chefneux şi Radu. Pe urmă, am pornit-o la

vânătoare; cum am ajuns la lucernă, am găsit doi ţapi, primul l-am luat la vreo 200 de paşi; a fost un dublet. Bine că au fost curăţaţi. Pe urmă, am plecat cu trăsura prin pădure, urmărind pe mai mulţi, am reuşit să mai trag doi. Unul, pe care-l urmăream în mod special, l-am căutat

232 Carol II, însemnări zilnice de mai multe ori anul trecut. Abia instalat pe Observator, a apărut şi l-am tras.

Este un exemplar interesant, aş putea zice, bun, deşi nu frumos, eu % vârfuri, bătrân şi foarte bine perlat.

Continuând cu trăsura, am mai tras într-unul, pe care cred că l-am lovit, iar ceva mai departe pe câmp am mai luat unul. Deci, un foarte frumos rezultat şi de neaşteptat.

Seara, un frumos film german: *Dragoste jertfită*, eu Jaray.

ce.319, p.238> Luni, 5” august

Dimineaţa, plouă, dar pe la prânz începe să se lumineze şi să se încălzească: dacă vremea rămâne aşa, va fi foarte plăcut.

Primesc miniştrii, întâiu Cramie, cu mărunte chestiuni ale

Propagandei. Pe urmă, Popescu David. care. văzând greutăţile şi primejdii<i>le, declară că stăpâneşte situaţia. Ultimul; Niculescu, îmi prezintă o nouă serie de decrete relative la curăţirea în Armată. **S**-a hotărât, în sfârşit, să se [să sej desfiinţeze, acele faimoase batalioane a 4-a, contra cărora eu am fost de la început. Au fost dezastru pentru Armată, au diluat încadrarea şi sunt, după părerea mea, baza multor rele de care suferim astăzi.

După-amiază, Gh. Brătianu, cu care vorbesc prelung despre situaţie. Îmi face impresia de a îi devenit mai matur. Se pune complet la dispoziţie pentru orice misiune în Germania. Îmi vorbeşte de nevoia ea opinia publică să fie dârză în ce priveşte cedările teritoriale, ca Guvernul să poată avea în ea un reazem, A expus o teorie ce.319, p.239> interesantă, că, dacă este vorba să cedăm, este mai bine ca aceasta să ne fie impus, decât să dăm de bunăvoie: aci este un adevăr care trebuie luat în consideraţie. Mi-a mai vorbit de nevoia de a agita chestiunea românilor rămaşi în afară de graniţă şi cari îi socoteşte la vreo 800.000. În general, mai satisfăcător decât de obieeiu.

Seara, un foarte drăguţ şi nostim film german, avem acuma mai multe filme germane: *Prima aventură*.

Marţi, 6 August – Schimbarea la faţă

E ziua comemorativă a Mărăşeştilor, aniversare dureroasă astăzi, când se vorbeşte de ciuntirea graniţelor. Această problemă este

pentru mine un chin fără seamăn şi prea bine îmi dau seama că astăzi vom trebui să cedăm ceva spre a putea salva restul şi mai ales fiinţa naţională. Germanii ne şantajează acuma şi cu chestiunea armamentului pe care ni-l promit, dar după

* în text: *8*.

1940 233

ce ne vom fi înţeles <t\320, p.240> (citeşte cedat) cu unguni şi bulgarii. Lupta cu Ungaria am putea **s-**o ducem, dar ceea ce este mai grav e veşnica ameninţare din partea U.R.S.S. Noi suntem în drumul expansiunei lor. Sunt în sinele meu descurajat şi **într-**o stare de tensiune nervoasă teribilă. Nu văd şi nu aud împrejurul meu decât nemulţumiri şi critici şi este aşa de greu să pot ralia suficiente bunăvoinţe.

De dimineaţă, miniştrii, începând cu Gomoiu şi Stan Ghiţescu. Au urmat Gigurtu şi Manoilescu, despre chestiunea tratativelor lui Cădere la Solia.

Lucrurile merg greu, căci, din Cauza nenorocitelor intervenţii ale lui Hitler, bulgani sunt intransigenţi asupra Silistrei şi Balcicului. Manoilescu a întocmit un memoriu **pe care-**l va trimite lui Hitler, Mussolini şi Ribbentrop, în această chestiune. Lui Ribbentrop încă o scrisoare explicativă. La acest proiect se opune Fabricius, dar sunt de părere că trebuie ţacut, căci noi nu putem ceda la toate prelonţiunile (ară luptă, este o datorie naţională să scăpăm ce putem scăpa.

Pe urmă, rămânând Gigurtu singur, a. venit şi Gruia, cu legea situaţiei juridice a evreilor.

ce.320, p.241> Zi mai caldă decât cele trecute, dar totuşi destul de plăcută.

După-amiază, audienţe, începând cu Gh. Cuza 2S. Ca intrare în

1 materie, îmi expune cauzele pentru care n-a intrat în minister, în afară de cauze personale, care nu este momentul de a le pune înainte; crede că între naţionalişti ar fi bine să fie o rezervă care să nu fi participat la ştirbirea graniţelor. Cu toată rezistenţa opiniei publice, el totuşi vede nevoia unor cedări teritoriale din cauza conjuncturei politice. Mă asigură de tot devotamentul lui şi alor lui, între care numără şi aşa numita „Generaţie din '22", în cap cu Dr.

Dânulescu. Se plânge de felul cum **s-**a făcut încadrarea F.R.N. şi constată că toţi acei aleşi de Andrei au trecut la bolcevişti. Astăzi este la dispoziţie pentru a lucra cu tot sufletul în „P.N.", pe care-l consideră

salvator şi corespunzând nevoilor ţării. Îmi vorbeşte de diviziunile între naţionalişti, mai întâi de gardişti, unde zice el că ar fi vreo 6 bisericuţe, „ţarcuri”, cum le numeşte el.

Trece, pe urmă, la diferenţa între cuzişti şi gardişti; ea este asupra metodelor:

când a pornit primul glonţ al lui Corneliu Zelea Codreanu, **s-**a produs ruptura.

Acum, când au venit la suprafaţa politică naţionaliştii, a încercat să facă un efort de colaborare şi a ajuns la o legătură cu bătrânul Codreanu pe bază de jurământ. Codreanu a fost acela care a rupt jurământul, pe scuze ridicole, o caricatură. Îmi citează opinia unui neamţ, Ritgen 252, asupra bătrânului

234 Carol II, însemnări zilnice

Codreanu, îl consideră „Ganz Verruekt” *; lot Ritgen a vorbit cu Sima ca să fie rezonabil, el însă a rămas intransigent şi germanul dezamăgit. Deci, din ce în ce mai mare prăpastie între Cvr/. a şi Sima. Totuşi, un prieten al lor, Radu

Dragnea, a mai încercat, dar Sima nu înţelege, el zice că Ţara e cu ei şi că vor fi impuşi de Ţară şi atunci vor guverna cu oameni din diferite partide.

În programul de guvernământ pe **care-**l preconizează Cuza, este, pe lângă naţionalism, şi purificarea morală a [l] aparatului de stat. Pentru viitorul apropiat, promite colaborarea sinceră cu „P.N”. În concluzie, să contez pe el, e la dispoziţie pentru orice însărcinare care i-o voi da sau care o voi hotărî eu.

După el, a venit Argetoianu, eu aceeaşi temă <t\321, p.243> care o arătase lui Urdăreanu. Vede absoluta necesitate de a face politica care (sic) se duce, crede însă că adesea **s-**a greşit ca metodă, dar ea nu se poate face tară acoperirea mea şi această acoperire nu mi-o pot „* da decât oameni de mare suprafaţă, l-am pus întrebarea dacă crede că cu mentalitatea nouă, care se creează, ar fi posibil, mi-a spus că da, şi că ar avea avantajul că i-ar desfiinţa definitiv pe toţi bătrânii. A mai venit, pe urmă, Manoilescu, cu scrisoarea către

Ribbentrop, pe care am corectat-o, era prea supusă.

Seara, un film german: *împăratul verdu*, mult mai slab decât cele trecute.

Miercuri, 7 august

Dimineaţa, lume multă, începând cu Alecu Manolescu, care-mi

arată simaţiunea financiară a lui Nicolae; poate deveni grea din cauza exportului de lemne, care a scăzut simţitor, pieţele din Orient fiind închise.

ce.322, p.244> Pe urmă, Păiş, care-mi expune îndeosebi sit îaţia de la l. A.R. şi schimbările ce le va face în direcţie.

Urmează Sidorovici, cu care punem la punct chestiuni ale Străjeriei;

Îmi expune noile sale idei de organizare, cari prevăd întreaga mişcare a tineretului până la Premilitară şi Frontul Studenţesc, caii să fie înglobate în

Strajă. Până acuma m-am cam opus acestei idei; astăzi, în noua organizare de stat şi văzând lipsa de mijloace de acţiune şi de educaţie morală a acestor ultime instituţii, încep să fiu de acord cu acest plan.

Ultimii, dimineaţa, Gigurtu şi Manoilescu, care-mi raportează mersul discuţi<i>lor cu bulgarii; atmosfera este destul de bună, dar chestiunea Silistra-Complet nebun.

* în text este: *poate*.

194 i)

2.35

Balcic rămâne totuşi deschisă, ei încăpăţânându-se pe aceste puncte. Am studiat mijloace şi raţionamente întru apărarea tezei noastre.

După-amiaza a fost teribilă, căci, timp de 2 ore, am discutat în pustiu cu o delegaţiune a foştilor gardişti, în cap cu Sima, din care făceau parte

Mironovici, Corneliu Georgescu şi profesorul Brăileanu252 al, Sima a început să vorbească tacticos şi cu mari spaţii între vorbe 253.ce.322, p.245> îmi aminteşte memoriul său şi audienţa în care-mi expunea cauzele demisiei din

Guvern. Cere ca să îl – o iau ca o manifestaţie împotriva mea: „căci la legionari legătura cu mine este o axiomă Această demisie este un semnal de alarmă, căci

Guvernul actual nu poate face faţă situaţiei şi nu vreau să fie acuzaţi mai târziu că n-au avut curajul să spuie adevărul. Este un semn de dragoste şi de supunere. Vrea să arate starea de lucruri aşa cum este. Nu este vorba de a fi pro sau contra cesiunii de teritoriu, dar naţiunea trebuie să fie în stare de luptă morală pentru apărarea fruntari<i>lor. Pentru el, problema externă este una internă şi de mai

multe ori a revenit asupra acestui punct. Conducătorii trebuie să aibă încrederea ţării spre a putea câştiga maximul, şi cei actuali nu o au. Guvernul este lipsit de omogenitate, ceea ce este o primejdie gravă. Ca probă, chestia evreiască, care se rezolvă lăsându-le posibilitatea de a sabota statul printr-o acţiune economică dăunătoare lui; în această privinţă, pricepe că nu pot fi eliminaţi de îndată, dar trebuie puşi sub control. Pe urmă.

ce.323, p.246> combaterea comunismului nu se poate face eficace prin mijloace poliţieneşti, ci numai prin rezolvarea problemei muncitoreşti, dându-le un mai bun standard de viaţă. Revendicările teritoriale ale vecinilor, impuse de

Axă, cu greu se pot primi de Ţară, naţia demoralizându-se din această cauză, merge spre bolcevizarea ei, deci către dezagregarea României. Dacă Guvernul ar avea încrederea Ţării, toate s-ar putea înghiţi. Cea mai egoistă soluţie pentru ei ar fi să aştepte să treacă criza, căci răspunderea e aşa de mare încât nimeni n-are dorinţa personală de a fi la cârmă. Ei n-ar putea să participe decât în condiţiuni care să salveze Ţara. Trebuie o schimbare de concepţie în viaţa statului nostru, adică ceea ce s-a întemeiat pe forţă să fie clădit pe asentimentul general. Să nu se considere naţiunea opusă statului, aceste două noţiuni trebuie să fie o entitate unica. Schimbarea de sistem trebuie să garanteze viaţa naţiunii române şi să facă o strânsă legătură între ea şi Coroană.

Schimbarea nu se poate face decât prin generaţia tânără, mişcarea legionară este chemată <c323, p.247> să dee trup şi suflet noii alcătuiri. Dacă se încearcă să se salveze ceva din vechea mentalitate, n-ar da decât ceva hibrid.

Forma de stat totalitar este şi a lor, ei sunt chemaţi s-o aducă la îndeplinire.

Acuzaţia că n-au experienţă nu importă, căci esenţialul este sufletul şi voinţa.

236 Carol II, însemnări zilnice

Pentru tehnică sunt mii de oameni cari să-şi dee concursul, dacă în cap ar fi un I

Guvern de mare încredere. Să se dee libertatea naţiunii şi tinerei generaţii. Ei 1

au viziunea imperialistă afij viitorului Ţării, care nu se poate rezolvi decât prin I

mine.

Întrebând, pe urmă, pe ceilalţi dacă au ceva de spus, au răspuns că I

sunt în totul de acord cu cele expuse de Sima. Am pus câteva întrebări, ca să i

clarific cele spuse, la care Sima a răspuns că prin schimbare de sistem înţelege ca viitorul Guvern să aibă libertatea de a-şi realiza programul. La întrebarea mea, în ce fel se pun piedici la realizarea programului, a răspuns prostil./Fără”.

a preciza nimic. Pe urmă a adăugat că atmosfera este apăsătoare pentru tineret, trebuie o schimbare sufletească şi lăsată libertatea lui de a se manifesta

şi <c. 232 bis, p.248> dacă nu **s-**a manifestat este teama aparatului de stat. Am întrebat de ce nu se încadrează şi de ce nu lucrează în „P.N.”, care a fost:

transformat tocmai pentru a le da această putinţă; răspunsul a fost că nu pot lucra cu cadre vechi şi că nu le convine caracterul ei de obligaţiune.

Pe urmă, Corneliu Georgescu a adăugat că idealul lor este Regele şi sunt hotărâţi de a sta zid împrejurul meu. Nu pot publica nimic în „România”, căci acest ziar a fost duşmanul lor. Cere să se ierte şi restul lui] de condamnaţi!

De fapt cere reabilitarea morţilor, bazâ**ndu-**se pe vorbele nechibzuite ale

Patriarhului Nicodim la parastas, care i-a Scut martiri ai credinţei.

Concluzia lui Horia Sima este că partidul trebuie să fie legionar şi cu 1

Regele legionarilor, l-am răspuns că sunt Regele românilor.

În această întrevedere am fost destul de dur cu ei, spu**nându-**le că am contat pe cuvântul lor că vor veni să lucreze şi că, cu mare părere de rău, constat că nu pot conta pe cuvântul lor. Am mai tăcut apel la sufletul lor ca în aceste momente grele pentru Ţară să aibă destul ce.323 bis, p.249> patriotism să facă un sacrificiu şi să colaboreze şi ei la noua alcătuire. Am impresia că a fost în zadar, mai ales când am adăugat că ar fi trist pentru Ţară, pentru ei şi pentru mine să revenim la situaţia de acum doi ani. Eu sunt păzitorul acestei

Ţări şi ordinea se va menţine cu orice preţ.

După aceea, am primit pe Valer Pop, care-mi spune că în Ardeal mentalitatea e mai puţin rezistentă. El crede că foştii legionari se vor cuminţi şi ei.

Seara, cinema, o fantezie ştiinţifică în tehnicolor: *Dr. Cizelop*, destul de slabă.

* în text este: *ei*.

1940

237

Joi, 8 august

Dimineaţa, am primit pe Dr. Ionescu-Siseşti, comandantul Frontului

Studenţesc, care mi-a făcut un raport cu idei cât se poate de interesante.

asupra stării şi nevoilor studenţimii.

Pe urmă, profesorul Herescu, pe **care**-l numesc secretând general al

„Fundaţi<i>lor”.

ce.324, p.250> Pe urmă, Gigurtu, oare-mi prezintă spre semnare decretul cu chestiunea evreiască. Am insistat din nou asupra „P.N”.

După masă, am fost la Periş după ţapi; am tras unul destul de bun.

Vremea **s**-a încălzit, dar fără exagerare.

Seara, un film german asupra Afacerii Dreyfus, cam prea exagerat.

Vineri, 9 august

Dimineaţa, după program, obişnuilele audienţe de lucru cu miniştrii.

La 12, Gigurtu, Manoilescuşi Bpssy, care **s**-a întors de la Budapesta. JEL aduce veşti proaste, dar cari pot fi toarte utile pentru noi254. Ungurii nu admit discuţii decât după ce am primit, principial, graniţa trasată de ei» Acestei intransigenţă wo-le poaifefi utilă. Mai vin ştiri, neconfirmate, că SfcaW Major unguresc cere ca „dacă noi nu primim propunerile lor, să ne atace; aftl prostie care nu. va face plăcere Germaniei.

După masă, mai întâi, Dombrowski, cu chestiuni ce.324, p.2 Sl>

edilitare. Pe urmă, Cădere, care-mi face un raport asupra atmosferei a) nversaţi<i>lor de la Sofia; au fost amicale şi are impresia că sunt oameni de înţeles. A mai venit Ţenescu care, după ştirile ce le-a

primit, şi el propune transportarea a doua divizii la Vest. îl conving să desfiinţeze definitiv faimoasele batalioane 4.

Seara, Duduia fiind poftită la Ghelmegeanu, am lucrat la ale melc»

Sâmbătă, 10 august

Dimineaţa, vin Gigurtu şi Manoilescu, să mă puie în curent cu stuaba Tratativele cu Bulgaria urmează pe un ton amabil, afară de o rezistenţă absolute în chestiunea Silistra-Balcic. Atrag atenţia pentru Balcic asupra faphiul d, în 1913, Regele Carol I s-a opus la încorporarea Varnei, ca să nu jignească” pe Regele Ferdinand prin luarea Euxinogradului. Însă în această chestiune, atitudinea Germaniei este foarte puţin favorabilă şi sunt presiuni formidabile să terminăm cât ce.32S, p.252> mai repede. Manoilescu va

Iniţial scrisese: *sănătoase*.

238 Carol li, însemnări zilmce

propune lui Popov să se întâlnească cu el, luni sau marţi, pe Dunăre, spre, ajunge la o înţelegere. Pe urmă, mi se prezintă proiectul de răspuns la nota maghiară; îl* aprob cu miele mici modificări.

Vremea s-a încălzit, din nou, foarte mult, azi au fost 28° la umbră.

Plec după-amiază să petrec weekend-ul la Sinaia. Acolo este agreabil şi răcoare. Mihăiţă vizitează, azi, centrele sârejereşti.

La cină, Pastia şi Radu.

Noapte grea, căci pe Duduia a apucat-o o groaznică durere de măsea.

Duminică, 11 august

Duduia stă până seara în pat, să se odihnească după noaptea de nesomn. Eu, după masă, mă duc la vulpărie şi, pe urmă, să-mi inspectez florile.

Seara, la cină, pentru Mihăiţă, câţiva invitaţi: coana Natalia, Irina şi

Costache, Lucica Samsonovici, Pastia, Dămăceanu şi Radu. Voie bună.

ce.325, p.253> Luni, 12 august

La 8V4, părăsesc Sinaia, ca la orele de lucru să fiu întors la Bucureşti, unde e, astăzi, cald de tot, 31° la umbră.

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Budişteanu; pe urmă David

Popescu, care începe a vedea nevoia de a lua măsuri împotriva

acţiunii lui
Maniu.
Urmează Niculescu şi, în sfârşit, Gigurtu. Bulgarii au refuzat întrevederea, căci nu vor să discute cele două puncte litigioase.
Rezistenţa opiniei publice se întăreşte, chiar şi Valer Pop [o] constată;
ca morale bun…
După masă, mă odihnesc niţel şi lucrez la hârtii rămase în restanţă.
Seara, un film german: *Saho-mortal*, destul de bun.
Azi a avut loc un mare atac german asupra Angliei, baza navală de la
Portland a fost atacată. În mod firesc, sunt polemici destul de mari asupra rezultatelor; atacanţii zic că adversarii ar fi pierdut vreo 60 de avioane şi ei numai 12, iar atacaţii dau proporţia inversă155.
ce.326, p.254> Marţi, 13 august
Căldura continuă, azi tot 28 – 31° la umbră, fără niciun pic de aer.
Dimineaţa, audienţele de lucru obişnuite: Gomoiu şi Stan Ghiţescu, cu lucrări curente, fără importanţă. Pe urmă, Gruia, cu proiectul de Cod
* în text: *o*.
1940 239
Comercial, la care am cerut unele modificări. Vine şi Manoilescu, care mă pune în curent cu conversaţia sa de ieri cu Ciomacoff256. Zice că ar fi fost destul de violent, arătând că o bunăvoinţă de a înţelege punctul nostru de vedere ar putea avea cele mai fericite urmări pentru viitor şi ar permite adevărate raporturi de prietenie.
Ultimul, Gigurtu, care, ca chestie mai importantă, vorbeşte de misiunea de organizare a „P.N.”, unde are anumite greutăţi din cauza opoziţiei ce se face lui Ghelmegeanu.
După masă, căldura parcă e mai apăsătoare. Primesc audienţe:
Pierre Logadi, subsecretar la Interne, care-mi spune lucruri triste asupra organizării şi personalului ministerului. Pe urmă Mugur, cu care revăd noua lege a Radiodifuziunii.
Seara, cinema: *Crinul din China*, cu Anna May Wong 25 f* al, film stupid.
1 Azi de dimineaţă a fost, din nou, un mare atac aerian la

Portsmouth, cu, pare-se, rezultate deosebite. Asaltul atât de trâmbiţat parc a începe.

Miercuri, 14 august

De dimineaţă am lucrat cu miniştrii, începând cu Păiş, care văd că **s**-a pus pe treabă serios. Îmi aduce ştirea că Diculescu şi-a dat dimisia, cred că nu **s**-a nement cu el.

Urmează Leon, care văd cu plăcere că şi el **s**-a pus solid pe muncă;

cred că, în ciuda criticilor, dă un randament. Având mai puţini miniştri, am lucrat şi cu Priboianu, care se sileşte să coordoneze lucrurile.

Au urmat, pe urmă, Gigurtu şi Manoilescu, cu care, din nou, se discută situaţia externă, grea, grea de tot pentru noi, bulgarii fiind intransigenţi pe chestiunea Balcic-Silistra. Am observat oareşicare rivalitate între ambii, adesea Gigurtu este ce.327, p.256> enervat de Manoilescu. Se pun probleme noi cu privire la Guvern, nevoie absolută de a introduce ardeleni; sunt presiuni din partea lui Valer Pop.

După masă, primesc întâiu pe subsecretarul de la Agricultură, Topciu, care mi-a expus idei foarte sănătoase în ce priveşte ministerul său. Pe urmă.

Alex. Marcu 257, secretarul general de la Educaţie. Om foarte cult, frumos pregătit de punctul, de vedere intelectual prin studi<i >le făcute în Italia.

Duduia a rămas la prânz, fiind asta aniversarea noastră, a 15 şi *lA* ani;

mi-a făcut o enormă plăcere.

A fost, din nou, colosal (le cald.

Seara, un bun film cu piei roşii: *Geronimo*.

Joi, 15 august – Sfântă Maria

Mâne, deschizâ**ndu**-se conferinţa cu ungurii la Turnu Severin” 8, am primit, dimineaţa, pe Gigurtu, Manoilescu şi Valer Pop, pentru punerea

ce.327, p.2S7> la punct a chestiunilor atât de importante. Noi vom rămâne la punctul nostru de vedere, adică că fundamentul chestiunei este schimbul de populaţie, chestiunea teritorială fiind una cu totul subsidiară. Cred că ungurii vor fi aşa de botoşi, încât vor face

propuneri de aşa fel încât nu. le vom putea primi şi, atuncea, punctele de vedere vor fi atât de diametral opuse, încât conferinţa se va dizolvi de la sine, ceea ce ar fi un mare avantaj pentru politica noastră internă. Pentru chestiunea Sijistra-Balcic am făcut un ultim efort, însărcinând pe FilottiJ59 să facă, în numele meu, un demers pe lângă Regele

Boris. Nu cred că va da rezultatul voit, dar, în orice caz, trebuie făcut.

După plecarea primilor doi, a mai rămas Vaier Pop260, care-mi vorbeşte de politica internă şi de necesitatea de a remania Guvernul, introducând pe mitropoliţii Bălan şi Nicolescu şi unele noi elemente legionare.

Incontestabil că în starea în care suntem, este bine de a face ceva în acest sens, mai ales privitor la ardeleni.

După masă, fiind prima zi.de vânătoare de raţe, am fost poftiţi de

Dombrowski la Buciumeni. ce.328, p.258> La 4 am plecat înspre acolo, cu

Mihăiţă şi Duduia. Ne mai aşteptau, afară de gazdă, Logadi, Era cle Maratea.

Costache, Chefneux şi Radu. Balta e mare, cu mult vânat, dar care nu prea zbura.

— Eu am tras două raţe şi două diverse, Duduia a tras două diverse;

Mihăiţă, care s-a dus cu barca, a avut mai mult noroc. Masa, seara, am luat-o acolo, în casa în stil vechui, foarte simpatică. Am petrecut câteva ore agreabile şi de voie bună, temperatura cu totul suportabilă.

Vineri, 16 august

După regulă, dimineaţa, miniştrii. Mai întâi, Macovei, care se ocupă serios să obţie fonduri substanţiale pentru şosele. După cum promisese la 15, adică ieri, a deschis porţiunea dublată a liniei Braşov-Predeal; mai rămâne de completat Azuga-Posada, ca toată linia până la Bucureşti să fie dublată; e un progres. Cât de înapoiaţi suntem noi în această privinţă şi cum nu s-a ocupat

ce.328, p.259> nimeni de această problemă. A trebuit să vină aceste situaţii excepţionale ca, sub presiune<a> nervilor, M.St.M. să obţie, pentru cauze strategice, această dublare, încă cu mult insuficientă, atât de punct de vedere militar, cât şi economic. Urmează

Caracostea, cu lucruri normale, şi Gruia, care mi-a prezentat spre promulgare Codul Comercial, revizuit

Urmează Gigurtu şi Manoilescu, cu care hotărăsc că luni, la Craiova.

1940

241

va începe discuţi<i>ie cu bulgarii261. Mi-e teamă că bulgarii nu vor ceda nici asupra Silistrei, nici Balcicului, ceea ce este foarte dureros, dar cam miop din partea lor. În tot cazul, aşa este conjunctura, cel puţin cu aceşti vecini de la sud ne putem împăca, plătind scump, este adevărat, dar, în acelaşi timp, de<g>ajându-ne de o grijă pe această graniţă. Cu Gigurtu am mai vorbit de nevoia de a face o remaniere şi de a introduce elemente ardelene în Guvern.

Am trimis vorbă lui Urdăreanu să fie luni aci; a răspuns că se întoarce mâne.

După-masă, din nou, audienţe, începând cu subsecretarul, architect

Enescu, nimica prea interesant, ce.329, p.260> pare un om serios. Pe urmă, părintele Moţa262, unul dintre serioşii legionari, om liniştit. Îmi spune că şi ei este de părere că, în acest moment, ei trebuie să-şi dee tot concursul, că spiritul în Ardeal este pentru rezistenţă, dar că problema pusă pe schimb de populaţie este logică; crede însă că, de punct de vedere practic nu se va putea face, maghiarii de la noi nu vor să plece.

Ultimul a fost Herescu, cu care am pus la punct unele chestiuni ale

Fundaţi<i>lor.

Seara, admirabil film german: *Râiârit de soare*, după nuvela lui

Sudermann. *f*

Sâmbătă, 17 august

Duduia a fost poftită la vie de Logadi pentru weekend. Pe de o parte, îi pare bine să se ducă, iar pe de alta, nu vrea să plece de aci. Eu am încurajat-o să se ducă, căci această schimbare nu poate decât să-i facă bine.

Dimineaţa, Manoilescu, Gigurtu şi Valer Pop, cu raportul de la

Turnu Severin. Dacă n-ar fi tragic*, ar fi rizibil. Delegatul ungar a dispus un aide mémoire însoţit de o hartă, care, după concepţia maghiară, trebuie să fie o soluţie împăciuitoare şi care, din partea lor,

ar fi comportat dureroase sacrificii. Linia noie în graniţe, după concepţia lor, ar fi Sud Arad – Mureşul – Sud Alba Iulia – Nord Blaj, limită între judeţele Braşov şi Făgăraş, adică % din

Transilvania, cuprinzând 2.000.000 de români. I-a trebuit lui Valer Pop toată stăpânirea de sine să nu plece trântind uşile şi rupând astfel negocierile. A citit o notă de protest, în care a zis că va refera Guvernului.

Halal de aşa spirit de împăciuire, este într-adevăr comic, că obrăznicia ungurească să poată merge până acolo. Este, pe de altă parte, bine, căci arată lumii întregi care este concepţia adevărată a „dreptăţii ungureşti" şi i-a pus în

— Iniţial scrisese: *rizibil*.

242 Carol II, însemnări zilnice lumina cea mai defavorabilă posibil. Pentru noi este un câştig care justifică (

atitudinea publică de rezistenţă şi ne permite să vorbim răspicat. Luni, delegatul nostru se va întoarce la Turnu Severin cu răspunsul care se va menţine la tema noastră originală.

ce.330, p, 262> După tmasă, am fost la Periş, după ţapi, am tras 2, din care, unul destul de bun. Au venit şi Mihăiţă cu Costache, care s-au dus la raţe.

Seara, Duduia fiind plecată, am lucrat la mărci. Noapte de nesomn, a fost frig şi m-am simţit atât de singur în pat. Mi-a fost aşa dor de tine.

Duduie.

Duminică, 18 August

De dimineaţă, ploaie torenţială, abia pe la prânz s-a luminat.

Manoilescu a venit cu răspunsul la impertinenţa ungurească, foarte

bine, demn şi tare. Am aprobatfoj, cu mici modificări.

După-amiază, am fost, din nou, la ţapi. Am avut, astăzi, ghinion, întâi a plouat, iar pe urmă am scăpat unul foarte bun. A fost multă mişcare, am văzut vreo 30 de bucăţi, ţapi, căprioare şi iezi.

Seara, am lucrat la mărci. Zilele acestea, germanii au atacat serios, cu aviaţia, coasta Angliei. ce.330, p.263> O fi începutul ofensivei? Chi li să!"

Luni, 19 august

Dimineaţa, miniştrii obişnuiţi, întâiu, Crainic, care se plânge de

lipsa de fonduri, ceea ce este, de altfel, adevărat, afară de acest pun<e>t precis, este I

destul de confuz. Pe urmă, David Popescu, eu un raport asupra situaţiei interne.

Ultimul, general Niculescu, care-mi prezintă noul proiect de organizare a unei divizii rapide.

Pe la prânz, soseşte Duduia de la Odobeşti; este foarte mulţumită.

După-masă, întâi Urdăreanu, care, după ce a studiat situaţia şi s-a informat, a venit şi el la concluzia că este absolut necesar de a se proceda la o remaniere după programul amintit; e bine să intre şi cei doi mitropoliţi, cari, probabil împreună cu Patriarhul, vor fi făcuţi consilieri regali. Pe urmă, audienţe, primul fiind Gh. Brătianu, care merge la Berlin. Nefiind persoană oficială, va fi mai slobod la gură şi, pe de altă parte, va ce.331, p.264> vedea care este atmosfera acolo şi poate că-l va calma. Urmează generalul Rozin, care s-a întors cu ştiri bune: ni se va da armament. A avut o conversaţie lungă şi foarte interesantă cu Göring, care i-a recomandat să-mi comunice, cu totul

Cine ştie!

1940 ’243

confidenţial, ca să cedăm bulgarilor şi să rezistăm ungurilor; cât despre

U.R.S.S., ne vor apăra şi să sperăm în viitor.

Ultimul, Gigurtu, căruia i-am dat indicaţii cu privire la remaniere. La

Preşedinţie, Afacerile Străine, Interne, Armată, Aer şi Marină, Comunicaţii, nicio schimbare, la celelalte are mână liberă ca să introducă ardeleni, legionari şi alte elemente; ar II necesar să intre şi cei doi mitropoliţi.

Seara, Duduia fiind la masă în familje, am lucrat la maici. Mihăiţă şi-a început, astăzi, serviciul activ la Batalionul de Gardă.

Somalilandul britanic a fost cucerit de italieni, aşa zic ştirile.

ce.331, p.265> Marţi, 20 August

De dimineaţă, Gomoiu şi Ghiţescu, fără mare importanţă; pe urmă.

Gruia, cu unele legi şi anunţarea că Codul Penal şi Procedură Penală, revizuite, sunt gata şi că la proxima ocazie mi le vă prezintă spre promulgare. Ultimii.

Gigurtu, Manoilescu şi Valer Pop. Acesta îmi face raportul întrevederii, de luni, cu ungurii. Pare-se că citirea aide-memoire – ului noasim, răspuns acelui unguresc, a avut efectul unui duşi rece. La început au voit să rupă tratativele, dar, în urma unor presiuni de la Berlin şi Roma, au hotărât numai să plece pentru a cere noi instrucţiuni de la Guvernul lor. Atmosfera însă a fost radical schimbată, cu atât mai mult, cu cât noi n-am fost supuşi la presiunile Axei, cum se aşteptau ei.

Rămân cu Preşedintele Consiliului; m-a pus în curent cu demersurile lui privitoare la remaniere; din partea lui Sima întâmpină o dârză rezistenţă.

Seara, cinema: *Cazul Silviei Cassilo*, un destul de bun film german.

ce.332, p.266> Miercuri, 21 august

Miniştrii obişnuiţi, de dimineaţă, cu lucrări curente. Pe urmă, Gigurtu, care întâmpină din partea legionarilor dificultăţi, care, de altfel, la face şi mitropolitul Bălan ca să intre în Guvern. El pare dispus a renunţa la legionari.

Concluzia e că situaţia e destui de grea. În circumstanţele actuale este, după mine, o absolută necesitate ca aceştia să intre, căci, lăsaţi în afară, rămâne riscul legăturilor cu Maniu, ceea ce ar face lucrurile, într-adevăr, tragice.

Primesc încă pe mitropoliţii Bălan şi Nicolescu, care se prezintă pentru numirea lor ca consilieri regali. Lui Bălan i-am vorbit de intrarea sa în

Guvern; face obiecţiuni de conştiinţă, pe care le pricep destul de bine, totuşi îl rog să se mai gândească. Despre atmosfera din Ardeal, ambii. Îmi spun că e hotărât pe linia rezistenţei. Cât despre părerea lor personală, îl găsesc pe

Nicolescu mult mai pricepător al situaţiei, un cap politic mai luminat decât

244. Carol II, însemnări zilnice colegul său ortodox.

ce.332, p.267> Seara, la masă, Ernest şi Rusescu, pe urmă, film pe care-l văzusem acuma 2 ani: *Varietes*, cu Jean Gabin şi Anen>abeleba.

După aceea, discuţie cu Ernest asupra situaţiei. Legionarii se lasă greu, cu toate tratativele duse de Valer Pop, ei tot nu vor decât o completă legionificare a Guvernului, foarte greu chiar l-ar accepta pe

Gigurtu. Azi, la

Consiliul de Miniştri, un violent incident între Manoilescu şi Crainic.

Joi, 22 august

O zi caldă, după cât mi se pare, mai caldă încă decât ieri.

Dimineaţa, Sidorovici, ca să-mi aranjez vizita, de sâmbătă, la centrele de îndrumare de la Breaza şi Predeal.

Pe urmă, Manoilescu şi Gigurtu, împreună cu <A1> Cretzianu, ca să punem la punct chestiunile cu Bulgaria. Ceea ce era mai important era termenul de evacuare, el trebuie, după părerea mea, stabilit destul de scurt, spre a nu da posibilitatea ce.333, p.268> unor incidente, maximul este 45 de zile.

A rămas, pe urmă, Gigurtu şi a venit şi Urdăreanu, tot <cu>

chestiunea remanierii, care nu merge aşa cum doream. Am renunţat la legionari şi rămâne să se introducă numai ardeleni şi „Generaţia 22”.

Am hotărât şi schimbarea şefului Marelui Stat Major, trece fflihail în locul lui Ţenescu.

După-masă, am fost la ţapi, de unde m-am întors fără rezultat, sau, mai bine zis, cu unul ruşinos, am tras o capră în loc de ţap.

Seara, un splendid film american: *încrucişarea vânturilor* (sic), după romanul scris de Brontë, cu Merle Oberon. Adevărat, emoţionant şi te ţine în suspensie tot timpul.

Vineri, 23 august

Ziua se arată frumoasă, dar, pe la 914, a început un vânt puternic şi **s**-a răcorit mult.

Dimineaţa, miniştrii, cel mai interesant Macovei, care mă pune în curent cu chestiunea aşa de grea şi de importantă a gratuităţilor pe C.F.R.

ce.333, p.269> sunt un dezastru. A mai venit şi Priboianu, care văd că a luat serios lucrurile şi pun la punct motorizarea armatei.

După prânz., primesc pe Ţenescu, care-mi prezintă unele chestiuni privitoare la serviciul ce-l conduce; pe urmă mă roagă să-i primesc dimisia.

I-am spus că plecarea lui de la M. St. Major nu este pricinuită de o supărare a mea, ci de împrejurări de ordin public independente de mine. I-am mai spus să

1940

nu se grăbească cu dimisia şi să se gândească înainte de a face un pas definitiv.

Pe urmă, de la 5 – 9 /2, Consiliu de Coroană2”, la care au participat în păr, afară de Prezan, care **s-**a scuzat.

Şedinţa a început prin**tr-**o expunere lungă şi foarte slabă a lui

Gigurtu, care a uitat, sau a evitat, să spuie anumite lucruri dureroase, dar adevărate.

A urmat Manoilescu, care a pus punctul pe i şi a completat, în mod fericit, lipsurile lui Gigurtu. A arătat şi unele lipsuri ale trecutului, mai ales în chestiune de propagandă, ceea ce a provocat murmure la unii. După el, întâiu.

Valer Pop, pe urmă,<Al> Cretzianu au expus, primul, foarte pe ce.334, p.270>

larg, al doilea, pe scurt, mersul tratativelor. Au luat, pe urmă, cuvântul unii dintre consilieri.

Mai întâi Vaida, care, fără rezervă, a aprobat tot ce **s-**a făcut şi se va face, ralii**ndu-**se complet la punctul de vedere german. Este pentru schimbul de populaţie. Argetoianu atacă pe tema grabei ce **s-**a pus întru rezolvarea chestiunelor. Câteva cuvinte, tară prea mare importanţă, le-au zis Iamandi şi

Victor Antonescu, apărând trecutul.

Pe urmă, Iorga ia cuvântul, în care apără atacând. Vorbeşte de marea greşeală politică ce **s-**a făcut în 1913, de a se lua Cadrilaterul; aprobă deci retrocedarea lui, cât despre unele părţi ale Ardealului, în care majoritatea populaţiei nu este românască; găseşte că şi acolo am fost, adică Ionel Brătianu a fost. peste măsură de lacom. Găseşte că după aide-memoire – ui ungurilor, pe care-l găseşte necalificabil de obraznic, n-ar mai fi trebuit să se stea de vorbă cu dânşii.

Mitropolitul Bălan a luat următorul cuvântul, afirmând durerea unor cedări teritoriale şi arătând teza ardeleană de rezistenţă, ce.334, p.271> aprobă totuşi politica Guvernului.

Înainte de terminare, Gigurtu şi Manoilescu vorbesc din nou, dând unele explicaţii suplimentare şi afirmând, din nou, punctul nostru de vedere, că nu se poate discuta cu ungurii decât pe baza schimbului de populaţie, cedările de teritoriu fiind numai o consecinţă inevitabilă a [l] acestui schimb.

Ca încheiere, Urdăreanu citeşte comunicatul prin care se aprobă

politica Guvernului; am cerut dacă cineva mai are ceva de spus. Afară de un murmur nearticulat al lui Argetoianu, toţi au tăcut. Am aflat pe urmă că

Argetoianu, Iamandi şi Iorga ar fi protestat, dar era prea târziu.

Seara, nimic, Duduia mâncând în familie.

Sâmbătă, 24 august

75 ani de la naşterea Tatii. Am fost azi să vizitez centrele de instrucţie străjereşti. După ploaia de ieri, a fost o zi splendidă ce.335, p.272> şi destul de caldă. Am început cu Breaza, unde sunt băieţi. Mare progres faţă de trecut, dar lipseşte ceva, cred că conducătorii nu sunt destul de buni şi de însufleţiţi.

Pe urmă, la Predeal, la fete, unde, ca întotdeauna, e splendid. Conducătoarele sunt complet la înălţime, Viorica Litzica şi D-na Teodorescu. E o însufleţire şi un dor de a face bine, care bucură şi înalţă sufletul. Corul, bun, orchestra de armonici şi de muzicuţe foarte nostim<a>. Lucrările practice, bine chibzuite şi bine pătrunse, totul aşa cum trebuie. Şi cu fete se face tir, a prins foarte bine şi place mult...

Vizita **s-**a terminat prin**tr-**o şezătoare, după care, Dr. Litzica a ţinut o cuvântare mişcătoare, emoţia m**-**a copleşit şi pe mine şi, după cum am spus, aceste vizite la centrul din Predeal sunt un prilej de îmbărbătare şi de reînnoire sufletească.

Întors la Bucureşti, vine Manoilescu la mine. Lucrurile nu merg fără greutate la T'urnu Severin. Cum era de prevăzut, ungurii nu primesc teza noastră şi au voit să rupă, ceea ce era şi părerea lui ce.335, p.273> Valer Pop.

Manoilescu **s-**a zbătut şi a mers cam departe, admiţând că la viitoarea şedinţă să prezentăm o hartă care ar reprezenta ide<e>a noastră de concesiune.

Aceasta a adus un diferend eu Pop5 care a voit chiar să părăsească conferinţa iară a mai răspunde nimic. În concluzie, **s-**a găsit o formulă intermediară, prin care nu se rupe, ci se amână, la o dată ulterioară, discuţiile264. Am dat dreptate lui Pop şi am hotărât că prezentarea hărţii este condiţionată de acceptarea de către unguri a [l principiului schimbului de populaţie

Seara, cinema: *Invita fie la dam*, un film american destul de bun, cu o nouă vedetă foarte frumoasă.

Rămân sub splendida şi născătoarea impresie de la Predeal, în aceste zile de mizerie îmi face aşa de mult bine.

Duminică, 25 august

Dimineaţa, Manoilescu şi Valer Pop îmi fac ce.336, p.274> raportul asupra celor petrecute, ieri, la Turnu Severin; pun toate lucrurile la punct cu o împăcare între amândoi, conform cu cele stabilite azi-seară.

Pe urmă, la Scrovişte, unde am petrecut restul zidei> cu Duduia.

Mihăiţă şi prietenii lui. Au fost: Irina Lucica Samsonovici, Sanda Nenişor.

Pastia şi cpt. Plesnilă. S-a petrecut frumos, la aer curat. O zi splendidă, care ar fi fost perfectă, dacă n-ar fi fost ţânţarii.

1940

247

Luni, 26 august

Dimineaţa, miniştrii, începând cu Budişteanu, care a venit cu o grămadă de lucruri mărunte. Pe urmă, Popescu David, cu raportul asupra chestiunilor interne; el e îngrijorat de Mişcarea Legionară, care începe să se mişte clandestin, din nou, în toată ţara. Urmează [cu] general Niculescu, cu organizarea Diviziei rapide şi cu unele mutări.

Termal cu Gigurtu, care-mi vorbeşte de chestiunea remanierii, a lăsat la o parte pe Horia Sima, consideră că trebuie demonetizat şi s-a adresat

ce.336, p.275> la o altă parte a legionarilor, din care faceei parte fratele lui

Corneliu Codreanu, care, zice el, că ar fi un om mai serios.

După-masă, l-am primit pe generalul Mihail, care văd cu plăcere că vine la M.St.M. cu idei sănătoase şi moderne. Mi-a expus o întreagă concepţie nouă „tristă, dar reală. Vede că, aşa cum este situaţia, vom trebui să ne batem cu Ungurii, faţă de cari vom putea avea succese, iar la est, faţă de Soviete, să cedăm, dacă va fi nevoie. Pe urmă, l-am văzut pe Sidorovici, o clipă.

Seara, un film german mediocru: *Romanţă*.

Manoilescu pregătise azi un aide-memoirej prin care cerea un aviz de la germani asupra situaţiei cu Ungaria, făcuse unele greşeli, cari *mi* scăpaseră şi mie, care, din fericire, le-a văzut Ernest şi Le-a îndreptatui. Seara însă, o lovitură de teatru, Fabricius şi Ghigi au fost chemaţi la Berlin şi Roma, ca şi miniştrii respectivi din Budapesta, ce o

mai fi şi asta? După ce au spus că nu se vor amesteca, iată că par a voi să ia hotărâre în această direcţie.

ce.337, p.276> Marţi, 27 august

Ca de obicei, dimineaţa, miniştrii Gornoiu şi Stan Ghiţescu, cu lucruri de mică importanţă; pe urmă, Gruia, cu Codul Civil, revăzut, pe care l-am promulgat. Au venit, pe urmă, Gigurtu; în chestiunea remanierii are dificultăţi destul de mari, căci gardiştii fac nazuri, încearcă, după teoria expusă ieri, să ajungă la o înţelegere cu un alt grup. Ardelenii nu fac dificultăţi, dar, înainte de a le face o propunere concretă, vrea să termine cu legionarii.

Seara, altă lovitură de teatru: Manoilescu şi un alt delegat sunt chemaţi joi la Viena „6, unde vor avea discuţii cu Ribbentrop şi Ciano. Ce – o fi şi asta, ne găsim **într-**o situaţie nouă, poate bună, poate rea? Ni se va da, poate, posibilitatea de a expune mai clar teza noastră. Sunt foarte îngrijorat totuşi de situaţie. Această cedare de teritorii în Ardeal, ce ni se impune, chiar cu perspectiva schimbului de populaţie, este aşa de grea şi, bineînţeles, aşa de rău primită în Ţară, încât nu ştiu ce se va ce.337, p.277> întâmpla de punct de vedere intern; mi-e teamă de o stare de nemulţumire aşa de mare, încât cine ştie

mm

248 Carol II, însemnări zilnice ce pot fi consecinţele.

Seara, un film idiot: *Fiul lui Frankenstein*, cu Bazil Rathbome.

Miercuri, 28 august – Dimineaţa, Păiş, care-mi face raportul asupra situaţiei Aviaţiei.

Nenorocitul accident al „Laresului” pilotat de vechiul pilot Dodani, întâmplat ieri pe muntele Găina* îndoliază adânc Aviaţia noastră; este primul întâmplat

„Laresului” în patru ani de funcţionare. Pe urmă, cu prilejul conţinu<e>lor incursiuni ungureşti şi Sovietice deasupra teritoriului nostru, au avut loc primele lupte aeriene; la Vest am doborât noi două avioane ungureşti, iar la

Răsărit am avut noi trei doborâte, cu doi morţi în luptă. Această chestiune a incursiunilor începe a deveni foarte gravă. Trebuie să protestăm foarte energic, căci nu putem fi jucăria tuturor.

ce.338, p.278> Pe urmă, Gigurtu, Manoilescu şi Valer Pop, cu privire la plecarea ultimilor doi la Viena. Am studiat toate ipotezele, care mai mult, care mai puţin dureroase, şi am dat instrucţiuni hotărât lui Manoilescu, că nu putem acec>epta altă ipoteză decât aceea a [l

schimbului de populaţie;

I-am ordonat să fie foarte dârz pe această chestiune.

Gigurtu rămânând apoi singur şi venind şi Urdăreanu, am discutat cum stă cu remanierea. Legionarii au ace Oeptat, chiar Horia Sima, deci, probabil, până seara se va depune jurământul. Dar, cu toate speranţele dimineţii, lucrurile nu s-au aranjat. Sima tot sperând să poată obţine scopul lui:

un guvern pur legionar. S-a amânat chestiunea pe mâne.

Seara, un film german: *Canitoza*, cu H. Albers.

Joi, 29 august

Am aşteptat, până la 12 /2, pentru chestia remanierii, la această oră.

Gigurtu propune ca, în faţa tergiversiunilor legionare şi neştiind ce va da

<c338, p.279> întrunirea de la Viena, să se amâie până după ce vom avea ştiri mai hotărâtoare. E logic şi am fost de acord.

La prânz, masă străjerească, cu'ministrul Caracostea, Sidorovici.

Viorica Liteica, D-na Teodorescu, col. Jugăreanu, col. Panu şi maiorul

Georgescu Marin. Voie bună şi foarte interesantă discuţia asupra Frontului

Studenţesc, care trebuie înglobat în Străjerie. Pe urma, am distribuit unele decoraţii, lui Sidorovici, „Ofiţer Pentru Merit”, celor două doamne, „Cavaler”, iar celorlalţi, lucruri mai mărunte.

— Iniţial scrisese: *pe urmă*

1940

249

După-masă, la *5 Vi*, s-a produs drama care poate să ne ducă departe.

La Viena s-a pus în vedere lui Manoilescu ca, până la 12 noaptea, trebuie să răspundem dacă primim arbitrajul celor doi miniştrii ai Afacerilor Străine a<în

Axei, fără să ni se spuie măcar principial despre ce e vorba. Aceasta, cu un întreg cortegiu de ameninţări, cum se văd în telegramele alăturate” 7. Trebuie să mărturisesc că numai la asta nu mă aşteptam, este lucrul cel mai dezastruos ce ni s-ar> fi putut întâmpla. Telegramele se ţin lanţ, ce.339, p.280> dar prea puţine sunt licăririle de-speranţă. Aşa, din senin, trebuie să cedăm teritorii, fiindcă

aşa o doresc ungurii şi acoliţii lor, aceasta mi se pare depăşind orice măsură.

La 11, Consiliul de Miniştri, care hotărăşte ca în decursul nopţii să se întrunească Consiliul de Coroană şi să se răspunză că până mâne dimineaţă nu putem da un răspuns. Suntem ameninţaţi că mâne co> să ne găsim în război, atacaţi de nemiloşii maghiari, susţinuţi de nemţi şi de URSS, o situaţie disperată. De la începutul acestui conflict, deci zilele acestea un an, n-am crezut că putem scăpa fără luptă. Nu putem astfel lăsa ca teritoriul nostru să fie prădat.

La cină am păstrat pe Gigurtu şi Ernest. Telegramele şi telefoanele se ţin lanţ, prin care se arată graba <pe> care o pun cei de la Viena de a avea cât măi curând răspunsul nostru. S-a cerut, întâi, ora 24, ceea ce era absolut imposibil, pe urmă s-a acordat cora> 3 dimineaţa, cu toate că noi am anunţat că ne este imposibil de a da un răspuns în decursul nopţii.

<c339, p.281> Orişicine îşi poate închipui ce chin sufletesc au fost pentru mine aceste ore de aşteptare. Plecăm aşa în neant, iar pe de altă parte ni se pune cuţitul în coastă, cu ameninţări cari sunt, prea probabil, adevărate.

Împinşi de evenimente, am fost silit să adun Consiliul de

Coroană>268 înainte ca toţi să fie prezenţi; au lipsit Maniu, Iorga, Gh. Brătianu, iar Horia Sima s-a făcut nevăzut. Consiliul a început printr-o expunere a situaţiei de către Gigurtu şi, pe urmă, am dat cuvântul, rând pe rând, celor prezenţi. În general, cei bătrâni s-au pronunţat contra acec>eptării arbitrajului, însă Vaida, foarte violent, şi Argetoianu au pledat, cu raţionamente foarte logice, pentru <acceptare>. Dinu Brătianu a fost violent contra, asemenea lamandi, Victor Antonescu, dr. Angelescu şi Cuza. Horia Codreanu, Părintele

Moţa şi tot Guvernul, pentru. Eu am tăcut, la sfârşit, o declaraţie că sunt pentru rezistenţă, că am speranţe pentru viitor, că dacă soluţia ce se va da va fi prea rea pentru Ţară, să nu reînvie iridenta românească.

<c340, p.282> S-a redactat, pe urmă, comunicatul, în care se zice că am acceptat arbitrajul în urma unor cereri ultimative a [le] Axei269. Sunt frânt.

250 Carol II, însemnări zilnice nu ştiu ce va aduce ziua de mâne, tot mai am speranţe că nu va fi prea rău.

Chiar în sala de consiliu s-a instalat un telefon direct cu Viena,

aşa încât tot timpul **s-**aful auzit comunicările şi presiunile pentru graba unui răspuns. La ora 4V4 a luat sfârşit.

M-am culcat şi greu am putut adormi după aceste emoţii; abia pe la

5 Vi, când a sosit Duduia de la o masă la Logadi, am putut găsi odihna.

Vineri, 30 august

M-am sculat târziu, cu teama în suflet de ce va fi ştirea ce va veni de la Viena.

După-masă, am primit în audienţă <pe> acei cari au lipsit ieri, începând cu larga, care avea intenţia de a fi supărat, căci fuseseră convocate şi alte elemente decât consilierii, mai ales Horia ce.340, p.283> Codreanu; de punct de vedere politic, rezonabil vede realităţile. **S-**a declarat duşman al

Străjeriei şi ea> rugat pentru catedra ajutătoare de aci să fie numit Mateescu de la Cluj, nu Gh. Brătianu, pe care-l dispreţuieşte.

A urmat mitropolitul Nicolescu, care, ca ardelean, este în contra oricărei cedări. Pe urmă, cel mai interesant, Maniu. Tema lui este cunoscută, rezistenţă la extrem, căci nimeni nu are dreptul de a dispune de un popor decât el însuşi. A trecut, pe urmă, la o critică a [l] sistemului politic de astăzi, **piStându-**se pe tema că prea sunt eu expus şi că singur<a> o democraţie, cu tot adausul ei de instituţiuni, poate să stăpânească situaţia. El consideră starea ţării ca dezastruoasă şi că comunismul bate la uşă; nefiind libertatea de grai, nu poate fi combătut că], căci el vede combaterea lui numai în legătură cu combaterea regimului.

Ultimul, a fost Gh. Brătianu, care pricepe, deşi nu admite, Arbitrajul, care, după informaţi<i>le lui, ar fi dezastruoase, crede că nu le (*aii*) putem primi.

Vineei, pe urmă, ştirea hotărârilor, care, într-adevăr, ce.341, p.284>

sunt ceva nemaipomenit [el. Ni se trasează o nouă graniţă, care, plecând de la

Salonta, se îndreaptă spre Oradea Mare, urmează Crişul, ne ia Ciucea, Cluj, ne lasă Turda şi, pe urmă, ne ia Secuimea de la Sf. Gheorghe spre nord, adică jumătatea de Miazăzi a Transilvaniei, înglobând şi centrul cel mai mareromânesc al Bistriţei-Năsăud. Când am auzit aceasta, am fost ca lovit de o!

măciucă în cap şi indignarea mea n-a mai avut culme. Singura compensaţie

este garanţia erga omnes ce ne-o da<u> Germania şi Italia.

Urmând impulsul meu de luptă, l-am şi chemat pe Mihail spre a lua, măsurile necesare. Totuşi, trebuie foarte multă chibzuinţă, am eu dreptul de i

1940 251

Împinge Ţara la un dezastru sigur? Era o vreme când credeam că o rezistenţă eroică poate scăpa o ţară. dar astăzi, după pilda Poloniei şi a Belgiei, în faţa unor armamente şi a unei aviaţii covârşitoare, ţările cu mijloace limitate pot ele oare rezista? Cedând, pot să-mi păstrez armata, pot păstra entitatea statului

ce.341, p.28S> român, pot să reclădesc, cu o muncă fără preget, un suflet nou ţării mele, pot să nădăjduiesc **într-**un viitor mai bun. **S-**a recreat iridenta românească, ne-au întors la zilele copilăriei mele, când toţi aveau pe buze şi în inimă „idealul Naţional”.

Ştiu, pe de altă parte, ce risc personal iau primind această înfrângere, ştiu că pentru cel puţin mult timp eu sunt pierdut şi că tot ce voi face şi voi zice va fi considerat ca vorbele şi faptele unui trădător de neam şi unui vânzător de ţară. La 8 iunie eram la Zenit, azi sunt la Nadir.

Mă chiiuiie, de ieri, gândul dacă am dreptul de a lua această răspundere, **într-**un fel sau altul, dacă n-aş face mai bine să renunţ la toate şi să fac gestul suprem de a abdica. (subl, editorilor) Simt că în zilele ce vor veni se va acumula aşa o cantitate de ură împotriva mea, încât cu greu voi putea ţine catm! sus. Atacurile vor fi conjuncte din partea lui Maniu şi a Gărzii de

Fier. Aşa este soarta noastră, a acelora care suntem pironiţi la locul de răspundere şi adesea, dacă îl părăsim, <c342, p.286> dezastrul Ţării este şi mai mare. Am spus o vorbă*, azi-seara, Dudmei şi lui Urdăreanu asupra acestui gând care mă frământă; au respins cu indignare ide<e>a. Eu tot voi rămâne răstignit de crucea mea, voi îndura [îndura] insultele şi prigonirea, aşa cere datoria mea de suveran.

La ora 20, soseşte Nindi de la Viena, aducând protocoalele27”.

Povesteşte atmosfera de acolo şi felul în care nici n-a <avut> vreo putinţă deapărare. Iii consideră că dacă am fi rezistat la injoncţiunile Axei, eram şterşi de pe suprafaţa pământului, pentru el,

garanţiile ce ni se dau sunt salvatoare şi, cu toate că preţul cu care au fost plătite, este” nemaipomenit, ele sutrt un real câştig. Cele ce le povesteşte, întrucâtva îmi uşurează conştiinţa, deşi cu totul împotriva sentimentului meu. Suntem siliţi a înghiţi cele ce ni **s-**au întâmplat şi să lăsăm Istorici să judece dacă este bine. Să dee Dumnezeu să fiu eu acela care va reîntregi, din nou, Ţara şi graniţele ci fireşti.

La 12 <24>, Consiliul de Coroană, unde au mai luat ce.342, p.287>

parte şi Maniu şi Gheorghe Brătianu *m*. Atmosferă grea, aş putea spune chiar încărcată, se simte în atitudinea majorităţii consilierilor o vădită ostilitate

Iniţial urmă: *în această privinţă*, tăiat apoi.

În text: *sunt*.

252 Carol II, însemnări zilnice împotriva celor ce **s-**au întâmplat. Bazâ**ndu-**mă pe faptul că în Consiliul de ieri 1

arbitrajul a fost acec>eptat şi că cele de azi nu sunt decât o consecinţă, am i hotărât că nu se va lua avizul celor întruniţi, considerând întrunirea ca 1

Informativă, lăsând totuşi fiecăruia posibilitatea de a**-**şi expune părerea.

Eu deschid şedinţa cu câteva cuvinte adânc simţite, îmi afirm 1

hotărârea mea de a rămâne neclintit cârmaciul ţării prin momentele de furtună, cu nădejdea că cele întâmplate nu sunt decât trecătoare.

Pe urmă, Gigurtu expune faptele, iar Nindi citeşte protocoalele şi descrie ceea ce **s-**a întâmplat la Viena.

Încep, după aceea, opini<i>le fiecăruia. Primul vorbeşte Argetoianu.

care conchide că trebuie, cu frunţile sus, să acceptăm inevitabilul. Iorga, pe I

urmă, tăcând consideraţiuni istorice, nu ce.343, p.288> acuză decât trecutul şi nu se pronunţă contra, vorbeşte rezonabil. Urmează Maniu, care se răsteşte ca la o întrunire publică spre a vorbi de drepturile Ardealului şi ale poporului I

ardelenesc, care, singur, este stăpân pe destinele sale; atacă regimul, făcând incursiuni în politica internă, pe care sunt obligat a le opri. După el mai spune lucruri vagi şi încurcate Gh. Brătianu, care este pentru rezistenţă. Au mai vorbit şi alţii, fără importanţă.

Aşa se încheie această tristă, sfâşietoare zi de adâncă mâhnire sufletească. Eu nu mai sunt om, acestea toate m-apasă **într-**un mod îngrozitor.

N-aş fi crezut că în timpul vieţii mele să văd o aşa catastrofă naţională.

Azi de dimineaţă a fost un incident cu Fabrieius272, care a protestat împotriva comunicatului de azi-seară, cerând să se şteargă cuvintele cari arată I

că totul ne-a fost impus. Aidori să zicem că am primit arbitrajul de bunăvoie.

S-a refuzat, spu**nându-**i că este prea târziu, căci **s-**a şi publicat.

<Duminică, 1 septembrie>

ce.343, p.291> an de presiune nervoasă şi de chin. Sunt **într-**un hal de nervi nemaipomenit, plâng şi mă răstesc la oricine şi orice. Lucrez, dimineaţa, la mărci, sculâ**ndu-**mă devreme; asta mă calmează.

După-amiază, la Mihăiţă, cu Duduia, ascultăm discuri de gramofon;

câteva ore plăcute şi liniştitoare. Seara, Duduia mănâncă în oraş, încerc să o aştept, dar pic de somn. Pe jumătate deştept, îi urez la mulţi ani de ziua ei, 2

septembrie.

Luni, 2 septembrie

Paginile 289 şi 290 lipsesc.

1940 253

De dimineaţă mă scol greu. E ziua iubitei mele, cât de întunecat sufletul, atât de frumoasă e vremea. Un soare strălucitor şi temperatura încălzită după ultimele zile de frig. O deştept cu flori şi cu un dar de farfurii de argint, singurul lucru mai de soiu ce l-am putut găsi în aceste vremuri grele.

Ce urare aş putea să-i fac în aceste zile de ce.344, p.292> amărăciune, afară de sănătate şi aşa să ne ajute Dumnezeu.

Am avut audienţe de lucru, începând cu generalul David Popescu, căruia îi atrag atenţia, foarte hotărât, asupra primejd<i>ilor ce ne ameninţă din cauza spiritului public, în ce priveşte Arbitrajul. Zice că cunoaşte acestea toate şi că poate g<a>ranta de ordine. Urmează generalul Niculescu, cu mărunţişuri;

pe urmă, Crainic, care spune că trebuie complet refăcut ministerul şi întregul

Serviciu de propagandă. Spune că în Italia, ungurii au, în afară de unguroaica metresa lui Ciano, un întreg regiment de femei, cari sunt sub comandă în slujba Serviciului de Propagandă Naţională. De ce n-am avea şi noi acelaşi lucru?

Ultimul este Gigurtu, el este optimist şi crede, hotărât, că va putea domina situaţia.

S-au făcut schimbări la Poliţie, unde s-a constatat că Moruzov273 şi

Niki Ştefănescu susţineau pe legionari şi, în special, pe Horia Sima; au fost, ambii, retrimeşi la M.St.M. După-masă, am avut în audienţă pe Valer Pop.

<fe.344, p.293> care este extrem de îngrijorat de situaţie; valul de nemulţumiri împotriva mea creşte vertiginos, zice el, chiar în Armată. După el, chestiunea prezintă o deosebită gravitate, căci ura se îndreaptă împotriva mea; Maniu, în primul rând, şi alţii cer plecarea mea. Trebuie, zice el, cât mai repede o schimbare de Guvern, va trebui găsit cineva cu prestigiu şi autoritate, cum ar fi, după părerea lui, generalul Antonescu. Am rămas uimit de această propunere, voi putea oare avea încredere în el? Trebuie să mărturisesc că m-a pus foarte pe gânduri.

Scara, la cină, am sărbătorit pe Duduia, pe cât se poate în aceste zile;

au mai fost la masă Urdăreanu şi Rusescu.

Pe la 12 /a, culcarea; n-am putut dormi, a fost o noapte de chin.

Marţi, 3 septembrie

Dimineaţa, cu totul nedormit, am avut miniştrii. Cel dintâi, Gomoiu, cu mărunţişuri; pe urmă, Gruia, ce.345, p.294> cu mai multe proiecte de legi.

A urmat Manoilescu, care n-avea nici el nimica deosebit, afară de cererea trimisă Germaniei pentru o Misiune de instrucţie pentru Armată274.

După-amiază, am lucrat la ale mele; pe urmă a venit Urdăreanu să-mi

254 Carol II, însemnări zilnice vorbească de situaţie, crede, cum din nenorocire este şi impresia mea, că

Gigurtu nu este stăpân pe situaţie. Aş fi dorit să ţin acest Guvern cât mai mult, dar trebuim să ne gândim serios la un înlocuitor. A fost, din nou; Valer Pop la el. Cu toate că zice că această părere este

independentă de vizită, totuşi a fost adânc impresionat de ea.

După această convorbire, s-a întâmplat un fapt grav: a avut loc o agresiune împotriva sergentului de la poarta Palatului. Mai mulţi indivizi l-au atacat şi unu), a tras, rănindu-l în abdomen, de altfel, agresorul a şi fost doborât.

În acelaşi timp, a avut loc un atac la Telefoane, unde s-a stricat colectorul, şi unul la Radio, unde şi acolo s-a produs o scurtă întrerupere, jandarmul din post fiind omorât.

Au mai fost răzvrătiri la Constanţa şi Braşov, ce.345, p.295> unde autorităţile au fost atacate şi unele localuri ocupate; ar fi fost morţi şi răniţi. La

Timişoara ar fi fost/şi acolo, un incident între şvabi şi români. După câte se pot desluşi din aceste incidente, este o încercare de pucr din partea Gărzii de Fier, care vrea să-şi realizeze dorinţele prin forţă, De la Palat se aud focuri de pistol, arme venite din Germania, pocnitura caracteristică a Mauserului. Situaţia devine gravă, aşa încât trebuie reacţionat. Gigurtu e prea slab, iar Popescu

David n-are energia de care se lăudase; parcă îi e frică de a reacţiona, mai ales împotriva Gărzii de Fier.

Propunerea de a face apel la Antonescu ia corp, mai ales la

Urdăreanu, care e tot de<a>una gata de a proceda la schimbări. Eu simt încă foarte îndoit asupra persoanei lui; până mai ieri, în domiciliu forţat la Bistriţa, care va fi atitudinea lui, care va fi loialitatea lui faţă de mine? Raporturi bune are cu Garda de Fier eu Dinu Brătianu şi cu ce.346, p.296> Maniu; acesta este un avantaj. Înainte de a face un pas definitiv, am pus pe Urdăreanu să-l întrebe pe generalul Mihail ce părere are asupra acestei eventualităţi. Răspunsul lui a fost clar, că nu-l iubeşte, dar că consideră că este un soldat şi că nu poate trăda.

Această părere a fost ultima picătură care a făcut să iau hotărârea.

Acum alt bucluc, persoana în chestiune trebuie găsită; din cauza tulburărilor, el rămâne ascuns; cu multă greutate, cu concursul lui Valer Pop a putut fi găsit. A avut, întâiu, o conversaţie cu Urdăreanu, în care a făcut rezerve şi, mai ales, a spus că nu poate lua aşa o răspundere dacă n-are coatele libere.

L-am văzut şi eu şi l-am rugat să primească a forma Guvernul; după oareşicare discuţii, şi-a rezen'at răspunsul. I-am spus că acest răspuns este în text: *pulsh*.

urgent, căci ordinea trebuie restabilită.

Singura persoană care nu e deloc ce” 346, p.257> mulţumită de desfăşurarea evenimentelor este Duduia, care consideră că se face un pas greşit şi că nu va fi bine; n-are încredere în credinţa lui.

Miercuri, 4 – joi, 5 septembrie

Aceste două zile tragice, care au dat complet dreptate îndoielilor

Duduici, au fost aşa de pline, încât n-am putut scrie în fiece seară. În 48 de *»

ore, toată situaţia mea este răsturnată şi, iată, că din nou trebuie să iau drumul amar al pribegiei.

Miercuri, mai întâi, îl văd pe Gigurtu, care, cum intră la mine în birou, îmi spune: „Ştiu de ce este vorba, credeţi că nu putem stăpâni situaţia, deci aţi făcut apel la Antonescu, nici el nu va putea face mult”.

Pe urmă. pe la miaxă-zi, Antonescu a depus legiuitul jurământ. După terminarea ce.347, p.298> acestuia, s-a întors către mine şi a spus: „Aşa să ajute Dumnezeu Maiestăţii Voastre şi mie”. A plecat, pe urmă, ca să încerce să-şi formeze Guvernul.

După-amiază, revine, în loc să se îmbunătăţească, situaţia devine din ce în ce mai grea: manifestaţiunile din stradă, în loc de a deveni mai liniştite odată cu numirea lui Antonescu, parcă se întăresc; gardiştii iau vânt şi el nu reacţionează. Întâiu îl vede pe Urdăreanu, la care este şi Gigurtu. Acesta vrea să plece, dar îl reţine zicând că neputând forma Guvernul, va mai fi-nevoie de el. Vine, pe urmă, să vorbească cu mine. Îmi spune că vizitele ce le-a făcut la prietenii săi, Brătianu şi Maniu, n-au dat niciun rezultat, i-au refuzat concursul;

nici la Garda de Fier n-a avut mai mult succes. Am discutat chestiunea ordinii şi, când i-am spus <că, de ce nu reacţionează, mi-a răspuns că nu

ce.347, p.299> se poate conta pe comandanţi, mai ales pe generalul

Coroamă275, care a trecut complet de partea Gărzii de Fier.

Am propus să se dee comanda lui Paul Teodorescu; răspunde că unităţile nu-l vor urma; pe urmă l-am numit pe Orăşeanu, de care n-a voit să auză vorbind; ca ultimă resursă, am numit pe Pantazi, despre care mi-a dat un răspuns care m-a uimit: „Credeţi că el este credincios şi va întrebuinţa forţa pentru a restabili ordinea?” Răspunsuri foarte

descurajatoare din partea unui militar cu reputaţia de energic.

Rezultatul final al acestor conversaţii este că acceptă să-şi continue misiunea, cu condiţia că-l voi încredinţa cu conducerea treburilor, că voi întocmi un decret de depline puteri, prin care el devine complet stăpân pe

Ţară, eu rămânând un simplu figurant, cu drepturi mai mult decorative. La

şest gest a fost împins de vărul său, Ică Antonescu 276, în aleii căror cunoştinţe juridice are deplină încredere. Chestiunea este foarte gravă, mai ales 1

că este vorba şi de Armată; cât pot am rezistat, dar, cum este vorba de a scăpa I

situaţia Ţării, de a face cu energie ordine, e mai bine s-o facă altul şi, dacă văd că exagerează şi că nu merge, am tot de<a>una dreptul de a retrage delegaţiunea plinelor puteri.

Redactarea lor a ţinut destul de mult şi a dus la discuţii vii între tfrdăreanu şi juristul Ică Antonescu, care este mai dârz. decât vărul său; de J

multe ori l-a împiedicat de a ceda. Dacă este spre binele ţării, orice sacrificiu i personal este binecuvântat.

Însă, joi situaţia nu s-a îmbunătăţit, manifestaţiunile continuă tot mai energice, sunt încercări de a se face o mişcare învăluitoare a Palatului, care a<u> cerut intervenţia Gărzii. Mihaiţă a avut astăzi un gest splendid, care m-a 1

mişcat până în măduva oaselor. Pe când manifestaţiunea era în toiul ei şi sc. 1

auzeau în stradă focurile de Mauser, auzim, deodată, jos, în odaia lui Mihăiţă, 1

un foc de revolver. **Întrebându-**l ce s-a întâmplat, îmi răspunde că nimica.

Duduia însă coboară să vază de ce e vorba. Băiatul îşi încărcase pistolul ca să mă apere, dacă manifestanţii răzbesc până la casă şi un glonţ pornise.

Acest gest de credinţă, tocmai în această seară, este o mângâiere sufletească faţă de trădările şi schimbările la faţă care au avut loc lot azi.

Valer Pop a venit să mă vază, sunt convins că cu conivenţa lui

Antonescu, şi mi-a spus că singura soluţiune este plecarea mea. liste cererea tuturor a: a străzii, a Armatei şi a oamenilor politici. Ar fi condiţia ce au pus-o

Maniu, Brătianu şi gardiştii spre a colabora. Acest punct de vedere este:

Împărtăşujă] şi de Preşedintele Consiliului <de Miniştri>. Aflu că a fost astăzi;

să facă o vizită lui Fabricius „7, care-l apărase cât timp fusese consemnat;

<c349, p.302> la Bistriţa. În urma acestei vizite, atitudinea lui <spa schimbat, este semnul că **s**-a dat cu nemţii, că caută să se sprijine pe Garda de Pier, care, azi se vede clar, nu numai <că, fac politică nazistă, dar sunt 100% agenţii lor.

Cu această vizită a lui Valer Pop, care în toată aceasta a jucat rolul de comis voiajor al trădării, drama începe a se desina. Părerea Duduiei începe a se verifica.

Discuţii cuurdăreanu, care este din ce în ce mai pesimist, care crede că, în faţa acestei presiuni a ţi] opiniei publice, aş trebui să cedez, să fac gestul înainte de a-mi fi impus.

După cină, mi se anunţă lt. col. Elefterescu 278, adjutantul lui

Antonescu, cere să mă vază, fiind purtătorul unei scrisori. Este mesajul fatal prin care mi se cere, pentru a restabili liniştea, de a renunţa la Tron279. După

1940 257

cele ce le auzisem în decursul după-amiezii, acest mesaj n-a fost întru nimica

ce.349, p.303> o surpriză. Mi se cere cât mai curând un răspuns. Părerea politicienilor care mai totde<a>una au fost împotriva mea o cunosc; ceea ce, în aceste împrejurări, mă interesează este de a cunoaşte părerea acelora cari îi consider credincioşi şi pe care, eventual, aş putea să mă sprijin.

În primul rând l-am chemat pe Ballif, care e cel mai vechi şi cinstit servitor al Casei; atitudinea lui a fost curioasă, n-a zis nici da, nici nu, dar, astăzi, el care a fost atât de energic, este, hotărât, contra violentelor şi fără violenţă nu se poate zice nu. Am mai văzut şi pe generalii Mihail şi

Teodorescu, ei sunt de părere că se poate rezista. Altul care a mai venit şi cu care am stat de vorbă este Manoilescu: şi el este, în

principiu, împotriva plecării, totuşi crede că este mai bine să vază care este atmosfera la Fabricius.

N-a avut nevoie de a pune întrebarea, căci el a fost interogat unde am mtenţiunea să mă duc, care e direcţia ce o ce.350, p.304> voi lua, spre

Sigmaringen ori alta. Bietul Manoilescu era descompus, parcă vedea cât de greşită a fost politica nazolllă care a dus-o; mi-a fost milă de el.

Începe pentru mine o lungă luptă sufletească şi de conştiinţă: care este datoria mea? Cât timp Duduia stătea de vorbă cu Mihăiţă, eu am stat singur, cu cel mai groaznic zbucium interior, cu o problemă de care nu depinzi tu, dar tot poporul căruia i-ai jurat credinţă. Astăzi, condus de o ceată de rătăciţi, se ridică împotriva ta, astăzi presiunea unei puteri atotputernice conduce mâna acestor rătăciţi. Care este interesul suprem al Patriei: dacă rămân, vrea să zică rezistenţă, vărsare de sânge, nelinişte şi, peste aceasta, poate, o intervenţiune străină duşmănoasă. Am dreptul de a pune Ţara în această periculoasă situaţie, chiar dacă finalmente este scăparea ei? Iată întrebarea.

Am rezolvit-o prin cedare şi, ce.350, p.305> nerăspunzând lui

Antonescu, care n-a avut curajul de a se înfăţişa în persoană, am scris o

Proclamaţie în prin care trec puterea lui Mihăiţă, cerând Ţării să-i dee sprijinul spre a trece acest hop. N-am tăcut decât o delegaţie, fără a abdica în mod formal. Această formulă a fost indicată de Ernest, el, cu drept cuvânt, s-a opus la vorba *abdicare*.

Astfel soarta este aruncată, după 10 ani de străduinţă, zece ani de luptă şi de muncă prin focurile concentrate ale duşmanilor de afară şi dinlăuntru, prin trădarea şi, mai ales, prin părăsirea, fără niciun efort de rezistenţă „a lui

Antonescu, iată-mă, din nou, pus pe drumuri, din nou un pribeag pe drumuri străine.

— Sublinierea editorilor.

 în toată această dramă, figura cea mai patetică este Mihăiţă, el rămâne singur, victima împrejurărilor, neputincios, fără experienţă, în mijlocul acestei haite de lupi şi de hiene. El e singurul care s-a opus din răsputeri, el n-a voit să accepte ce.351, p.306> această soluţiune: a trebuit tot talentul de persuaziune

a<l> Duduiei ca să-l facă să priceapă că acest sacrificiu al său este o datorie către România, că, dacă pleacă şi el, totul se prăbuşeşte. Disperat, a primit, dar a şi iacul observaţia: „dacă Tata nu a putut să reuşească, cum am să pot eu”.

Am vorbit şi eu cu el şi, la rândul meu, am explicat că are, ca prinţ, o datorie care trece peste durerile şi inconvenientele omeneşti; el trebuie să rămâie, dacă nu în alt rol, cel puţin în acela de port-drapel, el trebuie să ţie lalfâind

Stindardul dinastiei şi României.

Aşa, aşternute pe hârtie, evenimentele acestea par o pură înlănţuire de fapte, dar această înlănţuire conţine atâta durere sufletească, atâta sfâşietoare criză de conştiinţă, atâta amarnică deziluzit»

În aceasta zi, de 5 septembrie 1940, **s**-a rupt ceva în sufletul meu, care foarte eu greu, poate niciodată nu se va mai putea drege.

Sunt acte de felonie cari degradează ce.351, p.307> un om; Ion

Antonescu a comis una din acestea. Chiar dacă va face bine (ani, nu va putea să şteargă această pată morală.

Vineri, 6 septembrie

Pe cât trec orele, eu atât tragedia se întăreşte. De dormit, ce pot să zic, m-am trântit îmbrăcat pe pat. Mihăiţă, jos, a făcut acelaşi lucru, de dormit am tăc**ut**-o, căci lovitura de măciucă, morală, a fost aşa de puternică, încât parcă m-a trântit la pământ.

Dis-de-dimineaţă, ca să nu se piarză timpul, să nu se poată reacţiona.

Antonescu l-a pus pe Mihăiţă să depuie jurământu1281 numai în faţa sa, a

Patriarhului Nicodim şi a lui Lupu281 bi\ care, făcând uz de plinele puteri, ba şi numit Prim Preşedinte al Casaţiei. Cu toate că Constituţia este suspendată şi Parlamentul dizolvat, ce.352, p.308> acest jurământ n-are nici formă de legalitate, este din bunăvoinţa antonesciană, îi lipseşte Graţia lui Dumnezeu şi

Voinţa Naţională.

Sculat, îmi dezbrac uniforma, pentru cât timp numai Cel de Sus o ştie.

E o zi de făcut bagaje şi de luat rămas bun, e o zi atât de amarnică, cu toate că soarele străluceşte, care faceei ca despărţirile să fie şi mai tragice.

Urdăreanu are o muncă teribilă ca să organizeze plecarea, care va trebui să fie cât mai curând, adică în decursul nopţii, pe la 4 dimineaţa. Victoria

1940 259

atât de uşoară a elementelor opuse mie aju] întărit Garda de Fier, care a strâns lumea pe Piaţa Palatului şi, cu toate că s-a publicat Proclamaţia mea, manifestă zgomotos, riscând să rupă grilajul şi să irnadeze Palatul. Cu toată teama unor excese, Antonescu, până târziu seara, nu ia nicio măsură ca să restabilească ordinea, parcă pentru el ce.352, p.309> o justificare a trădării. Singurul contact ce-l ia este cu Urdăreanu, în decursul căruia îi dă două scrisori de garanţie, una că am libertatea de a mă duce orişiunde voi; cealaltă că mi se acordă o alocaţiune anuală de 20.000.000 Ici. Antonescu pretinde că plecarea nu se poate aranja atât de repede. Urdăreanu, de acord cu mine, insistă, mai ales că primul revine conţinu<u> cu teama lui să nu fie vărsare de sânge.

Duduia, şi ea, trebuie să aibă grijă de lucrurile ei; atât prin telefon, cât şi personal, împachetează cât poate, neliniştea este însă atât de mare şi văd atâta grijă la Duţi Rusescu, încât, pe la mijlocul după-amiezii, suntem siliţi să-i telefonăm să vie cât mai neîntârziat la Palat. Această grabă a fost o fericise, căci abia plecase şi iată că manifestanţii au ajuns la casa ei, câteva minute mai tăr/în, şi niciodată ce.353, p.310> n-ar fi putut scăpa teafără.

Atâtea sunt de făcut în aceasta zi, că până la ora plecării nu ai timp să resimţi prea viu durerea. Câteva decepţii, cari desigur că vor fi urmate de multe altele, au şi început. Primul e Malaxa, care şi-a manifestat atitudinea viitoare faţă de Duduia şi Ernest, refuzând să-i vază şi abia vorbind la telefon;

s-a dat cu gardiştii şi nu vrea să supere pe nemţi. Altul este Ilasievici, care crede că nu este locul lui de a li cu mine peste graniţă. De altfel, nu prea este îmbulzeală de a pleca cu mine, singurii cari au cerut este Puiu Filitti, în numele vechii prietenii de altă dată – „îi croit que cela fait bien” * – şi veşnicul credincios Radu Prin insistenţa lui Urdăreanu, pe Puiu l-am acec>eptal. Pentru

Radu, cu un sacrificiu din ambele părţi, l-am rugat să rămâie de strajă lângă

Mihaiţă, consider că are absolută nevoie de a avea aşa cineva lângă el. Abia sub forma unui ordin a primit Radu să rămâie.

ce.3S3, p.311> Antonescu a şi început dea lua măsuri: în afara schimbării de la Casaţie, primele două măsuri de mare utilitate naţională, care s-a grăbit să le iee, este desfiinţarea consilierilor regali şi a Străjeriei282; pe urmă, la Poliţie, Siguranţă etc. l-a pus pe colonelul Oameniţă28\ o altă decepţie.

Am zis mai sus că este o zi a despărţirilor: am dorit; înainte de a pleca, pentru Dumnezeu ştie cât timp, să-mi iau rămas bun de la câţiva colaboratori cu care lucrasem bine. Ca oameni politici, doi, Vaida şi Iorga.

Primul, paternal, ca întot de<a>una, a găsit vorbe duioase, terminând prin a zice

El crede că astfel este bine.

260

Carol II. Însemnări zilnice că să dec Dumnezeu ca pentru Ţară sacrificiul meu să fie folositor, Iorga, mai serios, dar la el am simţit o prietenie sinceră, priveşte evenimentele sub o prismă mai istorico-fatalistă, e mulţumit că n-am dat abdicare formală; dar, în acelaşi timp, crede că revenirea mea pe Tron nu se poate, ar fi, consideră el, ridicolă, aş <fe354, p.312> putea să îndeplinesc rolul de mentor, de un fel de regent lângă Mihăiţă, care este prea tânăr. Mi-a mai spus, luând rămas bun, că ziarul lui, „Neamul Românesc”, va înceta să apară cu începere de mâne; este felul lui, tacit, de a protesta împotriva evenimentelor. Aş mai fi dorit să-l văd pe Tătărescu, dar e departe, la Poiana, şi n-are timp să vie.

Au fost şi adio-urile Curţii, toţi întruniţi în sala cea mare a Tronului.

Sunt unii cu adevărat emoţionaţi, alţii puţin, iar încă o serie deloc. Cel mai mişcat şi care sincer suferă e bietul moşu<l> Buchmann, care ştie ce vrea să zică această despărţire, face impresia că îşi pierde un copil ori un părinte: pe urmă. cei mai apropiaţi, Rusescu, Stavăr, care rămâne procurator, tot emoţionaţi au fost şi ofiţerii Gărzii, de cari m-am legat foarte mult.

Pe urmă, am mai văzut <pe> prof. Herescu.de la fundaţii, căruia i-am remis Î0.000. OQO de lei pentru publicarea celei ce.354, p.313> de a doua ediţii a Bibliei.

foarte emoţionanţi a] şi durero [aşa a fost rămasul bun ce l-am luat de la conducătorii străjereşti. Sidoroviei lipseşte, fiind în Germania, am chemat deci pe Viorica Litziea şi pe Şoimescu. Prin ei am

luat un cald şi plin de dragoste rămas bun de la copiii României, pe care am încercat să-i cresc în sentimente mai calde şi mai adevărat utile patriei, decât au fost până acuma.

Prin ei am aflat că această splendidă operă, care a costat atâta trudă, a fost desfiinţată, ca fiind dăunătoare. Au o teamă că Sidoroviei se va întoarce;

Împotriva lui se.va revărsa o ură de nespus, semn că Străjeria a fost o adevărată pavăză faţă de educaţia de ură a legionarilor.

Cu aceasta s-au> sfârşit aceste dureroase datorii şi, cu cât trecea ziua, cu atât vociferările mulţimei din faţa Palatului sunt mai dezgustătoare şi mai ce.355, p.314> apăsătoare sufleteşte. Orele de seară, până la acele<a> ale plecării, au fost cele mai grele. Afară de unele lucruri, care, cu tot dinadinsul”, am voit să le iau, restul am lăsat în grija servitorilor. Radu a mai venit, cu lacrimi în ochi, să roage să fie luat; ani rămas la hotărârea mea.

Tragic este şi aspectul ofiţerilor din Batalionul de Gardă, cari fac, pe rând, de pază, jos, în casă, e şi aceasta un fel de rămas bun individual.

Antonescu, după ce se angajase de a m-însoţi până la graniţă, în text este: *cu totul înadins*.

1940 261

ultimul moment anunţă că n-o poate face.

De după cină până când ani părăsit casă, am stat cu Mihăiţă şi cu

Duduia de vorbă. El, tot foarte greu resemnat la actuala situaţie, ea dâ**ndu-**i sfaturi bune asupra atitudinii de resemnare ce trebuie **s-**o aibe. i-a spus că rolul lui este de pază a unei tradiţii, singura care poate scăpa Tara, deci nu trebuie **s-**o primejduiască. Până nu va fi cel mai tare, ce.355, p.315> să nu se puie în conflict cu Antonescu, dar, pe de altă parte, să nu uite că eu sunt tatăl său şi să nu „permită să fiu târât în noroiu.

Pe la ora plecării, un nou incident: Dămăceanu transmite, din partea lui Antonescu, am/ul ca Mihăiţă să nu mă ducă la gară, împărtăşind această părere. împins de mine, Mihăiţă nu se lasă călcat în picioare şi se hotărăşte tot să se ducă.

Plin de duioşie este şi rămasul bun de la servitorii Casei: Ana, Iordan nuidaşul şi Davidescu, care, cu acest prilej, **s-**a îmbătat criţă. Iii plângând, ca şi ceilalţi, a spus: „Tot aci o să vă primesc la reîntoarcere”. La aceşti câţiva cel puţin lacrimile erau sincere.

Am plecat, **într-**un şir de automobile, eu cu Mihăiţă, Duduia, cu Duţi

Rusescu. Am trecut prin oraş, care la această oră, 3! 4 dimineaţa, este liniştit [. a], cuprinşi ăj de somn. Abia de la Şosea spre gară este un spolier de

ce.356, p.316> jandarmi, cari nu dau onorul, ci păzesc; tot aşa şi gara este înconjurată, dă un aspect tragic. La gara Băneasa mă aşteaptă Popescu David.

care e încă ministru, de Interne, şi colonelul Dragomir *m*, însărcinaţi de

Antonescu de a mă duce până la graniţă; îmi remit o scrisoare din partea acestuia, în care spune că, din cauză că nu se simte bine, nu mă poate însoţi, după cum fusese vorba: ne face nouă, acelora cari plecăm, o impresie proastă această retragere din ultimul moment

Altfel, totul ca întot de<a>una: Garda face paza ca în zilele cele bune, totul la locul său. Despărţirea de [la] Mihăiţă eslo oribil<a>, parcă ar dori să mai facă un efort de a pleca şi el. Au mai fost: Radu, Stavăr şi Rusescu. parcă singurii credincioşi care îşi duc stăpânul la locul de adio.

Cel mai trist şi amărât este Mihaiţă, căci rămâne în mână duşmane!

ce.356, p.317> Sâmbătă, 7 septembrie

Crezusem că ieri a fost ziua cea mai groaznică din viaţa mea, am greşit, azi a fost mai rău, a fost cea mai oribilă, ace<e>a care mă umple de dezgustul cel mai cumplit şi**-**ţi face ruşine că te**-**ai născut Român şi om.

După clipele de nesfârşită amărăciune şi adâncă durere a despărţirilor, culcâ**ndu-**ne am dormit oleacă. Sosiţi la Lugoj, văd mişcare multă în gară şi

262

Carol II, însemnări zilnice trupe cari se urcă în tren. În curând am avut explicaţia acestui luciii, gardiştii sunt stăpâni pe situaţie la Timişoara şi la Jimbolia, ceruseră chiar ea trenul să fie înapoiat de la Turnu Severin la Bucureşti, ea să nu pot pleca.

Aci, la Lugoj, au trimis vorbă **–** prin cine, nu ştiu **–** că sunt hotărâţi să oprească trenul la Timişoara, să**-**l percheziţioneze şi **s-**o dec jos pe Duduia.

Panică la toţi în tren, mai ales la Popescu David, care este

absolut de părere să se facă ceea ce ce.357, p.318> cer, iar Duduia sa de pusă **într-**un automobil şi trecută astfel peste graniţă, însoţită fiind de unul dintre ofiţerii mei şi de un altul; tot entuziast pentru acest proiect este şi Puiu Fililti. De îndată însă îmi dau seamă că aci e altceva la mijloc şi că este o cursă ce mi se întinde, cu atât mai mult că ministrul de Interne părea a fi de acord să permită legionarilor să percheziţioneze trenul, şi asta cu toate g<a>ranţiile ce le dăduse Anâonescu pentru călătorie.

Când, înainte de plecare, primisem scrisoarea sa, prin care anunţa că nu mă poate însoţi, fiind bolnav, am avut, eu şi cu Duduia, impresia netă că e

ceva necurat la mijloc, dar aşa o porcărie nu credeam.

Vorbesc cu cei din tren, începând cu Urdăreanu, care, spre cinstea lui, trebuie să zic că este singurul care, de la început, a zis că acest lucru nu este posibil. Vine, pe urmă, Puiu, care crede că numai ce.357, p.314> debarcând pe Duduia avem posibilitatea de a trece fără greutate; şi, în sfârşit, David

Popescu, care este foarte insistent pentru cedare. Nicio clipă n-am putut sta la îndoială asupra hotărârei de luat: un refuz absolut din partea mea şi ordinul ca trenul să treacă fără oprire prin găiile Timişoara şi Jimbolia. Se mai ivesc unele greutăţi tehnice C. RR. şi încăpăţânări regulamentare ale lui Pavelescu, dar totuşi se pune în execuţie hotărârea mea.

Eu nu pot accepta astfel de târgoveţiri şi tergiversări, am plecat cu toţii împreună şi împreună vom îndura ace<e>aşi soartă; să**-**mi scap pielea jertfind o femeie, oricare ai" li ea, şi în primul rând Duduia, care, azi, este singurul meu sprijin; acest lucru nu se poate. Pe de altă parte, eram convins că orice oprire nu putea îi decât fatală pentru noi toţi. Duduia nu este decât un pretext pentru a executa gândul de la Turnu Severin, dacă nu mai mult.

Trenul deci continuă, Oarda se pune ce.358, p.320> cu puştile mitraliere la ferestre, spre a para orice atac. Intrând în gara Timişoara, simt, cu disperare, că trenul încetinează. Deodată aud focuri, sunt pocniturile caracteristice, cari mi**-**a<u> rămas în urechi din zilele trecute din Bucureşti, plesnitura seacă şi ascuţită a armelor gardiştilor, Mauserele germane. Trenul îşi iuţeşte alura, iar focurile se înteţesc, aud cum răspund armele noastre automate din tren. Cât am putut, am baricadat peretele cabinei şi fereastra, iar cu Duduia **ne-**am culcat pe

jos. Când focurile au fost mai vii, Pussy, căţeaua noastră atât de iubită, **s-**a aşezat peste mine ca şi când ar fi voit să mă apere cu

Irupuşorul ei. Uf, am trecut cu numai câteva ferestre sparte, dar cea din cabina mea a rămas neatinsă.

Ce a fost în sufletul niţu, numai Dumnezeu ştie, o jale de nedescris şi o scârbă cum nu se mai poate. M-a apucat o tristeţe sufletească nesfârşită, gândindu-mă la tot ce rh-um sforţat să fac în aceşti 10 ani şi la ce recunoştinţă culeg: gloanţele unor tineri rătăciţi şi descrecraţi, dar tot gloanţe sunt.

De primejdie n-am scăpat încă, cu toate că primul pas este făcut. Mai vine Puiu să insiste, încă o dată. să cedez la cererile tăcute; refuz cu indignare şi sunt gata, după cum am zis, să risc orice; îmi dau prea bine seama că primejdia de la Jimbolia poate fi şi mai mare. mai ales că la prima încercare reuşita n-a fost a lor. Înirigurătoaretoare şi apăsătoare până la culme au fost cele 45 de minute până ce trenul **s-**a pornit, fiecare variaţiune în iuţeala de mers putea să însemneze ceva rău, şi pe acest sector sunt multe.

Traiul **s-**a oprit, Urdăreanu deschide uşa cabinei şi anunţă că suntem la Veliki Kikinda, pe teritoriul iugoslav; am răsuflat.

Astfel am părăsit Ţara mea, pentru care am muncit cu drag şi t &
r4

odihnă, gonit numai de laşitatea, trădarea şi nerecunoştinţa elementelor politice, dar şi însoţit ce.359, p.322> de gloanţele tineretului pentru cari tocmai voiam să clădesc o ţară frumoasă şi fericită. Degetele cari au tras trăgaciul erau ale lor, dar gloanţele erau străine.

Nici ajunşi aci, grijile n-au încetat; se ridică chestia Garaj; cum vor putea trece înapoi. Unii, în cap cu David Popescu. au emis ideea că trenul să se întoarcă la Jimbolia, ca să lase acolo vagoanele în chestie, şi pe urmă să-şi continue drumul. Aci, am văzut clar elementele trădării şi ultima încercare de a pune mâna pe noi. Bineînţeles, acest lucru nu **s-**a tăcut. Am avut, din nou, o pildă desăvârşită de laşitate umană, lovitura nereuşind şi răspunzâ**ndu-**se cu focuri la focurile gardiştilor; le era la aceşti dommteamă de pielea lor, căci, la reîntoarcere, ce figură erau să facă, mai ales că ne vine ştirea că legionarii au urmărit trenul cu autocamioane, au ajuns la Jimbolia, unde ar fi executat pe acar şi şeful staţiei „încercând chiar să treacă pe teritoriul iugoslav. Spre a uşura situaţia celor de la Gardă, am telegrafist lui Paul, rugâ**ndu-**l să le

dee o mână de ajutor. Aranjarea trenului pentru plecarea mai departe se face foarte încet, dar, după % de ceas, totul e în regulă. Iau rămas bun de la cei ce m-au însoţit, în cap cu David Popescu, care este foarte emoţionat, cred că-i tremură pipota.

Dar, cu adevărat emoţionant<a> a fost despărţirea de [laj Gardă, care s-a purtat aşa de bine, stimulat<a> fiind de Urdăreanu. Am dat mâna cu fiecare

264 Carol II, însemnări zilnice soldat.

Pornind, grija mea n-a încetat până ce n-am trecut Tisa; aci nu ne mai pot ajunge. La Zenta, se urcă în tren generalul Petrovici, trimis de Paul să mă însoţească până la graniţa Italiei. L-am rugat şi pe el să intervie pentru Gardă.

Mai vin ştiri că legionarii au încercat să treacă pe teritoriul iugoslav şi că au fost schimburi de tocuri cu grănicerii acesteia.

Frânţi de oboseală fizică, dar mai ales morală, ne culcăm devreme şi încercăm să ce.360, p.324> dormim, fără prea mult rezultat.

Duminică, 8 septembrie

Trecem prin Italia, e cald. De dormit, abia arh putut s-o lac dimineaţa.

La deşteptare, o surpriză plăcută, o scrisoare de simpatie de la Paul. Păcat că, în zăpăceala de azi-seară, am uitat că trenul trece, la 6 dimineaţa, prin

Ljubljana, altfel aş fi încercat să iau contact cu el. Fusese înţeles de la plecare f că la Mestre va veni Consulul nostru din Veneţia ca să ne aducă ştiri asupra locurilor unde vom putea merge. S-au cerut pentru Elveţia, Franţa, Spania şi

Portugalia. Primele două ne-au dat vize provizorii, iar de la ultimele nu a sosit încă niciun răspuns. Am cerut ea, la Milano, să iasă Consulul să ne dea ştiri, dkr şi aci absenţa lui s-a tăcut remarcată. Urdăreanu totuşi a putut lua legătura cu Afacerile Străine din Bucureşti, cari au răspuns ce.3 oO, p.325> printr-un secretăraş că n-au niciun răspuns, deci ne hotărâm să plecăm la Lugano.

Trebuie să zic că italienii, chiar şi autorităţile, au fost extrem de corecte (*şic*), chiar amabile. Un miliţian, privind urmele gloanţelor pe vagon, a exclamat:

„Porco di Romeno”.

Se înţelege că starea noastră sufletească, a tuturor, este de

adâncă mâhnire. Eu sunt, poate, cel mai amărât în sufletul meu şi lipsa consulilor a fost o lovitură care nu e un semn bun pentru viitori Cel mai agitat şi acela care şi-a pierdut complet cumpătul este Puiu Filitti, el nu face decât să se plângă şi să se vaite că va fi împuşcat de îndată ce se va întoarce în Ţară. Este prima decepţie, de altfel nu prea contam pe el şi am avut dreptate când n-am voit să-l iau.

Sosiţi la Chiasso, se urcă în vagon Gurănescu şi şeful Protocolului elveţian, care mă salută în numele Consiliului Federal. Îmi comunică <faptul>

că statul meu aci, în Elveţia, este admis provizoriu şi că ce.361, p.326> sunt rugat de a mă abţine de da> orice manifestaţiune politică şi să pricep situaţia delicată în care se găseşte Consiliul Federal în urma amintirii dezagreabile

Porcul de român

1940

265

afle] escapadelor lui Carol de Habsburg. De fapt, le e o sfântă teamă de

Gefmania; teama lor este că pot fi invadaţi de la o zi pe alta. Tragem la

„Hotelul Palace”, destul de mediocru şi mâncare proastă.

Conversaţie cu Gurănescu despre toate cele întâmplate; auzise vag de cele de la Timişoara Culeg şi primele ştiri din Ţară, cari, desigur, nu mi-au făcut nicio plăcere, văzând spiritul care domină, gesturi de răzbunare şi de micşorare de prestigiu a [l] ţării. Primele măsuri ce le-a luat Antonescu este

(sic) de a se numi Conducătorul Statului Român, luând lui Mihăiţă maximul de prerogative posibile, chiar ace<e>a de a numi pe miniştri; este o stare legală intolerabilă, dar care are avantajul de a degaja pe băiat de toată răspunderea.

Pe urmă, a desfiinţat ambasadele, pe care le scade, din nou, la rangul de

ce.361, p.327> simple Legaţii, desfiinţând, în acelaşi timp, pe acelea din

Copenhaga, Ilelsingfors şi Buenos Aires. Pe Donibrowski l-a scos de la

Primărie, fără a numi vreun înlocuitor. În Armată, a dat afară pe capete2 5:

Argeşeanu, Ţenescu, Ilcuş, Ilasievici, Bengliu, Mihail, Atahasescu.

Donibrowski, Bărbuneanu, Cornicioiu şi alţii, sub cuvânt că au atins demnitatea Armatei. Pe urmă, lovitură directă mie, prin desfiinţarea Străjeriei, după unele ştiri, iar după altele, suspendarea ei până la reorganizare, adică completa ei legionarizare. Continuând cu măsurile inutile cari scad prestigiul, a desfiinţat titulatura de „Excelenţă” 28”, adică ţara piere şi baba se piaptănă. Mai sunt informat că pe Duţi şi Stavăr i-a şi scos de la Palat.

După toate aceste ştiri amărătoare, am avut însă, astă-seară, o mare şi nepreţuită bucurie şi emoţie: am reuşit să vorbesc la telefon cu Mihăiţă. Pare plictisit şi nu prea ştia ce se întâmplă, mi-a spus că se plictiseşte, neavând ce face. Că la Palat s-au făcut multe schimbări la birouri. Se vede că l-am

ce.362, p.328> deşteptat din somn, căci era foarte somnoros. Cel puţin astfel am putut să-mi astâmpăr dorul oribil ce-l am pentru acest băiat, care devenise, nu numai un tovarăş, dar şi un prieten.

Luni, 9 septembrie

Vremea e posomorâtă şi această localitate, care se zice a fi un paradis, se arată sub o înfăţişare cât mai puţin agreabilă. Am uitat, în emoţia ştirilor de ieri, să însemnez că, la debarcare, publicul mi-a făcut o frumoasă primire:

aplauze şi câteva strigăte: „Vive le Roi”. Toată ziua a fost ocupată, luând contactele pentru viitor. Văzând situaţia de aci şi, mai ales, extrema scumpete şi, pe de altă parte, neavând asigurarea posibilităţii de a sta, Germania şi Italia neputând fi luate în consideraţie, în Franţa situaţia e prea nesigură, atuncea nu mai rămâne decât Portugalia, care-i o ţară liberă şi fără restricţiuni şi mai are

266 Carol II însemnări zilnice avantajul de a avea o mare liberă

ce.362, p.329> Fără nicio greutate s-au obţinut vizele, cea spaniolă numai pentru tranzit şi din Portugalia pentru stabilire, cu singura condiţie să-mi J

Iau angajamentul scris că mă voi abţine de la orice activitate politică şi că ajuns pe teritoriul ei, voi declara că am ales această ţară din cauza rubedeniei ce o am cu fosta familie domnitoare. Simt şi la Gurănescu teama pentru pielea

lui şi dorinţa să se <des>cotorosoască. cât mai repede, de persoana mea, cu toate felurile lui amabile. Laşitatea omenească este fără limită.

O altă decqiţieesle atitudinea lui Puiu Filitti, care se agilă şi lucrează cil Gurănescu să i se asigure prin vize, de pe acum, reîntoarcerea în Ţară. Cât se poate de urâtă şi neloială atitudine, îl agită şi pe Claus.

Gurănescu. impacient, a plecat, după-amiază, ea să puie toate la punct. În ziare văd că s-a [u mai luat o măsură împotriva mea: blocarea averei mele din Ţară. <pe> ce<a> din străinătate n-au putut s-o facă.

ce.363, p.330> Marţi, 10 septembrie

Azi se fac la Berna, de către Gurănescu, toate aranjamentele necesare pentru plecare; a obţinut de peste tot unde trebuia vizele, aşa încât suntem în perfectă ordine. Este o zi de aşteptare amărâtă, aşteptare de a ajunge la O

destinaţie unde să putem să ne stabilim în mod definitiv.

O mare neplăcere sentimentală am avut-o, din nou, astăzi: cerusem lui Franasovici să ne vie în întâmpinare, Gurănescu răspunde că Guvernul de ia Vichv l-ar fi rugat să n-o facă. Impresia mea este că lucrurile nu stau aşa şi că e reprezentantul nostru de aci, care a dat acest sfat. Această impresie este întărită prin faptul că franasovici a fost rechemat din post împreună cu alţiţi j, şi anume: Gafencu, Nmdi, Radu Cruţ/eseu, Radu Irimescu, Pangal, ac că între ei cei mai buni diplomaţi ce avem.

Cum era de aşteptat, hotelul este plin de ziarişti, între care şi vechiul prieten Saucrwein ce.363, p.331> Refuz să fac orice declaraţie, căci acum mi 1

se impune o absolută şi desăvârşită discreţie, nu trebuie cu nimica să-mi încurc:

situaţia până ce voi ajunge la destinaţie. Urdăreanu l-a văzut şi a vorbit, îndeosebi, cu Saucrwein, care şi el recomandă Portugalia.

Gurănescu a făcut cele ce trebuia ca să putem continua drumul, dar a considerat mai prudent să rămâie la Berna şi să nu mai dee ochii cu mine.

Seara, după masă, ieşind pe poarta de serviciu, mergem, plecând să ne ambarcăm în gara de mărfuri, ca să scăpăm de jurnalişti. Despre aceştia, una bună, azi se instalase în grădina hotelului, în faţa ferestrelor mele, un v reporteur fotograf, care a stat acolo, pândind, cu toată ploaia, adăpostit sub o

1940

umbrelă şi hrănindu-se frugal cu sandvişuri. Descoperit, s-a

ascuns **într-**un arbust, dar Poliţia l-a scos repede de acolo.

În tren, aşteptăm venirea lui Ernest cu ultimele vize, cele italiene, şi la 11, 40 pornim din gară spre alte meleaguri, unde, poate, vom fi mai fericiţi şi mai liniştiţi. Prin Italia sunt riguroase ce.364, p.332> măsuri de blackout ale trenurilor, să nu filtreze nicio lumină prin geamurile vagoanelor.

Miercuri, 1! septembrie

Când mă deştept, suntem în Franţa, la Grenoble. Urmăm valea Isere spre sud şi prin valea Rhonului, până la Tarascon şi de aci prin Sete. Arbere la Port Bou, puma staţiune spaniolă. Pe tot parcursul, atitudinea, atât a autorităţilor, cât şi a acelora care se găsesc în gară, este perfectă, chiar cu vădite manifestaţiuni de simpatie. De pildă, **într-**o gară, un jandarm a zis „Vive

Ja Roumanie" şi a adăugat, cu un surâs, între dinţi, „oii les aura"
*

În timpul zilei, **s-**a discutat atitudinea celor din Ţară şi, îndeosebi, afacerea de la Timişoara. Din ce în ce ne facem convingerea că lucrul a fost aranjat dinainte. A fost în plin o trădare a lui Antonescu, care ar fi fost foarte mulţumit dacă lovitura ce.364, p.333> reuşea, dar n-a voit să aibă aerul că este cu ştiinţa şi asentimentul său. Între acei care erau în tren, afară de col

Dragomir, care este un om de treabă, cu toate că actualmente este Subsecretar de Stat, era şi un lt. col. Ştefănescu, om de încredere a [l lui Antonescu.

Impresia este, mai ales a lui Claus, că <esta era însărcinat cu execuţia planului, poate cu execuţia, pe scurt, Dragomir i-a spus că, în cazul în care **s-**ar da jos

Duduia, în ruptul capului să caute ca acesta să nu meargă cu dânsa în automobil. Felul cum a vorbit a dat impresia că ştia mai mult decât voia să spuie, dar, totuşi a încercat să-şi uşureze conştiinţa. Norocul tuturor a este că eu n-am voit să cedez şi că am continuat, fără a ne opri, până pe teritoriul iugoslav; altfel cred că azi n-am mai fi putut sta de vorbă, majoritatea, dacă nu toţi, nu mai eram în viaţă, am fi fost cu toţii masacraţi

E cald, adevărat soare provensal. După aspect, în ţară este ordine.

Regimul Pétain se impune cu greutate, spiritul de rezistenţă şi de

ce.365, p; 334> răzbunare este putemiedar se înfrânează.

La Sete, se urcă Prefectul, care ne însoţeşte până la graniţă. Se simte că este un om al opoziţiei, a fost şeful de cabinet al lui Mandel. Povesteşte multe asupra celor ce au de îndurat din cauza ocupaţiei de către Germania a unei jumătăţi a ţării. Exigenţele sunt extreme, de pildă, în ce priveşte vitele, le va avea.

/

268 Carol II, însemnări zilnice sunt obligaţi a preda 400.000 tone carne, o cifră astronomică. Cu aceasta, aceşti oameni se iluzionează că în Germania este nelinişte, nu se pot opri aceşti francezi de a fi de o naivitate exasperantă. Am încercat să pun lucrurile în adevărata lor lumină, atâta serviciu pot face şi eu pentru amabilităţile lor.

Cu noaptea în cap, ajungem la Port-Bou, prima noastră etapă în

Spania. Vin guvernatorii, cel civil şi cel militar, să ne salute. Nu putem continua în astă seară, căci trenul ce se va forma pentru ducerea mea mai departe nu se poate alcătui decât mâne după amiază.

Impresia locală este oribilă: murdărie şi mizerie.

ce.365, p „335> Joi, 12 septembrie

O zi oribilă, în care am suferit jigniri şi abuz de putere din partea spaniolilor. Dar să povestesc lucrurile cronologic.

Întâiu, dimineaţa, ni se anunţă că trenul special ce ni se promisese nu se mai poate da şi că două din vagoanele noastre vor fi ataşate până la

Barcelona de trenul ordinar, de unde călătoria va continua în condiţi<i>le promise. Aceasta vrea să zică detaşarea automobilelor, care vor pleca înainte, cu un tren de marfă, iar noi, cu vagonul nostru şi cel de bagaje, atât de scump pentru noi, cu altul. La debarcarea bagajelor, vameşul face nazuri, dar cedează.

Luăm ultima masă pe teritoriul românesc. Mă uit cu jind la aceste vagoane care m-au dus în atâtea drumuri şi cari, adesea, au fost casa mea. Liste o a doua despărţire de casă şi de Ţară. Tot personajul trenului şi cei din Casă, în cap cu

Bălan, se adună în sufragerie spre a luă rămas bun. Fâmoţia e la culme. Cum strâng mâna cu ei, fiecare găseşte câte e e.566, p.336> un cuvânt de zis, fie de regret, fie de îmbărbătare. „Să vă dea Dumnezeu mai mult noroc” a zis unul.

Cei mai mulţi au ochii înlăcrămaţi, mai ales Bălan şi Marin,

păzitorul vagonului, nu-şi pot stăpâni emoţia. De mine nu mai vorbesc.

Trecem în vagonul ce ni s-a pregătit, un vechi vagon-lit, de o murdărie de nedescris. Vine ultimul adio, care este sfâşietor: bietul bătrân

Pavelescu plânge în hohote, nu poate vorbi, se pune în genunchi în ţaţa mea şi a Duduiei, cerând iertare dacă m-a supărat vreodată şi, pe urmă, după datina strămoşească, mă sărută pe umeri. liste cel mai revoltat dintre toţi şi are convingerea că nu mă va mai revedea. Se arată foarte belicos faţă de toţi porcii din Ţară. Ca amintire pentru această ultimă călătorie, în care m-a dus cu credinţă, i-am dat o pereche de buloni de manşetă.

La 14, 40, plecăm către noi destinuri. La Figueras se urcă în tren ataşatul nostru comercial, Henry Ilelfont, care fiind bine cunoscut în

<că66, p.337> Spania, din cauza frumoasei sale atitudini din timpul războiului, l-am cerut ca să mă întovărăşească în această trecere a Spaniei.

Curioasă impresie face această ţară, aridă, dar, în acelaşi timp, cultivată, în uncie locuri chiar foarte frumos. Dar se vede că pe aci a trecut o furtună, de care foarte greu se ridică.

Sosim la Barcelona, unde/tot aşa, sunt salutat de ambii guvernatori.

Trenul trebuia să plece la 11 seara, când iată că vine Guvernatorul civil şi-mi comunică că Guvernul spaniol îmi oferă» după cererea mea, ospitalitatea pe teritoriul spaniol, oriunde aş voi, şi mă roagă, pentru această noapte, să rămân în Barcelona. Mulţumesc, dar răspund că n-am nicio intenţie de a rămâne aci şi rog deci ca să se iee toate măsurile ca să-mi pot urma cât mai neîntârziat călătoria. Pleacă să iee instrucţiuni şi revine cu acelaşi răspuns şi cu ordinul de a detaşa vagoanele. Sunt indignat şi spun guvernatorului că găsesc această procedare cel puţin curioasă, că n-am avut niciodată intenţiunea de a mă opri în Spania; rog deci ce.367, p.338> ca, în cel mai scurt timp, să mi se uşureze continuarea drumului spre Portugalia. La-ieeasta, singurul răspuns ce-l pot obţine este că el nu ştie nimic şi că trebuie să execute ordinele primite.

Acest procedeu este un lucru nemaipomenit, după ce mi s-a acordai tranzitul şi, dacă nu mă înşel, numai tranzitul şi nu sejurul, iată-mă reţinut de foiţă şi mi se oferă, de voie-nevoie, o ospitalitate pe care n-am cerut-o.

Incidentul devine şi mai grav prin aceea că, după ce am fost trecuţi cu'vagoanele pe o linie de garaj, paza ce ni s-a pus a împiedicat ieşirea din vagoane a suitei mele. Singurul Helfonte a avut libertatea de a circula.

Indignarea ne cuprinde pe toţi. llelfont încearcă să lămurească lucrurile, dar în zadar. Mă hotărăsc să dau o telegramă lui Franco, prin care cei" ca această stare de lucruri să înceteze cât mai repede. Urdăreanu dă una lui

Antonescu şi, în pluş, una lui Mihăiţă.

— Noaptea, singur, eu dorm niţel.

ce.367, p.339> Vineri, 13 septembrie îngrozitoare zi pe o linie de garaj a gării Barcelona, de o murdărie fenomenală şi de o putoare extremă. Aşteptăm, nădăjduind că vom primi în curând un răspuns favorabil, căci nu ne putem imagina că Guvernul spaniol să se poarte astfel cu mine.

Vine de la Franco un răspuns indirect, care sună astfel, că, pentru siguranţa regelui Mihai şi a României, sunt rugat să primesc ospitalitatea spaniolă, oriunde aş dori, şi aceasta pentru câteva zile, până ce se vor aranja lucrurile. Indignarea mea este extremă şi toţi am fost loviţi parcă cu măciuca de acest răspuns nemaipomenit. Cum poate un Guvern care se respectă să

270

Care! îi, însemnări zilnice procedeze în acest fel, este o adevărată cursă ce mi s-a întins. Dăruindu-mi-se I

tranzitul legiuit, odată ajuns pe teritoriul spaniol, sunt reţinut de forţă, un procedeu nemaiauzit în analele internaţionale, care calcă orice principiu de]

onoare şi drept de azil.

Agitaţia este febrilă la suită, mai ales la ce.368, p.340> Puiu, care a intrat în panică şi nu se gândeşte decât la situaţia lui personală, inventând că este pe lângă mine în misiune; îl agită şi pe 1 lelfont, care, neştiind adevărul, înclină de a-i fi milă de el. Şi pe Claus, care este un element liniştit, încearcă să-l solidarizeze cu el.

Urmează infinite palabre la telefon cu Madrid, cu 1. egaţia noastră, dar totul este inutil. Intervenţi<i>le la Guvernator nu pot obţine decât răspunsul că, pentru moment, aceasta este singura soluţiune. Teama este că mă voi duce I

Într-o ţară liberă, unde să organizez un Guvern dizident.

Guvernatorul însă a cerut scuze pentru incidentele cu Poliţia, de aziseară, declarând că niciodată n-a dat ordinul de a împiedica pe cineva să]

circule şi că sunt proştii de poliţişti care au luat iniţiative nepermise, depăşind instrucţiunile primite. În concluzie, în mod abuziv, sunt reţinut fără voia mea în Spania.

De rămas aci în gară, în această nemaipomenită infecţie, nu este posibil, deci trebuie să ne mutăm cortul altundeva. Nici la Barcelona.

ce.368, p.34 î> din cauze de siguranţă, ni se recomandă să nu stăm. Pe de altă parte, neputând trece în Portugalia, sper să pot pleca, cel puţin, în Franţa şi:

pentru asta doresc să stau în această regiune. După multe discuţii, acec>ept;

propunerea Guvernatorului, care recomandă o plajă din apropiere, unde zice;

el că *ar fi* un hotel convenabil, Sitges îi zice.

Plecăm cu trenul **într-**acolo, unde ajungem pe la *7 Vi* seara; e cam la

31 klm. sud de Barcelona. Intrând în acest aşa-numit bun hotel, rămân trăsnit.

Hallul este convenabil, dar odăile! Nişte chiliuţe nemaipomenite, cu gresie pe jos! Observaţia servitorilor noştri a fost foarte bună, „că aci, în ţara aceasta este criză de covoare", şi adevărat este că în acest local aşa este.

Seara, la masă, poftim pe Guvernator, Excelenţa Sa Wancesllau

Gonzales Olivieras; vom avea nevoie, de el. A fost foarte amabil.

Astfel, cu indignare şi cu un sentiment de revoltă, ne culcăm şi, dormim, fiind frânţi de oboseală.

ce.369, p.341> Sâmbătă, 14 septembrie

Iată-ne aşa-zis instalaţi, sau, mai bine zis, campaţi în acest hotel cât se poate de puţin confortabil şi, înainte de toate, zgomotos la extrem. Ne:

1940 271

stătuim că în ce fel putem ieşi din această dezagreabilă situaţie. 1 lelfont crede că nu poate dura, încercăm să-l punem în mişcare şi pe Nanu.

Cu Ilelfont, interesante conversaţii asupra războiului de aci şi mizeri<i>lor îndurate. Ne-a descris felul în care, l-a scăpat pe colonelul

Santa

Maria, căruia i-a dat un paşaport românesc, cu numele de Cezar Sorescu – Mizil, şi l-a dus, cu nesfârşite peripeţii, până la Valencia, unde, sub barba

Poliţiei, a reuşit să-l ambarce pe un vapor ce pleca la Marsilia.

Îi o zi caldă, şi noi suntem în fierbere şi indignare asupra nemaipomeratee în procedări a Guvernului spaniol, toţi ne punem întrebarea, cum petele o ţară, care se zice civilizată, să procedeze în acest fel; a fost absolut o tragere în cursă, care nu este deloc spre cinstea. ei.

ce.369, p.343>. Seara, pe lună, ne plimbăm niţel pe marginea mării.

Aveani absolută nevoie să-mi destind picioarele după atâta vreme de stat. N-a fost deloc plăcută această plimbare, din cauza Poliţiei, care, după sistemul de aci, face roată împrejurul nostru, cu cea mai desăvârşită lipsă de tact.

Întors acasă, un telefon de la Aurit Bee 287, care, între altele, mă pofteşte la ea, în Sanlúcar de Baramedn. Rezervrăspunsul, căci prevăd că, nevoind **s**-o vază pe Duduia, vor fi unele complicaţii.

Duminică, 15 septembrie

Ace<Oaşi situaţie, nimica schimbat, nu avem răspuns de la nicăieri.

După unele informaţii <pe> cari le avem, ar fi la mijloc o presiune a

Germaniei, sau chiar o intervenţie directă a Guvernului român... Dar, toate acestea nu sunt scuze pentru atitudinea necalificabilă a Spaniei.

ce.370, p.344> Am din ce în ce mai mari decepţii asupra atitudinii lui Puiu, care nu se mai gândeşte decât la pielea lui. A intrat în el o teroare că nu se va mai putea întoarce în Ţară, îl lucrează pe Ilelfont ca să-i dec o mână de ajutor, dezvoltând teoria ce a inventat-o el, că atât el, cât şi Claus, fiind ofiţeri activi, sunt în misiune pe lângă mine, ceea ce este absolut falş. Am impresia că l-a înduplecat, cu toate că Urdăreanu şi cu mine am spus ataşatului comercial să nu se ocupe de această chestiune. Chiar pe Claus a început să-l enerveze pe această chestiune, nici el nu mai este atât de neînduplecat. Oribil este, cât poate să enerveze un om agitat şi pornit şi cât rău poate să facă.

Niciodată nu l-am considerat pe Puiu ca desăvârşit lipsit de

interes personal, dar atitudinea lui din aceste zile m-a durut foarte mult. Sunt obişnuit la trădări, dar un vechi prieten, de peste 30 de ani, care este ce este numai graţie acestei legături, avea datoria de a se înfrâna şi de a avea o purtare mai loială. Şi, să nu uităm că el a cerut să mă însoţească. Eu sunt, poate, o fire care nu pricepe în

272 Carol II, însemnări zilnice 4.

loialitate şi prietenie ce.370, p.345> vreo transigenţă, sunt lucruri în care nu pot exista nuanţe: ori sunt, ori nu sunt.

Spre seară, Hellbnt ne declară că este rechemat de Namila Madrid.

Vorbim cu el ce este de tăcut, îşi ia angajamentul de a lucra din răsputeri să ne ajute. A emis o nouă năzbâtie; ideea plecării în America de Sud pe un vapor spaniol; i-am spus că nici prin gând nu-mi trece aşa ceva. Se pare că greutăţile I

se fac din pârlea Guvernului Român, care şi-a pus în cap că voi face.

Dumnezeu ştie ce intrigi cu Anglia! M-am gândit mult dacă să-l las pe I lelfont să plece; în sfârşit, m-am hotărât că da, căci nu este chip de a reţine pe cineva cu forţa, l-am ragat însă ca marţi să revie. Mi-a dat cuvântul său de onoare că

O să revie, oricare vor fi riscurile pentru el, chiar dacă, după expresia lui, „va fi silit să vânză portocale la un colţ de stradă”. Ne este foarte greu fără cineva care să cunoască limba şi obiceiurile de pe aci.

ce.371, p.346> Luni, 16 septembrie

Zi de aşteptare, speram să avem ştiri de la 1 lelfont, dar n-a venit]

nimica. Începe disperarea şi o supărare după alta, niciun răspuns de la Legaţie şi de la Guvernul spaniol idem; este o situaţie intolerabilă. Nervozitatea tuturor este în creştere şi amărăciunealnea de a îi tratat în acest fel, dureroasă de tot.

Marţi, 17 septembrie

Din nou zi de jale şi de disperare. Un telefon de la 1 lelfont, că nu poate veni, căci Nanu îl reţine la Madrid. Atitudinea laşă, prin care crede că-şi va scăpa pielea, dar că nu-i va folosi la nimica.

Ceea ce este interesant, dar amar, din cele ce le zicea el, este că atitudinea asta a spaniolilor este bazată pe o cerere peremptorie a Guvernului.

Român. Nu se poate totuşi înţelege cum o ţară cu care n-avem

de fapt alte legături, decât moartea lui Moţa şi Marin, aşa, fără<e.371, p.347> nici ci şovăire, cedează acestor cereri insolite; este o ruşine. Trebuie însă să fie şi presiuni germane, altfel nu este explicabil. 1 lelfont lotuşi zice că lucrează, că a văzut, este cert, căci am primit telegrama de la fraţii Santa Maria. Ne mai comunică <faptul> că s-a format, în sfârşit, după zece zile. Guvernul în Ţară288, este ruşinos. Se vede că Antonescu a căzut complet în mâinile legionarilor.

Iată compunerea lui: *Preşedinţie*, *Apărare* Naţional a, la care s-a anexat Aerul şi Armamentul, Ion Antonescu, ca subsecretari, Pantazi, Jienescu şi Dobre;

Vicepreşedinte fără portofoliu, Horia Sima; *Interne*, general Petrovicescu, cui subsecretar, col. A. Rioşanu; *Externe*, Luca Sturdza; *Educaţie Naţională şi*

Culte, prof. Brăileanu; *Finanţe*, G. Cretzeanu; *Economie Naţională*, Leon;

1940

273

Agiicultură, *Măceş*; *Sână – ateş Muncă*, Iaşinschiilâfnufticafii, prof. Pompiliu

<Nicolau>; (\>*ordonare* şi *Stat Major Economic*, col. Dragomir... *Justiţie*, prof.

M. Antonescu.

Cine cunoaşte Ţara n-are nevoie de niciun comentariu. Agitaţiunea lui Filitti continuă. Vremea e caldă, zgomotosul hotel, insuportabil.

ce.372, p.348> şi mâncarea nevariabilă. O jale!

Miercuri, 18 septembrie

O zi de răbdări prăjite; înainte de a întreprinde vreo acţiune, aşteptăm ştiri şi că poate se va îmbunătăţi situaţia.

După-amiază, pot să hotărăsc pe Duduia să ieşim şi să mergem până la biserica San Fernando. E veche, se vede, destul de stricată de Războiul

Civil. Aprindem, Duduia şi cu mine, câte o lumânare la Maica Domnului, ca să ne ajute şi să apere pe Mihăiţă, la care ne este gândul şi dorul.

I Joi, 19 septembrie

Tot tară vreun răspuns suntem şi avem greutăţi de a putea avea legături; nici Guvernatorul Oliveras nu ne este de niciun folos, trebuind

să execute instrucţiunile ce le primeşte. Trebuie totuşi să încercăm ceva, deci telefonez ce.372, p.349> lui Aunt Bee, rugând dacă Aiim n-ar putea să vie până aci, explicându-i-se situaţia, să poată, într-un fel ori altul, să ne fie de folos. Seara, primesc răspunsul că, dacă vremea permite „mâne, la prânz, va veni aci avionul. Aceasta este, cel puţin, o licărire de speranţă.

Între noi sunt dificultăţi din cauza atitudine! lui Puiu, care se bate pe burtă cu toţi poliţiştii şi deci ei îşi pierd orice respect. Sunt de o lipsă de creştere care depăşeşte orice imaginaţie, unul păzeşte, noaptea, pe sală, în pijama. Pe urmă, Puiu nu se poate linişti de gândul de acasă şi de o teamă de neînţeles că va avea dificultăţi cu întoarcerea sa, mai ales că de la Madrid nu e nicio veste.

Vineri, 20 septembrie

Azi a fost aci Ali, e o mulţumire generală, căci, într-adevăr, el este un om întreg; după cum spune Duduia, dintre toate rudele mele, este cel mai simpatic. Am avut dreptate ce.373, p.350> de a avea rezervele mele asupra mergerei la San Lucar, dificultăţile sunt cele ce le-am prevăzut; mi le-a spus verde Ali, adăugând, în acelaşi timp, că pricepe foarte bine că, după atâţiaani, nu pot s-o las pe Duduia.

Ali a stat şi seara, aşa încât am putut să-i povestim pe larg situaţia; a

 promis să facă tot ce-i stă în putere, se va opri mâne, la întoarcere, la Madrid, unde va încerca să vorbească cu Beig Beder, ministrul Afacerilor Străine.

Ziua este tot foarte caldă, ne culcăm mai liniştiţi şi cu oareşicare nădejde în suflet.

Sâmbătă, 21 septembrie

Zi de agitaţie, s-a luat legătura cu Legaţia din Madrid. 'Nanu a fost foarte nepoliticos cu Urdăreanu la telefon, totuşi am hotărât ca să luăm b legătură mai bună, ca Claus să plece, în astă seară, în Capitală şi să vizeze paşapoailele adjutanţilor. Aşa este cu chestiunea loialităţii, care este veşnic în joc. Un alt chin pentru cei mai ce.373, p.35 l> mulţi dintre noi este chestia tutunului, între lipsurile de aci este şi acesta. Nu se găseşte decât o maho<a>rea infectă, ori tutun american de contrabandă, extrem de scump: 18

20 pesetas pachetul de 20.

Azi e un an de la asasinarea lui Călinescu. Cum, de atuncea s-au

dus luciiuile, prăbuşindu-se; din această zi au început nenorocirile mele, cari m-au dus aci. De ce oare acest om nu şi-a dat silinţa de a organiza pe baze solide şi trainice F.R.N., nu mi-o pot explica; cum ar fi fost lucrurile altfel, dacă aş fi avut o solidă organizaţie politică pe care să mă reazim.

Trebuia, azi, să ne telefoneze Ali de la Madrid, se vede că a fost ocupat şi n-a putut.

Duminică, 22 septembrie

Telefon de la Ali, care l-a văzut pe Beig-Beder, i-a expus pe larg situaţia; el s-a arătat binevoitor, dar ca rezultat practic. ce.374, p.352> nimic.

Toată porcăria vine din partea Guvernului Român, acest lucru este de acuma definitiv stabilit.

Ali a şi vorbit pentru chestiunea bagajelor. Este una din cele mai importante şi grele, căci, pe de o parte, sunt complet lipsit de toate, am un costum, 2 cămăşi, 2 perechi de ciorapi, 2 pijamale şi o pereche de pantofi, iar, pe de altă parte, după felul cum s-au purtat aceşti porci cu noi, mi-e teamă să scot lucruri din vagonul de bagaje, plumbuit, ca să nu am greutăţi ulterioare, mai ales că s-au> răspândit din Ţară tot felul de zvonuri fantastice, că aş fi plecat cu aurul Băncii Naţionale şi acte de ale Statului.

Luni, 23 septembrie

S-a întors, azi, Claus de la Madrid, unde a avut o lungă întrevedere cu Nanu. Acesta confirmă că totul se datorează acţiunii Guvernului Român şi.

1940

275

ceea ce este mai grav, ar fi cerut controlul bagajelor. Spre a se clarifica lucrurile, ce.374, p.353> Nanu cere să-l trimit pe Claus în Ţară, cu o scrisoare din partea sa, lui Antonescu, căci are impresia că totul se l'ace de către Luca

Sturdza, tară cunoştinţa şefului. Ca ştiri mai importante pentru mine este, după cât le-a putut culege Claus, că Radu nu mai este la Ciarda Palatului şi că a fost înlocuit cu Tomescu 29°.

Profităm de această plecare a lui Claus că să trimitem şi noi scrisori în Ţară, eu lui Mihăiţă şi Sitta, cerându-le ajutorul, iar Urdăreanu lui

Antonescu, reamintindu-i toate, cele ce le-a promis, în scris, şi

tăcând apel la sentimentul lui de onoare. Fac aceasta dintr-un sentiment că trebuie încercat tot ce se poate, legal, dar nu pun nicio nădejde – într-un rezultat pozitiv. Lui

Claus i s-au dat o sumedenie de instrucţiuni şi de indicaţii; el se angajează, pe cuvânt de onoare; să le respecte. L-am rugat să ia contact, dacă se poate, cu

Mihăiţă, în tot cazul cu Ballif. *t*

ce.375, p.354> Marţi, 24 – joi, 26 septembrie

Zilele se petrec în aşteptare şi măcinare de nervi, mă simt din ce în ce mai opresat şi amărât. Nervii, la mai toţi, sunt destul de ascuţiţi şi tutunul începe a se face rar. Pentru Puiu, am fost siliţi să montăm o întreagă poveste ca să nu afle, aşa, deodată, adevărul asupra plecării lui Claus.

I s-a spus că a fost trimis cu o misiune la Roma şi că se va întoarce în curând. El este din ce în ce mai agitat asupra chestiunei plecării lui şi are o atitudine, în general, care lipseşte complet de prestigiu şi de demnitate.

A plouai niţel zilele acestea, ceea ce a răcorit ceva temperatura.

Suntem exasperaţi, ştirile din Ţară arată o legionarizare, din ce în ce mai mare, iar de aci nu putem obţine niciun răspuns de la nimeni. M-am hotărât să scriu o scrisoare lui Franco, în care să fac apel la sentimentele lui de ostaş şi de om de onoare, rugându-l să facă să înceteze, această stare de lucruri.

Probabil, după cum stau lucrurile aci, nu va avea niciun efect ce.37S, p.355>

şi nici măcar nu voi primi niciun răspuns.

Stau închis în casă, căci plimbarea cu droaia de zbiri împrejur este insuportabilă, şi joc pichet cu Urdăreanu.

Vineri, 27 septembrie

Urdăreanu a fost, azi de dimineaţă, la Barcelona, unde a remis

Guvernatorului scrisoarea pentru Franco, acesta s-a angajat s-o facă să parvie cât mai neîntârziat.

Întorcându-se, vine cu Pangal, care este în drum spre Lisabona, ca

276 Carol II, însemnări zilnice să-şi predce I. Egaţia, la care încetează să funcţioneze în ziua de 15 octombrie.

Ne aduce ştiri. Toate paşapoartele au fost anulate, el, numai graţie bunăvoinţe a lui Manoilescu, a putut să-şi obţie <pe> al lui. Radu

tot mai e la Garda

Palatului; că se fac [ei la Palat schimbări radicale. Că chestiunea averei mele

este că e supusă unui sechestru şi unei blocări, Iorga este, astăzi, cel mai atacat 1

om. după mine. Nicolae n-a ce.376, p.356> voit să se întoarcă, căci i **s**-a pus 1

condiţia de a reveni în Ţară fără Dolelti, îl pricep. În general, lucruri foarte puţin îmbucurătoare.

Cu Pangal am pus la cale o întreagă acţiune de desincătuşare; el este 1

acolo **într-**o ţară liberă, nu ca în Spania, în care poate acţiona şi avea contact 1

cu toţi, aşa încât poate face foarte mult. Contăm deci pe acţiunea ce o va putea 1

desfăşura.

Sâmbătă, 28 – duminică, 29 septembrie

Tot ace<e>aşi situaţie de aşteptare exasperanta! fără nicio ştire de nicăierea; nici cu Guvernatorul nu este putinţa de a avea vreo legătură. Aceasta înrăutăţeşte şi mai mult starea noastră.

Sâmbătă a fost o furtună nemaipomenită, care a început pe la 5 d. a.

şi a ţinut până după miezul nopţii, fulgere neîncetate şi un continuu uruit al tunetului, un fenomen al naturii e pe care nu l-am mai văzut. Parcă

Dumnezeu **s**-a mâniat pe oameni. Ca să facă toată aceasta şi ce.376, p.357>

mai dezagreabilă. Uzina de electricitate, în tot acest răstim<p>, a tăiat curentul, de teama a nu ştiu ce interferenţă a trăsnetelor pe circuit, încât toată noaptea am trebuit să ne luminăm eu rare bucăţele de lumânări.

Cu Duduia priveam această furtună „şi ne gândeam, cu ani în urmă, I

acuma 15 <ani>, când, în vechiul Foişor, am privit o noapte fulgerele unei alte splendide furtuni. Cât drum am tăcut noi de atuncea şi iată-ne iarăşi pribegi pe drumuri străine.

Luni, 30 septembrie

Din nou zi de decepţie şi de amărăciune în acest Sitges, care este

un chin pentru nervii noştri a<în tuturora. A plouat noaptea, a plouat dimineaţa, plouă mai toată ziua, un vânt puternic suflă lugubru şi temperatura a scăzut simţitor. Bietele căţele dârdâie de frig pe aceste pardosele fără covoare. Nervii tuturor a sunt, din nou, a „fleur de peau”. ce.377, p.358> Urdăreami trimite o telegramă Guvernatorului, rugândul să vină aci, căci am ceva să-i comunic. 1

— Foarte iritaţi

1940 277

Vreau să mă plâng de încetineala ce se pune pentru a răspunde la cererea de a pleca la Sevilla.

Puiu, din ce în ce mai agitat pe chestiunea reîntoarcerii sale în fără.

Am fost obligaţi ca să-l mai liniştim şi să inventăm o telegramă de la Claus, prin care ne spune că n-a putut să-şi îndeplinească misiunea de la Roma şi că trebuie să meargă mai departe.

Seara, vine una de la Nanu către Puiu, spunând că, conform uneia primită de la Claus, să se întoarcă, cât mai repede, în Ţară. A fost, trebuie să mărturisesc, o lovitură de măciucă pentru toţi, chiar şi pentru cel interesat.

S-a luat legătura cu Nanu, spre; cunoaşte chiar textul. telegramei, care, din păcate, sună <aşa>: „Sosit bine”, ceea ce, după convenţia stabilită, înseamnă că Antonescu este în curent şi de acord cu instrucţiunile primte de

Nanu.

Puiu se agilii teribil pe chestiunea de a-şi procura bilete spre a pleca, cât mai neîntârziat, cu ce.377, p.359> avionul, în Ţară. El este, hotărât, o decepţie, după multe altele, nu pricepe, ca mulţi alţii de teapa lui, ce vrea săzică o loialitate desăvârşită pe deasupra intereselor personale.

Cât despre Antonescu, este cea mai desăvârşită canalie. care a fost vreodată. Mai bine pierea, decât să ajungă ţara pe astfel de mână. Mă gândesc cu groază la bietul Mihăiţă, ce trebuie să fie în sufletul său. Absolut inutil, fără nicio posibilitate de a face ceva şi prea tânăr şi neexperimentat, spre a putea reacţiona în mod folositor.

Tot astă-seară am primit o scrisoare de la Aunt Bec, în care spune că

Ali a văzut, cu ochii lui, cererea Guvernului Român să nu mi se permită continuarea drumului; este indignată de aceasta, dar. cum

scrie, nu poate spune prea mult; crede însă că, în curând, lucrurile vor merge spre mai bine, Cum să meargă mai bine, când nici chestiunea Sevilla nu se rezolvă şi cea a bagajelor care a fost promisă acuma o săptămână lui Beig-Beder, nu ne-a fost comunicată încă.

ce.378, p.360> Marţi, 1 octombrie

Răutatea celor din Ţară creşte, azj în „Corriere de la Sera” a apărut o ştire care m-a făcut să mă cutremur şi-i care pe Binest l-a ţacut de pământ.

S-au dat în judecată: general Argeşeanu, Ghelmegeanu, Titeanu, Victor Iamandi, general Ilcuş, general Ţenescu şi Sidorovici şi mai zice ziarul că **s**-ar fi cerut

Guvernului spaniol extrădarea Duduiei şi a lui Urdăreanu, ca fiind principalii autori ai dezastrului din Ţară *m*.

E o porcărie iară seamăn, este, în plin, răzbunarea legionară. Acest

278

Carol II, însemnări zilnice lucru este inadmisibil*, nu pot crede însă că un Guvern, oricât de slugă ar fi către nazism, ar putea să săvârşească această infamie, în tot cazul, Duduia, care n-a avut niciun amestec în politică, o voi apăra chiar eu trupul meu.

Trebuie să fim cu ochii în patru şi trebuie lucrat energic să scăpăm din acest infern.

Enervarea creşte la toţi, deşi adânc amărât, tot mai ţin încă; enervarea parcă **s**-a întins ce.378, p.361> şi asupra vremii, bate un vânt puternic şi plouă, mai ales; noaptea e din nou furtună cu fulgere şi trăsnete. Puiu tot în acelaşi hal <este>, i **s**-a spus adevărul asupra lui Claus, că fost trimis de Nanii în fără. 11 acuzi de trădare, e furios împotriva camaradului său, zice că vrut să se întoarcă, ca să-şi păstreze locul la Palat etc.

În cursul după-amiezii, un telefon de la I lellbnt, că, în ziua de 20

septembrie a fost scos din serviciu, ceea ce era, de altfel, de aşteptat cu Statul legionar. Am mai scris o scrisoare lui Aunt Bec. cerând sprijin pentru plecarea la Sevilla şi în chestia bagajelor.

Seara, înainte de cină, o rază de lumină, a sosit un elveţian aducător a unor scrisori de la Friedel şi Hthe 2M. Gestul lor, trebuie să mărturisesc, mi-a [u] tăcut mare plăcere; în situaţia în care sunt, orice gest de prietenie face nesfârşită plăcere. L-am văzut pe acest curier, un tânăr simpatic, ofiţer de rezervă pe lângă M. St. M... în această calitate

face acest serviciu. A fost la

Sigmaringen, unde friedel ce.379, p.362> i-a dat scrisoarele. Pe urmă, continuându-şi serviciul, a fost în Portugalia şi în Anglia; azi e pe drumul întoarcerci. Îmi povesteşte impresiile sale din Portugalia, este încântat, zice că este o deosebire enormă de îndată ce treci graniţa, curat, ordine, libertate. În

Anglia, bombardamentele au fost serioase, mai ales în regiunea portului

Londrei, dar pentru rest zice că ştirile din ziare sunt foarte exagerale, Moralul este admirabil şi se lucrează din răsputeri pentru întărirea Armatei aeriene, pe care, speră, până la primăvară, dacă nu se produce debarcarea germană, s-o aibă la înălţimea celei inamice, lucru pe care nu-l crede în totul posibil. Din

Germania povesteşte că bombardamentele au fost mai mari decât se zice.

Berlinul a fost serios atins şi mai multe fabrici, ce! puţin pe jumătate distruse, cum ar fi Krupp, şi mai multe din cele chimice. M-am grăbit, pe urmă, până la

3 dimineaţa, să răspund la aceste scrisori, adăugând şi una pentru Mihăiţă, poate pe calea aceasta îi va parveni; Am mai trimis, prin acest curier, şi una lui

Paul al Iugoslaviei, prin ce.379, p.363> care-l punem la curent cu toată situaţia, rugându-l să-mi dea o mână de ajutor.

Urmează trei cuvinte foarte şterse.

1940

279

Gândindu-mă, din nou, la cele scrise în ziare, se vede ura cea mare

<pe> cari legionarii o au împotriva mea şi desăvârşita trădare a lui Antonescu.

Chestiunea cu Kinest şi mai ales cu Duduia, cât şi darea în judecata a lui

Sidorovici sunt încercări vădite de a mă implica şi pe mine; m-aştept, mâne, poimâine, şi la darea mea în judecată, ceea ce cred că a fost scopul lor de la început, prin incidentul de la Timişoara.

Miercuri, 2 octombrie

Agitaţie din partea lui Puiu, care pleacă mâne dimineaţă. Azi a fost frig, mai ales în casă. Telefoane cu Madrid, căci Legaţia s-a speriat

pe chestiunea socotelilor, lată ce «s-a întâmplat, acuma două zile, când ni s-a prezentat nota hotelului, ne pomenim că ni se pune pe contul nostru şi Poliţia, care aşa-zis ne păzeşte, aceasta ce.380, p.364> peste preţul exorbitant ce ni se cere, numai camera şi mâncarea ne revine la 120 pesetas pe zi, adică, în banii noştri. 5.000 de lei. Dacă, cel puţin pentru aceasta, am avea un oareşicare confort, dar ioc. cei mai mulţi, chiar cânii sunt bolnavi de mâncarea ce ni se dă.

Păcat, <deoarece>* calitatea materiei fundamentale este bună, dar ingredien He sunt proaste şi întregul n-are gust. Când s-a primit acea notă, Urdăreanu a protestat împotriva preţurilor şi a spus că cele ale portarului nu-l privesc.

Aceasta a fost raportat mai departe şi a ajuns la Legaţie, care a cerut lămuriri, fiind, pentru prima dată, amabilă şi angajându-se să puie lucrurile la punct.

Cu plecarea la Sevilla, încă nimica, că şi nici măcar Franco n-a crezut de cuviinţă să răspunză până astăzi la scrisoarea mea. Nanu mai dă o informaţie, care poate fi adevărată, căci de la început, când am fost oprit în

Spania, m-am gândit la această eventualitate, că un grup de legionari ar veni în Spania.

După-masă, încă eforturi spre a îmbunătăţi situaţia noastră.

Urdăreanu a trimis, ce, 379, p.365> în numele meu, lui Beig-Beder o lungă telegramă de protest, să vedem ce efect o avea. Ceea ce ne miră însă. e că nici de la Pangal n-avem nicio ştire.

Trebuie să zic, acuma, astăzi a fost ziua cea mai enervantă şi cărţile de citit îmi sunt pe sfârşite, încât mai toată după-amiaza m-am plimbat ca un leu în cuşcă prin odaie, ori fac pasienţe.

Seara, pregătirile pentru plecarea lui Puiu; scriu, din nou, o scrisoare pentru Mihăiţă şi dau lui Puiu instrucţiuni de cum trebuie să se poarte, ce trebuie să zică şi în ce fel trebuie să încerce să iee contactul cu Mihăiţă şi Sitta.

* în text este: *că*.

El contează foarte mult pe influenţa ce ar avea-o Gogii Văleanu2M *kh* asupra lui

Antonescu şi. prin acest mijloc, să-l readucă la sentimente mai cinstite. Spune că.la Palat am fost trădat de toţi, îndeosebi de Mocsonyi

şi de Ilasievici, cari au avut o atitudine cât se poate de urâtă; acela care a fost cristal e Pastia;

Dămăceanuşi Tomescu sunt slugi plecaţi lui Antonescu şi au fost duşmănoşi ca atitudine, nişte laşi ordinari.

ce.381, p.366> Joi, 3 octombrie

Timpul trece şi lot n-avem niciun răspuns de la nimeni. De la cei din

Ţară, nici nu m-aşteptam, nu cred că Mihăiţă ori Sitta să fie primit ceva; cât despre canalia de Antonescu, sau e un sperjur ordinar, care şi-a dat cuvântul, ca să plec cât mai liniştit, ori a căzut complet în mâna legionarilor, cari fac din el ce vor; mi-e teamă că ambele ipoteze sun<o adevărate. Nici Franco n-are măcar bunăvoinţă de a răspunde} a scrisoarea mea, este un fel de a se purta care depăşeşte orişice imaginaţie şi care denotă* de mârlănia internaţională pusă la modă de 1 litler. Nici Guvernatorul Civil n-a binevoit să riispunză încă cu toate că a zis că, către seară, va da veşti. Nici de la Pangal niciun semn de viaţă, 6

fi şi el o lichea; nu-mi vine a crede, căci n-are niciun interes. În sfârşit, asta este situaţia pe frontul răbdării pe ziua de astăzi.

Puiu n-a plecat, căci azi n-a fost avion pentru Roma; el îşi face tot felul de ipoteze, cari, în mare parte, au fost întărite de unele zgomote

ce.381, p.367> misterioase ce s-ar fi auzit azi de dimineaţă în largul mării; unii aveau impresia că ar fi avut loc o luptă navală, de la<p>t ii-a fost nimica.

Ştiri din ţară, ce vin, spun că Tătărescu ar fi între arestaţii din zilele trecute. Cât mai multe excese de acest fel, cu atât mai bine, căci vor dezgusta mai multă lume şi vor produce mai multă revoltă în suflete. Atmosfera, astăzi, a fost mai vioaie, parcă un suflu de încredere ne-a cuprins. Şi vremea s-a înseninat şi s-a încălzit.

Vineri, 4 octombrie

Vremea s-a încălzit şi a ibst, azi, splendidă. Avioanele circulând, Puiu a plecat, după ce azi-seară şi-a luat iarăşi toate obligaţiunile de felul cum se va purta odată ajuns în Ţară.

Caracteristic pentru caracterul său este că a crezut de cuviinţă de a lua cu el, până la Barcelona, pe Schuster, şoferul meu. Ajuns acolo pe la 10, avionul plecând abia pe la 12 lA, s-a plimbat ce.382, p.368> prin oraş. Pe urmă.

* în text: *turnată*.

a aşteptat, mai bine de un ceas, la aerogară, toate acestea în compania şoferului, care, la sfârşit, l-a piifi să-i plătească bacşişurile, pentru o economie de câteva pesetas. Curioase firi se găsesc în această lume.

Prima ocupare, astăzi, a fost că, după-amiază, ne-am mutat din odăile aşa de sărăcăcioase, din catul al doilea, în unele mai civilizate, având cel puţin un covor pe jos, din catul întâi.

Spre seară, un telefon de la Aunt Bee, spunând că, în curând, va veni o propunere din partea Guvernului spaniol, ca să mă mut la Sevilla, iar că Ali s-a dus, din nou, la Madrid să intervie. Noaptea, telefon de la Pangal, spunând că lucrurile merg bine şi că speră că se vor rezolva cu bine. Au fost şi scene comice în legătură e; aceste conversaţii. Urdăreanu telefonase mai devreme ea să aibă legătura, însă Pangal ieşise, deci necesitatea de a vorbi eu portarul hotelului. Legăturile telefonice în această ţară de pomină sunt foarte slabe, încât la mari distanţe se aude foarte greu. A trebuit explicat aceluia din

Lisabona despre ce era vorba. Tim<p> de 2 minute conversaţia mergea strună, dar când acela spusese că pricepuse aproape tot, la ultimeele> cuvinte exclamă: „. Je ne comprends rien du touf* şi trecea aparatul, eu care această scenă se repeta. 1 Exasperarea lui Linest creştea cu fiecare frază şi, în acelaşi timp, îi venea să pufnească în râs, deşi devenea afon, atâta striga, iar partea adversă cerea ca să vorbească mai tare. Concluzia Lisabonei a fost „Oh, mon

Die, mon Di<T** (sic). Pentru spectatori, scena a fost dintre cele mai comice.

De mult n-am văzut, ca în astă noapte, aşa claritate de cer şi strălucire de stele.

Sâmbătă, 5 octombrie

H cald. O zi admirabilă, ca vreme, deşi către seară se răcoreşte, din nou, tare. Pe la prânz, un telefon de la Pangal: cu toate nedumeririle de azi-noapte, se pricepuse perfect deespre> ce e vorba şi se transmisese mesagiul cum trebuia. HI a văzut pe ministrul Spaniei, Nicolas Franco, „ce.383, p.370>

fratele Caudillului şi că s-a arătat binevoitor, dar ar fi bine să scriu acestuia că n-am intenţia, mergând în Portugalia, să plec în Anglia

sau în altă parte, căci, pare-se, aceasta este teama lor. El a mai văzut pe ministrul CSermaniei, care a telegrafiat favorabil, cu toate că, după informaţiile noi, el a fost acela care a declanşat totul; şi pe Bova-Seoppa 293, acel al Italiei, care spune că nu e amestecat în toată această afacere şi că vina e a Germaniei.

Nu înţeleg absolut nimic.

** Oh, Dumnezeul meu, Dumnezeul meu.

282 Carol II, însemnări zilnice

După aceea, m-am hotărât să fac acea scrisoare prin care să fac declaraţiile cerute. Spre a putea expedia scrisoarea, s-a luat contactul cu

Guvernatorul civil, Urdăreanu cerând să-i vorbească la telefon sau să-l vază.

Răspunsul a fost o obrăznicie nemaipomenită, că, dacă are ceva de spus, să-i comunice în sens. Am rămas absolut trăsniţi de lipsa de bună-cuviinţă a acestui răspuns şi m-întreb unde s-a dus renumita politeţe spaniolă. Brutalitatea hitleriană s-a răspândit aşa de puternic asupra lumii, încât orice, încât orice

(sic) bun-simţ să fie depăşit, sau acţiunea Legaţiei noastre să fi mers aşa

ce.383, p.371> de departe, încât să ni se taie toate legăturile; din fericire [că

se poate telefona încă şi aceasta am mai **făcut-**o dând un S.O.S. lui Aunt Bec.

Ea mi-a spus că Beig-Beder este bine dispus şi că AH merge la Madrid, unde, din nou, va vorbi, iar că Helfont va veni aci mâne ori poimânc.

Iată porţia pentru astăzi, multe are de îndurat omul.

Duminică, 6 octombrie

A trecut luna de laziua sfâşietoare a trădării şi despărţirii. În această lună, Guvernul cel nou al României a făcut totul ca să atingă prestigiul Regelui, al Ţării şi să se răzbune în mod meschin. Gândi**ndu-**mă la trecut şi la conversaţiile avute cu Horia Sima, cu durere îmi pun întrebarea: ce spirit moral are acest tineret de la noi, când, după atâtea jurăminte şi făgăduieli, nu sunt în stare să-şi ţie cuvântul? Aceasta este oare educaţia ce.384, p.372> ce vor s-o dea noilor generaţii, este un lucru oribil. Din tot hitlerismul n-au luat nimica constructiv, n-au luat decât părţile de rele şi josnica demagogie,

niciun principiu mare, niciun sentiment de demnitate naţională, singurea>

slugărnicie desăvârşită.

După obrăzniciile de ieri, azi „Coup de Theatre”*, Guvern. alorul a venit, pe neanunţate, la Sitges. L-am văzut şi mi-a spus că mâne vine Helfont cu instrucţiuni binevoitoare de la Afacerile Străine. Era foarte jenat şi s-a scuzat de atitudinea lui spunând că a evitat să vie, neavând nicio ştire de dat.

I-am răspuns că nu era vorba de aceasta, ci că eu aveam ceva să-i spui. Pe firmă, mi-a spus că am foarte multe simpatii în Spania şi m-a lăsat să înţeleg că sunt destul de jenaţi de situaţia în care m-au pus. I-am mai spus că este un lucru nemaipomenit că o ţară ca Spania să se preteze, aşa fără şovăire, la cererile contra dreptului ale unui alt stat.

După-amiază, un belgian s-a prezentat, oferindu-mi spre cumpărare un Greco; în ce.384, p.373> momentul de faţă este, într-adevăr, tichie de

Lovitură de teatru

1940 – 283

mărgăritari. Spre a putea afla câte ceva, Urdărcanu a stat de vorbă cu el şi a descoperit că faţă de Pierlot şi Spaak s-a avut aceeaşi atitudine, după ce li s-au dat tranzitul, au fost reţinuţi aci, la Barcelona, din ordinul tartorului Serrano

SufăcrM4, care este complet înfeudat nemţilor.

Seara, târziu, din nou un telefon de la Pangal, care, pe ziua de astăzi, a fost desânsărcinat de funcţiunea lui de ministru. Aceasta, poate, îi va da un nou îndemn să lucreze cu mai multă râvnă la rezolvirca chestiune! Să aşteptăm şi să vedem ce va aduce ziua de mâne, mi-e teamă că va fi numai deplasarea la Sevilla şi cel mult chestia bagajelor.

Din nou, stelele strălucesc admirabil; am stat pe balcon cu Duduia uitându-ne la ele şi gândurile noastre mergeau spre Ţară, unde, poate, Mihăiţă stătea şi el uitându-se la ele. Mi-e aşa dor şi mi-e aşa milă de băiatul meu. Ce poate el, oare, să facă, nu crai că mamă-sa să-i fie de un adevărat folos <c. 385, p.374> în aceste clipe atât de grele2”. I se distruge prestigiul până într-atâta, încât să fie considerat ea un obiect de lux. Curtea, pe care ajunsesem s-o ridic la un oareşicare

standard, se reduce la minimul, aşa încât nu mai poate fi un sprijin pentru Rege şi, lucru nemaiauzit, Preşedintele Consiliului se amestecă în aceste chestiuni, cari nu sunt în atribuţiunile lui.

Luni, 7 octombrie

Zi de mare enervare şi de aşteptare, ni se anunţase, ieri, venirea lui llelfont. N-a sosit, ceea ce a fost o dezamăgire mea. De altfel, în această ţară, chiar dacă ai o răbdare de fier, şi am una, tot mai înveţi să ai. Eu m-am ţinut bine, dar Urdărcanu şi mai ales Duduia au ajuns la paroxism. Până seara, nimica; pe la 11, un telefon de la Aunt Bee, care-mi spune că cu Sevilla s-a aranjat şi că Ali a vorbit cu tartorul de Serrano Suñer; este foarte

ce.385, p.375> mirată că Melfont n-a sosit încă. Se angajează să facă toate aranjamentele la Sevilla pentru hotel, mai ales în ceea ce priveşte preţurile.

La 12/2, vin ţigările promise ieri de Guvernator; aceasta a descreţit toate frunţile.

Pe urmă, la 2 dimineaţa; un telefon de la Pangal, are ştiri mai bune;

a vorbit cu Nunţiul, care s-a arătat foarte binevoitor, pe urmă, şi neamţul zice că şi el vrea să aranjeze lucrurile. Cu Salazar n-a putut avea decât un contact indirect, dar şi acela e bun. O ştire importantă ce ne-a dat-o e că, în sfârşit, spaniolii au dat drumul lui Paderewski „6, care, zilele acestea, va pleca în

Portugalia.

Altfel, tot aceeaşi viaţă monotonă şi tâmpită: somn, mâncare şi pichet.

Noaptea, tot la stele ne uităm, Duduia şi cu mine, şi gândul nostru cu dor se

284 Carol II, însemnări zilnice îndreaptă către Mihăiţă, cu veşnica întrebare: ce-o fi făcând? îndeosebi cele două planete apropiate şi strălucitoare, Luceafărul şi Marte. pe care le privea el cu ce.386, p.376> admiraţie, îmi cresc şi-mi îndurerează dorul.

Marţi, 8 octombrie

De dimineaţă, lucruri bune, Urdăreanu a primit o telegramă de la

Beig-Beder, în care îi spune că chestiunea plecării în Andaluzia este aranjată, că el pricepe foarte bine tot ce i s-a spus şi că se poate conta pe bunăvoinţa sa şi că trimite un delegat. Iată, în sfârşit, primul

gest de politeţe şi bunăvoinţa
<pe> care am avul-o de o lună încoace.
Restul zilei se petrece aşteptând. Helfont n-a sosit. Graţie
Guvernatorului, tutun avem, dar când s-o sfârşi, ce s-o face cu răbdarea?
Termometrul nervilor este în creştere. Oh! Doamne Dumnezeule, de ce ne pui aşa la încercare!
Noaptea, la 3— 4, din nou un telefon de la Pangal, lucrurile merg bine ca atmosferă, dar nu prea se mişcă.
Din Ţară mai avem ştiri prin ziare. Lui Tătărescu i s-a dat, din nou, drumul; Dinu ce.386, p.377> Hiott „7 a fost numit ministru la Vichy. Mai pe urmă, s-a tăcut o lege pentru exproprierea rurală a evreilor, lăsându-le conacul.
2000 m.p. teren împrejur. Pe urmă, s-a tăcut o lege de apărare a regimului, mult mai drastică decât cea din trecut: orişicine va lucra, în Ţară sau peste graniţă, împotriva regimului legionar va fi considerat trădător de neam şi judecat ca atare.
Încă o ştire, care poate explica multe asupra atitudinii spaniologermane tăţă de mine, e că liâea se agită la Londra şi că Titulescu ar avea intenţiunea de a forma un). pseudoguvern. Ce dobitoci, cât râu îmi fac grăbindu-se astfel.
Miercuri, 9 octombrie
De dimineaţă, Urdăreanu telefonează Guvernatorului ca să întrebe dacă are ştiri de la delegatul lui Beig-Beder; îi răspunde că, între 6 – 7, va veni el la Sitges, ca să aducă ce.387, p.378> o ştire bună.
Ziua se petrece, ca de obicei, în aşteptare. Din Ţară, ştiri, întâiu prin ziare, care vorbesc de trupe germane în România; s-ar fi produs chiar un protest din partea, lui Sir Reginald Hoare. Este o ştire care mi se pare imposibilă, dar, dacă se adevereşte, tocmai ce voiam să evit prin plecarea mea s-a desăvârşit. Mai poate fi ipoteza că au fost chemaţi şi atunci este trădare de
Ţară. Alta, printr-o scrisoare primită de şoferul Schuster de la nevastă-sa, din
1940
285
care reiese că toate s-au schimbat la Palat, dar, din fericire, Radu tot a mai rămas. Că se spun multe, dar nu trebuie toate crezute; că în garajul meu lucrurile au rămas neschimbate. În tot cay. ul, este un

semn că scrisorile sosesc şi un alt lucru caracteristic este că mărcile nu s-au schimbat încă.

Guvernatorul vine destul la oră şi anunţă că s-au aranjat lucrurile pentru călătoria în Andalusia, unde am ales să stau, în Sevilla. Deci, mâne seară părăsim acest infernal Sitges.

Seara, din nou telefon de la Aunt Bee, care are bunătatea de a se ocupa de hotel, recomandă ce.387, p.379> „Andalusia Palaee". Îmi mai spune că Legaţia se poartă ca nişte porci cu Helfont şi-i face tot felul de mizerii.

Încercăm să avem, pe urmă, o legătură cu aceasta, cu toate că faţă de mine a avut o atitudine urâtă, dar a fost absolut imposibil. Pe urmă, pe la 1 *lA*, obişnuita conversaţie eu Pangal, care în sfârşit, l-a văzut pe Salazar, acesta se arată foarte binevoitor. Aci, condiţiile de viaţă sunt din ce în ce mai grele, de două zile în oraş nu mai e pane, aceasta este înlot de<a>una un semn rău.

Atacurile asupra Londrei continuă şi noua întâlnire Liitlet-Mussolini reafirmă solidaritatea Axei şi războiul până la capătM8. Din Cara mai aflu că se încearcă o regrupare balcanică sub egida Germaniei, dar fără Turcia şi

Grecia, în schimb cu Bulgaria. Ne pretăm să fim neloialr faţă de turci, singurii aliaţi absolut credincioşi ce i-am avut, este de o lipsă de eleganţă extremă.

Guvernatorul a mai comunicat, în mod confidenţial, lui Urdărcanu că Guvernul

Român ce.388, p.380> ceruse celui spaniol să ni se verifice bagajele, dar a fost refuzat. Aceasta confirmă cele spuse de Nanu lui Claus, sunt acuzat că am fugit cu bijuteriile Coroanei (sic), lingouri şi alte secrete ale Statului. Atâtea inepţii, minciuni şi mârşăvii.

Joi, 10 octombrie

Pregătire pentru plecare, vremea e posomorâtă şi s-a răcit. Ca de obicei, în această ţară nici ora plecăni n-am putut s-o aflăm până la prânz. Spre seară, telefon de la Aunt Bee, spunând că va anunţa pe fostul adjutant al lui Ali, colonelul Santa Maria, să ne întâmpine mâne în gara Madrid. El e acela care a fost scăpat de Helfont. După-masă, ca de obicei, pichet. Duduia e tare nervoasă.

Plecarea, la 10 noaptea. De astă dată, un vagon mult mai curat şi un conducător surâzător şi care vorbeşte franţuzeşte. Şeful grupului de poliţişti care ne păzeau, Ríos Calderón, vine cu noi ce.388, p.381> până

la Madrid; e în text: *deloiali*.

286

Care] II, însemnări zilnice un băiat de treabă, care şi-a dat examenul de inginer. Prin felul de a 11 a<l> lui

Puiu Filitti, se stricase şi devenise, împreună cu ceilalţi, obraznic şi familiar:

de la plecarea colonelului, **s-**a îndreptat şi serviabilitatea lui a deveni! utila şi politicoasă. La plecare<a> din gară, din partea celor de faţă, o manifestaţie de simpatic discretă şi caldă, mai ales şoferul maşinii Siguranţet şi-a dezvăluit din aceste momente sentimentele.

Noaptea, se răcoreşte, cu cât ne apropiem de Sierra Guadarama.

N-am putut dormi, ca de obicei, prima noapte în tren.

Vineri, 11 octombrie

Sosim, dimineiţa, la 10, în Madrid; din cauza greutăţilor de transport din Spania, suntem obligaţi să stăm aci 12 ore. Aceste ore, care ni se păreau dezagreabile, au fost un noroc.

La gară suntem primiţi de familia Santa ce.389, p.382> Maria, care **s-**a [u] arătat tic o amabilitate extremă; el, nevastă-sa şi frate-său, colonel de

Artilerie, fost comandant al Gărzii Regelui Alfonso X1112".

Ni **s-**a spus că din partea autorităţilor va veni directorul Turismului şi că ni **s-**au rezervat camere **într-**un mic hotel discret. Însă n-a venit. În schimb a fost secretarul Guvernatorului, un tip simpatic, fost ofiţer, decorat cu ordinul

Maria Cristina" şi semănând cu Horia Grigorescu; el ne-a rezervat camere la

„I lotci Palace", acesta a fost norocul nostru. Plecăm la hotel. <con>duşi de familia Santa Maria, Ajunşi **într-**un foarte drăguţ, apartament, care ni se pare cu atât mai aşa: după mizeria din Sitges, avem marea bucurie de a vedea intrând pe uşă pe Georges Marquet fils, un mare prieten din exilul trecut. Am avut „văzfindu-l**,** sentimentul unui naufragiat care zăreşte vela unei nave salvatoare.

Şi aşa va putea fi. **S-**a pus complet la dispoziţie şi este gata să ne ajute cum poate. El are destul de multă trecere aci şi în alte ţări. Hotelul la care tragem în

Sevilla ce.389, p.383> este tot al lui, aşa încât am mai scăpat de o grijă şi de o mare cheltuială, căci, foarte amabil, ne-a pus la dispoziţie gratuit camerele.

Pruna noastră grijă a fost să ne ambăiem şi după aceea coifeurul, să ne simţim renovaţi.

La prânz, familia Santa Maria şi Georges Marquet. Conversaţie foarte agreabilă despre multe şi mulţi. O anecdotă caracteristică asupra situaţiei de aci. Nevasta lui Seirano, Suner, cumnatul lui Franco, fiind la Roma, s-a dus să viziteze Institutul de maici unde fusese crescută. Vorbind cu Superioara, aceasta o întreabă ce mai face; i-a răspuns că foarte bine şi că s-a măritat „Cu cine?”; – „Cu omul care este toată Spania”. – „Oh! Dar sora ta, Carmen (nevasta

Caudillului), s-a măritat şi ea?”-” Da!”. – „Cu cine?”-” Oh! Cu un militar!”

1940

287

Aceasta denotă puterea <pe> care o are acest om, pe care mulţi îl consideră ca o pacoste; e complet germanofil. În tot cazul, pentru’mine este o pacoste, căci el pune beţele în roate pentru ce.390, p.384> plecarea mai departe, ascultând de nemţi.

Altă ştire este că Nicolas Franco de la Lisabona a fost, pentru câteva ore, aci; în egocentrismul nostru, suntem. convinşi că a venit pentru chestia mea;

După-amiază, graţie amabilităţii familiei Santa Maria, am putut vizita

Muzeul Prado, deşi era închis pentru public. Este unul dintre celeei cinci muzee mari din lume şi nu trebuie scăpat prilejul de a-l vedea. Îndeosebi am văzut tablourile lui Rafael, din care unul m-a încântat în mod deosebit; pe urmă

Tiziano şi Tintoretto, care au aci câteva pânzuri minunate; urmează însă minunea minunilor, Velásquez şi Goya, care sunt într-adevăr nişte opere de arta incomparabile. Toate aceste pânze, cari atât de des le-am văzut în poze, am avut, azi, norocul de a le vedea în original şi mulţumesc lui Dumnezeu pentru aceasta. Simţul artistic al acestor pictori spanioli, îndeosebi Goya şi Greco, acesta din urmă mai slab reprezentat aci, se acordă aşa de bine cu estetica noastră modernă şi sănătoasă; sunt, alături de pictorii englezi, cei mai mari portretist! ai lumii.

ce.390, p.385> După Muzeu, am făcut o plimbare prin oraş, foarte frumos, străzi largi şi verdeaţă. Am văzut şi cartierele devastate, peste tot unde a fost o casă mai de soiu şi Cetatea Universitară, unde

au fost cele mari, sunt complet devastate, o adevărată jale. Lume multă în străzi, ca la toate popoarele meridionale, mai ales la faimoasa Puerto del Sol. După câte am putut alb, este o mare mizerie aci şi pentru populaţie lipsesc multe, mai ales de ale mâncării.

Plecăm, seara, la 11, mai departer către Sevilla; pe lângă familia Santa

Maria au mai venit să mă salute un întreg grup de salvaţi de către Legaţia noastră, în cap cu Ducele de Muetta, care mi-a spus că-mi telegrafiaseră ritulţi la Salamanca, căci pe acolo trebuiam să trec spre Portugalia; când i-am spus că n-am primit nicio telegramă, a fost indignat şi a zis că va reacţiona. De la

Helfont, prin d-na Santa Maria, am primit ziare din Ţară şi mi-a trimis vorbă că nu este un trădător, dar că este persecutat şi urmărit şi că de aceea n-a putut şi se prezinte sau da un semn <c39 l, p.386> de viaţă. Mai informează că Nanu a fost rechemat şi că se trimite un oareşicare gardist, cu numele de Gussy, ori aşa ceva. Deci, tocmai ce crezusem lot timpul şi deci încă o cauză a grabei ce

O pun să părăsesc teritoriul spaniol şi de a sosi în Portugalia, înainte de a veni unul de acest soiu acolo.

288

Carol II, însemnări zilnice

După pornirea trenului, cu febrilitate cercetăm ziarele, sunt triste şi dezgustătoare. Este confirmarea m şi mai rău a lucrurilor pe care le ştiam.

Legionarismul este în plin, Antonescu s-a dat complet în mâinile lor.

Chiar după ziarele italiene şi germane ce le-am văzut astăzi”, la marea manifestaţiune ce a avut loc zilele acestea 300, a apărut în cămaşă verde şi l-a lăsat pe 1 loria Sima să zică, în cuvântarea sa, că a fost tot de<a>una în legătură eu legionarii şi că în orice ocazie i-a ajutat; mie îmi spusese contrariul, deci trădare în plia. Clar, din cele văzute în colecţia „Argusului „este tendinţa de a minimaliza Ţara şi Regele. Din sărmanul Mihăiţă n-a lacul decât o fantoşă complet la dispoziţia sa, până şi deplasările lui ce.391, p.2 f87> nu se mai. pot face fără consimţământul prealabil al „Conducătorului”, cum s-a intitulat oficial

Antonescu, titlu ce şi-a decernat singur, pe lângă acela de „Şef al Statului

Român”. Această tilulatură este o aberaţie juridică, căci cum poate să existe pe lângă un suveran 7 HI a dat o nouă organizare Curţii, într-adevăr; baz.at pe multe din vechiul regulament, dar simplificat în aşa hal, încât va putea ieşi o harababură administrativă. Adjutanţii şi doamnele de onoare se vor schimba din 6 în 6 luni, adică nu mai are posibilitatea bietul Mihăiţă să aibă lângă el un om de încredere sau să se ataşeze vreunul de el. Râmniecanu a fost numit Şef al Casei, iar ca adjutanţi au rămas Pastia şi Tomescu (trădător) şi **s-**a numit unul nou, colonelul Andronescu din Artilerie, care zice Urdăreanu că ar fi un bun element.

După aceasta, sistematic a procedat la desfacerea organizaţi<i>lor pe care m-am străduit cu multă caznă a le înjgheba, începând cu Straja Ţării, care pentru mine era baza viitorului, ce.392, p.388> pe urmă Ministerul Aenilui şi

Marinei, trecând din**tr-**un început da> S.M.R. şi P.C.A. Îndărăt la M.L.P.

Sunt câteva dimisii interesante şi caracteristice: Paul Teodorescu.

Gogu Georgescu391 şi Preşedintele Curţii de Apel, Radu Pascu302. Pe urmă»

toate celelalte inepţii, ca desfiinţarea ambasadelor şi al] titulaturii de

„Excelenţă” se confirmă.

Pentru mine, personal, sunt măsurile de cercetare a lui Stavăr şi de inventariere a averei. Nu pot duce la nimica pozitiv, dar sunt făcute spre a face atmosferă, spre a răspândi cât mai multă suspiciune asupra cinstei mele. Nici nu mă amărăşte aceasta, dar mă dezgustă gesturi ca acela de a trimite la Banca

Naţională buzduganul de aur ce mi-a fost dăruit de Armată pentru cei 10 ani de domnie.

Numirile ce **s-**au făcut sunt departe de a fi ceea ce **s-**ar numi o

Li text: *ei*.

1940

289

moralizare: generalul Dona} O\ Prefect de Poliţie şi Alexandru Ottulescu304, guvernatorul B.N.R. Singurul lucru care mă amărăşte este felul cum **s-**a atins prestigiul Coroanei şi, îndeosebi, al băiatului meu. Gândurile mele

ce.392, p.389> alunecă spre acest copil, care nu poate îi decât nenorocit şi care, desigur, se simte complet inutil şi lipsit de lucru.

Peste acestea toate este un act care este o infamie şi un noian de minciuni, este declaraţia ce a dat-o Trădătorul asupra pl. ecărei mele, în care afirmă o serie întreagă de neexaetităţi, o atacă pe Duduia, spunând că ea a încercat să antreneze şi pe Mihăiţă, ceea ce este total mincinos.

Din nou, noaptea nu am putut dormi, se vede că grija viitorului şi cele ce le-am aflat mi-au gonit somnul, pe lângă zguduiturile trenului.

Sâmbătă, 12 octombrie

Cu 45 de minute întârziere, sosim la Sevilla, adică pe la 10 /2. De la

TA sunt sculat şi privesc prin fereastra vagonului peisagiu! acestei Andalusiei, atât de cântată de poeţi şi scriitori. Este mai plăcută decât Catalonia.

ce.393, p.390> este mult mai cultivată, dar pământul tot sărac este şi anul acesta este secetos. Se văd palmierii, cactuşii şi aloes, **care-**i dau un aspect meridional şi atâta tot.

La gară am fost întâmpinaţi de un maior-adjutant al lui Ali şi de căpitanul Kinderlan, care venise cu el la Sitges. Amândoi, de o amabilitate extremă, ne duc la hotel şi se ocupă de transportul bagajelor.

Hotelul, când îl vezi, o surpriză dezagreabilă, clădit **într-**un stil mauresco-spaniol, gust curat 1890 – 1900, cu plăci de faianţă şi turnuleţe tară rost. Interiorul mai bine, dar tot greoiu, în tot cazul, este destul de confortabil, are covoare pe jos şi băi foarte frumoase. Pentru un timp oarecare, vom fi destul de bine. Oraşul, după câte se poate vedea, are aerul destul de neinteresant, afară de clădirile binecunoscute în Istorie.

Bagajele fiind la îndemână, în sfârşit, am putut să ne primenim şi mă simt alt om. Seara, frânţi de oboseală, după număratul valutelor ce trebuie declarate la vamă, atâta ce.393, p.391> ni se cere, ne culcăm şi, în sfârşit, dormim.

Duminică, 13 octombrie

A fost o zi care a început bine, cu toate că a plouat, dar care **s-**a sfârşit foarte apăsător pentru sufletul meu. Dimineaţa, telefon de la Lisabona, ştiri

* în text 1 *maresco*.

290 Carpi II, însemnări zilnice bune, Sala/as se arată foarte favorabil şi a promis să intervie şi el. Nicolas

Franco, într-adevăr, a fost la Madrid în chestiunea mea.

La ora ceaiului, vine Ali. Întâiu, stăm de vorbă toţi împreună şi el povesteşte ce a putut face cu Beig-Beder, acesta este foarte binevoitor, dar marea greutate vine de la Serrano Sufler şi nu prea a putut să-l înduplece.

Rămaşi singuri, îmi vorbeşte, din nou, de Duduia şi dezvoltând teorii bine cunoscute, de morală, îmi spune că situaţia est e grea, căci, crede el, o femeie măritată n-ar trebui să aibă legături cu ea; el nu vrea ca nevestele ofiţerilor săi se vază. Am fost trimit şi m-a amărât foarte mult acest fel de a vedea, tot cheful mi-a pierit şi m-a făcut să mă simt, literalmente, bolnav.

Cu toate acestea, seara, la masă, a venit cpt. Kinderlan, cu nevasta, o englezoaică nostimă şi blondă, care seamănă ca două picături de apă cu

Yvomca. Din cauza conversaţiei eu Ali, am fost foarte prost dispus, mai ales că Duduiei nu vreau să i se spuie nimica.

fără a fi un moralist, pricep şi eu unele situaţii, dar o legătură ca a noastră, care ţine solid de mai bine de 15 ani, a devenit aproape, legalizată, cel puţin aşa o consider eu. Dacă n-am putut **s**-o legitimez este nu din voinţa mea, ei din cauza împrejurărilor şi a răutăţii omeneşti. Sunt hotărât să lupt şi să îndur, căci dreptatea trebuie să se facă şi va trebui să ne căsătorim.

Din telefonul lui Pangal, am aflat că acela care vine ca ministru la

Madrid, nu se numeşte Gussy, ci Clhelea, un complet necunoscut.

ce.395, p.343> Luni, 14 octombrie

Zi care a început sub auspiciile impresiei de ieri; n-aş fi voit să mă scol, de altfel sunt răcit şi mi-a curs nasul toată ziua, dar Duduia nu m-a lăsat şi bine a făcut.

Până seara, nimica deosebit, afară de vremea care <ei frumoasă şi caldă. Urdăreanu l-a văzut pe Ali şi l-a mai amaduat (3; ar veni la dejunul pentru ziua mea.

Scara, telefon de la Pangal, care dă speranţe bune, intervenţia prin

Nunţiu s-a făcut, el a telegrafiat chiar Papii. Sfârşind conversaţia, a spus că speră să ne vază, la finele săptămânii, la Lisabona. Aşa să dec Dumnezeu!

Marţi, ÎS octombrie

A venit o scrisoare răspuns de la Franco, după câte am putut descifra, el se scuză de felul cum s-a purtat, punându-se pe baza unor interese superioare de Stat. Singurul ce.395, p.394> lucru bun este că această scrisoare a venit.

Am avut un moment penibil, astăzi, când Duduia a voit să telefoneze

1940

291

D-nei Kinderlan. Iimest a inventat o întreagă poveste: că ea fiind englezoaică, este în interesul ei să n-aibă contact cu ea. Duduia a fost toarte amărâtă...

Seara, telefon de la Fangal; el pare a vedea lucrurile mai în roz decât noi. aci. Neputând. mişca lucrurile mai bine, i-am dat instrucţiuni să spuic

Nunţiului că mă pun sub protecţia Papii. A mai dat ştiri diplomatice: acela care vine aci ca ministrul României se numeşte Ghenea, nu Gussy, nici Ghelea, după cum pricepusem. Bossy este mutat la Berna, iar la Roma vine, culmea culmelor, Vojen. Vai de biata Ţară, cum este reprezentată! Tot Pangal confirmă ştirea, care de mult circulă şi nu puteam s-o clarific, că trupele germane au intrat în mod masiv în ţară şi au ocupat unele centre, cum sun!

Bucureştii, Câmpina şi Galaţi3” 5 Iată şi ultima palmă dată bietei Românii, după ce a avut de îndurat multe altele.

Una din cauzele principale pentru cari am ce.395, p.395> plecai a fost tocmai ca să evit această ultimă ruşine, dar nemernicii cari sunt în capul lucrurilor, cu slugărnicia lor fără raţionament, au acec>eptat sau au provocat aceasta în miopia lor neraţionată. Ce-o fi tăcând bietul Mihaiţă în aceste condiţii şi ce va face biata Ţară, în care sunt atâtea bogăţii şi traiu bun?

Această intrare însemnează, de fapt, o ocupaţie şi o secetare a produselor, în detrimentul populaţiei. Unde este înaltul patriotism al legionarilor, unde este sentimentul de demnitate naţională al „Conducătorului”, au înnebunit oare toţi

Bine că sunt peste graniţă, să nu văd această ruşine.

Urdăreanu a mâncat în oraş, aşa încât am luat cina singur: cu Duduia, lucru ce de mult nu ni s-a întâmplat, Draga de ea, s-a gândit la ziua mea şi pentru mâne mi-a dăruit o foarte frumoasă tabacheră de aur.

Am tot guturai, dar trece. Ne-am culcat mai devreme.

ce.396, p.396> Miercuri, 16 octombrie

E ziua mea. Tristă aniversare în acest exil şi în acest prizonierat din

Spania, lotuşi, am avut cea mai mare bucurie de când sunt aci: am primit, indirect, ştiri de la Mihăiţă. Seara, Aurit Bee îmi telefonează că a primit o;

telegramă de la băiatul meu, zicând că ei şi cu Sitta au primit scrisorile mele şi că iac ce pot pentru mine, că nu poate să lase să treacă această zi fără a-mi uimite, cu tot dragul, urări. În toate necazurile mele, această ştire a fost o rază de lumină, un fulger reînviorător, mai ales că în decursul după-amiezii am avut o oribilă criză de plâns şi de angoisse. Este prima dată când mi s-a întâmplat.

Cu această ocazie, am avut putinţa de a constata extraordinara sensibilitate a cânilor. Au venit lângă mine, mi-au făcut tot felul de drăgălăşenii, ca şi cum ar

& voit să zică: „Nu mai plânge, nu fi supărat, suntem aci că să-ţi ţinem de «rât

292, Carol II, însemnări zilnice şi să-ţi alinăm durer ea”.

Astăzi, pentru mine, sentimentul <de> indignare şi de revoltă şi-a atins paroxismul. Nu voi putea sta ce.3%, p.397> mult aci tară a avea o reacţiune mai violentă. Această persecuţiune sistematică a celor de la noi, prin intermediul spaniolilor este cun> lucru de neînţeles şi atât în contra tuturor uzanţelor şi a celor mai elementare sentimente de dreptate.

Astfel, ziua s-a petrecut liniştită; la prânz a venit Ali, care a fost foarte gentil şi agreabil. Am primit, ca felicitau, o telegramă de la Aunt Bee şi Ataulfa şi flori de la Direcţia hotelului. Altfel, nimica, de la nimeni.

Ca de obicei, s-a jucat pichet şi ne-am gândit cu drag la Cara şi da >

cei rămaşi acolo. Telefonul obişnuit de la Pangal, fără vreo ştire deosebită.

Joi, 17 octombrie

Azi de dimineaţă, Ernest a fost la Bancă <pentru> ca să se intereseze pentru schimbul valutelor străine. I s-a refuzat schimbul de lei, pe baza situaţiei de la noi. ce.397, p.398> l'are-se că nemţii au trimis 30.000 de oameni la noi şi că au ocupat regiunea petroliferă. Galaţi şi Constanţa31” 5. Acesta este semnul unui început de prăbuşire. Acesta este rezultatul la care naţionalismul exagerat duce?

Am primit o telegramă de felicitare de la Pangal şi, mai pe urmă, încă una de la el, sub nume de împrumut, drept control. Altfel, ziua e greu ca atmosfera, nervozitatea Duduiei, la paroxism. Seara, Urdăreanu s-a dus la teatru, iar eu cu Duduia am jucat pichet.

Automobilele cari trebuiau să fie aci de două zile, n-au sosit încă.

Arh. St. Buc, Colecţia microfilme Portugalia, rola 22.

1940 293

<Roia 23, c. 2> însemnări zilnice

18 octombrie 1940 – 19 mai 1941

Carol

Voi. 11 B

<R. 3, e.3, p. l> Vineri, 18 octombrie

Trebuiam să mă duc la San Lucar s-o văd pe Aunt Bec, dar nu vreau s-o las prea mult pe Duduia singură şi, neavând mijloace de transport personale, am renunţat.

Pe de altă parte, am luat legătura cu ambasadorul Ducic al Iugoslaviei, să pol trimite o scrisoare lui Paul; am vorbit chiar cu el la telefon şi, punându-se complet la dispoziţie, a promis să trimeaţă <pe> cineva s-o caute.

Tot astăzi au sosit automobilele. Uf! Aceasta ne va da posibilitatea de a mai mişca oleacă.

Sâmbătă, 19 octombrie

I de aşteptare, iugoslavul nu vine. Disperaţi, se telefonează lui

Ducic, care spune că l-a trimis. Legături indiferente cu Pangal, care zice că tot lucrează. Altfel, stare de nervozitate.

ce.4, p.2> Duminică, 20 octombrie

Totnevenind iugoslavul, cerem de la Ambasadă relaţii; răspunde că a fost pus în imposibilitate de a străbate, că este complet la dispoziţie şi că va trimite scrisorile dacă avem noi posibilitatea de a le face să-i parvie şi că mai mult nu poate spune la telefon. Acest lucru este nemaipomenit şi contra oricărui obicei diplomatic; este pentru

mine de neînţeles şi un semn foarte rău, căci, în mod serios, începe să ni se taie legăturile. Aceasta desigur nu ajută la calmarea nervilor, mai ales ale (sic) Duduieei>.

Alt eveniment important: zilele acestea **s-**au făcut schimbări importante în Guvernul Spaniol. Tartorul.de Serrano Sufâer a luat Externele, iar Franco în persoană, Internele. Pentru noi nu este deloc bine, căci m-aştept la o înăsprire a condiţi<i>lor de trai.

Pentru a face o încercare şi văzând că paza în hotel **s-**a întărit, am ieşit

— Urmează cea un rând şters.

294

Carol II, însemnări zilnice să mă plimb câteva minute cu automobilul. Cu această ce.4, p. 3> ocazie ani putut vedea ceva din oraş. Incontestabil că are clădiri foarte frumoase, cum simt, de pildă, Catedrala şi Primăria, iar cartierul împrejurul parcului Mana

Luiz.a este cât se poate de civilizat, chiar plăcut.

Spre a acţiona: telefon lui Pangal, îi indicăm ca poate uza de orice mijloc şi-l punem în curent cu cele petrecute aci.

Luni, 21 octombic

Zi plină de evenimente oribile şi din ce în ce mai jignitoare.

Dimineaţa, Pangal telefonează că a văzut în ziare că i **s-**a cerut extrădarea lui

Urdăreanu, ca autor moral al morţii lui Codreanu. Pe de altă parte, îl numesc prim-şambelan al meu, ca să poată să acţioneze cu mai multă autoritate.

I, a trei, rendez-vous cu Ali, ca să-i cer un sfat asupra acestor evenimente. N-a putut să-mi dec niciunul, căci, zice el, **într-**o-ţară unde nici imunitatea şi exteritorialitatea diplomatică ce.5, p.4> nu sunt respectate, se poate aştepta omul la orişice. Cât despre el, situaţia lui este destul de grea, tăcând parte din familia regală şi sentimentul regalist aci fiind destul de puternic.

După-masă înfrigurată. Pânest este măcinat de gândul de a fugi.

Studiind harta, vedem imposibilitatea de a ajunge în Portugalia, deci se gândeşte la Madrid, spre a se pune sub protecţia unei Legaţii străine. Începe chiar a face pregătirile pentru aceasta. După multă chibz<u>iată am ajuns să-l facem să renunţe la proiect, căci riscă prea mult, nelâind sigur că va fi primit.

Restul zilei se petrece în jale. Desigur, trebuie făcut ceva pentru

el, dacă într-adevăr este în primejdie, dar eu totuşi am sentimentul că nu se va întâmpla o astfel de porcărie. Seara, totuşi **s-**a întâmplat o alta: am fost înştiinţaţi de comisarul care ne păzeşte că atât eu cât şi Urdăreanu, n-avem voie să părăsim hotelul. Adică, după toate celelalte jigniri, iată că ne fac cu adevăratul prizonieri. Aceasta depăşeşte tot ce se poate imagina. Telefonez lui

<c. S, j).5> AH un S.O.S. ecrâ**ndu-**i informaţii; este şi el trăsnit de această neaşteptată măsură, dar nu poate obţine nicio explicaţie: promite însă să tec contactul cu Madrideul>. Şi cu autorităţile superioare, respectiv şeful

Siguranţei, spre a se informa.

Iată halul în care au ajuns aceste ţări totalitare şi totala lipsă de respect aţi] celor mai elementare noţiuni de drept internaţional şi mai ales d. e sentiment de dreptate.

1940

295

Marţi, 22 octombrie

Din nou o zi grea, dimineaţa aşteptăm. La 3 vine Ali cu ştiri şi ele sunt mai proaste decât m-aşteptam. Guvernul Spaniol a luat măsurile de ieri pentru aşa-zisa mea siguranţă, iar tot pentru această cauză vor să mă mute la

Graftada. Ali este de părere să rezist cât mai mult şi să – câştig cât mai mult timp, considerând că <în Granada este cu mult mai rău decât aci. În acelaşi timp, recomandă declanşarea acţiunii USA, atât ce.6, p.6> oficial, cât şi prin presă şi Radio. În afară de aceste sfaturi de răbdare, cu toate că **s-**a arătat în vorbe mai cald pentru situaţia mea decât de obicei.

După-amiază a venit Guvernatorul civil, un basc cu numele de Elola, ca să comunice lui Urdăreanu chestiunea cu Granada; l-am văzut şi eu, i-am spus că iau act de comunicarea sa şi că-mi rezervrăspunsul pentru mai târziu.

Se înţelege că ne facem tot felul de ipoteze în ce priveşte aceste măsuri şi credem că pot şi în legătură cu teama lor că aş voi să fug. Scara soseşte aci

Aunt Bec; vrea să mă vază şi am supărat-o prin**tr-**un moment de ezitare ia propunerea de a lua prânzul cu mine mâne. Acest incident m-a tulburat adânc.

Miercuri, 23 octombrie în aşteptarea febrilă a întrevederii cu

Aunt Bee, de care mi-o teamă din cauza prostiei mele de ieri. Cea mai supărată este Duduia.

Dimineaţa, Urdăreanu primeşte de la Serrano ce.6, p.7> Sufler un răspuns. prin care i se fixează audienţă pentru sâmbătă la ora 7 seara.

Telegrama este dată **într-**un stil foarte politicos, ceea ce este bine şi a avut un efect enorm asupra autorităţilor, mai ales asupra Guvernatorului, care l-a primit astăzi cât se poate de cald, ofer**indu-**i coniac şi ţigări de foi. Urdăreanu pleacă cu automobilul de Madrid.

La 3 după-masă, vine Aunt-Bee; o întrevedere foarte caldă, incidentul **s-**a şters cu scuzele mele. Vorbim de situaţia mea pe care o consideră intolerabilă, împotriva oricărui drept şi raţiune; n-o pricepe decât prin**tr-**o presiune germană şi aci este marea greutate. 350.000 de oameni sunt la graniţa

Spaniei şi orice presiune poate fi fatală. Crede că este foarte greii de a rezista la chestiunea Granadei, din cauza scuzei ce **s-**a dat (?), nu exclude nici teama unei fugi. La aceasta – s-a adăugat o prostie a Rea>dio<u>lui USA, care zice că vreau să fug **într-**acolo. Înjură foarte mult pe toţi acei cari sunt astăzi în capul bucatelor, zicând că sunt nespălaţi, nepoliticoşi şi arivişti. Se angajează să facă să parvie ce.7, p. 8> lui Ducic scrisorile pentru Paul. Aceasta este admirabil.

Pe urmă vorbeşte de Mişcarea Regalistă de aci şi de indignarea tuturor că

Alfonso <XIII> nu vrea să priceapă că trebuie să lase Tronul fiului său; pentru

2%

Carol II, însemnări zilnice aceasta ei au voit. la început, când eram în tranzit, să vie în număr de vreo 2000

să mi se facă o manifestaţie de simpatie, căci aceştia, din ordinul meu, au fost scăpaţi în timpul revoluţiei şi spre a marca punctul că actul meu pentru scăparea Ţării să fie o lecţie pentru regele lor.

Iii sunt toţi legitimişti şi deciv nu pot lua ei iniţiativa, ci aşteaptă **s-**o iee el. Întrevederea a fost bună şi mi-a făcut bine. Ieşind cu mătuşa pe sală, ne întâlnim cu ataşatul aeronautic american, pe care mi-l prezintă; aceasta îmi dă prilejul de a avea o conversaţie foarte interesantă. Vil a început prin a întreba dacă sunt mulţumit aci, bineînţeles că i-am spus că este contrariul, deci adevărul. I – am pus în curent cu situaţiunea şi l-am rugat **s-**o repete şefului său, cerând ajutor

din partea USA. în acelaşi timp. am prevenit pe Comander Wyatt că ce.7, p.9> la nevoie mă voi adresa Ambasadei pentru ajutor.

Restul serei s-a petrecut în discuţii şi conjencluri, mai ales asupra situaţiei lui limest, ale cărui „temeri s-au mai calmat. Pe urmă ne ocupăm de plecarea lui la Madrid. Spre mai mare simplificare s-a hotărât să plece cu automobilul.

Azi a avut loc loc sărbătorirea a 30 de ani de pilotaj a<în lui Ali.

Iată de ce a venit azi aci Aunt Bec. liste, după câte s-a putut vedea, cel mai vechi pilot activ din lume. Toţi ceilalţi din epoca lui sau sunt morţi, ori s-au retras din zborul activ, afară, poate, de unul dintre fraţii Fafrnati307.

Joi, 24 octombrie

Ziua ocupată cu pregătirile de plecare ale lui Urdăreanu. Ca la toate ce le întreprindem, sunt greutăţi inimaginabile de învins. Discuţii nesfârşite cu

Poliţia şi cu Guvernatorul: fie că trebuie păzit şi să i se puie deci doi ce.8, p.

10> poliţişti pe maşină, fie că trebuie să aibă un sauf-conduit** pentru el şi cei ce-l însoţesc.

Aşa se înşiră în test de-a lungul zilee în nişte şicane şi palabre* * *

nesfârşite. Chiar scara după-masă este obligat a chema pe fratele căpeitanului> Kinderlan într-ajutor, spre a pune lucrurile la punct.

Fapte importante petrecute sunt continuarea bombardamentului

Londrei şi că ieri seară s-au întâlnit, la graniţa Franţei ocupate, franco cu

* în tefet: *o căror*.

„Act de liberă trecere.

** în limba spaniolă *pahxbms* înseamnă cuvinte, de aici românescul *palabre*.

palavre.

1940 297

Hitler, însoţiţi de Seirano Suta” şi de Ribbentropi0S. Ce-o fi însemnând şi asta, văd că aci multă lume este foarte îngrijorată şi se tem de intrarea trupelor germane în Spania, tiu n-am această teamă, căci mi se pare complet iraţional că să se mai arunce sute de mii de

oameni într-o ţară în care, chiar aşa, populaţia este în imposibilitatea de a se hrăni.

Animai avut un incident: voind să trimit lui Mihăiţă o telegramă de felicitări, în englezeşte, mi s-a1 înapoiat de la Poştă /.icând că trebuie şi

ce.8, p. l I> traducerea spaniolă. Informându-mă, am constatat că la mijloc nu este decât o altă şicană. Prin Direcţia hotelului am reuşit s-o fac să plece.

Scuza care s-a dat pentru extraordinara pază a lui Kinest este că la

Madrid spiritele ar fi toarte montate împotriva lui (sie). Cred că la mijloc nu este decât teama să nu fugă.

Din Ţară am putut alia că Mihăiţă este la Sinaia şi că Garda Palatului a fost desfiinţată. Frumos început de reorganizare a Armatei. Vremea e rea, de câteva zile Irig şi ploaie.

Vineri, 25 octombrie

Ziua de naştere a lui Mihăiţă, să-mi trăiască, să mi-l păzească

Dumnezeu şi să nu treacă prea multă vreme înainte de a-l putea revedea.

(rândurile mele şi ale tuturor a sunt azi lângă el şi, dacă gândurile ppţ păzi, este bine păzit.

Plecarea lui Hmest nu se face tară încă ce.9, p. 12> câteva incidente, deodată i se spune că Madridul nu încuviinţează să iee cu el valetul său; lucrul se aranjează graţie intervenţiei lui Kinderlan, care şi ia prânzul cu noi. Aceste şicane nesfârşite sunt exasperante.

Am astăzi o durere de cap exasperantă şi spre seară mă apucă şi măseaua. Citesc culcat, ceea ce mă odihneşte. Seara, telefonul obişnuit de la

Pangal, pe care-l supranumim Ionică. Legătura s-a luat cu USA, iar, pe de altă parte, „United Press” a publicat o informaţie că am făcut o excursie, că mă simt foarte bine şi că n-am nicio intenţiune de a părăsi Spania; am dat ordinul să fie imediat dezminţită.

Pe la 12 /i noaptea, Urdăreanu telefonează că a sosit bine, dar cu mari greutăţi din cauza lipsei de benzină; abia a putut găsi, cu toate bonurile în regulă.

O ştire care poate avea urmări importante e că Pétain s-a întâlnit azi-seara, undeva în Franţa, cu Hitler şi că au avut o conversaţie de vreo două ore *m*. Iată tot, afară de sentimentul de

prizonierat care devine de nesuportat.

298

Carol II, însemnări zilnice

ce.9, p. T3> Sâmbătă, 26 octombrie

ŞI; Dumitru – la noi în ţară – ziua mutărilor, dar noi, aci, tot pe loc stăm. Viaţa e monotonă şi exasperantă. **Că ţi-**6 înfrumuseţăm, iată că azi, al tt eu, cât şi Duduia, am suferit îngrozitor de dureri de măsea. O altă variaţie e ui seara, în sfârşit, ne-am putut procura un radio, împrumutat de directorul hotelului. Aceasta este o distracţie, încercăm să prindem ştiri, de fapt nimic.

prea interesant, eternele polemici, ceva muzică – uşoară bună de la Barilii şi poate şi U SA, dar e greu de identificat.

Ca ştiri, tot metodele aceste necivilizate şi nepoliticoase ale Spaniei moderne. După ce l-a chemat pe Urdărcanu de aci, din Sevilla, dâ**ndu-**i audienţă pentru astă scară la 7. iată că la 6 zi se telefonează din partea lui

Scrrano Suner că trebuind să se ducă la Caudillo, nu-l poate primi astăzi şi că întrevederea este amânată pe săptămâna viitoare. După multe ins: „tente, a putut obţine să i se indice luni, fără a i se hotăra ora; după părerea mea, slabă speranţă. <c. l (), p.14> Singurul lucru bun ce l-a putut face este de a lua legătura cu Comander Wyatt, ataşatul aerian american, şi mi-a confirmat că scrisoarele au fost remise lui Ducic.

De la Ionică, cum îi zicem, <aflăm> că **s-**au ţinut promisiunile şi că

Radio din Chicago a anunţat că am făcut apel la protecţia USA şi aţil preşedintelui Roosevcit, prin intermediarul lui. Aceasta a pus pe jar <pe> cei din Ţară, căci Cămărăşescu30”*, din Lisabona, a primit ordine să se informeze şi să dec lămuriri; a cerut, gest frumos, instrucţiuni de la fostul lui şef, care mi-a raportat aceasta. Am dat instrucţiuni să răspunză că până acuma n-ăre informaţii precise şi că le caută

Duminică, 27 octombrie

Deşteptaţi de obişnuitele şi insuportabilede> tobe stridente ale detaşamentului de învăţăcei ai Marinei, am petrecut azi o zi de aşteptare, care e o tortură pentru nervi. După masă, am citit mult. Tede>foarte cu Urdărcanu din Madrid, ce.10, p! 5> care părea extrem de plictisit. Vorbea cu durere de atitudinea fraţilor Kinderlan, care a

lăsat mult de dorit. Totuşi a putut vedea unele persoane, mi se pare americani, după câte am putut pricepe. Scara., important mesaj de la Ionică, care raportează că Salazar 5, ° a primit un răspuns oficial de aci, prin care i se spune că Vranco este extrem de plictisit de situaţie, dar că arc presiuni din partea Guvernului Român şi că este, în tratative ea să scape; nu este presiune germană. Pe de altă parte, ministrul neamţ este favorabil. I-am dat indicaţii să-şi exprime mirarea asupra cedării aşa de uşor cererilor române şi să continue a da explicaţii presei USA asupra regimului la

1940

299

care sunt supus. Scara, din nou telefon de la Kinest, căruia*, ca lucru important.

<în este teamă că în curând germanii să ocupe porturile spaniole, deci încă o grabă în rezolvarea situaţiei noastre.

Cu Duduia am făcut refebe\luni triste asupra puţinului concurs efectiv ce l-am avut de la Ali. Eu cred că el este **într**-o poziţie foarte grea şi ce.

11, p.16> că nu vrea să rişte prea din cale afară, de altfel mi-a şi spus că un poate face mult. Însă ce m-a izbit neplăcut **într**-o conversaţie cu el a fost cârjei mi-a spus că n-ar putea să intervie pe lângă ambasadorul Germaniei, pe care-l cunoaşte foarte bine. Iară permisiunea superiorilor, liste, bineînţeles, un punct de vedere foarte disciplinat, dar care-l-găsesc exagerat.

Vremea **s**-amai încălzit şi pe străzi a fost un aspect de duminică. Cu aprovizionarea tot mai greu, astăzi a fost lipsă de zahăr După câte am putut alia este la mijloc o dezo; ganizare a puterii de transport. C.F. au lipsă de material şi, pe de altă parte, este lipsă de benzină. După câte spune Aunt Bec, este o carenţă a Guvernului.

Luni, 28 octombrie

Sculat târziu, m-am simţit extrem de nervos. Ştiri interesante în ziare.

Se discută mult întrevederea 1 Iitler-Petain şi ziarele americane <c. l l, p.17>

spun că, dacă Franţa **s**-ar da de partea Germaniei, USA ar ocupa coloniile africane ale Franţei.

A venit, o clipă, să mă vază capeitanul> Kinderlan, nu acela care a plecat cu Wrdâreunu, ci frate-său, şi mi-a adus vorbă de la el că a

văzut pe un american, deci pricepusem bine. A mai adăugat că frate-său face pe poliţistul lângă Ernest, că Ali are o gripă foarte grea şi că **s-**a iscălit un tratat de comerţ între Spania şi Anglia, relativ la făină şi benzină.

La 3, telefon de la Urdăreanu, anunţând că tartorul de Şufier nu-l poate primi nici astăzi, dar că, în schimb, îi trimele şeful de cabinet, care vine la ora 5 dup**ă-**amiază. Îmi cere permisia de a-l primi, ceea ce îi dau tară ezitare, căci e totuşi bine să aibă contact cu cineva.

Ştirea cea mai importantă a zilei şi care va putea aduce, desigur, noi complicaţii, îndeosebi pentru România, este că războiul a izbucnit între Italia şi Grecia *m*. După câte se pot culege din ziare, ieri a avut loc un incident pe graniţa albaneză, în care italienii au <c! 2, p.18> acuzat, după tipic, pe greci că au fost agresorii şi au şi trecut graniţa. Obişnuitul sistem, prea bine cunoscut, agravat prin**tr-**o tensiune latentă care de mai multă vreme există şi pe care Axa

* în text: *care*.

300 Carol II, însemnări zilnice ai cere Greciei **s-**o clarifice. Azi, la 3 dimineaţa, ministrul Italiei3” **s-**a prezentat la Metaxaese, înaintâ**ndu-**i un ultimatum la care trebuia răspuns în 3 ore.

Conţinutul hârtiei era cam următorul: începe cu o lungă pologhie prin care se fac imputări Greciei că a favorizat; în tot acest răstimp, Anglia, duşmana

Italiei; că a dat azil unui întreg sistem de spionaj britanic şi că a pregătit în

Thes<s>alia aerodromuri pentru R.A.F.; la aceasta se adaugă atitudinea agresivă a grecilor la graniţa Albaniei. În consecinţă, se cere trecerea trupelor italiene pe teritoriul grecesc şi ocuparea unor puncte strategice. Metaxaese

cerând care sunt anume aceste puncte, la răspunsul că nu sunt indicate, a spus că acest ultimatum îl consideră ca o declaraţie de războiţi şi a decretat mobilizarea generală. Cred că această atitudine ce.12, p.19> este cea demnă şi corectă, nu pot decât să regret încă o dată că n-am procedai în acelaşi fel. Cu toate defectele lor, grecii nu sunt aşa de laşi ca oamenii noştri politici.

Toată ziua ne-am străduit, Duduia şi cu mine, să putem prinde la radio ştiri, dar a fost foarte greu din cauza nenumăraţilor paraziţi.

La 7, telefon de la Urdăreanu, care l-a văzut pe domnul în chestiunea fost foarte amabil şi părea extrem de mişcat de toate

mizeri<i>le ce i le-a povestit: că şeful său nu l-a" putut primi, deoarece a sosit din Bucureşti cererea de extrădare pentru el. Parcă voia să i se facă o cerere; la aceasta Ernest a evitat să răspunză, aci s-a ţinut prea strict de instrucţiunile primite şi a greşit.

Rămâne să mai primească un telefon înainte de plecare. Telefonul de la

Pangal este optimist, dar i-am dat instrucţiuni să pistoneze ca chestiunea să se rezolve cât mai neîntârziat, situaţiunea\le aci devenind absolut ce.13, p.20>

Insuportabilă. L-am mai rugat ca până mâne Guvernul portughez să dee ordin

Consulatului său de aci să vizeze paşaportul lui Ernest pentru orice eventualitate.

Ce ne va aduce acest nou războiţi Dumnezeu ştie; aci este ceva mai grav dedesubt, este un atac îndreptat împotriva Angliei şi a Turciei, care cred că, şi ea, nu va scăpa de bucluc. Marea enigmă este U R S S: ce va face ea? Va intra să ajute aliata sa Turcia, ori nu? Şi, dacă va intra, cari vor fi rezultatele pentru Europa, în general, şi România îndeosebi? Iată marile mele griji.

Marţi, 29 octombrie

Ieri la posturile britanice de Radio, comemorarea Cehoslovaciei, în amintirea a nu ştiu ce aniversare. Emoţionantă în felul ei şi moralmente îmbucurătoare această continuă susţinere a sentimentului naţional al unui popor ce nu vrea să piară. Pentru timpurile noastre, această pieire nu poate să depindă ce.13, p.21> numai de el, ci de rezultatul definitiv al acestui uriaş

4

1940

301

conflict. O dată reconstituit, să-l ajute Dumnezeu ca politica lui să fie la înălţimea putefei sale de muncă.

Ernest a sosit şi-şi face raportul. După cum telefonase, n-a putut să-l vază pe Serrano Sufler, dându-i-se ca scuză că a sosit cererea de extrădare şi că aceasta îl pune într-o situaţiune grea. I-a trimis însă <pe> şeful cabinetului politic, un domn Travesedo*, sau aşa ceva, cu care a avut o lungă conversaţie şi i-a remis scrisoarea mea. I-a arătat acestuia toate nedreptăţile şi mizeri<i>le ce ni s-au făcut; n-a voit să le crează (cred că simula ignoranţa), s-a arătat foarte pricepător şi

binevoitor şi sigur că şi-a tras concluzi<i>le despre plecarea în Portugalia.

I-a mai făcut un expozeu politic despre plecarea mea şi i-a menţionat g<a>ranţiile ce mi le-a dat Antonescu, aceasta a impresionat foarte mult. Pe urmă a văzut un ziarist de la „Chicago Tribune” şi unul de la „New York

Times” cărora, pe lung, le-a povestit <c. 14, p. 22> situaţia şi cari <şi>-au luat angajamentul de a transmite cât pot ziarelor lor. Ştiau o parte din lucruri. Cât despre cererea de extrădare, i-a spus că la Ministerul Afacerilor Străine, cu toate că este foarte juridic redactat<a>, o consideră ca nulă şi neavenită. A luat legătura şi cu Comander Wyatt, dar, din cauza supravegherei prea stricte a fraţilor Kinderlan şi a intervenţiei unuia dintre ei, n-a avut niciun folos, afară de a alia că şi-a făcut raportul. I-a pus şi întrebarea că, dacă **s**-ar refugia la

Ambasada USA, ar fi oare primit? I-a răspuns> că, desigur, numai să poată ajunge până acolo. Toate acestea sunt ştiri dătătoare de speranţă, dar, în acelaşi timp, foarte îngrijorătoare; trebuie, cu orice preţ, să scăpăm cât mai repede de aci. Tot după informaţi<i>le ziariştilor, a aflat că se discută şi cererea de extrădare a mea, dar că este încă reţinută de anumite consideraţiuni de ordin al regimului, putând să-l puie pe Mihăiţă **într**-o poziţie foarte grea.

Ne punem” la masă şi, după Radio, la ştirile din <c. 14, p.23> Roma, se anunţă că Guvernul Român va cere extrădarea Duduieei>; după aceasta **s**-a iscat o discuţie în care, se vede, eu nu mi-am dat seama, am spus un cuvânt care a supărat-o foarte tare, de unde, din cauza stării ei de tensiune nervoasă, a urmat, până târziu seara, o stare oribilă, care pe mine m-a distrus; am simţit că mă topesc, ceva din acele chinuri morale care foarte cu greu le poţi îndura.

Acest gest al celor din Ţară este o mârşăvie şi o demagogie din cele mai dezgustătoare şi această cerere care atacă o femeie este atât de ignobilă, încât, desigur, va provoca indignare în toată lumea civilizată. Pentru mine confirmă

Iniţial scrisese: *Terasino*, tăiat apoi.

În text: *punem*.

p

302, Can>1 11. Însemnări zilnice

şi mai mult convingerea că nu este decât un scop laş de a lovi în

mine. Toate acestea mă mai lac să cred că Anâonescu a pierdut complet frânele din mână şi că de fapt puterea a trecut asupra legionarilor, cari nu se gândesc decât la răzbunare.

Spre a mai tace o încercare, şi deoarece 1 Indărcanu n-a putut fi primit, am telegrafiat ce.15, p.24> lui Serrano Suner, rugându-l să mă primească pe mine, personal; suni destul de sceptic asupra rezultatului.

Ziua s-a isprăvit într-o atmosferă grea. Mai vreau să adaug că

Urdăreanti are impresia că ininga lui Kinderlan cu Comander Wyatt este (acută din sfatul lui Ali şi că boala lui este diplomatică.

Miercuri, 30 octombrie

Atmosfera s-a mai înseninat azi, dar o presiune nervoasă şi morală lot persistă, mai ales la Duduia. Dffi nou, una din acele oribile zile de aşteptare înfrigurată şi dureroasă, aşteptare fără niciun rezultat Iată, aproape 2 luni de când. sunt ţinui în această situaţie de % prizonier, cu jigniri şi grosolănii fără pereche. Chestiunea devine din ce în ce mai acuta şi mai primejdiaosă. Trebuie, cu orice preţ, ca buba să se spargă, căci altfel nu ştiu ce se va întâmpla cu noi.

<c! 5, p.25> FrWtţa a ajuns la o înţelegere cu (îennania, până la ce punct nu pot şti, dar, în tot cazul, a declanşat o furie la engleji. L'e frontul grecesc, ştiri puţin precise, în tot cazul, Patras a fost bombardat de italieni, iar englejii zic că trimit ajutoare; Turcia este în aşteptare. Seara, telefonul obişnuit cu Ionică, pe care-l împingem foarte puternic, are aerul de a îi optimist.

Ziarele zic că Virgil Ionescu va fi trimis ca ministru la Lisabona; e q jale ce devine reprezentanţa noastră diplomatică, eu aceşti legionari nepregătiţi şi nespălaţi, puşi în posturi. Biata Tară!

Joi, 31 octombrie

După o aşteptare febrilă toată ziua, abia seara am primit un răspuns de la Serrano Sufler, care mi-a dat de ştire, într-o formă mai mult sau mai puţin politicoasă, că este dispus a mă vedea marţi, 5 noiembrie, după <c! 6, p.26>

ora 6 seara. Măcar, cu toată întârzierea pusă, a binevoit a da o ştire, ceea ce este mai mult decât m-aşteptam. Astăzi a mai fost un eveniment care a adus înseninare, o-telegramă de la Vorbiioff313, care este îngrijorat despre Duduia.

Se vede că în presă sau Radio USA s-au dat ştiri fantastice, pe lângă acelea ale cererii de extrădare. Acest fapt a făcut un bine enorm

Duduieei> şi în viaţa mea n-am văzut o mai mare transfigurare fizică la cineva, ca la ea, când a citit aceste rânduri, cari arătau că tot e cineva în lumea de afară care se gândeşte la ea.

1940

303

Ziua a fost.de altfel inimoasă şi caldă. Stând la Radio, în zadar am aşteptat ştiri can să fie interesante, în afară de ace<e>ci că avioane ruseşti, cam

150, au sosit în Grecia. De la Parigal, scara, o ştire idioată, că m-am certat cu

Duduia şi că nu mă ocup decât de mulţimea mea de câni de vânătoare. Dietele

Pussy şi Assie, ce vânat au stârnit cic, cel mult muşte. Aşa se răspândesc infamiile în lume, în loc de a se ocupa de ceva util, şi într-adevăr util, pierd hârtie şi cerneală pentru prostii şi minciuni.

Aceasta trebuie să fie pus<a> la cale de cineva spre a minimaliza celelalte eforturi. Seara, totuşi o ştire bună. Ministrul Turciei, liulusit Fost

Tugay. anunţă ca mâne după masă vine să mă vază.

Vineri, I noiembrie lată o nouă lună care începe şi această situaţie chinuitoare a noastră tot nu se modifică, afară de semnul ce **s**-a produs astăzi a<l> venirei Turcului, nicio îmbunătăţire dimpotrivă, prin tragerea ei, în lungime, la infinit, riscă să devie din ce în ce mai rea şi mai încurcată. Niciun ajutor vădit de nicăieri, este exasperant, şi starea nervoasă a fiecăruia devine acută.

Telefonul ministrului Turciei zicea că va veni după-amiază, l-am aşteptat cu înfrigurare toată ziua, făcând cele mai fantastice ipoteze, de fapt sprijiniţi pe imposibilitatea de a putea lua contact cu delegatul lui Ducie. Abia seara, pe la K, a sosit şi a dat un telefon prin ce.17, p.28> care cerea să fie primit. Aceasta a fost prima uşurare ce am simţit-o de când sunt pe teritoriul spaniol. După cină, a venit şi am putut sta de vorbă: i-am expus pe scurt situaţia în care am fost pus de Guvernul spaniol, cu toate g<a>ranţiile ce mi-au fost date la început de Guvernul român. Mi-a spus că Guvernul turc i-a trimis instrucţiuni de a-mi da un ajutor, dar în mod discret, ca să nu facă vreun rău.

Pe urmă a exprimat părerea că cel mai eficace ajutor tot de la USA îl pot primi. 1 – am rugat totuşi să m-ajute cât poate şi în această direcţie să-mi mijlocească legătura cu Ambasada USA; a promis tot

ajutorul. Pe urmă vorbind de politica internaţională, mi-a expus situaţia foarte grea a Spaniei prin care că este împinsă la acte extreme de Germania, Vizita lui Serrano Sufler a fost un fiasco, căci. deşi primit, ca de obiectu rece de Ribbentrop şi cald de

1 litler, tot n-a ajuns la nicio concluzie bună şi a fost trimis la Roma, de unde s-a întors cir un duş reci). Pretenţiunile spaniole sunt de a primi de la francezi

Nordul Africii, de la Orau la Casablanca, ce.17, p.29> pe când italienii vor să-şi rezerve lotul spaniol până la Ceuta inclusiv, deci şi teritoriu<l> spaniol.

Cât despre Gibraftar, nici aceasta n-ar voi s-o lase lor, ci să creeze un regim internaţional, adică germano-italian. În întrevederea Franco-Hitler de la

304

Carol II, însemnări zilnice graniţa franceză pare-se că s-a cerut ca porturile şi bazele aeriene să fie ocupate de nemţi; n-a fost refuzată cererea, dar nici primită, iar înainte de întrevedere

Franco a asigurat pe Sir Samuel Moare 3 n biscă nimica nu se va schimba.

Pe de altă parte, spaniolii au fost împinşi de a ataca Portugalia, dar aci s-au> izbit de absoluta opoziţie a lui Franco, care a răspuns că nu poate face această felonie. Vorbindu-mi pe urmă de Serrano Suâter, mi l-a descris destul de negru: este un sectar, care vrea să fie germanofil şi care subordonează totul politicei interne a [le] Falangei pe care vrea, eu orice preţ, s-o facă să reuşească cu toată opoziţia în interior, pe care o întâmpină.

Despre restul lumci, mi-a spus că în Bulgaria se găseşte o divizie blindată germană <c! 8, p.30> şi crede că în curând vot ataca şi ei pe greci şi atunci aceasta înseamnă intrarea în acţiune a Turciei. Avioanele ruseşti care au fost trimise în Grecia n-au nicio însemnâtaie militară, sunt rezultatul unei convenţii comerciale care a fost pusă imediat în aplicare. Că relaţiunile germano-sovietice se înăspresc, iar ale turcilor cu 11RSS devin, pe zi ce trece, mai bune. Că trupele germane ce sunt în România au fost trimise pentru apărarea terenurilor petroliere, iar ocuparea Constanţei şi a Galaţiului sunt asigurări împotriva unor eventuale operaţiuni ulterioare, căci, în caz de conflict, este sigur că şti amtoarele vor fi deschise englezilor. I-am mai spus că primul meu gând fusese să mă duc în Turcia, dar că numai

unele circumstanţe interne m-au împiedicat. Azi regret că nu l-am făcut, mi-a exprimat şi el acelaşi regret, adăugând că aş fi fost primit acolo cu braţele deschise şi ca un prieten şi că chiar şi pentru mine pentru viitor ar fi fost bine.

După întrevederea cu mine, a avut încă o ce.18, p.31> lungă conversaţie cu Urdăreanu, în care a spus aceleaşi lucruri, a fost absolut indignat de toate cele întâmplate şi a promis să ne ajute cât poate.

Sâmbătă, 2 noiembrie

Am dormit târziu, oboseala răzbi**ndu-**mă. Era est a fost la Guvernator pentru a aranja călătoria la Madrid, luni dimineaţa. Acesta i-a vorbit de situaţia lui, adică de cererea de extrădare şi i-a spus că este foarte serioasă având aerul chiar de a-l sfătui de a o şterge cât mai repede. Este oare adevărat sau este o cursă, iată întrebarea cea grea care se pune? În tot cazul este ceva serios la mijloc. Am hotărât să plecăm mâne spre a câştiga o zi şi a fi mai aproape de un eventual ajutor. Este oare posibil ca o astfel de porcărie să se întâmple? Mie tot nu-mi vine a crede.

Toată ziua se petrece în gânduri amare şi planuri fantastice. În tot cazul, trebuie absolut ce.19, p.32> făcut ceva pentru el, nu trebuie lăsat să

1940

305

cadă în mâna duşmanilor. Prima măsură care o luăm este plecarea mâne, în loc de luni, la Madrid, lucru ce **s-**a aranjat destul de uşor şi tară proteste.

Pe urmă, am plănuit, în caz de primejdie pentru Hinest, să se refugieze la Legaţia turcească şi pentru aceasta, prin Ionică, a fost rugat vizitatorul nostru de alaltăieri să se găsească la 10! 4 seara la „Palace Hotel”.

din Madrid.

Duminică, 3 noiembrie

A fost o noapte fără somn din cauza grijilor şi a cânilor cari au fost foarte agitaţi. Fac o scrisoare către ministrul Turciei, <pe> care o dau lui

Urdăreanu, pentru orice eventualitate, ca să fie primit la Legaţie. Pe urmă, la

10 iară un sfert, ne urcăm în trenul care trebuie să plece la 10; abia cu 25

minute întârziere porneşte. Urdăreanu şi mai ales Duduia sun **într-**o stare de nervi teribilă, eu destul de calm în aparenţă dar, deşi cu totul ilogic.

ce.19, p.33> destul de încrezător în viitor. Trenul are mare întârziere şi deci planul cu Turcul n-are, pentru această seară, niciun sorţ de reuşită, deci renunţam la el; sunt mai liniştit, căci aşa pe nepregătite mi **s-**a părut destul de primejdios. Pentru prima dată, astăzi, această Spanie mi-a făcut o altă impresie, am început a pricepe pitorescul ci, regiunea wagneriană a munţilor şi îndeosebit] nemaipomenitul colorit al pământului au un farmec deosebit. **S-**a lucrat mult pământul în toamna aceasta. Adevărata cultură însă, îndeosebi a

Andalusiei, sunt măslinile, cât vezi cu ochii se întind enormele plantaţiuni, peste dealuri, peste văi. Unele guri rele zic că este cultura care place celor din această regiune, căci n-au decât grija de a culege fructul, restul îl face

Dumnezeu.

Abia pe la 11 şi ceva am sosit la hotel, unde, se înţelege, turcul nu mai era. La gară am fost înconjuraţi de un roiu' de poliţişti, deci, chiar dacă am fi vrut, primul proiect al lui Urdăreanu de a fugi de la gară n-ar fi fost posibil.

ce.20, p.34> Ne vine un telefon de la Ionică care este destul de îngrijorător, pare-se că procesul a început314. Pe Gravilă îl schinjiuieşte la Poliţie, aşa cuma făcut el legionarilor, de câte ori i-am spus să n-D facă. Intenţia este, pare-se, a condamna la moarte pe Gavrilă, Iamandi, Bengliu şi Zeciu315 şi desigur că la acest buchet ar dori să adauge şi pe Urdăreanu. Casa Duduieei> au transformat-o **într-**un muzeu. Gurănescu **s-**a întors în ţară, iar Franasovici pare a se fi aranjat cu regimul. Politicienii tot veroşi rămân, când mă gândesc la telegramele de devotament ce mi le trimiteau până şi în zilele din urmă.

Luni, 4 noiembrie

De dimineaţa vine Tureul. îl punem în curent cu proiectele. Fără mare plăcere, totuşi **într-**un caz extrem acceptă refugiul dar sa de fără ştirea lui;

promite să vorbească eu ambasadorul american Weddell, Pe

urmă vizita lui

Mafquet, ce.20, p.35> care şi acesta mi s-a părut mai dezumflat şi gata să ajute numai cu sfatul. Din cele povestite de el reiese că teama lor este să <nu>

Întreprind o acţiune împotriva nemţilor; aceasta combinată cu o altă năzbâtie, cum ar fi fuga mea în Turcia sau la I.ondra, că Duduia s-ar refugia la Ambasada

Britanică etc Vorbind de Seixano Sufler, ci întrebuinţează complet un alt ton decât rândul trecut; de astă dată zice că este un om cu care se poate sta de vorbă, că trebuie vorbit deschis cu el şi câştigat<a> încrederea sa; că, se înţelege, că toată recunoştinţa Spaniei se îndreaptă către Germania care singură a ajutat-o efectiv real şi fără prea multă lăudărie (sic). Sfătuieşte să se ia legătura cu ambasadorul german Stohrer, care, zice ci, este un om foarte bine şi care, o dată câştigat, ar putea face, chiar indirect, foarte mult. Pe urmă vorbeşte de Miguel şi Pilar Primo de Rivera pe care ar voi să-i interese/e la soarta mea. Declară deschis că alt ajutor, în această ţară, râu poate da.

După-amia/ă. spre a marca tui punct, am ce.21, p.36> ieşit cu Kinest să fac mi mic tur cu automobilul. Văd multă animaţie prin oraş, deşi vremea s-a răcit mult, prăvăliile au aerul de a îi destul de bine aprovizionate. Întorşi, cer să vorbesc la telefon eu ambasadorul german, însă tară rezultat, dar mâne dimineaţă Uidăreanu <cere>* o întâlnire cu primul consilier Dr. Heberlein.

Seara, obişnuitul telefon cu Ionică, care, de astă dată, anunţă o lovitură de teatru. A vorbit cu Voronofy de la New York; acesta a luat legătura cu

Roosevell spre a cere ajutor; răspunsul a fost că are toată simpatia pentru mine, dar că nu poate întreprinde nimic din cauza vieţii „imorale” pe care o duc.

Dacă m-aş căsători eu Duduia şi lucrul a<r> fi tăcut public, ar întreprinde desigur o acţiune energică. I, a această comunicare trebuie să mărturisesc că cu toţii am rămas paf. Şi trista concluzie este că ajutor nu găsim nicăierea; după defecţiunea lui Ali şi a lui Marquet, iată şi aceasta a Statelor Unite. Nu mai rămâne decât o singură speranţă şi aceasta este în noi înşine; pe noi, pe hotărârea şi pe puterea noastră de a lucra, ne rămâne ce.21, p.37> speranţa, întrevederea de mâne va putea fi decisivă. Prin comunicarea lui Voronofi se şi explică de ce ambasadorul 1J SA, cu toate SOS-urile, n-a mişcat până acum.

Reflexii (sic) fatale asupra mesagiului lui Roosevell le facem toţi, mai cu deosebire în noi înşine. Încă câteva îndemnuri de acest soi şi desigur în text: *iii*.

1940

307

că am să mă căsătoresc cu Duduia. Aş şi îl făcut-o, căci dorinţa nu-mi lipseşte, dacă n-ar fi fost unele greutăţi în ţară, altfel nu văd decât avantaje de punctul de vedere social; ar uşura să înlăture multe piedici. De punctul de vedere moral, faţă de ea este o datorie.

Marţi, 5 noiembrie

Din nou o zi de aşteptare, prin discuţii continue alcătuim un program de ce aş trebui să vorbesc cu Tartorul, pe care trebuiam să-l văd azi după-amiază. Luând contact cu Ministerul Afacerilor Străine,dl. Travesedo <c.

22, p. 38> comunică, cu toate scuzele, lui Ernest, că ministrul nu mă poate primi astăzi având un Consiliu de miniştri extraordinar şi că întrevederea va fi mâne seară la ora 8. N-am fost deloc mirat de acest lucru, căci aşa sunt obiceiurile de aci; tovarăşii sunt. indignaţi. Spania este, o constat din ce în ce mai mult, o ţară a surprizelor şi a 1] amânărilor, dacă n-ai învăţat să ai răbdare, recomand să vii aci, desigur că vei pleca doctor cum magnum laudae.

Evenimentul cel mai important astăzi este realegerea lui Roosevelt.

Prima dală în istoria USA s-a produs acest eveniment ca un preşedinte să fie ales a treia oară. Ce va da, numai Dumnezeu ştie, în tot cazul cred că va întări sprijinul Angliei şi poate va fi o mai puternică presiune asupra Germaniei şi

Italiei. Grecii sprijiniţi, e adevărat, de un teren foarte favorabil, rezistă cu îndârjire atacurilor italiene, imaceştia bombardează continuu localităţi greceşti şi îndeosebi canalul de Corint.

ce.22, p.39> Miercuri, 6 noiembrie

O zi de înfrigurată aşteptare. Azi-scară Pangal ne-a anunţat că

D.N.B.3 7 transmite din Bucureşti, că după revista lui San Georgiu „Chemarea vremii", ştirea că se va forma la Lisabona un guvern în exil cu Urdăreanu.

Pangal şi Tilea; încă o greutate ce mi se face. Ca eveniment: Ernest a fost, în decursul dimineţii, să-l vază pe Dr. Heberlem. A fost foarte bine şi politicos primit, i-a expus situaţia şi, în acelaşi timp, i-a

vorbit de ştirea dată de D. N.

B. cerând să se comunice o dezminţire: răspunsul a fost că trebuie să iee ordinile superioare. De la Pangal am aflat că consilierul de presă german aci este 1 Ians Laz.ar, fost mult timp preşedintele Asociaţiunii Ziariştilor străini din

Bucureşti; **s-**a încercat, dar în zadar, de a pune mâna pe el; ca prin farmec tocmai astăzi a trebuit urgent să părăsească Madridul. Pe urmă, tot în zadar am încercat să-l găsim pe Marquet, care şi <c. 23, p.40> el **s-**a făcut nevăzut. Am trebuit deci, fără niciun ajutor, să facem planul conversaţiei cu „Tartorul". Plan foarte frumos, în care am pus multe raţionamente care să-l mişte. Până la

308

Carol II, însemnări zilnice momentul când l-am întâlnit mi-am făcut tot felul de închipuiri despre acel individ; atâtea **s-**au auzit despre el, mai ales rele, încât teama mea era să nu iasă ceva şi mai rău din întrevederea cu ei.

— La 8 şi ceva am fost la „Asuntos

Exterioares". Cum am ajuns, surpriza a fost agreabilă şi inima mi-a venit la loc.

Jos, la scară, m-aştepta, corect îmbrăcat, în jachetă, introductorul ambasadorilor şi, în veston gris, dl. Travesedo.

Însemnez ace<a>sta, căci de când sunt în această ţară m-am obişnuit]

cu atâtea mârlanii, încât lucrurile cele mai normale par excepţii de o politeţe deosebită. Prin**tr-**o scară destul de frumoasă, o galerie şi un mic salonaş de aşteptarecu lucruri vechi şi de preţ, sunt introdus în biroul ministrului Serrano

Sufler. Văd înaintând spre mine un ce.23, p.41> om scund, dar bine legat, mult mai puţin impunător şi solemn decât în fotografii, cu un surâs pe buze, care-mi întinde mâna şi-mi cere scuze că n-a putut să mă primească aşa cum fusese hotărât.

Acesta este „Tartorul" pe care noi toţi îl considerăm ca un „Croquemitaine". Biroul, normal ca mărime, având **într-**un colţ masa de luciu a ministrului, o masă de nuc în stil englezesc cu picioare foarte frumoase, în faţă, la perete, o canapea cu două fotolii de catifea oliv, în stânga o masă şi o comodă, vechi, în vestibul mozaic de pietre, spaniol. Pe comodă, bustul lui

Franco, iar peste acestea un tablou, mi se pare vechili,

reprezentând, după câte am putut judeca, pe Sf. Sebastián; pe jos, un covor oareşicare, lumină slabă.

Iată ambianţa în care m-a primit.

Am început conversaţia cerândnu-i să pot vorbi franc şi cu inima deschisă, căci tot ce-i voi spune va fi purul adevăr şi nicidecum pledarea unei cauze. I-am pus întrebarea de ce sunt reţinut în Spania; mi-a răspuns francamente, că este în urma cererei Guvernului ce.24, p.42> român. La aceasta i-am spus că sunt foarte mirat de acest lucru, căci după cum s-au desfăşurat lucrurile cu plecarea mea, după toate g<a>ranţiile date de

Antoniscu, hârtiile iscălite, pe care i le-am arătat, aveam dreptul să mă aştept la complet o altă atitudine. I-am descris, pe urmă, de ce am întârziat atâta şi cum, neputând avea răspunsul la timp, am fost obligat să mă opresc la Lugano ca să am toate lucrurile în ordine; cum Portugalia mi-a cerut cunoscutele declaraţii pe care le-am dat cu plăcere şi tară ezitare; cum după 10 ani de muncă nu năzuiesc decât la linişte şi cum ministrul Spaniei la Berna mi-a spus că se acordă tranzitul şi nu sejurul; cum am fost, pe neaşteptate, oprit la

Barcelona în ziua de 11 şi cum în ziua de 12 ziarele din Bucureşti aminteau că

— Sperietoare pentru copii.

1940

309

plec să mă stabilesc în Portugalia. De acest din urmă fapt a fost mirat, dar mi-a dat un răspuns neaşteptat: că cererea de tranzit a fost făcut<a> de Casa mea, iar cea de sejur, de Guvernul Român şi aceasta i-a făcut să facă acest gest de

<p. 43> care, de altfel, nu este răspunzător, căci fusese hotărât de predecesorul lui şi când a venit la minister a găsit faptul împlinit.

L-am oprit, spunând că şi aşa-numita cerere a Casei mele a fost făcută şi ea prin autorităţile competinte, adică Ministerul Afacerilor Străine. Fără a asculta cu prea mare atenţie ce spuneam, mi-a replicat că în momentul de faţă are o chestiune mult mai importantă de rezolvat, este ace<e>a a lui Urdăreanu.

Până acum a primit două cereri de extrădare pe care nu vrea să le judece, dar de care ar voi să scape făeântiu-l pe Ernest scăpat şi deci cât mai repede trebuie să treacă graniţa în Portugalia şi că el, în mod oficios şi tăcut, va da lot concursul pentru aceasta, cu singura condiţie;

să rămâie absolut între noi, nu trebuie s-o ştie nimeni, nici măcar, a adăugat el, ministrul Spaniei. Nu vrea, zice el, să iee răspunderea vieţii unui om, căci, dacă va fi extrădat, fără nicio îndoială va fi împuşcat. Am stabilit ce.25, p.44> cu el că acest lucru se va petrece poimâine, adică vineri. Mi-a arătat chiar cererile de extrădare, iscălite de Pred Nanu317, şi scrise în limba spaniolă, ce lipsă de demnitate; la cele>

erau ataşate şi mandatul de arestare, ce zicea că este acuzat a fi autorul moral al uciderii asasinilor lui Călinescu şi intitulat ministru al Palatului. Ca o chestie de conştiinţă, am arătat că este un fals, căci nu mai este de câtăva vreme ministru al Palatului şi că această titulatură n-are nimica politic şi deci n-a avut nicio cădere de a fi luat vreo hotărâre în chestia în care este acuzat. În faţa mea a dat ordinele şefului Siguranţei, contele Maialdi, ca guvernatorul Sevillei să se ocupe de această chestie printr-un om de încredere de al său. Această comunicare, oricine poate înţelege ce adâncă impresie mi-a făcut şi cât de mult m-a bucurat şi m-a liniştit, căci de când vorbise Guvernatorul cu Ernest, nu mai aveam niciunul dintre noi viaţă.

L-am mai întrebat dacă a mai venit o altă ce.25, p.45> cerere, făcând aluzie la Duduia; mi-a răspuns iară ezitare că nu. I-am mulţumit cu efuziune, strângându-l cald de mână. Se înţelege că după aceasta, toată lista mea de plângeri şi de lăcrămaţii a fost mult scăzută. Totuşi tot i-am vorbit de mine şi i-am arătat cât de inepte sunt toate zvonurile care mi s-au pus în spinare. Mi-a mărturisit că teama cea mare este ca să plec în Anglia; la aceasta am răspuns că aş fi nebun* s-o fac, când pot fi liniştit în Portugalia; să mă duc într-un loc unde în orice clipă îmi cad bombe pe cap. Pe de altă parte, am plecat ca să fac

Iniţial scrisese: *că de ce*, tăiat.

Carol 11, însemnări zilnice bine Ţării mele şi nu sunt atât de lipsit de patriotism ca azi să întreprind ceva împotriva ei şi mai ales împotrivă fiului meu, care este ce am mai scump în lume. am făcut aci apel la sentimentele lui de părinte, ceea ce a părut să-l mişte.

Pe urmă i-am amintit toată acţiunea mea personală, dând ordinele Legaţiei pentru scăparea atâtor refugiaţi şi toată lupta care ce.26, p.46> am dus-o cu înţelegerea Balcanică pentru recunoaşterea lui Franco. Spune că le cunoaşte toate. Ca concluzie spune că se va pune în legătură cu Guvernul nostru şi că va spune că trebuie re/. olvită cât mai curând această chestiune, căci, faţă de cele amintite mai sus. Spania arc o datorie de recunoştinţă faţă de mine. Dacă acest lucru

nu reuşeşte, atunci va refebecta la alte mijloace asemănătoare celor ce le va întrebuinţa cu Ernest, dar că chestiunea e mult mai grea; în tot cazul mă va încunoştinţa la timp. Plecând de la minister, am constatat că venirea mea acolo a produs mare senzaţie, căci toate ferestrele, interioare erau ticsite de capete. M-a dus până la capătul scării iar la trăsură am fost dus de cei doi care mă primiseră la sosire! Am uitat să adaug că, totuşi, am găsit mijlocul să mă plâng de atitudinea obraznică a poliţiştilor şi de faptul că mi se interzisese să ies din hotel şi să viu cu automobilul la Madrid. Mi-a cerut scuze pentru atitudinea lor şi cât despre oprirea ieşirii din hotel, ea a fost pricinuită de faptul că de ce.26, p.47> raportase că în portul Sevilla era un vapor englez cu care, aveam intenţia de a fugi; am luat aceasta ca o glumă, căci. altfel, aş fi trebuit să mă supăr, l-am mai cerut să-mi mijlocească o vizită de curtoazie la Caudillo.

Întors la hotel, unde cu nerăbdare ne aştepta Duduia, a fost o relaxare;

este primul gest de bună-cuviinţă şi de amabilitate pe care o constatăm de când suntem în Spania.

Şi aci Poliţia este insuportabilă, de o lipsă de bun-simţ care depăşeşte orice măsură. Unul dintre cei care ocupă odaia de alături s-a instalat în uşă, pe un fotoliu, ca să supravegheze mai confortabil. Un alt lucru care este un chin, e că am fost preveniţi că în odaie s-au pus microfoane, aşa încât orice vorbim trebuie şoptit.

Joi, 7 noiembrie

De la germani nu. se poate obţine niciun ce. 27, p. 48> răspuns, fac pe morţii în păpuşoiu. Ministrul Turciei a cerut, azi de dimineaţă, să n-a vază;

am fost silit, în urma unor aluzii ale lui Seixano Sufler şi a celor ce se vor întâmpla mâne, să-l rog să nu vie, trebuie în aceste circumstanţe să fim cât se poate de prudenţi căci altfel riscăm să stricăm toate, tocmai acuma când pentru prima dată se întrevede o licărire de speranţă. Toată ziua se petrece până la ora plecării; seara, în conjencturi, I Jrdăreanu este, e adevărat, mulţumit

1940

31

de elanul ce l-au luat lucrurile, dar în acelaşi timp în sufletul lui este teama să nu fie o cursă la mijloc. Mie nu-mi vine a o crede, cu toate că în fundul sufletului meu este o umbră de îndoială: „La mariee me

semble être trop belle”.

E frig și dârdâim toată ziua, idem în tren, unde eu cea mai mare greutate **s-**au. găsit locuri. Liniște în sufletul nostru nu va fi decât când vom fi primit prima știre de la Ernest, de dincolo de graniță. Ca semn îmbucurător am revăzut, din nou, astă-seară steluțele lui Mihăiță.

Vineri, 8 noiembrie

ce.27, p. 49> După obiceiul C.F. Spaniole, am sosit la Sevilla cu mare întârziere. În drum de la gară la hotel ne-am oprit o clipă să facem o rugăciune la Catedrală. Într-adevăr este la înălțimea reputației sale, de toată frumusețea și cât se poate de impozantă.

A fost, din nou, o zi de chin, căci cu toate eforturile ce le-am făcut n-am putut, până seara, să punem mâna pe Guvernatorul lilola. Se înțelege, prin capul nostru au trecut ipotezele cele mai teribile; ideea că la mijloc este ceva necurat se face din ce în ce mai vie, mai ales după conversația, cu

Guvernatorul, care venind cu șeful Siguranței locale spune că n-are decât instrucțiuni ca Urdăreanu să plece, dar pe răspunderea sa, el neputând să se amestece. Zice că abia astă-seară a primit acest ordin. Orice explicații asupra conversați<e>i mele cu Suner nu l-au făcut să iasă din această vorbă. Totuși a promis să ceară din nou instrucțiuni, ceea ce ni **s-**a ce.28, p.50> părut, după câte le știm din această țară, ca un semn de eternă amânare. Mai ales Fimest este **într-**un hal nemaipomenit, studiind harta și făcând cele mai negre ipoteze.

Abia la un ceas după plecarea Guvernatorului se reîntoarce șeful

Poliției, care se numește Filipo Munio, și ne spune că este gata de plecare.

Vorbesc cu el și spune că el este acela care este însărcinat cu aducerea la bun sfârșit a acestei delicate misiuni; îmi dă cuvântul său de onoare de militar că totul se va petrece bine.

Foarte mare este emoția clipei de despărțire, căci cu toate asigurările date, este un salt în necunoscut. Până târziu noaptea așteptăm știri, dar nu vine nimic, îl prevenim pe Pangal să fie la post toată ziua de mâne.

Iată că, după 15 ani, se repetă povestea vieții noastre, din nou ne găsim singuri, Duduia și cu mine. Așa cum ne-am descurcat atuncea, așa ne vom descurca și astăzi. Seara am văzut din nou steluțele, semn bun.

„Mireasa mi se pare a fi prea frumoasă”.

312

Carol II, însemnări zilnice

Sâmbătă, 9 noiembrie

ce.28, p.51> Zi de cel mai oribil chin, zi de aşteptare înfrigurată, de emoţii fără pereche. Nimic <nu> este mai oribil în aceste împrejurări decât lipsa de ştiri ori ştiri falşe cum a fost astăzi.

Prima noastră grijă a fost să aflăm dacă maşina **s**-a întors, căci am uitat să însemnez că azi-scară Urdăreanu a plecat cu maşina mea, dar cu şofer

<din Garda Civilă. Trebuia, după câte pricepusem, să fi [el trecut chiar în decursul nopţii în regiunea Huelva Ayamonte. Maşina până la prânz nu se întorsese, nici şeful Poliţiei, iar pe la aminză directorul hotelului, *U*... (sic), telefonează că Radio Madrid a dat ştirea că Urdăreanu a fost evacuat **într**-un sanatoriu din România. Această ştire ne-a dat gata pe amândoi şi ne-a făcut să întrevedem ipotezele cele mai negre. Să fie posibil atâta felonie, nu-mi vine a crede, de altfel, aşa cum e dată mi se pare destul de stranie şi ascunzând adevărul.

ce.29.p.52> După cum spuneam Duduieei>, înainte de 24 de ore nu trebuim să fim îngrijoraţi, cu toate că eu eram. În această stare de enervare am stat toată după-amiaza, făcând pasienţe şi dând în cărţi. Cărţile arătau bine, deci semn de nădejde. Abia la 6 **s**-a terminat chinul: de la Ionică un telefon spunând că „Lazăr”, aşa a fost pseudominul ce l-am dat lui Ernest, a sosit bine şi că seara va şi în Lisabona. După aceasta soseşte Munio Filipo, care aduce un cuvânt de la Ernest şi povesteşte că abia azi la 5 l-a trecut dincolo de

Ayamonte, însă fără bagaje, însoţit fiind de primarul de acolo şi alţi doi tovarăşi. Era cu totul surâzător că şi-a îndeplinit cu bine misiunea. În sfârşit, noaptea, pe la 1, vine şi telefonul de la Ernest, zicând că totul **s**-a petrecut în regulă, că a ajuns cu bine, dar că e mori de oboseală.

Duminică, 10 noiembrie

Din nou o zi oribilă, cu ştiri cât se poate de ce.29, p.53> rele.

Dimineaţa am fost la Catedrală, unde am asistat la slujbă, am putut din nou să admir splendoarea acestei măreţe clădiri. Am avut un incident cu un poliţist care a voit să mă facă să părăsesc biserica, ca să mă întorc acasă, pe urmă a venit să ceară scuze.

Servitorii au voit să tritneaţă bani acasă, dar Banca a refuzat,

zicând că în starea actuală de lucruri a României nu poate să aibă relaţii de afaceri şi că valoarea leului scade, aşa încât nu poate s-o coteze de pe o zi pe alta. Ce ruşine! După ani de eforturi, unde au dus porcii actuali această biată ţară.

Dar, seara, la Radio, am prins ştirea groaznică şi uluitoare că azi-noapte, la 2 şi ceva, a avut loc în România un puternic cutremur de pământ

1940 313

de forţa 9, care a pricinuit mari pagube şi multe victime la Bucureşti, Ploieşti.

Câmpina, Giurgiu, Galaţi, Buzău, Rm. Sărat şi Lugoj318. La Bucureşti, mai toate casele au fost crăpate, iar marea clădire „Capitol" * s-a ce.30.p.54>

prăbuşit, omorând pe toţi ce locuia<u> într-însul (sic), că numai în Capitală sunt peste 600 de morţi şi de răniţi. Câmpina a fost şi ea greu lovită. Peste toate celelalte nenorociri iată că vine şi această ştire oribilă. Suntem trăsniţi şi îndureraţi la extrem. Aceeaşi stare şi la servitori.

Vorbim la telefon cu Ionică şi Lazăr, care are unele mici dificultăţi de a-şi aranja situaţia.

Luni, 11 noiembrie

După ştirile ce le-am putut culege prin Radio şi ziare, pare-se că catastrofa de la noi este foarte serioasă, în afară de Bucureşti, la Câmpina şi

Doftana sunt multe victime, industria petroliferă a fost grav atinsă şi comunicaţiile pe Valea Prahovei au fost întrerupte. Azi de dimineaţă, la 8, 25, a fost din nou o zguduituri despre care nu sunt ştiri.

Ieri, a venit ştirea despre moartea lui Şir ce.30, p, 55> Neville

Chamberlain; a fost un om de treabă, cam timid, tipic britanic, care nevoind decât bine, de un pacifism excesiv, a contribuit la izbucnirea războiului <pe>

care a voit cu orice preţ (iată tocmai greşeala) să-l evite.

La 12 vine Munio Filipo, căruia i-am remis o perechie de butoni de manşetă, drept mulţumire pentru felul în care s-a purtat cu Ertiest. Cu el am pus la punct chestiunea ieşirilor cu automobilul. După-masă, nimic. Spre seară, din nou ştiri din ţară. Dezastrul pare a fi mai rău decât se zice, am mari temeri pentru Sinaia, alte zvonuri zic că Tecuciul şi Bârladul au fost complet distruse, ajutor la sinistraţi dau şi trupele

de pionieri germane.

Telefonul obişnuit cu Lazăr şi Ionică, zice că atmosfera e bună şi că situaţia lui se va aranja în câteva zile. Mai vorbeşte despre ştirea şi propunerea transmise de Voronoff acolo, în Portugalia, spune Lazăr, mentalitatea este complet contrară, se pricepe perfect situaţia ce.31, p.56> şi nu se va face greutăţi în această privinţă. Duduia a primit ştiri de la ai ei, sunt foarte triste, li se fac pe capete mizerii tuturor, se ridică banii, se schinjuiesc etc. De aci, starea ei morală şi nervoasă care este dezastruoasă, o pricep prea bine, dar nu uşurează lucrurile. Azi se împlinesc două luni de când ne găsim pe acest pământ nenorocit al Spaniei.

De fapt este vorba de blocul „Carlton”.

314

Carol II, însemnări zilnice

Marţi, 12 noiembrie

Ziua încq-e prost, prin dorinţa servitorilor de a pleca. Schuster a avut lipsa de bun simţ de a lua, sub mână, legătura cu Legaţia noastră, unde i s-a spus că nu li se vor prelungi paşapoartele, au fost ameninţaţi că dacă rămân mai mult li se vor ridica cetăţenia şi alte năzbâtii de acest fel. <Cu> tot ce le-am putut spune, nu-i liniştesc. Ide<e>a aceasta a dezerţiunii lor a fost adânc tulburătoare, la aceasta s-a adăugat şi o vreme posomorâtă, încât a fost o zi de jale.

ce.31, p.57> Seara, obişnuitul telefon cu Ionică şi l. azăr, nimica deosebit, se lucrează totuşi. Ceea ce nu-mi pot explica însă, este ca situaţia lui

Urdăreanu nu se aranjează, el pare a rămâne tot undeva ascuns, aceasta este pentru mine un mister.

Miercuri, 13 noiembrie

Aceeaşi opresiune oribilă, vremea e şi ea posomorâtă, e frig şi plouă.

Amărâţi stăm toată ziua – Duduia şi cu mine facem pasienţe sau citesc romane detective, toate acestea ca să ne gândim cât mai puţin, căci altfel gândurile ne-arânen>ebuni. L-am chemat pe şeful Poliţiei ca să aranjeze ca măcar unul din automobile să-l pot trece în Portugalia, căci plecând personalul n-am ce face cu 3 maşini. Cu cât voi putea să mă scap de mai multe impedimente, eu atât mai bine, voi avea o mai mare libertate de acţiune. Idealul ar fi să pot expedia şi <lăzile eu>* bagaje, să rămânem numai cu ce ne trebuie

ce.32, p.58> pentru uzul zilnic.

La Radio am prins că au mai fost încă trei cutremure, dar mai slabeja

Bucureşti, se vede din cauza celor anterioare, edifici<i>le fiind zdruncinate, aceste ultime au produs noi pagube. Pare-se că Ateneul, Ministerul de Finanţe.

Teatrul Naţional, Opera au fost făcute inutilizabile. Seara, obişnuitul telefon, ni se anunţă că sâmbătă va veni Turcul cu ştiri, deci voi avea precizări asupra celor din Portugalia şi asupra acţiunci lui Lazăr şi Ionică. Ei zic că lucrurile se îndreaptă pe o cale mai bună.

Nopţile sunt un chin, starea noastră nervoasă a atins aşa o limită încât abia putem dormi, Duduia cam 1-1 %, eu cel mult trei. Aceasta nu a făcut să ne îmbunătăţească starea întru nimic.

Joi, 14 noiembrie

O zi de mare bucurie, cu toate veştile proaste ce.32, p.59> şi triste. În

— Cuvinte şterse în text.

sfârşit, am primit o telegramă de la Mihăiţă, dragul de el, este primul semn de viaţă direct ce-l am de când sunt pe acest pământ de pacoste al Spaniei. Cum a intrat servitorul eu ea, am avut intuiţia că este din ţară şi inima mi-a început să bată taie de tot. Era un răspuns la ceea ce i-o trimisesem relativ la cutremur şi prin care cerusem ştiri. Hle suni proaste de tot, întinderea catastrofei este şi mai mare decât credeam. Cotroceni distras, Galaţi, Câmpina au suferit foarte mult, iar împrejurul Focşanilor au fost sate literalmente rase de pe suprafaţa pământului. În Bucureşti nicio casă n-a rămas teafără. Cu toate acestea, faptul de a fi primit de la Băiat ştiri directe compensează întrucâtva nenorocirile anunţate; mai întreabă în telegramă dacă am primit scrisorile sale. Asta vrea să zică că a scris, bietul copil, încă o mulţumire sufletească, chiar dacă nu **le-**am primit.

Pe urmă, spre a pune capăt unei situaţium ce.33, p.60> ridicole, am telefonat astăzi lui Aunt Bec, să văd ce este în acel sector; am descoperit că Ali a fost ofensat că nu i-am spus că mă duc la Madrid să-l văd pe Sufler; am făcut şi eu pe ofensatul că aşteptam de la el un telefon care n-a venit. Rezultatul este că seara mi-a telefonat să-mi spuie că ar voi să mă vază mâne. Cu acest prilej am aflat că un timp oareşicare mi se tăiaseeră> toate comunicaţiile şi că mai multe persoane au voit să-mi telefoneze şi să vie să mă va/ă, dar au fost

împiedicate de Poliţie. Încă o măgărie fără seamăn. Oamenii aceştia şi-au pierdut complet capul şi fac prostii peste prostii. Nu mă mai miră nimica, dar mă scârbeşte adânc şi cu atât mai mult vreau să scap din această închisoare chinuitoare. Alt semn curios astăzi: D-na Kinderlan a telefonat Duduieei>.

Seara, la Radio se dă ştirea că unuklin tablourile lui Greco a fost disiras de cutremur. Ca ştiri internaţionale, bombardamentul violent asupra

1, bndrei continuă, dar şi englejii, la rândul lor, atacă în continuu teritoriul

ce.33, p.bi> german. Grecii rezistă cu energie şi italienii, ca să nu piarză obiceiul din războiul trecut, vorbesc în comunicatele lor de intemperii. Altfel nimica de însemnat, afară că pregătesc o scrisoare către Serrano Sufler şi că am aflat că averea mea din ţară a fost pusă sub administraţia Curţii, este prost, căci se va face jaf cu Marinescu ca administrator.

Vineri, 15 noiembrie

Pe Duduia a<u> răzbit-o toate mizeri<i>le, e bolnavă şi stă în pat cu dureri în tot trupul. Enervările, nesomnul, toate celelalte mizerii la un loc au slăbit-o în aşa un hal încât nu mai e decât o umbră.

Zi de tristeţe, cu toată vizita lui Ali, care a venit să iee ceaiul cu mine, a fost bine dispus şi am vorbit mult. L-am rugat să vază dacă n-aş putea să-mi

316

Carol II, însemnări zilnice expediez bagaje <şi lăzile înspre* Portugalia. Seara, telefon ce.34, p. 62> de la Lazăr, anunţă că Turcul nu va veni decât luni, iar că Nunţiul din Lisabona a primit ordine să nu se mai ocupe de chestiunea mea, liind dată în primire celui din Madrid.

Servitorii s-au mai calmat, totuşi m-au rugat să am grijă să se poată întoarce în ţară fără a avea desagremente cu paşapoartele.

Sâmbătă, 16 noiembrie

Nevenind astăzi turcul, ziua, deşi uliţă, cu ploaie şi frig cel puţin n-a fost una de aşteptare, afară de chestia automobilelor pentru care n-am avut niciun răspuns. Ca toate zile de>, zi de chin în toate privinţele, chinuri peste care a venit şi această chestie atât de plictisitoare a servitorilor, Duduia e bolnavă, a rămas toată ziua în pal. liste complet descurajată simţind că şi sănătatea o lasă. Aşa sunt lucrurile azi, se prea poate pricepe în ce hal ne găsim amândoi.

Duminică, 17 noiembrie

ce.34, p.63> Suntem dominaţi de chestiunea plecării servitorilor.

Toată după-amiaza am lucrat să pun ceva ordine în cuierele cele mari, să numerotez <lăzile> „şi să facem un lei de **pseudo**inventar.

Ca ştiri, pare-se că în timpul din urmă lucrurile n-au fost prea favorabile Axei. În Grecia, italienii a<u> fost respinşi până sub zidurile

Koricei*”, ceea ce vrea să zică. că elenii au trecut pe teritoriul albanez, iar aviaţia britanică (R. A. F.) a executat un serios bombardament la Taranlo asupra bazei navale italiene producând mari stricăciuni vaselor de război. În

Germania, Hamburg, Kiel şi Berlinul au fost bombardate cu succes tot de R.

A. F. şi a fost felul englezilor de a saluta vizita lui Molotov în capitala

Reichului319. De altfel toată politica mondială este dominată de această întrevedere. Ştirile sunt foarte laconice asupra ei şi foarte greu este de a aprecia ce va da. Fac supoziţia ce.35, p.64> că trebuie să fie în legătură cu viitoarea desfăşurare a lucrurilor în Balcani; dacă incendiul se întinde ar putea să însemneze o luare de poziţie definitivă a Turciei şi ea nu poate îi ţinută în respect decât de URSS, iată ce mi se pare a îi rezultatul cel mai logic al acestei întrevederi.

În text cele trei cuvinte sunt şterse, dar sunt uşor lizibile.

Cuvânt şters în text, dar este încă lizibil.

„* în text: *Karitzei*.

I

1940

317

Prin ziare, în sfârşit, azi am putut avea câteva detalii asupra cutremurului din ţară, pare-se că între morţii de la Carlton ar fi şi cântăreaţa

Maria Fanase320. Altfel tot acelaşi cântec, tristeţe şi măcinare de nervi. Singura uşurare este zilnicul telefon cu Lisabona. Dar nici de acolo nu este ceva prea pozitiv, afară de ştirea bună că englezul s-a hotărât să se mişte.

Seara la Radio, spre marea bucurie a Duduieei>, s-a prins foarte clar

USA, posturile din Piusburg şi Chicago. Rămân totdeauna uimit

de ritmul **ce-**l au muzicanţii de acolo, melodiei celee în mai anodine îi dau o viaţă şi o mişcare nemaipomenită.

Luni, 18 noiembrie

ce.35, p.65> Zi de înfrigurată aşteptare a Turcului. Nu este vorba de

Ministrul, care nu se poate mişca din post, ci de un secretar. Nu soseşte nici seara: se înţelege, Duduia pune infinite întrebări şi face cele mai negre supoziţii, încerc **s-**o calmez, în zadar, aceasta nu ajută la îmbunătăţirea stării ei.

Poliţistul trimite vorbă că n-are răspuns pentru automobilele, este exasperant: cea mai mică chestiune devine una de stat. Ca ocupaţie, tot punerea în regulă a bagajelor ocupă marea parte din zi.

Ca ştiri: Mussolini a pronunţat un discurs prin care încearcă să îmbărbăteze poporul după chestiunile de la Taranto şi Korişa. Germanii, zilele acestea, au bombardat serios Coventry pricinuind mari stricăciuni şi vreo mie de morţim. Despre cutremurul <din Ţară>, am văzut în „Le Temps” că **s-**ar fi prăbuşit peniteciarul de la Doftana omorând vreo sută de deţinuţi politici.

ce.36, p.66> cine o<r> fi ei oare? *3 n* Mi-e frică să mă gândesc. A mai fost o zguduituri! mai puţin serioasă, dar şoseaua Buzău-Braşov a fost stricată pe o lungime de 100 klm. Serrano Suñer a plecat la Berchlesgaden*, unde se va întâlni cu Hitler, ce o fi şi asta oare? Antonescu, abia întors de la Roma325, se va duce, zic unii, la Berlin. O altă ştire primită prin Radio şi confirmată de

Ionică este că dihonia a început printre legionari pe chestiunea politicie externe, pare-se că **s-**au bătut şi că doi sau trei au fost excluşi. Radio Londra a dat o emisiune în româneşte de o mare violenţă împotriva lui Antonescu, făcâ**ndu-**l trădător, ceea ce este, şi zicând că venirea legionarilor la putere nu înseamnă decât un paravan pentru dominaţia germană în România. Mi-e teamă pentru ţară că este mult adevăr în această acuzaţie.

Servitorii **s-**au mai calmat şi am început să m-ocup de ei. Sunt în text: *Berchtisgarten*.

318

Carol II, însemnări zilnice greutăţi, cel mai bun fel de a-i trimite este cu avionul.

Marţi, 19 noiembrie

ce.36, p. o7> După multă aşteptare, a sosit, astă/. i după-atmază.

Turcul, Dl. Diiben, care mi-a adus scrisori de la Lazâr şi Ionică şi mi-a comunicat că a şi început acţiunea anglo-saxonă pentru mine; aceasta confirmă ştirile telefonice de la Lisabona.

Mare parte din zi este ocupată cu facerea bagajelor lui Ernest, pe caii le vom trimite prin intermediarul Turcului şi a<l> lui Ionică. La ceaiu vine

Ali ca să iee ultimele, detalii şi să ne punem de acord asupra chestiunei bagajelor. Vorbind de Spania şi de frumuseţele ei, îi spuneam că, incontestabil, în alte circumstanţe mi-ar fi plăcut, dar aşa cum sunt, am această ţară în oroare.

Mi-a făcut ca răspuns o foarte plastică comparaţie zicând că dacă vrei, poate să te intereseze să vizitezi o casă de nebuni, dar n-ai voi niciodată să fi internat întruna. Spune că Londra a fost foarte grav atinsă, de pildă Harrods

Selfridges şi unele clădiri din Belgtave Square au fost distruse. Că superioritatea germanilor este că au trecut conducerea <c. 37, p.68> războiului forţelor aeriene, care ele au condus atacul asupra Dunkerque, că numărul motocicliştilor care au participat la această operaţie ar fi fost de 55.000.

Scara, la telefon am fost chemaţi de 3 ori. Ionică a stat azi de vorbă cu neamţul care i-a spus că dacă Guvernul spaniol ar întreba despre mine, s-ar răspunde că n-are nicio obiecţie la plecarea mea, iar ceea ce e mai important este că, dacă Mihăiţă, indiferent de acţiunea Guvernului Român, ar exprima dorinţa spaniolilor ca să plec de aci, s-ar face de îndată. Mai puţin plăcut este interesul neamţului pentru unde voi sta etc; n-am nicio dorinţă de a fi la cheremul lor. Lazăr s-a ocupat serios şi ne-a găsit servitori cari să înlocuiască pe acei ce pleacă. Voronoff a telefonat din USA că s-au ridicat obiecţiunile şi aceasta concordă cu ştirile despre intervenţi<i>le anglo-saxone.

Zi mai calmă, darexasperarea tot mai continuă.

Miercuri, 20 noiembrie

ce.37, p.69> Sunt dificultăţi cu chestia vizelor pentru servitori, aşa încât după ce rugasem pe Turc să se ocupe de această chestiune şi mi-a răspuns că este preferabil să n-o facă, am hotărât să mă adresez, în primul rând, lui Ali;

nefiind sosit din cauza vremii din Madrid, a rămas să-i telefonez mâne.

Dificultăţile sunt de ordin administrativ intern, căci lucrurile

merg aşa de încet;

mi se spune că trebuise cel puţin 14 zile până ce autorităţile locale să dec vizele respective, e ceva nemaipomenit, cât de greu merge aci ruajul administrativ.

1940

319

Zi” mai friguroasă, deşi a fost frumos, dar a bătut un vânt foarte puternic. Telefonul obişnuit cu Ionică şi Lazăr; au ştiri bune, punând în mişcare pe ministrul Poloniei, care va face atmosferă. Ca ştiri mai importante este că <cu> toată frica <pe> care o au de nemţi, portughejii au format un tren cu vreo 400 dintre ei şi i-au expediat peste graniţă. ce.38, p.70> Toate întrevederile de da> Berchtesgaden par a fi în legătură cu chestiunea italo-greacă, adică că germanii ar voi să vie **într-**ajutor trecând prin Ungaria.

România, Bulgaria şi să atace în direcţia Salonic; aceasta ar explica şi conversaţi<i>ie cu Molotov al cărui rol ar fi să ţie în eşec* pe turci.

1, a 12, Lazăr telefonează din nou numai pentru a face conversaţie. De azi după-amiază Duduia suferă de o acută durere de măsea.

Joi, 21 noiembrie

Zi ceva mai activă, a început bine, dar **s-**a terminat prin supărări <ale

I) uduiei>...” Vremea e frumoasă şi caldă, ne hotărâm deci să ieşim niţel şi deci mergem mai întâu să vizităm Catedrala. Fiind aproape goală s-au> putut vedea şi mai bine dimensiunile şi frumuseţile. Sunt acolo lucruri de o foarte mare valoare, îndeosebi frumoasele ce.38, p.71> tablouri <ale> lui Murillo.

Tezaurul este destul de bogat, dar am văzut lucruri mai frumoase în altă parte.

Pe urmă am mai tăcut un tur prin parc şi Palmeros. Seara, **s-**a prezentat domnul

Dilben, ca să iee bagajul lui Lazăr. Când era să plece, **s-**a produs un nou stupid incident cu Poliţia, care a voit să-l împiedice să plece cu ele; după intervenţia directorului hotelului, Keudel, şi energia secretarului, **s-**a aplanat cu bine.

Telefonul din Lisabona a dat ştiri bune, dispoziţia acolo faţă de mine este cât se poate de binevoitoare, ei considerând ca o cinste că

mă duc în
Portugalia. Lazăr şi Ionică sunt foarte obţimişti (sic) şi consideră că scăparea de chinurile*” * noastre este o chestiuiie de zile, mâne voi vedea pe Pell, ministrul Americii.

Pe seară am telefonat lui Ali să întreb ce a făcut şi mi-a răspuns, după cum era de aşteptat, că nimica. Aceasta adăugându-se durerei de măsea a
Duduieei, a sporit încă supărarea şi... ei>. *” *

Cu sensul de *şah*, din franţuzescul *Joeur aux echec* (a juca şah).

** Un rând este şters, numele Duduiei se poată bănui în ştersătură.

Iniţial scrisese: *rezolvarea chinurilor*.

Şterse în text.

Vineri, 22 noiembrie

<c. 39, p. 72 Azi a<u> venit, spre seară, ştiri mai. bune: Ali comunică din Madrid că s-a acordat, lucru foarte important, că bagajele pot pleca cât mai curând. Aştept să văd cât de repede vor veni, ordinele autorităţilor de aci. Altfel, o zi grea, starea de nervi a Duduieei> este pe ceas ce trece mai rea.

Telefonul de la Lisabona nu aduce nimica nou, ei aşteaptă acuma ştiri de aci. Pare-se că l Jrdăreanu este urmărit de legionari şi că ar fi venit mai mulţi români în Portugalia cu paşaport german.

La Radio am aflat că Sitla a părăsit Ţara şi că s-a oprit la Belgrad, ce-o fi însemnând asta? Un nou semn de întrebare.

Sâmbătă, 23 noiembrie

Cum deschid ziarele de-dimineaţă, o ştire foarte tristă, că Sidorovici s-ar fi sinucis „*4*. Foarte ce.39, p.73> neclară mi se pare aceasta, eu cred că trebuie să fie o execuţie a Poliţiei legionare. Pentru mine este o foarte mare pierdere, căci pentru viitor contam mult pe el. A fost un credincios, un entuziast şi cu biata mea Străjerie a făcut minuni, să mai fi avut încă cinci ani de lucru şi multe s-ar fi schimbai în ţară. Dacă ei lucrează după acesle metode barbare, numai bine nu le poate ieşi. C) altă ştire, că Antonescu, la Berlin, a iscălit adeziunea României la Pactul Tripartit3”. O face după Ungaria”, ceea ce ne aduce alături de cea mai mare duşmană a noastră.

Gândindu-mă la trecut, văd clar că cea mai mare greşeală a mea

şi ace<e>a care a adus toate nenorocirile ce au urmat a fost cedarea în chestia

Basarabiei. Ce cumplit de orbi au fost toţi acei politicieni care n-au voit să mă susţie pentru rezistenţă. Vorbind de această stare din ţară, gândurile noastre, ale mele şi ale Ouduieei>, s-au îndreptat cu nesfârşită grijă şi durere către dragul meu Băiat, care este singur de tot ce.40, p.74> şi fără niciun suflet lângă dânsul. Nu cred să mai aibe vreo legătură cu prietenii săi, ce oribilă viaţă i-a rezervat soarta.

Primul semn încurajator, căpitanul Munio Filipo a venit şi a anunţat oficial că cererile mele s-au aprobat. Am dat paşapoartele personalului ca să fie vizate şi să poată pleca cât mai repede. Pe urmă, am luat dispoziţii ca săvse pregătească şi vagonul ca să scăpăm de toate catrafusele <mari>.

Altfel, ziua s-a petrecut ca de obicei aşteptând şi în discuţii.

Duduieei> i-a intrat în cap dorinţa de a pleca cu orice preţ în Statele Unite;

— Cuvânt şters în text.

HIHHH

1940 321

numai acolo crede ea că va putea, pentru moment, găsi liniştea şi o viaţă mai agreabilă. Nu zic că n-ar fi agreabilă şi mai ales o radicală schimbare de viaţă care ne-ar face bine% dar nu cred că e aşa de simplu, mai ales din cauza puritanismului lor. Seara, la telefon, Lazăr împinge la plecarea cât mai rapidă a bagajelor şi aşteaptă ştiri de la noi.

Duminică, 24 noiembrie

ce.40, p.75> /, i mai liniştită, vreme frumoasă. Fiind duminică, nicio activitate. Gândul nostru tot la sărmanul de Mihăiţă se duce şi facem tot felul de conjencturi asupra plecării lui Sitta. O criticăm violent. Această plecare, oricât de dezagreabilă ar fi pentru Băiat, nu poate fi pentru mine decât bună.

Cred că ea n-a putut suporta viaţa de la noi, sau cum cred alţii, din Cauza, situaţiei înleniaţionale a fost rugată să plece. În tot. cazul legenda cu dragostea ei cea mare pentru Mihăiţă se cam ştirbeşte.

Pe frontul internaţional; Marsillia a fost bombardată de avioane necunoscute, grecii, după cucerirea Koricei, rezistă pe poziţii.

Bombardamentele reciproce continuă „7 rupe germane s-ar găsi la graniţa noastră. Mi-e foarte teamă de un atac german asupra Greciei;

aceasta va complica mult lucrurile.

Seara, la telefon, ştiri bune şi proaste. Scrisoarea mea către Suner a fost remisă şi ce.41, p.76> intervenţi<i>le toate s-au făcut, chiar şi a fi]

Nunţiului din Madrid. Din ţară, acuma o lună şi jumătate, Petre Andrei, fostul ministru, **s-**a sinucis cu prilejul unei percheziţii.3”. Acest fapt. pus în legătură cu acel similar întâmplat lui Sidorovici, întăreşte şi mai mult convingerea mea că este ceva necurat dedesubt. Ralea a putut scăpa, fugind peste graniţă în

URSS.

Luni, 25 noiembrie

Toată ziua a fost ocupată cu punerea la punct a bagajelor pentru plecarea lor peste graniţă în Portugalia. Speram să poată pleca azi, dar din dorinţa G.F. de a pune la punct un vagon care să fie convenabil, **s-**a amânat expedierea pe mâne. Legăturile fiind foarte proaste, abia a doua zi trece graniţa, unde prin amabilitatea portughejilor vine chiar unul dintre şefii

Siguranţei să le iee în primire spre a le depozita sub supravegherea ei

ce.41, p.77> la Lisabona. Atmosfera acolo este cât se poate de bună pentru mine. A fost o muncă intensă pentru controlul bagajelor, numărătoarea şi alegerea lor.

Seara, din nou criză, am văzut un număr din „Volkischer Beobachter”, i

322

Carol II, însemnări zilnice în care, cu nesfârşite insulte, erau fotografii ale casei Duduiei. Între lucrurile care i-au uimit şi le dădeau ca exemplu de lux şi de desfrâu erau holurile de săpun. Insultele erau de aşteptat, din ceea ce este trial şi îngrijorător pentru ţară este această mentalitate că orice confort şi o casă cu lucruri frumoase este o crimă. Cum spunea Manoilescu, este mentalitatea mediocri taţii şi complacerea **într-**un standard de viaţă cât mai jos, <pe> care unii încearcă **s-**o facă să domine la noi. Îi semnul celei mai complete lipse de civilizaţie contra căreia m-am luptat tot timpul… în tot cazul, aceasta a produs Duduiei o stare de suflet cât se

poate de proastă. Noaptea a fost un adevărat chin.

Marţi, 26 noiembrie

<c. 42, p. 78> liste prima zi al descătuşărilor stărilor de aci, prin

expedierea bagajelor: ca să întrebuinţez o expresiune militară a [l] trenului regimentar, libertatea noastră de acţiune s-a sporit enorm. Ce ne-a rămas se poate mişca uşor. Sculat la 9, de la 10 suntem toţi pe muncă pentru plecarea catrafuselor. Toată lauda zilei o merită Keudel, directorul hotelului, care s-a dat peste cap ca lotul să meargă bine. Sa ocupat cât se poate de frumos de toate detaliile şi a pus în mişcare autorităţile, atâta acele ale C. 1\, cât şi ale Vămii.

Duduia dând în cărţi, îi ieşea rău, spre scară s-a hotărât să o cheme pelxânuţa, care dând ea, a ieşit cât se poate de bine, drum lung cu bucurie. În halul în care suntem, recurgem şi la acest sistem spre a ne ridica moralul.

Pe plan internaţional. Bulgaria a refuzat să adere la Pactul Tripartit, se vede ce.42, p.79> manevra britanică, prin care i se garantează” la sfârşitul conflictului independenţa şi graniţele actuale: a reuşit. Grecii au cucerit

Moscopoli şi continuă înaintarea lor. Papen-28 se agită la Ankaia Atitudinea

Bulgariei, dacă e sinceră, este un mare ajutor pentru greci şi clarifică momentan situaţia în Balcani. Privitor la situaţia noastră nicio ştire, aşteptare, ne încurajăm cu ceea ce spun cărţile şi pentru mâne scară nădăjduim ceva precis.

Miercuri, 27 noiembrie

Se vede că şirul zilelor negre nu s-afuj sfârşit; tot graţie Radioului, singurul nostru contact mai conţinu<u> cu lumea, am aflat oribila ştire.

Azi-noapte, la 1.30, au fost executaţi la Jilava, deţinuţii politici închişi acolo, în număr de 33 între care generalul Argeşeanu, Gavrilă, generalul Bengliu.

ce.43, p.80> Moruzov, cei patru plutonieri care. au executat pe Codreanu3”.

În text: *greintiseează*.

1940 323

Ştirea m-a trăsnil, nu credeam că aşa ceva este posibil. Aşa cum era la început redactată, avea aerul de a fi ceva legal, mai pe seară însă au venit detalii şi am prins, prin Radio-România, următoarele detalii. Fiind vorba de deshumarea lui Codreanu” O şi a [l tovarăşilor săi, care erau îngropaţi în curtea închisorii, a pătruns acolo mi grup de legionari, cari din propria lor iniţiativă au procedat la această execuţie,

cari nu-i altceva decât un infam asasinat. **S-**a dat, seara, un comunicat prin care Antonescu şi 1 loria Sima dezaprobă gestul şi declară că vor lua măsuri332.

Foarte suspectă mi se pare această dezaprobare, sunt convins că, ca la Timişoara, această infamie **s-**a produs cu ştirea „Conducătorului" şi, cel puţin, a lui Sima. Liste, pe lângă o infamie fără nume, şi o prostie iară seamăn.

Biata ţaţă intră **într-**un ciclu oribil de sânge; un sânge cerc altul. Toţi acei cari au fost astfel ce.43, p.81> asasinaţi mişeleşte vor cere răzbunare şi tot a<u>

mai rămas în ţară oameni cari nu vor putea suporta şi înghiţi acest fel de a proceda. Spiritul acesta de răzbunare şi de teroare a<l> legionarilor nu poate ţine mult. Gândi**ndu-**mă la acest odios asasinat, m**-**întreb cum va mai putea cineva să**-**şi facă datoria când este veşnic ameninţat de răzbunare şi omor.

Dintre cei asasinaţi, unii poate au făcut greşeli, dar au fost toţi oameni ai datoriei. Bietul Ghiţă Soldatul a fost întotdeauna un om al datoriei, tot aşa şi

Bengliu, care a fost, poate, cel mai bun comandant al Jandarmeriei ce l**-**am avut de mult timp. Mi**-**e inima şi sufletul îndoliat de aceste morţi; să ne rugăm lui

Dumnezeu pentru odihna sufletelor lor. Prin conversaţia cu Lisabona, am mai aflat că între asasinaţi ar mai fi şi Madgearu332.

Dar acesta n**-**a lost singurul bucluc: vagonul cu bagaje n**-**a pututtrece frontiera şi a fost oprit la Badajoz. Ce**-**o fi însemnând asta, încă una din inepţiile acestea spaniole.

Joi, 28 noiembrie

ce.44, p.82> Dimineaţa se telefonează de la Legaţia noastră din

Madrid că au sosit acolo două scrisori din partea lui Mihăiţă, adresate Ex-Regelui Carol, şi cer să trimit pe cineva cu o recipisă să le iee. Vorbesc cu

Keudel care se oferă să le caute. Cam curios mi se pare acest fel de a le transmite, nu miroase a bine deloc. Ştirile de azi**-**seară de la Radio se confirmă astăzi în presă, a fost, zice**-**se, acţiunea unor legionari descreieraţi. Chiar aşa fiind, şi nu cred să fie aşa, este un vot de blam nemaipomenit dat Guvernului şi autorităţilor de stat; cum se poate ca particulari, aparţinând chiar partidului

de la putere, să poată pătrunde aşa tam-nisam **într-**o închisoare

militară şi să tacă ceea ce socotesc ei că ar fi justiţie, fără ca gardă să intervie ca să puie

El

324 Carol ordine?

Darnici cu această infamie nu **s-**au isprăvit lucrurile: azi-noapic **s-**a întâmplat şi una mai oribilă. Iorga a fost ce.44, p.83> asasinat **azi-**noaple, de

8 legionari, la Sinaia33J. Această ştire în – a trăsnit şi când am auzit-o la Radio am amuţit, depăşeşte orice imaginaţie ca scârboşenie. Este o infamie iară margini şi care va avea. Iară îndoială, un puternic răsunet atât în Ţară, cât şi în străinătate. Iorga poate nu era iubit de mulţi, dar era respectat de marea majoritate a ţării. HI a fost primul cârca sunat în 1907 din trâmbiţa, naţionalismului, a fost un patriot în adevăratul sens al cuvântului şi un om mare în clipele mari. Mie, eu toate necazurile ce mi le-a făcut adesea, mi-a fost un prieten neşovăitor şi sigur. Mai mult ea oricând în această zi de doliu şi de insteţă nespusă, mă descopăr în faţa acestei personalităţi. Mă bucur că l-am văzut înainte de plecare.

Ştiri complimentare mai spun că numărul execuţi<i>lor, adică al asasinatelor ar fi 330 3; VI, iar că în ţară sunt tulburări. Ofiţerii superiori au I

ameninţat cu demisia, ce.45, p.84> dacă nu se iau măsuri urgente pentru!

pedepsirea vinovaţilor. Maniu şi Brătianu se consfătuiesc şi casele lor sunt I

păzite.

Vai de biata Ţară, ce o<r> fi zicând acei cari se plângeau de 3

beni<g>na* „dictatură" din timpul meu, când văd urgia care se abate asupra lor 1

de aceşti aşa-zişi apostoli ai naţionalismului?

Am plictiseli cu chestiunea, paşapoartelor servitorilor, căci viza

germană se dă cu mare greutate. Cât despre vagonul de bagaje, <ace. sta> este 1

tot reţinut la Badajoz sub pretextul ridicol că aş avea intenţia de a fugi de aci, cu ăyi unul; Sunt indignat de această procedare şi am trimis o telegramă de protest lui Sufâer.

Vineri, 29 noiembrie

Zi foarte activă, mă zbat ca un disperat pentru chestiunea

vagonului de bagaje. Seara, primesc ştirea, pe de o parte, de la ce.45, p.85> Cruvematorul de aci, ca şi de la Sufler. prin Travesedo, că s-a dat ordinul ca să treacă, dar seara tot nu s-a făcut nimica sub cuvântul că Guvernatorul din Badajoz n-a *i* primit niciun ordm. Chestiunea este şi ridicolă şi enervantă la cel mai înalt;

grad. Sunt scârbit şi starea mea de nervi devine din ce în ce mai şubredă, nu mai vorbesc de Duduia care suferă în plus de o durere de cap cronică.

Din ţară, ştiri foarte proaste. Au fost tulburări în multe oraşe, 1

Neprimejdioasa.

11, însemnări zilnice

1940

325

Turnu Severin, Craiova, Braşov. Pare-se că în chestiunea tulburărilor din ţară a apărut în presa portugheză un foarte bun articol, iscălit chiar de Sala/ar, în care acuză Guvernul nostru de neprevedere şi-l face responsabil de cele întâmplate.

Scrisorile au sosit. Aşa cum credeam, cea de la Mihăiţă este cam seacă şi, ca să zic aşa, oficială, în care repetă ca un papagal toate inepţiile ce s-au debitat pentru a mă reţine în Spania, dintre care principala este pusă în legătura cu formarea <c. 46, p. 86> unui **aşa**-numit guvern graţie aurului stocat în USA. Se vede că Băiatul, în neexpenenţa şi naivitatea sa, a copiat ad litteram cele ce i s-au pus înainte. A doua, de la Sitta, mai bună şi care, cu toate că sunt unele pointe*, face să le s-e înţeleagă unele lucruri, între linii.

Prin telefonul cu Lazăr am putut constata că şi acolo s-au încercat intrigi.

Sâmbătă, 30 noeimbrie

Toată ziua a fost activă eu chestiunea bagajelor, şi telegramele au circulat toată ziua. Cu toate că am primit asigurări, tot până seara Guvernatorul de Badajoz, ascun/.induse după autorităţile, vamale n-a dat încă drumeul>

vagonului. Trebuie să mărturisesc că sunt complet exasperat de această chestiune şi mă simt, seara, complet istovit de toate aceste. minciuni şi făgăduieli neîndeplinite. Singurul lucra bun este că în conversaţia ce.46, p.87>

ce am avut-o la telefon cu secretarul particular al lui Sufler, el mi-a confirmat, din nou, eforturile ce le face şeful său pentru chestia

mea.

Keudel, directorul hotelului, reîntors abia astăzi, aduce ştiri interesante. El n-are prea mari speranţe pentru chestiunea bagajelor, zice că

Iară autorizaţia Germaniei şi a Italiei nu se face nimica, că italienii ar fi fost foarte plictisiţi de trecerea lui Urdăreanu în Portugalia şi a<u> zis că Spania va plăti scump această, fugă... Altfel nimica, afară de absoluta exasperare pentru chestia bagajelor.

Ca ştiri, Londra şi alte puncte din Anglia au fost foarte serios bombardate, se zice că ar fi cel mai grozav bombardament de la începutul războiului. Din ţară, au fost tulburări serioase, pricinuite de o disidenţă legionară, sub conducerea lui Ciorogară. Mai grav a fost la Braşov, unde, după ojudecată sumară, mai mulţi au fost executaţi, conform cu o nouă lege”. La

Prefectura Poliţiei Capitalei **s-**au făcut schimbări. Zăvoianu, care ar fi responsabil cu asasinatele de al Jilava, ar fi fost înlocuit ce.47, p.88> cu Emil înţepături.

326

Carpi II, însemnări zilnice

Plângeanu336; mai văd citat şi numele lui Mironoviei.

Duminică, 1 decembrie

O nouă lună care începe pe acest pământ al nenorocirilor: totuşi am speranţa că acest chin va înceta foarte curând; dacă aş crede cele ce se zic, ar fi vorba de zile. De dimineaţă, tot ocupat eu chestia. bagajelor, telefoane şi telegramă lui Suner. La prânz, telefon de la Lisabona prevenin**ndu**-mă din partea ministrului de Interne de acolo că echipe gardiste au pornit din ţară spre a face o lovitură împotriva mea. Am prevenit.pe Suner şi Poliţia locală.

Vorbind cu Munio Filipo reiese că starea din Ţară este foarte rea. Manşetele ziarelor zic că sunt tulburări, iar textul nu dă decât comunicatul Guvernului, prin care dezminte ştirea.

Am primit o scrisoare foarte politicoasă de la Serrano Sufler confirmând cele ce mi-a ce.47, p.89> comunicat prin alţii. Mai adaugă. că

Guvernul Român se opune. Porcii!! Pe cât se poate, azi lâind duminică, m-am agitat pe chestiunea vagonului de bagaje care a devenit o plictisitoare poveste cu cocoşul roş<u>. Cu toate răspunsurile neprecise. aţâţ Duduia cât şi mine, avem impresia că

mâne va trece.

Seara, distracţia obişnuită, Radio. Prindem USA, pentru biata Duduie este singura ei distracţie şi o reală bucurie.

Luni, 2 decembrie în sfârşit, vagonul a trecut astă-seară, la 6 14, iar la noapte era în

Lisabona. Ne-am simţit uşuraţi primind această ştire, căci, fără să exagerez, această chestiune ne-a obosit şi ne-a enervat mai mult decât o lună de stat.

Ajunsese>m în aşa un hal de nervi încât nici de citit nu mai puteam. Dacă se va putea, va trebui scris<a> o nuvelă asupra acestor peregrinaţiuni;

ce.48, p.90> este cel mai oribil exemplu de haosul administrativ din această ţara şi o vădită probă de rea-voinţă. Ordinele date nu se transmit cuern> trebuie şi ceea ce este exasperant e lipsa sau mai bine zis refuzul unei autorităţi locale de a lua legătura cu alta, de pildă cum a fost între guvernatorii din Sevilla şi

Hadajoz.

Ziua s-a petrecut în aşteptarea vestei celei bune, care venind ne-a uşurat complet, cu toate că de la prânz ni se anunţase că toate greutăţile vamale s-au înlăturat printr-o deschidere pro formă a vagoanelor.

— La 614, Ali vine să ice ceaiul şi să se intereseze de această chestiune.

Şi pentru el a fost o uşurare. Declară că se ocupă în continu<u> de chestia cea mare şi că, mai ales văzându-se evenimentele din (ară, nu vede de ce aş mai

1940 327

Îi reţinui aci, căci Guvernul nostru şi-a pierdut orice autoritate chiar în ţară.

Pare-se că încă un număr de 60.000 de germani au trecut în România, căci

Armata noastră nu s-a arătat în stare de a menţine ordinea. ce.48, p.91> Mi-a vorbit de istoria ace<e>a a fugei mele cu avionul; spune că ar fi fost provocată de o ştire de peste graniţă şi că s-au dat ordine de supraveghere a tuturor aerodromurilor, blocând orice avion ce ar veni din străinătate. Pe urmă, mi-a cerut detalii asupra legionarilor. Am mai vorbit de bombardamentele asupra

Angliei care devin din ce în ce mai grave; acuma urgie este

asupra lui

Southampton şi Bristol, care suferă stricăciuni foarte mari.

Telefonul de la Lisabona confirmă trecerea şi sosirea vagonului, iar din Ţară că asasinatele continuă, fiind omorât Alexianu, fostul Rezident regal al Bucegilor „7.

Marţi, 3 decembrie

Zi de aşteptare şi, pentru mine, de chin, căci, peste toate celelalte, m-a apucat o durere de măsea care m-a sâcâit până seara.

Citit şi făcut pasienţe, atâta până seara, ce.49, p.92> când ni →e telefonează de la Lisabona că din Ţară vine vestea că ar fi fost asasinaţi

Gigurţu şi unul din Brătieni; noi auzim aci că ar fi vorba şi de Manoilescu Ms.

Cu sistemul acesta, care trebuie să fie organizat, fără doar şi poate, se înlătură orice om care ar fi posibil să conducă, nu poate să continue aşa. Reacţiunea

Guvernului e slabă, **s**-a hotărât însă să se desfi<i>nţeze Poliţia legionară M9. Ce o fi şi asta? O organizaţie de asasinat, mi se pare.

Miercuri, 4 decembrie.

În urma celor anunţate de la Lisabona, Poliţia a întărit foarte puternic paza; jos în grădină sunt doi falangişti în faţa ferestrei, iar pe sală. sunt. vreo 4

agenţi cari păzesc poarta. Ca să arătăm că un Rege este totuşi ceva mai mult decât un om de rând, le-am dat ţigări şi câte o ceaşcă de cafea.

Aprovizionarea merge din ce în ce mai ce.49, p.93> greu, astăzi a fost a doua zi fără pane, prima fiind alaltăieri. Sunt 4 zile de când Serrano Sufler mi-a scris şi tot nu se mişcă încă nimic; am chemat deci pe Guvernator şi l-am rugat să iee legătura eu Madrideul> şi să ceară din partea mea urgentarea lucrurilor. Am constatat că şi el era tot aşa de grăbii ca şi mine <ca> să mă vază plecat de aci. Altfel nimica, decât veşnica enervare a aşteptării.

În text: *noiembrie*.

328 Carol II, însemnări /. ilnice

Joi, S decembrie

Zi relativ liniştită, am citit mai mult. E răcoare şi frumos.

Distracţi<i>le obişnuite: radio şi pasienţe. Aşteptam răspunsul de la

Guvernator, dar telegrafiat după el am aflat că a plecat la

Madrid, o fi semn bun. Am telefonat totuşi lui Serrano Sufler, rugându-l să mai grăbească plecarea mea. Sper că aceste insistenţe continue vor da un rezultat.

ce.50, p.94> Ca ştiri din lume sunt: conţinu<e>le şi teribile de>

bombardamente ale Angliei; biata ţară o preface aviaţia germană în praf şi pulbere. Ceva mai încurajator este acţiunea grecească. Italienii mănâncă o bătaie strâjnică, seara Radio-Boston dă ştirea necontânnată că ar fi luat Santa

Quaranta (Port Edda). Din ţară, că s-a iscălit un nou tratat de comerţ cu

Germania3W, care, după câte văd, ne încătuşează şi mai mult, în tot cazul ne leagă de mână şi de picioare. Teamă mea este că expansiunea noastră pe mare va fi tare frânată în viitor prin aceasta. Dar viitorul cine ştie ce va da, singur

Dumnezeu poate şti. Se pot schimba multe dacă ai răbdare.

Vineri, 6 decembrie – Sf. Nicolae

Ca de obicei, zi de aşteptare, însemnat<a> numai prin starea noastră de exasperare nervoasă care este în creştere. Mult Radio, care devine exasperant din cauza paraziţilor, ce.50, p.95> ani cules totuşi ştiri interesante, anume că la noi s-a creat un Tribunal Militar, compus din trei generali, cu scopul de a judeca şi condamna la moarte, cu execuţia sentinţei în 10 ore. Sunt polemici de presă şi de radio între noi şi unguri, cari nu se pot lăsa de obiceiurile lor de a face excese omorând pe români; graniţa bulgară a fost închisă spre a împiedica im prea mare număr de bulgări de a trece în ţara lor.

Toate ştiri foarte îmbucurătoare, trebuie să zic, vai de biata ţară, în ce hal a ajuns prin conducerea acestor răzbunători nespălaţi.

telefonul cu Lazăr şi Ionică a adus şi el ştiri. Între cei asasinaţi la

Jilava este şi Iamandi; Inculeţ şi părintele Moţa J4° *b*”. au murit de moarte naturală (?); Vaida şi Maniu ar fi trecut graniţa ungară de teama stărilor din ţară, această ştire mi se pare neverosimilă şi de altfel Radio-România o şi dezminte. Cândul meu nu merge numai la Ţară, dar şi la nenorocitul de

Mihăiţă, care a rămas acolo singur în mijlocul acelei bande de trădători

ce.51, p.96> şi de asasini. Restul ştirilor au fost mai bune. Sir Samuel Hoare şi Nunţiul din Madrid au tăcut intervenţii pe lângă Serrano Sufler care a promis

— Iniţial scrisese: *6 decembrie*. *Sf. Nicolae*: a corectat apoi ziua şi a şters numele Sfântului.

1940

329

că în curând chestiunea <mea, se va rezolva, Englezul a intervenit de trei ori şi popa de două ori şi li s-au> dat asigurări. **S-**a tăcut şi o intervenţie americană dar cu mai puţin succes.

Seara, stând de vorbă cu Keudel, aflăm ştiri îngrijorătoare asupra

Spaniei. În chestiunea aprovizionărilor, germanii lac mari presiuni ca ei să obţie de la engleji ridicarea completă a blocusului, nu numai cea limitată ce li **s-**a acordat, ameninţând cu ocuparea ţării. Nu se astâmpără, nemţii îşi vor pune toată lumea în spinare; cu acest sistem de a pricepe războiul integral vor pune în flăcări şi scrum toată Europa. Speranţa tot în Statele Unite rămâne.

Aud că Franco se opune la această manevră.

Sâmbătă, 7 decembrie

ce.51, p.97> Viaţa se petrece tot în aşteptare, azi a fost din nou una din acele zile îngrozitoare în care nervii se macină întruna. Aşteptare, amânare, iată tot ce soarta ne**-**a rezervat pentru astăzi, informâ**ndu-**mă, mi se spune că Guvernatorul nu se întoarce de la Madrid decât luni, deci nicio nădejde de a afla ceva înainte de asta. Lisabona pare foarte optimistă după ştirile ce le**-**a primit, îndeosebi din sursă britanică. În noi este acelaşi sentiment sau, mai bine zis, presimţire. Simt cum balamalele nu mă mai ţin.

Aşa, pe nesimţite, facem pregătiri să putem pleca la cel dintâi semnal. N**-**a fost ţară în care mentalitatea şi t<a>răgăneala să mă exaspereze mai mult, este îngrozitor. Mă simt aşa de abătut, aşa de obosit moralmente, încât nu ştiu cât timp îmi va trebui să devin din nou om. Convingerea mea hotărâtă este că, cu toate destrrinţirile ce se dau, în spatele a tot ce.52, p.98> acest fel de a fi este

Germania, oare lucrează cu o perfidie care depăşeşte cel mai infam bizantinism.

Duminică, 8 decembrie

Pentru mine, din nou o zi de doliu, ştirile venind încet, abia astăzi am aflat, prin telefonul din Lisabona, că între cei asasinaţi la Jilava se găsesc

Titeanu şi Mitiţă *i4 x*: această ştire. m**-**a tulburat adânc. Este o

distrugere sistematică şi fără milă a tuturor acelora care alături de mine au muncit cu dragoste şi patriotism la ridicarea unei Românii mai mari, mai bună şi mai fericită. Număr astăzi <pe> cei dispăruţi: lor ga, Argeşeanu, Iamandi, Gavrilă.

Andrei, Sidorovici, Inculeţ, Madgeanu, Mitiţă, Titeanu, poate şi Gigurtu şi

Manoilescu, adică 12, dintre care Iorga, Sidorovici, Andrei şi Mitiţă colaboratori de aproape în străduinţele mele. Această ucidere mişelească a lui

Mitiţă Constantinescu ce.52, p.99> a pus pentru mine colac peste pupăză.

Iată un om care a muncit până **s-**a îmbolnăvit să facă ordine, care la B.N. R.

330

Carol II, însemnări zilnice a făcut o atmosferă curată, la Finanţe **s-**a străduit să puie regulă şi azi, din oarba răzbunare a unor rătăciţi, conduşi de doi trădători, zace în pământul acelei nenorocite ţări care nu poate decât să plângă pe aceşti mucenici ai datoriei şi ai credinţei lor. Tot ce am încercat să clădesc cu râvnă şi cu grijă nespusă, aceşti mişei tară seamăn au reuşit să distrugă **într-**o clipă. Toate represiunile cari **s-**au făcut împotriva acestor descreieraţi depravaţi, astăzi îşi găsesc o justificare deplină. Este îngrozitor a gândi la vorbele oribile pe care”.

conducătorii de astăzi le rostesc zbierând, că totul ce a fost, a fost rău şi putred.

Ce minciună şi ce laşitate tară pereche. Sensul răzbunător a<l> Gennauiei, a<în lui Antonescu şi a<l> lui Sima se citesc ca inscripţia diavolului în aceste fapte năprasnice din ultima vreme. Mă gândeam la vechiul cântec al saşilor.

<c-53, p.100> „Siebenbürgen Land des Segens”*, şi văd că nici ei nu-l mai pot cânta în toată conştiinţa, căci nu mai e bucurie pe acel pământ şi eisunt împărţiţi. Biata mea Ţară, îmi sângerează inima văzând nenorocirile cari **s-**au abătut peste tropul tău.

Altfel, numai enervanta aşteptare a zilei de mâne care va aduce, poate, o veste bună, şi binecuvântată.

Seara, Radio anunţă că Argyrocastro a fost ocupat de greci.

Luni, 9 decembrie

Prea frumos a fost visul astăzi, cu cumplită disperare l-am văzut

prăbuşindu-se. Visasem, în nădejdea noastră oarbă, că azi sau mâne pornim spre ţara făgăduinţei, spre Portugalia. De dimineaţă m-am zbătul să pot să am legătura cu cineva spre a avea ştiri, dar după obiceiul locului n-a fost chip să pui mâna pe nimeni; ca prin ce.53, p. l () l> farmec, tocmai astăzi, nimeni nu era la Serviciu, ori lipsea<u> din localitate. Abia seara pun mâna pe Guvernatorul

Elolă, care a fost singurul om amabil astăzi, dar mi-a comunicat că – am cauza situaţiei generale, este o amânare, însă că se lucrează la Madrid în această

chestiune. Pentru noi şi pentru cei din Lisabona a fost un dezastru această ştire.

Spre a desluşi exact nuanţele, am rugat pe Ali să ice contact cu Guvernatorul;

cu mare greutate l-am convins s-o facă; răspunsul a fost ceva mai puţin pesimist. În tot cazul, chinul nostru trebuie să mai ţie eltăva vreme, este ceva îngrozitor şi mai ales Duduia e zdrobită. Se înţelege, aceasta ne-a dus să facem nesfârşite reflexii asupra celor ce se întâmplă în Ţară, şi numai fericite n-au fost, mai ales că s-a decretat o nouă lege prin care acei care sunt în străinătate şi care lucrează împotriva Guvernului vor fi consideraţi vinovaţi de

„Transilvania, ţara binecuvântată”.

1940

331

Înaltă trădare şi astfel vor pierde cetăţenia şi averea lor va fi <c. 54, p.102>

confiscată. Aceasta îmi pricinuieşte aşa un hal de mizerie morală, sunt aşa de neînchipuit” de nedrepţi şi de răzbunători încât ar justifica în viitor orice atitudine din partea mea. Am început să compun o scrisoare de protest împotriva acestei detenţiuni, <pe> cari o voi trimite mâne lui Serrano Sufler.

În sfârşit, servitorii, caii au început din nou să fie impacieneia>şi, vor putea pleca mâne.

Marţi, 10 decembrie

Am lucrat cu Duduia la faimoasa scrisoare, corectând-o până ce am ajuns la cea mai bună formă. E tare, dar, în acelaşi timp, amabilă pentru Sufler.

Să vedem dacă va putea avea vreun efect, căci această stare jignitoare (sic) şi ridicolii nu mai poate dura. Guvernatorul a venit să-i

predau scrisoarea care mâne dimineaţă va trebui să fie în mâna destinatarului. A fost amabil şi cald, spunând **că**-i pare rău că am avut ce.54, p.103> o impresie pesimistă de cele ce le-a spus azi-seară, dar că lucrurile nu sunt aşa de negre cât par, cu toată amânarea. Când m-am îndreptat către masă să iau scrisoarea, a şi priceput despre ce era vorba.

Ultimele preparative cu servitorii, în sfârşit pleacă mâne, desigur mai puţin (îi entuziaşti decât acuma trei săptămâni. Le-am făcut fiecăruia câte un dar. Capul răutăţilor a fost Schuster şi valetul lui Ernest, cari au agitat toată chestia şi le-a<u> băgat frica însân.

Radio este plin de discursul lui Churchill, cari anunţă câteva succese împotriva italienilor în Africa, din acest punct de vedere pare „a fi fost zile mai bune pentru eugiciicu toate bombardamentele ce cresc ca intensitate. Şi Hitlef a răgit azi declarând că victoria nu poate a nu fi a Germaniei şi că Anglia va trebui sau să cedeze, sau să fie nimicită. Spiritul public în Anglia, spirit de rezistenţă, este cel mai fruino. s răspuns ce se poate da ameninţărilor l – Uhrerului.

Miercuri, 11 decembrie

<c. 55, p, 104> Duduia nu se simte bine şi plecarea servitorilor, seara, n-a venit să îmbunătăţească starea noastră morală. Oricât, după atâta timp de serviciu, a început să se focă o legătură şi, pe urmă, această plecare a fost şi ruptura finală a grupului venit din Ţară. Câţi ani plecat şi câţi am rămas!

Fără a fi de un sentimentalism exagerat, totuşi am avut o puternică strângere de in text: *neînchipuiţi*.

332. Care! II, însemnări zilnice inimă şi mi **s**-a pus un nod în gât când i-am văzut plecând. Visasem să fie complet altceva, nădăjduiserţi ca acolo – unde mă voi putea aşeza să formez un fel de colonie românească, şi iată că soarta mă sileşte să trăiesc înconjurat de străini. I, a o distanţă de 15 ani se repetă povestea, din nou am rămas singur cu

Duduia, dar suntem cu 15 mai mai bătrâni şi multe au trecut peste capul nostru.

Această îngrozitoare deţinere în Spania a distrus mult şi m-a pus în nişte încurcături nemaipomenite.

Dacă ar fi lucrurile mai normale, aş fi putut întreprinde ce.55, p.105>

O acţiune juridică şi cerc daune-interese, mai ales morale, şi ar fi

trebuit să mi se plătească gios. Dar aşa, eu acest nou sistem că individul, oricine ar fi el, este pe drept sau pe nedrept la cheremul oricui, ce se poate face! în tot cazul, cheltuielile sunt mari şi nu le voi putea suporta mult timp şi atunci Guvernul spaniol va trebui să suporte cheltuielile de întreţinere.

Joi, \2 decembrie

S-au împlinit azi trei luni de când s-a comis crima de a mă reţine samavolnic aci în Spania şi, cu toată lupta ce o ducem zi de zi, n-am putut ajunge la eliberarea, atât de aşteptată. De punctul de vedere moral a fost o zi tragică. Aştept răspunsul de la Madrid şi nu vine, cu toate provocările melc, începe o descurajare teribilă şi deci chinul se înteţeşte. De la Ali niciun semn de viaţă. Seara, pun mâna pe Guvernator, singurul <c. 56, p. 106> spaniol care nu se eschivează, îmi dă răspunsul de la Suner că lucrează înainte, dar că a<u>

Intervenit complicaţii diplomatice şi mai trebuie să am răbdare; spune că pricepe nerăbdarea mea şi că dacă ar depinde de el, Guvernator, m-ar lua în braţe şi m-ar trece peste graniţă.

Telefonul, scara, cu Lisabona arată ceva obţimism (sic)... Din ţară.

(iută Tătărescu şi alţii au reuşit să se refugieze în Iugoslavia. Poliţia a trecut sub comandament militar, iar ofiţerii care au fost legionari trebuie să părăsească Armata. Ştiri, după mine senzaţionale şi care conlâraia sentimentul meu că lucrurile merg rău acolo şi că ceva se mişcă în Armată. Interludiul eu lipsa de ştiri n-a fost, căci astă-seară a sosit valetul; are referinţe bune, să-l vedem la treabă.

Vineri – 13 decembrie în afară de ştirile primite telefonic de ce.56, p.107> la cei din

Lisabona şi sosirea „femme de chambre”-i pentru Duduia, nimica de însemnat. Ştirile sună astfel, că răspunsul Bucureştiului la propunerea lui Suner

Camerista.

1940

333

pentru eliberarea mea este un protest susţinut de Germania. Pe de altă parte.

Nunţiului i s-a tăgăduit că mi se va da drumul. Mai interesant este că ambasadorul Statelor Unite, pare-se, a făcut o legătură între această chestiune şi împrumutul ce este vorba să le acorde. Sir Samuci

Hoare a primit ordin din partea lui Bertie <George VI> să facă din nou o intervenţie energică şi, pare-se, lucrurile se vor aranja de la Centru, la nevoie chiar clandestin. Pentru mâne aştept completări. Altfel, depresiunea morală creşte, nici ştirile acestea, ceva mai încurajatoare, nu mă mai mişcă, aşa apatic am ajuns.

Sâmbătă, 14 decembrie

Zi plină de evenimente şi ştiri, care asupra ce.57, p. 108> stării noastre nervoase, mai, ales a Duduieei>. a fost groaznică. Aşteptând, tot aşteptând şi văzând că nu vine niciun semn de viaţă de la Madrid, am scris, din nou, o epistolă lui Serrano Şufier; să vedem dacă de astă dată va avea vreun răsunet.

Eu, personal, nu cred. căci aşa este felul acelora de aci, nu va veni niciun răspuns până ce chestiunea <nu> va fi rezolvată.

A venit, pe urmă, un telefon; către portarul hotelului, din partea

I. Egatiei noastre zicând că mâne vine. un secretar de acolo să mă vază. Aceasta a produs valvă, telefoane peste telefoane, să putem să ne dăm seama despre ce este vorba: mesajul transmis sună cam aşa: „Nu este nimica rău, şi să mă liniştească”, Se înţelege, facem tot felul de ipoteze, de la cele mai sumbre până ia cele mai absurde. În tot cazul, nu pot să-mi imaginez ce vrea, nu cred că poate să fie ceva prea plăcut, în tot cazul.

Hveniinent. mare în Franţa, Lâval a fost ce.57, p! () 9> înlocuit prin

Flan” din, ce o fi însemnând asta / *3 u* Grecii continuă să înainteze vioforieoşi>, iar <înaintarea englezilor în Libia parca se dezvolta. Până acum italienii au pierdut 3, 4.000 de prizonieri., dintre care 5 generali. Aci pare-se că politica evoluează către britanici, iar trupele germane care afâuaseră la noi nu pot urma drumul lor spre sud din cauza opunerei URSS. O glumă bună care **s**-a dat zilele acestea la Radio: „În Anglia **s**-au rechiziţionat toate maşinile de scris spre a putea socoti numărul prizonierilor italieni”. La Lisabona, Legaţia italiană a ceru! să i se întrerupă telefonul, din cauza nenumăratelor întrebări ironice ce le primeau asupra evenimentelor.

t „Duminică, 15 decembrie

Acei credincioşi şi cvlavioşi legionari n-au găsit altă zi mai nimerită ca să-mi facă o comunicare dezagreabilă decât tocmai astăzi < e.58, p. llO>

duminica, ziua Domnului.

Au mai fost discuţii ieri asupra celor ce se vor întâmpla astăzi, toţi au fost de părere şi m-au rugat, cu insistenţă, să nu primesc delegatul Legaţiei decât în prezenţa unei terţe persoane şi deci l-am rugat pe şeful Poliţiei, Munio

Filipo, să fie de faţă, ceea ce **s**-a făcut; el a fost un martor tăcut şi care n-a priceput niciun cuvânt din cele ce dl. Gussi, „trimesul Guvernului român", a avut să-mi comunice. Se înţelege că, cum nimica nu putea să meargă pe roate, ziua a trebuit să înceapă prin insuportabila enervare a aşteptării; trenul, ca niciodată, a întârziat 1 *lA* ore, încât abia pe la 12 am putut primi prea graţioasa şi plăcuta comunicare. Ca un leu în cuşcă m-am plimbat prin odaie fumând ţigară după ţigară, ilustraţiunea zicătoarei „răbdare şi tutun". În sfârşit, când am vorbit întâiu la telefon cu el, **s**-a oferit, cu cea mai desăvârşită lipsă de tact, să-mi facă la telefon <că8, p. l! 1> mesagiul de care este însărcinat. Între timp a venit căpitanul Munio Filipo care a stat, pe când vorbea mesagerul, în odaie, eu un aer destul de ironic, Gussi a intrat şi, după ce l-am invitat să-mi comunice mesagiul, evitând orice formulă de politeţe, a debitat **într**-un suflu, iară punct, fără virgulă, cele ce urmează:

„Guvernul român consideră că orice insistenţă de a părăsi Spania, făcută înainte şi acum, este prima dovadă a unei acţiuni politice. Domnul general Antonescu adaugă că orice acţiune contrară intereselor Ţării îi (mie)

va compromite definitiv situaţia în Ţară".

La aceasta am răspuns: „Iau act de-comunicarea făcută şi n-am de spus decât că sunt foarte mirat de ea, deoarece este în flagrantă contrazicere cu angajamentele ce se luaseră faţă de mine în momentul plecării mele din

Ţară".

După aceea l-am rugat să puie în scris ce.59, p. 1 12> cele ce mi le comunicase, mi-a răspuns că nu este autorizat, deoarece este o comunicare orală – am insistat pretextând că trebuie să-mi memorez întocmai nuanţele ei şi deci am nevoie de ea scrisă, chiar dacă nu este decât „pro memoria" – la aceasta **s**-a executat. Atitudinea mesagierului, care la început fusese cam ţanţoşă, pe cât trecea vremea devenea mai jenată şi când l-am congediat (sic)

a plecat făcându-şi reverenţele protocolare. Nervozitatea sa s-a văzut prin felul cum îşi freca vârfurile degetelor. Acuma că această nemaipomenită comunicare mi s-a făcut, am timp să mă gândesc la ea şi cu cât mă gândesc, cu atât o găsesc mai ridicolă şi obraznică. Pretenţiunile de a considera insistenţele trecute de a pleca într-o ţară în care chiar Guvernul român a făcut intervenţii să mă duc, nu poate (sic) sta în picioare, iar ameninţarea de compromitere în ţară arată vădit cât de slabă este poziţia lui Antonescu şi cât de puternică trebuie să fie a mea, încât se crede silit să treacă la mijloace cohercitive

1940

335

Împotriva ce.59, p. 1 13> mea. Se înţelege că am comunicat imediat cu Lazăr şi

Ionică; concluzia consfătuirii eu ei, că e un semn de vădită slăbiciune din partea celor din Ţară şi probabil provocată de tratativele lui Suiier ca să mă facă să plec de aci. Ca rezultat nu poate decât să fie bun, căci degajează complet răspunderea Guvernului spaniol, ca de azi înainte cade numai asupra mea, şi o iau iară teamă, căci mai multe măsuri legale decât le-a luat, nu mai poate lua. Aşa ceva nu s-a mai pomenit în decursul istoriei decât în cazul când regimul monarhic a fost schimbat, este o zvârcolire plină de răutate a unor neputincioşi.

După-masă, l-am chemat pe Guvernator ca să-i cer să comunice lui

Serrano Suiier cele ce s-au întâmplat şi să adauge că consider, după cele întâmplate, că orice răspundere a Guvernului spaniol este degajată şi în consecinţă insist, din nou, asupra plecării mele în Portugalia cât mai repede, chimân decursul acestei săptămâni, înainte de a ce.60, p. 114> veni Crăciunul, căci mi-am şi luat o casă la Lisabona şi cheltuiala aceasta provocată de mesagiul său implică noi şi mari cheltuieli. Guvernatorul, ca de obicei amabil, zice că nu vede situaţia schimbată şi este îngrijorat de siguranţa mea în

Portugalia; l-am liniştit asupra acestui punct şi l-am rugat să-mi comunice răspunsul, care sunt sigur că tot eu voi trebui să-l reclam, aşa cum este obiceiul pământului.

Ştiri importante sunt că mesagiul meu a şi fost comunicat imediat

Guvernului portughez şi celorlalţi interesaţi. În Cehoslovacia par

a fi izbucnit nelinişte (sic). La noi a fost o explozie cu mai mulţi morţi şi răniţi. Pe urmă, din Franţa, Guvernul german a avut ideea fericită de a restitui patriei sale de origine trupul lui Napoleon al II-lea şi azi a avut <loc> depunerea coşciugului la Invalizii4 s. **S**-a produs acolo o lovitură de teatru. Laval a fost înlocuit de

Plandin şi scos din poziţia lui de urmaş al lui Pétain. În tot cazul, săptămâna aceasta a fost mult mai puţin avantagioasă Reichului şi Axei, cu toate

ce.60, p. 1 15> bombardamentele severe asupra Angliei. Şi Statele Unite încep a mişca mai activ în folosul Angliei, aceasta este primul efect al realegerii lui

Roosevelt.

Luni, 16 decembrie

Aştept, tot aştept, după cum credeam, tot eu voi trebui să provoc răspunsul de la Guvernator. Această aşteptare devine ceva îngrozitor pentru nervii noştri. De la Lisabona, ştiri optimiste, din cauza insistenţelor britanicilor, ei sunt convinşi acolo că noua situaţie se va uşura şi <va> grăbi mult soluţiunea.

I i

La 6 şi *Vi* vine Ali, care pleacă mâne la Madrid şi <pe> cari l-am însărcinat să vorbească serios lui Sufler şi să-i comunice din partea mea: 1)

noua situaţie; 2) că insist asupra plecării; 3) că în urma scrisorii lui, mi-am şi luat casă în Lisabona; 4) cheltuielile devin deci de nesuportat; 5) că singura mea dorinţă, conform cu angajamentele luate faţă de Portugalia, este <de> a trăi liniştit; 6) prin atitudinea Spaniei şi României faţă de ce.61, p. 1 16> mine sunt scos. din această linişte şi am devenit, fără voia mea, un personaj pe ieşicheperul politic, ceea ce nu doream; 7) că lumea începe să se intereseze de miae, în special Anglia, chiar Regele George VI a dat instrucţiuni lui Sir

Samuel Hoare, şi aceasta vrea să zică mult; 8) că-l rog să fie mai activ, căci multă lume se întreabă de ce nu e. A fost de acord eu toate punctele şi a promis că va lucra.

La rândul său mi-a comunicat că a primit, prin Álvaro, ştiri de la Sitla, care-mi trimite vorbă că Mihaiţă este **într**-o poziţie foarte grea şi că nu poate să-mi scrie decât aşa cum a făc**ut**-o, neavând libertatea de

mişcare. Aceasta, de altfel, este tocmai ce credeam, bietul copil este de fapt prizonier Lucru bun că

Sitla mulţumeşte pe (sic) Ali de ce face pentru mine. Reiese din ştirile primite că ea **s**-a stabilit, din nou, pentru multă vreme, la florenţa. La Radio aud că la noi în ţară au început sabotaje la petrol, că la Câmpina rafinăria Stelei ar fi în flăcări; ştirile sunt din USA.

ce.61, p. H7> Marji, 17 decembrie

Toată ziua **s**-a petrecut, după cum suntem obişnuiţi aci., aşteptând. De dimineaţă încerc să pun mâna, la telefon, pe Guvernator, dar, lipsind din oraş, n-a<m> putut da; ştiri decât pe la miezul nopţii.

Starea Duduieei> devine îngrijorătoare din cauza tensiunii nervoase continue, starea ei fizică e din ce în ce mai proastă, nu poate mânca şi azi aproape a leşinat. Viaţa aceasta <pe> care o ducem de 3 luni de zile nu poate fi sănătoasă pentru nimeni, cu atât mai puţin pentru ea.

Telefonul cu Lisabona aduce ştiri interesante:

1) Porcii de aci au făcut intervenţii pe lângă Guvernul portughez să mi se refuze venirea acolo, aceste<a> au fost respinse cu indignare de către

Salazar;

2) Ambasada Statelor Unite a fost pusă în curent cu cele ce **s**-au întâmplat duminică, prin**tr**-un curier special, aşa încât să poată acţiona în plină cunoştinţă de cauză:

La miezul nopţii mi se transmite din partea Guvernatorului că mâne va veni să mă vază, spre a-mi face o comunicare. Aceasta ne-a înviorat

1940

337

colosal, ce.62, p, 118> toate nădejdi<i>le au reinilorit în suflet şi adăugat la optimismul lui Lazăr şi Ionică ne place a crede că mâne se va rezolvi totul.

Miercuri, 18 decembrie

În aşteptarea Guvernatorului, care credeam că va veni chiar dimineaţa, ne bucuram de plecare, tăcând tot felul de proiecte asupra felului cum vom face drumul; am stabilit chiar orarul, nădăjduind ca seara să fini la Lisabona. Niciodată sufletele noastre n-au fost mai aproape de a crede că **s**-a făcut. Însă, lucru oribil, la 1 telefonează Guvernatorul că, cu toate insistenţele sale, n-are niciun răspuns de ia

Madrid. Această veste este un dezastru şi reacţiunea psychică este teribilă, cu cât de mare> a fost bucuria aşteptării, cu atât de mare a fost deznădejdea tăcerii. Mi s-a părut că pământul se deschide, iar biata Duduie s-a albit şi a avut o criză de inimă cu palpitaţii. O privesc cu atâta durere, văzând cum stă luptându-se cu ea ce.62, p, 119> însăşi, tăcută, dar.

cu lacrimile pe caii nu le poate opri curgându-i pe obraz. Un alt eveniment care m-a supărat foarte şi care este o nouă obrăznicie a celor de aci, e faptul că Societatea de wagons-lits mi-a trimis o socoteală de peste 30.000 pesetas pentru trenul de la Port-Boa la Sitges: am refuzat s-o conorez>, răspunzând că nu mă priveşte pe mine, ci pe Guvernul spaniol.

După-masa s-a petrecut tot în febrilă aşteptare; abia către seară am reuşit să pun mâna pe Guvernator, caii s-a scuzat că n-a putut răspunde la telefonul meu din timpul zilei, deoarece era plecat din oraş; îmi comunică că mâne vine Travesedo să mă vază din partea lui Serrano Sufler. Iată din nou o veste care deschide perspectiva celor mai inimaginabile ipoteze. Dumnezeu ştie ce poate fi ziua de mâne. Logic ar fi să fie toate bune şi să pot pleca, dar nu vreau să-mi fac iluzii; prea m-am înviorat la anumite ştiri, prea după aceea deziluzia a fost mare.

ce.63, p.120> Joi, 19 decembrie

Cea mai urâtă zi dintre toate cele ce le-am petrecut aci. Seara, m-a răzbit şi pe mine mulţimea chinurilor şi aşteptarea aceasta zadarnică. Sunt frânt pe măsură ce pier speranţele. Această luptă dată fără sfârşit şi fără progres mă istoveşte. Duduia, dimpotrivă, a fost astăzi admirabilă, de un calm perfect şi de o energie cum e ea în momentele grave.

Dimineaţa, ca de obicei, aşteptarea febrilă şi enervantă, trenul din

Madrid are din nou două ore de întârziere şi abia pe la 1 vine Travesedo la mine. Îmi aduce o comunicare din partea lui Suâier, care mă uimeşte şi-mi dă cu măciuca în cap, atât este de nemaipomenită şi, aş putea zice, de jignitoare şi ridicolă, Iat-o cum am copiat-o dictată de el:

„I, o ministre fait part a Veotre> Meajeşte> que depuis la

conversation a Madrid îi ne s'est pas laisse de laice le possible afin d'obtenir du

Gouvernement Roumain et Allemand, l'autorisation pour le voyage au Portugal.

Cette autorisation <c. o3, p.121> (conformite) jusqu' a ce moment îi n-a pul'obtenir malgré (meme) qu'il a insiste. au pres du Gouvernement Roumain sur un grave danger qui existe ici.

Les mesures adoptes par le Gouvernement Hspagnol est son deşir energique (pour) d eviter a tout prix le danger pour Sea> Meajeşte> et aulre personhe de să suite.

Pour ce motif, le ministre a fait part au Gouvernement Roumain d'acorder de lui-même sans compter sur l'autorisation de la Rounianic, de faire passer le Roi a Lisbonne. Alors le Gouvernement Roumain a fait savoir qu'il prendrait de graves represailles sur les personnes et les biens de la

Familie Royale, bien entendu en premier lieu sur ceux de Sea> Meajeşte> le

Roi Carol II".

Le Gouvernement Allemand comprenant la dificile situation creă dans les termes cu'a exposes le ministre Serrano Sufler offre un logenient, a

Sea> Mejeşte> (et) a Madame I.upescu et toules les autres persoimes de să suite dans un cbâteau en Belgique cu en I Ioalande <c. C» 4, p.122> s-angageaul

Ministrul face cunoscut Majestăţii Voastre că de la convorbirea de ia Madrid ci a făcut tot posibilul pentru a obţine de la Guvernele român şi german autorizaţia pentru călătoria în Portugalia. Această autorizaţie (conformitate)

până-n acest moment ci n-a putut **s-**o obţină, cu toatelia a insistat pe lângă

Guvernul român asupra unui grav pericol care există aici.

Măsurile adoptate de către Guvernul spaniol este (sic) dorinţa sa energică pentru a evita cu orice preţ pericolul pentru Majestatea Sa şi alte persoane din suita sa.

Pentru acest motiv, ministrul a cerut Guvernului român să acorde din partea lui, fără a socoti autorizaţia din România, permisiunea ca regele să treacă la Lisabona. Atunci Guvernul român a făcut cunoscut că acest fapt va atrage grave represalii asupra

persoanelor şi bunurilor familiei regale, bineînţeles în primul rând asupra celor ale Majestăţii Sale Regele Carol O.

a assurer la surete de tous et qu’on (Ies) leui garde le respect qu’on leur doit.

Arrive a ce point les negociations le ministre Sei – Tano Suner veut souincttre le stage de l’affaire tel qu’il se trouve aujourd’hui et une fois que

Sea> Meajoste> le Roi Carol connaissant tout ce qui vient d’elre expose îi prie de connaître l’opinion et les desirs de Sea> Meajeşte>.

l, e ministre espere que l’intelligence de Sea> Meajeşte> comprendera les raisons qui pendant le cours de (cette) ces delicates tratatives (l a) l’ont empeche de repondre a ses lettres et tellegrammes”.

Indignat de această nemaipomenită propunere a nemţilor am răspuns:

1) Resping de plano propunerea tăcută, menţinând hotărârea şi cererea de a pleca în Portugalia;

2) Nu pot admite ca, după ce am fost reţinut în circumstanţele cunoscute quasi prizonier în Spania, să mă duc prizonier al germanilor în ţinuturi de sub dominaţia lor;

3) Itepresali<i>le Guvernului român nu mă impresionează, căci sunt ridiaile, mai ales că sunt ce.64, p.123> în flagrantă contrazicere cu asigurările ce mi **s**-au dat de şeful Guvernului înainte de plecare. În tot cazul, mă privesc pe mine şi nu pe Guvernul Spaniol;

4) Cer să plec şi ca Guvernul spaniol să-mi asigure drumul până la graniţa portugheză, de unde răspunderea este al Guvernului Portugaliei.

În Conversaţie am mai adăugat că sper că Guvernul spaniol nu se va pune în poziţia de a regreta vreodată împiedicarea mea *de a* pleca.

Am comunicat de îndată aceste ştiri lui Lazăr şi Ionică, cari şi ei le-au considerat ca nemaipomenite şi le-au comunicat mai departe.

Tot în conversaţia cu Travesedo, mi-a spus că nu ştie dacă mi se poate asigura siguranţa până la graniţa portugheză, la ce i-am răspuns că ştiam că Poliţia spaniolă e foarte bună.

Gând**indu**-mă în decursul zilei la cele ce mi **s**-au comunicat, rămân

„Guvernul german, înţelegând dificila situaţie creată în termenii

pe care i-a expus ministrul Serrano Suñer, oferă un loc Majestăţii Sale şi Doamnei

Lupescu şi tuturor celorlalte persoane din suita sa **într-**un castel din pelgia său.

În Olanda, angajâ**ndu-**se să garanteze siguranţa tuturor şi să le acorde respectul pe care li-l datorează.

Ajuns la acest punct cu negocierile, ministrul Serrano Suñer vrea să fixeze stadiul afacerii aşa cum se găseşte astăzi şi odată ce Majestatea Sa

Regele Carol cunoscând tot ce tocmai fusese expus, el roagă să fie cunoscute opinia şi dorinţele Majestăţii Sale.

Ministrul speră că Majestatea Sa va înţelege, cu înţelepciune motivele care în cursul acestor delicate tratative l-au împiedicat să răspundă la scrisorile şi telegramele sale.

ÎL

340 garol II, însemnări zilnice absolut uimit de îndrăzneala Guvernului român de a ameninţa <c. 65, p. 124>

În acest fel. Când vorbesc de familia regală, mă gândesc în primul rând la nenorocitul meu copil, ce dracul sunt capabili aceştia să-i facă. Cât despre propunerea germana, ea este nemaipomenită şi de o naivitate complet teutonică. Nici în ruptul capului nu pot să primesc aşa ceva. Totuşi văd câteva licăriri de speranţă cari pot fi exploatate.

[, a cora> 4, l-am văzut, din nou, pe Travesedo şi am mai precizat unele puncte.

Seara, la telefon, Lisabona a recomandat să chem pe fir pe Să” Samuel

Moare; toată noaptea am încercat, dar în zadar. După miezul nopţii, târziu, a telefonat Laxăr zicând că a îndrumat posibilitatea de a pleca cu un avion portughez. Situaţia lui acolo începe a plictisi pe autorităţile portugheze. La

Radio am prins o ştire D.N.B. că Sitta se întoarce la 22 <decembrie> în Ţarii şi că Lupă Şturdza va fi înlocuit la Externe eu Grecianu (?) de la Berlin3” – vai, biata Ţară!

ce.65, p.125> Vineri, 20 decembrie

Dimineaţa, găsesc la telefon pe Sir Samuel 1 Ioare şi-l rog ca, având în vedere noua situaţie, să facă, din nou, o intervenţie pe lângă Serrano Suââer;

Îmi promite tot concursul. Pe urmă”, în înţelegere cu Travesedo,

amân întrevederea cu el până seara la cora> 5 A Telefonez şi lui Ali, cari s-a reîntors „îmi spune că nu e nimica nou, că se promite, dar se stă pe loc.

Până la ora întrevederii cu Travesedo, ca de obicei pasienţe. îl primesc şi stau cam o jumătate de oră de vorbă cu el; sunt foarte enervat, el încearcă din când în când, în mod părintesc, să mă calmeze. Reiau toate raţionamentele cunoscute, apăs îndeosebi asupra dorinţei mele de a nu mai face politică, declar că vreau să mă ocup, de acum înainte, cu studii de artă şi archeologie, că fiului meu îi doresc o domnie cât mai lungă şi liniştită, că este o nebunie de a crede că tocmai eu să fiu acela care să-i 1 ac dificultăţi. Că am luat angajamente, că ele vor fi respectate, neavând nicio intenţie de a părăsi

ce.66, p.126> Portugalia. Pe urmă, luând o frază din comunicarea lui Suner, în care zice că a spus Guvernului român că este hotărât a-mi da drumul fără asentimentul lui, arăt cum, prin noua situaţie, responsabilitatea cade pe spinarea mea, deci **nemaiavând-**o. Guvernul spaniol nu are decât să-mi dee drumul cât mai repede. În consecinţă, cer să se dee chiar mâne ordin

Guvernatorului de aci să aranjeze plecarea mea. Am mai arătat enorma prostie ce se face făcând din mine un personaj important, ceea ce nu vreau să fiu, ca şi o pane pe care drojdia o umflă, nu doresc această drojdie, ci doresc numai

1940

341

liniştea. L-am văzut impresionat şi în mqşagiul meu de ieri a<m> mai adăugat unele fraze caii să flateze pe şeful său. Îmi spune că aci toată lumea e indignată de atitudinea aceasta şi se întreabă de ce? A fost la Club şi a vorbit cu mulţi.

Când am pus o dată fixă pentru plecare, a protestat zicând că nu crede că este posibil; am răspuns că dacă nu pui dată fixă, chestiunea trenează la infinit.

— Pe urmă, un telefon lui Ali, să-i spun că este ce.66, p. î27> ceva nou;

Imediat răspunde că va veni să mă vază. I-am arătat mesagiul şi răspunsul meu pe care-l găseşte admirabil; a raţionat că pentru prima dată i se pare cerul lumi**nându-**se.

O glumă bună <pe> care mi-a povestit-o: de ce este Sufler ca o bâşină? fiindcă cu mult zgomot a ieşit de la Interne la Externe.

La telefon, seara, cu Lisabona, găsesc <pe> domnii de acolo foarte optimişti. Atât Nunţiul, cât şi Sir Samuel au tăcut din nou astăzi intervenţii;

răspunsurile sunt tot *da*, însă *litră* termen.

Sâmbătă, 21 decembrie

Aşteptăm, tot aşteptăm, după cum credeam nici până seara n-am primit niciun răspuns, cu toate că explicasem clar lui Travese, de că cer unui, chiar dacă nu e bun, şi-mi promisese că-l va da. Ali spune că este un om foarte bine, pe care se poate conta, este de familie bună şi înfocat regalist. Dar cu toate acestea, tăcerea ce.67, p. 128> este aplicată cu stricteţe. Halul meu de nervi creşte, am ajuns, cu care sunt calm, de o agitaţie nemaipomenită. Sunt atât de dezgustat şi de scârbit de toată această porcărie nedreaptă.

La Lisabona îi văd la telefon tot optimişti. Dumnezeu ştie pe ce! în sufletul meu nu mai am nădejde pentru Crăciun.

Duminică, 22 decembrie

Tot fără răspuns sunt, aşa încât chiar azi-seară am dat o telegramă lui

Suite, cerând imperios să dee ordin Guvernatorului de aci să pot pleca mâne.

Nu-i las o clipă, tot timpul îi sâcâi poate că aşa îi voi exaspera şi astfel, plictisiţi de atâtea înţepături, mă vor lăsa să plec. Vremea e caldă, parcă e o zi de primăvară de la noi. A fost şi una mai calmă, în sufletul nostru a intrat ceva mai multă nădejde; nu se poate să nu se rezolve în curând această chestiune.

Ştiri din lume, Liverpool a fost serios bombardat, ce.67, p.129> iar englejii, la rândul lor, au atacat Manheim şi Berlin; au făcut însă o prostie lăsând să cază bombe la Bale şi Zürich. Statele Unite mişcă din ce în ce mai mult în favoarea Angliei.

Luni, 23 decembrie

Bietul Nunţiu se dă peste cap; din nou a făcut intervenţie, dar fără rezultat practic; a declarat însă că el şi cu colegii săi nu se lasă.

A fost o zi foarte grea. Ne-au podidit toate amintirile. La noi în casă era una de activitate febrilă, o zi de pregătire pentru marea sărbătoare creştinească. Dar, aci, în această închisoare, este o jale. Seara, la Radio, ascultând muzica şi pregătirile de Crăciun, ne-au

podidit gândurile eu atâtea durere şi amărăciune.

De la Lisabona vine ştirea că Gussi se găseşte acolo şi că a declarat că consideră partida pierdută pentru Guvernul român. Am dat o <c. 68, p, 130>

telegramă de aşa-numite felicitări lui Suner, în care am repetat energic chemarea pentru dreptate. De pe ieşich<i>crul mondial, bombardamente la

Manchester şi Manheim. Greeie în continuă a înainta către Valona; bătaia

<pe> care o mănâncă italienii este ruşinoasă. Churchill a făcut apel către italieni, spunând, că nu Anglia a voit războiul cu ei, ci Mussolini.

Marţi, 24 decembrie

Ziua în care orişice creştin are dreptul **s-**o serbeze cu bucurie şi linişte, ajunul Naşterei Domnului, chiar şi pe front astăzi **s-**au suspendat toate luptele. Singuri, Duduia şi cu mine, am trebuit să petrecem această seară, dacă nu în lacrimi, cel puţin în adâncă mâhnire din cauza criminalei tergiversări a lui Suâier.

Toată ziua am încercat să pun mâna pe Guvernator şi abia seara l**-**am putut găsi la telefon, când a avut amabilitatea să**-**mi ureze sărbători fericite.

Oricine îşi poate imagina ce.68, p.131> ce a fost răspunsul meu, totuşi m-a mişcat. Ni **s-**a anunţat, prin Lisabona, pentru mâne vizita lui Fost, ministrul

Turciei, poate că el ne va aduce o rază de lumină şi de speranţă.

Cu ţoală amărăciunea noastră, tot am păstrat tradiţia, ne**-**am făcut şi noi un pomişor de Crăciun şi l**-**am împodobit cu ce> am găsit şi noi aci. La ora când datina cere să-l aprindem, l**-**am luminat şi aşezâ**ndu-**ne la masă, aşa cum putem în aceste clipe de restrişte, am sărbătorit Crăciunul nostru de surghiuniţi. Clipa când lumânările de pe bietul nostru pomişor luminau cu dulcea lor lumină odaia, a fost una de adâncă emoţie, gândurile noastre îndreptâ**ndu-**se către casă, către Ţ-ară şi îndeosebi către Mihăiţă, acela atât de scum<p> şi care trebuie, să fie şi el atât de amărât în sufletul său. Sigur că tot la aceste ore este şi ei cu pomul său şi cine ştie cum îşi îndeplineşte ritualul strămoşesc. Şi el, poate, cu ochii pe cer, caută comuniunea sufletească a clipei, prin mijlocirea ce.69, p! 32> a celor două stele strălucitoare.

1940

343

Am stat, pe urmă, la Radio, prinzând îndeosebi USA. Nespusă mâhnire a fost în sufletul nostru în această seară, s-a abătut peste noi un val de atâta durere, de atâta revoltă pe omenire, din cauza nedreptăţilor pe care le îndurăm. 1, a aceste ale noastre personale, vin să se adauge acelea ce le simţim pentru Copilul nenorocit rămas în mijlocul atâtor răutăţi şi urgii şi pentru biata

Ţară la înălţarea căreia am muncit cu atâta dragoste şi atâta râvnă. Ta apucă năbădăile, văzând că tot ce ai clădit cu atâta trudă se surpă prin nepriceperea şi răutatea oamenilor şi voinţa nefastă a aceluia care visează ca un nebun să devie stăpânitorul lumii, acel zugrav*, om al dracului, care a înen>ebunit.

Miercuri, 25 decembrie – Crăciun

Cum toate merg anapoda în ţara asta, din nou n-am putut pune mâna pe Guvernator, ce.69, p.133> iar trenul care-l aducea pe Turc a avut 5 ore de întârziere şi abia după prânz, a putut să se prezinte, aşa încât n-am putut să-l avem la masă, cum dorisem. Au venit telegrame de la dr. Ribeiro, Santa M;» i; i şi una din Lisboa, iscălită Weiss, cred că de la bijutierul din Bucureşti.

Îndată după-masă, s-au prezentat călugăriţede> cu un mic ouiim pentru Duduia. A fost un lucru de nimica, dar în aceste clipe atât de amărâte, orişice atenţie şi semn de recunoştinţă face aşa mare plăcere. Duduia le lucrase câteva hăinuţe de lână pentru copie în săraci. Alte semne de sărbătoare le-am primit de la unii necunoscuţi din oraş, de la portarul hotelului şi de la arendaşul restaurantului.

La cora> 3/2, primesc pe Turc, care, de fapt, n-avea mult de zis, dar care, la nevoie, s-a oferit a fi acela care să ne însoţească peste graniţă. L-am văzut de două ori în decursul după amiezii şi am stat mult de vorbă; el şi cu colegii săi. Nunţiul, Weddell şi Sir Samuel floare lucrează cât pot, ultimul

ce.70, p. J34> cu mai multă discreţie, ca să nu mă compromită. Vorbe bune şi promisiuni vagi; le primesc, dar ultima scuză inventată de Suner este că nu găseşte încă modalitatea.

Aceasta o căutam şi el a promis s-o caute şi împreună cu colegii săi;

I-am recomandat plecarea sub alt nume, sau aşa numită clandestină, sub aripa

Legaţi<e>i, însă cu consimţământul tacit al <lui> „Assuntos

Exterioares”. El este indignat de toată atitudinea ce **s-**a luat de Sufler, şi mai ales de propunerea de a fi dus în Olanda sau Belgia, <care> a provocat indignarea lui

Weddell, care, prin Nunţiul, a trimis protestul ce-l ştiam. Pe urmă, venind şi

Duduia, ea a întărit cele spuse de mine asupra situaţiei insuportabile în care ne

— Adolf Hitler, care fusese pictor în tinereţe.

344 Carol IJ, însemnări zilnice aflăm. Am mai vorbit de situaţia internaţională: „arcimpresia că Germania se găseşte la un moment critic şi că Italia este **într-**o foarte proastă situaţie. În

Norvegia, nemţii au de luptat cu dificultăţi interne colosal de mari. În Italia ar fi intrat trupe germane pentru a-i susţine, ce.70, p.135> ori, poate, pentru a-i ţine în mână. Atât în Belgia, cât şi în Franţa se produc sabotaje. Despre pleciarea lui Laval, că ar fi fost provocată de Pétain, care nu vrea să se ducă la

Versailles şi care ar fi spus ca dacii presiunea germană este prea mare ci **s-**ar retrage în Africa spre a continua lupta.

Prin telefon de la Lisboa, nimica’ nou.

Joi, 26 decembrie

SUfler, probabil aşa a învăţa; în cei 7 ani de acasă, că la o felicitare nu se răspunde, căci nici până astăzi nu a crezut de cuviinţă să dec un semn de viaţă. Nu mă mai. supără, dar însemnez toate la răboj. Turcul ne-a adus, ieri, câteva daruri bine venite, pâne albă, cozonac, zahăr, cafea şi bomboane, dar cel mai frumos dar a fost prezenţa sa, care ne-a mai făcut să schimbăm câte un cuvânt cu cineva, în afară de chelneri şi directorul hotelului.

Dimineaţa am avut marca bucurie de a primi, ce.71, p. 136> este adevărat, prin intermediul Legaţiei noastre, o telegramă de Crăciun de la

Mihăiţă. Redactată într-adevăr cu căldură, arată prin tot ce zice, şi mai ales

<prin ce nu zice, starea de suflet al bietului băiat.

După-amiaza, „maître d’hôtel”-ul ne-a prezentat câteva numere de dansuri spaniole executate de fetiţa sa, de 12 ani: are într-adevăr talent şi este foarte graţioasă, Cu acest prilej, pentru primă dată, de multă vreme am părăsit odaia.

Seara, telefonul de la Lisboa ne aduce ştiri foarte importante din

Ţară. Într-adevăr fusese, cum crezusem, bijutierul Weiss care-mi telegrafiase, x în drum spre America, fund silit să părăsească Ţara în următoarele circumstanţe; Mihăiţă şi Sitta al chemaseră să taie în bucăţi de aur ce primisem de 8 iun. ic de la B.N. R.; operaţiunea trebuia să se petreacă noaptea, dai" în urma unui denunţ, blocul a fost confiscat, cu toate protestările acelora ce-l dăduseră la tăiat. În urma acestui incident, Mihăiţă a fost obligat să părăsească

Buciu eştiul pentru 6 săptămâni, iar Weiss n-a putut scăpa ce.71, p. 137> decât lăsâ**ndu-**şi toată averea legionarilor. Se zice că Mihăiţă ar fi voit să abdice;

Incontestabil că în acest moment este cea mai bună ameninţare ce o poate întrebuinţa, căci pentru un suveran, şi mai ales pentru ci, situaţia este înlinabilă.

Curtea a fost redusă la ultima expresie, nemairămânând decât un singur adjutant, cutra aceea de Tomescu. Corupţia a ajuns în ultimii! hal şi bacşişul

1940

345

este suveran. legionarii intră în casa oamenilor şi le iau banii. La Curte pare-se că Ulea se poartă bine. Alte ştiri din presă, tot din Portugalia, venite din

Budapesta şi nedezminţite ori confirmate de germani, zic că nemţii ar fi concentrat 300.000 de oameni la graniţă spre a trece spre Sud: această ştire am prins-o şi la Radio, care mai adaugă că au cerut de la noi să preiee toate fabricile de armanent şi chiar că ar fi un zvon că ar cere preluarea administraţiei ţării. Pe de altă parte, URSS concentrează forţe la Prut, aşa încât biata mea

Românie riscă să devie din nou teatrul de luptă dintre slavi şi teutoni.

Seara, ascultând Radio american, emisiunea ce.72, p.138> copiilor refugiaţi din Anglia, am auzit scene extrem de duioase, pe când aceşti bieţi exilaţi făceau urări de Crăciun celor rămaşi acasă. Un băieţel, după voce trebuie să îi avut vreo 4 – 5 ani, ura „Happy Christinas" lui „Dady, Mummy and also to Whisky"; – „Who is Whisky? „a întrebat speacherul, şi copilul, destul de indignat, răspunde: „But Whisky is my dog". Câtă durere şi amărăciune în aceste câteva cuvinte copilăreşti! Azi pot, mai bine ca oricând, să le pricep în toată grozăvia lor:

Vineri, 27 decembrie

Cu cât se apropie Anul cei Nou, starea mea de nervi şi de supraexcitare creşte; azi a fost din nou o zi teribilă. Pe Guvernator n-am putut pune mâna şi abia seara trimite scuze că toate aceste zile a fost aşa de ocupat cu un ministru care a venit aci la Sevilla, încât nici pe la el acasă n-a mai putut da. Suntem complet lipsiţi de ştiri, afară de aceea că, prin Weiss, am putut afla unde stă Mihăiţă: tot acolo în lucuinţa lui veche din Casa nouă, iar Sitta, sus în odăile melc.

Până seara exasperarea mea a crescut **într-**atâta, încât am trimis, din nou, o telegramă lui Suner, de astă dată ceva mai tare, declinând orişice răspundere pentru ce se poate întâmpla, odată Anul Nou fiind trecut.

Sâmbătă, 28 decembrie

În sfârşit, un semn de viaţă de la Sufler, în care confirmă primirea telegramei şi anunţă că prin Guvernator, mi-a trimis o scrisoare. De la

Lisabona vin ştiri că prietenii din Madrid continuă să lucreze şi li **s-**a afirmat că lucrul se va face în curând, dar. nu este timp înainte de Anul Nou. Că **s-**a cerut din nou Guvernului portughez că odată <sosit> acolo, să nu părăsesc acea

Crăciun fericit, lui Tăticii, Mămicăi şi lui Whisky.

— Cine este Whisky?

— Dar Whisky este câinele meu.

346

Carol II, însemnări /. ilnice ţară; li **s-**a răspuns afirmativ, se /. ice chiar că mi **s-**ar cere un angajament în acest sens, aceasta mă cam şifonează. Guvernul spaniol a comunicat

Guvernului român că nu mă mai poate ţine. Impresia este. că lucrul se va face zilele acestea după Anul Nou, ce.73, p.140> dar că „Assuntos Exterioares”.

Încearcă să mai câştige timp, ceea ce pentru mine este inexplicabil. Nici astăzi, guvernatorul Blola n-a venit, căci mesagiul de la Serrano Sufler, pe care trebuia să ini-l aducă, n-a sosit încă; aceasta este un lucru insuportabil. Această aşteptare şi amânare continuă îmi macină nervii nemaipomenit

Din Ţară ştiri diferite, întâiu că a fost aşa o furtună la Constanţa. Încât

140 de vagoane au fost aruncate în mare. Pe urmă, că

comisiunea de anchetă a gestiunei foştilor miniştrii a absolvit de orice neregulă pe Antonescu, Maniu şi Crainic. Mai târziu au mai constatat, că cheltuielile altora se ridicau la

2.000.000 pe zi pentru Călinescu. 1, 500.000 pentru înmasoviei şi 700.000

pentru Tătărescu, o porcărie, ea de obicei! Tare aş voi să văd ce va fi mâne cu actualii. Fatalmente n-au încă nevoie de a pune mâna în banii stalului, căci fur<a> de la particulari, dar tot cetăţeanul plăteşte.

ce.73, p.14 î> Duminică, 29 decembrie

Şi azi e frig, ca în ţoale aceste zile din urmă. Nici azi de dimineaţă

Guvernatorul n-a dat semn de viaţă, poate că e semn bun. Radio francez anunţă, în contrazicere cu cele ce s-au spus ieri, că în cercetarea gestiunei miniştrilor de la noi nu s-a găsit nimica anormal. Din nou, toată ziua am aşteptat în zadar, faimosul mesagiu de la Madrid n-a sosit. Nu-mi fac prea mari iluzii asupra conţinutului său, m-am învăţat să mă bucur când vine ceva bun, dai de a-l aştepta înseamnă a avea o decepţie; m-am locuit definitiv. Ţoluşi, această aşteptare continuă este groaznică pentru mine şi, nu mă vorbesc, pentru Duduia.

Ştiri nu sunt, afară de faptul> că se continuă accidentul de la

Constanţa, cu pierderea celor 140 de „vagoane cu cărbuni, din cauza furtunii, şi că situaţiunea lui I, azăr la Lisabona este din nou grea.

ce.76, p.142> Luni, 30 decembrie

Dimineaţa, în sfârşit, vine Guvernatorul cu aşteptata scrisoare. Cum este obiceiul foarte politicos de aci, este în limba spaniolă, deci pentru noi greu de înţeles; am trebuit deci să-l chem pe Keucle! să-mi facă traducerea. Ca întotdeauna foarte amabil, am voit să-i dau o tabacheră ca amintire, a refuzat-o zicând că toate amabilităţile lui provin din inimă, dar dacă ar primi ceva de la mine, ar fi acuzat că aceasta este cauza atitudinii sale.

1940 347

Scrisoarea lui Sufâer este nemaipomenită, deşi deschide, din nou, perspective mult mai serioase ca altă dată. Începe prin a mulţumi pentru urări;

pe urmă, justificând acţiunea sa, asigură de tot interesul ce-l pune pentru rezolvarea acestei chestiuni, spunând că a întrebat pe englezi şi pe americani care este atitudinea lor şi că aşteaptă

răspunsul. Termina prin a spune că de îndată ce va avea răspunsul va permite trecerea în Portugalia, la de obicei, eterne tergiversări, acuma este amestecul oficial ce.74, p.143> al Marii Britanii şi a<l> Statelor (Iniţe. Impresia mea este că a cerut garanţii din partea acestora că nu voi părăsi Portugalia. liste neserios şi ridicol. După imbrmaţiunile ce le-am primiit pe uj) nă de la Lisabona, impresia mea **s-**a confirmat. Vrea să aibă

Sufler, se vale, toate armele ca să se poată apăra faţă de germani. Britanicii au şi dat un răspuns afirmativ, iar Weddell a cerut instrucţiuni şi atunci calvarul acesta spaniol se va sfârşi. Au pus din nou chestiunea portughejilor, cari au răspuns că aceasta îi priveşte pe ei şi pe mine, Impresia lui Lază<r> şi a lui

Ionică e bună. Reflectând asupra acestora, ce mare cinste mi se face de către nemţi con iderâ**ndu-**mă un factor aşa de important în politica mondială şi arată că nu sunt aşa de siguri de poziţia lor şi de ace<e>a din Ţară, având o aşa mare teamă de mine. Pe de altă parte, eu care visam linişte, îmi dau tot felul de idei pe care nu le aveam şi dacă aş fi un nebun mi-ar da pofte la care nu aspiram.

Astăzi, după toate informaţiunile ce le am din Ţară, consider din ce în ce mai important<a> trecerea ce.75, p.144> mea în Portugalia şi câştigarea unei oareşicari libertăţi de acţiune, căci, în primul rând, am datoria de a restabili situaţia demnităţii Suveranului României în persoana lui Mihăiţă.

Urdăreanu îmi spune că este **într-**o poz. iţic foarte grea, căci este urmărit de nemţi, cari vor să-l răpească. Londra a fost din nou neomenos bombardată, mai ales City, în care faimosul Guildhall a fost distrus.

Hvenimentul cel mai important este însă discursul de azi-seară a<l>

lui Roosevelt, în care se aşază hotărât de partea Angliei şi promite cel mai mare ajutor atacând violent pe Hitler, <pe> care-l consideră ca o nenorocire dacă va câştiga războiul. Menţine însă că USA nu va intra în conflict direct.

Aceasta va schimba mult faţa lucrurilor, este susţinerea făţişă a fi] unui câmp; este o ieşire, de fapt din neutralitate, va da mult de gândit unora şi va fi un imbold preţios altora.

ce, 75, p. 145> Marţi, 31 decembrie

Se sfârşeşte acest an nenorocit, atât de plin de mizerii. N-a fost

an în care să sufăr atâta, n-a fost an în care să fi (u] trecut de la mai mari variaţii de prestigiu şi de umilinţe; 8 iunie a fost un paroxism, eram stăpân pe situaţie, dar

348

Carol II, însemnări /. ilnice pe urmă aşa de repede a venit dărâmarea prin ciuntirea nemiloasă a Ţării.

Recapitulând evenimentele, recunosc că am făcut o mare greşeală de a nu îi rezistat la cererile URSS, de aci mi setrage toate nenorocirile, de aci a<u>

venit toate decăderile. Mâna criminală. a Germaniei, care a strâns <pe>

ace<e>a a legionarilor a [u dat aci prima lovitură şi de atunci a mers, vorba lui

Nicu Condiescu, din coadă în vale.

Păstrăm, cât e cu putinţă şi cât ne lasă inima, tradiţia zilei, un fel de

Revelion, cu o sticlă de şampanie proastă, ce ne-a trimis-o Pernandez, antreprenorul restaurantului. Ascultăm la Radio şi avem, în aceste clipe de reculegere întristată, cel puţin această consolare că suntem amândoi împreună.

Duduia şi cu mine, întărindu-se astfel şi mai puternic dragostea noastră.

Strânşi uniţi, atât în ce.7 (î, p. i46> clipele de fericire, cât mai ales în cele dureroase, păşim calea noastră însemnată de Cel de Sus, luptând cot la cot pentru ace<e>aşi idee, acelaşi ideal, adesea o luptă grea. Am îndurat multe şi mai vom îndura, dar zorile luminoase vor răsări din nou, după furtună vine soarele şi el va străluci şi mai glorios pentru noi.

Gândurile noastre se îndreaptă în primul rând, în această seară dureroasă, către Mihaiţă, care nici el nu trebuie să aibă un sfârşit de an fericit.

Steluţele noastre au răsărit pe cer şi prin ele cercăm la distanţă comuniunea sufletească între noi şi copil. Sunt clipe sfâşietoare şi aprinzfind lumânările pomului de Crăciun, ne reculegem nădăjduind un An Nou mai bun şi mai fericit.

Arhivele Statului Bucureşti, Colecţia microfilme Portugalia, rola 23, cadrele

2 – 76. Microfilm de pe caietul cu însemnări voi. 11 1.3, pag.

1-147... De la pag.

148 (aliată pe cadrul 77 al microfilmului) începe anul 1941.

NOTE

1 Dimitrie Moţaş, general (1879 – 1942, Crematoriu).

1 Ins Visarion Puiu (din botez Victor; 27 febr. 1879, Paşcani, jud.

Iaşi-10 aug. 1964, în Viels-Maison, lângă Chiteau-Thierry, departamentul

Aisne, în Franţa, îeânhumat ulterior în cimitirul Montparnasse din Paris), a urmat studii la Seminariile din Roman (1893 – 1896) şi „Veniamin” din Iaşi

(1896 – 1900), la Fac. de Teologie din Bucureşti (1900 – 1904), la Academia

Duhovniceasca din Kiev (1907 – 1908); vicar al eparhiei Dunării de Jos, director al Seininariilor din Galaţi (1909 – 1918) şi Chişinău (1918), esarh al mănăstirilor din Basarabia (1 nov. 1918); episcop de Argeş (27 mart. 1921), episcop al Holinului; cu reşedinţa la Bălţi (13 mart. 1923), mitropolit al

Bucovinei (10 nov. 1935 – s-a retras la 10 mai 1940); mitropolit al

Transnistriei, cu sediul la Odessa (1942 – 1944); după august 1944 s-a refugiat în Austria, Italia, Elveţia, Franţa; la 21 febr. 1946 a fost condamnat la moarte de Tribunalul Poporului din Bucureşti şi a fost degradat de Sf. Sinod ea monah

(28 febi. 1950); reabilitat la 25 sept. 1990; între 1949 – 1958 a fost preot la o biserică română din Paris. (M. *Păcururiul J ic* (*io na ml teologilor românit*.

370).

2 Despre asasinarea lui Armand Călinescu vezi: Petre ign’at.

(în Matei, *Asasinarea lui Amiand Călinescu*, în „Magazin istoric”, an I, 1967, nr. 7, p. 71 j76; despre reacţia internă şi internaţională, vezi: Muşal, Ardeleana

România, p. 1019 – 1026; despre personalitatea lui Armand Călinescu, vezi lucrarea recentă: Nicolae Chivulescu, *Armand Călinescu, omul de oţel al*

României, <Bucureşti>, Editura Ministerului de Interne, 1995.

3 La 21 sept. 1939, după ce! – au asasinat pe A. Călinescu, cei nouă legionari s-au predat „Poliţiei; au fost executaţi la locul crimei, iar trupurile! or au fost lăsate în văzul lumii timp de trei zile. Aceştia au

fost: Miti Dumitrescu
(avocat), Ion Ionescu (student), Ovidiu Isaia (fotograt), Ion Moldoveanu
(student), Gh. Paraschivescu (student), Cezar Popescu (student), Traian
Popescii (student), Marin Stânciulescu. (mecanic). Ion Vasiliu (desenator). (*Din luptele tineretului român*, p. 186.)
4 Ca represalii la asasinarea lui A. Călinescu, în noaptea de 21/22
sept. –, au fost asasinaţi, în închisoarea din Râmnicul Sărat, 13 legionari, care reprezentau în acel moment elita Mişcării Legionare: Gh. Clime, Alecu
Cantacuzino, Gh. Furdui, Al. Teii, Bănică Dobre, Mihail Polihroniade etc. (Nuraele tuturor şi funcţiile lor, în: *Din luptele tineretului român*, p.
187). În acelaşi timp au mai fost ucişi şapte legionari la Spitalul Militar din
Braşov şi 44 de legionari în închisoarea de la Miercurea Ciuc (Numele şi funcţiile lor, în *Ibidem*, p. 188 – 189). În lagărul de concentrare de la Vaslui au
350 Carol II, însemnări zilnice fost ucişi 32 legionari şi în fiecare judeţ al ţării au fost lichidaţi câte 2 – 3
legionari. În total au fost ucişi 252 de legionari (Numele şi funcţiile lor, în
Ibidem, p. 190 – 195; vezi şi „Gazeta de Vest", nr. 26 (90) / oct. 1993, p. 18 – 19).
5 În cuvântarea rostită la ceremonia înhumării, Patriarhul Nicodim
Munteanu a spus: „Când cineva atentează la viaţa unui om care are sarcina de a păzi ordinea şi buna rânduială a unui stat şi încă în nişte vremuri excepţional de grele, cum sunt bunăoară cele de astăzi, acela atentează la siguranţa Statului, la siguranţa patriei, la siguranţa neamului, şi în cazul acesta crima e contra
Statului, contra patriei, contra neamului" (Muşat, Ardeloanu, *România*, p.
1021-1022).
5 bis Viaceslav Mihailovici Molotov, pe numele adevărat *Skriabin*

(1890, Kukarka – 1986, Moscova); membru al CC al PC (b) din Rusia (1921);

membru al Biroului Politic (1921-1957); secretar al CC al PCUS (1921-19);

preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului – prim-ministr (19 – 1941);

ministru de Externe (1939 – 1949); locţiitor al Preşedintelui Consiliului

Comisarilor Poporului (1941-1942; 1946 – 1953) şi prim-locţiitor al

Preşedintelui Consiliului Comisarilor Poporului (1942 – 1946; 1953 – 1957);

ministru de Externe (1953 – 1956); ministru al Controlului de Stat (1956 – 1957);

În 1957 a fost exclus din Prezidiul CC şi din CC şi apoi (1962) şi din Partid;

ambasador în Mongolia (1957 – 1960); şef al reprezentanţei sovietice pe lângă

Agenţia Internaţională pentru Energie Atomică de la Viena (1960 – 1962); în

1984 a fost restabilit în calitatea de membru de partid.

6 La 6 oct. 1939, printr-un lung discurs ţinut în faţa Reichstagului.

Hitler a propus Aliaţilor încheierea păcii, în termeni extrem de vagi, precizând că problema poloneză nu se poate pune în discuţie. El afirmă că”. astăzi nu poate fi pace în Europa [... [dacă Germania şi Anglia nu se pun de acord” şi că

„Războiul în vest nu va rezolva nicio problemă”.

7 în jurnalul ei, Marta Bibescu descrie astfel vizita la Carol îi „Cel ce ţine sceptrul m-a poftit la masa lui. Sceptrul este stropit cu sângele a doi dintre marii sfetnici ai Tronului: Ion Duca, cel mai vechi prieten al meu, asasinat; Călinescu, asasinai [...] Regele e foarte palid, ochii săi albaştri sunt roşii şi încercănaţi, ca şi cum de mult n-ar mai dormi, ca şi cum abia s-a oprit din plâns [...] tot ce se referă la această dramă îl interesează pe Carol II. Îmi dau seama că îl obsedează, că a suferit şi că încă mai suferă. Am toată simpatia pentru el”. (Marta Bibescu, *Jurnal*, p. 105 – 110).

7 bis George II (1890 – 1947), rege al Greciei (1922, 1923, 1924,

1935

1947).

8 Mihail (Luca) Sturdza (1886 – 8 febr. 1980, Madrid), diplomat.

Note

351

trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al României în Danemarca (1938

1939), ministru al Afacerilor Străine în Guvernul Ion Antonescu – l loria Sima

(14 sept. – 20 dec. 1940); memorialist: *România şi sfârşitul Europei*. *Amintiri din (ara pierdută*.

9 Vizita ministrului de Externe italian, Gallea/. zo Ciano, la Berlin a avut loc la 1 oct. Vezi stenograma discuţiilor dintre Ciano şi Hitler, în: Al.

Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, vol. II, p. 21-22.

10 Carol scrie: *Lengmcecmy*. Nicolae N. Lenguceanu (1880 – 1948.

Bucureşti, înhumat la cimitirul Sf. Vineri), controlor de stat; conferenţiar universitar; membru al Partidului Naţionalist Democrat, condus de N. Iorga.

11 Hans Albers (22 febr.1892 – 24 iul. 1960), actor german, a jucat în filme ca: *Ghilotina* (1924); *Prinţesa Olala* (1927); *îngerul albastru* (1930);

Peer Gynt (1934); *Drapelul galben* (1937); *Baronul Münchhausen* (1942

1943) ete.

12 Decrelul-lege pentru înfiinţarea Frontului Naţional Studenţesc a fost adoptat la 19 oct. 1939. Prin el se prevede că: „Pentru întărirea forţelor sufleteşti, morale şi fizice ale tineretului studenţesc român [...], toţi studenţii de la universităţile şi şcolile de învăţământ superior din România vor fi încadraţi în Frontul Naţional Studenţesc [...] Frontul Studenţesc este o organizaţie de educaţie naţională, culturală şi socială [...] compusă din: a) Comandamentul suprem; b) Divizia studenţească; c) Cohorta; d) Centuria” (Textul complet, în

Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1035 – 1036).

13 Titus Gârbea (22 sept. 1895-trăieşte), ataşat militaial României la

Berlin…

14 Gheorghe Jienescu (? – 1971), general aviator; Subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naţionale, pentru Aer-Marină (8 – 14 sept. 1940; 14 sept. – 17 oct. 1940) şi Subsecretar de Stat pentru Aer (17 oct. 1940 – 23 aug. 1944).

15 Alexandra-Graham Bell (1847 – 1922), inventator şi om de ştiinţă american, de origine scoţiană; prof. universitar la Boston; cercetările sale privind fiziologia auzului l-au condus la descoperirea telefonului (1876).

16 Don Ameche, a jucat în *Parada nebunilor* (1937), cu Alice Faye şi Fraţii Rite; în *Rapsodia diabolică*, cu Tyrone Powell şi Alice Faye.

17 Roberto Farinacci (1892 – 1945, Milano), om politic şi ziarist; unul din fondatorii fascismului; deputat (1921 – 1922); secretar general al Partidului Fascist (1925 – 1926); meipbru al Marelui Consiliu Fascist (1935); ministru de stat (1938); s-a afirmat ca şef al fracţiunii radicale antisemite; a fost executat după Eliberare.

18 Cuirasatul englez „Royal Oak", aflat în golful Scapă Flovv, a fost reperat de submarinul german U-47, comandat de Günther Prien, şi torpilat, din două lovituri; mor 24 de ofiţeri şi 804 marinari.

19 Robert Donat (18 mart. 1905 – 1958), actor englez; a jucat în filme, precum: *Contele de Monte Cristo* (1934); *39 de trepte* (1935); *Fantome de vânzare* (1935); *Citadela* (1938); *La revedere, domnule Chips* (1939 – premiul Oscar).

20 Dick Powell (14 nov. 1904?), regizor, scenarist, scriitor şi actor american, pe numele adevărat I'XVIng Powell; filme: *Strada 42* (1933); *Visul unei nopţi de vară* (1935); *S-a întâmplat mâine* (1943); *Bestia şi frumoasa* (1952) etc.

21 Este vorba de Tratatul de asistenţă mutuală dintre Franţa, Anglia şi Turcia, semnat la 19 oct. 1939. Vezi textul tratatului, în Al. Vianu şi colab. *Relaţii internaţionale*, II, p. – 31.

22 John Barrymore (15 febr. 1882 – 29 mai 1942), actor american, a jucat în filme ca: *Dictatorul* (1915); *Dr. Jekyll. şi Mr. Ilyde* (1920); *Sherlock*
Holmes (1922); *Frumosul Bmmmel* (1924); *Monstrul mării* (1926); *Furtuna*
(*\92%*) *Jopaze* (1933) etc.
23 Cornel Dumitrescu (11 aug. 1903 – 1984), operator şi. regizor; a realizat filme precum: *Goguţă la ştrand* (1929); *Poveste tristă*
(*\939*); *Grădinile Capitalei* (*\943 yJ adurea îndrăgostiţilor* (1946) etc.
24 Tristan (Paul zis) Bernard (1866 – 1947), autor dramatic francez; publică romane, povestiri, piese de teatru, memorii.
25 Carol scrie *Navoro*. Ramón Novarro, actor francez, a jucat şi în
Comedia fericirii 1939 – 1940), cu Micheline Presle, Michel Simon şi I.ouis
Jourdan.
26 Carol scrie *Maria Role* Marika (Maria) Reikk (3 nov. 1913, Cairo
?), cântăreaţă şi actriţă germană; a jucat în filme precum: *Cavaleria uşoară*
(1935); *Studentul cerşetor* (1936); *Gaspemne* (1937); *Noapte de mai* (1938);
Copilul Dunării (1951); *Masca albastră* (1953) ele.
27 Alexei Nicolaievici Tolstoi (1883 – 1945), scriitor rus; a scris romanele *Petru I*; *Calvarul*; drama *Ivan cel Groaznic* etc.
28 Charles Boyer (1897 – 1978), actor american de origine franceză;
a jucat în filme în care a creat tipul seducătorului romantic: *Mayerling*;
Contesa Walewska etc.
29 Totul a pornit de la conflictul iscat între Nicolae Malaxa şi Max
Auşnit. La 19 iulie 1939, Auşnit a fost silit să demisioneze din funcţia de preşedinte al Consiliului de Administraţie al Uzinelor şi Domeniilor Reşiţa, la

care era acţionar şi Malaxa. În aceeaşi zi, Ernest Urdăreanu a fost. ales preşedinte al Consiliului de Administraţie şi la 21 aug. 1939 acesta a sesizat

Parchetul, Auşnit fiind trimis în judecată sub învinuirea de gestiune frauduloasa, escrocherie şi fals. „Procesul s-a încheiat la 16 martie 1940 prin condamnarea lui Auşnit la 6 ani închisoare corecţională şi la plata a 98

milioane lei şi a 166.000. (Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1042).

La oct. 1939, Guvernul român a făcut propuneri pentru crearea unui

„Bloc al statelor neutre”, în care urmau să intre ţările înţelegerii Balcanice.

Bulgaria, Ungaria şi Italia, pe următoarele baze; neutralitatea „în cadrul actualului conflict”; neagresiunea între statele membreadoptarea unei poziţii de neutralitate binevoitoare în cazul în care un membru al Blocului ar fi fost atacat; contacte între miniştrii Afacerilor Străine ai statelor membre; colaborare economică între statele membre. Eforturile depuse de diplomaţia românească în cursul lunii noiembrie pentru crearea Blocului nu a avut reuşită datorită atitudinii negative a Germaniei, U.R.S.S., Italiei, Bulgariei şi Ungariei, deşi

Franţa şi Marea Britanie s-au pronunţat în favoarea creării lui (Vezi: Eliza

Campus, *înţelegerea Balcanică* p. 3 – 343; I. Calafeteanu, *Diplomaţia românească*, p. 191 – 240).

31 René Massigli, diplomat francez, ambasador al Franţei la Ankara

(oct. 1938-iul. 1940).

31 bis Wilhelmina (1880 – 1962), regină a C) landei (1890 – 1948).

32 Atentatul a fost pus la cale de Gregor Elser, care anterior fusese internat în lagărul, de la Dachau, folosind ca prilej ziua de 8 nov., când Hitler urma să ţină un discurs la München, pentru comemorarea loviturii de stat din

8 nov. 1923. Elser a plasat bomba la „Burgerbreukaller”, unde a ţinut Hitler discursul. Bomba trebuia să explodeze la ora 23, 20, dar Hitler, care, de obicei, mai rămânea câteva minute după discurs, a plecat de astă dată imediat, la ora

23, 07, cu numai 13 minute înainte de explozie. Explozia a ucis 7 persoane şi a rănit 63. Elser a fost internat **într-**un lagăr de concentrare, unde a fost executat

(John Toland, *Viaţa lui Adolf Hitler*, <Iaşi>, Editura Moldova, <1995>, vol.

II, p. 72 – 73; V.P. Borovicka, /lte Mtate *care urmau să schimbe lumea*, Bucureşti.

Editura Pontică, 1978, p. 276 – 285).

33 Eitol Flynn (20 iun.1909 – 14 oct, 1959), actor american de origine irlandeză; a jucat în numeroase filme, dintre care menţionăm: *Căpitanul Blood*

(1935); *Misiunea brigăzii 41* (*\936*); *Robin Hood* (1938)*; Elizabetha şi Essex*

(1939); *Prinţ-şi cerşetor* (1937); *Corsarul* (1940) etc.

34 Carol scrie *Haviland*. Olivia de Havilland (1 iul. 1916?), actriţă americană; a jucat în numeroase filme, dintre care amintim: *Căpitanul Blood*

354

Carol II, însemnări zilnice

(1935); *Jertfa supremă* (1938); *Pe aripile vântului* (1939); a obţinut două premii Oscar.

35 Se referă la armistiţiul semnat la 11 nov. 1918, în gara Rethondes din Pădurea Compiègne, între Franţa, reprezentată de mareşalul Ferdinand

Foch, şi Germania, reprezentată de Mathias Erzberger, prin care **s-**a pus capăt primului război mondial.

36 Wilhelm Taciturnul (1533 – 1584), din dinastia Nassau Orania, unul din conducătorii revoluţiei din Ţările, de Jos, Stathuder (din 1579) al Olandei.

37 Franchot fone, a mai jucat în filmele *Din cauza lui*, eu Charles

Laughton şi Deanna Durbin (1946); şi în *Revolta de pe Bounty* (1936), cu

Clark Gable şi Charles Laughton.

38 Constantin D. Buşilă (4 mai 1877, T'g. Ocna – 1950, închisoarea din Aiud), inginer, profesor la Şcoala Politehnică din Bucureşti; în 1900

devine inginer al Şcolii de Poduri şi Şosele din Bucureşti; în 1901 este inginer electrician la Liège şi apoi lucrează în Germania

(1901-1903); în 1903 este ingineria construirea portului Constanţa; preşedinte la UGIR; deputat (1931);

creatorul şi conducătorul Institutului Român de Energie; doctor hon oris causa al Univ. din Stockholm şi a numeroase societăţi ştiinţifice din străinătate;

ministrul Lucrărilor Publice (10 iul. 1941 – 7 oct. 1943).

39 Carol scrie *Camilia*. Camilla Iloni (25 apr. 1908 – 7), actriţă germană; a jucat în numeroase filme, dintre care amintim câteva: *Faust* (1926);

Furtuna (1927); *Păcat şi iubire* (193 3); *Sclavia albă* (1936); *Orhideea roşie*

(1938); *Tragedia unei iubiri* (1941) etc.

40 Carol scrie *Willy*. Johnny Weissmuler (1904 – 1984), actor american originar din Timişoara; alături de Maureen O'Sullivan (Jane), a turnat câteva zeci de filme cu Tarzan.

41 Carol scrie *Sunner*, numele se scrie corect *Sunet*: Despre acesta vezi *Infra*, nota 294.

42 Carol scrie *Ghandi*. Mohandas Karamchand Gandhi, supranumit

Mahalma – „suflet mare" (1869 – 1948), om politic indian; conducător al luptei de eliberare a Indiei; lider (1919 – 1947) al Partidului Congresului Naţional

Indian; promotor al principiului politic al „rezistenţei pasive"; a fost asasinat.

43 Alexis Saint Leger (1887 – 1975), poet şi diplomat francez; în 1914

a intrat la Ministerul de Externe; secretar al Ambasadei Franţei din Pekin

(1916 – 1921); director al Cabinetului diplomatic al lui A. Briand (1925 – 1932);

secretar general al Ministerului de Externe (1933 – 1940); în 1941 **s**-a stabilit în SUA, unde, sub pseudonimul literar Saint John Perse, a publicat multe volume de poezii; a fost consilier al Bibliotecii Congresului. În 1960 a primit

premiul Nobel pentru literatură.

44 Carol scrie *Janig.i*. Emil Jannings (26 iul. 1884 – 2 ian. 1950), actor german, domina cinematograful german începând din 1925; a

jucat în: *Ultimul om* (\92A) *Jartuffe* (1925); *Fam*! (1926), *Ultima comandă* (\92 *tt* – luând premiul Oscar); *Ingend albastru* (19 – succes mondial) etc.

45 Werner Krauss (23 iun. 1884 – 20 oct. 1959), actor german; între

1916 – 1928 a făcut 100 de filme; a jucat până în 1950; câteva filme: *Caligari*

(1919); *Comoara* (1923); *Uliţa durerii* (1925)

46 Robert Koch (1843 – 1910), bacteriolog german; a descoperit bacilul tuberculozei (1882); a preparat tuberculina; a descoperit vibrionul holerei (1883); a primit premiul Nobel pentru medicină (1905).

47 Carol scrie *Betty Davies*. Bette Davis (5 apr. 1908 – 16 oct. 1989), pe numele adevărat Ruth Elizabeth Davis, actriţă americană de teatru şi film:

a jucat în numeroase filme, precum: *Soră rea* (1931); *Podul Walertoo* (1931);

Oraşul patimilor (1935); *Periculos* (1935 – premiat cu Oscar); *Femei de noapte* (1937, Copa Volpi); *Femeia diabolică* (1937 – premiat cu Oscar) etc.

48 Nifon Criveanu (din botez, Grigoric; 20 fehr. 1889, în Slătioara.

Romanaţi, azi Olt – 14 iun. 1970, Cernica), a urmat Seminarul Central (1902

1910) şi Fac. de Teologie din Bucureşti (1910 – 1914); a urmat un stagiu la

Paris şi Montpellier (1924 – 1926); preot la bisericile bucureştene „Lucaci" şi

„Popa Soare (1916 – 1924); director al Seminarului Nifon (1926 – 1928); vicar al Episcopiei Noului Severin, cu titlul „Craioveanul" (1929 – 1933); episcop al

Huşilor (19 oct... 1933 – nov. 1939); mitropolit al Olteniei (nov. 1939 – 20 apr.

1945, când **s**-a pensionat). (Mircea Păcurar în, *picţlotiatkit*, p. 137 – 138).

49 lrincu Mihălcescu (din botez, Ioan; 24 apr. 1874, Valea Viei.

Buzău – 3 apr. 1948, înhumat la Agapia), din familie de preoţi: a urmat

Seminarul din Buzău (1889 – 1891) şi Seminarul „Central” din Bucureşti (189!
1895); fac. de Teologie din Bucureşti (1895 – 1899); studii de specializare la
Fac. de Teologie din Berlin şi Leipzig (1901 – 1904), doctoratul în Filosofie la
I. Eipzig (1903); prof. titular la Fac. de Teologie din Bucureşti (1908 – 1939); a fost primul decan şi organizator al Fac. de Teologie din Chişinău; decan al Fac.
de Teologie din Bucureşti; arhiereu vicar al Patriarhiei, cu titlul
„Târgovişteanul” (9 oct. 1936); mitropolit al Moldovei şi Sucevei (17 dec.
1939 – 16 aug. 1947, când s-a retras): (*Mdem*, p. 268).
49 bis Ctin Angelescu (18 mai 1883 – 1950), avocat; subsecr.la Min.
Int. (7 mart. – 19 nov. 1930), Min. Lucr. Publ. şi Comunic. (10 febr. – 30
mart.1938); min. Economiei Naţionale (24 nov. 1939 – 11 mai 1940).
50 Nicolae Sibiceanu, subsecretar de stat la Preşedinţia Consiliului
356
Carpi II, însemnări zilnice de Miniştri (24 nov. 1939— 1 mai 1940); subsecretar de stat la Min. Cultelor şi Artelor (11 mai – 3 iul. 1940).
SIG – Gheorghe GVântu (n7 sept. 1901, Huşi 1968), doctor în Drept;
membru al P.N.L.; subsecretar de stat la Min. de Interne (24 nov. 1939 – 10 mai
1940 şi 11 mai-3 iul. 1940); din nou subsecretar la Min. de Interne (8 mart.
1945 – 29 nov. 1946); ministru al Lucrărilor Publice (29 nov. 1946 – 5 nov. 1947).
52 Carol scrie *Grigoroviţă*. Gheorghe (George) Grigorovici (4 mai
1871. Storojineţ – 1950, în închisoare), a urmat Fac. de Medicină din Viena;
deputat în Parlamentul austriac (1907 – 1918) şi în cel român,

în câteva rânduri;

membru al Consiliului Naţional din Bucovina; a activat în Partidul Social

Democrat, în care intrase din vremea studenţiei (1908 – 1910), iar în 1927 a fost ales în conducerea acestui partid; preşedinte al CC. al P.S.D. (1936 – 1938), subsecretar de stat la Min. Muncii (24 nov. 1939 – 3 iul. 1940).

53 Petre T. Ţopa (n. 15 iun. 1889} Molovişte, Macedonia?), doctor chirurg, absolvent al Univ. Bucureşti; vicepreşedinte al Asociaţiei chirurgilor şi al Asociaţiei medicilor din România; membru al Asociaţiei chirurgilor francezi; preşedinte al Societăţii culturale macedo-române; secretar general al

Partidului Naţionalist Democrat; preşedinte al organizaţiei Caliacra a acestui partid; deputat (1931); subsecretar de stat la Min. Muncii (17 nov. 1937 – 28

dec. 1937); subsecretar de stat la Preşedinţia Consiliului de Miniştri (24 nov.

1939 – lOmai 1940); subsecretar de stat la Min. Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale

(11 mai-4 iul. 1940).

54 Dumitru V. Toni (n. Mai 1885, înjud. Covurlui – 1955), publicist;

prefect de Covurlui (1920); deputat (1922); membra în Consiliul Permanent al Instrucţiunii Publice; inspector al învăţământului primar; preşedinte al

Asociaţiei Generale a învăţătorilor (1929); subsecretar de stat la Educaţia

Naţională (mart. 1938 – 4 sept. 1940).

55 Mihai Şerban (3 sept. 1887, Szeged?), prof. univ; a urmat cursurile Şcolii Comerciale Superioare din Viena, Univ. din Hale; doctor în ştiinţe juridice la l Jniv. din Iaşi; autor a numeroase lucrări în limba franceză şi germană; laureat al Academiei Române; voluntar în primul război mondial şi delegat la Conferinţa de Pace; organizator şi rector al Academiei de Agronomie din Cluj (1919); delegat al României la diferite conferinţe internaţionale;

fondator al grupului parlamentar de agricultori; preşedinte al organizaţiei judeţene Mureş a Frontului Românesc, condus de Al. Vaida-Voevod; deputat şi senator în toate legislaturile; membra al

Acad. Române; subsecretar de stat la Min. Agriculturii şi Domeniilor (7 iun. – 10 aug. 1932); ministru secretar de stat pentru Minorităţi (14 ian. – 13 nov. 1933); subsecretar de stat la Min.

Agriculturii şi Domeniilor (l. febr. 1939 – 4 iul. 1940).

56 George Fotino (31 iul. 1896, Craiova – 28 iun. 1969, Bucureşti), studii universitare în Drept, Litere şi Filosofie la Bucureşti (1916; 1918 – 1922), apoi la Fac de Drept din Paris (1923 – 1926), obţinând titlul de doctor (1926);

membru ai Societăţii pentru istoria Dreptului din Paris; prof.la Fac. de Drept din Bucureşti (1938 – 1947); membru al P.N.L., unul din cei patru secretari).

Istoric ai Dreptului românesc; laureat al Academiei Române cu marele premiu de istorie (1942).

57 Dumitru Dămâceanu (17 iul. 1896 – 27 sept. 1978), militar de carierii; ataşat militar la Roma (1936 – 1938); adjutant regal; şef de Stat Major al Comandamentului Militar al Capitalei (5 oct. 1942 – 29 aug. 1944, când este avansat general de brigadă; a colaborat la realizarea loviturii de stat de la 23

august 1944 (Despre el vezi: L. Loghin, Al. Lupăşteanu, C. Ucrain, *Barba ţi-ai datoriei, 23 august 1944 – 12 mai 1945. Mic diciionar*, Bucureşti, Ed. Militară.

1985).

58. Victor Jinga (17 febr. 1901, Satu Lung, Braşov – 1990), a urmat

Şcoala Superioară de Comerţ din Braşov, Institutul Superior de Ştiinţe economice din Veneţia (1925) devenind doctor în ştiinţe economice, prof. la

Acad. Comercială din Cluj (1936); a condus Uniunea Cooperativelor din

Ardea! (1929 – 1932); preşedinte al Tineretului Naţional Ţărănesc din

Transilvania şi Banat; Subsecretar de stat la Min. Economiei Naţionale (1

febr. – 23 nov. 1939).

59 Nelson Aldrich Rockefeller (n. 1908), fiul lui John Davison R. (1874 – 1960), nepotul lui John Davison R. (1839 – 1937).

60 George T. Tirnică, pseudonimul lui Dumitra Georgescu (1886 1954), actor român; elev al lui C.I. Nottara; prof. univ. la Bucureşti, a excelat în operetă, revistă, teatru.

61 Dina Cocea (n. 1912, Bucureşti), actriţă de teatru, fiica lui

N.D. Cocea; a realizat roluri remarcabile prin inteligenţa construcţiei („Maria

Stuart", „Anna Christie", de O'Neill; „Doamna lui Ieremia", de Nicolae Iorga).

62 Ion Şahighian (16 nov. 1897 – 11 mart. 1965), regizor român de film, elev al lui Paul Guşti; prof. univ. la Bucureşti; regizează spectacole din dramaturgia clasică universală şi română; pionier al cinematografiei române, realizând: *Năbădăile Cleopatrei*; *Datorie şi sacrificiu*; *Simfonia dragostei*

(1928); *O noapte de pomină* (*'939*); *Se aprind făcliile* (1939).

63 în oct. – nov. 1939, delegaţia finlandeză, condusă de J.K. Paasrkivi şi Vaino Tanner, a dus tratative, la Moscova, cu Stalin şi Molotov. Stalin a cerut închirierea, pe de ani, a oraşului-port Hango, care urma să devină bază

358 Carol II, însemnări zilnice militară-navală sovietică, a câtorva insule din Golful Finlandei, precum şi retragerea liniei de frontieră cu 40 – 50 km. la vest de Leningrad. În schimb.

Stahn oferea o suprafaţă de două ori mai mare, situată în zânele îngheţate din

Karelia Sovietică. Propunerea sovietică a fost refuzată cu hotărâre de finlandezi, invocându-se statutul de neutralitate al Finlandei (Vezi: Lloise

Hngle, Lauri Paanânen, *The Russo – lunnish Conflict, 1939 – 1940*, New York.

1973; Carl Gustav Mannerheim, *The Alemoirs of Marshall Kiaimerheim*.

London, 1953; *Kncyclopedia of World Wur* II., vol.2, p. 136 – 151).

64 în noaptea de nov. 1939, la orele 00, 45, U.R.S.S. a invadat

Finlanda, fără să-i declare război. Finlanda dispunea de 100 de tunuri antitanc.

162 avioane, de 100.000 de soldaţi şi de linia de fortificaţii „Mannerheim".

Sovieticii, conduşi de mareşalul S.G. Timoşenko, dispuneau de

800.000 de soldaţi, 1500 blindate. şi 1.000 de avioane. Finlandezii, în retragere, n-au lăsat nimic ocupantului, practicând metoda „pământului pârjolit”; Mannerheim *a* promovat o tactică iară precedent în ştiinţa militară: tactica loviturilor scurte.

prin surpriză, executate rapid, pe schiuri; tot acum, finlandezii au inventat

„Cocktailul Molotov” (70.000 de arme artizanale), producând mari pagube sovieticilor.

65 Preşedintele Roosevelt a intervenit prin ambasadorul american la

Moscova, A. Sleinhardt, cerând încetarea ostilităţilor şi sistarea bombardamentelor asupra centrelor urbane. Secretarul de stat, Cordell I lull a ameninţat chiar cu sistarea vânzării avioanelor de luptă către U.R.S.S., iar fostul preşedinte, I Ioover, a cerut ruperea relaţiilor diplomatice cu sovieticii.

Crucea Roşie a SUA a ajutat Finlanda eu bani, medicamente şi chiar eu voluntari. SUA **s**-au oferit să medieze în conflict, dar mediaţia americană a fost categoric refuzată de URSS, La 31 nov. 1939, Molotov a declarat că „Ar fi mai bine ca SUA să-şi vadă de treburile pe care le are în Cuba şi Filipine şi să nu se mai amestece în relaţiile sovielo-finlandeze”.

66 Guvernul, numit de sovietici „primul guvern democratic al

Finlandei”, era condus de „tovarăşul Otlo Kuusinen, secretară! general al

Partidului Comunist Finlandez”. Sediul noului guvern a fost fixat la Terijoki, primul oraş „eliberat” de către Armata Roşie. Guvernul a fost imediat recunoscut de U.R.S.S., care a şi stabilit relaţii diplomatice cu el... Drept mulţumire, „Guvernul” lui Otto Kuusinen a fost gata să cedeze sovieticilor oraşul-port Hango, o porţiune a istmului Karelici şi chiar să-i vândă o insulă din Golful Finic (Vezi: Aurel Preda-Mătăsaru, *Finlanda*, *războiul iernii*, în

„Rev. de istorie militară”, nr. 2/1991, p. 32).

67 Care! serie *Kukulief Kakulief* Vladirnir Kukoliev, diplomat

Note 359

sovietic, însărcinat cu afaceri la Bucureşti, din martie 1938 până în iunie 1940, când este înlocuit cu A.I. Lavrentiev.

68 în urma dezbaterilor care au avut loc la Societatea Naţiunilor în legătură „cu războiul dintre U.R.Ş.S. şi Finlanda, la 14 decembrie

U.R.S.S. a fost exclusă din acest organism internaţional.

69 Horia Grigorescu, subsecretar de stat la Min. de Interne în Guvernul Tătărescu, de la 5 dec. 1939 până la 4 iul. 1940.

69 bis Boris Ştefanov, membru al Comitetului Provizoriu al Partidului Comunist din România, în 1922; membru al Consiliului General al P.C. din România; membru al Biroului Politic al P.C. din România şi reprezentant la Filiera Comunistă Balcanică (aug. 1924 – 1928); secretar general al P.C. din România, înlocuindu-l pe Alex. Daneliuc Stefanschi (Goni), din 1934 până în 1940; din 1938 a activat la Moscova ca reprezentant al CC. al P.C.R. pe lângă Internaţionala Comunistă (M.C. Stănescu, *Moscova*, *Cominternut*, *Filiera Comunistă Balcanicii şi România, 1919 – 1943*, Bucureşti, Ed: Silex, 1994, p 99 – 125).

70 Care! scrie *Vracea*. George Vraca (25 nov. 1896 – 17 apr. 1964), actor, înteipret de excepţie al teatrului românesc, a jucat şi. În film: *Datorie şi sacrificiu* (1925); *Lia* (1927); *Se aprind făclii le* (1939); *Tudor* (1962).

71 Horia Sima (3 lui, 1907, Mândra, Făgăraş – 25 mai 1993. Augsburg, m (iennania; vineri, 28 mai J 993 a fost înhumat lângă soţia sa, pe ţărmul Mediteranei, la Costa Daurada), om politic român; conducătorul Mişcării I egionare... din 1939: Subsecretar de stat ia Min. Educaţiei Naţionale (28 iun. – 3 iul. 1940), ministru al Cultelor şi Artelor (4 – 7 iul. 1940); vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri (14 sept. 1940 – 23 ian. 1941); după ian. 1941 a trăit în exil, iar după 23 august! 944 a format „Guvernul naţional român în exil”, la Viena (Despre acesta vezi: Faust Brădescu, *Horia Sima. Un destin, o misiune*, Paris, 1991; articolul şi cronologia: *Horia Sima – Un destin, o misiune*, în „Gazeta de Vest”, nr. 22 (86), iun. 1993, p.22 – 31).

72 Ion Victor Vojen, fruntaş legionar, ambasador al României în Italia

(oct. 1940-ian. 1941).

73 Ion Dumitrescu-Borşa (14 sept. 1899, în Bălceşti, Argeş?), preot, fruntaş legionar; a urmat Seminarul Teologic din Rm. Vâlcea (1921).

Fac. de Teologie din Bucureşti (1921 – 1924); a fost preot în Bălceşti (1923 – 1929) şi Maramureş (1929 – 1932); din 19 a intrat în Mişcarea Legionară ocupând diferite funcţii: secretar al Centrului legionar (1932 – 1935), secretar general al Partidului „Totul pentru Ţară” (1935); în 1937 a luptat în Spania; în mai 1939 a condus Comandamentul din Germania; a fost „reeducat” ia Aiud

360 Carol II, însemnări zilnice şi eliberat; a avut o atitudine controversată după 23 august (despre el vezi

„Galeta de Vest”, nr. 108, nov. 1994, p.30).

74 Carol a intuit corect: este vorba de protocolul adiţional secret al

Pactului Molotov – Ribbentrop, semnat la Moscova la 23 august 1939, care stipula, în art.3, că: „În privinţa Europei sud-estice, partea sovietică subliniază interesul pe care-l manifestă pentru Basarabia. Partea germană îşi declară totalul dezinteres politic faţă de aceste teritorii” (Florin Constantinii! *Între*

Hitler şi Sta lin, *p*. 110).

74 bis Wilhelm principe de Wicd (1, 876 – 1945), nepot de frate al reginei Hlisabeta (Carmen Sylva) a României; a fost principe al Albaniei

(1914); a murit la Sinaia şi a fost înhumat la Bucureşti.

75 De fapt, bătălia a avut loc la 13 dec. 1939, la ora 6, 14.

Crucişătorul britanic se numea „Hxcter”, rai „Essex”. Obligai să părăsească portul Montevideo., unde se refugiase, crucişătorul german „Graf von Spee”.

s-a autosabordat la 17 dec. 1939.

76 Myrnă I.oy (2 aug. 1905?), actriţă americană, pe numele adevărat Caterina Myrna Williams; a jucat în filme ca: *Hoţul din Bagdad*

(1924); *Ben Mur* (1925); *Arca lui Nbe* (1929); *Bărbatul invizibil* şi (*şi mai fumaşi ani ai viaţă noastre* (1946) etc.

77 George Brent (15 mart. 1904?), actor american de origine

irlandeză, pe numele adevărat: George Molan; a jucat în filme ea: *Rin – fin – lin* (1931); *Femeia diabolică* (1938); *Fala bătrână* (1939); *Minciuna cea mare* (1946): *Canionul roşii* (1949) etc.

78 Alice Faye (5 ian. 1915?), actriţă americană, pe numele real:

Alice Lepperl, a jucat în mai multe filme: *Infamia* (1934); *Săraca feţi* (*a bogată* (1936); *Scandal în lumea bună* (1937); *Parada nebunilor* (1937);

Rapsodia diabolică (1938); *Când felinarele se sting* (1939) etc.

79 Carol scrie *Leucuţa*... Aurel Leucuţia (26 apr. 1895, la Timiş

Calacea?), a urmat Liceul de Stat la Budapesta, apoi Facile Drept şi a luat doctoratul la Cluj; secretar al Consiliului Naţional Român din Transilvania;

deputat de Timiş-Torontal (1928 – 19; 1932 – 1933 V. a fost internat la Târgu Jiu

(31 iul. 1941 – dec. 1942); ministru al Economiei Naţionale în al doilea Guvern

Sănătescu (de la 4 nov. 1944) şi în Guvernul Rădescu (6 dec. 1944 – 28 febr.

1945); a fost ales deputat de Arad, în 1946; a fost şi preşedinte al Asociaţiei de

Footbal.

80 Ilie Lazăr (11 dec. 1895, (Huleşti, Maramureş – 9 nov. 1976, înhumat la Cimitirul Mănăştur din Cluj), fiul lui Andrei şi al /Veni; om politic român, membru marcant al PNŢ; a urmat Liceul „Piarist” din Sighet, apoi

Note 361

Liceul Contesional din Lugoj, Academia de Drept din Sighet, iar din anul II la

Univ. din Cluj, doctor în Drept (1919); participă la primul război mondial şi la Marea Unire din 1918, fiind decorat cu Ordinul „Regele Ferdinand”; în 1928

s-a căsătorit cu Mara (1903 – 1973). A fost preşedinte al Organizaţiei de Tineret a PNŢ; deputat de Maramureş; chestor al Camerei Deputaţilor. A fost. arestat, timp de 7 luni, în 1946, autorităţile încercând să-l implice în procesul

„Sumanelor negre”. După episodul Tămădău (iulie 1947), a fost arestat, judecat şi condamnat, în procesul Maniu, la 12 ani de temniţă grea. A mai primit apoi încă 5 ani drept „pedeapsa administrativă”; în

1964, după 17 ani de detenţie, a fost eliberat (Dinu C. Ciiurescu, *Centenar Ilie Lazăr*, în „Arhiva”.

Supliment de istorie al ziarului „Cotidianul”, an IV, nr. 12 (44), din 15 dec.

1995, p.2 – 3).

81 Carol scrie *Deana*. Deanna Durbin (4 dec. 1922? „pe numele adevărat Fdna Mae Durbin; actriţă americană, a jucat în filme ca: *Trei fetiţe dulci* (1936), *Eterne Eva* (1941); *Pentru unsănit* (1943), *Din dragoste pentru*

Mary (1948) ete.

82 Coriolan Tătaru (15 mai 1889, Comei, Cluj?), medic şi prof.

univ. la Cluj; a urmat Univ. la Cluj, Viena, Paris; vicepreşedinte al Societăţii

Ştiinţelor Medicale; director general al Societăţii de Salvare; preşedintele

Comitetului Cluj al Federaţiei de Sport din România: decan (1928 – 1929) şi prodecan (1929 – 19) al Fac. de Medicină din Cluj; membru al Partidului Agrar;

subsecretar de Stat la Preşedinţia Consiliului de Miniştri (12 ian. – 12 mai

1932; Rezident regal al Ţinutului Someş (1 febr. 1939).

83 Carol scrie *Ban/i*. Miklós Bánffy, conte; la 17 ianuarie 1939 a încheiat o înţelegere cu Armand Călinescu, prin care maghiarii (grupaţi în

Comunitatea populară maghiară) intrau in corpore în F.R.N.; a fost ales senator pe listele Comunităţii populare maghiare (noua denumire a Partidului

Maghiar), în alegerile din dec. 1937.

84 Carol scrie *Shearere*. Nonna Shearer (10 aug. 1904 – 1983), pe numele adevărat Bdith Norma Fisher Shearer; actriţă americană, a jucat în filme, cum sunt: *Cel care primeşte palme* (1924); *Tumul mincinoşilor*

(1925); *Actri* (*a* (1928); *Divorţata* (19 – Oscar); Maria *Antoaneta* (1938 – Copa Volpi), până în 1942; când **s-**a retras din activitate.

85 Clark Gable (1 febr. 1901 – 16 nov. 1960), actor american; a jucat în numeroase filme dintre care amintim: *Văduva veselă* (1925)**;** **S-***a întâmplat* **într-***o noapte* (1934 – Oscar): *Pe aripile vântului* (1939)**;** **S-***au întâlnit în*

Bombay (1941); *Cheia. oraşului* (1950) ete.

86 între 23 – 28 dec. 1939, Victor Antonescu a efectuat o vizită în

[talia pentru a se interesa de ajutorul pe care România l-ar putea primi în cazul unui atac la frontiera sa de Răsărit şi pentru a solicita o intervenţie italiană la

Budapesta, ca, **într**-l) astfel de ipoteză, Ungaria să nu atace România. Ciano nu şi-a luat angajamente ferme, dar a promis un ajutor în armament şi o intervenţie la Budapesta în sensul celor solicitate de Guvernul român.

87 Constantin Pantazi (1888 – 1958), ministru, subsecretar de stat pentru Armata de Uscat la Min. Apărării Naţionale (27 ian. 1941); ministru al

Apărării Naţionale (22 ian. 1942), păstrând şi funcţia de subsecretar pentru

Armata de Uscat până la 23 august 1944. Condamnat la moarte în procesul

Mareşalului Antonescu, i-a fost comutată pedeapsa în închisoare pe viaţă;

moare în închisoare, la Râmnicul Sărat.

87 bis Carol scrie *h latiss*. Ervin Claus (4 aug. 1895, Vatra Domei-24

sept. 1942, Kerci, Crimeea, reînhumal la Ghencea militar); în anii 1939 – 1941

a fost ajutor al prefectului şi prefect al Palatului în Casa Militară a Regelui (Al

Duţu, Florica Dobre, *Eroi romani pe frontul de răsărit (1941-1944)*, 1.

Bucureşti, Ed Eminescu, 1995, j „31-36).

88 Grigore Cazacliu (1893, în Cotiugenii Mari, Soroea – 1959), avocat; a urmat Agronomia şi Dreptul la Kiev şi Iaşi; membru al Cenaclului

„Viaţa Românească” Iaşi; deputat în „Sfatul Ţării” şi în Parlament; Rezident regal al Ţinutului Nistru, cu sediul la Chişinău, de la 1 febr. 1939.

89 Grigore Cornicioiu, general, comandantul Corpului 3 Artilerie

de la Chişinău (1939 – 1940), destituit de generalul Antonescu la 9 sept. 1940, împreună cu alţi 10 generali.

90 Pamfil Şeicaru nota în legătură cu vizita regelui Carol în

Basarabia: „Populaţia I-a primit ca pe un Mesia; ameninţarea Rusiei Sovietice asupra acestei oropsite provincii apăsa sufletele basarabenilor şi pentru ei prezenţa regelui în mijlocul lor era o liniştire. Regele Carol avea un excepţional dar de improvizare, părea că asculta gândurile mulţimii şi se lăsa cucerit şi inspirat de ea [...] Când regele şi-a tăcut apariţia, mulţimea, delirantă de entuziasm, a rupt cordoanele, astfel că regele **s**-a găsit izolat în mulţimea care-4

aclama. În acea atmosferă de bucurie se putea descifra rugămintea disperată a întregii provincii: «Nu ne părăsi: apără-ne!» Sub influenţa magnetismului popular, regele a ţinut un discurs în care a rostit un legământ solemn, rezumat în declaraţia: «Nicio brazdă de pământ nu vom ceda» „(Pamfil Şeicaru.

Istoria Partidelor Naţional, Ţărănist şi Naţional Ţărănist, Madrid, Ed.

„Carpaţii” Traian Popescu, 1963, vol. H, p. 259 – 260).

90 bis Carol scrie *Czaky*, *Czaki*. Csâky István (1894 – 1941), om politic ungar; ministru al Afacerilor Străine (18 dec. 1938 – 27 ian. 1941).

Note 363

profită de dezmembrarea Cehoslovaciei, în 1939, pentru a mări teritoriul ungar, apoi anexează Transilvania de Nord (1940) şi semnează, în acelaşi an, pactul de prietenie cu Iugoslavia (12 dec.), care urmează la puţin timp după pactul cu

Axa (20 nov.).

91 în raportul lui R. Bossy se spune: „Csaky a autorizat pe contele

Ciano să transmită Guvernului român, prin domnul Bossy, ministru al

României la Roma, declaraţia următoare: în cazul în care România ar fi atacată de U.R.S.S. şi ar lupta împotriva acesteia din urmă, Ungaria vă păstra în timpul luptei o atitudine de neutralitate binevoitoare în ceea ce o priveşte. Ungaria nu va face niciun gest care să poată provoca războiul în regiunea danubianobalcanică” (textul Raportului, în: Raoul V. Bossy, *Amintiri din viaţa diplomatică*, II, *1938 – 1940*, ediţie de St. elian Neagoe, Bucureşti, Ed.

Humanitas, 1993, p.2 ll-215).

91 bis Gheorghe Rozii) (27 lui.1888 – 16 ian. 1961), comandant al

Corpului 4 Armată (20 mart. 1943 – 23 ian. 1944); al Corpului Motomecanizat

(23 ian. 1944 – 14 oct. 1944).

92 Decretul-lege pentru reorganizarea F.R.N. a fost publicat la 20

Ianuarie 1940. În decret se specifică: „Elementul de bază în noua organizare a

F.R.N. îl formează organizaţia comunală, având în frunte un preşedinte, 3

secretari, [...] precum şi un sfat comunal de 9 membri [...] Organizaţia de plasă are numai un rol de coordonare şi control al activităţilor organizaţiilor comunale. Ea e alcătuită dintr-un preşedinte şi 3 secretari. Organizaţia judeţeană e suma organizaţiilor comunale şi de plasă. Organizaţia de ţinut are în fruntea ei un preşedinte şi 3 secretari". Preşedinte al F.R.N. a fost numit

Alex. Vaida-Voevod.

93 Ginger Rogers (16 iul. 19 ll?), dansatoare şi actriţă americană, pe numele adevărat Virginia Katharine McMath; a jucat în numeroase filme, precum: *Strada 42* (1933); *Divorţul vesel* (1934); *Roberta* (1935); *Afacerea maimuţelor* (\952); *Kitty Foyle* (1940 – Oscar); *Povestiri din Manhattan*

(1942) etc.

94 întrevederea a avut loc la 20 ian. la Vreac. Gr. Gafencu a susţinut necesitatea promovării unei „politici solidare, înţelegătoare, dar fermă" faţă de

Ungaria şi Bulgaria, bazată pe trei principiinicio discuţie referitoare la revendicări politice sau teritoriale decât în cadrul unor grupări regionale şi numai „în acelaşi spirit şi în apelaşi timp" cu viitoarea Conferinţă de Pace;

concesiile să fie din partea tuturor şi garanţiile faţă de toţi, pentru a pune capăt politicii „care urmăreşte a ne despărţi pentru a ne împărţi"; amânarea oricăror discuţii până la sfârşitul războiului (în contradicţie cu omologul său iugoslav.

Al. Cinkar Markovic, care cerea căutarea unor soluţii înainte de

terminarea războiului, pentru ca la Conferinţa de Pace ţările balcanice şi dunărene să se prezinte „deplin înţelese între ele şi. formând un bloc”). Întrevederea de la

Vră – ac pregăteşte Conferinţa înţelegerii Balcanice de la Belgrad (Ion

Calafeteanu, *Diplomaţia*, p.246 – 249).

95 Consiliul Permanent al înţelegerii Balcanice **s**-a reunit la Belgrad, în zilele 2 – 4 februarie 1940. Au participat: I. Metaxas, din partea Greciei; Gr.

Gafencu, din partea României; Sukril Săracoglu, din partea Turciei, şi Al.

C-inkar Markovic, din partea Iugoslaviei (Despre desfăşurarea Conferinţei, larg, la: Eliza Campus, *înţelegerea Balcanică*, Bucureşti, Ed. Academiei.

1972, p. 345 – 353; Ion Calafeteanu, *Diplomaţia*, p. 249 – 257).

96 Carol scrie *Cristu*. Ion (Ionel) Chriştu (oct. 1895, Craiova – 1953, în închisoarea Sighet), diplomat; doctor în Drept la Paris; ministru plenipotenţiar (1934), director la Departamentul economic din Min. de Externe

(1931); delegat al României la Geneva, la Conferinţa Reparaţiilor şi la

Conferinţa Economică Mondială de la Londra (1933); ministru de stat (1940);

consultant: economic al Micii înţelegeri şi al înţelegerii Balcanice; ministru al

Comerţului Exterior (17 febr. – 28 iun. 1940); ministru la Sofia (mai 1943-iul.

1944); membru al delegaţiei române care a semnat armistiţiul la Moscova;

membru al delegaţiei române la Conferinţa de Pace de la Paris (1947).

97 Carol scrie *Michelin*. Micheline Presle (22 aug. 1922?), pe numele adevărat Micheline Chassagne, actriţă franceză; a jucat în filme, precum; *Paradisul pierdut* (1939); *Diavolul în corp* (1946); *Diavolul şi cele*

10 porunci (1962); *Dama cu camelii*; *Piele de măgar* (1970) etc.

98 Vasile Noveanu (1906, Huşi – 1992), cel mai mare din cei patrii fii ai unui croitor; medic; a fost coleg de liceu cu Corneliu Zelea

Codreanu şi a aderat la Mişcarea Legionară din vremea studenţiei. După executarea lui

Codreanu (1938), a făcut parte din grupul adversar lui Lloria Sima, acceptând propunerile regelui Carol. În iulie 1940 a fost numit ministru al Patrimoniului, în Guvernul Gigurtu. După 6 sept. 1940 **s-**a retras din activitatea Gărzii de Fier, situâ**ndu-**se pe o linie potrivnică lui Horia Sima. După 1944, a fost, o scurtă perioadă, închis, iar din 1949 a avut domiciliu forţat la Râmnicu Sărat, profesând malicina în Spitalul orăşenesc; după pensionare a trăit în Bucureşti

(Despre el vezi şi Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, Timişoara.

Ed. Gordian,.1995, p. 32).

99 în comunicatul dat publicităţii după conferinţă se arată că:

„Schimburile de vederi la care au procedat membrii Consililui Permanent [...]

le-au îngăduit să constate în unanimitate:

Note

365

1 Interesul comun al celor patru state pentru menţinerea păcii, a ordinii şi securităţii în Sud-Estul Europei;

2 Ferma lor deciziune de a continua politica lor hotărât pacifică [...]

3 Voinţa de a rămâne hotărâte unei înţelegeri [...];

4 Sincera lor dorinţă de a întreţine şi dezvolta raporturi prieteneşti cu statele vecine [...];

5 Necesitatea de a strânge şi mai mult şi de a desăvârşi legăturile economice şi de comunicaţii între statele balcanice [...];

6 Prelungirea Pactului Balcanic pentru o nouă perioadă statuară de 7

ani, cu începere de la 9 febr. 1941;

7 Hotărârea celor 4 miniştri ai Afacerilor Străine de a păstra între ei un strâns contact [...] (vezi textul complet al Comunicatului, în: Al. Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, vol. II, p. 29).

100 Carol scrie *Lagerloff*. Selma Lagerlof (1858 – 1940), scriitoare suedezi, are o vastă operă formală din romane (*Povestea lui Gorsa Berling*;

Minunile lui Anticrist; *Proscrisul* etc), proză pentru copii; a primit premiul

Nobel pentru literatură (1909).

100 bis Sergiu Nenişor (1894 – 1961), secretarul lui Nicolae Titulescu.

101 Maurice Chevalier (12 sept. 1888-l ian. 1972), şansonetist francez; a jucat şi în filme muzicale: *Parada dragostei*; *Văduva veselă*; *Tăcerea e de aur*; *Can – Can* etc.

102 Carol scrie *Maria Dea*. Marie Dea, actriţă de origine română; a jucat şi în *Trubadurii diavolului* (dec. 1942).

103 Rodrig Modreanu, general, prefect al Poliţiei Capitalei (1939
1940).

104 Gheorghe Liteanu, general, director al Siguranţei Statului; destituit la 9 sept. 1940, prin decret-lege, fiind înlăturat din Armată.

105 Gustav Frohlich (21 mart. 1902?), actor german de film; a jucat în filme ca: *Metropolis* (1926); *Destinul* (1931); *Secretul contesei Lubiemka* (1934); *Marele rege* (1941); *Concertul* (1944) etc.

106 Bogdan Filov (1883, Stara Zagora – 1945, Sofia), arheolog şi om politic bulgar; prof. de arheologie şi de Istoria Artei la Sofia; ministru al Educaţiei Publice (1939); prim-ministru (15 febr. 1940 – 14 sept. 1943); membru în Consiliul de Regenţă; a fost executat în 1945.

107 Ivan V. Popov, diplomat bulgar, ministru al Bulgariei la Belgrad (mart. 1937-febr. 1940) şi ministru al Afacerilor Străine (febr. 1940-apr. 1942).

108 Despre acţiunea lui Maniu împotriva guvernării carliste în anul 1940, vezi Nota organelor de Siguranţă, din 18 martie 1940, în: V. Arimia, I.

Ardeleanu, A. Cebuc, *Istoria Partidului Naţional Ţărănesc. Documente 1926 1927*, Bucureşti, Editura Arc 2000, 1994, p. 193 – 197.

109 Este vorba de *Decretul-lege asupra publicaţiilor clandestine*, dat publicităţii la 20 februarie 1940, care prevedea: nu va putea fi

răspândită nicio publicaţiei înainte de a fi primit aprobarea Cenzurii; oricine se abate va primi o pedeapsă de la 1 lună la 2 ani. Ministerul de Interne putea să fixeze domiciliu obligatoriu persoanelor contraveniente pe o durată de la 15 zile la 6

luni şi chiar 1 an.

În baza acestei legi, unor fruntaşi politici, între care Virgil Madgearu.

Aurel Leucuţia, Răchiţeanu, Ilie Lazăr, li **s-**a impus domiciliu obligatoriu

(Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1054).

110 Carol scrie *Russel*. Rosalind Russell, actriţă americană de film;

a jucat în *Citadela* (1938), cu R. Donat, în regia lui King Vidor; în *Femei*, cu

Joan Crawford, Norma Shearer şi Paulette Goddard (1939), în regia lui George

Cukor.

111 Carol scrie *Frederik*. Fredric March (31 aug. 1897 – 14 apr.

1975), pe r urnele real Ertist Fredrick McIntyre Bockel; a jucat în filme ca: *Dr.*

Jeckyll (1932 – Oscar); *Cei mai frumoşi ani ai vieţii* (1946 – Oscar); *Moartea unui comis voiajor* (1952 – Copa Volpi); *Procesul maimuţelor* (1960) etc.

111 bis Alexandru Rosetti (1895 – 1990), lingvist, prof. univ., acad.

director al Editurii Fundaţiilor Regale, autor al *Istoriei limbii române*.

112 Nicolae 1.1 Ierescu (6 dec. 1906, Turnu Severin?), poet, prof.

univ; a luat licenţa şi doctoratul în Filologia clasică, la Bucureşti; studii de specializare la Sorbona; prof. de latină la Univ. Bucureşti; preşedinte al

Societăţii Scriitorilor Români (SSR), din 1939; a scos revistele: „Favonius”;

„Revista clasică” şi „Avsonia”.

113 Vizita lui Mitiţă Constantinescu la Sofia a avut loc între 22 – 23

febr. Bulgarii i-au declarat că: „Bulgaria îşi va păstra

neutralitatea, chiar dacă vecinii ei ar fi intrat într-un conflict”, dar că „pentru motive de oportunitate, ei

<bulgarii> nu sunt în măsură să se apropie, deocamdată, şi să se alăture de înţelegerea Balcanică”. S-a încheiat şi un acord de plăţi referitor la plata mărfurilor (Eliza Campus, *înţelegerea Balcanică*, p. 353).

114 Carol scrie: *Longiton*, *Laughlon*. Charles Laughton (1 iul. 1899

15 dec. 1962), actor engleza jucat în filme ca: *Viaţa intimă a lin Henric VIII*

(1933 – Oscar); *Suspectul* (1944 – Oscar); *Mizerabilii* (1935); *Cocoşatul de la Notre Dame* (1939); *Martorul acuzării*; *Revolta de pe Bounty* (1936) etc.

115 Este vorba de politica de reconciliere cu Mişcarea Legionară iniţiată de Carol II la începutul anului 1940. S-au purtat discuţii cu mai mulţi

şefi legionari, între care dr. Vasile Noveanu, care a tratat cu generalul Gabriel

Marinescu încă din oct. 1939. În memoriile sale, Horia Sima scrie că: „tot timpul Noveanu a rămas punctul de desfăşurare al destinderii. Realizându-se destinderea prin Noveanu, Camarila îi crea acestuia o platformă de mişcare de care se putea folosi ulterior pentru a abate grosul ei pe linia de captare a

Palatului”. (Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 32.). V.

Noveanu a dus tratative şi eu Ernest Urdăreanu şi regele Carol.

116 Ştefan Ziăvoianu (1883 – 28 iul. 1941), colonel, decorat cu ordinul

„Mifrai Viteazul”; fost senator legionar; prefect al Poliţiei Capitalei (sept.

1940 – ian. 1941); după rebeliunea din ian. 1941 a fost condamnat la moarte şi a fost executat la Jilava, împreună cu alţi şapte legionari. (Vezi: *Asasinatele de la Jilava*, p. 11 – 12; „Gazeta de Vest”, nr. 23 – 24, lui. -aug. 1993, p.48.).

117 Tratativele de pace au început la Moscova la 6 martie 1940, în timp ce luptele au continuat. La 12 martie, Finlanda semnează tratatul de pace cu sovieticii, cedând acestora oraşul Viipuri (Vîborg),

al doilea centru al ţării ca mărime, cel mai mare port la Oceanul Arctic; Petsamo; oraşul-port Hango

(concesionat pe de ani); zona de la nord de lacul Ladoga şi întregul istm al

Kareliei, toate acestea însumând 12% din populaţia ţării şi 22.000 km².

Finlandezii au mai fost obligaţi să cedeze o porţiune din peninsula Rybachiy şi să construiască o cale ferată între Murmansk şi Kemijărui. Delegaţia finlandeză a fost compusă din: Ryti, primul ministru; Paasikivi, ministru iară portofoliu;

general Walden, ministru al Apărării, şi prof. Voionmaa din Ministerul de

Externe. Delegaţia sovietică a fost compusă din: Molotov; general Jdanov şi general

A.M. Vasilevsky. (Textul tratatului de pace, în: Al. Vianu şi *cohb*., *Relapi internaţionale*, II, p. 31-33).

118 Suedia, temându-se de reacţia U.R.S.S., a refuzat cererea

Finlandei de a media în conflict şi a informat, oficial, guvernul finlandez că, în conformitate cu statutul său de neutralitate, nu va permite francezilor, englezilor sau altora să traverseze cu trupe teritoriul său. Aceeaşi atitudine a adoptat şi Norvegia.

119 Carol scrie *MOI – dovanu*. Victor Moldovan (15 sept. 1884.

Bistriţa Năsând?), avocat, doctor în Drept; preşedinte al Organizaţiei

Năsăud a PNŢ; secretar al PNŢ pentru Transilvania şi Banat; deputat (1919

1927; 1931-1932; 1933); senator (1932 – 1933); subsecretar de stat la Interne

(15 mart. – 4 iun. 1927).

120 Aurelianbentoiu (29 iun. 1892, Făcăeni, Ialomiţa 1963), jurist;

licenţa în Drept la Bucureşti; raportor în procesul parlamentar al Afacerii

Škoda; subsecretar de stat la Justiţie (23 sept. 1935 – 29 aug. 1936; 23 febr. – 368 Carol II, însemnări zilnice

14 nov. 1937); subsecretar de stat la Interne (29 aug. 1936 – 23 febr. 1937);

ministru al Justiţiei (11 mai – 4 iul. 1940); a fost închis la Sighet

şi transferat la Jilava, unde a şi murit.

121 La data când scria Carol, nu se ştia nimic precis despre tratativele ruso-finlandeze. Despre ele, vezi *Supra*, nota 117.

122 Ribbentrop i-a declarat lui Mussolini că: „Peste câteva luni armata franceză va fi distrusă şi puţinii englezi care vor mai rămâne pe]

continent vor fi prizonieri de război” (Max Gallo, *Italia lui Mussolini*, p.396).

123 Armata finlandeză a avut în acest război 24.934 morţi şi 43.557

răniţi. Molotov a anunţat Sovietului Suprem, la 29 mart. 1940, că sovieticii au avut 48.745 de morţi şi 158.863 de răniţi. Ca material de război, ruşii au i pierdut 1600 de tancuri şi 872 avioane. (*Encyclopedia of World War* II, vol. 2, 1

p. 146 – 148).

124 Paul Reynaud (1878 – 1966), om politic francez; diplomat al

Înaltei Şcoli Comerciale; deputat (1919), deputat de Paris (1928 – 1940); 1

ministru de Finanţe (19), al Coloniilor (1931 – 1 932), din nou de Finanţe (nov.

1938 – mart. 1940); prim-ministru şi ministru de Externe (21 mart. – 16 iun.

1940); internat la ordinul mareşalului Potain (sept. 1940 – 1942), este deportat de nazişti (1942 – 1945); deputat (1946 – 1962); delegat şi preşedinte al Comisiei]

de Afaceri economice (1949 – 1957), a Consiliului Europei (1949 – 1955); i preşedinte al Camerei de Finanţe a Adunării Naţionale a Franţei (1951-1962)

şi al Comitetului Consultativ Constituţional (1958); a scris memorii şi diverse alte lucrări.

125 Carol scrie Dara? /. Linda Damell (16 oct. 1923 – 10 apr. 1965).

actriţă americană, pe numele adevărat Monetta Eloysa Damell; a jucat în firmei ca: *Hotel pentru femei* (1939); *Semnul lui Zorro* (1940); **S-***a întâmplat mâine*

(1943); /1 *treisprezecea scrisoare* (1951); /loc» a. vio *este dragostea mea* (1954); j

Ora zero (1957) etc.

126 Garry Cooper (7 mai 190 l13 mai 1961), actor american de film; din realizările sale cinematografice menţionăm filmele: *Adio* arme

Sergentul York; *Cui îi bate ceasul*; *La amiază*; *Vera Cruz*.

127 Molotov a ţinut discursul în Şedinţa Sesiunii Sovietului Supremi

Printre altele, el a afirmat că există o „chestiune litigioasă nerezolvată, aceea a Basarabief. După ce a readus în discuţie „cazul Butenko”, Molotov a spus că „România va înţelege că asemenea lucruri nu pot fi tolerate”. Şefmi diplomaţiei sovietice a negat că ar exista vreun pact de neagresiune între cele două ţări, afirmând că nu numai acordul Titulescu-Litvinov, dar şi Pactul

Briand-Kellogg şi Protocolul de la Moscova nu constituiau un pact bilateral de

Note

369

neagresiune (Despre discurs şi despre reacţiile din capitalele europene la el, vezi: Dobrinescu, Constantin, *Basarabia*, p. 134 – 140).

128 Theodor C. Butenko a fost însărcinat cu afaceri ad-interim la

Legaţia sovietică din Bucureşti „Cazul Butenko” a fost provocat de faptul că acesta, la 6 februarie, 1938, a dispărut din Bucureşti şi s-a stabilit la Roma, unde, prin declaraţii şi publicaţii, a demascat crimele din U. Ria. S; într-o notă către Guvernul român, condus de Octavian Goga, sovieticii au protestat împotriva modului nesatisfăcător în care erau duse cercetările. Într-un articol din „Pravda” se afirma că Butenko căzuse victimă fasciştilor români ajutaţi de puteri străine. Atunci când, cu câteva zile mai târziu, acesta a reapărut la

Roma, în calitate de refugiat poliţie, presa sovietică a afumat că acest Butenko ar fi un „escroc alb”. Ambasada germană de la Moscova a comunicat, la 28

febr., Ministerului de Externe că o fotografie din paşaportul diplomatului sovietic, împreună eu o cerere a lui pentru obţinerea unei vize, este identică cu fotografia publicată la Roma. În urma acestui fapt, Guvernul sovietic a rechemat pe ministrul său plenipotenţiar, Mihai! Osirovski, lăsând în România numai o reprezentanţă. Abia în iunie 1940 a fost numit un nou ministru plenipotenţiar, în persoana lui Anatoli Iosifovici Lavrentiev. (Muşat, Ardeleanu.

România, p.783, 1098; Dobrinescu, Constantin. *Basarabia*, p. 19).

129 Michel Simen (9 apr. 1895 – mai 1975), pe numele adevărat

Michel François Simon, actor francez de origine elveţiană; „unul din cei trei coloşi ai secolului, alături de Charles Laughton şi Orson Welles” (J. Renoir);

a jucat în peste 100 de filme, dintre care amintim: *Cafeaua* (1931); *Suflet în ceafă* (1938); *Ftvmuseţea diavolului* (1950; *Necunoscute din taxi*

(1 *i*) *59*): *Bătrânul şi copilul* (1957); *Diavolul şi cele 10 porunci* (1962).

130 Dr. Hermann Neubacher (1893, Weils, Austria?); doctor inginer la Viena; locotenent major în armata austriacă (1914 – 1918); fondator şi preşedinte al Deutsch-Osterreiehischer Volkslund, secţia austriacă; a fost închis, în Austria, pentru activitate pronazistă (1935 – 1936); primar al Vienei

(1938 – 1940); în 1940 a intrat în Miri. de Externe german, fiind însărcinat cu afaceri în România şi Europa de Sud – Est (1941 – 1945).

131 Gafencu a transmis şefului Misiunii diplomatice a României de la Moscova indicaţia să susţină că „problema Butenko nu trebuia imputată oficialităţilor române, întrucât acesta îşi abandonase postul”. Gafencu aprecia cuvântarea lui Molotov drept „răuvoitoare” şi „agresivă”, constatâ**ndu-**se că

Moscova consideră hotarul Nistrului ca un „punct vulnerabil” pentru pace în

Răsăritul Europei, un „catalizator al revendicărilor maghiare şi bulgare”.

Informat de Gh. Davidescu, la 3 aprilie, în legătură cu nemulţumirea

Bucureştilor faţă de discursul său, Molotov **s-**a mărginit să declare că „a spus ceea ce trebuia să spună”. (Dobrinescu, Constantin, *Basarabia*, p. 20).

132 Guvernul român a luat măsuri pentru zădărnicirea planurilor anglo-franceze de blocare a traficului pe Dunăre, ceea ce a dus la o înrăutăţire a relaţiilor României cu cele două ţări. La 22 nov. 1939, Guvernul român luase măsura de a opri intrarea în porturile

româneşti a vaselor de comerţ înarmate ale ţărilor beligerante (*Politica externă a României*, p.232, 234).

133 La 9 apr. 1940, ora 4.20, ambasadorul Germaniei în Danemarca.

Cecyl von Renthe – Finck, a prezentat regelui Kristian al X-lea ultimatumul german. După o şedinţă de 2 ore, Guvernul şi Parlamentul danez au fost de acord să capituleze.

La ora 4., ambasadorul german la Oslo, Karl Broyer, a prezentat

Guvernului norvegian ultimatumul german. (Vezi directiva lui Hitler pentru ocuparea Danemarcei şi Norvegiei, la Al. Vianu şi colab. *Relaţii internaţionale*, II, p.25 – 26).

134 Carol scrie *Christiamund*, *Trondjem*, *Trontheim*. În zorii zilei de 9 apr. 1940, desantul maritim şi aerian german a debarcat în principalele oraşe şi porturi norvegiene: Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Narvik.

Divizia 1 Infanterie norvegiană (general liriksen) a predat, cu uşurinţă, oraşul

Oslo. În portul Trondheim, Divizia 5 Infanterie (general I. Laurantson) a fost înfrântă. La Kristiansand, crucişătorul german „Karlsruhe" a fost grav avariat

(Loghin, *Al doilea război mondial*, p. – 31).

135 La 10 apr., Oh. Davidescu a fost chemat de Molotov, care i-a arătat că „incidentele" de frontieră „depăşeau orice limită" şi că este necesar să se evite asemenea situaţii, deoarece „nimic bun nu poate rezulta din ele".

Davidescu a reafirmat hotărârea Bucureştilor de a asigura, în continuare.

„Raporturi amicale şi de bună vecinătate eu U.R.S.S". Şi a asigurat că va informa la Bucureşti despre cele discutate la Kremlin (Dobrinescu.

Constantin, *Basarabia*, p. 142).

136 Oraşul-port Narvik, apărat de Divizia 6 Infanterie (general Carl

Fleischer), a rezistat, în ziua de 9 apr., atacului trupelor de munte germane ale generalului Eduard Dietl. Crucişătorul greu german „Blficher" a fost grav avariat în fiordul Oslo, nu la Narvik, iar „Karlsruhe", la Kristiansand, nu la Narvik, în luptele cu englezii (Loghin, *Al doilea război mondial*, p. 31).

137 Vidkun Quisling (18 iul. 1887 – 24 oct. 1945), om politic norvegian, fondatorul şi conducătorul partidului „Nasional Samling”; absolvent al Şcolii de Război (1913); ataşat militar la Petrograd (1918 – 1919), la Helsinki

(1919), Moscova (1927 – 1929); ministru de Război (1931-1933); prim

Note 371

ministru (de la 9 apr. 1940).

138 La 17 apr., la Belgrad, delegaţii ţărilor riverane ale Dunării

(România, Ungaria, Bulgaria şi Iugoslavia) au hotărât: 1) interzicerea navigaţiei pe Dunăre a vaselor destinate altor scopuri decât transportul de mărfuri şi persoane, eu excepţia vaselor riveranilor; 2) interzicerea tranzitului de arme, muniţii şi material explozibil, cu excepţia celor aparţinând riveranilor;

3) dreptul exclusiv al riveranilor de a face poliţie în apele lor (*Politica externă a României*, p. 234).

139 Carol serie *Heine*. Sonja llenie (18 apr. 1913 – 17 oct. 1969), patinatoare şi actriţă americană, de origine norvegiană, triplă campioană olimpică; a jucat în filme, ca *Şapte zile pentru Elizabeta* (1927); *Prinţesa patinajului* (1936); *Floarea de ghiafă* (1937); *Totul se întâmplă noaptea*

(1939); *Romanţă pe zăpadă* (1943).

140 Mihalache a fost numit consilier regal la 17 apr. 1940. Iuâiu

Maniu aprecia că: „Întrucât consilieratul regal cu care ai fost distins nu te obligă la altceva decât expunerea sinceră a convingerilor dumitale, când ele vor fi cerute, numirea dumitale ca consilia” regal nu poate influenţa asupra legăturilor personale şi ideologice ce ne unesc”. Mihalache a demisionat din această funcţie fa 26

Iunie (I. Scurtu, *Iuliu Maniu*. *Activitatea politică*, Bucureşti, Ed. Enciclopedică.

1995, p. 96).

141 De fapt, două brigăzi engleze, comandate de generalul Adrian

Carton de Wiart, şi o divizie uşoară franceză (general Audet) au debarcat la

Namsos, nu la Narvik (Loghin, *Al doilea război mondial*, p.31).

142 Carol scrie *Steward* „lames Stewart (20 mai 1908?), actor

american, pe numele adevărat James Maintland; a jucat în filme timp de peste

40 de ani, începând din 1935, primul film fiind intitulat în *umbra scaunului electric*; a mai jucat în filmele: *Poveste din Philadelphia* (1940 – Oscar);

Anatomia unei crime (1959 – Copa Volpi); Dl *Hohbs pleacă în vacanţă* (1962

— Ursul de argint) etc.

143 Ilie Gârneaţă (20 iul. 1898, Mamorniţa, Dorohoi – 28 mai 1971, la Erding, în Germania), fruntaş legionar, comandantul Bunei Vestiri.

144 Radu Mironovici (? – 1979, în Ţigăneşti, Ilfov), fruntaş legionar, unul din cei cinci întemeietori al Legiunii „Arhanghelul Mihail” (24 iunie

1927).

145 La 26 aprilie a fost adoptat *Decretul-lege pentru amnistierea unor infracţiuni cu caracter politic*. În referatul Consiliului de Miniştri înmânat regelui, se arăta: „Vremurile impun o unitate internă deplină printr-o armonie desăvârşită a tuturor fiilor ţării”. Prin decizii ale Min. de Interne, din

372 Carol II, însemnări zilnice 1

15, 23, 26, 27 martie şi 15, 20 aprilie 1940, membri ai Mişcării Legionare au fost eliberaţi din lagărele de detenţie (Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1063).:

146 Jacqueline Delubac a jucat cu Louis Jouvet şi Edwige Feuillerc îţi *Topaze* (1932)!

147 Edwige Feuillere (29 oct. 1907?), actriţă franceză, a mai jucat în filme ca: *Topaze* (1932); *Golgotha* (1935); *De la Mayerling la Sarajevo*

(1940); *Vulturul cu două capete* (1947); *Grâu necopt* (\953) etc.

148 Alexandru Pastia (25 ian. 1893, fălticeni – 21 nov. 1942, Colul

Donului), colonel, avansat postmortem la gradul de general de brigadă, la 2, 1;

nov. 1942; participant la al doilea război balcanic, la primul război mondial, la campania din Ungaria; a Urmat Şcoala Superioară de Război (1923 – 1925);

ataşat militar în Iugoslavia (13. mart. 1928-l mai 1931); prof. La

Şcoala!

Superioară de Război de la 1 oct. 1933: director al Şcolii pregătitoare de ofiţeri: adjutant la Casa Militară Regală (6 sept. 1939); comandant al Şcolii

Superioare de Război (de la 1 nov, 1941); a revenit pe front în 1942, fiind grav rănit la Cotul Donului; a fostreânhumat, la 26 dec. 1942, în Cimitirul Ghericea.

(Vezi: Al. Duţu, FI. Dobre, *Eroi români pe frontul de răsărit* (*1941-1944*), vol. I, <Bucureşti> Ed. Eminescu, 1995, p. 108 – 113).

149 Stanley Laurel, pe numele adevărat Arthur Stanley Jeffersson (16 I

apr. 1890 – 23 febr. 1965), şi Oliver Ilardy, pe numele real Oliver Norvelle j

Hardy (18 ian. 1892 – 7 aug. 1957), actori americani care au format cuplul comic Stan şi Bran, celebru pe plan internaţional. Carol scrie *Lan*, în loc de

Stan.

150 Ştefan Ciobanu (nov. 1883, Talmaz pe Nistru – 1950), istoric, 1

om politic; licenţiat al Univ. din Kiev, secţia slavo-rusă (1912); absolvent al

Cursurilor superioare pedagogice din Kiev; prof. (1926) de Istoria literaturii române şi de Literatură religioasă modernă, la Fac. de Teologie din Chişinău;

după Unire a fost director general şi secretar general al învăţământului pentru

Basarabia (2 apr. 1918-l febr. 1921); membru de onoare al Acad. Române (1

oct. 1918); membru al Comisiei Monumentelor Istorice (1919 – 1927) şi preşedinte al acesteia (din 1927).

151 René André Rodolphe de Weck (14 mai 1887, Fribourg – 1950.

Berna), diplomat, scriitor, critic literar; a studiat în Elveţia, la Paris şi

München; doctor în Drept, a practicat avocatura şi jurnalistica până în 1913, când a intrat în diplomaţie, fiind numit, ataşat de Legaţie la Londra; apoi a fost secretar şi consilier al Legaţiei elveţiene din Paris (1917 – 1932); ministru al

Elveţiei la Bucureşti (23 febr. 1933 – 13 iul. 1945), după care a fost numit ministru la Roma; membru fondator al Societăţii scriitorilor elveţieni şi al

Asociaţiei Internaţionale a scriitorilor de limba franceza; ziarist la „Mercure de

France”; rapoartele sale diplomatice de la Bucureşti, dintre anii 1940 – 1944, au fost publicate de Andrei Şiperco în „Magazin Istoric”, nr. 4/1990 – 7/1991.

152 Achile Diculescu (2 apr. 1891?), general, comandor de Aviaţie;

a urmat Şcoala de ofiţeri. Şcoala de Război (1921); comandant al Şcolii de Tir şi bombardament, al Centrului de Instrucţie al Aeronauticii şi el Şcolii ofiţerilor de Aviaţie; subsecretar de stat la Min. Acrului şi Marinei (11 mai – 4 sept.

1940).

153 Constantin Niculescu (7 nov. 1887, Bucureşti?), general;

ataşat militar la Paris (1 febr. 1923 – l apr. 1926, 1936); subsecretar de stat la

Min. Apărării Naţionale (11 mai – 3 iul. 1940); ministru al Apărării Naţionale

(**4 iul.** – 4 sept. 1940); comandant militar al Bucureştilor (194 l1943);

comandant al Corpului 5 Armată (1943 – 1944).

154 De fapt, operaţiunea cunoscută sub numele de „Fall Gellv

(Planul Galben) a fost declanşată la 10 mai, ora 5.35 a.m. Nu au fost bombardate Bruxelles, Lyon, Pontoise, cum scrie care}, **S**-au dat. lupte doar în

Olanda şi Belgia (*Lo-aa*, *Al doilea război mondial*, p. 33 – 34).

155 Carol scrie *Atlee*. Clement Atllce (1883, Londra – 1967, Londra), participă, la primul război mondial; ales deputat (1922); face parte din

Guvernul MacDonald (1929 – 1931); în Guvernul de coaliţie din 1940 – 1945

face parte din Cabinetul de Război; prim-ministra (1945 – 1951), conduce reformele sociale şi economice; conduce Partidul Laburist până în 1956; devine pair în 1956.

156 Arthur Greenwood (1880 – 1954), om politic englez; prof. de

Economie Politică la Univ. din Leeds; deputat laburist. (1922 – 1931; „1932

1954); ministru al Sănătăţii Publice (1929 – 1931); ministru iară portofoliu în cabinetul Churchill (1940 – 1945); lord al Sigiliului Privai (1945 – 1947).

157 Marlene Dietrich (27 dec. 1900?), actriţă germană, pe numele adevărat Maria Magdalena von Losch; a jucat în numeroase filme, precum:

Îngend albastru (19); *Maroc* (19); *Dezonorata* (1931); *Viciul blond* (1932);

Martorul acuzării (1957); *Procesul de la Nürnberg* (1961) etc.

158 Haroad George Alexander, conte de Tunis (1891, Londra – 1969, Londra); absolvent al Şcolii de la Sandhurst (1911), **s**-a distins în primul război mondial; comandă o brigadă în India (1934 – 1938); în 1939 a fost mutat în Franţa, în fruntea Diviziei I, apoi a Corpului 1 britanic, care a acoperit îmbarcarea trupelor engleze la Dunkerque; comandant ai forţelor britanice din

Birmania (1940 – 1942), apoi din Orientul Mijlociu; adjunct al lui Eisenhower, drept comandant şef al forţelor aliate din Africa de Nord (1943); apoi

 comandant al Grupului 15 de armate în Italia; a jucat un rol de prim plan în companiile din Tunisia şi Italia; în 1944 îi urmează lui Henry Maitland Wilson ca şef al teatrului de operaţiuni din Mediterana; guvernator al Canadei (1945

1952); ministru al Apărării (1952 – 1954).

159 Olanda a capitulat la 15 mai 1940; generalul Henri Winkelman a ordonat încetarea ostilităţilor. Haga a fost predată tară luptă.

160 La 14 mai 1940, Armata 6 germană (general Walther von

Reichenau) a atacat teritoriul belgian între Louvain şi Namur. Gruparea blindată a generalului Heinz Guderian (Corpul 19 tancuri) a forţat Meuse, făcând o breşă de 80 de km între Sedan şi Dinani, în sectorul Armatei 2 franceze (general Charles Huntziger). (Loghin, *Al doilea război mondial*, p. 35).

161. La 17 mai, mari unităţi germane, aparţinând grupului de

armate

„A", au zdrobit rezistenţele franceze, engleze şi belgiene de pe râul Dyle şi au pătruns în Bruxelles, declarat oraş deschis. (*Idem*, *Ibidem*, p.36).

162 De fapt, schimbările au avut loc pe 18 mai, când **s-**a format un nou guvern, în frunte cu Paul Reynaud, care a preluat şi portofoliul Ministerului de Război; Édouard Daladier a trecut la Externe. Mareşalul Philippe Pétain, ambasador la Madrid, a fost chemat în ţară fiind numit vicepreşedinte al

Consiliului de Miniştri, iar generalul Maxine Weygand, comandantul forţelor franceze din Levant, a fost numit comandant suprem al Armatei. (*Idem*, *Ibidem*, p. 37).

163 Carol scrie *Quintin*. De fapt, încă de pe 17 mai, Corpul 19

blindat al generalului Guderian a pătruns în oraşul St. Quentin, ocupâ**ndu-**l pe 18

m & *LQdem*, *Ibidem*, p. 36 – 37).

164 Horia Sima şi Nicolae Petraşeu, cel de al doilea legionar, au trecut frontiera, prin Iugoslavia, şi au intrat în România în noaptea de 17/18

mai, adăposti**ndu-**se în satul Lâţunaş, din jud. Timiş, la familia legionarului

Neagu. Cei doi au fost depistaţi şi arestaţi în drum spre Timişoara, în comuna

Clopodia, şi au fost duşi la Timişoara (19/20 mai). Au fost duşi la Bucureşti, ei declarând că doresc să discute cu generalul Bengliu, şeful Jandarmeriei, şi

Nicky Ştefănescu, directorul Siguranţei, La Inspectoratul General al

Jandarmeriei au fost interogaţi de general Bengliu şi, apoi, de ministrul de Interne.

Mihail Ghelmegeanu. (Toate acestea, pe larg, la: Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 57 – 92).

165 Carol scrie *Peronne*. Peronne a fost ocupat la 19 mai, tot de

Corpul 19 blindate al generalului Guderian.

166 Oraşul Abbeville a fost ocupat, pe 19 mai, de către generalul

Guderian, iar Amiens, pe 20 mai, de trapele generalului Rommel, care au atacat

Note

şi AITas, dar diviziile engleze 5 şi 50, conduse de generalul Franklyn, au rezistat.

167 începând din martie 1938, după dizolvarea tuturor partidelor, Iuliu Maniu a protestat prin mai multe memorii trimise regelui Carol, în care arăta situaţia internă şi externă a ţării; aşa au fost memoriile din 27. aprilie, 24

septembrie, 15 decembrie 1938 şi acela din octombrie 1939. (Vezi textele lor.

În: *Iuliu Maniu în faţa istoriei*, coordonator Gabriel Ţepelea, Bucureşti, Ed.

Gândirea Românească, <1993>, p. 251-260; 277 – 283; 1 – 353; 416 – 42 l).

168 în ziua de 26 mai, în castelul Wynendaele, premierul belgian

Hubert Pierlot şi un grup de miniştri belgieni au încercat să-l determine pe regele Leopold să plece în Anglia, dar el a refuzat. A doua zi, pe 27 mai (şi nu pe 28, cum scrie Carol), regele Leopold şi armata sa au capitulat fără condiţii.

Regelui i s-a stabilit domiciliu forţat în castelul Laeken-les-Bruxelles, cu o suită de 20 de ofiţeri şi 100 de cetăţeni, personal administrativ.

169 Această colaborare s-a concretizat în „Pactul petrol – armament”.

(„011 Waffen Pakt”), prin care se prevedea creşterea exporturilor de petrol şi uleiuri minerale româneşti în schimbul furnizării de armament, de către

Germania. Pactul a fost semnat la 27 mai 1940 de către Victor Slăvescu, a partea română, şi de către dr. Hermann Neubacher, din partea germană. Pactul avea 7 articole. (Textul lui, în: Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1082 – 1084).

170 Carol scrie *Pietrelot*. Hubert Pierlot, conte (1883 – 1963), om politic belgian; prof. de Drept la Bruxelles (1908); senator (1926 – 1946);

ministru de Interne (1934 – 1935); al Agriculturii (1936 – 1938); prim-ministru

(1939); după capitularea Armatei (28 mai 1940), conduce Guvernul în exil de la Londra; prim-ministru după Eliberare (1944 –

1945).

171 Pieire Étienne Flandin (1889, Paris – 1958), fiul lui Étienne

ITandin; avocat; deputat; subsecretar de stat la Aeronautică (1920); de cinci ori ministru, între 1924 – 1934; preşedinte al Grupului de Alianţă democratică;

prim-ministru (1934 – 1935); ministru de Externe, după ocuparea Rhenaniei

(1936); ministru de Externe (13 dec. 1940 – 9 febr. 1941), înlocuit cu Darlan;

În 1946 a fost condamnat la 5 ani „nedemnitate naţională”, care i-a fost ridicată.

172 După ce a subliniat dorinţa României „de a avea cu Reichul german relaţii amicale animate de un spirit de înţelegere reciprocă şi bazate pe o colaborare activă în toate domeniile”, premierul Gh. Tătărescu i-a amintit lui

Fabricius că „anumite măsuri de mobilizare şi de concentrare a trupelor la frontiera română iau, cu fiecare zi ce trece, o amploare din ce în ce mai mare” – aluzie la manevrele Ungariei. (Vezi declaraţia, în: Muşat, Ardeleanu.

România, p. 1084).

173 Wilhelm Canaris (1887, Aplerbeck – 1945, Flossenbtirg), amiral;

376

Carol II, însemnări zilnice intră în Marină în 1905; luai prizonier în 1915, a evadat; şef al secţiei Abwehr la Marele Stat Major (1935); contraamiral (1936); a condus Serviciul militar de Informaţii german în al doilea război mondial; din 1940 a adoptat o poziţie ostilă faţă de Hitler şi Keitel; suspectat de I Iimmler, este arestat la Berlin, după.

complotul din 20 iulie 1944; a fost executat, din ordinul lui Hitler, la 9 aprilie

1945.

174 La 29 mai, **într**-o reuniune ţinută la Palatul Venezia din Roma.

Mussolini a comunicat mareşalilor Pietro Hadoglio şi Rodolib Graziani, precum şi generalilor Cavagnari şi Perieolo hotărârea sa de a intra în război contra Franţei, „în orice caz, după 5 iunie”.

175 Ion Macovei (1885 – 1950, în închisoarea Sighet), inginer; a urmat studii de inginerie în Germania; inspector de Mişcare la Galaţi,

apoi inspector de Exploatare (CFR), subdirector, director al Regiei Autonome CFR;

ministru al Lucrărilor Publice şi Comunicaţiilor (1 iun. – 4 sept. 1940).

H6 Douglas Fairbanks (23 mai 1883, Denver – 12 dec. 1939, Santa

Monica), actor de cinema american, debutând în 1914; crează un personaj de legendă, aceia al cavalerului aventuros; dintre numeroasele sale filme, amintim:

Intoleranţă (1916); *Semnul lui Zorro* (1926); *Cei trei muşchetari* (1921);

Robin llood (1923); *Femeia îndărătnică* (1929) ete.

176 bis Despre demisia lui Gr. Gafeneu, vezi cele relatate chiar de el în *Preliminaires de la guerre à l'Est. De l'aceord de Mascou* (*21 août 1939*)

aux hostilites en Russie (*22 juin 1941*), Fribourg, 1944, p. 280 – 283).

177 Radu Portocală (1888 – 1952, în închisoarea Sighet), subsecretar de stat la Min.de Interne (19 nov. – 28 dec. 1937; 24 nov. – 5 dec. 1939) şi la

Preşedinţia Cons. de Miniştri (5 dec. 1939 – 28 iun. 1940).

178 Carol serie care//. Madeleine Carroll a jucat şi în *39 trepte*, cu

Robert Donat, în regia lui Alfred I Iitchcock (1935).

179 Nicolae Gh. Caranfil (28 nov. 1893, Galaţi – 22 apr. 1978, New

York), inginer; a urmat Şcoala de Poduri şi Şosele din Bucureşti, Reole de

Genie Civil (la Univ. Gând din Belgia), cursuri postuniversilare la Cambrige şi în SUA; participă la primul război mondial ca locotenent de Artilerie;

director general al Societăţii „Energia' (1922 – 1928); din 19 a condus

Societatea Generală de Gaz şi Electricitate şi Uzinele Comunale

Bucureşti; subsecretar de stat al Aerului (27 apr. 1935 – 28 aug. 1936; 31. aug.

1936 – 17 nov. 1937); după demiterea din funcţiile ce le avea, la 25 nov. 1944, a rămas în SUA (Vezi despre ci: Paul Cartianu, *Nicolae*

Caranfil, Bucureşti.

Ed. Tehnică, 1994).

180 Walther von Reichenau (1884 – 1942), feldmareşal german; fiu

de ambasador; şef de Stat Major al lui Blomberg (19); conduce Serviciul vvehrmachtamt; înlocuit de Keitel, în 1935; conduce o armată în Polonia şi

Franţa; mareşal (lui. 1940), în 1941 conduce operaţiuni pe frontul rus, iar în dec. 194 ll-a înlocuit pe Rundstedt în fruntea Grupului de Armate Sud; moare de o criză cardiacă.

t.81 Hans Günther von Kluge (1882, Poznan – 18 aug. 1944, Metz), feldmareşal german; fiu al unui general prusian, intră în armată ca, ofiţer de

Artilerie (1901), iar în 1910 a trecut la Statul Major. După primul război mondial (este rănit la Verdun, 1916), intră în Reichswehr ca inspector al

Transmisiunilor; în 1939 a fost numit comandant al Armatei a IV-a, pe care a condus-o în Polonia şi Franţa; se distinge în 1941, în luptele de la Moscova; în lui. 194 ll-a înlocuit pe Rundstedt în fruntea Frontului de Vest; este rechemat după eşecul de la Mortain; de teamă de a nu fi arestat de 1 Iitler, se sinucide în maşina sa.

182 La 10 iunie, Guvernul francez s-a refugiat la Ţours.

183 Referitor la această vizită, Raoul Bossy scria: „La 20 iunie primesc vi/ita senatorului Puricelli, întors din Bucureşti, unde a stat la masă cu regele, cu Argetoianu şi cu Tătărescu. Am impresia că se crede la noi că acest

Puricelli se bucură la Roma de o influenţă pe care într-adevăr n-o are. Eu îi vorbesc politică şi el răspunde vorbind de afaceri: vrea să încheie cu statul român un contract pentru construirea de şosele, în valoare de vreo 4 miliarde şi jumătate de lei, dându-i-se îndată un acont de 200 milioane lire”. (Raoul V.

Bossy, *Amintiri*, p.248).

184 Vezi declaraţia de război a Italiei contra Franţei şi Angliei, la Al.

Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, p. 37 – 38.

185 Cei doi ambasadori erau: Sir Perey Lorraine, reprezentantul

Angliei la Roma, şi André François-Poncet, acela al Franţei.

186 în discursul său, Mussolini a spus: „Intrăm în luptă împotriva democraţiilor plutocratice şi reacţionare din Occident, punem mâna pentru a rezolva, după problema frontierelor noastre continentale, problema graniţelor noastre maritime. Un popor de patruzeci şi cinci de milioane de suflete nu este cu adevărat liber dacă n-are libertatea de acces spre oceane”. (Max Gallo.

Italia lui Mussolini, p. 401).

187 La 12 iunie, Horia Sima a avut o discuţie cu ministrul de Interne.

Mihail Ghelmegeanu, în casa acestuia din urmă. Anterior, Sima mai avusese discuţii cu Nicky Ştefănescu şi generalul Coroamă. (Despre discuţia cu

Ghelmegeanu, vezi: Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 115.)

188 Despre conţinutul discuţiei lui Urdăreanu cu Horia Sima, în

378 Carol II, însemnări zilnice urma căreia acesta a fost pus în libertate în aceeaşi zi (13 iunie), *vezi*. *Idem*.

Ibidem, p. 115 – 116.

189 De fapt, Parisul a fost declarat oraş deschis la 11 iunie 1940, de către Guvernatorul Capitalei, generalul Pierre Hering. Chalons-sur-Marne a fost cucerit de trupele generalului Guderian, la 12 iunie 1940.

19 Q Despre discuţia regelui cu flori a Sima, vezi şi relatarea acestuia din urmă, în: *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 126 – 129.

191 Din comisia franceză pentru semnarea armistiţiului au făcut parte: generalul Charles Huntziger, preşedinte; ambasadorii Leon Noel şi

Rochard; amiralul Le Luc; generalii Parisot şi Jean Bergerd.

Din comisia germană au făcut parte: Joaehim von Ribbentrop, ministrul de Externe; generalul Wilhelm Keitel, şeful OKW (care a şi semnat armistiţiul din partea Germaniei); feldmareşalul I Icrmann Göring.

La 21 iunie, ora 15., s-a semnat la Compiègne actul de capitulare a armatei franceze.

192 Legea, de fapt un decret-lege, a fost publicată în „Monitorul

Oficial” din 22 iunie, nr. 2056. Ea prevedea:

„1. Frontul Renaşterii Naţionale devine partid unic şi totalitar,

sub denumirea de «Partidul Naţiunii». El va funcţiona sub conducerea supremă a Majestăţii Sale Regelui;

2. Partidul Naţiunii îndrumează viaţa morală şi materială a naţiunii şi statului român. El este instituţiune de drept public;

3. Conducătorul suprem numeşte forurile superioare ale Partidului, care sunt singurele răspunzătoare;

4. Normele de organizare, funcţionare şi disciplină vor fi hotărâte de conducerea supremă”. (Textul complet la: Scurtu, Mocanu, îrmâreca.

Documente, p. 474).

193 Este vorba de *Decretul-lege pentru apărarea ordinii politice unice şi totalitare a statului român*, promulgat de rege la 22 iunie. Decretul prevedea pedeapsa cu închisoarea corecţională de la 3 la 5 ani, amendă de la

10.000 la 100.000 lei şi interdicţie corecţională de la 1 la 5 ani pentru acei care

„Ar fi propovăduit prin viu grai sau prin scris schimbarea organizării politice a ţării”; cei care „constituiau sau organizau asociaţiuni secrete în scopul arătat la aliniatul precedent”. Decretul stabilea că „nu poate fi funcţionai public cine nu e membru al Partidului Naţiunii” şi că „nimeni nu poate candida şi nimeni nu poate fi ales [...] dacă nu este membru al Partidului Naţiunii”. (Textul complet, în: *Idem*, *Ibidem*, *p.474 – 475*; şi în: *23 August 1944*. *Documente*! p.75 – 76).

194 Charles Huntziger (1880 – 1941, Vigan), general francez;

absolvent al Şcolii Saint Cyr, la Infanterie; a avut misiuni în România, China.

Brazilia; comandant al trupelor din Levant (la Beirut – în 193, 3); în 1938 a intrat în Consiliul superior de Război; comandant al Armatei II şi al Grupului

4 de Armate (1940); a dus negocierile de armistiţiu cu Germania; ministru de

Război în Guvernul de Vichy (sept. 1940 – până la moartea sa, survenită **într-**un accident de avion).

195 „Cu toată francheţea, i-am explicat erorile săvârşite la constituirea noului partid şi i-am exprimat părerea mea de rău că nu

am fost consultat în prealabil” scrie Horia Sima, în *Sfârşitul unei domnii sânge/vase*, p. 130.

196 Savel Rădulescu (1895, Rm. Sărat – 1970), diplomat; licenţa la

Bucureştii doctoratul în Drept la Paris (1923); consilier financiar la Legaţia română din Londra (1925 – 1928); director al Secţiei Economice din Min. de

Externe (1928); ministru plenipotenţiar (19); reprezentant al României la Liga

Naţiunilor (din 1927); subsecretar de stat la Min.de Externe (21 oct. 1931 – 29

aug. 1936).

197 Condiţiile impuse Franţei prin Convenţia de armistiţiu au fost destul de grele: armata franceză era demobilizată şi redusă la 100.000 de oameni; teritoriul ţării era împărţit în două, urmând ca partea de Nord, Nord-Est şi Vest să devină zonă de ocupaţie, acolo aflându-se 400.000 de soldaţi germani; au fost luaţi 1.500.000 de prizonieri. Armistiţiul a fost semnat la 22

Iunie la Rethondes, lângă Compiègne, de către Charles Huntziger şi W. Keitel.

(Textul convenţiei de armistiţiu, la: Al. Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, p. 40 – 44).

198 Armistiţiul între Italia şi Franţa a fost semnat la 22 iunie, în vila

Olgiata din Roma, de către mareşalul Badoglio şi generalul Huntziger. Italia obţine portul Djibo. uti, demilitarizarea liniei „Mareth” din Africa de Nord şi o zonă adâncă de 200 km la frontiera eu Tripolitania. (Vezi textul Convenţiei, în: Al. Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, p. 44 – 46).

199 Vezi telegrama ministrului român la Moscova, Gh. Davideslu, trimisă Ministerului de Externe al României, prin care informează despre discuţia sa cu Molotov, din 26 iunie, publicată în: Scurtu, Hlihor, *Anul 1940*, p. 146 – 148; Muşat. Ardeleanu, i? omâwa, p. 1112 – 1113.

200 Nota ultimativă sovietică a fost înmânată de V.M. Mojotov ministrului român la Moscova, Gh. Davidescu, la 26 iunie, orele 22. În notă se spune: „În anul 1918, România, folosindu-se de slăbiciunea militară a Rusiei, a desfăcut de la Uniunea Sovietică (Rusia) o parte din

teritoriul ei, Basarabia.

380

Carol II, însemnări zilnice călcând prin aceasta unitatea seculară a Basarabiei, populată în principal cu ucrainieni, cu Republica Sovietică Ucraineană. [...].

Guvernul sovietic consideră că chestiunea întoarcerii Basarabiei este legată în mod organic de chestiunea transrrtiterei către U.R.S.S. *a* acelei părţi a Bucovinei a cărei populaţie este legată, în marea ei majoritate, cu Ucraina

Sovietică prin comunitatea sorţii istorice, cât şi prin comunitatea de limbă şi compoziţie naţională [...]

Guvernul U.R.S.S. propune Guvernului Regal al României:

1. Să înapoieze, cu orice preţ, Uniunii Sovietice, Basarabia;

2. Să transmită Uniunii Sovietice partea de Nord a Bucovinei, cu frontierele potrivit cu harta alăturată. [...]

(Vezi textul Complet al Notei, în: Muşat, Ardeleanu. *România*, p.

1112; Scuilu, Mocanu, Smârcea, *Documente*, p. 529; Scurtu, Hlihor, *Anul*

1940, p. 22 – 23; Al. Vianu şi colab., *Relaţiile internaţionale*, voi II, p. 49 – 50;

Dobrinescu, Constantin, *Basarabia*, p. 154 – 211.)

201 Cifrele indică numerotarea tăcută de rege pentru ordinea opţiunilor membrilor Consiliului: „nu", „da", „discuţii", „rezervat".

202 Despre atitudinea „aliaţilor noştri din înţelegerea Balcanică" faţă de ultimatumul sovietic, vezi: Dobrinescu, Constantin, *Basarabia*, p. 161-162.

203 Manired von Killinger (1886 – 1944), baron.; diplomat german, ministrul Germaniei la Bucureşti (ian. 1941-23 aug. 1944); **s-**a sinucis în sediul Ambasadei, pe 30 august 1944.

204 în discuţia cu Killinger, Carol a spus: „Nu vreau decât un singur lucru: ca Ungaria şi Bulgaria să nu mă atace pe la spate şi să pot elibera rezervele care sunt mobilizate aici. După aceea eu aş putea opune rezistenţă ruşilor. Vă rog să transmiteţi rugămintea mea Führerului şi ministrului de

Externe al Reichului, şi anume de a folosi influenţa lor pentru a linişti Ungaria şi Bulgaria" (Vezi relatarea lui Killinger despre întrevederea lui eu regele, în:

Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1122 – 1123).

205 Opiniile membrilor Consiliului de Coroană au fost consemnate de rege prin „DA (D)”, „D” însemnând „discuţii”, şi prin „NU”; numerele din dreptul celor care au spus „NU” au fost încercuite.

206 în răspunsul. Guvernului român se arată că: „Guvernul regal declară că este gata să procedeze imediat şi în spiritul cel mai larg la discuţia amicală şi de comun acord a. tuturor propunerilor emanând de la Guvernul sovietic.) ...] Guvernul român îşi va desemna delegaţii şi nădăjduieşte că conversaţiile cu reprezentanţii Guvernului sovietic vor avea ca rezultat să creeze relaţii trainice de bună înţelegere şi prietenie între U.R.S.S. şi

Note

381

România”. (Textul complet, la: Muşat, *Aidelemuj România*, p.1124; Scurtu.

Hlihor, /l/w/*1940*, p.28; Al. Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, II, p. 52).

20? Iloria Sima a fost numit subsecretar de stat la Min. Educaţiei

Naţionale (titular Petre Andrei), iar dr. Ion Simionescu a fost numit subsecretar de stat la Min. Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale (titular N. I lortolomei). La 4 iulie

1940, după demisia Guvernului Tătărescu, Horia Sima a fost numit ministru al

Cultelor şi Altelor, post din care a demisionat pe 7 iulie, fiind înlocuit cu Radu

Rudişteanu. Dr. Ion Simionescu şi-a păstrat postul şi în Guvernul Giguitu, până la 4 sept. 1940, sub conducerea lui V. Gomoiu.

208 Când a început evacuarea din Cernăuţi, la 28 iunie, autorităţile civile şi militare ale oraşului au avut de suportat furia comuniştilor şi a evreilor minoritari.

La Soroca, ia 28 iunie 1940, orele 16” comuniştii evrei au ocupat sediile Primăriei şi Poliţiei. Avocatul M. Flexor a împuşcat, pe comisarul adjunct Vladimir Murată şi pe agentul Eustaţiu Gabriel.

La Chişinău, evreii au arborat drapele roşii, au barat străzile şi oprit accesul spre gară. Ei strigau „Jos, Carol II! Jos Armata Română! Trăiască

Stalin şi Armata Sovietică!”

La Tighina, evrei comunişti au dezarmat şi dezbrăcat pe jandarmi. La

Cetatea Albă au dat foc Primăriei.

Primele autorităţi instalate după ocupaţia sovietică au provenit din rândul evreilor. (Despre astfel de incidente, vezi, pe larg, la: Dobrinescu.

Constantin, *Basarabia*, p. 185 – 191; Scurtu, Hlihor, *Anul 1940*, p.61 – 74, 95

99, 148 – 158).

209 Vezi Hotărârea Guvernului român de a renunţa la garanţiile anglo-franceze, în: Al. Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, II, p.52 – 53.

210 La plecare, generalul Antonescu i-a înmânat regelui o scrisoare în care arăta, printre altele, că: „Am prevenit de ani de zile, în scris şi verbal, şi guvernele şi pe şefii militari răspunzători, şi pe Majestatea Ta că va veni catastrofa de azi. [...] Am fost însă socotit ca răzvrătit şi lovit ca atare. [...]

Nu am fost un duşman al Majestăţii Tale. Am fost un slujitor fanatic al acestui neam [...] Este ultimul meu strigăt de alarmă, Majestate". (Textul complet al scrisorii, în: *Pe marginea projastiei, 21-23 ianuarie 1941*.

Bucureşti, Ed. Scripta, 1992, vol. I, p. *51-5S*; *Ion Antonescu, Citipjudecap, cuiremurap-vă*, ediţie de I. Ardeleanu şi Vasile Arimia, Bucureşti, Ed.

Tinerama, 1991, p.52 – 54; Scurtu, *lilihor, Anu11940*, p.35 – 37).

211 Vezi şi relatarea lui Fabricius despre întrevederea cu Carol, în telegrama trimisă Ministerului de Externe German, la: Muşat, Ardeleanu.

România, p. 1137 – 1138.

212 Stan Ghiţescu (1881 – 1952, în închisoarea Sighet), om politic, deputat, vicepreşedinte al Camerei (1926), membru al Partidului Naţional

Creştin; şef al Organizaţiei Romanaţi a Partidului Naţional Creştin; ministru al

Cooperaţiei (29 dec. 1937 – 10 febr. 1938); ministru Muncii (4 iul. – 14 sept.

1940)

213 David Popescu (1887 – 1955), general; ministru de Interne

(4

lui. – 14 sept. 1940). – 214 în răspunsul lui Hitler se arată că: „România își datorează expansiunea în dauna Ungariei și Bulgariei numai unui dezastru tragic, și anume înfrângerea Germaniei și a aliaților ei, și ea nu ar fi fost niciodată capabilă să anexeze cu de la sine putere aceste teritorii.) ...] Trebuie să fie clar pentru regele României că el nu va putea evita cedarea anumitor teritorii care sunt populate de unguri sau bulgari și nu de români, dacă el dorește într-adevăr să creeze pentru poporul său o existență sigură pentru totdeauna în viitor. XMușat, Ardeleanu, *România*, p. 1140).

215 Constantin D. Dimitriu, zis „Dovlecel" (dec. 1874, Târgoviște?), avocat; a urmat studiile la Fac.de Drept și Istorie; vicepreședinte al

Institutului de Științe Administrative; vicepreședinte și președinte al Senatului;

ministru al Comunicațiilor (4 iun. 1927 – 9 nov. 1928); prefect de Dâmbovița, deputat și senator în mai multe legislaturi; membru al PNL; ministru al Muncii.

Sănătății și Ocrotirilor Sociale (14 nov. 1933 – 26 febr. 1934).

216 Gheorghe Cipăianu (3 nov. 1878, Cipăieni, Turda – 1957), om politic liberal; a urmat Academia de Agricultură din București și Institutul

Agronomic din Leipzig, unde a obținut și doctoratul; director general al

Cooperativelor; senator PNL (1922 – 1926); prefect de Piatra Neamț (1917);

secretar general la Min. Agriculturii (1918 – 1919); deputat de Turda (1931.

1933); subsecretar de stat la Min. Agriculturii și Domeniilor (13 dec. 1923 – 27 mart. 1926; 6 iun. 1926 – 3 nov. 1928; 14 nov. 1933 – 5 ian. 1934);

ministru al Agriculturii și Domeniilor (5 ian. – 26 febr. 1934).

1 217 N. Polizu-Micșunești (4 dec. 1874, București?), om politic, licențiat în Drept; avocat al Statului; a intrat în politică alături de N. Filipescu.

Take Ionescu și Iuliu Maniu; deputat de Botoșani (1929, 1932); subsecretar de stat la Președinția Consiliului de Miniștri, în Guvernul Restaurației (7 – 13 iun.

19).

218 Gheorghe N. Leon (29 apr. 1888, Iaşi – 1949, în închisoarea Aiud), licenţiat în Drept la Iaşi, doctor în Economie Politică şi Financiară la Jena (1914); prof. agregat la Fac.de Drept din Cluj (1 oct. 1919) şi titular (1

Note 383

Ian. 1926); preşedinte al Asociaţiei Economiştilor Români; director al revistei „Analele economice şi statistice"; subsecretar de stat la Min. Industriei şi Comerţului (2 oct. 1934 – 28 aug. 1936); ad-interim la Finanţe şi Agricultură şi Domenii (4 iul. – 14 sept. 1940); ministru al Economiei Naţionale (4 sept. 1940 – 10 nov. 1940).

219 I. D. Enescu (1884, Curtea de Argeş?), arhitect; director de serviciu în Min. Sănătăţii (1918 – 1932); membru al Asociaţiei publiciştilor români; preşedinte al Asociaţiei arhitecţilor români; prodecan al Consiliului Arhitecţilor; vicepreşedinte al Blocului Cetăţenesc; şef de organizaţie în Partidul Naţional Creştin; subsecretar de stat la Min. de Finanţe (30 dec. 1937 – 9 febr. 1938); subsecretar de stat la Min, de Finanţe (4 iul. – 14 sept. 1940); subsecretar de stat la Min. Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor sociale (5 iul. 1943 – 23 aug. 1944).

220 Gh. Strat (4-nov. 1894 – 1961), licenţiat în Drept la Iaşi, doctor în Drept-la Paris (1922); laureat al Fac.de Drept din Paris (1923); consilier al Consiliului Legislativ (1935); prof. univ. La Oradea (1934) şi Bucureşti (1938); membru fondator al Asociaţiei Generale a Economiştilor din România; membru al Institutului Regal de Ştiinţe Administrative; fondator şi preşedinte al revistei „Libertat ea"; subsecretar de stat la Min. Economiei Naţionale (4 iul. — 14 sept. 1940).

221 Petre Nemoianu (22 sept. 1889, Petrilova, Caras-1951, în închisoarea Aiud), avocat şi ziarist; doctor în Drept şi Ştiinţe Politice; prefect de Caras Severin (1920 – 1921) şi deputat de Severin (1926–1927);

preşedinte al organizaţiei Severin a Partidului Creştin; subsecretar de stat la

Min. Agriculturii şi Domeniilor (4 iul. – 14 sept. 1940; 14 sept. 1940 – 21 ian.

1941); ministru al Agriculturii şi Domeniilor (25 apr. – 23 aug. 1944).

222 Dumitru Topciu (1887 – 1958), subsecretar de stat la Min.

Agriculturii şi Domeniilor (4 iul. – 14 sept. 1940).

223 Petre Logadi, subsecretar de stat la Ministerul de Interne (4 iul. – 14 sept. 1940)... *j*.

224 Victor Gomoiu (18 apr; 1882, Vânju Mare – 6 febr. 1960.

Bucureşti), doctor în Medicină şi Chirurgie (1909), docent (1911), prof. univ.

(1921); fondator al Societăţii române de istoria medicinii (1929); întemeietor al Centrului de studii medico-etnografice din **S**-E Europei (1932);

vicepreşedinte (1933 – 1935), preşedinte (1936 – 1945) şi preşedinte de onoare al Societăţii Internaţionale de istoria medicinei; membra al Univ. Alcalá de

I Ienares (Spania – 1935), al Acad. Germane de istoria ştiinţelor (Halle – 1938), al Societăţii britanice de istoria medicinii (1939), al Societăţii de istoria

Carol II, însemnări zilnice ştiinţelor (Paris – 1947); Cavaler al Legiunii de Onoare (1922); a participat la numeroase congrese internaţionale; ministru al Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale

(4 iul. – 4 sept. 1940). (Despre el, vezi: Benone Duţescu, *Victor Gomoiu, 1882*

— *1960*, Bucureşti, 1970, 259 p. + 12 îi; Dr. *Victor Gomoiu, omagiu*.

Bucureşti, 1932, 5 + 279 p.).

225 Hans Otto Rotii (29 apr. 1890, Sighişoara?), a urmat studii universitare la Budapesta, Viena, Zürich, Berlin; editor al ziarului

„Siebenburgiseher Deutsches Tageblatt" (1917 – 1918);

secretar general al

Partidului German (1918); preşedinte al Bisericii evanghelice din România;

preşedinte al tuturor minorităţilor germane din Europa (1933); deputat în toate legislaturile (1919 – 1938); preşedinte, alături de Fritz Fâbriciu's, al Partidului

German din România (1919 – 1938).

226 Napoleon Creţu, subsecretar de stat la Miu. lidueaţiei Naţionale

(4 iul. – 3 sept. 1940).

227 Ion V. Gruia (14 nov. 1895, Roman – 1948); a luat licenţa în

Drept la Iaşi, doctoratul la Bucureşti; membru al Institutului Regal de Ştiinţe administrative al României şi al unor institute străine similare; avocat de Ilfov;

deputat de Bacău (1931 – 1932); ministru de Justiţie (4 iul. – 4 sept. 1940).

228 Mihail (Bubi) Priboianu (26 ian. 1892, Bucureşti? % inginer, absolvent al Şcolii Naţionale de Mine din Paris; membru în Consiliul Superior de Mine (1929); membra în Consiliul Tehnic Superior din Min. Lucrărilor

Publice; preşedinte al organizaţiei Durostor a PNŢ; prefect (1929 – 19) şi deputat de Argeş (1928 – 1931; 1932 – 1933); ministru al înzestrării Armatei (4

lui. – 4 sept. 1940).

229 Pierderile suferite de statul român în urma ocupării Basarabiei şi a Bucovinei de către U.R.S.S. se cifrează la uriaşa sumă de 157.120.000.000

lei (la valoarea anului 1942), această sumă reprezentând doar valoarea avuţiei publice acaparate de sovietici. În domeniul agricol, pagubele **s-**au cifrat la

161.000.000.000 lei. În domeniul Industriei, Comerţului şi băncilor, pierderile au fost estimate, de Virgil Madgearu, la suma de 26.400 miliarde lei (vezi, pe larg; Scurtu, Hlihor, *Anul 1940*, p. 107 – 110).

230 La 1 iulie 1940, Guvernul englez a propus mareşalului Pétain ca flota franceză să se alăture celei engleze, în caz contrar urmând a fi anihilată.

La 3 iulie, Guvernul englez a ordonat declanşarea operaţiunii

„Catapulf:

anihilarea flotei franceze. Navele franceze ancorate în porturile britanice au fost dezarmate şi neutralizate de către englezi. Amiralul James Somerville, comandantul escadrei din Gibraltar, a trimis amiralului francez Marcel

Gensoul, comandantul bazei navale din Mers-el-Kébir, un ultimatum, prin care

Vi

—, Note 385

Îi cerea să transfere navele în porturile engleze. Gura ultimatumul a fost refuzat, la ora 17, 54, englezii au deschis focul, scufundând cea mai mare parte din navele de război franceze; mor 10 marinari francezi. Escadra franceză din

Alexandria a fost anihilata fără vărsare de sânge. La 4 iulie, Franţa şi Anglia au rupt relaţiile diplomatice. (Vezi Jacques de Launay, *Mari decizii ale celui de al doilea război mondial*, I (1939 – 1942), Bucureşti, Ed. Ştiinţifică şi

Enciclopedică, 1988, 1, p.255 – 256.)

231 în răspunsul dat lui Hitler se precizează că: „Majestatea Sa declară că este dispus la iniţierea negocierilor dintre Guvernul român, pe de o parte, şi Guvernul Ungariei şi cel al Bulgariei, pe de altă parte [...] Este de dorit să se accepte o strămutare reciprocă extensivă de populaţii, strămutare care va fi realizată în mod planificat şi sistematic **într-**o perioadă bine determinată.

Majestatea Sa speră ca declaraţia sa, sinceră, care implică un imens sacrificiu pentru sentimentul naţional românesc, va fi considerată ca o dovadă a spiritului său de cooperare şi a aprecierii personale pe care o are pentru

Führer”. (Textul complet, la: Mtişat, Ardeleanti, *România*, p. 1147 – 1148).

232 I, a 7 iulie, 1 loria Sima a avut o întâlnire cu regele, a treia de la venirea sa în ţară, cu care ocazie a spus că: „Avem nevoie de un guvern [...]

format din oameni care au susţinut permanent o orientare externă favorabilă

Axei. Numai un guvern legionar sau precumpănitor legionar poate fi ascultat cu respect la Roma şi Berlin, când va pleda cauza României în faţa revendicărilor maghiare şi bulgare”. În aceeaşi seară

şi-a prezentat demisia.

(Vezi, pe larg, la: Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 153 – 154).

233 Care) serie *Lavrentief*. Anatoli Iosifovici Lavrentiev, ministru al

U.R.S.S. la Bucureşti (iun. 1940 – iun. 1941); la 6 iunie 1940 a fost primit în audienţă de ministru român de Externe, Mihail Manoilescu. (Vezi relatarea discuţiei, în Mihail Manoilescu, *Dictatul de la Viena*. *Memorii, iulie – august*

1940, Bucureşti, Ed. Enciclopedică, 1991, p. 92 – 95).

234 Ioan Gh. Pelivan (1876, Rezeni – 1954, în închisoarea Sighet), om politic basarabean; a urmat Seminarul Teologic la Chişinău, Fac. de Drept din Dorpat; delegat al „României la Conferinţa de Pace de la Paris (1919 – 1920)

şi la Geneva (1922); ministru de Justiţie (5 dec. 1919 – 9 ian. 1920), dar n-a funcţionat, fiind delegat la Conferinţa de Pace, interimatul fiind asigurat de Şt.

Cicio-Pop, ministru de stat; membru al PNŢ; deputat (1918 – 1920; 1922

1926; 1927; 1928; 1933); a scos ziarul „*La Bessarabie*”.

235 Ion Şoneriu (20 oct. 1896, Heifa, jud. Dorohoi – trăieşte la Paris), a urmat Fac. de Drept la Iaşi; doctor în Ştiinţe juridice la Paris; şef de cabinet al ministrului de Finanţe Matei Cantacuzino (1920); inspector general al

386

Carol II, însemnări zilnice închisorilor (1922); secretar general la Min. de Interne (1931); şeful organizaţiilor judeţene Dorohoi şi llotin ale Partidului Agrar; deputat (193!

1932); secretar general al „Cercului Agrar”; fost secretar al lui C. Argetoianu.

236 Comisia Mixtă a fost propusă de sovietici la Moscova, pe 27 iun.

1940, şi acceptată de Guvernul român a doua zi. *Uix* va activa la Odessa între

29 iun. şi 6 sept. 1940 şi avea misiunea să lichideze chestiunile în litigiu în legătură cu evacuarea armatei române şi a instituţiilor din Basarabia şi Nordul

Bucovinei. Din delegaţia română, condusă de generalul

Alexandru Aldea, făcea parte şi colonelul Ilagi Stoica. Plenipotenţiarii sovietici erau generalii

D.T... Kozlov şi R.I. Bodin. (Despre activitatea Comisiei de la Odessa, vezi:

Scurţii, Hlihor, *Anul 1940*, p. 99 – 106; 155 – 156; 159 – 176; Dobrinescu.

Constantin, *Basarabia*, p. 191 – 194;

237 Ca urmare a scrisorii sale din 2 iul. 1940, adresată lui Carol II, în care critica vehement politica acestuia şi pierderea Basarabiei, la 9 iul. 1940

generalului Antonescu i s-a impus domiciliu obligatoriu la M-rea Bistriţa, jud.

Vâlcea, până la data de 1 sept. 1940. (Pe larg, la a. I Iiligruber, *Hitler*, *Regele*

Carol şi Mareşalul Antonescu, *Relaţiile germano – române* (*1938 – 1944*).

Bucureşti, Ed. Humanitas, 1994, p. 110 – 111).

237 bis Vasile Rădulescu – Mehedinţi a fost ministru al Justiţiei (29

dec. 1937 – 10 febr. 1938), apoi ministru în Belgia.

238 Scrisoarea i-a fost trimisă lui Göring pe 16 iulie 1940; vezi textul ei, în: Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1171-1172.

239 Scrisoarea i-a fost trimisă regelui Carol pe data de 15 iulie. În ea se spune, printre altele, că: „Orice încercare de a evita pericolele care ameninţă ţara dumneavoastră, prin manevre tactice de orice fel, trebuie să fie şi va fi sortită eşecului. Mai devreme sau mai târziu – şi probabil într-un timp foarte scurt – rezultatul ar putea fi chiar distrugerea României”. (Textul complet, la:

Scurtu, Mocanu, Smârcea, *Documente*, p.531-533; 25, *August*. *Documente*.

I, p.88 – 91; M. Manoilescu, *Dictatul*, p.71-75; Muşat, Ardeleannjlomânia, p. 1 162 – 1164; Valer Pop, *Bătaia pentru Ardeal*, p.44 – 47).

240 Edith von Colier, trimisa specială a lui I icnnann Göring, având în atenţie planul economic german; în Bucureşti locuia la Athénée Palace; a fost primtă de regele Carol în diferite audienţe; a avut o întrevedere şi eu Mori a

Sima. (Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 189 –

190).

241 Ion Zelea Codreanu (10 aug. 1878, Igeşti, Storojineţ – 1944), tatăl lui Corneliu Zelea Codreanu; şi-a luat licenţa în Litere la Iaşi (1903), devenind profesor şi publicist; deputat în şase legislaturi; a colaborat la

„Neamul românesc”, „înfrăţirea românească”.

Note

387

242 în scrisoarea de răspuns trimisă lui Hitler, din 26 iulie, Carol arăta că este de acord cu începerea de negocieri cu reprezentanţii Ungariei şi

Bulgariei şi că: „Pentru noi, aceste sacrificii trebuie să ducă nu numai la o pace definitivă şi la raporturi de bună vecinătate, dar şi la convieţuirea bazată pe colaborare şi pe prietenie într-un nou cadru politic, care nu s-ar putea lipsi de garanţiile mai largi puse în vedere de Germania”. (Textul complet, în: Muşat.

Ardeleanu, *România*, p. 1 167 – 1171; Valer Pop, *Bătălia pentru Ardeal*, p.48

55; M. Manoilescu, *Dictatul de la Viena*, p. 76 – 83).

243 Despre primirea sa la rege, Valer Pop scrie: „Am conchis ca situaţia prezintă tendinţe de înrăutăţire pe măsură ce s-ar apropia începerea negocierilor formale cu Ungaria şi Bulgaria şi că soarta Ardealului este în joc, dar şi aceea a Coroanei-România trebuie să iasă din izolare şi regele însuşi trebuie să aducă orice sacrificiu sentimental sau de amor propriu”. (Vezi toată relatarea lui Valer Pop despre această discuţie, în: Valer Pop, *Bătălia pentru*

Ardeal, *p.55 – 57*).

244 Este vorba despre vizita pe care cei doi oameni politici, Gigurtu şi Manoilescu, au făcut-o, pe 26 iulie 1940, în Germania. Iniţial au fost primiţi de Ribbentrop, la Salzburg. Despre discuţiile cu Ribbentrop, vezi relatarea lui

M. Manoilescu, în lucrarea memorialistică: *Dictatul de la Viena*, p. 105 – 107;

vezi şi stenograma germană a discuţiilor, iacâită de Paul Schmidt, publicată în:

Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1176 – 1178.

La Berghof, Gigurtu şi Manoilescu, însoţiţi de Al. Romalo, ambasadorul României la Berlin, au avut convorbiri cu Hitler, cu

Ribbentrop şi cu Fabricius, ambasadorul Germaniei la Bucureşti. Despre aceste convorbiri, vezi relatarea lui Manoilescu, în: *Dictatul de la Viena*, p. 107 – 120; Stenograma germană, în Muşat, *Ardeleamxjiomânia*, p. 1178 – 1180.

245 Pentru misiunea lui Gr. Gafencu la Moscova, vezi: Gr. Gateneu.

Misiune la Moscova, 1940 – 1941. Culegere de documente, ediţie de Ion

Calafeteanu/Nicolae Dinu şi Nicolae Nicolescu, Bucureşti, Ed. Univers

Enciclopedic, 1995.

246 Friedrich Werner von der Schulenburg (1875 – 1944), diplomat german, intră în diplomaţie în 1901, ca viceconsul la Barcelona, apoi la

Varşovia; consul la Tiflis (1911), Damasc (1917); ministru la Teheran (1934

1941); ambasador al Germaniei la Moscova (oct. 1934-un 1941).

247 Vizita lui Gigurtu şi Manoilescu la Roma a avut loc pe 27 iulie.

Cei doi politicieni români au avut discuţii, însoţiţi de RÂO-ul Bossy, ministrul

României în Italia, cu Mussolini, Ciano şi Ghigi, ambasadorul italian la

Bucureşti. (Vezi: Raoul Bossy, *Amintiriji*, p. 264 – 267; M. Manoilescu.

Dictatul de la Viena, p. 121-128; vezi şi raportul trimis de Mussolini la Berlin, în: Muşat, Ardeleanu, *România*, p. 1185 – 1187).

248 liste vorba despre Decretul-lege privitor la starea juridică a locuitorilor evrei din România, care stipula că: „Evreii nu mai au dreptul să dobândească funcţiuni publice, proprietăţi rurale, să participe la activitatea publică a ţării, să fie militari de carieră, să ocupe atribuţii publice de orice fel”.

La cererea lui Wilhelm Filderman, Guvernul a admis ca refugiaţii din Bucovina să nu mai fie obligaţi să părăsească teritoriul României. (Muşat.

Ardeleanu/towdw fi, p. 1191 – 1192).

249 Vezi relatarea lui Raoul Bossy despre misiunea sa la Budapesta

(R. Bossy, *Amintiri*, II, p. 267 – 174).

250 Despre întâlnirile lui Manoilescu şi Gigurtu cu ardelenii şi cu

H. Sima, vezi relatarea lui Horia Sima, în *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 188 – 189; a lui Manoilescu, în *Dictatul de la Viena*, p. 141-149; şi a lui

Valer Pop, în *Bătălia pentru Ardeal*, p. 59 – 66.

251 Gheorghe A. Cuza (23 febr. 1896, Iaşi – 1950, în închisoarea

Aiud), fiul lui A.C. Cuza (1857 – 1947); licenţiat (1918) şi doctor în Drept la

Univ. Iaşi (1921); prof. univ. de Drept roman (1931); secretar general al

Partidului Naţional Creştin; deputat de Dorohoi al Ligii Apărării Naţional

Creştine (1931), de Storojineţ (1932) şi Bălţi; secretar general al LANC;

ministru al Muncii (28 dec. 1937 – 10 febr. 1938).

252 Hermann von Ritgen, consilier al Legaţiei Germaniei din

Bucureşti; prima lui întrevedere cu Horia Sima a avut loc la luni; e. (Despre aceasta vezi: H. Sinia, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*, p. 147 – 148).

252 bis Traian Brăileanu (14 sept. 1882 – 1947, închisoarea Aiud), prof. univ., sociolog; min. al Economiei Naţionale (14 sept. 1940 – 27 ian. 1941).

253 Despre discuţia regelui cu gardiştii, în frunte cu Horia Sima, vezi

şi relatarea acestuia din urmă, în *Ibidem*, p. 191.

254 Despre primirea lui de către rege, R. Bossy serie: „Pentru a treia oară refer în faţa lui care! rezultatul misiunii mele la Budapesta. Dacă ungurii menţin tonul adoptat în memoriul lor, Carol consideră că este vorba de «une fin de non-reoevoir». Vorbind de pretenţiile bulgăreşti, el nu admite să putem ceda Balcicul şi judeţul Caliâcra, care sunt importante puncte strategice. Carol pare vizibil abătut şi îşi dă seama că faimoasa lui frază «nicio brazdă de pământ» este goală de conţinut şi că poziţia sa ţanţoşă din trecut se năruie. Dă impresia unui

om decăzut, total sfârşit". (R. Bossy, *Amintiri*, II, p.275).

255 Este vorba de „Bătălia Angliei" sau, cum i-au spus germanii:

Operaţiunea „Seelowe" („Leul de mare"), declanşată la 12 august 1940, zi

numită de germani „Ziua vulturului" („Adicrtag"). Germanii, care au atacat cu trei grupări, în trei raiduri de lungă durată, au pierdut 45 de avioane, englezii.

13".

256 Manoilescu i-a arătat lui Ciomacov că „noi considerăm

Cadrilaterul, în această clipă, după recomandarea cu caracter de quasiarbitraj a Führerului, la fund deja retrocedat Bulgariei". (M. Manoilescu, *Dictatul de la*

Viena, p. 178).

256 bis Carol, scrie *Ana*. Anna May Wong a jucat în *Hoţul din*

Bagdad, cu Douglas Fairbanks şi Myrna Loy (1924).

257 Alexandru Dem. Marcu (31 dec. 1894, Burdujeni, Botoşani? în închisoare), a urmat liceul la Craiova; licenţiat în Litere la Bucureşti (1919), doctor în Litere la Florenţa; membru al Şcolii române din Roma (1923 – 124);

subdirector al Presei şi Propagandei ia Preşedinţia Consiliului de Miniştri;

deputat de Şoroca (1931); prof. univ. (r dec. 1933) la pac. de Litere din

Bucureşti, de limbă italiană; obţine marele premiu „San Remo" (1939);

ministru al Propagandei Naţionale (5 dec. 1941-23 aug. 1944).

258 Tratativele eu Ungaria de la Turnu Severin s-au desfăşurat între

16 – 24 aug. 1940. Ungaria a desemnat pentru tratative pe András dellory, iar

România pe Valer Pop, ca delegaţi principali. Din partea României au mai participat, ca experţi, generalul Coro. eliu Dragalina, ministrul plenipotenţiar I.

Broşu, Sabin Mânuilă, şi, ea observator, ambasadorul român la Budapesta, Gh...

Crutzescu. Din partea Ungariei: László Bardossy şi generalul Naday. (Vezi pe larg desfăşurarea tratativelor, la: Valer Pop, *Bătălia*

pentru Ardeal, p. 87 – 148;

M. Manoilescu, *Dictatul de la Viena*, p. 152 – 164; I. Scurtu, *Un episod dramatic din istoria României*, p. 58 – 80).

259 Eugen Filotti (15 iul. 1896, Bucureşti?), licenţiat în Drept, avocat la Bucureşti; redactor la ziarele „Adevărul" şi „Dimineaţa" şi directoral revistei „Cuvântul liber"; ataşat de presă la Legaţia de la Praga (1926 – 1927);

director al Serviciului de Presă din Min. de Externe (1928); ministru plenipotenţiar la Ankara (1933 – 15 dec. 1936), apoi la Atena şi Sofia (23 ian.

1939 – 1941); ministru la Budapesta (după lui. 1941); secretar general al

Min.de Externe (1944 – 1945).

260 Vezi relatarea acestei discuţii, la Valer Pop, *Bătaia pentru*

Ardeal, *p*: *S5-S6*.

261 Conferinţa româno-bulgară de la Craiova avut loc între 19 aug.

7 sept. 1940. Delegaţia română a fost alcătuită din Al. Cretzianu, ministru plenipotenţiar, şeful delegaţiei, Horia Grigorescu, primarul municipiului

Constanţa, general Gh. Potopeanu şi Henri G. Meitani, iar cea bulgară era formată

390 Carol II, însemnări zilnice din Svetoslav Pommenov, ministru plenipotenţiar, general Popov, comandantul garnizoanei Vama, Anghelov, secretar general la Mia de Interne, şi Molov, director general al Datoriei Publice. (M. Manoilescu, *Dictatul de la Viena*, p.

181-183).

262 Ioan Moţa (1868 – 20 nov. 1940, la Spitalul Aşezămintolc Sf

Elena" din Bucureşti), preot, căsătorit cu Maria (1875 – 1953), tatăl lui Ion I.

Moţa; la moarte i s-au făcut funeralii naţionale. (despre funeralii, vezi: „Gazeta de Vest", nr. 17 (8]) / ian. 1993, p.23; şi lloria Sima; *Hra Libertăţii*. *Statul*

Naţional Legionar!, Timişoara, Ed. Gordian, 1995, p. 210 – 214).

263 Vezi stenograma şedinţei, la: I. Scurtu, *Un episod dramatic*, p.74 – 76; Valer Pop, *Bătaia pentru Ardeal*, p.121-126; M. Manoilescu.

Dictatul de la Viena, p. 164 – 171.

264 Vezi pe larg la Valer Pop, *Bătălia pentru Ardeal*, *? 126 –

147.

Aceasta a fost a treia şi ultima şedinţă a negocierilor de la Turnu Severin.

265 Textul complet al aide-memoire – ului, în: M. Manoilescu.

Dictatul de la Viena, p. 188 – 191.

266 Vezi textul „invitaţiei „germane la M. Manoilescu, *Dictatul de la*

Viena, p. 192. Al doilea delegat al României, alături de Manoilescu, a fost

Valer Pop. (Vezi şi: Valer Pop, *Bătălia pentru Ardeal*, p. 153).

267 Carol nu copiază telegramele. M. Manoilescu şi V. Pop au expediat la Bucureşti opt telegrame în ziua de 29 august (numerotate de la 1 la

8), cinci în ziua de aug. (nr. 9 – 13) şi una în 31 aug. (nr. 14). Vezi textul lor, la M. Manoilescu, *Dictatul de la Viena*, p. 217—228; primele şapte telegrame sunt reproduse şi de V. Pop, în *Bătălia pentru Ardeal*, p. 173 – 181.

268 Prunul Consiliu de Coroană a fost convocat pe 30 august, orele

3 dimineaţa. (Vezi stenograma discuţiilor la: Muşat, Ardeleanu, *România*, p.

1245 – 1255; I. Scurtu, *Un episod dramatic*, p. 99 – 111; vezi şi relatarea Dr.

Constantin Angelescu, la Valer Pop, *Bătălia pentru Ardeal*, p. 181-184).

269 Vezi textul Comunicatului în: M. Manoilescu, *Dictatul de la*

Viena, p. 228 – 229.

270 Este vorba de Protocolul de la Viena şi de textul Dictatului. (Vezi cele două texte, în: I. Scurtu, *Un episod dramatic*, p. 119 – 121).

271 Vezi stenograma oficială a dezhaterilor, în: Muşat, Ardeleanu.

România, p. 1270 – 1288; 1. Scurtu, *Un episod dramatic*, p. 123 – 142.

272 Valer Pop scrie referitor la acest incident: „Fabricius mi-a arătat că telegrama a produs o impresie de nedescris asupra cercurilor germane şi italiene, şi mai ales contele Ciano a fost ca ieşit din fire. Ministrul Fabricius ne imploră, cu stăruinţă [...] să facem tot ceea ce este cu putinţă pentru ca

Note

391

Bucureştii să revină asupra acestui text nenorocit care pune în joc tot ce s-a obţinut până acuma”. (Valer Pop, *Bătaia pentru Ardeal*, *y*. 194 – 198).

273 Mihail Moruzov (8 nov. 1887 – 26/27 nov. 1940), şef al Serviciului

Secret de Informativ, arestat la 4 sept. 1940, a fost asasinat la Jilav a. (Vezi prima încercare de biografie a lui M. Moruzov, scrisă de Ion Pavelescu.

Enigma Momzov. *Cel mai mare spion din istoria României*, Iaşi, Ed.

Gaudeamus, 1993, 262 p.).

274 Este vorba de Misiunea Militară Germană solicitată de regele

Carol II, la 1 iulie 1940, odată cu renunţarea la garanţiile anglo-franceze. (Vezi raportul discuţiei dintre Fabrieius şi rege, în: Muşat, Ardeleanu, *România*, p.

1137 – 1138). După abdicare, Carol va încerca să acrediteze ideea că primirea

Misiunii Militare. Germane a fost o trădare din partea lui Ion Anâonescu şi că el, regele, nu ar fi acceptat o asemenea Misiune. (Vezi, *Supra*, însemnarea din

15 oct. 1940).

275 Dumitru Coroamă, general, comandant militar al Capitalei (de la

6 sept. 1940), după Oft. Argeşeanu.

276 Minai (Ică) A. Anâonescu (5/18 nov. 1904, Nucet, Dâmbeviă-i – 1 iun. 1946, în închisoarea Jilava); a urmat liceul la Piteşti, Colegiul „Sf. *Siu* a”.

din Bucureşti, Pac. de Drept din Bucureşti (1922 – 1926); prof. la Şcoala

Superioară de Război; prof. de Drept Internaţional la Univ. din Bucureşti;

ministru al Justiţiei (14 sept. 1940 – 27 ian. 1941); vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri (22 ia. 194 l23 aug. 19440; ministru secretar de stat (27 ian. 22

Iun. 1941); ministru Afacerilor Străine (iun. 1941 – 23 aug.

1944); ministru

Propagandei Naţionale, ad-interim (27 mai – 5 dec. 1941); arestat la 23 august, după detenţia în U.R.S.S., a fost adus în ţară în aprilie 1946, fiind judecat de

Tribunalul Poporului în procesul Guvernului Antonescu; a fost condamnat la moarte şi executat.

277 întrevederea lui 1. Antonescu cu Fabrieius – de fapt au fost două convorbiri – a avut loc la4 sept. 1940 şi ea a făcut obiectul raportului trimis de

Fabrieius la Berlin în aceeaşi zi, (Vezi raportul, în: Aurică Şimion, *Regimul politic*, p. 25 – 26).

278 Mircea Elefterescu (1893 – 1953, în închisoarea Aiud), adjutantul lui I. Antonescu; Prefectul Poliţiei Capitalei (1941-23 aug. 1944).

279 în scrisoarea sa, Ion Antonescu îi cerea regelui să abdice;

„Sire

M-am angajat, să – apăr, cât trecutul, cu cinstea şi cu viaţa mea, Ţara şi Tronul. Încercările mele de a găsi oameni cu adevărat patrioţi şi pricepuţi

[...] *au eşuat*.

392 Carol II, însemnări zilnice

Toţi cer abdicarea Majestăţii Tale /.../

Atrag însă serios atenţia Majestăţii fale în privinţa răspunderilor grave care vor apăsa pe vecie asupra Majestăţii Tale dacă nu dă ascultare imediat şi fără ezitare cererii mele, care este a Armatei şi a Ţării. „(Vezi textul complet al scrisorii, în: *Pe marginea prăpastiei*, I, p.65 (anexa nr. 6).

280 în Proclamaţia regelui Carol se arată:

„Români.

Vremuri de adâncă tulburare şi îngrijorare trec peste scumpa mea oră /.../*Azi, zile de vitregie nespusă îndurerează prea, care se găseşte în faţa unor mari primejdii*.

Aceste primejdii vreau, din marea mea dragoste pentru acest pământ în care am fost născut şi crescut, să k înlătur trecând azi fiului meu, pe care ştiu căi de mult îl iubiţi, gre! eh sarcini ale domniei (subl. editorilor).

Făcând această jertfă pentru salvarea patriei, înalţ cea mai caldă rugăciune ca ea să fie cât mai folositoare.

Lăsând poporului meu pe scumpul meu fiu, rog pe toţi românii să-l înconjoare cu cea mai caldă şi mai desăvârşită credinţă şi dragoste /.../

Ţara mea să fie păzită de Dumnezeul părinţilor noştri, care să-i hiu'azeascăun cât mai falnic viitor.

Trăiască România!

Bucureşti, b septembrie 1940 Carolr".

(Vezi textul complet, în: *Pe marginea prăpastiei*, 1, p. 66, anexa 7.)

281 Textul jurământului a fost următorul:

„Jur credinţă naţiunii române;

Jur să păzesc cu sfinţenie legile statului;

Jur să păzesc şi să apăr fiinţa statului şi integritatea teritoriului României.

Aşa să-mi ajute Dumnezeu.

Mihai".

(*Pe marginea prăpastiei*, I, p. 67, anexa 8).

După depunerea jurământului, generalul Antonescu a adăugat:

„Dumnezeu să ajute Naţiei, Majestăţii Voastre şi mie" (*Ibidem*, p.48).

281 bis Dimitric G. Lupu (1882 – 1945), prim-preşedinte la Casaţie.

282 La 6 sept., prin decrete-legi au fost desfiinţate demnitatea de consilier regal şi Consiliul de Coroană. La 7 sept., a fost desfiinţată Straja Ţării, gestiunea acesteia, de la înfiinţare şi până la data apariţiei decretului, urmând să fie supusă controlului unei comisii speciale.

La 9 sept., a fost desfiinţat şi Partidul Naţiunii. (A. Simion, *Regimul*

Note 393

politic din România, p.49 – 50). i

2831. Oameniţă, colonel; fost prefect de Argeş; la 6 sept. 1940 a fost numit, de către generalul Antonescu, director general al Poliţiilor, în cadrul

Min. de Interne. După două săptămâni şi-a dat demisia, în locul lui fiind numit

Al. Ghika. (*Ibidevt*, p, 199).

284 Nicolae Dragomir, colonel; absolvent al Şcolilor Superioare de

Război din Bucureşti şi Torino; doctor în Ştiinţe politice şi economice la Univ.

din Torino; prof. de strategie la Şcoala Superioară de Război din Bucureşti

(1927 – 1940), unde a fost remarcat de generalul Antonescu, director al Şcolii în două rânduri. În 1933 devine docent universitar în Istoria doctrinelor politice la Fac. de Drept a Univ. din Bucureşti, apoi conferenţiar (1938); membru al

Academiei de Ştiinţe (1938); al Academiei de Ştiinţe Morale şi Politice (1940)

şi al Institutului de Ştiinţe Sociale; ministru al Coordonării Statului Major

Economie (14 sept. 1940 – 5 apr. 1941).

285 La 9 sept. au fost înlăturaţi din Armată 11 generali: C. Ilsieviei.

Gh. Argeşeanu, FI. Ţenescu, I. Ilcuş, Gh. Mihail, Gr. Cornicioiu, I. Bengliu, Gh.

Lilcanu, P. Bărbuneanu, Victor Dombrovski şi C. Atanasescu – acuzaţi că „prin linguşiri şi metode incompatibile cu demnitatea de ostaşi au ocupat înalte comandamente, încurajând apoi neseriozitatea şi lipsa demnităţii ofiţereşti şi au săvârşit acte grave de incapacitate demoralizând, prin fapta lor, prestigiul oştirii”. (A. Simion, *Regimul politic din România*, p. 50).

286 Decretul-lege prin care înalţii demnitari ai statului erau obligaţi să renunţe la calificativul „Excelenţă” a fost publicat la 8 sept. şi el prevedea:

„Titlul oficial al generalului Ion Antonescu este «Conducătorul statului». În rapoiturile scrise şi verbale cu conducătorul statului se va întrebuinţa formula

«domnule general» „(*Ibidem*, p: 53; „Timpul”, din 8 sept. 1940).

287 Aunt Bee (Mătuşa Bee) sau Baby Bee este Beatrice de Saxa

Coburg-Gotha (1883 – 1966), sora reginei Maria; s-a căsătorit cu infantele

Alfonso de Orléans y Borbon (Ali; 1886 – 1966). (Hannah? *eku\a*, *The Last*

Romantic. Queen Mary of România, 1984).

288 Guvernul s-a constituit la 14 sept; Horia Sima era vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, nu subsecretar de stat la Min.

Apărării Naţionale;

Gh. Jienescu era al doilea subsecretar de la Min. Apărării Naţionale, pentru

Aer şi Marină; prof. Pompiliu Nicolau era ministru al Lucrărilor Publice şi

Comunicaţiilor. (Vezi lista completă a Guvernului, în: I. Alexandrescu, I. Bulei.

I. Mamina, I. Scurta, *Partidele politice din România (1862 – 1994)*.

Enciclopedie, Bucureşti, Mediaprint, 1995, p. 272 – 275). Acest guvern s-a modificat la 27 ian. 1941.

394 Carol II, însemnări zilnice

289 Ali este Alfonso de Orléans y Borbon, infante de Spania (1886

1966), căsătorit cu sora reginei Maria, Beatrice, alintată de Carol II Aunt Bee

(Mătuşa Bec).

290 Mircea Tomescu, absolvent al Şcolii Superioare de Război;

adjutant la Palatul Regal începând din 1934; profesorul prinţului Mihai, viitorul rege al României; un frumos portret îi face colonelul George Magheresou, în

Antonescu, Mareşalul României şi războaiele de reîntregire, mărturii şi documente coordonate şi îngrijite de Iosif Constantin Dragaţi, <Bucureşti>, luândaţia Europeană Drăgan. 1991, p. 122 – 131.

291 De fapt, la 30 sept. li s-a impus domiciliu obigaloriu minatoarelor persoane: general Argeşeanu, general I. Bengliu, general G. Marinescu, general 1. Ilcuş, general FI. Ţenescu, V. Iamandi. T. Sidorovici, M. Ghelmegeanu.

Îi. Mirto, li. Tileanu. (în Tălărescu, Radu Fohey, Cezar Petrescu, lori Panova, col. Vasile Zeciu, „pentru a-i pune la adăpost de orice violenţă publică”, după cum se aprecia în decret, în fapt pentru a-i proteja de o eventuală răzbunare din partea legionarilor. (A. Simion, *Regimul politic din România*, p. 99).

292 Friedel este Friedrieh Victor, prinţ de I iohenzollern-Sigmanngen

(1891 – 1965); fiul lui Wilbelm de Hohenzollern Sigmaringen (1864 – 1927) şi al Mariei Theresa de Bourbon Deux Sieiles (1867 – 1909). S-a căsătorit prima dată cu Hthe (Margarethe de Saxonia; 1900

– 1962) şi a doua oară cu Adelgunde de Bavaria (1870 – 1958).

292 bis Gheorghe (Gogu) Vâleanu (1864 – 1948), general.

293 Carol scrie *Scopa*. Renato Bova – Seoppa, ministrul Italiei la

Bucureşti (1941-1944); este autorul unei lucrări memorialistice foarte importantă: *Colloqui con duc datatori*, Roma, Rufolo Editore, 1949.

294 Carol scrie *Sitnner*. Ramón Serrano Sufler (1901, biragosa – trăieşte încă), om politic spaniol, avocat; legat de José Antonio de Rivera, după revoluţia acestuia a fost închis la Madrid, dar a evadat în 1937; **s-**a aliat cu

Franco, cumnatul său, care l-a făcut ministru de Interne; secretar general al

Falangei (ian. 1938); după călătorii la Roma şi Berlin, el a condus Presa şi

Propaganda (1939), apoi Afacerile Străine (oct. 1940 – sept. 194 2); a fost înlocuit cu generalul Gomez Jordana, apoi **s-**a retras definitiv din politică, în

1944.

295 Regina Elena, care, conform înţelegerii cu Carol II, se stabilise la Florenţa, a fost invitată de generalul Antonescu, la 8 sept., să „veniţi cu un minut mai devreme lângă prea tânărul rege al ţării spre a-i completa educaţia pe care patria noastră şi a lui i-o doreşte fierbinte". Cu misiunea de rechemare a reginei în ţară a fost însărcinat Raoul Bossy, ambasadorul român la Roma.

Note 395

(Vezi, pe larg: Raoul Bossy, *Amintiri din viaţa diplomatică*, II, p. 289 – 295).

296 Ignacy an Paderewski (1860 – 1941), pianist, compozitor şi om politic polonez; prim-ministru şi ministru de Externe (ian. -dec. 1919).

297 Despre Constantin Hiott, vezi această lucrare, vol. I, p.452, nota

113.

298 întâlnirea lui Hitler cu Mussolini a avut loc la Brenner, la 3 oct.

1940. Hitler l-a informat pe Duce că e decis să ocupe Gibraltarul, pentru a-l antrena pe Franco în război şi l-a recomandat Ducelui să nu întreprindă nimic care ar dăuna Axei, promiţâ**ndu-**i sprijin în Africa de

Nord.

299 Alfonso XIII (1886, Madrid – 1941, Roma), rege al Spaniei

(1886 – 1931), fiu postum al lui Alfonso XII; până în 1902 este regentă mama sa. Maria Cristina; la 17 mai 1902 urcă efectiv pe Tron; părăseşte Spania după alegerile municipale din 12 aprilie 1931, când a fost proclamată republica;

puţin înainte de moarte a abdicat în favoarea fiului său, Juan, conte de

Barcelona.

300 Este vorba de marea manifestaţie din 6 oct. 1940, la o lună de la preluarea puterii, care a avut loc la Bucureşti, la care au ţinut discursuri Horia

Sima şi generalul Antonescu. Sima a anunţat înfiinţarea Corpului Legionar de

Gardă „General Antonescu”. (Vezi, pe larg: Horia Sima, *Era Libertăţii*, I, p.

59 – 61).

301 George (Gogu) Georgescu (1887, Sulina – 1964, Bucureşti), dirijor român; senator.

302 Radu Pascu (1892 – 1940), prim-preşedinte al Curţii de Apel;

asasinat la Jilava, la 26/27 nov. 1940.

303 Constantin Dona (1879 – 1955), general; prefect al Poliţiei

Capitalei (18 sept. – 5 oct. 1940).

304 Alexandru Ottulescu, membru al PNL; la 19 sept. 1940 a fost numit guvernator al Băncii Naţionale a României.

305 Primele trupe ale Misiunii Militare Germane au intrat în Braşov la 10 oct. 1940, în Bucureşti, la 12 oct. (în frunte cu generalii Erik Hansen.

Wilhelm Speidel şi Arthur Hauffe). Militarii germani au fost încartiruiţi în localităţile Bucureşti, Mihai Bravu, Giurgiu, Braşov, Bod, Hălchiu, Codlea.

Vulcan, Ghimbav, Făgăraş, Sibiu, Rm. Vâlcea, Câmpina, Târgovişte, Ploieşti.

Buzău, Bacău, Roman, Focşani, îiişnov, Rm. Sărat. (Vezi, întregul context, în:

A. *Simionjiegimul politic din România*, p. 121 – 140).

306 Până la 20 oct. 1940 au sosit în România 22.430 militari

germani
(890 ofiţeri şi 21.540 soldaţi), repartizaţi pe arme, astfel: forţe terestre (17.561)
şi forţe aeriene (4769) (*Ibidem*, pl 128).

396 Carol II, însemnări zilnice
307 Fraţii Farrnan au fost Henri (1874 – 1958) şi Maurice (1877
1964), născuţi la Paris, piloţi celebri, aviatori şi constructori de avioane francezi, de origine engleză. Maurice Farrnan a creat, în 1910, avionul biplan;
Henri a obţinut recordul de viteză şi altitudine, în Anglia, Germania şi Belgia
(1910), a fost creatorul primei şcoli de pilotaj (1911).
308 Hitler s-a întâlnit cu Franco la Hendaye, pe 23 oct., cu care ocazie Franco a respins propunerea lui Hitler ca Spania să intre în război.
309 întrevederea avut loc la Montoire, pe 24 oct. 1940, şi cu această ocazie s-au pus bazele unei coaliţii mediteraneene împotriva Angliei.
309 bis Mihai Cămărăşescu (1898 – 1956), diplomat; secretar de legaţie din 1928.
310 António de Oliveira Salazar (1889 – 1970), prim-ministru al
Portugaliei (1932 – 1968); fondator şi preşedinte al Partidului Uniunea
Naţională; prof. de Economie Politică la Coimbra (1917); deputat (1921);
ministru de Finanţe (1928 – 1931); ministru de Război (1936 – 1944) şi al
Afacerilor Străine (1936 – 1947).
311 La 6 oct. 1940, reprezentantul Italiei la Atena a remis Guvernului grec ultimatumul Guvernului italian, prin care se cerea grecilor să accepte ca armata italiană să ocupe puncte strategice pe teritoriul Greciei pentru a împiedica pătrunderea Angliei în zonă. Cum ultimatumul nu a fost acceptat, pe 28 oct., orele 6, trupele italiene au atacat Grecia. (Vezi ultimatumul dat
Greciei, în: Al. Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale*, II, p. 70 – 71).
312 Ambasador al Italiei în Grecia era Emmanuel Grazzi, iar

ataşat militaiera generalul Luigi Mondini; cei doi au prezentat lui Metaxas ultimatumul definitiv.

313 Voronoff, doctor, „celebră autoritate în domeniul întineririi glandulare, un fel de radă îndepărtată” a Duduiei, care, după unele surse, i-ar fi făcut acesteia o operaţie estetică, după 1930, pentru a-i da „remarcabila linie suplă a piciorului şi gleznei”; înainte de aceasta, punctul ei slab fuseseră

„Picioarele”. (Barbara Cartland, *The Scandalous Life o/King Carol*, Corgi

Books, Londra, 1974; vezi şi ediţia în limba română, *Viaţa scandaloasă a regelui Carol*, *iubirile şi pasiunile sale*, traducere de Maria Ilie, Bucureşti, Ed.

Sturion, 1992, p. 115).

313 bis Samuel John Gurney Hoare, viconte Templewood (1880

1959); a urmat şcoala la Harrow, iar studiile universitare la New Collège din

Oxford (Limbi moderne şi Istorie); în 1915 a devenit secretar particular adjunct al ministrului coloniilor, Alfred Lyttelton; membru al Parlamentului din partea Partidului Conservator (1910 – 1944); ministru al Aviaţiei (1922

Note

397

1924, 1924 – 1929); secretar de stat pentru India (1931-1935); în 1935 a devenit ministru de Externe, dar a demisionat în urma indignării stârnite de pactul pe care l-a propus lui Laval, pact ce era un compromis cu Mussolini în privinţa

Abisiniei; ministru al Marinei (1936 – 1937); ministru de Interne (1937 – 1939);

lord al Sigiliului Privat (1939 – 1940) şi a tăcut parte din Consiliul de Război;

ministru al Aviaţiei (1940); ambasador în Spania (1940 – 1944); în 1944 i s-a oferit titlul de viconte de Templewood; are o serie de lucrări.

314 La 23 sept. 1940 s-a instituit o Comisie specială de anchetă criminală, care a anchetat pe vinovaţii de represiunile antilegionare din timpul domniei lui Carol II. Comisia şi a început lucrările la 4 oct. şi şi-a desfăşurat activitatea până la 26 nov. 1940, fiind desfiinţată la 8 dec. Ea a fost condusă de

Eugeniu Bănescu. Comisia a emis mandate de arestare pentru 33 de foşti demnitari, ofiţeri, magistraţi, care au fost închişi la Jilava în timpul anchetei.

(Vezi raportul Comisiei „în: *Pe marginea prăpastiei*, I, p. 189 – 192; Horia

Sima, *Era libertăţii*, I, p. 73 – 75).

315 Vasile Zeciu (1888 – 1940, înhumat la Ghencea Militar), fost prim-procuror al Tribunalului Militar al Capitalei; a fost asasinai la Jilava la

26/27 nov. 1940.

316 DNB, iniţialele lui Deutsche Nachrichten Buro (Agenţia de Ştiri

Germană).

317 Frederic C. Nanu (1894?), diplomat de carieră; licenţiat în

Drept, la Paris; în 1918 intră în Min. Afacerilor străine şi lucrează ca ataşat la legaţiile României din Berna, Londra, Washington, Berlin, Varşovia, Buenos

Aires, Montevideo, Madrid; ministru plenipotenţiar în Suedia (1943 – 1945);

recent i-a fost publicată lucrarea: *Politica externă a României, 1918 – 1933*, ediţie de V. FI. Dobrinescu, Ion Pătroiu, Iaşi, Institutul European, 1993.

318 Blocul care s-a prăbuşit în Bucureşti a fost cel cunoscut sub numele „Carlton”, în care locuiau 236 persoane, din care au murit 140. În ţară, în total au fost 593 morţi şi 1271 de răniţi (în Panciu, 44 morţi, la Galaţi 34, în jud. Covurlui, 141, la Focşani, 12, Tecuci 19, Buzău 20, Iaşi 8, jud. Prahova

100, Craiova 5 etc.). Pentru aceste cifre, vezi: Horia Sima, *Era libertăpi, I, p*.

192 – 198).

319 Vizita lui Molotov la Berlin a avut loc între 11-13 nov. 1940.

Molotov s-a întâlnit cu Ribbentrop şi i-a exprimat acestuia nemulţumirea faţă de garanţiile date de Germania României şi a respins propunerea Reichului ca

U.R.S.S. să adere la Pactul Tripartit. (Vezi extrase din convorbirea finală dintre cei doi, în: Al. Vianu şi colab. *Jielafii internaţionale*, II, p.72 – 73).

320 în realitate, Maria Tănase (născută în 1913) a murit la 22

iunie

398 Carol II, însemnări zilnice 1

1963, în Bucureşti.

321 Carol scrie *Covemtiy*. La 14/15 nov., peste 500 de avioane 1

germane au bombardat oraşul englez Coventry, aruncând asupra lui 56 tone de bombe incendiare şi 354 tone bombe explozive; oraşul a fost distrus, fiind grav avariate 12 uzine aeronautice şi 9 întreprinderi; au fost 380 morţi şi peste;

80 o de răniţi.

322 închisoarea Doftana a fost, într-adevăr, distrusă de cutremur, dar numărul de 100 de deţinuţi care ar fi murit acolo este exagerat. De fapt au murit

14 deţinuţi comunişti, între ei fiind şi Ilie Pintilie (1903 – 1940), membru al

Comitetului Central al Partidului Comunist.

323 Vizita generalului Antonescu la Roma a avut loc între 14 – 16

nov; a fost însoţit de ministrul de Externe, Mihail Sturdza; a avut discuţii cu:

Mussolini şi Ciano. Generalul Antonescu, în timpul discuţiei, a atacat dictatul I

de la Viena. În Consiliul de Miniştri din 18 nov., generalul Antonescu declara: I

„Am cerut ca ungurii să înceteze persecuţiunile şi maltratările [...], am cerut I

stabilirea unei comisiuni mixte în teritoriile cedate, ceea ce Ducele Mussolini I

a găsit necesar şi a fost de acord. Am cerut să se acorde un statut populaţiei 1

româneşti similar cu statutul impus la Viena pentru populaţia minoritară germană. [...] Am cerut ca ungurii să fie forţaţi să-i primească înapoi pe toţi românii expulzaţi şi să le dea posibilitatea să-şi recapete bunurile lor şi să le stăpânească în linişte acolo". (A. Simion, *Regimul politic din România*, p. 144

146).

324 Teofil Sidorovici, maior, comandantul Străjii Ţării; **s**-a sinucis la.

23 nov., când se afla în stare de arest la domiciliu. (H. Sima, *Era*

libertăţii, p.

71). Sidorovici este autorul unei cărţi despre copilăria regelui Minai: *Din viaţa unui fiu de rege*, 1937.

325 Semnarea aderării României la Pactul Tripartit (23 nov.) s-a făcut în cadrul vizitei pe care generalul Antonescu a efectuat-o la Berlin, în zilele de

22 – 24 nov. 1940; cu această ocazie, generalul a avut convorbiri cu Hitler.

Ribbentrop şi Wilhelm Keitel, şeful OKW. (Vezi stenogramele discuţiilor, în:!

Antonescu – Hitler. Corespondenţă şi întâlniri inedite (1940 – 1944) i ediţie dei

V. Arimia, I. Ardeleanu, Şt. Lache, Bucureşti, Ed. Cozia, 1991, 1, p, 24 – 26, doc.]

nr. 3 – 7; A. Simion, *Regimul politic din România*, p. 146 – 154).

326 Ungaria a aderat la Pactul Tripartit pe 20 nov. 1940.

327 Petre Andrei s-a sinucis la 4 oct. Despre aceasta, Horia Sima scrie: „Petre Andrei n-a fost inclus în lista celor destinaţi de a fi trimişi în faţa?

Comisiei de Anchetă Criminală, nici Ralea, nici Ghelmegeanu. Fosta stângă;

naţional – ţărănistă a fost cruţată, căci [...] nu făcea parte din lotul marilor

Note

399

vinovaţi. Actul lui Petre Andrei se datora dezechilibrului său nervos [...] Nici în cazul lui Teolil Sidorovici şi nici în cel al lui Petre Andrei, Legiunea n-a avut niciun amestec. O fatalitate i-a împins pe amândoi să se sinucidă, când puteau să trăiască” (H. Sima, *Era libertăţii*, I, p. 71 – 72).

328 Franz von Papen (1879 – 1969), om politic german; ataşat militar în SUA (1914 – 1915); deputat (1921 – 1932); cancelar al Germaniei (iun. 1932);

vice-cancclar (ian, 1933); ambasador în Austria (1934 – 1938) şi în Turcia (apr.

1939 – aug. 1944); a fost achitat în Procesul de la Nilmberg.

329 în total, au fost asasinaţi la Jilava 64 de foşti demnitari, ofiţeri de

Poliţie, magistraţi etc. (Vezi numele lor, contextul în care s-a produs asasinatul, rapoartele medico-legale de constatare a decesului etc., în: *Asasinatele de la*

Jilava; p. 97 – 109).

330 în legătură cu deshumarea lui Codreanu, vezi relatarea lui Horia

Sima, în: *Era Libertăţii*, vol. II, p. 9 – 19.

331 în Comunicat se spune: „Generalul Antonescu, Guvernul şi

Mişcarea Legionară reprobă acest act. [...] Se vor aplica sancţiuni severe.

Mişcarea Legionară a hotărât încadrarea strictă şi riguroasă în ordinea de stat a tuturor membrilor ei şi sancţionarea exemplară a acelora care se vor abate de la ordinea legală”. („Timpul”, din 29 nov. 1940; A. Simion, *Regimul politic din România*, p. 222; H. Sima, *Era Libertăţii*, II, p.70).

332 Virgil Madgearu nu a fost asasinat la Jilava, ci în pădurea

Snagov, la locul numit „Coada Lungă”, la 27 nov. El a fost ridicat de la domiciliul său din Bucureşti de către o echipă condusă de Traian Boeru, echipa care avea să-l ucidă şi pe N. Iorga. (Despre asasinarea lui V, Madgearu, vezi:

Asasinatele de la Jilava, p. 89 – 92, 111).

333 N. Iorga a fost asasinat în comuna Strejnicul, din jud. Prahova, de aceeaşi echipă care l-a ucis şi pe V. Madgearu, condusă de Traian Boem, din care mai făceau parte: Ion Tucan, Ştefan! Cojocaru, Tudor Dacu, Ştefan

Iacobuţă (nu au fost opt, cum scrie Carol). Despre acest asasinat vezi declaraţiile Ecaterinei şi Alinei Iorga şi alte informaţii, în: *Asasinatele de la*

Jilava, p. 220 – 223, 110; Minai Stoian, *Moartea unui savant*: *N. Iorga*.

Bucureşti, Ed. Eminescu, <1976> – 363 p.; H. Sima, *Cazul Iorga – Madgearu*.

Madrid, Ed. Carpaţi, 1963.

334 în realitate, au fost 66 (64 la Jilava, cărora li s-au adăugat N.

Iorga şi V. Madgearu).

335 Este vorba de Decretul-lege din 28 nov. 1940, prin care se introduce pedeapsa cu moartea pentru crime de genul celor săvârşite la Jilava.

Snagov şi Strejnicul. Decretu! prevedea că: „Acela care atinge libertatea

400 Carol II, însemnări zilnice

Individului ori domiciliul său se pedepseşte cu munca silnică de.la 5 – 20 ani

Acel care violează sau uzurpează proprietatea se pedepseşte cu munca silnică de la 5 – 10 ani. Omorul cu premeditare se pedqiseşte cu moartea". (A. Simion.

Regimul politic din România, p. 218).

336 Emil Pălăngeanu (1891-1953, înhumat la cimitirul Bellu Militar), general, l-a înlocuit pe Ştefan Zăvoianu în fruntea Prefecturii Poliţiei Capitalei la 28 nov. 1940, din ordinul generalului I. Antonescu.

337 Carol scrie *Akssianu*. Gheorghe Alexianu (1 ian. 1897 – 1

Iun.1946, executat la Jilava), prof. univ; rezident al ţinuturilor Suceava (13

aug. 1938 – 1 febr. 1939) şi Bucegi (1 febr. 1939 – 6 sept. 1940); guvernator al

Transhistriei (13 aug. 1941-29 ian, 1944).

338 Niciunul din cei trei nu a fost asasinat de legionari. Ion Gigurtu a murit în închisoare, în 1959; Manoilescu, în închisoarea de la Sighet, în dec.

1950; iar Brătienii au murit lot la Sighet: Dinu (C.I.C), în 1950, iar Gheorghe, pe 24 aprilie 1953. S: a avansat ideea că Gheorghe Brătianu s-ar fi sinucis, când de fapt el a murit ca urmare a bătăii ce i-a administrat-o gardianul ce-l păzea.

339 Poliţia Legionară a fost desfiinţată din ordinul generalului;

Antonescu, la 30 nov. 1940. Tot personalul ei a fost trecut în cadrul poliţiei de stat, în urma unui ordin al generalului Const. Petrovicescu, ministrul de Interne

Poliţia Legionară era o poliţie paralelă cu cea de stat, dar direct subordonată lui §

Horia Sima. (A. Simion, *Regimul politic din România*, p. 224).

1340 „340 Este vorba de Tratatul economic româno-german, din 4 dec, în

8 puncte, numit: „Protocol asupra colaborării româno-germane la realizarea S

unui plan de 10 ani pentru refacerea economiei româneşti". Acordul a fost semnat de Karl CTodius, din partea germană, iar din

partea română de Const.

Greceanu, ministrul României la Berlin, şi de Victor Dimitriuc, subsecretar de stat pentru problemele petrolului la Min. Economiei Naţionale. (*fbidem*, p. 156

165).

340 bis Ion Inculeţ a murit în 1940 (este înhumat la Bellu) şi Ioan

Moţa în noiembrie 1940 şi i s-au făcut funeralii naţionale. Despre Moţa, vezi!

Supra, nota 262.

341 Este o informaţie greşită: Eugen Titeanu şi Mitiţă Constantinescu nu au fost asasinaţi la Jilava; Mitiţă Constantinescu a murit în 1946, iar data morţii lui Titeanu nu o cunoaştem.

342 Pierre Laval, ministru de Externe al Franţei, a fost arestat din ordinul mareşalului Pétain, la 13 dec. şi înlocuit cu Pierre Étienne Flandin. 1

Laval a fost eliberat la intervenţia lui Otto Abetz, care a mers la Vichy în ziua l de 16 dec. Lui Laval i se fixase domiciliu obligatoriu la castelul din Chiteldon. J

Succesorul lui Laval, Flandin, va fi destituit la 9 febr. 1941. (Jacques de!

Launay, *Mari decizii ale celui de al doilea război mondial*, 1, p. 251).

343 Este vorba de fiul lui Napoleon 1 şi al împărătesei Maria Luiza, ducele de Reichstadt şi de Parma, „micul rege al Romei”, mort la Viena, în anul

1832 (născut în 1811). El a fost reînhumat lângă tatăl său, la Domul Invalizilor.

344 Mihail (Luca) Sturdza a fost destituit din funcţia de ministru de

Externe la 20 dec. 1940 şi a fost înlocuit, nu. cu Const. Greceanu, ambasadorul

României la Berlin, ci cu... generalul Antonescu, care a preluat ad-interim şi funcţia de ministru de Externe, până la 27 ian. 1941. Vezi şi versiunea lui

Mihail Sturdza, în: *România şi sfârşitul Europei*. *Amintiri din*

(ara pierdută.

Alba Iulia – Paris, 1994, p. 213 – 218.

ADDENDA ETCORRIGENDA

LA VOI,.1

P. 1, rândul 4 de sus: doamna Bengescu este Zoe Rosetti (1853 1913), căsătorită în 1878 cu Alex. Bengescu.

P. 16, r. 19 sus; Mareseotti Ruspoli (1892?), fiica lui Mario Ruspoli şi a Palmei de Talleyra**nd-**Perigord.

P. 23: însemnarea din *11 sept*. nu este din ziua de joi anul 1914, ci din ziua de duminică, anul 1916; fila care conţine însemnarea este legată greşit în manuscrisul datat 19) 4.

P. 31, r. 10 de sus: Ţarul Rusiei în 1916 era Nicolae II (1868–1918), care a domnit între 1894 – 1917.

P. 31, r. 12 sus: generalul Zaharoff este Vladimir Vladimirovici Zaharov.

P, 31, r.13 sus: Zaiontschkovsky este generalul Andrei Medardovitovici Zaioncikovski.

P. 35, r. 23 sus: generalul Mustaţă este Alexandru Mustaţă (1854 – 1927, înhumat la Bellu Militar).

P. 40, r. 17 sus: generalul Stratilescu este Dimitrie Stratilescu (1866 – 1927).

P. 48, r. 15 sus; 65, r. 19 de sus; 83, r. 7 de sus: c. *a*. *d*. este: *c'est-adire* (= adică).

P. 50, r. 13 sus: d-na Mavrodi este Elena Mavrodi (1863 – 1914), fiica lui Gh. Cirecianu, căsătorită cu Eugeniu Mavrodi (1859 – 1915), diplomat.

P. 118, r.16 sus: 120, r. 10 de jos: Papă în 1929 era Pius XI (Achille

Ratti; 1857 – 1939), papă între 1922 – 1939.

P. 121, r. 19 sus: Mircescu este generalul Ludovic Mircescu (1872 – 19), ministru de Război (mart. 1926 – 4 iun. 1927).

P. 124, r. 15 sus; Kiril este marele duce Kiril Vladimirovici de Rusia

(1876 – 1938).

P. 124, r. 7 jos: Constantin Diamandi (2 dec. 1868 – 1931); ataşat de legaţie (din 15 mai 1892); ministru plenipotenţiar la Sofia (1910 – 1912), la

Roma (1913), la Petrograd (1914 – 1918); delegatul României

la Conferinţa de

Pace de la Paris, la Conferinţa de la Ilaga (1922) şi la aceea de la Lausanne

(1924); ministru plenipotenţiar la Paris (1924 – 1930).

P. 125, r.4 jos: în loc de *tante Marie*, citeşte *haute maree*, traducerea frazei fiind astfel fote *perioada fluxului şi apele au un nivel într-adevăr ridicat*.

P. 143, r. 8 jos: Mihail Racoviţă (1889 – 1954); ministru al Apărării

Naţionale (23 aug. – 4 nov. 1944).

P. 170, r. 17 jos: nota 208 nu se referă la el, ci la magistratul Al.

Stârcea, care este menţionat la p. 246, r. 17 de sus. Cel menţionat aici este baronul Ion Stârcea (n. 1867), maestrul de vânătoare al lui Carol.

P. 201, al.2, la p. 202, al.2, repetă p. 200.

P. 241, r. 2 jos: în locul notei 352 citeşte nota 390; acest Marinescu fiind generalul dr. Nicolae Marinescu, nu Gabriel Marinescu.

P. 246, r. 17 sus: Pentru acest Stârcea vezi p. 468, nota 208.

P. 259, r. 2 sus: Numele corect al lui *Celăl Boyar* este *Mahmut Celăl*

Bayar. Mahmut c'elâl Bayar (1884? post. 1975); vicepreşedinte al Partidului

Republican al Poporului; în 1946 întemeia/ă Partidul Democrat; prim-ministru al Turciei (1 nov, 1937 – 25 ian. 1939); preşedinte al Turciei (22 mai 1950 – 27

mai 1960).

P. 266, r. 2 jos: general Alimănescu este Aurel Alimănescu (1875

1942), general.

P. 273, r.9 sus: Prof. Gheorghe Medioglu (? – 1963) a fost şi şef de serviciu la Arhivele Statului din Bucureşti, avându-l ca subaltern, pentru puţin timp, pe Câeorge Călinescu; el îi „descifra" lui N. Iorga semnăturile greu de citit de pe documentele medievale. i

P. 279, r. 5 jos: Calirnachi este Jean T. Calimachi (1880-l iun. 1940), nu Scarlat Calimachi, cum se dă explicaţia în nota 432, de la p. 505.

P. 283, r. 13 jos: Ioschi este Franz Josef de Hohenzollern

Sigmaringen (1891 – 1 964), căsătorit cu Lalli (Maria Alix de Saxonia; n. 1901);

frate eu Friedel Hohenzollern (vezi şi p. 449, nota 80).

P.284, r. 11-12 sus: Carol scrie: „e «*cu de paule*”; expresia completă şi corect? este *faire la bouche en cui de poule*, în traducere: *a strânge buzele rotunji***ndu-***le*.

P. 284, r. 16 – 17 sus: Aunt (= mătuşa) Sandy Hohenlohe este

Alexandra de Hohenlohe-Langenburg (1878 – 1942), sora reginei Maria, căsătorită cu Hinest de Hohenlohe Langenburg (1863 – 1950).

P. 285, r. 18 sus: marele Duce Dimitri este ducele Dimitri Pavlovici.

P. 286, r. 10 jos: Chirii al' Bulgariei este Kiril, prinţ de Preslav, duce de Saxonia (1895 – 1945), frate mai mic al regelui Boris III, după moartea căruia a devenit regent (1943 – 1945); a fost executat de comunişti în 1945.

P.303, r. 17 sus: în loc de *Mae Murray* citeşte Mac*Murray*.

P. 326, r. 6 jos: Papă în 1939 era Pius XII (Eugenio Pacelli; 1876

1958), papă între anii 1939 – 1958.

P. 352, r. 16 jos: Gogu Georgescu nu este senatorul G.J. Georgescu, cum se arată la p. 525, nota 567, ci este dirijorul George Georgescu (1887

1974), care a fost şi senator.

Addenda et Corrigenda 405

P. 356, r. 16 sus: Lecca este Gheorghe Lecca (m. 1957).

P. 357, r. 18 sus: Sidoli este Cesare Vittorio Sidoli (1868 – 1919), director de Circ.

P. 365, r.5 – 6 sus: generalul Vasile (Basil) I lenteescu **s-**a născut în 1874.

P. 367, r.22 sus: în loc de *Horbizer Atilla* citeşte *Horbiger Attila*

(1896 – 1987).

P. 383, r. 2 jos: Ismet monii (1884 – 1973), general şi om politic turc;

preşedinte al Partidului Republican Popular (1938 – 1972); pnrn-mmistru

(1923 – 1924; 1925 – 1937; 196M965); preşedinte al Turciei (1938 – 1950).

P. 418, r. 18 sus: Wilhelmina (1880 – 1962), regină a Olandei

(1890
1948).
P. 437, nota 8: Henri Manu (1898, Paris-26 ian. 1931, la Leysm, în
Elveţia);
P. 437, nota 9: generalul Gh. Georgescu a murit în 1944.
P. 438, nota 18: Simona (Simki) Lahovari (1881-1936), a fost căsătorită cu Mihail Scarlat Pherekyde (1877 – 1952).
P. 441, nota 41; generalul N. Petala a murit în 1947; a fost căsătorit cu
Roseta l'illat (1876 – 1921).
P. 441, nota 46: Joc Boyle (1867 – 1923); căsătorit de două ori, cu
Mildred Raynor şi apoi cu Elma Larise Humphries.
P. 442, nota 49: generalul Mihail Schina a murit în 1945.
— P. 446, 'nota 60: Ioana Lambnno (1896 – 1953), fiica maiorului Corist.
G. Lambrino (1858 – 1916) şi a Kufrosinei Alcaz.
P. 448, nota 75 ter: N. Păiş a murit în 1952.
P... 448, nota 78 ter: Jean Th. Florescu a murit în 1950.
P. 449, nota 84: Victoria-Melita (Ducky; 1876 – 1938), căsătorită cu marele duce Kiril Vladimirovici (1876 – 1938).
P. 451, nota 103: Mihai Popovici a murit în 1946.
P. 451, nota 104: Marioara Ventura, fiica lui Grigore Ventura (1839
1909) şi a Fanchettei Lea Vermont (1863 – 1895), a murit în 1954.
P. 451, nota 105: Gh. D. Mugur a murit în 1946.
P. 452, nota 110: N. Tătăranu (1890 – 1953).
P. 452, nota 113: C. Hiott (1861-1941).
P. 453, nota 119: Dimitrie Sutzo (187M943), general.
P. 455, nota 131 bis: prinţesa Lucia Caragea (1894 – 1950), fiica lui
Aristide Caragea (1894 – 1952), etnolog, academician, şi a Matildei Al.
Grecianu (1861 – 1945); era căsătorită cu avocatul Charles Aliotti (Alioth).
P. 457, nota 140: Skupiewski nu era ambasadorul Poloniei la

Bucureşti (ambasador era Arciszewski-ve/. i p. 476, nota 249), Lucian Iulian
Skupiewski (1876 – 1949) era doctor, publicist.
P. 461, nota 168: Blize Sutzo (1888 – 1963); căsătorită de două ori, cu
Grigore Sutzo (1878 – 1916) şi apoi cu Paul Krupenski.
P. 464, nota 184: ziua morţii lui Gh. Brătianu este 24 aprilie.
P. 468, nota 208 este a magistratului Al. Stârcea, care apare la p. 246.
P. 468, nota 210: Ion Coandă (1860 – 1940).
P. 468, nota 211: A. Negulescu a murit în 1956.
P. 469, nota 215: Al. Th. Cisar a murit în 1954.
P. 479, nota 270: Elizabeth, lady Bowes-Lyon (4 aug. 1900–trăieşte).
P. 480, nota 279: Charles de Belgique a murit în 1983.
P. 481, nota 288: Radu Djuvara (1881-1968).
P. 482, nota 292: Friedel (Friedrich) Victor de Hohenzollern (189!
1965); căsătorit cu Ethe (Margarethe) de Saxonia (1900 – 1962).
P. 482, nota 293: Gottfried de Hohenlohe-Langenburg (1897 – 1960), fiul Alexandrei de Saxa Coburg Gotha (1878 – 1942) şi al lui Ernest de
Mohenlohe-Langenburg (1863 – 1950).
P. 482, nota 295: Andy (28 iun. 1929, Bled 1994).
P. 484, nota 7: în loc de: Titulescu, *Politica*, *cricete*: *Politica externă a României*. *Dicţionar cronologic*.
P. 485, nota 313: Barbu Pârâianu (1884 – 1946).
P. 486, nota 320: M. Negură a murit în 1953.
P. 497, nota 387: Din. Cihodaru a murit în 1945.
P. 503, nota 424: Eliza Brătianu (1870 – 1957).
P. 505, nota 432: nu este corectăjn text este vorba despre alt personaj: Jean Calimaehi.
P. 505, nota 436: Hélène Perticari (1865 – 1954), frica generalului dr.
Carol Davila, căsătorită cu generalul Ioan Gh. Perticari

(1851-1919).

P. 505, nota 437: George, duce de Kent (1902 – 1942), fratele mai mic al regelui George VI.

P. 513, nota 494: V. Vâlcovici a murit în 1970.

P. 514, nota 499: N. Comăţeanu a murit în 1977.

P. 518, nota 521: Radu Crut/. Escu a fost căsătorit cu Laura Lecca, sora lui Radu Lecca, şi a murit în 1977.

P. 525, nota 567: nu este vorba despre G.J. Georgescu, ci despre George Georgescu (1887 – 1974), dirijor şi senator.

INDICE

NUME l) K PERSOANE

A

Indice 437

Ş

T

Indice
445

I

CUPRINS

„–.

Redactor-CIUCĂ MARCEL DUMITRU
Tenoredactor: CUCĂ CONSTANTIN
Culegere computerizată
Bun de tipar: 8-V-1996
Apărut: 1996. Tiraj: 5.000 ex.
Coli tipo: 29. Format: 16/54 x 84
Tiparul executat la S.C. „UNIVERSUL” S.A.
sub comanda 534
Director al casei de editură şi presă „ŞANSA” S.R.L.
MIHAIL PIŞCOGI

27 iunie 1940 „(...) Ni se cere, de către U.R.S.S., să cedăm Basarabia şi Nordul Bucovinei. Această ştire m-a trăsnit ca o lovitură de măciucă şi m-a revoltat în cel mai înalt grad (...)”.

28 iunie 1940 „(...) M-a apucat o deznădejde cumplită. Mă gândesc dacă n-ar fi mai cuminte să abdic (...)”.

ISBN 973 – 9 (67 – 60 – 8